

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА АКАДЕМІЯ**

Кафедра обліку і аудиту

**Приймак Світлана Вікторівна
Костишина Марія Теофілівна
Долбнєва Деніза Вадимівна**

ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

(навчально-методичний посібник)

для студентів галузі знань
0305 «Економіка та підприємництво»
напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит»

Львів-2014

УДК 657.3

ББК 65.052.9(4)2-15

П. 75

Звітність підприємств : Навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030509 – «Облік і аудит» / Укл. : С. В. Приймак, М. Т. Костишина, Д. В. Долбнєва. – Львів: ЛДФА, 2013. –604 с.

У посібнику висвітлено законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності, мета її складання, інформаційні потреби внутрішніх і зовнішніх споживачів звітності; склад звітності, вимоги і принципи до її складання та подання; підготовчі роботи перед складанням звітності, порядок розглядання, подання та оприлюднення звітності підприємств.

Детально розглянуто взаємозв'язок звітності із Планом рахунків, її структуру, методику складання основних форм фінансової звітності: ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. № 5 «Звіт про власний капітал» та Приміток до річної фінансової звітності, а також викладено методику узгодження її показників.

У посібнику розкрито сутність, склад, структуру і методику складання та подання податкової, статистичної і та спеціальної звітності.

Відповідальний за випуск:

Романів Є. М., к.е.н., проф.

Рецензенти:

Гарасим П. М., д.е.н., проф.

Пасінович І. І., к.е.н., доц.

***Рекомендовано та схвалено
на засіданні кафедри обліку і аудиту
Львівської державної фінансової академії,
протокол № 2 від 03.09.2014 р.***

**УДК 657.3
ЛДФА, 2013**

ЗМІСТ

Передмова	6
Тема 1. Основи побудови та загальні вимоги до фінансової звітності підприємств	7
1.1. Законодавче та нормативно-правове забезпечення фінансової звітності. Мета її складання.	7
1.2. Види, класифікація та склад звітності підприємств.	14
1.3. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних.	20
1.4. Підготовка облікових даних та принципи складання фінансової звітності.	30
1.5. Загальні положення щодо порядку заповнення, подання та оприлюднення фінансової звітності підприємств.	41
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>47</i>
Тема 2. Баланс (Звіт про фінансовий стан)	48
2.1. Сутність Балансу (Звіту про фінансовий стан) як складової фінансової звітності підприємства, його види, роль і значення в управлінні.	48
2.2. Структура та зміст статей Балансу (Звіту про фінансовий стан).	54
2.3. Порядок та техніка складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства.	73
2.4 Оцінка показників ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».	89
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>94</i>
Тема 3. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	96
3.1. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та необхідність його складання.	96
3.2. Основні елементи Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).	100
3.3 Вимоги до складання та структура Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).	106
3.4. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) з видами діяльності підприємства.	117
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>121</i>

Тема 4. Звіт про рух грошових коштів	123
4.1. Сутність, мета та необхідність складання Звіту про рух грошових коштів.	126
4.2. Загальні вимоги та особливості складання Звіту про рух грошових коштів.	128
4.3. Структура та зміст статей Звіту про рух грошових коштів.	128
4.4. Методика та порядок складання Звіту про рух грошових, його інформаційне забезпечення.	143
4.5 Використання інформації Звіту про рух грошових коштів для оцінки результатів діяльності підприємства.	168
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>171</i>
Тема 5. Звіт про власний капітал	172
5.1. Загальна характеристика, мета складання, основні функції та призначення Звіту про власний капітал.	172
5.2. Структура Звіту про власний капітал.	179
5.3. Порядок та особливості складання Звіту про власний капітал.	181
5.4. Розкриття інформації про власний капітал у примітках до звіту.	192
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>193</i>
Тема 6. виправлення помилок і зміни у фінансових звітах	195
6.1. Загальні положення П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».	195
6.2. Виправлення помилок і зміни в облікових оцінках.	197
6.3. Зміни в обліковій політиці.	199
6.4. Події після дати балансу.	201
6.5. Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів.	203
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>212</i>
Тема 7. Зведена і консолідована фінансова звітність	214
7.1. Загальні положення НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».	214
7.2. Порядок складання консолідованої фінансової звітності.	219
7.3. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності у примітках до звітності.	226
7.4. Загальні положення П(С) БО 19 «Об'єднання підприємств». Порядок відображення об'єднання підприємств у фінансовій звітності.	227
7.5. Особливості складання зведеної звітності міністерств і відомств.	235
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	<i>239</i>
Тема 8. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва	241
8.1. Види та характеристика суб'єктів малого підприємництва.	241
8.2. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: його зміст та	

основні форми звітності (ф. № 1-м та ф. № 2-м).	244
8.3. Сутність ф. № 1-м «Баланс», зміст статей та порядок їх заповнення.	247
8.4. Сутність ф. № 2-м «Звіт про фінансові результати», зміст статей та порядок їх заповнення.	269
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	279
Тема 9. Податкова звітність в Україні	281
9.1. Сутність та призначення податкової звітності.	281
9.2. Декларація з податку на прибуток підприємства: основні поняття, порядок складання і подання.	292
9.3. Зміст, структура та порядок складання податкової декларації з податку на додану вартість.	324
9.4. Декларація про майновий стан і доходи фізичних осіб.	357
9.5. Сутність, порядок складання та подання звітності з акцизного податку.	384
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	428
Тема 10. Статистична і спеціальна звітність	430
10.1. Склад статистичної звітності, правила та періодичність її подання.	430
10.2. Статистична звітність щодо продукції: її зміст, джерела інформації і порядок подання.	437
10.3. Статистична звітність щодо праці: її зміст, джерела інформації і порядок подання.	445
10.4. Статистична звітність щодо фінансів підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання.	447
10.5. Статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання.	449
10.6. Сутність звітності про відрахування на соціальні потреби.	459
<i>Список рекомендованої літератури до теми</i>	462
<i>Список використаної літератури</i>	464
<i>Додатки</i>	470

ПЕРЕДМОВА

Звітність – це завершальна стадія й елемент методу бухгалтерського обліку; система узагальнених показників, що характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності підприємства.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (16.07. 1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями), усі юридичні особи, створені відповідно до чинного законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності.

Одержання звітної інформації – необхідна умова для ухвалення управлінських рішень, а також для оцінки ефективності наступних вкладень капіталу і розміру фінансових ризиків. На самому підприємстві звітну інформацію використовують для аналізу господарської діяльності, пошуку резервів щодо скорочення затрат та збитків, усунення причин непродуктивних втрат.

Крім того, несвоєчасне подання або ж подання неправдивої звітності податковим інспекціям та іншим контрольним державним органам є підставою для фінансових санкцій, адміністративної та кримінальної відповідальності.

Вивчення дисципліни «Звітність підприємств» базується на знаннях, попередньо отриманих студентами із дисциплін «Бухгалтерський облік», «Аналіз господарської діяльності», «Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», , «Облік і звітність в оподаткуванні», «Аудит» та інші.

У навчально-методичному посібнику розглядаються теоретичні, практичні та правові аспекти, пов'язані із складанням та поданням звітності суб'єктами підприємницької діяльності – юридичними та фізичними особами, наводяться конкретні приклади, що допомагають зрозуміти проблему чи суть статей звітності. Безумовно, розглядаються не всі форми і проблеми звітності, а лише ті, які, на думку авторів, є основними і допомагають зрозуміти її необхідність, взаємозв'язок звітності й обліку, необхідність урахування в обліку окремих статей, усвідомити відповідальність за своєчасне та якісне подання звітності.

Вивчаючи дану дисципліну та користуючись цим посібником, студентам необхідно враховувати те, що динамічні ринкові перетворення в Україні, адаптація законодавства до міжнародних стандартів зумовлюють часті зміни нормативної бази, які впливають на появу нових обов'язкових форм звітності, зміну показників існуючих, доповнення форм звітності новими показниками.

Посібник буде корисний не тільки студентам, але й практичним працівникам.

Тема 1.

ОСНОВИ ПОБУДОВИ ТА ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

План

1. Законодавче та нормативно-правове забезпечення фінансової звітності. Мета її складання.
2. Види, класифікація та склад звітності підприємств.
3. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних.
4. Підготовка облікових даних та принципи складання фінансової звітності.
5. Загальні положення щодо порядку заповнення, подання та оприлюднення фінансової звітності підприємств.

1. Законодавче та нормативно-правове забезпечення фінансової звітності. Мета її складання

Забезпечення достовірності фінансової звітності здійснюється шляхом ведення на підприємстві належним чином бухгалтерського обліку.

Облік – це належно організована система збирання, нагромадження, опрацювання, групування, узагальнення і реєстрації (фіксації) необхідної інформації або сукупних даних щодо кількісної чи якісної характеристики подій, явищ, фактів, процесів, об'єктів тощо. Облік забезпечує постійну інформацію про всі сторони господарсько-фінансової діяльності підприємства і є елементом управління економічними процесами і об'єктами, контролю за ними та їх планування.

В свою чергу **бухгалтерський облік** – це упорядкована система збирання, реєстрації та узагальнення інформації про майно, зобов'язання підприємства та їх

рух методами суцільного, неперервного і документального обліку всіх *господарських операцій* (дій або подій, що зумовлюють зміни в структурі активів та зобов'язань чи у власному капіталі підприємства). У бухгалтерському обліку реєструють господарські операції, а також зумовлені ними зміни в об'єктах обліку.

Основними завданням бухгалтерського обліку є: формування повної і достовірної інформації щодо діяльності підприємства, його майнового стану, потрібної внутрішнім (керівникам, засновникам, учасникам і власникам майна підприємства) та зовнішнім (інвесторам, кредиторам) користувачам бухгалтерської звітності; забезпечення інформацією, потрібною внутрішнім і зовнішнім користувачам бухгалтерської звітності для контролю за здійсненням підприємством господарських операцій, їх доцільністю, наявністю та рухом майна, виконанням зобов'язань, використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів згідно з нормами, нормативами і кошторисами; запобігання негативним результатам господарської діяльності і виявлення внутрішніх резервів для забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Основним елементом методу бухгалтерського обліку є **документація** – письмо свідоцтво про завершення господарської операції. А документи, які характеризують результати господарської діяльності підприємства, виробничі витрати, склад та використання капіталу відносяться до звітності.

Звітність – це облікові записи, які дають можливість проаналізувати господарську діяльність. Обліковий процес на кожному підприємстві закінчується складанням звітності на підставі об'єднання поточних даних для розрахунку економічних показників, необхідних для управління. Крім того, звітність – джерело інформації для аналізу підсумків діяльності підприємства, оцінки використання ресурсів, фінансового положення, виявлення резервів зниження витрат виробництва та росту рентабельності.

В умовах ринкових відносин, коли на економічному просторі одночасно працюють різноманітні господарюючі суб'єкти – юридичні та фізичні особи, фінансова звітність стає основним джерелом інформації. Кожний суб'єкт

господарювання намагається знати всю інформацію про своїх замовників та постачальників. Склад та структура звітності може бути розроблена залежно від потреб підприємства. Така звітність буде індивідуальна, і її будуть використовувати тільки працівники конкретного підприємства, але документи (форми) фінансової звітності розробляються і затверджуються на рівні держави. Така звітність буде загальною та універсальною, усі підприємства повинні організовувати її складання та здавати до державних органів. Кожний з цих варіантів діє на сучасному підприємстві. Індивідуальна та загальна звітність дозволяє уявити процес виробництва та реалізації як єдиний механізм, котрим можливо керувати.

Розробкою документів звітності займаються фахівці, котрі володіють питаннями обліку, аналізу та знають інформаційні потреби держави, регіонів, підприємств.

У розвинутих країнах діють різноманітні спеціалізовані організації як господарські, так і суспільні (асоціації, центри, комітети, союзи бухгалтерів). Ці організації систематично проводять дослідження серед керівництва фірм та інших користувачів звітності з метою вивчення потреби в економічних показниках, які дозволяють децентралізовано приймати економічні рішення в умовах ринкової економіки. Результати таких досліджень законодавчо закріплюють в нормативних документах, наприклад, Великобританія – у Законі про компанії; Німеччина – Торговельний кодекс; Фінляндія – Закон про бухгалтерський облік. Європейський парламент за останні роки прийняв цілий ряд законодавчих актів (директив), які направлені на уніфікацію звітності.

Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів, а також удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Основними нормативно-правовими документами, які регулюють складання і подання фінансової звітності є: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (Додаток 1), Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 (Додаток 2), Порядок подання фінансової звітності № 419 від 28.02.2000 р. (Додаток 3) та багато інших, у т.ч. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (Додаток 4).

Регулювання питань методології у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюють Міністерство фінансів України, Національний банк України, Державна казначейська служба України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади в межах повноважень, передбачених законодавством.

Міністерство фінансів України здійснює регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності, затверджуючи національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Національним банком України встановлюється порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках та регулюється організація і облік безготівкових розрахунків підприємств, організацій, установ.

Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності про виконання бюджетів та госпрозрахункових операцій бюджетних установ визначається Державною казначейською службою України відповідно до законодавства.

З метою організації розробки та розгляду проектів національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, удосконалення організаційних форм і методів бухгалтерського обліку в Україні, методологічного забезпечення впровадження сучасної технології збору та обробки обліково-економічної інформації, розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи

підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів при Міністерстві фінансів України як дорадчий орган діє Методологічна рада з бухгалтерського обліку, діяльність якої регулюється Положенням про Методологічну раду з бухгалтерського обліку від 29 жовтня 1997 р. № 230.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», **фінансова звітність** – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Цей Закон поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством.

Метою ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за національними стандартами є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами; участі в капіталі підприємства; оцінки якості управління; оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства; визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу; регулювання діяльності підприємства та інших рішень.

Сукупність показників звітності є вихідною обліковою інформацією, що дозволяє:

- встановити стратегію, мету та результати діяльності підприємства, оцінити можливості, які підприємство має і які при цьому для нього відкриваються;
- приймати своєчасні та обґрунтовані управлінські рішення;

- координувати дії розрізнених структурних підрозділів, спрямовуючи їх зусилля на досягнення поставлених цілей.

Користувачі фінансової звітності (юридичні та фізичні особи) поділяються на зовнішніх і внутрішніх.

Внутрішні користувачі – це, насамперед, управлінський персонал, якому потрібно приймати обґрунтовані рішення щодо оперативного регулювання господарської діяльності підприємства та визначення стратегії розвитку компанії.

Керівники підприємства та інший управлінський персонал потребують інформації, щоб визначитися зі стратегією і тактикою бізнесу, головними напрямками розвитку підприємства, нівелюванням слабких та посиленням сильніших сторін в його діяльності та здійсненням ефективного контролю.

Працівники підприємства зацікавлені в інформації щодо стабільності та прибутковості підприємства, на яких вони працюють. Працівники також зацікавлені в інформації, яка дозволяє їм оцінити здатність підприємства забезпечувати оплату праці, зайнятість на майбутнє та пенсію.

Профспілки зацікавлені в інформації про дотримання роботодавцями законодавства про працю з метою захисту працівників.

Працівники бухгалтерії, фінансисти, економісти використовують дані фінансової звітності за попередній період для заповнення окремих показників звітності за звітний період, а також здійснюють аналіз показників звітності для підготовки Приміток до звітності та її оприлюднення.

Зовнішні користувачі – це ті підприємства чи фізичні особи, які мають певні фінансові інтереси й зацікавлені в інформації про підприємство.

Засновники, учасники (інвестори) – це особи, які внесли свій капітал при створенні підприємства, вони стурбовані ризиком, притаманним інвестиціям і доходом від цих інвестицій; акціонери зацікавлені в інформації, що дозволяє їм оцінити спроможність підприємства сплачувати дивіденди.

Орган до сфери управління якого належить підприємство потребує інформації про реалізацію головної мети створення підприємства і його місце серед інших аналогічних суб'єктів господарювання.

Органи державного контролю і регулювання зацікавлені в інформації з метою визначення податкової політики та використання інформації як основи статистичних даних про національний дохід та формування макроекономічних показників.

Банківські та кредитні установи потребують інформації про фінансовий стан підприємства, ефективність діяльності для оцінки ризиків при наданні кредитів та впевненості в тому, що їх позики та відсотки з них будуть своєчасно і в повній сумі повернуті.

Постачальники та інші кредитори зацікавлені в повній інформації, яка дозволила б їм визначити, чи своєчасно і в повній сумі буде погашатися заборгованість.

Клієнти виявляють інтерес до інформації щодо безперервності діяльності підприємства, особливо у випадках коли вони залежать від підприємства або мають довгострокові угоди з ним на отримання необхідних товарів чи послуг.

Громадськість через показники фінансової звітності оцінює внесок підприємства у місцеву економіку, можливість забезпечення зайнятості населення тощо.

Аудитори (зовнішні) потребують інформації для підтвердження її реальності і відповідності П(С)БО.

Конкуренти через інформацію з фінансової звітності здійснюють пошук слабких ланок в діяльності підприємства з метою підриву його репутації на ринку товарів і послуг.

2. Види, класифікація та склад звітності підприємств

Як правило, користувачі формують свою думку про підприємство яке звітується на підставі різноманітних форм звітності. У процесі діяльності підприємство складає велику кількість різноманітних форм звітності.

I. За економічним змістом звітність поділяють на оперативну, фінансову, бухгалтерську, податкову та статистичну.

Оперативна звітність – це документи, які отримують на заключному етапі оперативного обліку. Розробляється та затверджується така звітність на конкретному підприємстві, вона характеризує окремі господарські операції, може бути індивідуальною, диференційованою тощо. З такою звітністю працюють керівники середнього рівня. Основною задачею такої звітності є надання інформації для прийняття рішень на поточний період.

Фінансова звітність – документи, що містять інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, про рух грошових коштів підприємства за звітний період тощо. Слід звернути увагу, що в Україні фінансова звітність – система взаємопов'язаних узагальнених показників, що характеризує фінансовий стан підприємства на визначену дату і результати його діяльності за звітний період і базуються на бухгалтерському обліку підприємства. Така звітність єдина для всіх суб'єктів господарювання і з нею працюють керівники, замовники, постачальники, банки тощо.

Бухгалтерська звітність – це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб в інформації різних користувачів. За своїм обсягом ця звітність включає фінансову звітність та внутрішньосистемну (спеціальну), яка задовольняє в інформації органи управління, використовує дані оперативної та статистичної звітності.

Податкова звітність – це звітність, яку складають суб'єкти господарювання, що є платниками податків та яка надає інформацію органам Міністерства доходів і зборів України і характеризує стан розрахунків з державою

за податками, зборами та обов'язковими платежами. Вона характеризує стан зобов'язань підприємства, пов'язаних із нарахуванням і сплатою податків та інших обов'язкових платежів. Вона призначена для фіскальних цілей. Податкова звітність повинна складатися на основі інформації, яка формується у бухгалтерському обліку, шляхом коригування її за правилами податкового законодавства.

Статистична звітність – це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання і яка надає інформацію органам державної статистики, для оцінки стану і розвитку економіки держави та планування макроекономічних показників.

Статистична звітність є системою кількісних і якісних показників, вимірювання та узагальнення яких не характерне для бухгалтерського обліку. Дана звітність призначена для статистичного вивчення господарської діяльності підприємств і галузей економічної діяльності. Вона відображає окремі сторони діяльності підприємств. Так, з її допомогою контролюється виконання плану за обсягом та якістю продукції; динаміка продуктивності праці тощо.

Статистична звітність складається на підставі даних бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку.

II. За періодами складання фінансова звітність поділяється на періодичну (місячну, квартальну) і річну звітність.

Періодична звітність – це місячна і квартальна звітність. Вона відображає фінансовий стан і результати діяльності підприємства наростаючим підсумком з початку року за відповідний місяць, квартал. Аналіз періодичної звітності дозволяє виявляти недоліки в роботі підприємства, швидко їх ліквідувати, попереджати їх появу в майбутньому. Періодична звітність складається, як правило, станом на 31 березня, 30 червня, 30 вересня, 31 грудня поточного року і представлена Балансом та Звітом про фінансові результати.

Річна звітність характеризує всі сторони господарської діяльності та фінансові результати роботи підприємства за рік.

Малі підприємства відповідно до П(С)БО 25 (Додаток 8) складають як річну, так і проміжну звітність за формою № 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати», або спрощеною формою 1-мс «Баланс» та 2-мс «Звіт про фінансові результати».

III. За обсягом показників розрізняють індивідуальну, консолідовану та зведену фінансову звітність.

Індивідуальна звітність складається за показниками діяльності однієї юридичної особи і виконує дві функції: інформаційну і контрольну. З одного боку вона характеризує фінансовий стан і результат діяльності господарюючого суб'єкта, а з іншого – забезпечує системний контроль правильності та точності даних бухгалтерського обліку після закінчення кожного облікового циклу. У зв'язку з цим всі господарюючі суб'єкти повинні складати індивідуальну звітність за кожен звітний період.

Консолідована фінансова звітність – це звітність, яка відображає фінансовий стан і результати роботи юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Вона виконує виключно інформаційну функцію і надається зацікавленим зовнішнім користувачам.

Порядок складання консолідованої звітності визнається П(С)БО 20 «Консолідована звітність». При цьому фінансова звітність дочірніх підприємств, що використовується для консолідованої фінансової звітності, складається за той самий звітний період і на ту саму дату балансу, що і звітність материнської компанії. Дочірні підприємства повинні застосовувати єдину облікову політику для подібних операцій та інших подій за схожих обставин, що і материнське підприємство. Якщо при складанні консолідованої фінансової звітності неможливо застосувати єдину облікову політику, то про це повідомляється у Примітках до консолідованої фінансової звітності.

Зведена фінансова звітність – це звітність, яку складають міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном

підприємств, заснованих на комунальній власності щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління. Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї), яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

Зведену фінансову звітність складають також об'єднання підприємств по всіх підприємствах, які входять до їх складу. Одночасно слід зазначити, що підприємства, які входять до об'єднань, зобов'язані складати самостійний Баланс.

IV. За порядком регулювання та роллю в управлінні звітність поділяється на державну і внутрішньогосподарську.

Державна звітність встановлюється органами державного управління України, Міністерством фінансів, Державною службою статистики, Міністерством доходів і зборів. Вона включає в себе фінансову, податкову і статистичну звітність. Ця звітність містить показники економічного і соціального розвитку підприємств, регіонів, галузей, країни тощо.

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність – це звітність окремих внутрішньогосподарських підрозділів підприємств. Вона містить окремі відомості про діяльність підрозділів підприємства за встановленими для них показниками на підставі яких приймаються управлінські рішення.

V. За місцем використання розрізняють звітність зовнішню і внутрішню.

Зовнішня фінансова звітність – це, в основному, бухгалтерська, податкова, статистична і спеціальна, що використовується як за межами підприємства, так і на підприємстві й обов'язково підписується керівником і головним бухгалтером.

Зовнішня фінансова звітність використовується як за межами підприємства, так і на підприємстві.

Внутрішня (управлінська) звітність – встановлена наказом про облікову політику підприємства система взаємопов'язаних економічних показників, які характеризують результати діяльності підрозділів за певний проміжок часу. Її подання, види, зміст визначається безпосередньо господарюючим суб'єктом. Ця

звітність не надається зовнішнім користувачам і її показники не підлягають оприлюдненню.

VI. За змістом звітних даних виділяють типову і спеціалізовану звітність.

У **типовій звітності** відображаються однакового змісту показники, що характерні для усіх підприємств незалежно від виду діяльності та форми власності.

До **спеціалізованої звітності** відносять звітність, що характеризує діяльність підприємств і організацій окремої галузі економіки або її підгалузей.

VII. За обсягом показників звітність поділяється на коротку і повну.

Коротка звітність подається із скороченим числом показників за звітний місяць або квартал.

Повна звітність подається за всіма показниками, затвердженими в установленому порядку, включаючи й ті, за якими спочатку були відправлені короткі звіти.

VIII. За терміном подання розрізняють звітність термінову і звичайну.

Термінова звітність подається протягом чотирьох днів після закінчення звітного періоду.

Звичайна звітність подається в термін встановлений органом управління, до сфери управління, якого належить підприємство.

IX. За способом подання звітність поділяється на телеграфну, поштову і ту, яка подається власноруч.

Місячна звітність, як правило, надсилається телеграфом (факсом) або надсилається поштовим відправленням.

Квартальна – поштовим відправленням, власноруч.

Річна звітність подається власноручно.

Форми фінансової звітності та порядок їх заповнення для різних суб'єктів господарювання встановлюються такими державними органами:

- для підприємств (крім банків) – Міністерством фінансів України за погодженням з Державним комітетом статистики України;

- для банків – Національним банком України за погодженням з Державною службою статистики України;

- для бюджетних установ з виконання бюджетів усіх рівнів і кошторисів видатків – органами Державної казначейської служби України.

Для прийняття економічних рішень користувачами фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності і зміни у діяльності підприємства. Вказані інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності, до якої відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» належать:

1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) – далі Баланс;
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – далі Звіт про фінансові результати;
3. Звіт про рух грошових коштів;
4. Звіт про власний капітал;
5. Примітки до річної фінансової звітності.

Основною формою фінансової звітності є Баланс. Зміст і форма балансу, а також загальні вимоги до розкриття його статей регламентуються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Мінфіну України від 07.02.2013 № 73.

Проте один баланс не в змозі забезпечити повноту інформації про результати різнобічної діяльності підприємства. Тому, крім балансу, складаються і інші форми фінансової звітності.

Звіт про фінансові результати (сукупний дохід) складається до вимог того ж НП(С)БО 1. Метою складання звіту є надання користувачам повної і правдивої інформації про доходи, витрати, прибутки (збитки) від діяльності підприємства.

Звіт про рух грошових коштів складається відповідно до вимог НП(С)БО 1. Метою складання звіту є надання користувачам фінансової звітності повної і достовірної інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах.

Звіт про рух грошових коштів доповнює баланс і звіт про фінансові результати. Баланс відображає фінансовий стан підприємства на звітну дату, а звіт про рух грошових коштів містить інформацію про зміни в одному з важливих показників балансу – грошових коштах та їх еквівалентах, що відбулися між датами балансу. У звіті про фінансові результати міститься інформація про результати діяльності підприємства за звітний період, а звіт про рух грошових коштів показує вплив цієї діяльності на грошові потоки підприємства.

Зміст і форма **звіту про власний капітал**, а також загальні вимоги щодо розкриття його статей регламентуються тим же НП(С)БО 1. Метою складання звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Примітки до фінансової звітності – сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію й обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами). У примітках розкривають:

- облікову політику підприємства – як сукупність принципів, методів і процедур, які підприємство використовує для складання та подання фінансової звітності;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями (стандартами);
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності, потрібний для забезпечення її зрозумілості та доречності.

3. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (статті 8-11) визначено склад та елементи фінансової звітності.

Фінансові звіти містять статті, склад і зміст яких визначається відповідними положеннями (стандартами).

Стаття – це елемент фінансового звіту, який відповідає установленим положеннями (стандартами).

Стаття наводиться у фінансовій звітності, якщо вона відповідає двом критеріям:

- існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цією статтею;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

Інформація, яка наведена у фінансових звітах повинна бути зрозуміла та розрахована на однозначне тлумачення її користувачем за умови, що вони мають достатні знання. А це означає, що складні поняття, котрі є необхідними для прийняття рішень, не повинні виключатися із звітності.

Фінансова звітність повинна включати інформацію, котра впливає на прийняття рішень, дозволяє своєчасно оцінити минулі, поточні, майбутні події; підтвердити та скоригувати їх оцінку зроблену в минулому. А це можливо тільки в тому випадку коли при наданні інформації у фінансовій звітності будуть дотримуватись таких критеріїв: суттєвість, своєчасність, повнота, нейтральність, об'єктивність.

Інформація є **суттєвою**, якщо її відсутність може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. **Своєчасна інформація** – це достовірна інформація, яка втрачає сенс, якщо вона надана користувачем із запізненням. Суттєвість інформації визначається відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та керівником підприємства.

Повнота означає повне висвітлення діяльності підприємства, тобто фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій і подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її підґрунті.

Нейтральність передбачає об'єктивне надання інформації. Інформація не є нейтральною, якщо вона може вплинути на ухвалення рішення.

Об'єктивність обумовлена невизначеністю деяких подій (наприклад, повернення сумнівної заборгованості, термін експлуатації основних засобів тощо). У зв'язку з цим при оцінці наведеної у звітах інформації варто не допускати завищення активів, або заниження доходів, витрат, зобов'язань підприємства. Це значить, що збитки і зобов'язання необхідно відображати в бухгалтерському обліку відразу ж після одержання підтвердження про імовірність їхнього утворення, а активи і доходи – тільки тоді, коли вони реально отримані чи зароблені. Тому, наприклад, за сумнівною дебіторською заборгованістю у тому періоді, коли виникли сумніви щодо можливості її погашення, створюють резерв сумнівної заборгованості. Цей механізм здійснюється згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Державне регламентування звітності полягає в тому, що для усіх галузей економіки і підприємств встановлюються єдині показники і єдині форми звітності, принципи складання і терміни подання. Це необхідно для узагальнення показників звітності окремих підприємств в межах галузей економіки за загальним класифікатором галузей народного господарства Державної служби України (ЗКГНГ).

Обов'язковість подання звітності впливає із самої природи функціонування ринкової економіки. Будь-яке підприємство займається діяльністю, яка не заборонена чинним законодавством і зобов'язане подавати звітність до відповідних органів у встановлений термін і у визначеному обсязі та складі. Це необхідно для формування загальнодержавних показників розвитку економіки регіонів і України в цілому та контролю розрахунків за податками, зборами та обов'язковими платежами.

Дохідливість звітності розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

Достовірність – звітність повинна давати достовірне та повне уявлення про фінансовий стан і його зміни, а також результати діяльності підприємства. Для

забезпечення достовірності звітності оцінка її статей повинна відповідати об'єктивній дійсності. Достовірність інформації забезпечується тим, що в бухгалтерському обліку всі записи здійснюються на підставі належно оформлених документів, а перед складанням річної звітності проводиться інвентаризація майна, грошових коштів і розрахунків. Достовірність інформації може підтверджуватися аудиторським висновком.

Точність звітності забезпечується правильним відображенням даних на рахунках синтетичного та аналітичного обліку і у відповідних звітних формах та взаємоузгодженістю показників, відображених у формах звітності.

Своєчасність подання звітності необхідна для прийняття правильних управлінських рішень. Своєчасність одержання власником (засновником) звітних даних в умовах ринкової економіки набуває особливої актуальності.

Адже звітність забезпечує власника інформацією про фінансовий стан підприємства, про величину прибутку та дивідендів. Несвоєчасне подання звітності може призвести до необґрунтованих або неправильних рішень.

Методологічна єдність розрахунку показників звітності регламентується державою і обов'язкова для всіх підприємств, незалежно від виду діяльності і форми власності. Так методи оцінки активів залишаються постійними протягом фінансового року, що забезпечує порівняння показників звітності всіх галузей народного господарства держави.

Це дозволяє їх узагальнювати, групувати, аналізувати і одержувати достовірну інформацію для оцінки роботи підприємств або галузей.

Порівнянність показників звітності забезпечується єдиною методологією планування, обліку господарської діяльності та звітності. Звітність повинна бути порівнянною з показниками попередніх звітних періодів, років, оскільки без цього неможливі узагальнення. Це має суттєве значення при проведенні аналізу та розробці перспектив розвитку галузей, підприємств, складанні бізнес-планів.

Простота і ясність звітності полягає в створенні таких форм звітів, які б не мали надмірної інформації і були зрозумілими працівникам підприємств, акціонерам, інвесторам.

Доступність і гласність звітності полягає в тому, що з показниками фінансової звітності ознайомлюється весь трудовий колектив підприємств. Фінансова звітність підприємств підлягає оприлюдненню, а звітність акціонерних товариств відкритого типу – публікації у друкованих засобах масової інформації. Гласність звітності в Україні забезпечується також систематичною публікацією статистичних даних про економічний і соціальний розвиток народного господарства в державі, регіонах, галузях, міністерствах тощо.

Неперервність полягає в тому, що зберігаються одні і ті ж форми і структура звітності протягом періоду діяльності підприємств.

Послідовність полягає в тому, що кожна наступна звітна інформація (звітні дані) повинна впливати з попередньої.

Економічність звітності полягає в тому, що затрати праці і коштів на складання звітності повинні бути мінімальними, при одночасній оперативності її складання і своєчасності подання.

Дієвість звітності передбачає необхідність проведення наукового економічного аналізу звітних даних, виявлення недоліків у діяльності підприємств, а також внутрішніх резервів виробництва.

Наведений вище перелік вимог не є повним. Він може змінюватися та доповнюватися залежно від виду звітності (наприклад, секретність, конфіденційність тощо).

Комерційна таємниця – це склад і обсяг відомостей, що визначені керівником підприємства відповідно до Закону України «Про інформацію» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці».

Власник комерційної таємниці зобов'язаний:

- забезпечити захист такої інформації відповідно до вимог і правил, розроблених ним;

- повідомляти про всі факти порушення цього захисту.

За умови дотримання необхідних заходів безпеки він матиме право на юридичний захист від заподіяння шкоди внаслідок неправомірних дій щодо оволодіння комерційною таємницею.

Оскільки законодавством України не визначено перелік відомостей, які можуть становити комерційну таємницю, посадовим особам підприємства при вирішенні цього питання потрібно виходити з економічної вигоди та безпеки підприємства.

До відомостей, які не становлять комерційної таємниці згідно з Постановою КМУ від 09.08.93 р. № 611 належать:

- установчі документи та документи, що дозволяють займатися підприємницькою діяльністю та її окремими видами;

- інформація за всіма встановленими формами звітності;

- дані, необхідні для перевірки і сплати податків та інших обов'язкових платежів;

- відомості про чисельність і склад працюючих, їх заробітну плату в цілому та за професіями і посадами, а також наявність вільних робочих місць;

- документи про сплату податків і обов'язкових платежів;

- інформація про забруднення навколишнього природного середовища, недотримання безпечних умов праці, реалізацію продукції, що завдає шкоди здоров'ю, а також інші порушення законодавства України та розміри заподіяних при цьому збитків;

- документи про платоспроможність;

- відомості про участь посадових осіб підприємства в кооперативах, малих підприємствах, спілках, об'єднаннях та інших організаціях, які займаються підприємницькою діяльністю;

- відомості, що відповідно до чинного законодавства підлягають оголошенню.

Достовірною фінансова звітність може бути тільки при умові, що звіти складено на основі інформації бухгалтерського обліку та перевірені згідно системи внутрішнього контролю обліку.

Послідовність складання фінансової (бухгалтерської) звітності є багатоетапним процесом, який включає:

- інвентаризація майна і фінансових зобов'язань;
- звірка підсумків аналітичного і синтетичного обліку;
- виправлення в бухгалтерському обліку, помилок, виявлених в ході підготовки звіту;
- закриття рахунків з обліку доходів і витрат.

Згідно до ст. 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок подання фінансової звітності» від 28.02.2000 р. № 419 для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку і звітності визначено обов'язкове проведення інвентаризації активів, зобов'язань підприємства перед складанням річної фінансової звітності, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан та оцінка. Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються Планом-графіком проведення інвентаризації, який затверджується власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством.

Порядок проведення та оформлення результатів інвентаризації визначено Інструкцією з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженою Наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. № 69 зі змінами і доповненнями (Додаток 5).

Кількість інвентаризацій у звітному році, дати їх проведення, перелік майна і зобов'язань, що підлягають інвентаризації під час кожної з них, визначаються

підприємством, установою, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим, а саме:

- при передачі майна державного підприємства, установи в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворенні державного підприємства в акціонерне товариство, а також в інших випадках, передбачених законодавством;

- перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, інвентаризація якого проводилася не раніше 1 жовтня звітного року. Інвентаризація будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів основних засобів може проводитись один раз у три роки, а бібліотечних фондів – один раз у п'ять років;

- при зміні матеріально відповідальних осіб на день прийому передачі справ;

- при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей, а також за приписом судово-слідчих органів;

- у разі пожежі або стихійного лиха.

Наступним етапом забезпечення достовірності даних фінансової звітності є звірка даних первинного обліку. При систематичній реєстрації однорідних господарських операцій підсумки за ними групують на одних і тих же рахунках поточного обліку, наприклад, у Головній книзі. Хронологічна реєстрація включає групування записів в залежності від дати проведення операції і на практиці представлена у вигляді журналів реєстрації.

Облікові реєстри відрізняються за формою, змістом, зовнішньому виду, порядку та послідовності реєстрації господарських операцій в них. Сукупність облікових реєстрів залежить від форми бухгалтерського обліку. Згідно п. 5 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» підприємство самостійно вибирає форму бухгалтерського обліку, порядок і спосіб реєстрації та об'єднання інформації в них. Міністерство фінансів України розробило й затвердило Методичні рекомендації по використанню реєстрів бухгалтерського обліку (Наказ Мінфіну від 29.12.2000 р.) Згідно Методичних рекомендацій

підприємство, яке вибрало журнально-ордерну форму бухгалтерського обліку, повинно вести відомості, журнали, журнали-ордери та Головну книгу.

Головну книгу використовують для групування інформації з журналів-ордерів, взаємнозіставлення записів та складання фінансової звітності. Головна книга складається з окремих листів, кількість яких не регламентується та не завіряється печаткою, її не реєструють в органах Міністерства доходів і зборів. На кожний синтетичний рахунок в кінці відводять окрему сторінку.

Зведення Головної книги складається з таких етапів: поставлення сальдо по окремим рахункам на початок року; реєстрація підсумкових даних за місяць із облікових регістрів; підведення підсумків та розрахунок сальдо по рахункам на початок майбутнього звітного періоду.

Сальдо на початок звітного періоду (на початок року) переносять з фінансової звітності попереднього періоду. Крім того, сальдо повинно співпадати з даними Головної книги за попередній період. На знову створеному підприємстві сальдо по рахункам буде відсутнє. Контрольним моментом перевірки записів в Головній книзі є обов'язкове рівняння сум дебетових та кредитових оборотів, а також сальдо по дебету та кредиту всіх рахунків.

В процесі зіставлення бухгалтерської інформації можуть бути виявлені помилки. Якщо помилки виявлені після розрахунку підсумків або були допущені в минулих звітних періодах, складається бухгалтерська довідка, дані якої заносять у відповідні регістри.

Для розрахунку фінансового результату звітного періоду необхідно зіставити доходи звітного періоду з витратами, необхідними для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати показують в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження грошових коштів. Згортання доходів та витрат не дозволяється, крім випадків, передбаченими відповідними стандартами П(С)БО.

Крім того, при відображенні витрат і доходів необхідно їх перевірити з такими умовами:

- 1) оцінка доходів та витрат повинна бути достовірно визначена;
- 2) витрата приводить до вибуття активів або збільшення зобов'язань і, як результат, збільшенню власного капіталу;
- 3) якщо активи забезпечують економічні вигоди протягом кількох звітних періодів, то витрати відображаються у Звіті про фінансові результати.

Співставлення різних форм фінансової звітності дозволяє доказати достовірність заповнення форм звітності.

На дату закінчення заповнення фінансової звітності необхідно зіставити фінансовий результат за даними бухгалтерського обліку та фінансовий результат за даними податкового обліку. Згідно законодавства податок на прибуток перераховують до бюджету за розрахунком на базі податкового прибутку, але облік руху грошових коштів, активів та зобов'язань ведуть на основі бухгалтерського обліку.

Таке протиріччя приводе до незбалансованості фінансової звітності, і перед тим, як заповнити фінансову звітність необхідно вирішити це протиріччя. Методика розрахунку відхилень між бухгалтерським та податковим прибутком викладено у П(С)БО 17 «Податок на прибуток», який дозволяє сформулювати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства.

П(С)БО 17 використовують підприємства всіх форм власності з 2001 року, крім: бюджетних установ, підприємств, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування та підприємства, які відносяться до малих підприємств. Згідно П(С)БО 17 підприємство може самостійно розраховувати відхилення або щоквартально, або один раз на рік.

Керівник зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами та службами, працівниками підприємства, установи, причетними до обліку, правомірних вимог головного бухгалтера щодо порядку оформлення та подання для обліку документів і відомостей.

4. Підготовка облікових даних та принципи складання фінансової звітності

Підготовка даних до складання звітності – важливий процес підсумкового обліку. На цьому етапі відбувається перевірка даних облікових регістрів, виправлення помилок, складання узагальнюючих відомостей, на основі яких буде зручно скласти фінансову звітність.

Підприємства, установи складають фінансову звітність, яка повинна містити повну, правдиву і неупереджену інформацію про стан активів, зобов'язань і капіталу та результати діяльності. Згідно із Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для забезпечення цих та інших вимог до інформації головний бухгалтер підприємства, установи повинен організувати і виконати завершальні роботи перед складанням фінансової звітності. Обсяг цих робіт залежить від періоду, за який складається звітність. Найбільш широкий обсяг таких робіт проводиться перед складанням річного фінансового звіту. Їх послідовність подана на рисунку 1.

Відповідно до рисунку 1 визначають такі види робіт з підготовки облікових даних, які є передумовою складання фінансової звітності підприємства, а саме:

1. Вивчення працівниками бухгалтерій нових нормативно-правових документів, змін і доповнень до чинних Законів і нормативних документів, що стосуються змісту, структури і порядку складання та подання звітності;

2. Підготовка головним бухгалтером наказу по підприємству, установі про інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків, визначення складу робочих інвентаризаційних комісій, строків проведення і визначення результатів інвентаризацій з відображенням на рахунках бухгалтерського обліку.

3. Перевірка та уточнення показників періодичної і річної звітності на предмет їх порівнянності. Необхідність такої перевірки виникає у зв'язку з тим,

що окремі закони та нормативні документи вводяться в дію не з дати їх затвердження, а з початку попередніх звітних періодів, а також у зв'язку із структурними змінами на підприємстві.

4. В сучасних умовах необхідно здійснювати переоцінку активів (дооцінку та уцінку).

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату Балансу. Якщо здійснюється переоцінка об'єкта основних засобів, то на ту ж саму дату слід провести переоцінку всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

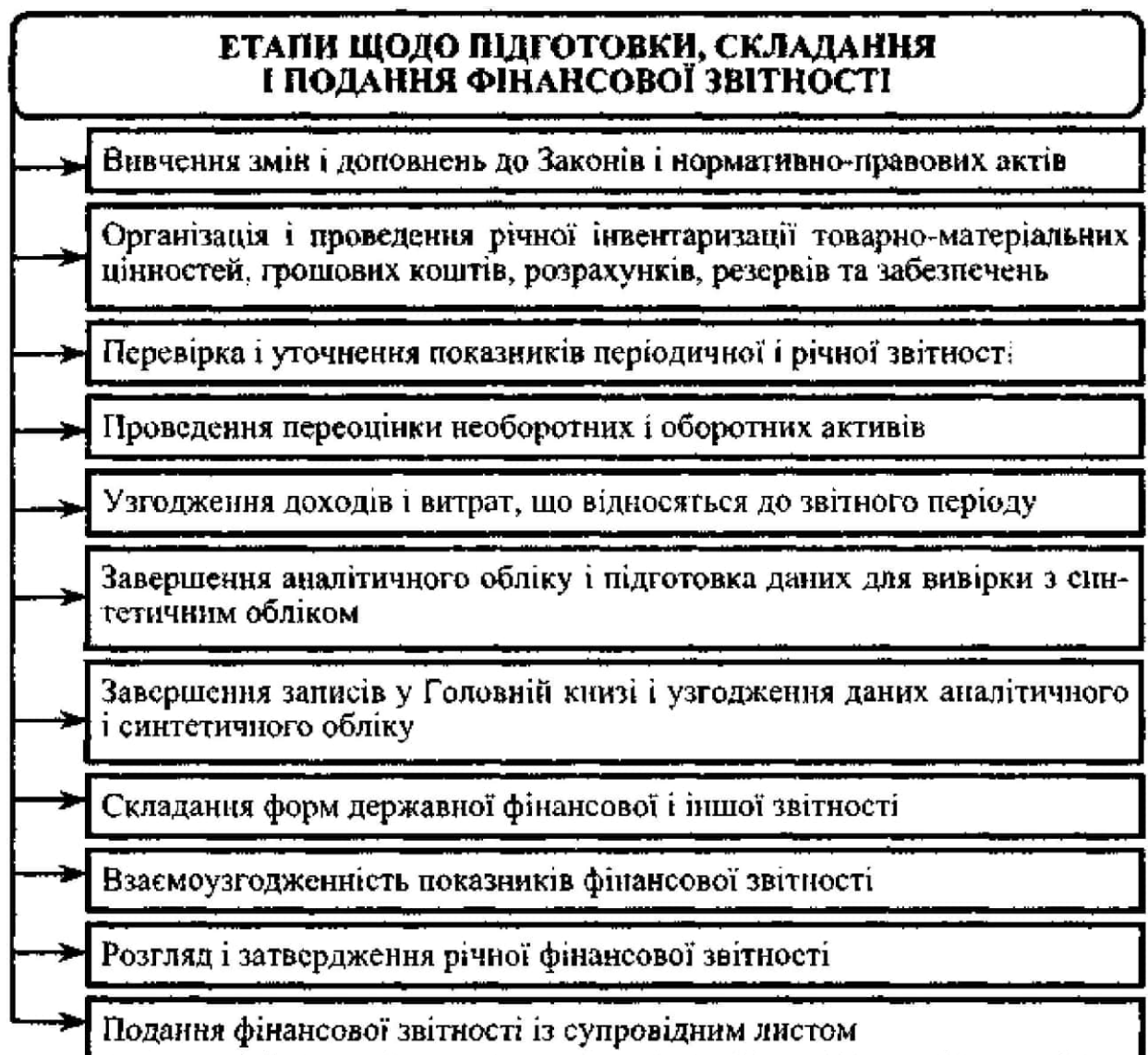

Рис. 1. Послідовність робіт з підготовки облікових даних для складання фінансової звітності

5. Узгодження доходів і витрат звітного періоду. Однією з умов забезпечення реальності даних є дотримання принципу погодженості доходів і витрат, що відносяться до звітного періоду. Тому необхідно нарахувати відповідні резерви, що передбачені наказом про облікову політику, відкоригувати ті, які були створені, але не використані в звітному періоді, і їх залишки не переходять на наступний фінансовий рік.

Списати витрати майбутніх періодів, в частині що відноситься до звітного періоду і відобразити усі доходи, які сприяли отриманню прибутку звітного року. Закрити усі операційні (номінальні) рахунки, які мають відношення до звітного періоду.

6. Завершити записи на рахунках аналітичного обліку, скласти в необхідних випадках оборотні відомості за окремими субрахунками до синтетичних рахунків.

Така робота необхідна як для забезпечення достовірності даних, так і для заповнення форм звітності.

7. Завершити записи у Головній книзі і скласти за синтетичними рахунками Головної книги зведену сторінку Головної книги при журнальній формі обліку для впевненості дотримання подвійного запису, або оборотно-сальдову відомість. Вивірити дані оборотної відомості за синтетичними рахунками з оборотними відомостями за аналітичними рахунками чи реєстрами аналітичного бухгалтерського обліку.

8. Заповнити фінансову звітність за формами, передбаченими Міністерством фінансів України, включаючи Примітки і пояснювальну записку до річного звіту та за формами відомчої звітності.

9. Перевірити взаємоузгодженість показників фінансової звітності в межах окремих форм і між окремими формами. Методика узгодженості показників звітності розроблена Міністерством фінансів України і може уточнюватися та

доповнюватися міністерствами, відомствами з урахуванням відомчої звітності щорічно.

10. Розглянути і затвердити річну фінансову звітність відповідно до установчих документів підприємств, установ.

11. Подати фінансову звітність із супровідним листом за адресами, згідно з Порядком подання фінансової звітності, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.

Важливим етапом підготовки до річного звіту підприємств є складання перевірконого бухгалтерського балансу станом на 31 грудня поточного (звітного) року. Це робиться з метою перевірки повноти і правильності відображення господарських операцій за грудень на рахунках бухгалтерського обліку і перевірки відповідності даних аналітичних рахунків синтетичним рахункам. Закриття операційних рахунків є важливим етапом підготовки складання річного звіту.

Узагальнення даних поточного обліку здійснюється в три етапи:

Етап I – виконується взаємоперевірка даних поточного обліку за повнотою відображення господарських операцій у журналі реєстрації.

Етап II – провадиться взаємна перевірка даних аналітичних та синтетичних рахунків методом взаємної перевірки сальдо рахунків на початок та кінець і оборотів рахунків за дебетом та кредитом.

Етап III – узагальнюються дані рахунків у сальдовому балансі.

Для складання різних форм звітності потрібно на попередньому етапі скласти різноманітні узагальнюючі та оборотні відомості. Заповнення рядків активу і пасиву бухгалтерського балансу відбувається на основі даних про залишки на синтетичних рахунках бухгалтерського обліку. До того як складати Баланс рекомендуються сформувати оборотно-сальдову відомість за звітний період, у якій містяться залишки по всіх синтетичних рахунках як на початок звітного періоду, так і на кінець. Для контролю перевіряють тотожність

сумарного залишку по Дт та по Кт, а також суми оборотів по Дт та Кт рахунків обліку.

Для складання Звіту про фінансові результати обов'язково на попередньому етапі слід підготувати деталізовану оборотну відомість по рахункам обліку доходів і витрат.

При складанні Звіту про рух грошових коштів звичайної оборотної відомості недостатньо. При формуванні показників цього звіту необхідно проводити аналіз майже кожної операції, що призводила до руху грошових коштів. Найчастіше використовують шахову відомість, а також аналітичну відомість по рахункам 31 та 30.

Для складання Звіту про власний капітал достатньо оборотно-сальдової відомості, з деталізацією по субрахунках.

Примітки до фінансової звітності складаються на основі даних аналітичного обліку, тобто використовуються звичайні регістри аналітичного обліку звідки переписується уточнююча інформація.

Таким чином, наприкінці кожного бухгалтерського (звітного) періоду для узагальнення даних поточного обліку слід здійснювати взаємну перевірку записів в облікових реєстрах і переконатися в повноті й правильності відображених господарських операцій у реєстрах хронологічного (реєстраційний журнал) і системного (на рахунках) обліку. За допомогою узагальнюючих відомостей бухгалтер перевіряє обороти за Дт та Кт, а також складає первинний баланс.

Узагальнюючі відомості можуть мати різну форму в залежності від потреб бухгалтера – оборотні відомості, сальдові відомості та ін.

При підготовці облікових даних для складання фінансової звітності необхідно чітко дотримуватися принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Так, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Розділ I) **принцип бухгалтерського обліку** – це правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Склад і характеристика основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначені законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 4) та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Розділ III, п.6). Загалом, визначено **десять принципів**, якими необхідно керуватись при веденні бухгалтерського обліку і складанні фінансової звітності:

- 1) обачність
- 2) повнота висвітлення;
- 3) автономність;
- 4) послідовність;
- 5) безперервність діяльності;
- 6) нарахування та відповідності доходів і витрат;
- 7) превалювання сутності над формою;
- 8) історична (фактична) собівартість;
- 9) єдиний грошовий вимірник;
- 10) періодичність.

Обачність – це застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

Відповідно до принципу обачності особи, які складають фінансові звіти та ведуть бухгалтерський облік, повинні враховувати невизначеність, яка супроводжує багато подій та обставин таких, як погашення сумнівної заборгованості, ймовірний строк корисного використання машин та обладнання і кількість можливих претензій щодо гарантій. При прийнятті рішення в умовах невизначеності необхідно застосовувати всі необхідні засоби, щоб активи та доходи не були завищені, а зобов'язання та видатки не були занижені. Так, наприклад, втрати від нестачі та псування списуються на видатки безпосередньо після їх встановлення, а сума компенсації цих витрат винною особою визнається

тільки тоді, коли у підприємства є достатньо мотивів вважати, що така сума буде повернена (рішення суду, надання згоди працівником тощо).

Повне висвітлення – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

Автономність – кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.

Принцип автономності є обов'язковим для виконання при будь-яких обставинах господарювання, оскільки він базується не тільки на основних підходах для формування облікової політики, а зачіпає права власності на майно. Ці взаємовідносини чітко врегульовані в діючому законодавстві. Слід розуміти, що будь-яке майно чи зобов'язання, які належать підприємству, не належать власнику самого підприємства. І навпаки, будь-яке майно, яке належить власнику підприємства, не може бути власністю такого підприємства. Наприклад, власник підприємства вносить власні грошові кошти до статутного капіталу, така операція буде висвітлюватись у фінансовій звітності. Операція з нарахування та виплати дивідендів теж відображаються у фінансовій звітності. Але як саме отримані дивіденди використає власник, до фінансової звітності ніякого відношення не має.

Послідовність – постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива тільки, якщо змінюється статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку або якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства і повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності.

Безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі.

Відповідно до принципу безперервності фінансові звіти складаються, виходячи з припущення, що підприємство є безперервно діючим і

залишатиметься таким у майбутньому. Таким чином, припускається, що підприємство не має наміру ані потреби ліквідуватися або суттєво звужувати масштаби своєї діяльності. В цьому випадку підприємство в своїх звітах зобов'язано застосовувати звичайні методи оцінки та обліку активів, зобов'язань, доходів та видатків.

Нарахування та відповідність доходів і витрат – для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів.

При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми.

Виходячи з принципу превалювання сутності над формою, бухгалтерський облік та фінансова звітність повинні відображати операції та інші події правдиво, таким чином, їх необхідно відображати до їх сутності та економічної реальності, а не лише виходячи з їх юридичної форми. Сутність операцій або подій не завжди відповідає тому, що впливає з їх юридичної форми.

Історична (фактична) собівартість – пріоритетною є оцінка активів підприємства виходячи з витрат на їх виробництво та придбання.

Принцип історичної (фактичної) собівартості передбачає, що при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності пріоритетною є оцінка активів за вартістю їх придбання.

Єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці.

Принцип єдиного грошового вимірника є не стільки принципом, скільки основою бухгалтерського обліку. Саме тому, що бухгалтерський облік може надавати всю необхідну інформацію про стан господарської діяльності в

уніфікованому вигляді, тобто із застосуванням єдиного вимірника – грошей, бухгалтерський облік є основою для всіх решти видів обліку.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» єдиним грошовим вимірником є національна валюта України – гривня.

Періодичність – можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Відповідно до принципу періодичності кожне підприємство при веденні бухгалтерського обліку повинно передбачати, що для можливості подання фінансової звітності всю діяльність підприємства необхідно розподіляти на визначені періоди часу. Оскільки в Україні такий розподіл закріплений на законодавчому рівні, підприємствам залишається чітко виконувати встановлені правила періодичності.

Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально наростаючим підсумком з початку звітного року в складі Балансу та Звіту про фінансові результати. Баланс підприємства складається за станом на кінець останнього дня кварталу (року).

В НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Розділ IV) визначають вимоги до розкриття інформації.

Розкриття – це надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Відповідно суттєвою є інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними П(С)БО та керівництвом підприємства.

Для того, щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, вона повинна містити дані про:

- підприємство;
- дату звітності за звітний період;
- валюту звітності та одиницю її виміру;

- відповідну інформацію за звітний період і аналогічний період попереднього року;
- облікову політику підприємства та її зміни;
- консолідацію фінансових звітів;
- припинення (ліквідацію) окремих видів діяльності;
- обмеження щодо володіння активами;
- участь у спільних підприємствах;
- виявлені помилки минулих років та пов'язані з ними коригування;
- переоцінку статей фінансових звітів;
- іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями (стандартами).

Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

- 1) назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу);
- 2) короткий опис основної діяльності підприємства;
- 3) назву органу управління, у віданні якого перебуває підприємство, або назву його материнської (холдингової) компанії;
- 4) середню чисельність персоналу підприємства протягом звітного періоду;
- 5) дату затвердження фінансової звітності;
- 6) повідомлення про складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, передбаченого Положенням (стандартом), то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у Примітках до фінансової звітності.

У фінансовій звітності повинна бути вказана валюта, в який відображені елементи звітності та одиниця виміру. Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство повинно розкривати причини цього та методи, що були використані для переведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу.

На сьогодні звітність являє собою багатий матеріал для апарату управління підприємством, а також для інших організацій та установ, на адресу яких вона направляється. Звітність є важливим засобом оперативного керівництва роботою підприємства.

Звітність стала елементом інфраструктури ринкової економіки і засобом комунікації. У світовій практиці існує правило «здорового глузду», перевірене багаторічним досвідом – укладати угоди між контрагентами лише після детального вивчення їх фінансових звітів. Нерідко саме зі звітності починається перше знайомство з діяльністю підприємства (компанії), оскільки вона становить основу інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства.

Звітність підприємства – це своєрідна реклама діяльності підприємства, оскільки дуже часто є першим джерелом інформації про підприємство.

Фінансова звітність призначена для загального користування. Статтею 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлено перелік організацій, які зобов'язані оприлюднювати фінансову звітність шляхом її публікації. Фінансову звітність зобов'язані складати підприємства, що перебувають на господарському розрахунку, мають самостійний баланс, є юридичними особами.

Фінансові звіти складає більшість підприємств у всіх країнах світу. Вигадати універсальний звіт, який відображав би фінансове життя підприємства у всій його багатогранності, поки що не вдалося. Як показує практика, оптимальним є складання кількох різних звітів, кожний з яких розкриває ту чи іншу грань діяльності підприємства. Так, баланс містить інформацію про стан активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства на конкретну дату (як

правило, на останній день основного або проміжного звітного періоду – року, кварталу або місяця). Це дає можливість судити про масштаби підприємства, а наявність графі «на початок звітного періоду» дозволяє дійти висновків і щодо деяких тенденцій його розвитку. Водночас за показниками балансу важко судити, наприклад, про те, наскільки успішною була діяльність підприємства у звітному періоді, які доходи було отримано і які витрати здійснено. Цю інформацію містить звіт про фінансові результати. А оскільки звітних форм кілька, дуже важливо, щоб наявні у них показники взаємно доповнювали один одного, а коли потрібно – узгоджувалися між собою.

Отже, як бачимо, складання бухгалтерської (фінансової звітності) підприємств, організацій, установ (юридичних осіб) є справа клопітка, творча, потребує спеціальної підготовки, наявності спеціальних вмінь та знань, змушує бухгалтера бути постійно у курсі усіх змін у законодавстві, адже не секрет, що чинне законодавство постійно зазнає змін, виправлень, уточнень, що виникають при тлумаченні норм чинного законодавства.

Справа бухгалтера – подавати завжди точну, своєчасну та повну інформацію про стан справ на підприємстві як керуючим органам, так і зовнішнім користувачам. Бухгалтер повинен слідкувати за усіма подіями, що відбуваються на підприємстві, оскільки усе це впливає на відображення, подання та тлумачення інформації про фінансово-господарський стан на підприємстві.

Подібний статус бухгалтера вимагає від нього знання та правильного розуміння норм чинних законів, указів, інструкцій, порядків, тлумачень, що можуть стосуватися діяльності підприємства.

5. Загальні положення щодо порядку заповнення, подання та оприлюднення фінансової звітності підприємств

Основними правилами заповнення фінансової звітності підприємства є:

1) перед складання фінансової звітності обов'язковим є проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства;

2) не допускається згортання статей активів, зобов'язань, крім окремих випадків передбачених окремими п. НП(С)БО 1;

3) звітність підписують керівник та бухгалтер підприємства;

4) від'ємні значення та показники для вирахування наводяться у дужках;

5) прокреслюють рядки форми, які не мають показників;

6) заповнюють звітність у тисячах гривень без десяткових знаків (виняток становлять суб'єкти малого підприємництва та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, які складають звітність у тисячах гривень з одним десятковим знаком);

7) монетарні статті фінансової звітності, які стосуються операцій в іноземній валюті, перераховуються в грошову одиницю України за курсом НБУ на останній день звітного періоду;

8) не допускається виправлення, закреслення;

9) форми фінансової звітності заповнюються чорнилом або друкарським способом тощо.

Підприємства можуть самостійно виготовляти бланки звітності, зберігаючи нумерацію рядків типових форм звітності, не заносючи до них ті статті, показники яких у підприємства відсутні.

Форма фінансової звітності № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» має заголовну частину, яка заповнюється у такому порядку:

1) реквізит «підприємство» відображає повну назву підприємства відповідно статутним документам і ідентифікаційний код за Єдиним державним реєстром підприємств і організацій України (ЄДРПОУ);

2) реквізит «територія» відображає назву території у відповідності з Класифікатором об'єктів адміністративно – територіального устрою України (КОАТУУ);

3) «організаційно-правова форма господарювання» відображає за якою організаційно-правовою формою зареєстроване підприємство відповідно до

Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV та містить код Класифікатора організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ);

4) «орган державного управління» відображається назва органу у веденні якого знаходиться підприємство і містить код відповідного класифікатора (СПОДУ);

5) «вид економічної діяльності» відображає вид економічної діяльності у відповідності із Класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД);

6) «адреса» – повна поштова адреса підприємства.

Бухгалтерська звітність підписується керівником і головним бухгалтером, а у випадках відсутності на підприємстві бухгалтерської служби підписує спеціаліст, що веде облік. В звітах не може бути підчисток і помарок, а виправлення помилок здійснюється згідно Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку № 88 від 24.05.1995р. та П(С)БО № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».

Порядок подання фінансової звітності затверджено однойменно постановою КМУ від 28.02.2000 р. за № 419 та пп. 49.18.2 ПКУ від 02.12.2010 № 2755-VI.

Фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам – на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів. Згідно із законодавством фінансова звітність подається іншим органам та користувачам, зокрема органам Державної служби статистики та щодо використання бюджетних асигнувань, отриманих з державного бюджету, – органам Державної казначейської служби, а щодо асигнувань, отриманих з місцевих бюджетів та ін.

Згідно з Постановою КМУ «Про внесення змін до Порядку подання фінансової звітності» від 26.05.2005 р. № 384, фінансова звітність може подаватися органам державної статистики разом із довідкою про наявність згоди органів державної влади з фінансової звітності підприємства щодо її надання органам Державної служби статистики. У разі відсутності такої згоди зазначена довідка органам Державної служби статистики не подається.

Законодавець уніфікував строки подання **річної фінансової звітності** до органів статистики та податкової. Зазвичай граничною датою подання річної фінансової звітності до органів державної статистики є 9 лютого, але у 2013 р. – це 11 лютого, оскільки у випадку, коли кінцева дата подання звітності припадає на вихідний день, то останній день подання переноситься на робочий день, який настає одразу за вихідним (п. 10 Порядку № 419 та п. 49.20 ПКУ).

Річна фінансова звітність до органів державної статистики подається усіма підприємствами, до органів державної податкової служби – підприємствами-платниками податку на прибуток. Річна фінансова звітність до органів ДПС подається протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного року (п. 46.2 ст. 46, п. 49.18.2-49.18.3 ст. 49 ПКУ).

Квартальну фінансову звітність до органів державної статистики подають усі підприємства, у т.ч. суб'єкти малого підприємництва, крім підприємств-нульовиків та суб'єктів мікропідприємництва Ця звітність подається не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом. До органів Міністерства доходів і зборів України квартальна звітність подається протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу (п. 46.2 ст. 46, п. 49.18.2-49.18.3 ст. 49 ПКУ).

Центральні органи виконавчої влади та інші головні розпорядники бюджетних коштів подають зведену фінансову звітність про використання кошторисів доходів і видатків розпорядників бюджетних коштів Державній казначейській службі та Рахунковій палаті щокварталу не пізніше 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 01 березня наступного за звітним року.

Консолідована фінансова звітність подається у визначені терміни, але не пізніше 45 днів після завершення звітного кварталу, та не пізніше 15 квітня включно, що настає за звітним роком.

Інформація про порядок та терміни подання фінансової звітності, її склад та користувачів, починаючи з 2013 р. формується відповідно до НП(С)БО 1 від 07.02.2013 р. № 73 подана у таблиці 1.

Таблиця 1

Порядок подання фінансової звітності, починаючи з 2013 р.

№ п/п	Склад фінансової звітності	Користувачі фінансової звітності	Періодичність подання фінансової звітності
1.	Юридичні особи всіх форм власності (крім банків та бюджетних установ)		
1.1.	* Баланс (Звіт про фінансовий стан) за формою № 1;	органи державної статистики	щокварталу
1.2.	* Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за формою № 2	органи ДПС	подається у разі подання декларації з податку на прибуток протягом року
1.3.	* Баланс (Звіт про фінансовий стан) за формою № 1; * Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за формою № 2; * Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за формою № 3 або * Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) за формою № 3-н; * Звіт про власний капітал за формою № 4; * Примітки до річної фінансової звітності за формою № 5;	органи державної статистики	щороку
1.4.	* Додатки до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» за формою № 6.*	органи ДПС	щороку

Продовження Таблиця 1

2.	Підприємства, які в обов'язковому порядку або самостійно перейшли на застосування МСФЗ		
2.1.	* Баланс (Звіт про фінансовий стан) за формою № 1;	органи державної статистики	органи державної статистики
2.2.	* Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за формою № 2. * Баланс (Звіт про фінансовий стан) за формою № 1;	органи ДПС	органи ДПС
2.3.	* Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за формою № 2; * Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за формою № 3 або * Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом) за формою № 3-н;	органи державної статистики	щороку
2.4.		органи ДПС	щороку

* Звіт про власний капітал за формою № 4;

* Примітки до річної фінансової звітності за формою № 5.

3. Суб'єкти малого підприємництва та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності

3.1. Фінансовий звіт суб'єктів малого органи державної щокварталу , щороку підприємництва у складі: статистики

* Балансу за формою № 1-м;

3.2. * Звіт про фінансові результати за формою органи ДПС щороку № 2-м.

4. Суб'єкти мікропідприємництва (крім тих, що перейшли на застосування МСФЗ)

4.1. Фінансовий звіт суб'єктів малого органи державної щороку підприємництва у складі: статистики

* Балансу за формою № 1-м;

4.2. * Звіт про фінансові результати за формою органи ДПС щороку № 2-м.

5. Підприємства- «нульовики » та платники єдиного податку четвертої групи

5.1. Спрощений фінансовий звіт суб'єктів органи державної щороку¹ малого підприємництва у складі: статистики

* Балансу за формою № 1-мс;

5.2. * Звіт про фінансові результати за формою органи ДПС щороку² № 2-мс.

¹ Щодо періодичності подання фінансової звітності підприємствами – платниками єдиного податку виникає питання (у Порядку № 419 їх не виокремлено). Тому у разі якщо ці підприємства не відповідають критеріям, які встановлено для суб'єктів мікропідприємництва, їм доведеться звітувати перед органами державної статистики ще й щокварталу.

² підприємства – платники єдиного податку четвертої групи фінансову звітність до органів ДПС не подають

Крім того, всі підприємства (крім банків та бюджетних установ) зобов'язані подавати (надсилати рекомендованим листом) звітність державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи не пізніше, ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом (п. 3 ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»), а публічні акціонерні товариства, підприємства – емітенти цінних паперів, професійні учасники фондового ринку, фінансові установи – не пізніше, ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану звітність разом з аудиторським висновком.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями).
2. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.
4. Постанова КМУ «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 09 серпня 1993 р. № 611.
5. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 428 с.
6. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига. – Київ : Цент навчальної літератури, 2005. – 656 с.
7. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств : Підручник / Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко. – К. : Знання, 2008. – 492 с.
8. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансових звітів підприємств : [навчальний посібник] / З. Ф. Петряєва. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 478 с.
9. Скотнікова Л. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві : [навчальний посібник] / Л. П. Скотнікова, Т. А. Миланич, О. О. Солодовнік. – Харків «ІНЖЕК», 2003. – 325 с.
10. Сторожук Т. М. Звітність підприємств [навчальний посібник] / Т. М. Сторожук. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2007. – 431 с.
11. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : [навчальний посібник] / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревський. – Харків : ХДЕУ, 2002. – 505 с.
12. Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Х. : Фактор, 2006. – 630 с.

Тема 2.

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

План

1. Сутність Балансу (Звіту про фінансовий стан) як складової фінансової звітності підприємства, його види, роль і значення в управлінні.
2. Структура та зміст статей Балансу (Звіту про фінансовий стан).
3. Порядок та техніка складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства.
4. Оцінка показників ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

1. Сутність Балансу (Звіту про фінансовий стан) як складової фінансової звітності підприємства, його роль і значення в управлінні

Для керівництва діяльністю підприємства необхідна інформація про наявність господарських ресурсів, їх склад, розміщення, а також джерела їх утворення і цільове призначення. Таку інформацію, узагальнену та згруповану в певному порядку, одержують за допомогою бухгалтерського балансу.

Бухгалтерський баланс є засобом економічного групування й узагальненого відображення в грошовій оцінці наявності господарських засобів і джерел їх утворення на певну дату. Як правило, баланс складають на 1-ше число місяця.

Баланс (*balanes*) у перекладі з французької означає терези. Баланс є елементом методу бухгалтерського обліку та центральною формою звітності.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (далі Баланс) – це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну (звітну) дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

З економічної точки зору *баланс* – це система взаємопов'язаних показників, які характеризують з одного боку активи, те чим володіє чи розпоряджається

підприємство (ресурси), а з іншого боку – те, що характеризує правовий аспект цього майна (пасиви), до яких відносяться зобов'язання і капітал.

Баланс відображає фінансове становище підприємства на звітну дату, тому в міжнародній практиці його називають звітом про фінансовий стан підприємства. Зміст, форма балансу та загальні вимоги до визнання та розкриття його статей визначаються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. Відповідно до нього, сьогодні Баланс має подвійну назву – «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», що пов'язане із наближенням звітності, яка складається за національними П(С)БО, до звітності, яка складається за МСФЗ

Мета складання Балансу надати інформацію користувачам повну, правдиву та неупереджену інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату для прийняття ефективних економічних рішень.

Для роздільного відображення господарських засобів і їх джерел баланс будується у вигляді двосторонньої таблиці. У лівій частині балансу, яка називається активом, показується склад і розміщення господарських засобів, а в – правій, яка називається пасивом, – джерела утворення засобів і їх цільове призначення.

Не дивлячись на відмінності у назві та побудові балансу (в США – балансовий звіт, в Росії – бухгалтерський баланс; в інших країнах – звіт про фінансовий стан) **властивістю Балансу** є рівність підсумків активу та пасиву, тобто підсумок активів Балансу повинен дорівнювати сумі зобов'язань та власного капіталу, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Рівність результатів активу й пасиву балансу зумовлена тим, що в обох його частинах відображені у вартісному вимірі одні й ті ж самі господарські засоби, але тільки згруповані за різними ознаками: в активі – за складом і розміщенням, у пасиві – за джерелами їх утворення і цільовим призначенням. Кожний вид засобів, розміщених в активі, має відповідне джерело утворення, показане в пасиві

балансу. Результат активу не може бути більше або менше результату пасиву, оскільки загальна вартість майна підприємства завжди повинна дорівнювати сумі тих джерел, за рахунок яких воно утворене. На цьому базується і назва балансу, оскільки термін «баланс» означає «рівність, рівновага».

Головною властивістю Балансу є рівність підсумків активу та пасиву, що ґрунтується на подвійному запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Баланс схематично можна подати у вигляді такого рівняння бухгалтерського обліку (формули), що відображає взаємозв'язок між активами, пасивами (зобов'язаннями) та власним капіталом:

$$\text{Активи} = \text{власний капітал} + \text{зобов'язання}.$$

Активи включають у себе всі ресурси, які контролюються підприємством у результаті минулих подій і використання яких, як очікується, призведе до одержання економічних вигод у майбутньому.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої у майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Погашення зобов'язань може здійснюватись як грошовими коштами (монетарні зобов'язання), так і товарами або послугами, визначеної кількості і якості (немонетарні зобов'язання).

Власний капітал являє собою частину в активах підприємства, яка залишилася після вирахування його зобов'язань.

За даними Балансу оцінюється автономність підприємства, його плато- і кредитоспроможність тощо. Його та інші форми фінансової звітності використовують кредитні та банківські установи при розгляді питань з метою видачі кредитів та при страхуванні майна.

Наявність своєчасного та правильно складеного балансу дає можливість кожному керівникові, обмірковуючи всі позитивні та негативні сторони діяльності підприємства, свідомо вести господарство, пошук внутрішніх резервів

та запровадження їх у дію.

З метою знаходження певного порядку у досліджуваних явищах, системи їх взаємних зв'язків *бухгалтерські баланси класифікують*. Це допомагає охопити досліджувані явища, предмети в цілому та сприяє їх запам'ятовуванню. Вибір критеріїв класифікації залежить від конкретної цілі, якій вона служить.

Відповідно до класифікаційних ознак розрізняють різні види балансів (табл. 2).

Таблиця 2

ВИДИ БАЛАНСІВ

Класифікаційна ознака	Види
За часом складання	Вступний, операційний або проміжний, ліквідаційний
За джерелами складання	Інвентарний, книжковий, генеральний
За формою	Односторонній, двосторонній, шаховий
За повнотою оцінки	Оборотний, сальдовий
За змістом	Простий, зведений
За часовою орієнтацією	Провізорний, перспективний, директивний
За обсягом	Брутто, нетто

Вступний Баланс – відображає початок господарської діяльності підприємства на момент його державної реєстрації.

Операційний Баланс – складається періодично протягом року і охоплює окремі аспекти (як правило, виробничі) діяльності підприємства.

Ліквідаційний Баланс – складається при ліквідації підприємства, або його розподілі чи об'єднанні.

Інвентарний Баланси – складається тільки на підставі повного опису інвентарю і є його скороченим та спрощеним викладом.

Книжковий Баланс – складається на підставі записів у книгах, попередня перевірка яких з допомогою інвентаризації не проводилась.

Генеральний Баланс є синтезом інвентарного і книжкового балансів і складається за рік і тільки на підставі опису інвентарю та пробного балансу.

Односторонній Баланс – баланс, у якому актив і пасив розміщуються один під одним.

Двосторонній Баланс відрізняється від одностороннього за зовнішнім виглядом – у ньому актив і пасив розміщуються поряд, ліворуч і праворуч відповідно.

Шаховий Баланс – це Баланс, в якому обороти по кожному рахунку наводяться не загальними підсумками, а з зазначенням кореспондуючих рахунків. Даний баланс, що отримав свою назву від своєрідної форми, яка нагадує шахову дошку, можна називати й динамічним балансом, бо він відображав як стан господарства на початок і кінець звітної періоду, так і рух майна.

Оборотний Баланс – це оборотна відомість за синтетичними рахунками, де містяться як дані сальдо на початок і кінець звітної періоду, так і обороти за звітний період.

Сальдовий Баланс – це бухгалтерський Баланс, в якому відображені тільки залишки за бухгалтерськими балансовими рахунками.

Простий Баланс – характеризує результати діяльності тільки одного підприємства.

Зведений Баланс – складається шляхом об'єднання сум, що відображені на окремих статтях одиничних Балансів.

Баланс-брутто – це Баланс, в валюту якого включено сальдо як основних, так і регулюючих рахунків.

Баланс-нетто – це Баланс, в валюту якого не включено сальдо регулюючих рахунків.

Також розрізняють й інші види балансів, зокрема:

Баланси основної діяльності – це Баланси юридичних осіб в межах статутної діяльності.

Баланси спільної діяльності – це окремий Баланс, який складається тим учасником, якому за угодою доручено ведення спільних справ учасників договору про спільну діяльність.

Баланс підприємства – це Баланс юридичної особи або відокремленого підрозділу, які працюють на принципах самоокупності і самофінансування, і який характеризує його активи, капітал і зобов'язання.

Баланс бюджетної установи – це звітний документ, в якому на певну дату відображено та узагальнено в грошовій оцінці засоби бюджетної установи та джерела їх формування.

Баланс банку – це Баланс кредитної установи.

Названі вище види балансів існують і сьогодні. *Всі вони називаються бухгалтерськими*, бо складаються на підставі даних бухгалтерського обліку. Але кожному виду балансів притаманні специфічні особливості, що безпосередньо пов'язані з джерелами, строками, способами, методами і технікою складання, підпорядкуванням підприємств, використанням даних балансів в управлінні.

Призначення Балансу як форми фінансової звітності в управлінні підприємством полягає в:

- 1) оцінці фінансового стану підприємства: структури активів, власного капіталу, зобов'язань, його здатності відповідати за своїми зобов'язаннями (платоспроможність);
- 2) визначенні можливості створення грошових потоків у майбутньому;
- 3) визначенні потреб у фінансових ресурсах в майбутньому та для передбачення розподілу прибутку;
- 4) оцінці здатності підприємства щодо виконання своїх обов'язків перед кредиторами (кредитоспроможності);
- 5) оцінці автономності та ліквідності підприємства.

Баланс також дозволяє визначити склад та структуру майна підприємства, ліквідність та оборотність оборотних активів, наявність власного та запозиченого капіталу, зміну дебіторської та кредиторської заборгованості та інші показники.

Загалом, інформація, яка міститься у Балансі використовується:

- для контролю за виконання проектних завдань, планів, аналізу, формуванням прогнозів, складанням бізнес-планів;

- для контролю за діяльністю підприємств, виявлення і узагальнення передового досвіду та виявлення недоліків в роботі, проведення аналізу їх господарської діяльності, для складання зведеної чи консолідованої звітності.
- при розгляді питань при видачі кредитів та при страхуванні майна фінансово-банківськими установами та організаціями.
- для оцінки фінансового стану підприємства, прийняття ефективних управлінських рішень.

Бухгалтерський баланс призначений не тільки для відображення наявності господарських засобів і джерел на певну дату, але й для надання необхідної інформації в питаннях управління внутрішнім і зовнішнім користувачам. Так, інформація про фінансовий стан підприємства використовується банками при ухваленні рішення про надання кредитів, де визначають платоспроможність підприємства і ризик неповернення позикових засобів; постачальників товарно-матеріальних цінностей – при укладанні договорів на постачання; інвесторів – при рішенні питання про доцільність інвестування капіталу і т. д. Значний інтерес інформація про фінансовий стан представляє для податкових органів, закордонних партнерів та ін.

Таким чином, Баланс є головним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства та визначає доцільність прийняття управлінських рішень.

2. Структура та зміст статей Балансу (Звіту про фінансовий стан)

Баланс підприємства – це таблиця встановленої форми, в якій ліворуч розміщуються активи підприємства, а праворуч – пасиви, які включають капітал і зобов'язання. З метою отримання узагальненої інформації за видами активів і пасивів, вони в Балансі об'єднуються в розділи за їх економічним змістом.

Інформація, яка міститься в Балансі повинна бути суттєвою, повністю розкритою.

Для того, щоб інформація, яка міститься в Балансі, була зрозумілою користувачам, вона повинна відповідати певним якісним характеристикам, а саме:

- бути дохідливою і розрахованою на однозначне тлумачення її за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації;

- бути доречною, тобто такою, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому;

- бути достовірною, тобто не містити помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності;

- бути порівняльною, тобто надавати можливість користувачам порівнювати інформацію з Балансу за різні періоди та різних підприємств.

Джерелом даних для складання балансового звіту є Головна книга. В країнах, де немає законодавчо закріпленої форми балансу, структура рубрик звіту про майновий стан відповідає специфіці конкретного підприємства та встановлюється відповідно до принципу повного розкриття господарської інформації, особливо це характерно для країн англо-американської системи обліку. Відмінностями побудови бухгалтерського балансу у різних країнах є:

1) форма розташування активу й пасиву (вертикальна чи горизонтальна):

- при горизонтальній формі: актив розміщується ліворуч, пасив – праворуч. За такої форми баланс подається в Україні, Бельгії, Італії, Німеччині, Португалії, Росії, США, Франції тощо.

- у Великобританії використовується зворотнє розміщення, а останнім часом статті балансу записуються одна за одною;

- у Нідерландах законодавчо закріплені дві форми балансу, які можуть використовуватись – або вертикальна, або горизонтальна.

У Швейцарії взагалі не встановлена обов'язкова форма балансу, він може бути представлений в горизонтальній або вертикальній формах.

2) принцип групування статей: в Італії та Німеччині статті групуються за

економічним змістом. У деяких країнах групування здійснюється за ступенем ліквідності. Наприклад, в Україні, Франції, Росії. Молдові, Німеччині та інших країнах, які використовують МСФЗ в якості національних стандартів, статті розташовуються в порядку збільшення ліквідності; в країнах англо-американської системи обліку та Естонії – в порядку її зменшення.

Як свідчать дослідження, в більшості випадків ті країни, які мають єдиний загальноприйнятий план рахунків, мають, відповідно, і регламентовану форму балансу. Ті ж країни, де підприємства розробляють власний план рахунків, форма балансу представлена у довільній формі, і законодавство лише регламентує мінімальний набір інформації, яка повинна бути відображена у балансовому звіті.

Спільним для балансів усіх країн є те, що адресна частина балансу повинна містити повну назву компанії, її юридичний статус та дату його складання. Дата складання звітності може бути будь-якою. Єдина вимога – постійність вибраної дати. В більшості країн, зокрема і в Україні, – це останній день звітного періоду.

Структура Балансу, який застосовується підприємствами в Україні наведена на рис. 2.

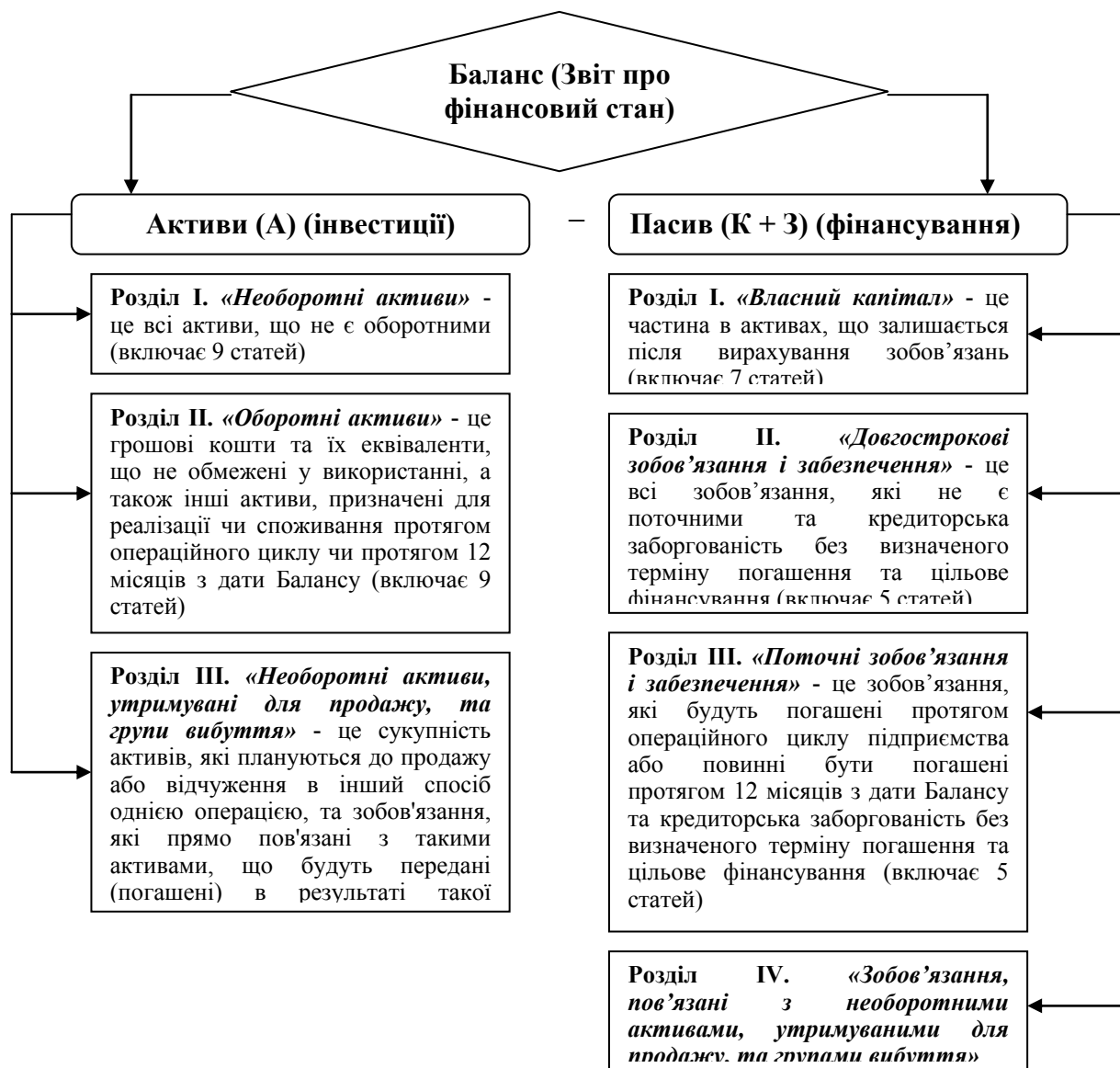

Рис. 2. Структура Балансу згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Однією із складових частин балансу є актив. У широкому розумінні **актив** – це будь-яка власність підприємства, будь-який предмет, матеріальний чи нематеріальний, який є цінністю для свого власника та включає в себе землю, будівлі, споруди, інвестиції, дебіторську заборгованість, грошові кошти тощо. Також під активом розуміють частину балансу, що відображає матеріальні та нематеріальні цінності з точки зору їх складу та розміщення. Згідно НП(С)БО 1, **активом** вважаються ресурси, що контролюються підприємством в результаті

минулих подій, використання яких призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Актив відображається у балансі за умови, якщо:

- оцінка його може бути достовірно визначена;
- очікується отримання в майбутньому економічних вигод, пов'язаних з його використанням.

Витрати на придбання і створення активу, які не відповідають зазначеним двом умовам, не можуть бути відображені в Балансі, а повинні включатися до складу витрат звітного періоду у Звіті про фінансові результати (ф. № 2 або 2-м).

Таким чином, ресурс не визнається активом і відповідно не відображається в Балансі, якщо були здійснені витрати, за якими отримання в майбутньому економічних вигод є малоімовірним по закінченні поточного облікового періоду.

Актив балансу складається з трьох розділів (див. додаток 2.1):

I. Необоротні активи.

II. Оборотні активи.

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття.

У I розділі активу Балансу «Необоротні активи» відображається вартість необоротних активів, а саме: нематеріальних активів, основних засобів, незавершених капітальних інвестицій, довгострокових фінансових інвестицій, довгострокових біологічних активів, довгострокової дебіторської заборгованості, відстрочених податкових активів, інвестиційної нерухомості та інших необоротних активів.

У II розділі активу Балансу «Оборотні активи» відображається вартість запасів, поточних біологічних активів, дебіторської заборгованості як за товари, роботи і послуги так й іншу, дебіторської заборгованості за розрахунками, поточних фінансових інвестицій, грошей та їх еквівалентів, витрат майбутніх періодів, інших оборотних активів.

У III розділі активу Балансу «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та

груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття».

Другою частиною балансу є **пасив**, який відображає джерела утворення засобів підприємства та їх призначення (створені резерви, позики інших підприємств тощо). Пасив балансу у всіх країнах складається з двох великих частин: зобов'язання (коротко- та довгострокові) і власний капітал. Статті розміщуються в порядку зменшення терміновості платежів (Естонія, США, Великобританія, Австралія тощо) або навпаки, в порядку збільшення (Україна, Польща, Росія, Франція, Німеччина, Молдова тощо).

Пасив балансу містить такі розділи (див. додаток 2.1):

I. Власний капітал.

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення.

III. Поточні зобов'язання і забезпечення.

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

У I розділі пасиву Балансу «Власний капітал» наводиться інформація про власний капітал підприємства – зареєстрований капітал, капітал у дооцінках, додатковий і резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток), неоплачений та вилучений капітал.

У II розділі пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» наводиться інформація про відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові кредити банків, довгострокове забезпечення, цільове фінансування та інші довгострокові зобов'язання, тобто про зобов'язання, які не будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати Балансу.

У III розділі пасиву Балансу «Поточні зобов'язання і забезпечення» відображаються поточні зобов'язання до яких відносяться: короткострокові кредити банків та позички, поточна кредиторська заборгованість, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів та інші поточні зобов'язання. Тобто в

цьому розділі відображаємо зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом 12-ти місяців з дати Балансу.

У IV розділі пасиву Балансу «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» відображаються зобов'язання, що визначаються відповідно до П(С)БО 27.

Структурною одиницею кожного розділу балансу є стаття, яка є неподільним показником в Балансі і характеризує окремий вид або групу активів (активна стаття) або вид зобов'язань чи капіталу (пасивна стаття).

Стаття – елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим НП(С)БО 1, тобто визначенню активів, зобов'язань і власного капіталу. Деякі статті Балансу складаються з декількох рядків, у кожному з яких міститься детальна інформація про складові статті.

Балансова стаття може бути одноелементною, наприклад, «Нематеріальні активи», «Витрати майбутніх періодів», «Зареєстрований капітал капітал», яка заповнюється за даними одного балансового рахунку, або багатоеlementною, наприклад, «Інші необоротні активи», «Інша поточна дебіторська заборгованість», «Інші довгострокові фінансові зобов'язання» – для заповнення яких використовуються дані двох або більше балансових рахунків, субрахунків.

Кожній балансовій статті привласнюється код рядка, в межах 4 трьох знаків, і який є незмінним. Інформація по кожній балансовій статті наводиться на початок і на кінець звітного періоду (в квартальних Балансах) та на кінець року (в річних Балансах).

Балансові статті об'єднуються в розділи, що дає можливість загального огляду Балансу і дуже зручно при проведенні аналізу інформації. *В основі об'єднання балансових статей в розділи покладено принцип їх ліквідності (за активами) та економічна класифікація (за пасивами).*

У Балансах підприємств України статті активу розташовують зверху вниз, починаючи з найменш ліквідних і закінчуються найбільш ліквідними. Під

ліквідністю активів слід розуміти їх спроможність перетворюватися у грошові кошти (готівку) за якийсь певний час.

Найменш ліквідними є такі балансові статті як «Нематеріальні активи», «Основні засоби», «Довгострокові фінансові інвестиції» та інші, які згруповані в I розділі активу Балансу. Найбільш ліквідними є статті «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Дебіторська заборгованість», «Інша поточна дебіторська заборгованість».

Статті пасиву Балансу групуються і розміщуються зверху вниз за ознакою зменшення часу, необхідного для повернення боргів. Тобто спочатку розташовуються статті, які потребують найбільшого часу для їх погашення, наприклад «Зареєстрований капітал», «Капітал у дооцінках», «Довгострокові кредити банків».

Зміст статей Балансу подано у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433.

Актив Балансу (див. додаток 2.1).

Розділ I. «Оборотні активи».

У статті **«Нематеріальні активи» (1000)** відображається вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». У цій статті наводяться окремо первісна (1001) та залишкова (1002) вартість нематеріальних активів, а також нарахована у встановленому порядку сума накопиченої амортизації. До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації, яка наводиться у дужках.

У статті **«Незавершені капітальні інвестиції» (1005)** відображається вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів основних засобів, нематеріальних

активів, довгострокових біологічних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу).

У статті **«Основні засоби» (1010)** наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно П(С)БО 7 «Основні засоби», а також вартість основних засобів, отриманих у довірче управління або на праві господарського відання чи праві оперативного управління. У цій статті також наводиться вартість інших необоротних матеріальних активів.

Тут наводяться окремо первісна (переоцінена) вартість (1011), сума зносу основних засобів (1012) (у дужках) та їх залишкова вартість (1010). До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю основних засобів і сумою їх зносу на дату балансу.

У статті **«Інвестиційна нерухомість» (1015)** відображається вартість об'єктів, що віднесені до інвестиційної нерухомості згідно з П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість». У цій статті наводиться справедлива вартість інвестиційної нерухомості, визначена на дату балансу. У разі якщо відповідно до зазначеного положення (стандарту) бухгалтерського обліку інвестиційна нерухомість обліковується за первісною вартістю, у цій статті наводиться її залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу, при цьому у додаткових статтях окремо наводяться первісна вартість інвестиційної нерухомості та сума зносу (у дужках).

У статті **«Довгострокові біологічні активи» (1020)** відображається вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за П(С)БО 30 «Біологічні активи». У цій статті наводиться справедлива вартість довгострокових біологічних активів. У разі якщо відповідно до цього Положення довгострокові біологічні активи обліковуються за первісною вартістю, у цій статті наводиться їх

залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу, при цьому у додаткових статтях окремо наводяться їх первісна вартість та сума накопиченої амортизації (у дужках).

У статті **«Довгострокові фінансові інвестиції» (1030)** відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. У цій статті виділяються фінансові інвестиції, які згідно з відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку обліковуються методом участі в капіталі.

У статті **«Довгострокова дебіторська заборгованість» (1040)** відображається заборгованість фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

У додатковій статті **«Гудвіл»** відображається сума перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання, що визначається відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств». Інформація щодо вартості гудвілу включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Відстрочені аквізиційні витрати»** страховиками відображається сума аквізиційних витрат страховика, що мали місце протягом поточного та/або попередніх звітних періодів, але які належать до наступних звітних періодів та визнаються у витратах одночасно з визнанням відповідної заробленої премії протягом строку дії страхового договору (контракту). Сума відстрочених аквізиційних витрат включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах»** страховиками відображаються кошти у централізованих страхових резервних фондах, зокрема, які перебувають в управлінні Моторно-транспортного страхового бюро України, але які належать страховикам. Інформація про залишки коштів у централізованих страхових резервних фондах включається до підсумку балансу.

У статті **«Інші необоротні активи» (1090)** наводиться вартість необоротних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю, або які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Необоротні активи».

Розділ II. «Необоротні активи».

У статті **«Запаси» (1100)** відображається загальна вартість активів, які визнаються запасами згідно з П(С)БО 9 «Запаси» зокрема, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

У разі відповідності ознакам суттєвості може бути окремо наведена у додаткових статтях інформація про вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів. До підсумку балансу включається загальна вартість запасів, інформація про вартість окремих складових запасів наводиться у додаткових статтях в межах загальної суми.

У додатковій статті **«Виробничі запаси»** відображається вартість запасів малоцінних та швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу.

У додатковій статті **«Незавершене виробництво»** відображаються витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), а також вартість напівфабрикатів власного виробництва і валова заборгованість замовників за будівельними контрактами.

У додатковій статті **«Готова продукція»** відображаються запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають

технічним умовам і стандартам. Продукція, яка не відповідає наведеним вимогам (крім браку), та роботи, які не прийняті замовником, відображаються у складі незавершеного виробництва.

У додатковій статті **«Товари»** відображається без суми торгових націнок вартість залишків товарів, які придбані підприємствами для подальшого продажу.

У статті **«Поточні біологічні активи» (1110)** відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в нагулі, птиця, звірі, кролики, дорослі тварини, вибракувані з основного стада для реалізації, молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі) в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві та інші культури) в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться згідно з Положенням (стандартом) 30.

У додатковій статті **«Депозити перестрахування»** страховиками наводиться сума за угодами перестрахування, які характеризуються передачею незначного страхового ризику або відсутністю передачі страхового ризику і використовуються переважно як засіб оптимізації грошових потоків у короткостроковій та середньостроковій перспективі. Сума за угодами перестрахування включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Векселі одержані»** відображається заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), інші активи, виконані роботи та надані послуги, яка забезпечена векселями. Інформація щодо зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У статті **«Дебіторська заборгованість за продукцію товари, роботи, послуги» (1125)** відображається заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги (крім заборгованості, яка забезпечена векселем, якщо така інформація наводиться в окремій статті), скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто).

У статті **«Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами» (1130)** відображається сума авансів, наданих іншим підприємствам, у рахунок наступних платежів.

У статті **«Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (1135)** відображається дебіторська заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету. Окремо наводиться дебіторська заборгованість з податку на прибуток.

У додатковій статті **«Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів» (1136)** відображається сума нарахованих дивідендів, процентів, роялті тощо. Інформація щодо суми зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків»** відображається заборгованість пов'язаних сторін та дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо. Інформація щодо вказаної заборгованості включається до підсумку балансу.

У статті **«Інша поточна дебіторська заборгованість» (1155)** відображається заборгованість дебіторів, яка не відображена в окремих статтях щодо розкриття інформації про дебіторську заборгованість або яка не може бути включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів.

Показники дебіторської заборгованості наводяться у балансі за вартістю, яка визначається згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

У статті **«Поточні фінансові інвестиції» (1160)** відображають фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів), а також сума довгострокових фінансових інвестицій, які підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У статті **«Гроші та їх еквіваленти» (1165)** відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземній валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу або операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи.

У разі відповідності ознакам суттєвості, окремо може бути наведена у додаткових статтях інформація про готівку та гроші на рахунках в банку. До підсумку балансу включається загальна сума грошей та їх еквівалентів, інформація про готівку і гроші на рахунках в банку наводиться у додаткових статтях в межах загальної суми.

У статті **«Витрати майбутніх періодів» (1170)** відображаються витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів.

У додатковій статті **«Частка перестраховика у страхових резервах»** страховики наводять визначену та оцінену суму частки перестраховиків у страхових резервах кожного виду відповідно до вимог чинного законодавства. До підсумку балансу включається загальна сума частки перестраховувальника у страхових резервах.

У статті **«Інші оборотні активи» (1190)** відображаються суми оборотних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу «Оборотні активи».

У Розділ III **«Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття» (1200)** відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Пасив Балансу (див. додаток 2.1).

Розділ І. «Власний капітал».

У статті **«Зареєстрований капітал» (1400)** наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства.

У статті **«Капітал у дооцінках» (1405)** наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів.

У статті **«Додатковий капітал» (1410)** відображається емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та інші складові додаткового капіталу.

У разі якщо інформація про розмір емісійного доходу та накопичених курсових різниць відповідає ознакам суттєвості, вона розкривається у додаткових статтях «Емісійний дохід» та «Накопичені курсові різниці». До підсумку балансу включається загальна сума додаткового капіталу.

У статті **«Резервний капітал» (1415)** наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

У статті **«Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» (1420)** відображається або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті **«Неоплачений капітал» (1425)** відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках і вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті **«Вилучений капітал» (1430)** господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума вилученого капіталу наводиться в дужках і підлягає вирахуванню при визначенні підсумку власного капіталу.

У додатковій статті **«Інші резерви»** страховиками наводяться інші компоненти власного капіталу, які не можуть бути включені до наведених вище статей розділу. Сума інших резервів включається до підсумку балансу.

Розділ II. «Довгострокові зобов'язання і забезпечення».

У статті **«Відстрочені податкові зобов'язання» (1500)** наводиться сума податків на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах, яка визначається відповідно до П(С)БО 17.

У додатковій статті **«Пенсійні зобов'язання»** наводиться сума довгострокових зобов'язань, пов'язаних з виплатами по закінченні трудової діяльності. Сума пенсійних зобов'язань включається до підсумку балансу.

У статті **«Довгострокові кредити банків» (1510)** наводиться сума заборгованості підприємства банкам за отриманими від них позиками, яка не є поточним зобов'язанням.

У статті **«Інші довгострокові зобов'язання» (1515)** наводиться сума довгострокової заборгованості підприємства, не включена в інші статті, в яких розкривається інформація про довгострокові зобов'язання, зокрема зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки.

У статті **«Довгострокові забезпечення» (1520)** відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), розмір яких на дату складання балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. У разі якщо сума довгострокових виплат персоналу може бути визнана суттєвою, така інформація наводиться у додатковій статті **«Довгострокові забезпечення витрат**

персоналу». До підсумку балансу включається загальна сума довгострокових забезпечень.

У статті **«Цільове фінансування» (1525)** наводиться сума залишку коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та з інших джерел, у тому числі коштів, вивільнених від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств.

У додатковій статті **«Благодійна допомога»** наводиться залишок коштів (вартість товарів, робіт, послуг), отриманих у вигляді благодійної допомоги, які відповідно до законодавства звільняються від оподаткування податком на додану вартість. Інформація щодо суми благодійної допомоги наводиться у додатковій статті в межах суми цільового фінансування. До підсумку балансу включається загальна сума цільового фінансування.

У додатковій статті **«Страхові резерви»** страховики наводять суму резерву незароблених премій, резерву збитків або резерву належних виплат, резерву довгострокових зобов'язань та інших страхових резервів. До підсумку балансу включається загальна сума страхових резервів.

У додатковій статті **«Інвестиційні контракти»** страховики наводять суму за контрактами, які створюють фінансові активи чи фінансові зобов'язання і мають юридичну форму договору страхування, але які не передбачають передачу страховику значного страхового ризику, отже, не відповідають визначенню страхового контракту. Сума за інвестиційними контрактами включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Призовий фонд»** підприємства, які провадять діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, наводять залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення. Сума призового фонду включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Резерв на виплату джек-поту»** підприємства, які провадять діяльність з випуску та проведення лотерей на території України,

наводять залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї. Інформація щодо зазначеної суми включається до підсумку балансу.

Розділ III. «Поточні зобов'язання і забезпечення».

У статті **«Короткострокові кредити банків» (1600)** відображається сума поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них кредитами.

У додатковій статті **«Векселі видані»** відображається сума заборгованості, на яку підприємство видало векселі на забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників, підрядників та інших кредиторів. Сума зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У статті **«Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями» (1610)** відображається сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У статті **«Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (1615)** відображається сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселями, якщо вона наводиться в окремій статті).

У статті **«Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (1620)** відображається заборгованість підприємства за усіма видами платежів до бюджету (включаючи податки з працівників підприємства). У цій статті окремо наводиться поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток.

У статті **«Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування» (1625)** відображається сума заборгованості за відрахуваннями на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників.

У статті **«Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці» (1630)** відображається заборгованість підприємства з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату.

У додатковій статті **«Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами»** відображається сума авансів, одержаних від інших осіб. Сума зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками»** відображається заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і капіталу. Інформація щодо зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків»** відображається заборгованість підприємства пов'язаним сторонам та кредиторська заборгованість з внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо. Інформація щодо зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У додатковій статті **«Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю»** страховики відображають суму кредиторської заборгованості за страховими виплатами, страховими преміями, отриманими авансами, суму кредиторської заборгованості перед страховими агентами, брокерами та посередниками і премій до сплати перестраховикам, іншу кредиторську заборгованість за страховою діяльністю. Сума зазначеної заборгованості включається до підсумку балансу.

У статті **«Поточні забезпечення» (1660)** наводиться сума забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено.

У статті **«Доходи майбутніх періодів» (1665)** відображаються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

У додатковій статті **«Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків»** страховики наводять неамортизований залишок комісійних винагород, отримуваних від перестраховиків, які були віднесені на майбутні періоди для їх відповідності преміям, переданим у перестраховування. Інформація щодо відстрочених комісійних доходів від перестраховиків включається до підсумку балансу.

У статті **«Інші поточні зобов'язання» (1690)** наводяться суми зобов'язань, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включеними до інших статей, наведених у розділі **«Поточні зобов'язання і забезпечення»**.

У розділі **IV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» (1700)** відображаються зобов'язання, що визначаються відповідно до П(С)БО 27.

У додатковому розділі **V «Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду»** недержавні пенсійні фонди наводять різницю між вартістю активів пенсійного фонду на звітну дату та сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на звітну дату. Інформація щодо зазначеної вартості активів включається до підсумку балансу.

3. Порядок та техніка складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства.

Форму Балансу підприємства побудовано таким чином, щоб використовуючи інформацію з балансових рахунків синтетичного обліку, можна було без особливих труднощів його заповнити. Національний План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.1999 р. за № 892/4185) (Додаток 6) включає 9 класів рахунків, які використовуються для складання фінансової звітності і нульовий клас за

позабалансовими рахунками. Рахунки класів з 1 по 6 використовуються для складання Балансу, рахунки класів з 7 по 9 використовуються для складання Звіту про фінансові результати.

Рахунки класів з 1 по 6 називають балансовими або реальними, а рахунки класів з 7 по 9 – номінальними або тимчасовими (операційними). Потрібно пам'ятати, що залишки по рахунках 1, 2 і 3-го класів відображаються в активі балансу, а залишки по рахунках 4, 5 і 6-го класів – у пасиві балансу.

Бухгалтерський баланс складається на основі бухгалтерських записів, підтверджених відповідними первинними документами. Статті балансу повинні бути узгодженими та дорівнювати залишкам на аналітичних та синтетичних рахунках у Головній книзі на кінець звітного періоду, з якої кінцеве сальдо за рахунками переноситься до відповідних статей балансу.

Інформаційним забезпеченням складання Балансу є Головна Книга за журнальною формою обліку або оборотна відомість за синтетичними рахунками при інших формах обліку, а також дані синтетичних (бухгалтерських) рахунків.

На підготовку інформації, яка б відповідала цим трьом критеріям, суттєво впливає оцінка статей Балансу підприємства. Правила визнання статей Балансу передбачені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а правила оцінки статей – відповідними П(С)БО, які розкривають їх облік, наприклад, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 9 «Запаси» тощо.

Основними правилами складання і подання Балансу як і будь-якої іншої форми фінансової звітності підприємства є:

- 1) перед складання річного Балансу обов'язковим є проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства;
- 2) не допускається згортання статей активів, зобов'язань, крім окремих випадків передбачених окремими п. П(С)БО;
- 3) Баланс підписують керівник та бухгалтер підприємства, ставиться печатка;
- 4) від'ємні значення та показники для вирахування наводяться у дужках;

5) прокреслюють рядки форми, які не мають показників;

6) заповнюють Баланс у тисячах гривнях без десяткових знаків;

7) монетарні статті балансу, які стосуються операцій в іноземній валюті, перераховуються в грошову одиницю України за курсом НБУ на останній день звітного періоду;

8) не допускається виправлення, закреслення тощо.

Баланс складається на останнє число звітного періоду. Першим звітним періодом новоствореного підприємства може бути період, менший за 12 місяців, але не більше 15 місяців.

Перш ніж приступити до заповнення звітної форми Баланс, необхідно ретельно перевірити і пересвідчитися в правильності сум, відображених на синтетичних рахунках бухгалтерського обліку, їх повній відповідності аналітичному обліку і відображенню на них господарських операцій, обраних у відповідності до облікової політики підприємства. Необхідно пересвідчитися також у рівності підсумків оборотів за місяцями звітного періоду і рівністю підсумків по залишках, що відображені за дебетом і кредитом рахунків синтетичного обліку по Головній книзі або в Оборотному балансі.

Найменування і зміст статті балансу в більшості випадків співпадає з конкретним балансовим рахунком, що значно спрощує заповнення самої звітної форми і практично виключає випадки перекручення звітних показників. Якщо підприємство правильно застосовує рахунки бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій, то складений баланс за їх даними буде містити повну, правдиву і неупереджену інформацію про його фінансовий стан на звітну дату.

Баланс починають складати із заповненням його титульної сторінки, яка окрім тексту містить низку кодів:

- Код ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України;

- Код території за КОАТУУ – кодифікація адміністративно-територіального устрою України;

- Код класифікатора організаційно-правових форм господарювання – КОПФГ;

- Код видів економічної діяльності – КВЕД.

Наступним кроком заповнення Балансу є те, що дані на початок звітного періоду переносяться із попереднього звіту, а дані на кінець звітного періоду заповнюється за сальдо синтетичних рахунків з Головної книги за журнальною формою обліку або з оборотної відомості за синтетичними рахунками при інших формах обліку. При цьому слід пам'ятати, що при заповненні статей Балансу за формою № 1 за звітний рік, необхідно забезпечити відповідність показників вступного сальдо організаційним змінам, що мали місце на підприємстві, наприклад, вибуття або приєднання частки, структурних підрозділів, цілих підприємств, які відбулися станом на 1 січня звітного року, а також врахувати виправлення виявлених у звітному році таких помилок за минулі роки, які впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), тобто наводиться скоригована величина відповідної статті Балансу станом на 31 грудня попереднього року.

Заповнюючи Баланс слід враховувати вимоги НП(С)БО 1, який не допускає згортання статей активів та зобов'язань, крім випадків, передбачених відповідними П(С)БО. Так, згортання сальдо допускається з внутрішньогосподарських розрахунків, а саме за субрахунком 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» при складанні загального Балансу підприємства, яке є юридичною особою.

При складанні Балансу показники фінансової звітності філій, відділень та інших відокремлених підрозділів включаються до загального фінансового звіту підприємства – юридичної особи.

Після заповнення всіх рядків балансу треба підрахувати підсумки активу та пасиву, і якщо вони дорівнюють один одному, то Баланс складено правильно.

Нововведенням у порядку складання Балансу відповідно до п. 4 розділу II НП(С)БО 1 є те, що підприємства можуть не подавати статті, за якими відсутня інформація до розкриття, а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до НП(С)БО 1. При цьому має бути дотримано такі вимоги:

- ті чи інші статті з типової форми не наводяться у випадку, якщо відображена в них інформація буде несуттєвою, а також якщо в попередньому звітному періоді вона теж не наводилася;

- ті чи інші статті з Переліку додаткових статей фінансової звітності додаються, якщо інформація є суттєвою і оцінку статті можна достовірно визначити.

В Україні Баланс підприємства складають за методом нетто: валюта Балансу підраховується за виключенням сум за регулюючими статтями (знос необоротних активів, резерв сумнівних боргів, вилучений капітал, неоплачений капітал). Суми за регулюючими рахунками наводяться в Балансі у дужках і при підрахуванні підсумків віднімаються.

НП(С)БО 1, яким введено форму Балансу, не містить інструктивних матеріалів щодо його заповнення. Однак поряд зі стандартом Мінфін України прийняв Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом від 28.03.2013 р. № 433 (далі – Методрекомендації).

Порядок заповнення нової форми Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємства (ф. № 1) подано у таблиці 3.

Таблиця 3

Порядок заповнення ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, на кінець звітного періоду
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:	1000	У статті відображається вартість об'єктів, які віднесені до складу нематеріальних активів згідно з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Рядок відображає залишкову вартість нематеріальних

		активів. Його показник розраховують у такий спосіб: Рядок 1000 = Рядок 1001 - Рядок 1002
- первісна вартість	1001	Сальдо Дт 12 У рядку відображають первісну вартість нематеріальних активів (вартість придбання, собівартість розробки, тощо) введених в експлуатацію нематеріальних активів, визнаних такими за П(С)БО 8 «Нематеріальні активи»
- накопичена амортизація	1002	Сальдо Кт 133 Рядок відображає суму амортизації нематеріальних активів, накопиченої за час їх експлуатації (наводиться в дужках)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	Сальдо Дт 15 У статті відображається вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість необоротних активів), виготовлення, створення, вирощування, придбання об'єктів основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів (у т.ч. необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу)
Основні засоби:	1010	У статті наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби», а також вартість основних засобів, отриманих у довірче оперативного управління. Рядок 1010 відображає залишкову вартість основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Показник рядка розраховується в такий спосіб: Рядок 1010 = Рядок 1011 - Рядок 1012
- первісна вартість	1011	Сальдо Дт 10, 11 (не враховується сальдо Дт 100) Тут наводять первісну (переоцінену) вартість основних

Продовження Таблиці 3

		засобів та інших необоротних матеріальних активів
- знос	1012	Сальдо Кт 131, 132 (не враховується знос інвестиційної нерухомості, якщо її облік ведуть за первісною вартістю) Суму зносу основних засобів та інших необоротних матеріальних активів відображають за даними бухгалтерського обліку та наводять у дужках
Інвестиційна нерухомість	1015	У статті відображається вартість об'єктів, що віднесені до інвестиційної нерухомості згідно з П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість». Якщо підприємство обліковує інвестиційну нерухомість за первісною вартістю (з урахуванням зносу), то тут наводять її залишкову вартість: Рядок 1015 = Рядок 1016 - Рядок 1017. Сальдо Дт 100

		У разі коли інвестиційну нерухомість обліковують за справедливою вартістю, у цьому рядку зазначають її справедливую вартість на дату балансу
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016*	Сальдо Дт 100, Кт 135 Якщо інвестиційну нерухомість обліковують за первісною вартістю, у цих рядках наводять первісну вартість інвестиційної нерухомості та сума зносу (у дужках)
Знос інвестиційної нерухомості	1017*	
Довгострокові біологічні активи	1020	У статті відображається вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за П(С)БО 30 «Біологічні активи». Якщо підприємство обліковує довгострокові біологічні активи за первісною вартістю з урахуванням зносу, то в такому рядку відображають їх залишкову вартість: Рядок 1020 = Рядок 1021 - Рядок 1022 Сальдо Дт 161, 163, 165 Якщо довгострокові біологічні активи оцінюють за справедливою вартістю, тут наводять їх справедливую вартість на дату балансу
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021*	Сальдо Дт 162, 164, 166, Кт 134 Коли довгострокові біологічні активи обліковують за первісною вартістю, то в додаткових статтях окремо наводяться їх первісна вартість та сума накопиченої амортизації (у дужках)
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022*	
Довгострокові фінансові інвестиції:		Сальдо Дт 141, 142, 143 У рядках 1030 та 1035 наводять фінансові інвестиції, які підприємство має намір утримувати протягом періоду, що перевищує рік, а також усі інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. Окремо виділяють: - інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (в асоційовані, дочірні підприємства та в спільну діяльність);

Продовження Таблиці 3

- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	- та інші фінансові інвестиції, що обліковуються за справедливою вартістю чи собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції
- інші фінансові інвестиції	1035	
Довгострокова	1040	Сальдо Дт 181, 182, 183

дебіторська заборгованість		У рядку відображають заборгованість фізичних і юридичних осіб, яка не виникає під час нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців із дати балансу
Відстрочені податкові активи	1045	Сальдо Дт 17 У рядку показують суму податку на прибуток, що буде відшкодовано в наступних періодах (унаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки) і який визначається за П(С)БО 17 «Податок на прибуток»
Гудвіл	1050*	Сальдо Дт 191, 193 У статті наводять суму перевищення вартості придбання над часткою покупця в справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання, що визначається відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»
Відстрочені аквізиційні витрати	1060*	У статті страховики відображають аквізиційні витрати, що мали місце протягом поточного та/або попередніх звітних періодів, але які належать до наступних звітних періодів та визнаються у витратах одночасно з визнанням відповідної заробленої премії протягом строку дії страхового договору (контракту)
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065*	У статті страховики відображають кошти в централізованих страхових резервних фондах, зокрема, які перебувають в управлінні Моторно-транспортного страхового бюро України, але які належать страховикам
Інші необоротні активи	1090	У статті відносять вартість необоротних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені в наведені вище статті розділу
Усього за розділом I	1095	Такий показник розраховують як суму рядків 1000, 1005, 1010, 1015, 1020, 1030, 1035, 1040, 1045, 1050, 1060, 1065, 1090
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	Сальдо Дт 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28 (згорнуте сальдо без урахування субрахунку 286)

Продовження Таблиці 3

		У статті відображають загальну вартість активів, які визнаються запасами згідно з П(С)БО 9 «Запаси»: - які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; - які перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; - які утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством. Якщо підприємство наводить у Балансі додаткові рядки 1101–1104, то показник рядка 1100 повинен бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1101, 1102, 1103,

		1104. Саме показник цього рядка стосовно запасів включають у підсумок балансу
Виробничі запаси	1101*	Сальдо Дт 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28 (згорнуте сальдо без урахування субрахунку 286) У разі відповідності ознакам суттєвості та достовірної оцінки підприємства можуть окремо наводити в додаткових статтях інформацію про вартість виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції та товарів. У підсумок балансу ці рядки не включаються, а лише розшифровують показник рядка 1100
Незавершене виробництво	1102*	
Готова продукція	1103*	
Товари	1104*	
Поточні біологічні активи	1110	Сальдо Дт 21 У статті відображають вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі й у нагулі, птиця, звірі, кролики, дорослі тварини, вибракувані з основного стада для реалізації, молодняк тварин на вирощуванні та відгодівлі) за справедливою або первісною вартістю - залежно від методу оцінки, який застосовує підприємство. Крім того, тут відображають біологічні активи рослинництва (зернові, технічні, овочеві й інші культури) за справедливою вартістю, облік яких ведеться за П(С)БО 30 «Біологічні активи».
Депозити перестрахування	1115*	У статті страховики наводять суму за угодами перестрахування, які характеризуються передачею незначного страхового ризику або відсутністю передачі страхового ризику та використовуються переважно як засіб оптимізації грошових потоків у короткостроковій та середньостроковій перспективі
Векселі одержані	1120*	Сальдо Дт 34 У статті відображають заборгованість покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), інші активи, виконані роботи й надані послуги, яка забезпечена векселями
Дебіторська	1125	Сальдо Дт 36 мінус сальдо Кт 38

Продовження Таблиці 3

заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		У статті відображається заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи чи послуги (крім заборгованості, яка забезпечена векселем, якщо така інформація наводиться в окремій статті), скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
- за виданими авансами	1130	Сальдо Дт 371 Тут показують суму авансів, наданих іншим

		підприємствам, а також сплачений авансовий внесок із податку на прибуток згідно з податковим законодавством (саме в рядку 1130, а не 1135 - це зазначено в п. 2.28 Методрекомендацій)
- з бюджетом	1135	Сальдо Дт 641 і 642 У цій статті наводять дебіторську заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплату за податками, зборами й іншими платежами до бюджету. Цей рядок повинен бути більшим або дорівнювати рядку 1136
- у тому числі з податку на прибуток	1136	Сальдо Дт 64 (субрахунок податку на прибуток) Окремий рядок відведено для відображення дебіторської заборгованості з податку на прибуток. Показник цього рядка не підлягає включенню в підсумок балансу
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140*	Сальдо Дт 373 У статті відображають нараховані дивіденди, проценти, роялті тощо
Дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145*	Сальдо Дт 682, 683 та 36, 377 (у частині пов'язаних сторін) У статті відображають заборгованість пов'язаних сторін і дебіторську заборгованість із внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Сальдо Дт 372, 374, 375, 376, 377, 378 У статті відображають заборгованість дебіторів, яка не відображена в окремих статтях щодо розкриття інформації про дебіторську заборгованість або яка не може бути включена в інші статті дебіторської заборгованості та яка відображається в складі оборотних активів. Показники наводяться в Балансі за вартістю, яка визначається згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»
Поточні фінансові інвестиції	1160	Сальдо Дт 352 Стаття присвячена фінансовим інвестиціям, які підприємства мають намір утримувати протягом періоду, що не перевищує року та які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій,

Продовження Таблиці 3

		які є еквівалентами грошових коштів). Крім того, тут знаходять місце довгострокові фінансові інвестиції, котрі підлягають погашенню протягом 12 місяців із дати балансу
Гроші та їх еквіваленти	1165	Сальдо Дт 30, 31, 313, 333, 351 У статті відображають готівку в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей (у національній або іноземній

		валюті). Кошти, які внаслідок обмежень не можна використати для операцій протягом року, починаючи з дати балансу або протягом операційного циклу, виключають із цього рядка та відносять до необоротних активів. Якщо різні види грошей та їх еквівалентів розшифровують у додаткових рядках, то показник даного рядка 1165 повинен бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1166, 1167
Готівка	1166*	Сальдо Дт 30, 31 Окремо в додаткових статтях може розкриватись інформація про готівку та гроші на рахунках в банку (у разі відповідності цих статей ознакам суттєвості). У підсумок балансу ці статті не включають
Рахунки в банках	1167*	
Витрати майбутніх періодів	1170	Сальдо Дт 39 У такому рядку відображають витрати, що мали місце протягом поточного чи попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів
Частка перестраховика в страхових резервах у тому числі в:	1180*	У додаткових рядках 1180–1184 страховики наводять визначену та оцінену суму частки перестраховиків у страхових резервах кожного виду відповідно до вимог чинного законодавства. У підсумок балансу включається загальна сума частки перестраховувальника в страхових резервах. Рядок 1180, який повинен бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1181, 1182, 1183, 1184
- резервах довгострокових зобов'язань	1181*	
- резервах збитків або резервах належних виплат	1182*	
- резервах незароблених премій	1183*	
- інших страхових резервах	1184*	
Інші оборотні активи	1190	У статті зазначають вартість оборотних активів, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включені в наведені вище статті розділу «Оборотні активи»
Усього за розділом II	1195	Розрахунково рядок визначають як Суму рядків 1100, 1110, 1115, 1120, 1125, 1130, 1135, 1140, 1145, 1155, 1160, 1165, 1170, 1180, 1190

Продовження Таблиці 3

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	Сальдо Дт 286 У розділі III, який складається лише з одного рядка 1200, відображається вартість необоротних активів і груп вибуття, утримуваних для продажу, що визначається відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»

Баланс	1300	Баланс утворюється із суми рядків 1095, 1195 та 1200
I. Власний капітал		
Зареєстрований капітал	1400	Сальдо Кт 40, 41 Перший рядок першого розділу пасиву раніше називався статутним капіталом. Зараз його перейменували. Однак незважаючи на це, тут усе ще наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства
Капітал у дооцінках	1405	Сальдо Кт 423 У статті наводять суму дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів
Додатковий капітал	1410	Сальдо Кт 421, 422, 424, 425 У статті знаходять своє місце емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад зареєстрований капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» відображають у складі власного капіталу, та інші складові додаткового капіталу. Якщо показник цього рядка розшифровують у додаткових рядках 1411 та 1412, то такий рядок має бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1411 та 1412
Емісійний дохід	1411*	Сальдо Кт 421
Накопичені курсові різниці	1412*	У разі якщо інформація про розмір емісійного доходу та накопичених курсових різниць відповідає ознакам суттєвості, вона розкривається в додаткових статтях 1411 та 1412. Ці рядки включають у загальну суму додаткового капіталу, відображену в рядку 1410, і не відносять до підсумку балансу
Резервний капітал	1415	Сальдо Кт 43 У статті наводять суми резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	Сальдо Кт 441, Дт 442 У статті відображається або сума нерозподіленого прибутку, або сума непокритого збитку. Сума

Продовження Таблиці 3

		непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується під час визначення підсумку власного капіталу
Неоплачений капітал	1425	Сальдо Кт 46 У статті знаходить своє місце заборгованість власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках і вираховується під час визначення підсумку власного капіталу. Показник рядків 1425 має

		бути меншим або дорівнювати рядку 1400
Вилучений капітал	1430	Сальдо Кт 45 У статті господарські товариства відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. Сума за цією статтею наводиться в дужках і підлягає вирахуванню під час визначення підсумку власного капіталу. А сам показник має бути меншим або дорівнювати рядку 1400
Інші резерви	1435*	У зазначеному додатковому рядку страховики наводять інші компоненти власного капіталу, які не можуть бути включені в наведені вище статті розділу
Усього за розділом I	1495	Показник цього рядка розраховують як суму рядків 1400, 1405, 1410, 1415, 1435 «плюс» або «мінус» рядок 1420 «мінус» рядки 1425, 1430
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення		
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	Сальдо Кт 54 У статті наводиться сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах і визначається за П(С)БО 17 «Податок на прибуток»
Пенсійні зобов'язання	1505*	У цьому додатковому рядку наводять довгострокові зобов'язання, пов'язані з виплатами по закінченні трудової діяльності
Довгострокові кредити банків	1510	Сальдо Кт 501, 502, 503, 504 У статті відображають заборгованість підприємства банкам за отриманими від них позиками, яка не є поточним зобов'язанням
Інші довгострокові зобов'язання	1515	Сальдо 51, 52, 53, 55 Кт 51, 52, 53, 55 (505, 506 у частині відсоткових позик). Стаття відображає довгострокову заборгованість підприємства, що не включена в інші статті, у яких розкривається інформація про довгострокові зобов'язання, зокрема зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки
Довгострокові забезпечення	1520	Сальдо Кт 47 У статті відображають нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), розмір яких на дату складання Балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. Якщо підприємство додатково заповнює рядок 1521, то сума, наведена в рядку 1520, повинна бути

Продовження Таблиці 3

		більшою або дорівнювати рядку 1521
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521*	Сальдо Кт 471, 472, 477 Якщо довгострокова виплата персоналу може бути визнана суттєвою статтею балансу, то її наводять у цій додатковій статті. Цей рядок лише розшифровує рядок 1521, і його не включають у підсумок балансу

Цільове фінансування	1525	Сальдо Кт 48 Наводиться залишок коштів цільового фінансування та цільових надходжень, які отримані з бюджету та з інших джерел (у т.ч. кошти, вивільнені від оподаткування у зв'язку з наданням пільг із податку на прибуток підприємств). Якщо показник цільового фінансування конкретизують у додатковому рядку 1526, то рядок 1525 повинен бути більшим або дорівнювати йому
Благодійна допомога	1526*	Сальдо Кт 483 У цій додатковій статті відображають залишок коштів (вартість товарів, робіт, послуг), отриманих у вигляді благодійної допомоги, які відповідно до законодавства звільняються від обкладення ПДВ. У підсумок балансу цей рядок включається в складі рядка 1525
Страхові резерви у тому числі	1530*	Сальдо Кт 49 У додаткових рядках 1520–1533 статті страховики наводять і розшифровують суму резерву незароблених премій, резерву збитків або резерву належних виплат, резерву довгострокових зобов'язань та інших страхових резервів. До підсумку балансу йде загальна сума страхових резервів, тобто рядок 1530. Тому він має бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1531, 1532, 1533, 1534
- резерв довгострокових зобов'язань	1531*	
- резерв збитків або резерв належних виплат	1532*	
- резерв незароблених премій	1533*	
- інші страхові резерви	1534*	
Інвестиційні контракти	1535*	У цій додатковій статті страховики наводять суму за контрактами, які створюють фінансові активи чи фінансові зобов'язання та мають юридичну форму договору страхування, але які не передбачають передання страховику значного страхового ризику, отже, не відповідають визначенню страхового контракту
Призовий фонд	1540*	Сальдо Кт 475 У цій додатковій статті підприємства, які провадять діяльність із випуску та проведення лотерей на території України, наводять залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення
Резерв на виплату джек-поту	1545*	Сальдо Кт 475 У цій додатковій статті підприємства, які провадять діяльність із випуску та проведення лотерей на території

Продовження Таблиці 3

		України, наводять залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі в лотереї
Усього за розділом II	1595	Показник цього рядка розраховують як суму рядків 1500, 1505, 1510, 1515, 1520, 1525, 1530, 1535, 1540, 1545

III. Поточні зобов'язання та забезпечення		
Короткострокові кредити банків	1600	Сальдо Кт 60 Стаття призначена для відображення поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них кредитами
Векселі видані	1605*	Сальдо Кт 62 У цій додатковій статті відображається сума заборгованості, на яку підприємство видало векселі на забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників, підрядників та інших кредиторів
Поточна кредиторська заборгованість за:		
- довгостроковими зобов'язаннями	1610	Сальдо Кт 61 У статті відображається сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом 12 місяців із дати балансу
- товари, роботи, послуги	1615	Сальдо Кт 63 У статті відображають суму заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи й отримані послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселями, якщо вона наводиться в окремій статті)
- розрахунками з бюджетом	1620	Сальдо Кт 641, 642 Ця стаття відображає заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету (включаючи податки з працівників підприємства). Оскільки в рядку 1621 додатково показують заборгованість за податком на прибуток, то показник такого рядка повинен бути більшим або дорівнювати йому
- у тому числі з податку на прибуток	1621	Сальдо Кт 641 (субрахунок податку на прибуток). В окремому рядку зазначають поточну кредиторську заборгованість із податку на прибуток. Цей рядок враховують у підсумку балансу у складі рядка 1620
- розрахунками зі страхування	1625	Сальдо Кт 65 У статті відображається сума заборгованості за відрахуваннями на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників
- розрахунками з оплати праці	1630	Сальдо Кт 66 У статті наводять заборгованість підприємства з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату
Поточна кредиторська	1635*	Сальдо Кт 681

Продовження Таблиці 3

заборгованість за одержаними авансами		У цій додатковій статті відображають суми авансів, одержаних від інших осіб
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з	1640*	Сальдо Кт 67 У цій додатковій статті відображають заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язану з

учасниками		розподілом прибутку (дивіденди тощо) і капіталу
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645*	Сальдо Кт 682, 683 та 63 (у частині зобов'язань перед пов'язаними особами) Такий додатковий рядок призначений для відображення заборгованості підприємства пов'язаним сторонам і кредиторської заборгованості з внутрішніх розрахунків, зокрема між учасниками групи тощо
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650*	У цій додатковій статті страховики відображають суму кредиторської заборгованості за страховими виплатами, страховими преміями, отриманими авансами, суму кредиторської заборгованості перед страховими агентами, брокерами та посередниками та премій до сплати перестраховикам, іншу кредиторську заборгованість за страховою діяльністю
Поточні забезпечення	1660	Сальдо Кт 471, 473, 474 (у частині поточних забезпечень) Це новий рядок у балансі. Тут наводять суму забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців із дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено
Доходи майбутніх періодів	1665	Сальдо Кт 69 У цій статті наводять доходи, отримані протягом поточного чи попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670*	У цій додатковій статті страховики наводять неамортизований залишок комісійних винагород, отримуваних від перестраховиків, які були віднесені на майбутні періоди для їх відповідності преміям, переданим у перестраховування
Інші поточні зобов'язання	1690	У статті фіксують суми зобов'язань, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включеними в інші статті, наведені в розділі III
Усього за розділом III	1695	Показник цього рядка розраховують як суму рядків 1600, 1605, 1610, 1615, 1620, 1625, 1630, 1635, 1640, 1645, 1650, 1660, 1665, 1670, 1690
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	Сальдо Кт 680 Для розділу IV відведено лише один рядок, де відображають власне зобов'язання, що визначаються відповідно до П(С)БО 27 «Діяльність, що припиняється»
V. Чиста вартість активів недержавного	1800*	У додатковому розділі V, для якого теж відведено лише один рядок, недержавні пенсійні фонди відображають

Продовження Таблиці 3

пенсійного фонду		різницю між вартістю активів пенсійного фонду на звітну дату та сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на звітну дату. Показник цього

		рядка включають у підсумок балансу
Баланс	1900	Баланс утворюється із суми рядків 1495, 1595, 1695, 1700, 1800

* Зірочкою позначені додаткові рядки, які наведені в додатку 3 НП(С)БО 1 та можуть бути додані до Балансу.

4. Оцінка показників ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»

Методика аналізу фінансового стану залежить від поставлених цілей, а також інформаційних, часових, методичних, кадрових, технічних та інших факторів.

Основним завданням фінансового аналізу є отримання невеликої кількості інформативних параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, зміну в структурі активів і пасивів, в розрахунках з дебіторами і кредиторами, в результаті чого забезпечується своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності, знаходження резервів покращення фінансового стану підприємства і його платоспроможності.

Завданням аналізу балансу є:

- простора та наочна оцінка фінансового стану господарюючого суб'єкту (експрес-аналіз балансу), а також факторів його зміни;
- більш детальна характеристика майнового та фінансового стану підприємства, результатів його діяльності у звітному періоді (деталізований аналіз балансу):
 - ✓ оцінка динаміки, складу та структури активів і пасивів;
 - ✓ аналіз структурної динаміки балансу;
 - ✓ виявлення динаміки негативних статей балансу;
 - ✓ оцінка різких змін окремих статей балансу;
 - ✓ вивчення відповідності між засобами і джерелами, раціональності їх розміщення та ефективності використання;
 - ✓ визначення ліквідності та фінансової стійкості підприємства;
- розробка конкретних заходів направлених на більш ефективне

використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства;

– прогнозування можливих фінансових результатів, економічної рентабельності, виходячи з реальних умов господарської діяльності та наявності власних і позикових ресурсів, розробка моделей фінансового стану при різних варіантах використання ресурсів.

При реорганізації, реструктуризації підприємства фінансовий аналіз є одним з найважливіших і найскладніших блоків. У свою чергу процес діагностики балансу підприємства поділяється на декілька етапів, котрі не завжди сліднують один за одним, а можуть здійснюватися паралельно, змінюватися місцями, повертатися до раніше проведених етапів з метою уточнення їх результатів.

Першим етапом є збір інформації. Так як результати подальшого аналізу залежать від достовірності вихідної інформації, має бути проведена робота з її уточнення та доповнення. Існуюча в Україні форма балансу недостатньо задовольняє потреби фінансового аналізу. Тому повинна бути зібрана додаткова фінансова інформація. Це здійснюється наступним чином:

1) дослідження стану балансу: арифметична перевірка в межах балансу, перевірка узгодженості даних балансу з іншими формами фінансової звітності, виділення специфічних статей;

2) порівняння показників головної книги та балансу;

3) перевірка головної книги: арифметична перевірка, вивчення кореспонденції рахунків, виділення специфічних статей;

4) встановлення відповідності оборотів і залишків по журналах, відомостях синтетичного обліку даним головної книги;

5) перевірка журналів і відомостей синтетичного обліку: арифметична перевірка, вивчення змісту виявлених на попередніх етапах специфічних статей;

6) вибіркова перевірка первинної документації за найбільш значимими об'єктами.

Наступним кроком аналізу балансу є дослідження складу та структури активів підприємства з метою визначення серед них ліквідних, менш ліквідних і

важко ліквідних. Поліпшенню структури активів покликане сприяти і ширше використання, наприклад, лізингу для придбання основних фондів.

Якщо підприємство використовує у процесі своєї діяльності планові, нормативні показники, тоді аналіз відхилень від запланованих підприємством показників стає складовою частиною внутрішнього аналізу фінансового стану. Такий аналіз здійснюється фінансистами підприємства на основі достовірної інформації про господарську діяльність підприємства. Фінансовий аналіз балансу має ознаки зовнішнього аналізу, тобто аналізу, який за межами підприємства здійснюють зацікавлені контрагенти, власники, державні органи на основі звітних даних, що містять лише обмежену частину інформації про діяльність підприємства.

Баланс виступає базою фінансового аналізу підприємства. Фінансовий аналіз розкриває зміст основних фінансових показників і їх зв'язку з виробничими показниками (реалізація, прибуток, рентабельність, оборотність оборотних активів та ін.).

Практика фінансового аналізу виділила основні *методичні прийоми до «читання» балансу*. Серед них можна виділити:

Горизонтальний аналіз – порівняння кожної позиції звітності з минулим періодом, з відповідною позицією звітності підприємства-аналога, тобто горизонтальний аналіз звітності полягає у побудові однієї або декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні показники доповнюються відносними темпами зростання (зниження). Зокрема, якщо проводиться горизонтальний аналіз балансу, дані балансу на певну дату беруться за 100 %; далі будуються динамічні ряди статей і розділів балансу у відсотках до їх базового значення. Ступінь агрегованості показників визначає аналітик. Як правило, обираються базові темпи зростання за ряд років, що дозволяє аналізувати не тільки зміни окремих показників, а й прогнозувати їх значення. Цінність результатів горизонтального аналізу суттєво знижується в умовах інфляції. Все одно ці дані з відомим ступенем умовності можна використовувати при міжгосподарських

порівняннях.

Вертикальний аналіз – визначення структури фінансових показників з визначенням впливу кожної позиції на результат в цілому. Інакше кажучи, вертикальний аналіз балансу показує структуру засобів підприємства та їх джерел, коли суми за окремими статтями або розділами беруться у процентах до валюти балансу. Можна виділити дві основні риси, які обумовлюють необхідність і доцільність проведення вертикального аналізу:

- перехід до відносних показників дозволяє здійснювати міжгосподарські порівняння економічного потенціалу та результатів діяльності підприємств, що різняться величиною ресурсів, які використовують, й іншими показниками об'єму;

- відносні показники певною мірою згладжують негативний вплив інфляційних процесів, які можуть суттєво викривлювати абсолютні показники фінансової звітності, і тим самим ускладнювати їх зіставлення у динаміці.

Можна здійснювати вертикальний аналіз вихідної або модифікованої звітності (з укрупненою або трансформованою номенклатурою статей).

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного.

Трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з минулими періодами і визначення основної тенденції динаміки показника. З допомогою тренда формуються можливі значення показників у майбутньому, а значить, ведеться перспективний, прогностичний аналіз;

Просторовий аналіз – це як внутрішньогосподарське порівняння окремих показників фірми, дочірних компаній, цехів, так і міжгосподарське порівняння показників даної фірми з показниками контрагентів, середньогалузевими тощо.

Факторний аналіз – це аналіз впливу окремих факторів (причин) на результативний показник з допомогою детермінованих або стохастичних прийомів.

Для практичного забезпечення цих підходів до фінансового аналізу використовуються різні кількісні прийоми. Частина з них розроблена теорією

економічного аналізу, інші запозичені з математики, статистики, бухгалтерського обліку. Тому у фаховій літературі здебільшого усі кількісні прийоми фінансово-економічного аналізу поділяють на:

- статистичні (порівняння, середніх величин, групування, елімінування);
- бухгалтерські (подвійний запис, баланс);
- економіко-математичні (диференціювання, інтегрування, лінійне, квадратичне та нелінійне програмування, динамічне програмування, теорія гри, кореляційно-регресійний аналіз).

Аналіз абсолютних показників полягає у оцінці найважливіших результативних статей балансу (суми активів, величині власного капіталу, пасивів тощо), що дозволяє оцінити статті звітності в статиці та динаміці, визначити питому вагу статей балансу.

Аналіз відносних показників – це розрахунок співвідношень між окремим статтями звітності підприємства, визначення взаємозв'язку між показниками. Аналіз відносних показників надає можливість провести порівняння з:

- аналогічними даними за попередні періоди для вивчення тенденцій зміни фінансового стану підприємства;
- аналогічними даними інших підприємств для виявлення можливостей підприємства і негативних моментів діяльності;
- теоретично обґрунтованими або одержаними в результаті експортного опитування величинами, які характеризують оптимальні або критичні значення відносних показників.

Основними показниками, які використовуються для оцінки фінансового стану підприємств за даними Балансу є:

- 1) показники фінансової незалежності (коефіцієнт фінансової автономії або як його ще називають коефіцієнт концентрації власного капіталу);
- 2) показники платоспроможності;
- 3) показники ліквідності.

Фінансова незалежність підприємства – це фінансовий стан, який характеризується співвідношенням власного і позикового капіталу, за якого при певному рівні фінансового ризику підприємство можна здійснювати безперервний процес фінансово-господарської діяльності і забезпечити свій розвиток.

Платоспроможність – це здатність (готовність) підприємства у повному обсязі погашати свої платіжні зобов'язання у разі настання терміну їх оплати. Платоспроможність підприємства визначається наявністю у нього коштів, достатніх для сплати боргів за всіма зобов'язаннями і спроможність при цьому безперебійно здійснювати процес виробництва й реалізації.

Розрізняють **поточну платоспроможність**, що склалася на певний момент часу, і **перспективну платоспроможність**, що очікується у короткостроковій і довгостроковій перспективі.

Ліквідність – це здатність підприємства швидко погашати свою заборгованість; вона характеризує готовність і швидкість, з якою оборотні кошти можуть бути перетворені на грошові в результаті їхньої реалізації.

У результаті аналізу обчислених показників робляться висновки щодо фінансового стану та результатів діяльності підприємства.

Отже, **баланс** – це прийом надання економічної інформації, який досить широко використовується в економічній роботі. Це зручний наглядний прийом, який дає можливість охарактеризувати явище, що вивчається, з різних сторін в економічних дослідженнях.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями).
2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.

3. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємства : [навчальний посібник] / Ф. Ф. Бутинець, Н. А. Остап'юк. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 428 с.

4. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.

3. Скотнікова Л. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві : [навчально-методичний посібник] / Л. П. Скотнікова, Т. А. Миланич, О. О. Солодовкін. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 328 с.

4. Сторожук Т. М. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Т. М. Сторожук. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2007. – 278 с.

6. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : [навчальний посібник] / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляровський. – Харків : Видавництво ХДСУ, 2006. – 256 с.

7. Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Х. : Фактор, 2008. – 444 с.

Тема 3.

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

План

1. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та необхідність його складання.
2. Основні елементи Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).
3. Вимоги до складання та структура Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).
4. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) з видами діяльності підприємства.

1. Загальна характеристика Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) та необхідність його складання

Необхідність заповнення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (далі – Звіт про фінансові результати) викликано головним недоліком Балансу – відображенням інформації про активи, зобов'язання та капітал на певну звітну дату. У зв'язку з цим інформація, яка відображена у Балансі є недостатньою користувачам для оцінки результативності діяльності підприємства. Так, для визначення рівня розвитку юридичної особи виникає необхідність оцінити ділову активність, що в свою чергу, потребує відомостей про доходи та витрати підприємства.

На відміну від ф. № 1 «Баланс», в якій відображаються сальдо рахунків з обліку активів, зобов'язань і власного капіталу, у ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» наводиться інформація про отримані доходи та понесені витрати, тобто дебетові та кредитові обороти відповідних рахунків бухгалтерського обліку.

Саме тому, Звіт про фінансові результати є динамічним звітом. Його основним призначенням є відображення величини та джерел формування фінансового результату господарювання – прибутку або збитку, пов'язаних з основною діяльністю господарюючого суб'єкта.

Показники Звіту надають можливість оцінити, наскільки успішно функціонує підприємство, які має джерела фінансування – від основного виду діяльності чи від фінансових або інвестиційних операцій.

Важливо зрозуміти, що те, за рахунок якої діяльності функціонує підприємство, є суттєвим показником ефективності управління. Оскільки навіть за несприятливих економічних умов досвідчені (кваліфіковані) менеджери знаходять джерела отримання доходу, а це означає наявність робочих місць, надходження платежів до бюджету тощо. Тобто за допомогою цього Звіту користувачі можуть оцінити можливість підприємства ефективно використовувати наявні господарські ресурси або ступінь ризику недосягнення очікуваних результатів від вкладення коштів у діяльність підприємства.

Звіт про фінансові результати є складовою частиною квартальної і річної фінансової звітності підприємств. Зміст, структура і формат звіту регламентується для великих підприємств НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 та П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» для суб'єктів малого підприємництва. Крім того, необхідно враховувати вимоги й інших П(С)БО, зокрема: 15 «Дохід», 16 «Витрати», 17 «Податок на прибуток», 19 «Об'єднання підприємств», 20 «Консолідована фінансова звітність», 22 «Вплив інфляції», 24 «Прибуток на акцію», а також Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.

Визначення Звіту про фінансові результати наведено у тому ж НП(С)БО 1, відповідно до якого **Звіт про фінансові результати** (звіт про сукупний дохід) – звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Метою складання цього звіту є надання користувачам повної, правдивої і неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки та сукупний дохід підприємства за звітний період.

У Звіті про фінансові результати наводяться тільки ті доходи і витрати, які відповідають критеріям, визначеним в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Інструментом для складання Звіту про фінансові результати відповідно до НП(С)БО 1 є діючий План рахунків, тобто дані відповідних рахунків обліку доходів і витрат, а також дані синтетичного та аналітичного обліку (рис. 3).

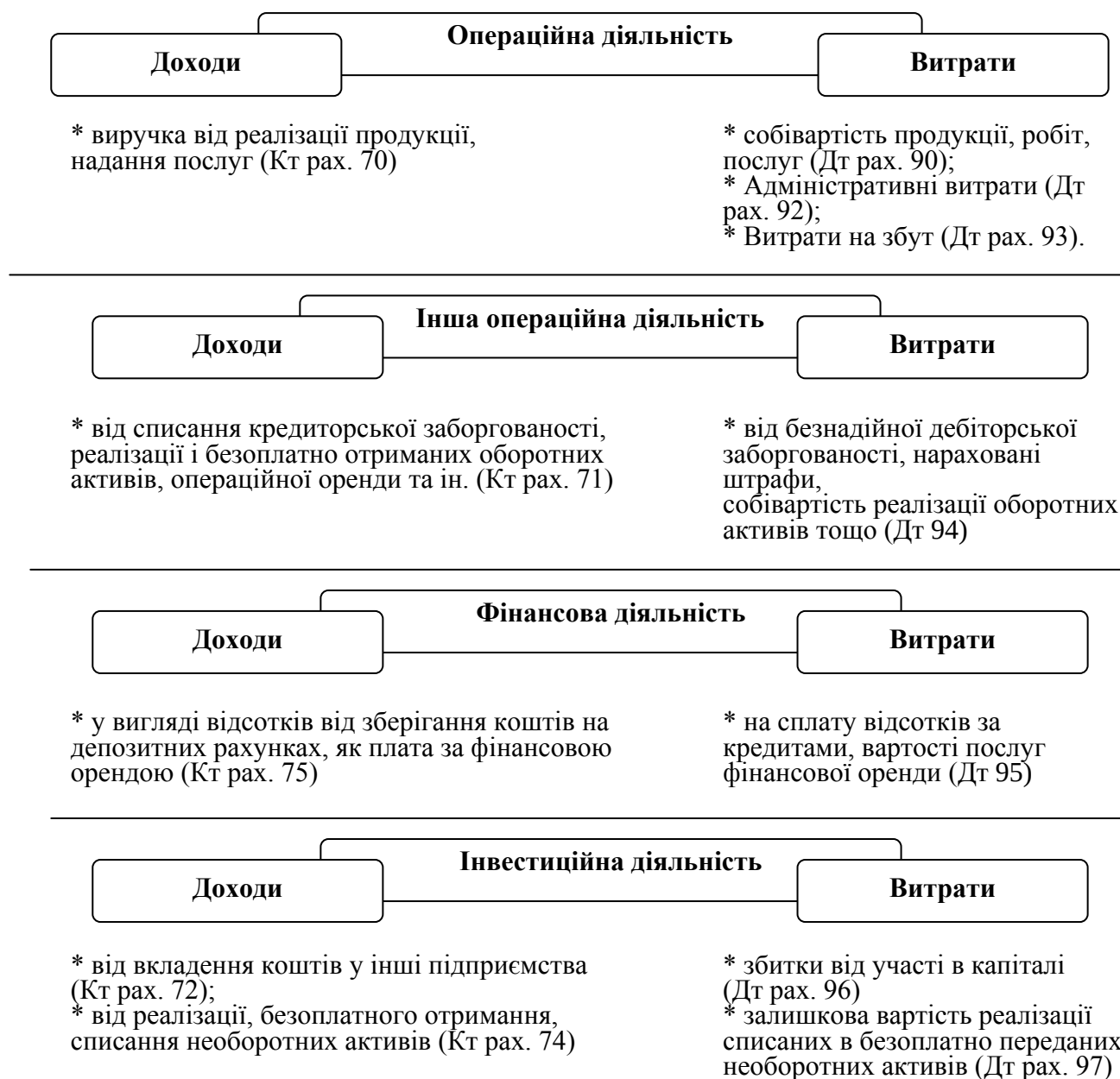

Рис. 3. Доходи та витрати від різних видів діяльності

При складанні Звіту про фінансові результати необхідно дотримуватися **принципу нарахування та відповідності доходів і витрат**, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів.

Формування фінансових результатів у Звіті про фінансові результати підпорядковане видам діяльності підприємства. Діяльність підприємства поділяється на звичайну, яка включає операційну (основну та іншу), фінансову та інвестиційну та надзвичайну, яка виникає в результаті *надзвичайних подій*, тобто тих подій або операцій, які відрізняються від звичайної діяльності підприємства та очікується, що вони не повторюватимуться періодично або в кожному наступному звітному періоді.

Звітним періодом для складання Звіту про фінансові результати є квартал і календарний рік з 1 січня по 31 грудня включно. Цей звіт складається наростаючим підсумком за оборотами номінальних рахунків. Інформація в Звіті про фінансові результати наводиться на дві дати, що надзвичайно важливо для проведення аналізу:

- за звітний період;
- за відповідний попередній період.

Необхідність складання Звіту про фінансові результати полягає у тому, що:

1. Звіт надає інформацію про активність та результативність діяльності підприємства за певний проміжок часу.
2. Звіт є основою, на підставі якої будується прогноз майбутньої діяльності підприємства.
3. Звіт відображає величину та джерела формування фінансового результату господарювання, складу та структури витрат, пов'язаних з основною діяльністю підприємства.

2. Основні елементи Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Основними елементами Звіту є доходи та витрати, визначення яких подано у НП(С)БО 1, зокрема:

1) доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

До господарських операцій, які супроводжуються збільшенням економічних вигод у вигляді надходження активів, але не є доходами підприємства слід віднести сплату заборгованості за внесками до статутного капіталу, додаткові внески за рішенням акціонерів тощо;

2) витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

До господарських операцій які супроводжуються зменшенням економічних вигод у вигляді вибуття активів, але не є витратами підприємства слід віднести викуп акцій або їх часток, вилучення вкладів і паїв, розподіл власного капіталу між власниками, (нарахування дивідендів і їх виплата) тощо;

3) сукупний дохід – зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками);

4) інший сукупний дохід – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства;

5) збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати ($D < B = \text{збиток (З)}$);

6) прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов’язані з ними витрати ($Д > В = \text{прибуток (П)}$);

7) власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов’язань.

Надзвичайно суттєвим є те, що доходи і витрати визнаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження чи сплати грошей та відображаються в бухгалтерському обліку тих періодів, до яких вони відносяться.

Для правильного визначення фінансового результату діяльності підприємства необхідно дотримуватися умов визнання доходів і витрат (рис. 4).

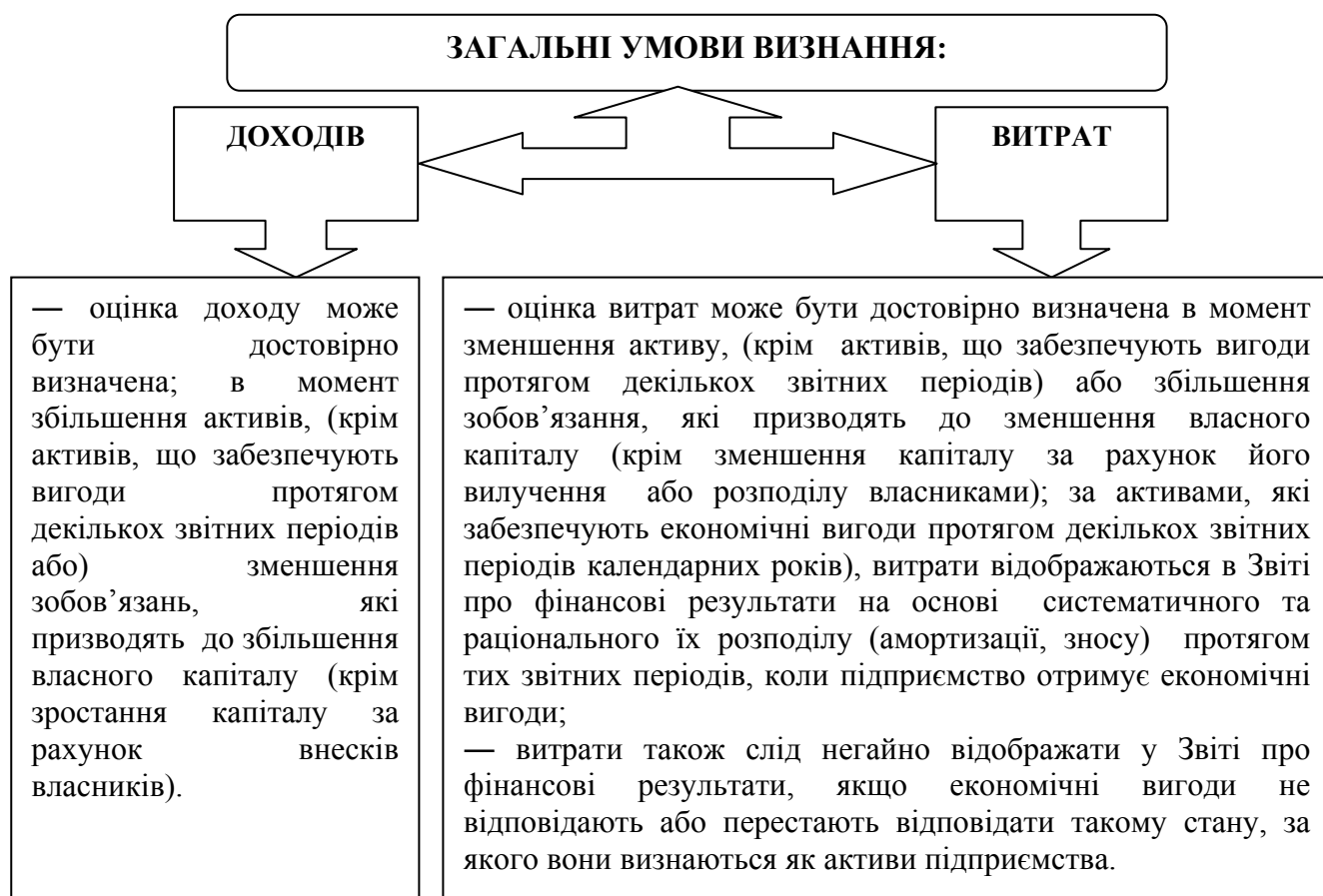

Рис. 4. Загальні умови визнання доходів і витрат

Крім вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» необхідно досконало знати вимоги до визнання та класифікації доходів згідно із П(С)БО 15 «Дохід» та витрат згідно із П(С)БО 16 «Витрати».

Відповідно до цього у П(С)БО 15 (п. 6) зазначено, що не визнаються доходами такі надходження від інших осіб як:

- суми непрямих податків таких як податку на додану вартість, акцизів, інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів;
- суми надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- суми попередньої оплати продукції (товарів, робіт і послуг);
- суми авансів в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- надходження, що належать іншим особам;
- суми завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження від розміщення цінних паперів.

Важливе значення має класифікація доходів, яука об'єднує їх в групи з метою відображення їх в бухгалтерському обліку та у фінансовій звітності, у т.ч. у Звіті про фінансові результати. Так, у П(С)БО 15 «Дохід» (п.7) визначено такі групи доходів:

I група – дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

II група – інші операційні доходи;

III група – фінансові доходи;

IV група – надзвичайні доходи.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів), інших активів визнається в разі наявності таких умов:

- покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;

- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Дохід не визнається, якщо витрати не підлягають достовірній оцінці.

Аванси, отримані від клієнтів і замовників, не є доходом, а визнаються зобов'язаннями. Дохід від надання послуг, визнається, виходячи зі ступеня завершеності операції з надання послуг на дату Балансу за умови:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірності надходження економічних вигод від надання послуг;
- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату Балансу;
- можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться на підставі:

- ознайомлення з обсягами виконаної роботи;
- визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані;
- визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат. Сума витрат, здійснених на певну дату, включає тільки ті витрати, які відображають обсяг наданих послуг на ту саму дату.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за визначений період часу, то дохід визначається шляхом рівномірного його нарахування за цей період (крім випадків, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг).

Але якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно визначений, то він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню.

Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно оцінений і не існує ймовірності відшкодування понесених витрат, то дохід не визнається, а понесені витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо надалі сума доходу буде достовірно оцінена, то дохід визнається за такою оцінкою.

При визнанні доходів слід пам'ятати, що цільове фінансування може не визнаватися або визнаватися доходом. Не визнається цільове фінансування доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування. Так не визнається цільовим фінансуванням плата за користування дитячими дошкільними закладами. Вона включається до складу інших операційних доходів. Цільове фінансування, яке отримане, визнається доходом протягом тих періодів, в яких були зазначені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування.

Цільове фінансування капітальних інвестицій визнається доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів тощо) пропорційно сумі нарахованої амортизації цих об'єктів.

Цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство та фінансування для надання підтримки підприємству без установлення умов його витрачання та виконання у майбутньому певних заходів визнаються дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу.

Дохід може визнаватися у результаті використання активів підприємства іншими сторонами. Такі види доходів можуть бути у вигляді відсотків, роялті та дивідендів. При цьому такі доходи визнаються якщо:

- ймовірне надходження економічних вигод, пов'язаних з цією операцією;
- дохід може бути достовірно оцінений.

Правила оцінки доходів, які визначені П(С)БО 15 «Дохід» (п. 21-24) наведені на рисунку 5.

П(С)БО 16 «Витрати» (п. 5-9) визначає умови визнання або невизнання витрат. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були здійсненні. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійсненні.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними періодами.

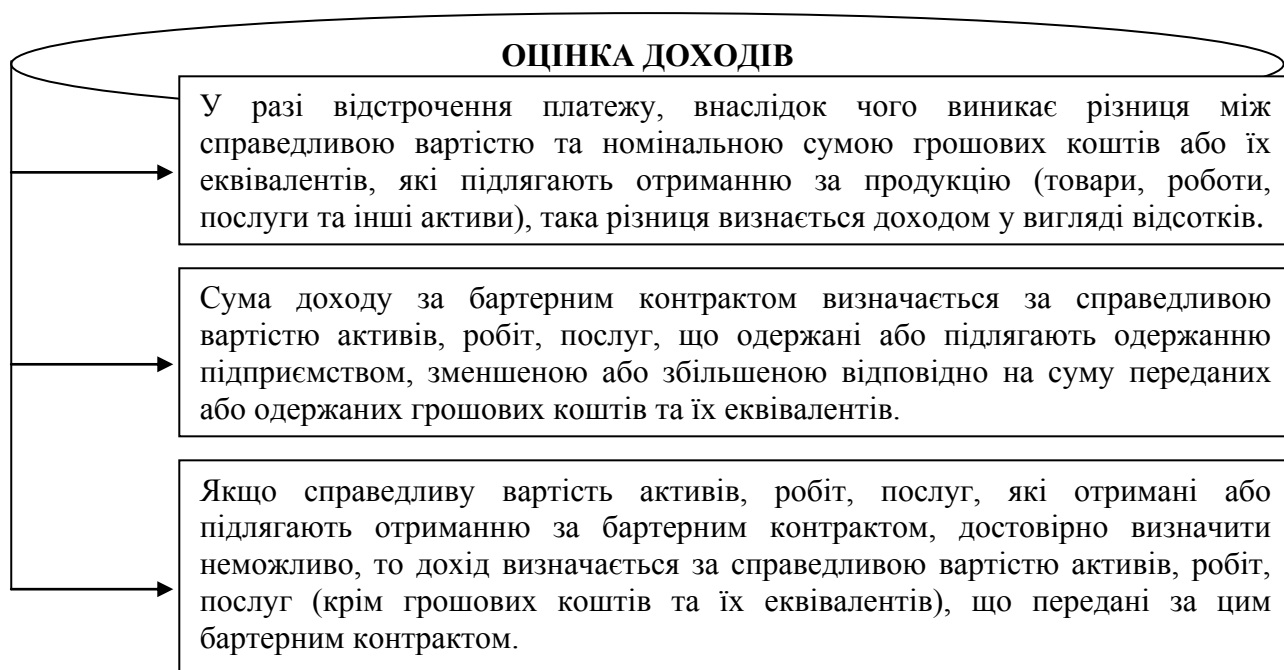

Рис. 5. Оцінка доходів підприємства

Не визнаються витратами й не включаються до Звіту про фінансові результати:

- платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;
- погашення одержаних позик;

- інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають ознакам, наведеним у п. 6 П(С)БО 16;

- витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до П(С)БО.

Для заповнення Звіту про фінансові результати використовуються номінальні (тимчасові) рахунки класів 7, 8, 9 Плану рахунків. До кожного субрахунку доходів передбачено відповідний субрахунок витрат, крім адміністративних витрат, витрат на збут, податку на прибуток.

3 Вимоги до складання та структура Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)

Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (додаток 2.2) подається зацікавленим користувачам щоквартально та за звітний рік. Усі суми, подані у звітній формі наводяться в тисячах гривень без знаків після коми. В усіх незаповнених рядках необхідно ставити прочерки.

Показники витрат, збитків, собівартості продукції наводяться у дужках. Це означає, що такі показники негативно впливають на фінансовий результат, зменшуючи суму прибутку, а тому їх необхідно віднімати при здійсненні відповідних розрахунків для заповнення ф. № 2 «Звіт про фінансові результати».

У графі 3 «За звітний період» Звіту про фінансові результати наводяться показники за звітний період, а у графі 4 «За попередній період» – показники за той же період, але попереднього року. Так, при складанні Звіту про фінансові результати за 1 квартал 2013 р. у графі 3 наводиться інформація про доходи та витрати, прибутки або збитки, отримані в результаті здійснення діяльності підприємства за I квартал 2013 р., а в графі 4 – за I квартал 2012 р.

Звіт про фінансові результати (ф. № 2) складається із 4 трьох розділів (рис. 6, див. додаток 2.2).

Звіт про фінансові результати

- I. Фінансові результати
- II. Сукупний дохід
- III. Елементи операційних витрат
- IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Рис. 6. Структура Звіту про фінансові результати за НП(С)БО 1

У першому розділі Звіту «Фінансові результати» (2000-2355) відображаються суми отриманих доходів і понесених витрат від різних видів діяльності підприємства. Основними статтями I розділу є:

- **«Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (2000)** відображається дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у т.ч. платежі від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів.

Даними для заповнення є обороти за Дт субрахунків 701, 702, 703 із Кт 791 за мінусом оборотів за Дт субрахунку 704.

Організації, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, у цій статті відображають вартість, за якою реалізовано цінні папери, та суму винагороди за виконання інших операцій, пов'язаних з розміщенням, купівлею і продажем цінних паперів, з урахуванням відповідних вирахувань.

- **Додаткова стаття «Чисті зароблені страхові премії»** страховики наводять суму страхових премій (платежів, внесків) за договорами страхування та за договорами перестрахування з перестраховальниками протягом звітного періоду, яка включає частки страхових премій (платежів, внесків), належних страховику, зменшену на суму резерву незароблених премій на початок звітного періоду (за виключенням частки перестраховика) і збільшену на суму резерву незароблених премій на кінець звітного періоду (за виключенням частки перестраховика) та зменшену на загальну суму страхових премій (платежів,

внесків), повернутих страхувальникам та перестраховальникам протягом звітного періоду. Загальна сума чистих зароблених страхових премій враховується при розрахунку валового прибутку (збитку).

- **«Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» (2050)** відображається виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) визначається згідно з Положенням (стандартом) 9, Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 року № 318, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 січня 2000 року за № 27/4248 (зі змінами), Положенням (стандартом) 30. У цій статті організації, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, відображають балансову вартість реалізованих цінних паперів. Підприємства, які провадять діяльність з випуску та проведення лотерей, у цій статті наводять відрахування на створення (формування) за звітний період призового фонду, а також резерву, що покриває розмір джек-поту, не забезпечений сплатою участі у лотереї.

Інформаційною базою для заповнення рядка є обороти за Дт субрахунків 901, 902, 903.

- **Додаткова стаття «Чисті понесені збитки за страховими виплатами»** страховики відображають різницю між загальною сумою збитків за страховими виплатами та сумою відшкодування, що належить до отримання (отриманою) від перестраховика цих збитків. Інформація за цією статтею враховується при розрахунку валового прибутку (збитку).

- **Валовий прибуток (збиток) (2090, 2095)** розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.

Позитивне значення обчислюється як:

ряд. 2000 + ряд. 2010 - ряд. 2050 – ряд. 2070;

Від'ємне значення обчислюється як:

ряд. 2000 + ряд. 2010 - ряд. 2050 – ряд. 2070

- **Додаткова стаття «Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань»** страховики відображають дохід (витрати) за результатами зменшення (збільшення) резервів довгострокових зобов'язань і відповідної частки перестраховиків, крім курсових різниць та придбання або вибуття дочірніх підприємств. Інформація за цією статтею враховується при розрахунку прибутку (збитку) операційної діяльності.

- **Додаткова стаття «Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів»** страховики наводять дохід (витрати) за результатами зменшення (збільшення) інших страхових резервів, крім курсових різниць та придбання або вибуття дочірніх підприємств. Інформація за цією статтею враховується при розрахунку прибутку (збитку) операційної діяльності.

- **«Інші операційні доходи» (2120)** відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, дохід від списання кредиторської заборгованості, одержані штрафи, пені, неустойки тощо.

До цієї статті можуть наводитись додаткові статті:

а) **«Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю»**, в якій відображається дохід від зміни вартості всіх активів (фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості, біологічних активів та інших), які оцінюються за справедливою вартістю;

б) **«Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції»**, в якій відображається дохід від первісного

визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.

До розрахунків приймається загальна сума інших операційних доходів, яка відображається за Кт рахунка 71.

- **«Адміністративні витрати» (2130)** відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства, що знаходить своє відображення за Дт рахунка 92.

- **«Витрати на збут» (2150)** відображаються витрати підприємства, пов'язані з реалізацією продукції (товарів), – витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції (товарів), рекламу, доставку продукції споживачам тощо, що знаходить своє відображення за Дт рахунка 93.

- **«Інші операційні витрати» (2180)** відображаються собівартість реалізованих виробничих запасів, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття; відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості відповідно до Положення (стандарту) 10; втрати від знецінення запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні (фінансові) санкції; відрахування для забезпечення наступних операційних витрат, а також усі інші витрати, що виникають в процесі операційної діяльності підприємства (крім витрат, що включаються до собівартості продукції (товарів, робіт, послуг).

До цієї статті можуть наводитись додаткові статті:

а) **«Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю»**, в якій відображаються витрати від зміни вартості всіх активів (фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості, біологічних активів та інших), які оцінюються за справедливою вартістю;

б) **«Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції»**, в якій відображаються витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності.

До розрахунків приймається загальна сума інших операційних витрат, яка зафіксована за Дт рахунка 94.

- **«Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)» (2190, 2195)** визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.

ФРОД = ВП (ВЗ) + ІОД - (АВ + ВЗ + ІОВ), де

ФРОД – фінансовий результат від операційної діяльності,

ВП (ВЗ) – валовий прибуток (валовий збиток),

ІОД – інші операційні доходи,

АД – адміністративні витрати,

ВЗ – витрати на збут,

ІОВ – інші операційні витрати.

Позитивне значення обчислюється як:

ряд. 2090 (ряд. 2095) + (-) 2105 + (-) 2110 + ряд. 2120 - ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180

Від’ємне значення обчислюється як:

ряд. 2090 (ряд. 2095) + (-) 2105 + (-) 2110 + ряд. 2120 - ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180

- **«Дохід від участі в капіталі» (2200)** відображається дохід, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі. Даними для заповнення цієї статті є обороти за Дт рахунка 72 із Кт субрахунку 792.

- **«Інші фінансові доходи» (2220)** відображаються дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі). Даними для заповнення цієї статті є обороти за Дт рахунка 73 із Кт субрахунку 792.

- **«Інші доходи» (2240)** відображається дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не пов’язані з операційною діяльністю підприємства.

До цієї статті окремо наводиться додаткова стаття «Дохід від благодійної допомоги», в якій наводиться сума доходу, пов'язаного з благодійною допомогою, яка відповідно до законодавства звільняється від оподаткування податком на додану вартість, що визнається у порядку, встановленому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 року № 290, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14 грудня 1999 року за № 860/4153 (зі змінами).

До розрахунків приймається загальна сума інших доходів, яка відображається за Дт рахунка 74 Кт субрахунку 793.

- **«Фінансові витрати» (2250)** відображаються витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2006 року № 415, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 травня 2006 року за № 610/12484 (зі змінами). Даними для її заповнення є обороти за Дт субрахунку 792 з Кт рахунка 95.

- **«Втрати від участі в капіталі» (2255)** відображається збиток, від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться методом участі в капіталі. Даними для її заповнення є обороти за Дт субрахунку 792 із Кт рахунка 96.

- **«Інші витрати» (2270)** відображаються собівартість реалізації фінансових інвестицій; втрати від неопераційних курсових різниць; втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів; інші витрати, які виникають у процесі господарської діяльності (крім фінансових витрат), але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Для заповнення цієї статті використовують дані за Дт субрахунку 793 з Кт рахунка 97.

- **Додаткова стаття «Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті»** наводиться сума прибутку (збитку) від впливу інфляції на монетарні статті, що визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 лютого 2002 року № 147, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 березня 2002 року за № 269/6557 (зі змінами). Інформація за цією статтею враховується при розрахунку прибутку (збитку) до оподаткування.

- **«Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)» (2290, 2295)** визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.

ФРЗД = ФРОД + ДІФД - ВІФД, де

ФРЗД – фінансовий результат від звичайної діяльності,
ДІФД – оходи від інвестиційної та фінансової діяльності,
ВІФД – витрати від інвестиційної та фінансової діяльності.

Позитивне значення обчислюється як:

ряд. 2190 (ряд. 2195) + ряд. 2200 + ряд. 2220 + ряд. 2240 – ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270 + (-) ряд. 2275

Від’ємне значення обчислюється як:

ряд. 2190 (ряд. 2195) + ряд. 2200 + ряд. 2220 + ряд. 2240 - ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270 + (-) ряд. 2275

- **«Витрати (дохід) з податку на прибуток» (2300)** відображається сума витрат (доходу) з податку на прибуток, визначена згідно з П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Даними для заповнення цієї статті є обороти за Дт субрахунку 793 із Кт субрахунку 981 (витрати) або обороти за Дт субрахунку 981 із Кт субрахунку 793 (дохід).

- **«Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування» (2305)** відображаються відповідно прибуток або збиток від припиненої діяльності після оподаткування та/або прибуток або збиток від переоцінки необоротних

активів та груп вибуття, що утворюють припинену діяльність і оцінюються за чистою вартістю реалізації. Для заповнення цієї статті є вибірка із кредитових або дебетових оборотів рахунка 79, яка відображає фінрезультат від припиненої діяльності.

- **«Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)» (2350, 2355)** розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) до оподаткування, податку на прибуток та прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування.

Позитивне значення обчислюється як:

ряд. 2290 (ряд. 2295) + (-) ряд. 2300 + (-) ряд. 2305

Від'ємне значення обчислюється як:

ряд. 2290 (ряд. 2295) + (-) ряд. 2300 + (-) ряд. 2305

Другий розділ Звіту – «Сукупний дохід» (2400-2465) наводиться інформація про інший сукупний дохід та розраховується сукупний дохід підприємства, отриманий у звітному періоді. У II розділі подано такі статті:

- **«Дооцінка (уцінка) необоротних активів» (2400)** наводиться сума дооцінки об'єктів основних засобів та нематеріальних активів, зменшена на суму уцінки таких об'єктів протягом звітного періоду в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Необхідні дані для заповнення статті відображаються як обороти за Дт рахунків 10, 15, 12 із Кт субрахунку 423 або обороти за Дт суб 423 із Кт рахунків 10, 15, 12.

- **«Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» (2405)** наводиться сума зміни балансової вартості об'єктів хеджування у порядку, визначеному Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 року № 559, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 грудня 2001 року за № 1050/6241 (зі змінами).

Даними для заповнення статті є обороти за Дт рахунків 14, 35 із Кт субрахунку 423 або обороти за Дт субрахунку 423 із Кт рахунків 14, 35.

- **«Накопичені курсові різниці» (2410)** наводиться сума курсових різниць, які відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 року № 193, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2000 року за № 515/4736 (зі змінами), відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході.

Інформацією для заповнення цієї статті є вибірка оборотів за Дт рахунків 14, 35 із Кт суб 425 або оборотів за Дт субрахунку 425 із Кт рахунків 14, 35.

- **«Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств» (2415)** наводиться частка іншого сукупного доходу асоційованих, дочірніх або спільних підприємств, облік фінансових інвестицій в які ведеться за методом участі в капіталі.

Необхідними даними для подання цієї статті є вибірка оборотів за Дт рахунків 14, 35 із Кт суб 425 або оборотів за Дт субрахунку 425 із Кт рахунків 14, 35.

- **«Інший сукупний дохід» (2445)** наводиться сума іншого сукупного доходу, для відображення якого за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю, або який не може бути включений до інших статей, наведених у цьому розділі.

- **«Інший сукупний дохід до оподаткування» (2450)** визначається як алгебраїчна сума дооцінки (уцінки) необоротних активів, дооцінки (уцінки) фінансових інструментів, накопичених курсових різниць, частки іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств та іншого сукупного доходу.

ряд. 2400 + ряд. 2405 + ряд. 2410 + ряд. 2415 + ряд. 2445

- **«Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом» (2455)** наводиться сума податку на прибуток, що пов'язаний з іншим сукупним доходом. Даніми для заповнення цієї статті є вибірка оборотів за Кт 54 у частині сум податку на прибуток, пов'язаних з операціями із цього розділу звіту.

- «Інший сукупний дохід після оподаткування» (2460) наводиться сума іншого сукупного доходу після вирахування податку на прибуток.

ряд. 2450 - ряд. 2455

- «Сукупний дохід» (2465) розраховується як алгебраїчна сума чистого фінансового результату за звітний період та іншого сукупного доходу після оподаткування.

р. 2465 = р. 2350 + р. 2355 + р. 2460.

У консолідованому звіті про фінансові результати відображається чистий фінансовий результат та сукупний дохід, що належить власникам материнської компанії та неконтрольованої частки.

Третій розділ цього Звіту – «Елементи операційних витрат» (2500-2550) – наводяться відповідні елементи операційних витрат (на виробництво і збут, управління та інші операційні витрати), яких зазнало підприємство в процесі своєї діяльності протягом звітного періоду, за вирахуванням внутрішнього обороту, тобто за вирахуванням тих витрат, які становлять собівартість продукції (робіт, послуг), що вироблена і спожита самим підприємством. Собівартість реалізованих товарів, запасів у цьому розділі не наводиться. Інформація даного розділу дає можливість проведення аналізу структури витрат на виробництво, управління, збуту та інших операційних витрат по економічних елементах і використовується для складання звіту про рух грошових коштів (при корегуванні суми нерозподіленого прибутку на не грошові статті, зокрема на суму амортизації).

ряд. 2550 = ряд. 2500 + ряд. 2505 + ряд. 2510 + ряд. 2515 + ряд. 2520

Четвертий розділ Звіту – «Розрахунок показників прибутковості акцій» (2600-2650) –заповнюють лише акціонерні товариства, прості акції або потенційні прості акції яких відкрито продаються та купуються на фондових біржах, включаючи товариства, які перебувають у процесі випуску таких акцій. У цьому розділі подано такі статті:

- **«Середньорічна кількість простих акцій» (2600)** наводиться середньозважена кількість простих акцій, які перебували в обігу протягом звітного періоду.

- **«Скоригована середньорічна кількість простих акцій» (2605)** наводиться середньорічна кількість простих акцій в обігу, скоригована на середньорічну кількість потенційних простих акцій.

- **«Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію» (2610)** наводиться показник, що розраховується діленням різниці між сумою чистого прибутку (збитку) і сумою дивідендів на привілейовані акції на середньорічну кількість простих акцій в обігу.

- **«Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію» (2615)** відображається показник, що розраховується діленням скоригованого чистого прибутку (збитку) на скориговану середньорічну кількість простих акцій в обігу. Розрахунок середньорічної кількості акцій, чистого прибутку (збитку) на одну просту акцію та їх коригування здійснюється згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2001 року № 344, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 липня 2001 року за № 647/5838 (зі змінами).

- **«Дивіденди на одну просту акцію» (2650)** відображається показник, який розраховується шляхом ділення суми оголошених дивідендів на кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди.

4. Взаємозв'язок Звіту про фінансові результати з видами діяльності підприємства

У першому розділі Звіту про фінансові результати наводяться доходи і витрати та розраховується прибуток або збиток за видами діяльності.

Для розуміння змісту першого розділу звіту необхідно чітко розмежовувати види діяльності підприємства, які мають вплив на групування доходів і витрат (рис. 7).

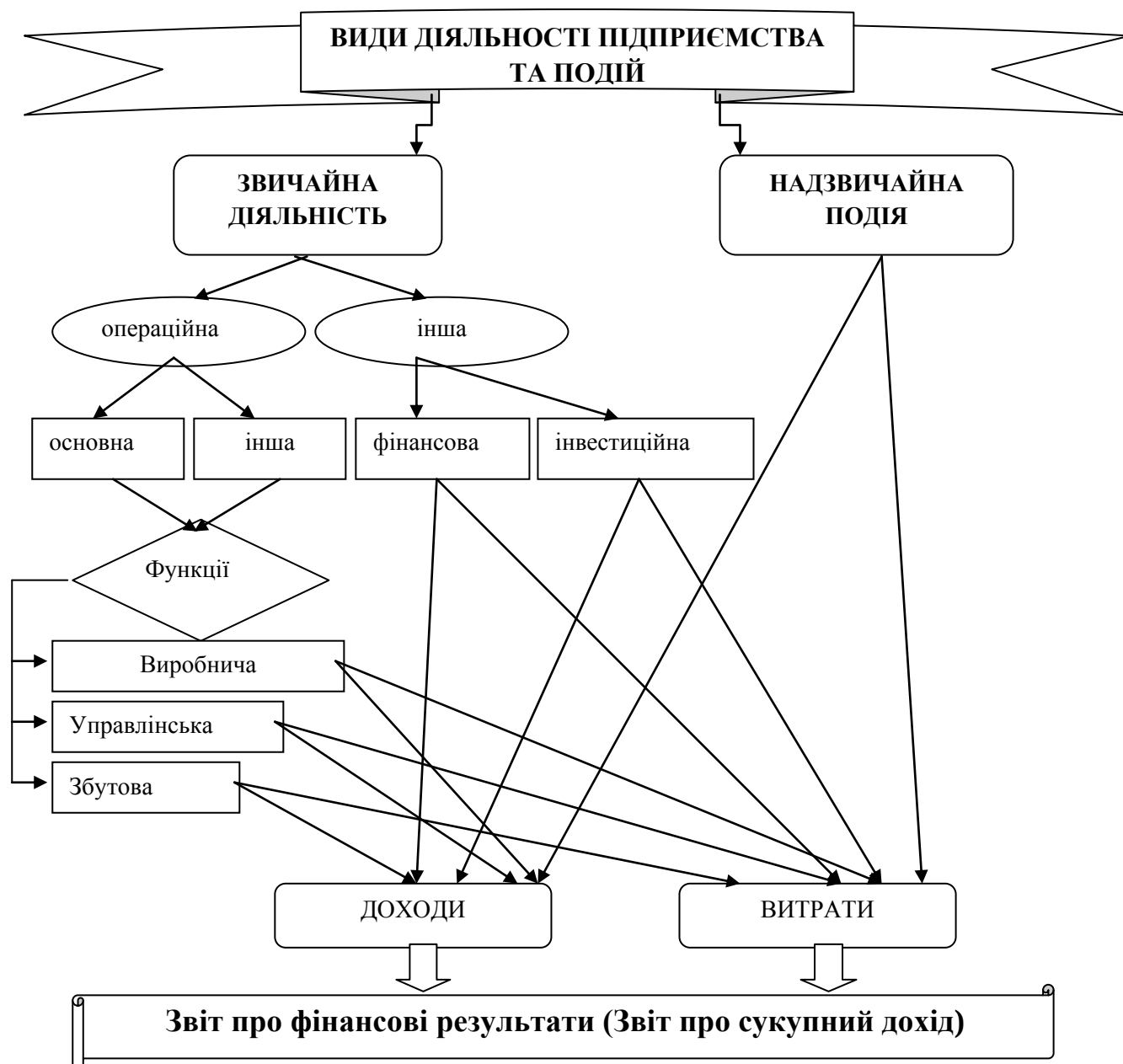

Рис. 7. Взаємозв'язок видів діяльності і Звіту про фінансові результати

Звичайна діяльність – це будь-яка діяльність підприємства, а також операції, які забезпечують або виникають внаслідок здійснення такої діяльності. Звичайна діяльність підприємства підрозділяється на операційну та іншу.

До операційної діяльності підприємства відносяться усі види основної та іншої діяльності, крім фінансової та інвестиційної.

Основна діяльність – це та, яка пов’язана з виробництвом або реалізацією товарів, робіт і послуг, визначена статутом при створенні підприємства і забезпечує основну частку його доходу. Витрати, які виникають в результаті основної діяльності підрозділяють за функціями, а саме: на виробничу, адміністративну, на збут та інші.

Виробнича функція супроводжується витратами на виготовлення продукції (витрат) і продажем продукції (доходи), а також супроводжується витратами адміністративного характеру і витратами на збут.

Інвестиційна діяльність – це діяльність підприємства, яка пов’язана з придбанням тих необоротних активів та тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Фінансова діяльність – це діяльність підприємства, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу.

В залежності від видів діяльності доходи поділяються на доходи від:

- виробничої функції тобто операційної діяльності;
- фінансової діяльності;
- інвестиційної діяльності;
- надзвичайних подій.

Витрати поділяються на витрати:

- виробничої функції;
- управлінської функції (адміністративні витрати);
- збутової функції;
- фінансової діяльності;
- інвестиційної діяльності;
- надзвичайних подій.

Якщо у результаті виробничої функції, фінансової та інвестиційної діяльності і надзвичайних подій виникають як доходи, так і витрати, то від управлінської і збутової функції виникають лише витрати.

Алгоритм формування фінансового результату за видами діяльності у Звіті про фінансові результати подано на рисунку 8.

Рис. 8. Алгоритм визначення фінансового результату за видами діяльності

Надзвичайна подія виникає внаслідок подій або операцій, які відрізняються від звичайної і є епізодичними. Надзвичайна подія виникає при пожежах, стихійних лихах тощо. Але ці події для різних суб'єктів господарювання можуть приймати різні форми.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями).
2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від від 29.11.99 № 290.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001 № 344.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджено наказом Міністерства фінансів України від від 25.02.2000 № 39.
6. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємства : [навчальний посібник] / Ф. Ф. Бутинець, Н. А. Остап'юк. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 428 с.
7. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] : 2-ге видання, доповнене і перероблене / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 776 с.
8. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств : [підручник] / Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко. – К. : Знання, 2008. – 492 с.
9. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансової звітності підприємства : [навчальний посібник] / З. Ф. Петряєва. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. – 248 с.
10. Сторожук Т. М. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Т. М. Сторожук. – Ірпінь, Національна академія ДПС України, 2007. – 278 с.
11. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування та звітність : [підручник] : 3-те вид. допов. і перероб. – К. : Алерта, 2008. – 926с.

12. Пархоменко В. Річна фінансова звітність підприємства. // В. Пархоменко / Науково-практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит». – 2011. – № 1. – С. 11-12.

Тема 4.

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

План

1. Сутність, мета та необхідність складання Звіту про рух грошових коштів.
2. Загальні вимоги та особливості складання Звіту про рух грошових коштів.
3. Структура та зміст статей Звіту про рух грошових коштів.
4. Методика та порядок складання Звіту про рух грошових, його інформаційне забезпечення.
5. Використання інформації Звіту про рух грошових коштів для оцінки результатів діяльності підприємства.

1. Сутність, мета та необхідність складання Звіту про рух грошових коштів

Незалежно від виду діяльності всі суб'єкти підприємницької діяльності в Україні складають фінансову звітність. Однією з форм річної фінансової звітності усіх підприємств, крім малих, є Звіт про рух грошових коштів, який відображає вплив операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємств на стан його грошових коштів та їх еквівалентів за визначений період часу і дає змогу пояснити зміни грошових коштів за цей період.

Інформацію про господарську діяльність підприємства можна отримати з інших звітів, але Звіт про рух грошових коштів узагальнює всю інформацію про діяльність, яка впливає на грошові кошти та потоки. Керівництво підприємств може використовувати цей Звіт під час розрахунку показників ліквідності підприємства, визначенні достатності грошових коштів для погашення кредиторської заборгованості, вирішенні питання щодо збільшення або

зменшення розміру виплачуваних дивідендів, оцінки впливу на загальний стан підприємства прийнятих рішень про додаткове інвестування в інші підприємства, прогнозування інвестиційної та фінансової політики підприємства.

В Україні Звіт про рух грошових коштів є порівняно новою формою звітності, його запроваджено з 2000 року з переходом до ведення обліку згідно з міжнародними стандартами. Відповідно до НП(С)БО 1 **Звіт про рух грошових коштів** – це звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді.

Цей звіт входить до складу річної фінансової звітності підприємств. Він складається за звітний період наростаючим підсумком з початку року в тисячах гривень. Для порівняння інформації у Звіті наводяться дані за аналогічний попередній період.

Баланс та Звіт про фінансові результати надають користувачам інформацію щодо ресурсів, якими володіє підприємство, та джерел цих ресурсів на певну дату, а також інформацію щодо результативності діяльності підприємства протягом певного часу.

Звіт про рух грошових коштів надає *додаткову інформацію* для користувачів фінансової звітності щодо змін, що сталися у балансі підприємства, а також відносно того, наскільки суттєвими є статті доходів та витрат, що були отримані та сплачені грошовими коштами; відображає зміни в чистих активах підприємства, а також можливість останнього здійснювати платежі за поточними зобов'язаннями (ліквідність) у майбутньому. Звіт показує, наскільки ефективно підприємство використовувало свої грошові кошти, на що їх використовувало і як генерувало (завдяки власним ресурсам чи зовнішнім запозиченням).

Крім того, *Звіт про рух грошових коштів, у поєднанні з іншими фінансовими звітами*, надає змогу:

1. Оцінити здатність підприємства генерувати майбутні позитивні грошові потоки.

2. Зробити висновки щодо спроможності підприємства погашати свої зобов'язання та сплачувати дивіденди.

3. Пояснити причину існування різниці між прибутком у Звіті про фінансові результати та грошовими надходженнями і платежами.

4. Оцінити грошові та негрошові операції підприємства, що відносяться до інвестиційної та фінансової діяльності.

Отже, основною метою складання **Звіту про рух грошових коштів** є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах (далі – грошові кошти) за звітний період.

До категорій цього звіту відносяться такі терміни:

Грошові кошти – готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання.

Еквіваленти грошових коштів – короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошових коштів і які характеризуються незначним ризиком зміни їх вартості.

Рух грошових коштів – це надходження і вибуття грошових коштів та їхніх еквівалентів.

Чисте надходження грошових коштів – це перевищення суми надходжень грошових коштів над сумою їх видатків у звітному році.

Чистий видаток грошових коштів – це перевищення суми видатків грошових коштів над їх надходженням за звітний рік.

Інформація про зміни в грошових коштах – це інформація про джерела надходжень грошових коштів протягом звітного періоду та напрями їх використання.

Всім підприємствам необхідно мати в наявності грошові кошти для оплати рахунків за послуги, виплати заробітної плати працівникам, придбання матеріальних цінностей тощо. Грошові кошти на рахунку в банку та в касі підприємства – це найбільш ліквідний актив підприємства. З іншої сторони, такі

грошові кошти є найменш прибутковими для підприємства, оскільки не беруть участі в процесі генерування доходів. Тому надлишок грошових коштів підприємства намагаються розміщувати в короткострокові фінансові вкладення, які приносять додаткові доходи у вигляді відсотків та, при необхідності, можуть бути легко переведені у грошові кошти.

2. Загальні вимоги та особливості складання Звіту про рух грошових коштів

Складаючи Звіт потрібно пам'ятати про деякі його основні характеристики щодо порядку формування його показників:

1. Форма № 3 складається один раз за звітний період – лише за підсумками року.

2. У звітній формі відображаються лише зміни в грошових коштах без урахування змін у інших господарських засобах за звітний період (у Звіті не наводяться зміни активів юридичної особи, що відбулися в результаті негрошових операцій (отримання активів шляхом фінансової оренди, бартерних операцій, емісії акцій тощо).

3. У Звіті не враховуються внутрішні зміни грошових коштів (наприклад, надходження грошових коштів з поточного рахунку в касу або збільшення чи зменшення внаслідок руху грошових коштів на різних рахунках юридичної особи в банку), а також негрошові операції (наприклад, отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо).

4. Оскільки у Звіті відображається рух коштів від різних видів діяльності, то при визначенні руху грошових коштів необхідно ретельно аналізувати кожен суму, оскільки одна господарська операція може об'єднувати рух коштів, спричинений різними видами діяльності (рис. 9.). У такому випадку, ці суми у Звіті наводяться окремо у складі статей щодо відповідних видів діяльності. Наприклад, якщо сума грошових коштів, що була зарахована на поточний

рахунок підприємства, складається із суми погашення основного боргу та відсотків, то погашення основного боргу класифікується як фінансова діяльність, а відсотків – як операційна.

5. Підприємство при складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності може обрати спосіб складання Звіту за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми Звіту.

6. При складанні Звіту за прямим методом рух грошових коштів у результаті операційної діяльності визначається за сумою надходжень від операційної діяльності та сумою витрачання на операційну діяльність грошових коштів за даними записів їх руху на рахунках бухгалтерського обліку.

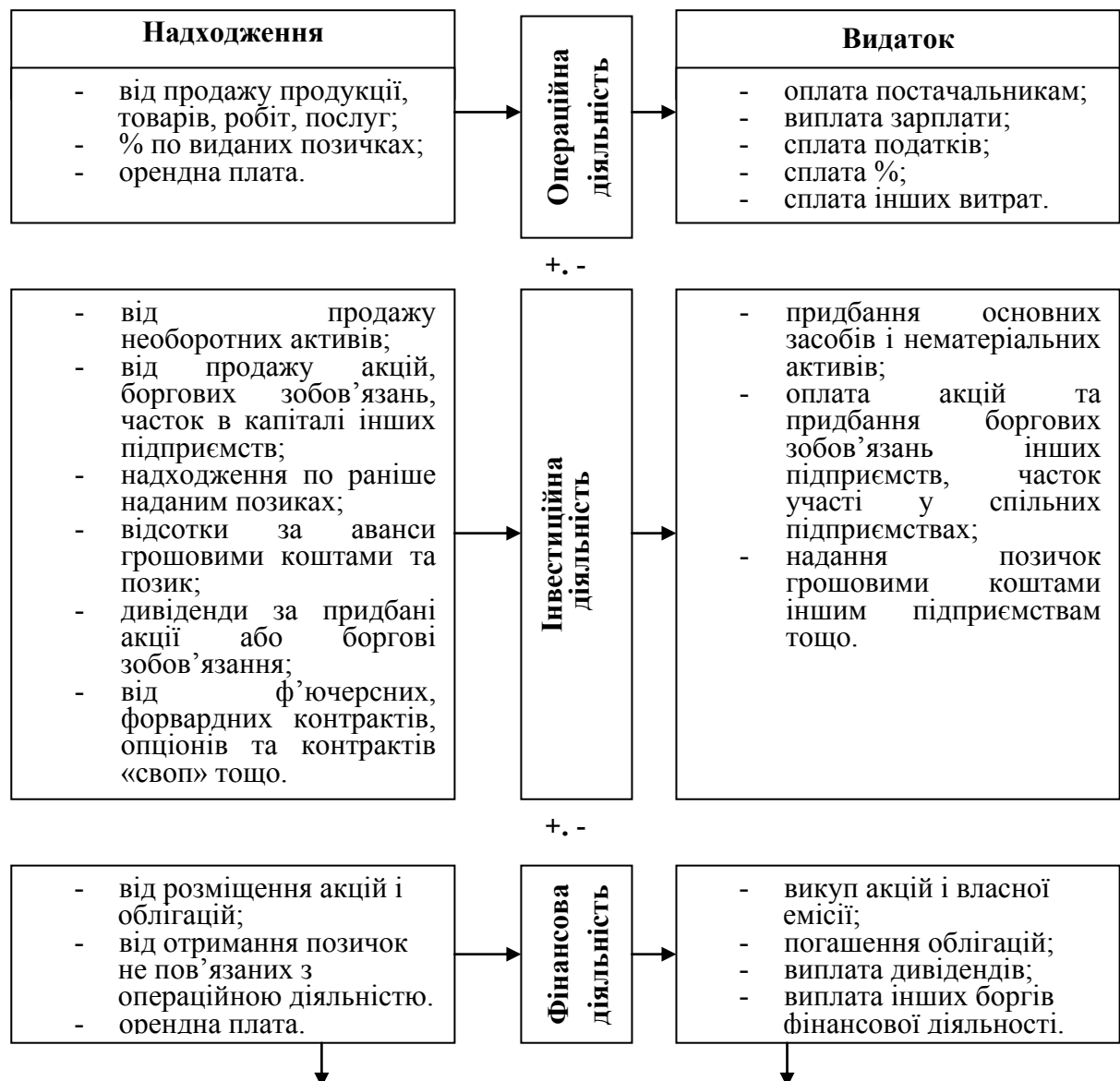

Рис. 9. Взаємозв'язок видів діяльності та Звіту про рух грошових коштів

При складанні звіту підприємству необхідно розгорнуто наводити суми надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності.

Таким чином, Звіт про рух грошових коштів надає інформацію внутрішнім і зовнішнім користувачам про надходження і вибуття грошових коштів за видами діяльності, включаючи надходження і видатки грошових коштів у результаті надзвичайних подій.

3. Структура та зміст статей Звіту про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів складається з трьох окремих розділів, в яких відображають рух грошових коштів за видами діяльності (*див. додаток 2.3*):

Розділ І. Рух коштів у результаті операційної діяльності (за прямим методом: рядки 3000-3195; за непрямим методом: рядки 3500-3195). У ньому відображаються надходження та витрачання коштів у межах операційної діяльності.

Операційна діяльність підприємства – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою. Приклади руху грошових коштів у результаті операційної діяльності подані у таблиці 4.

Таблиця 4

Приклади руху грошових коштів у результаті операційної діяльності

Надходження	Видатки
Надходження грошових коштів від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг	Придбання за грошові кошти товарів, сировини, матеріалів та послуг
Надходження грошових коштів у вигляді доходів від авторських прав, роялті, комісійних	Грошові виплати працівникам
Надходження грошових коштів за договорами страхування	Виплати грошових коштів за договорами страхування
Будь які інші грошові надходження, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства	Перерахування грошових коштів на сплату податку на прибуток (якщо він не ототожнюється з фінансовою або інвестиційною діяльністю), інших податків та обов'язкових зборів та платежів
	Перерахування грошових коштів на сплату відсотків за користування кредитами і позиками
	Будь-які інші грошові видатки, що не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства

Сума руху грошових коштів у результаті операційної діяльності є ключовим показником, який використовується для оцінки здатності підприємства генерувати грошові потоки, достатні для погашення позик, підтримки операційної потужності підприємства, виплати дивідендів та здійснення нових інвестицій без залучення зовнішніх джерел фінансування.

Умовно Розділ I можна розділити на три частини: надходження грошових коштів від операційної діяльності (за прямим методом: рядки 3000-3095); витрачання грошових коштів від операційної діяльності (за прямим методом: рядки 3100-3190) та чистий рух грошових коштів від операційної діяльності (рядки 3195).

У цьому розділі Звіту про рух грошових коштів, в залежності від методів складання даного Звіту, містяться такі статті:

- **«Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (прямий метод: ряд. 3000)** відображаються грошові надходження від основної діяльності, тобто від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), платежів за оренду інвестиційної нерухомості з урахуванням відповідних вирахувань з доходу (податок на додану вартість, акцизний податок, інші вирахування з доходу).

- **«Надходження від повернення податків і зборів» (прямий метод: ряд. 3005, 3006)** відображаються одержані з бюджету на рахунки підприємства в

установах банків суми податків і зборів, окремо наводяться відшкодовані підприємству суми податкового кредиту з податку на додану вартість шляхом зарахування грошових коштів на рахунки в установах банків.

- **«Надходження від цільового фінансування» (прямий метод: ряд. 3010)** відображаються одержані для здійснення видатків на операційну діяльність підприємства надходження з бюджету та державних цільових фондів, а також кошти цільового фінансування від інших осіб.

- **Додаткова стаття «Надходження від отримання субсидій, дотацій»** може бути розкрита інформація про отримані з бюджетів та державних цільових фондів суми субсидій, дотацій.

- **Додаткова стаття «Надходження авансів від покупців і замовників»** відображається сума одержаної попередньої оплати та авансових надходжень грошовими коштами від покупців і замовників під подальшу поставку продукції (товарів, робіт, послуг).

- **Додаткова стаття «Надходження від повернення авансів»** відображаються повернуті підприємству постачальниками і підрядниками суми попередньої оплати та попередньо наданих авансів грошовими коштами.

- **Додаткова стаття «Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках»** відображається сума одержаних підприємством відсотків (процентів) за залишками коштів на його поточних рахунках за договорами банківського рахунка.

- **Додаткова стаття «Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)»** відображаються одержані підприємством грошовими коштами економічні (фінансові) санкції за порушення законодавства та умов договорів.

- **Додаткова стаття «Надходження від операційної оренди»** відображаються суми грошових надходжень від операційної оренди, крім надходжень від оренди інвестиційної нерухомості.

- **Додаткова стаття «Надходження від отримання роялті, авторських винагород»** відображаються суми, отримані як винагорода за користування або за надання права за користування будь-яким авторським та суміжним правом.

- **Додаткова стаття «Надходження від страхових премій»** страховики відображають надходження грошей за страховими преміями.

- **Додаткова стаття «Надходження фінансових установ від повернення позик»** фінансові установи відображають повернення клієнтами, раніше наданих позик.

- **«Інші надходження» (прямий метод: ряд. 3095)** відображаються інші надходження грошових коштів від операційної діяльності, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю, або не включені до попередніх статей звіту про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності, зокрема від реалізації оборотних активів, надходження від діяльності обслуговуючих господарств тощо.

- **«Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)» (прямий метод: ряд. 3100)** відображаються грошові кошти, сплачені постачальникам і підрядникам за одержані товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи і надані послуги.

- **«Витрачання на оплату праці» (прямий метод: ряд. 3105)** відображаються витрачені грошові кошти на виплати працівникам заробітної плати, допомоги, винагород.

- **«Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи» (прямий метод: ряд. 3110)** відображається сума сплаченого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

- **«Витрачання на оплату зобов'язань з податків і зборів» (прямий метод: ряд. 3115)** відображається загальна сума сплачених до бюджету податків і зборів.

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток»** відображається сума сплаченого до бюджету податку на прибуток за умови, що податок конкретно не ототожнюється з фінансовою або інвестиційною діяльністю.

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість»** відображається сума сплаченого до бюджету податку на додану вартість.

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів»** відображаються суми сплачених інших податків і зборів (крім податку на додану вартість, податку на прибуток, зобов'язань із загальнообов'язкового державного соціального страхування).

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату авансів»** відображаються суми попередньої оплати та авансових платежів постачальникам та підрядникам за товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги), що будуть поставлені (виконані, надані).

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату повернення авансів»** відображається сума попередньої оплати та авансових платежів, яку підприємство повернуло покупцям і замовникам.

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату цільових внесків»** відображається сума сплачених цільових та благодійних внесків.

- **Додаткова стаття «Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами»** страховики відображають суми, сплачені клієнтам за страховими контрактами.

- **Додаткова стаття «Витрачання фінансових установ на надання позик»** фінансові установи відображають суми позик, наданих клієнтам.

- **«Інші витрачання» (прямий метод: ряд. 3190)** наводиться сума використаних грошових коштів на інші напрями операційної діяльності, для відображення якої за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або яка не включена до попередніх статей звіту про рух грошових коштів.

У звіті про рух грошових коштів, складеному за непрямим методом, рух грошових коштів у результаті операційної діяльності визначається шляхом коригування прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування.

- **«Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування» (непрямий метод: ряд. 3500)** відображається прибуток або збиток до оподаткування за звітний період, наведений у звіті про фінансові результати.

- **«Амортизація необоротних активів» (непрямий метод: ряд. 3505)** відображається нарахована протягом звітного періоду амортизація на необоротні активи.

- **«Збільшення (зменшення) забезпечень» (непрямий метод: ряд. 3510)** відображається зміна (у графі «Надходження» – збільшення, у графі «Видаток» – зменшення) у складі забезпечень наступних витрат і платежів, які не пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю.

- **«Збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць» (непрямий метод: ряд. 3515)** у графі «Надходження» відображаються збитки, у графі «Видаток» – прибутки від курсових різниць внаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквіваленти в іноземній валюті.

- **«Збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій» (непрямий метод: ряд. 3520)** у графі «Надходження» відображається збиток, у графі «Видаток» – прибуток від володіння фінансовими інвестиціями (дивіденди, відсотки тощо) та їх реалізації, а також від продажу інвестиційної нерухомості, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, інших довгострокових активів, від обміну оборотних активів на необоротні активи і фінансові інвестиції, від неопераційних курсових різниць, інші прибутки і збитки від інвестиційної та фінансової діяльності (без урахування витрат на сплату відсотків, якщо вони розкриваються у звіті в окремій статті).

У разі відповідності ознакам суттєвості інформації про складові цієї статті для її розкриття підприємство може окремо навести такі додаткові статті: «Прибуток (збиток) від участі в капіталі», «Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання», «Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп

вибуття», «Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій», «Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів».

До розрахунків приймається загальна сума за статтею.

- **Додаткова стаття «Фінансові витрати»** відображаються витрати, включені до фінансового результату та наведені в статті «Фінансові витрати» звіту про фінансові результати.

- **«Зменшення (збільшення) оборотних активів» (непрямий метод: ряд. 3550)** у графі «Надходження» відображається зменшення, у графі «Видаток» – збільшення статей оборотних активів (крім статей «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Поточні фінансові інвестиції» та інших статей неопераційних оборотних активів), що відбулись протягом звітного періоду. При цьому не враховуються зміни в складі оборотних активів, які є наслідком негрошових операцій інвестиційної діяльності (обмін на необоротні активи, фінансові інвестиції тощо) та фінансової діяльності (виплата дивідендів або погашення зобов'язань з фінансової оренди виробничими запасами, продукцією, товарами тощо, негрошові внески до статутного капіталу, включення фінансових витрат до собівартості продукції тощо) або виправлення помилок минулих років. Окрім того, не враховується зміна дебіторської заборгованості поточного податку на прибуток і зменшення дебіторської заборгованості за іншими платежами до бюджету внаслідок зарахування кредиторської заборгованості за поточним податком на прибуток, а також не враховуються зміни в складі дебіторської заборгованості за розрахунками з податку на додану вартість, які є наслідком інвестиційної діяльності.

При визначенні змін статей оборотних активів не враховується зменшення статей внаслідок переведення оборотних активів до складу групи вибуття, збільшення дебіторської заборгованості внаслідок відображення операцій з реалізації інвестиційної нерухомості, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття і зменшення зазначеної дебіторської заборгованості внаслідок її погашення.

У разі відповідності ознакам суттєвості інформації про складові цієї статті для її розкриття підприємство може з урахуванням зазначених обмежень окремо навести такі додаткові статті: «Збільшення (зменшення) запасів», «Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів», «Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги», «Зменшення (збільшення) іншо поточної дебіторської заборгованості», «Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів», «Зменшення (збільшення) інших оборотних активів».

До розрахунків приймається загальна сума за статтею.

- «Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань» **(непрямий метод: ряд. 3560)** у графі «Надходження» відображається збільшення, у графі «Видаток» – зменшення у статтях розділу балансу «Поточні зобов'язання» (крім статей «Короткострокові кредити банків», «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», «Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками», «Поточні забезпечення», сум зобов'язань за відсотками та інших зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю). При цьому не враховуються зміни в складі поточних зобов'язань, які є наслідком негрошових операцій з включення поточних зобов'язань до групи вибуття, інвестиційної діяльності та фінансової діяльності (погашення поточного зобов'язання шляхом передачі необоротних активів і фінансових інвестицій, зарахування внесків до капіталу тощо) або виправлення помилок минулих років. При визначенні суми збільшення (зменшення) поточних зобов'язань не враховується зменшення суми зобов'язань: з поточного податку на прибуток унаслідок його сплати та враховується зменшення суми зобов'язання з поточного податку на прибуток унаслідок його списання і визнання доходу; з податку на додану вартість, що виникає внаслідок інвестиційної діяльності. При визначенні суми збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів не враховується зміна доходів майбутніх періодів унаслідок їх утворення від операцій з коштами цільового фінансування, подальшого їх визнання доходами поточного періоду, повернення коштів цільового

фінансування, зменшення доходів майбутніх періодів унаслідок включення до групи вибуття.

У разі відповідності ознакам суттєвості інформації про складові цієї статті для її розкриття підприємство може з урахуванням зазначених обмежень окремо навести такі додаткові статті: «Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги», «Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом», «Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування», «Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці», «Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів», «Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань».

До розрахунків приймається загальна сума за статтею.

- **«Грошові кошти від операційної діяльності» (непрямий метод: ряд. 3570)** відображається різниця між сумами надходжень та видатків після коригування податку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування.

- **«Сплачений податок на прибуток» (непрямий метод: ряд. 3580)** відображається використання грошових коштів для сплати податку на прибуток за умови, що вони конкретно не ототожнюються з фінансовою або інвестиційною діяльністю.

- **Додаткова стаття «Сплачені відсотки»** відображаються суми грошових коштів, використаних на сплату відсотків за користування позиковим капіталом, використаним в операційній діяльності, окрім сум сплачених відсотків, які капіталізуються.

- **«Чистий рух коштів від операційної діяльності» (непрямий метод: ряд. 3195)** відображається результат руху коштів від операційної діяльності.

Розділ II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності (рядки 3200-3295).

Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності визначається на основі аналізу змін у статтях розділу Балансу «Необоротні активи» та статті «Поточні фінансові інвестиції».

Інвестиційна діяльність підприємства – придбання та реалізація необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Приклади руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності подані у таблиці 5.

Таблиця 5

Приклади руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності

Надходження	Видатки
Реалізація основних засобів та інших необоротних активів за грошові кошти	Придбання основних засобів та інших необоротних активів за грошові кошти
Продаж акцій (часток у зареєстрованому (пайовому) капіталі), корпоративних прав або боргових інструментів інших підприємств за грошові кошти	Придбання часток у зареєстрованому (пайовому) капіталі інших підприємств або їх боргових інструментів за грошові кошти
Повернення грошових авансів та позик, якщо кредитування не є основною діяльністю	Надання грошових авансів та позик, якщо кредитування не є основною діяльністю

Відокремлення операцій, що є результатом інвестиційної діяльності підприємства, є важливим, тому що інформація про такі операції показує, якою мірою підприємство витрачає грошові кошти на придбання активів, за рахунок використання яких в майбутньому отримуються доходи та грошові кошти.

Основними статтями даного розділу є:

- **«Надходження від реалізації фінансових інвестицій» (ряд. 3200)** відображають суми грошових надходжень від продажу акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток у капіталі інших підприємств (інші, ніж надходження за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей).

- **«Надходження від реалізації необоротних активів» (ряд. 3205)** відображається надходження грошових коштів від продажу інвестиційної

нерухомості, необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, а також інших довгострокових необоротних активів (крім фінансових інвестицій).

- **«Надходження від отриманих відсотків» (ряд. 3215)** відображаються надходження грошових коштів у вигляді відсотків за позики, надані іншим сторонам (інші, ніж позики, здійснені фінансовою установою) за фінансовими інвестиціями в боргові цінні папери, за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів тощо.

- **«Надходження від отриманих дивідендів» (ряд. 3220)** відображаються суми грошових надходжень у вигляді дивідендів від володіння акціями або частками у капіталі інших підприємств (крім виплат за такими інструментами, які визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримаються для дилерських або торговельних цілей).

- **«Надходження від деривативів» (ряд. 3225)** відображаються надходження грошових коштів, зокрема від ф'ючерсних контрактів, форвардних контрактів, контрактів «своп» та опціонів (за винятком тих контрактів, які укладаються для основної діяльності підприємства, або коли надходження класифікуються як фінансова діяльність).

- **Додаткова стаття «Надходження від погашення позик»** підприємствами (крім фінансових установ) відображаються надходження грошових коштів від повернення авансів та позик, наданих іншим сторонам, пов'язаних з інвестиційною діяльністю.

- **Додаткова стаття «Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці»** відображається надходження грошових коштів від продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць (за вирахуванням грошових коштів, які були реалізовані у складі майнового комплексу).

- **«Інші надходження» (ряд. 3250)** відображаються надходження, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю

або які не включені до попередніх статей цього розділу звіту про рух грошових коштів.

- **«Витрачання на придбання фінансових інвестицій» (ряд. 3255)** відображаються виплати грошових коштів для придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток участі у спільних підприємствах (інші, ніж виплати за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей).

- **«Витрачання на придбання необоротних активів» (ряд. 3260)** відображаються виплати грошових коштів для придбання (створення) основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій). У цій статті також відображаються суми сплачених відсотків, якщо вони включені до вартості будівництва (створення, вирощування тощо) необоротних активів.

- **«Виплати за деривативами» (ряд. 3270)** відображаються виплати грошових коштів за деривативами, зокрема ф'ючерсними контрактами, форвардними контрактами, контрактами «своп» та опціонами тощо (за винятком випадків, коли такі контракти укладаються для операційної діяльності підприємства або виплати класифікуються як фінансова діяльність).

- **Додаткова стаття «Витрачання на надання позик»** підприємствами (крім фінансових установ) відображаються виплати грошових коштів для надання авансів та позик, пов'язаних з інвестиційною діяльністю.

- **Додаткова стаття «Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці»** відображаються виплати грошових коштів на придбання дочірніх підприємств та інших господарських одиниць (за вирахуванням грошових коштів, придбаних у складі майнового комплексу).

- «Інші платежі» (ряд. 3290) відображаються інші платежі, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або, які не включені до попередніх статей цього розділу Звіту.

- «Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності» (ряд. 3295) відображається результат руху коштів від інвестиційної діяльності.

Розділ III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності (рядки 3300-3395).
Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності визначається на основі змін у статтях Балансу за розділом «Власний капітал» та статтях, пов'язаних з фінансовою діяльністю у розділах балансу: «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» і «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Фінансова діяльність підприємства – діяльність, яка приводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. Розкриття інформації про рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності є важливим, оскільки воно надає інформацію щодо можливих вимог сплатити грошові кошти з боку тих, хто надає капітал підприємству. Приклади руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності подані у таблиці 6.

Таблиця 6

Приклади руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності

Надходження	Видатки
Грошові надходження від продажу акцій або часток у власному капіталі	Сплата грошових коштів у результаті викупу власних акцій або часток у капіталі
Надходження грошових коштів у результаті випуску інструментів власного боргу (векселів, облігацій)	Сплата грошових коштів у результаті погашення інструментів власного боргу (векселів, облігацій)
Отримання грошових позик	Погашення позик грошовими коштами
	Виплати грошових коштів на погашення зобов'язань за фінансовою орендою

Слід зазначити, що одна і та ж операція може відображатися по-різному в обліку та звітності підприємств, залежно від того, що є основною діяльністю підприємства.

Приклади:

☞ дохід від реалізації цінних паперів для інвестиційної компанії є доходом від основної діяльності, а для інших підприємств – це складова інвестиційної діяльності;

☞ дохід від реалізації комп'ютера підприємством, що надає послуги, є доходом, отриманим від інвестиційної діяльності, а для фірми, яка спеціалізується на торгівлі комп'ютерною технікою – операційною діяльністю.

В III розділі подано такі статті:

- **«Надходження від власного капіталу» (ряд. 3300)** відображаються надходження грошових коштів від розміщення акцій та інших операцій, що приводять до збільшення власного капіталу.

- **«Отримання позики» (ряд. 3305)** відображаються надходження грошових коштів у результаті утворення боргових зобов'язань (позик, векселів, облігацій, а також інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною й інвестиційною діяльністю).

- **Додаткова стаття «Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві»** відображаються надходження грошових коштів від продажу частки в дочірньому підприємстві, яка не привела до втрати контролю.

- **«Інші надходження» (ряд. 3340)** відображаються інші надходження грошових коштів, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або які не включені до попередніх статей цього розділу звіту про рух грошових коштів.

- **«Витрачання на викуп власних акцій» (ряд. 3345)** відображаються виплати грошових коштів для придбання власних акцій.

- **«Витрачання на погашення позик» (ряд. 3350)** відображаються виплати грошових коштів для погашення отриманих позик.

- **«Витрачання на сплату дивідендів» (ряд. 3355)** відображаються суми дивідендів, сплачені грошовими коштами.

- **Додаткова стаття «Витрачання на сплату відсотків»** відображаються суми грошових коштів, використаних на сплату відсотків за користування

позиковим капіталом, використаним у фінансовій діяльності, окрім сум сплачених відсотків, які капіталізуються.

- **Додаткова стаття «Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди»** відображаються сума сплаченої заборгованості з фінансової оренди.

- **Додаткова стаття «Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві»** відображаються виплати грошових коштів на придбання додаткової частки в дочірньому підприємстві.

- **Додаткова стаття «Витрачання на виплати неконтрольованим часткам в дочірніх підприємствах»** в консолідованому звіті про рух грошових коштів відображаються виплати грошових коштів неконтрольованим часткам в дочірніх підприємствах.

- **«Інші платежі» (ряд. 3390)** відображаються платежі, для відображення яких за ознаками суттєвості неможна було виділити окрему статтю або які не включені до попередніх статей цього розділу звіту про рух грошових коштів.

- **«Чистий рух коштів від фінансової діяльності» (ряд. 3395)** відображається результат руху коштів від фінансової діяльності.

У статті «Чистий рух коштів за звітний період» (ряд. 3400) відображається сума різниць між сумою грошових надходжень та видатків, відображених у статтях: *«Чистий рух коштів від операційної діяльності»*, *«Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності»* та *«Чистий рух коштів від фінансової діяльності»*.

У статті «Залишок коштів на початок року» (ряд. 3405) відображається залишок грошових коштів на початок року, наведений у балансі.

У статті «Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів» (ряд. 3410) відображається сума збільшення або зменшення (наводиться у дужках) залишку грошових коштів у результаті перерахунку іноземної валюти при зміні валютних курсів протягом звітного періоду.

У статті «Залишок коштів на кінець року» (ряд. 3415) наводиться різниця між сумою грошових надходжень та видатків, відображених у статтях

«Залишок коштів на початок року», «Чистий рух коштів за звітний період» та «Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів». Розрахований таким чином показник повинен дорівнювати наведеному в балансі залишку грошових коштів та грошових еквівалентів на кінець звітного періоду.

Така структура Звіту надає користувачам змогу оцінювати вплив даних видів діяльності на фінансовий стан підприємства і суму грошових коштів та їх еквівалентів.

4. Методика та порядок складання Звіту про рух грошових коштів, його інформаційне забезпечення.

Відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та нових вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку для складання Звіту про рух грошових коштів можуть застосовуватись такі методи:

- 1) ***прямий метод***;
- 2) ***непрямий метод***.

Сутність *прямого методу* полягає в тому, що для отримання показника чистого руху грошових коштів за звітний період поступово додаються фактичні грошові надходження і віднімаються фактичні витрати грошових коштів.

Непрямий метод визначення чистого руху грошових коштів має за основу суму прибутку (збитку) підприємства, яка поступово коригується на доходи і витрати, не пов'язані прямо з рухом грошових коштів (зміни у складі запасів, поточної дебіторської та кредиторської заборгованості, доходів і витрат майбутніх періодів та на суми прибутків і збитків за результатами фінансової та інвестиційної діяльності).

Відповідно до НП(С)БО 1 при складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Заповнення ф. № 3 за прямим методом передбачає використання даних з дебетових або кредитових оборотів рахунків обліку грошових коштів (30 «Каса» і 31 «Рахунки в банках») за звітний період у кореспонденції з рахунками бухгалтерського обліку операцій, активів або зобов'язань. Зважаючи на те, що більшість підприємств не веде глибоку аналітику за наведеними рахунками, під час складання звіту за прямим методом можуть виникати певні труднощі, у першу чергу, з великою трудомісткістю методу.

Форма № 3 за непрямым методом передбачає використання вже готових показників із Балансу та Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід). І лише незначну кількість рядків вимагає заповнювати шляхом аналізу аналітики за рахунками обліку грошей. Це, з одного боку, дозволяє економити час і сили під час складання Форми, а з іншого – робить зміст статей Звіту менш зрозумілим з обивательської точки зору.

Сутність непрямого методу полягала в тому, що отриманий за принципом нарахування прибутку підприємства, відображений у формі 2 «Звіт про фінансові результати», поступово корегували на ті доходи і витрати, які не передбачали реального руху грошових коштів. Тобто якщо нарахований дохід становив 100 тис.грн., а насправді сплачено покупцями було 92 тис.грн., здійснювалось коригування у бік зменшення на 8 тис.грн.; на суму амортизаційних відрахувань робилося коригування у бік збільшення, оскільки амортизація збільшувала витрати, але гроші при цьому не витрачались, і т.д.

Узагальнено сутність коригувань можна відобразити за допомогою табл. 7.

Таблиця 7

Сутність коригувань при непрямому методі

Рядок Звіту про фінансові результати	Кореспондуючий рахунок	Коригування в Звіті про рух грошових коштів
Витрати (<i>Дебет</i>)	<i>Кредит</i> Грошові кошти	<i>Використання</i> грошових коштів
	<i>Кредит</i> Негрошові рахунки	<i>Додавання</i> до чистого прибутку

Доходи (<i>Кредит</i>)	<i>Дебет</i> Грошові кошти	<i>Надходження</i> грошових коштів
	<i>Дебет</i> Негрошових рахунків	<i>Вирахування</i> з чистого прибутку

У Звіті про рух грошових коштів, який складається за непрямим методом, основна увага зосереджується на розрахунку **змін оборотних активів та поточних зобов'язань** для визначення грошових потоків від операційної діяльності. Це є відповідальним етапом складання даного Звіту, оскільки до такого розрахунку не включаються зміни, що відбулися у результаті негрошових операцій та операцій, пов'язаних з фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Величина прибутку підприємства, обрахована за методом нарахування, розглядається як найкращий показник, що вимірює результативність діяльності підприємства. Однак такий показник не надає інформації щодо грошових потоків, що є результатом діяльності підприємства.

Для того, щоб перейти від прибутку за методом нарахування до прибутку за касовим методом, необхідно здійснити коригування.

За Нвціональним стандартом фінансової звітності, як говорилося вище, передбачено можливість складання Звіту про рух грошових коштів одним з двох методів: прямим чи непрямим. Аналіз цих методів дає змогу визначити їх переваги та недоліки.

Непрямий метод має переваги для аналізу показників діяльності підприємства, оскільки розкриває взаємозв'язок отриманого прибутку зі зміною активів. Недоліком цього методу є відсутність даних щодо реального надходження та витрачання грошових коштів у розрізі операційної діяльності і відповідно щодо безпосередніх грошових потоків. Крім того, цей метод був досить незрозумілим і складним для вітчизняних бухгалтерів, тому не всі вони за попередні роки навчилися заповнювати Звіт про рух грошових коштів у повній відповідності до правил його складання.

Прямий метод складання Звіту є більш наочним, дає можливість чітко іділити відповідні напрями надходження й витрачання грошей, простежити рух

грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві. Крім того змінена форма є доступнішою для сприйняття і заповнення. Висловлювалося застереження, що прямий метод потребуватиме збору даних щодо руху грошових коштів протягом усього року, внаслідок чого буде досить трудомістким. Проте згідно із затвердженою новою формою Звіту застосування прямого методу складання форми № 3 ґрунтується на безпосередньому використанні даних з реєстрів бухгалтерського обліку, а саме журналів, відомостей та Головної книги, є досить зручним і наочним.

Згідно з вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у Звіті про рух грошових коштів інформація подається як за звітний (графа 3), так і за попередній рік (графа 4).

Складання Звіту про рух грошових коштів можна поділити на декілька етапів:

- 1) перенесення показника прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування;
- 2) визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності;
- 3) визначення руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності;
- 4) визначення руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності;
- 5) визначення руху грошових коштів за звітний період;
- 6) перенесення залишку грошових коштів на початок року;
- 7) облік впливу зміни валютних курсів на залишок грошових коштів;
- 8) визначення і зрівняння залишку грошових коштів на кінець року.

Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності визначається за сумою надходжень від операційної діяльності та сумою витрачання на операційну діяльність грошових коштів за даними записів їх руху на рахунках бухгалтерського обліку

Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності визначається на основі аналізу змін у статтях розділу Балансу «Необоротні активи» та статті «Поточні фінансові інвестиції».

Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності визначається на основі змін у статтях Балансу за розділом «Власний капітал» та статтях, пов'язаних з фінансовою діяльністю, у розділах балансу: «Забезпечення наступних витрат і платежів», «Довгострокові зобов'язання» і «Поточні зобов'язання».

Після визначення чистого руху коштів від трьох видів діяльності (операційної, інвестиційної і фінансової) визначається чистий рух коштів за звітний період (ряд. 3400), як різниця між сумою грошових надходжень та видатків, відображених за статтями:

- чистий рух коштів від операційної діяльності (ряд. 3195);
- чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (ряд. 3295);
- чистий рух коштів від фінансової діяльності (ряд. 3395).

Залишок коштів на кінець року (ряд. 3415) розраховується за формулою:

$$\text{ЗКкр} = \text{ЗКпр} \pm \text{ЧРК} \pm \text{ВК}, (1)$$

ЗКкр – залишок коштів на кінець року;

ЗКпр – залишок коштів на початок року;

ЧРК – чистий рух коштів за звітний період;

ВК – вплив зміни валютних курсів.

Далі ми розглянемо порядок заповнення рядків кожного варіанту Форми № 3 – наведемо як обов'язкові статті, так і додаткові (табл. 8).

Таблиця 8

Форма № 3 за прямим методом

Стаття	Код рядка	Джерело інформації	Коментарі з урахуванням Методрекомендацій № 433
I. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Надходження від:			
Реалізації продукції	3000	Аналітичні дані Кт рахунків	Тут відображають грошові

(товарів, робіт, послуг)		36, 681 (у частині отриманих передплат) та 70 у кореспонденції з Дт рахунків 30, 31	надходження від основної діяльності, тобто від оренди інвестиційної нерухомості з урахуванням відповідних вирахувань з доходу. Основною прийнято вважати ту діяльність, для здійснення якої створювалося підприємство і від якої воно отримує левову частку доходу. Так, будівельні організації тут показуватимуть кошти від виконання будівельно-монтажних робіт, торгівельні - від продажу товарів, тощо.
			Зауважте: якщо аванси наводяться в додатковій статті, у цьому рядку такі суми не зазначають
Повернення податків і зборів	3005	Аналітичні дані Кт рахунка 64 в кореспонденції з Дт рахунка 31	Показують одержані з бюджету на рахунки підприємства в установах банків суми податків і зборів
у тому числі податку на додану вартість	3006	Кореспонденція Кт відповідного субрахунку до рахунка 64 з Дт 31	Наводять суму бюджетного відшкодування ПДВ із бюджету
Цільового фінансування	3010	Аналітичні дані з Кт 48 у кореспонденції з Дт 30, 31 (у частині надходжень для операційної діяльності)	Зазначають суму надходжень із бюджету, державних цільових фондів, а також інших осіб для здійснення видатків на операційну діяльність підприємства
<i>Надходження від отримання субсидій, дотацій</i>	3011	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
<i>Надходження авансів від покупців і замовників</i>	3015		
<i>Надходження від повернення авансів</i>	3020		
<i>Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках</i>	3025		
<i>Надходження від боржників неустойки</i>	3030		

(штрафів, пені)			
Надходження від операційної оренди	3040		
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050		
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	Аналітичні дані Дт 30, 31	Показують інші надходження грошових коштів від операційної діяльності, для відображення яких за ознаками суттєвості неможливо виділити окрему

Продовження Таблиці 8

			статтю, або не включені в попередні статті звіту про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності, зокрема від реалізації оборотних активів, надходження від діяльності обслуговуючих господарств тощо
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	Аналітичні дані Дт рахунків 63, 68, 371 (у частині отриманих передплат) у кореспонденції з Кт рахунків 30, 31	Наводять із мінусом суму грошей, сплачених постачальникам і підрядникам за одержані ТМЦ, прийняті роботи та надані послуги
Праці	3105	Аналітичні дані Дт 66 у кореспонденції з Кт 30, 31	Показують із мінусом суму коштів, сплачених як оплата за виконану роботу, а також суми допомоги, винагород тощо. Зауважте, вважаємо, тут не зазначають грошових винагород за ЦПД, тому що такі найманці не є працівниками в розумінні трудового законодавства
Відрахувань на соціальні заходи	3110	Аналітичні дані Дт 65 у кореспонденції з Кт 30, 31	Місце для суми сплаченого єдиного внеску на загальнообов'язкове

			державне соціальне страхування (зазначають із мінусом)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	Аналітичні дані Дт 64 у кореспонденції з Кт 30, 31	Відображають загальну суму сплачених до бюджету податків і зборів, у тому числі авансових платежів із податку на прибуток
Зобов'язання з податку на прибуток	3116		
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
Зобов'язання з інших податків та зборів	3118		
Витрачання на оплату авансів	3135		

Продовження Таблиці 8

Витрачання на оплату повернення авансів	3140		
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		
Інші витрачання	3190	Аналітичні дані за Кт 30, 31	Наводять суму використаних грошових коштів на інші напрями операційної діяльності, для відображення якої за ознаками суттєвості неможливо виділити окрему статтю, або яка не включена у попередні статті Форми № 3
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	3000 + 3005 + 3010 + 3015 + 3020 + 3025 + 3035 + 3040 + 3045 + 3050 + 3055 + 3095 - (3100 + 3105 + 3110 + 3115 + 3135 + 3140 + 3145 + 3150 + 3155+ 3190)	
II. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	Аналітичні дані Кт 37 (Кт 74, якщо відображали напряму) у кореспонденції з Дт 30, 31	Показують суму грошових надходжень від продажу акцій або боргових зобов'язань інших

			підприємств, а також часток у капіталі інших підприємств
необоротних активів	3205	Аналітичні дані Кт 377, 742 у кореспонденції з Дт 30, 31	Відображають надходження грошових коштів від продажу інвестнерухомості, необоротних активів,
			утримуваних для продажу, і групи вибуття, а також інших довгострокових необоротних активів (окрім фінансових інвестицій)

Надходження від отриманих:

відсотків	3215	Аналітичні дані Кт 373 у кореспонденції з Дт 30, 31	Зазначають надходження грошей у вигляді відсотків за позиками іншим сторонам (інші, ніж позики, здійснені фінансовою установою) за фінансовими інвестиціями в боргові цінні папери, за використання переданих у

Продовження Таблиці 8

			фінансову оренду необоротних активів тощо
дивідендів	3220	Аналітичні дані Кт 373 у кореспонденції з Дт 30, 31	Місце для суми отриманих грошима дивідендів (окрім виплат за інструментами, які визнаються еквівалентами грошових коштів, або утримуються для дилерських чи торговельних цілей)
Надходження від деривативів	3225	Аналітичні дані Кт 379 у кореспонденції з Дт 30, 31	Показують надходження грошей, зокрема від ф'ючерсних, форвардних контрактів, контрактів «своп» та опціонів (за винятком тих контрактів, які укладаються в рамках основної діяльності підприємства, або коли надходження класифікують як фінансову діяльність)
Надходження від погашення позик	3230	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		
Інші надходження	3250	Аналітичні дані Дт 30, 31	Відображають надходження, для яких за ознаками суттєвості неможливо виділити окрему статтю, або

			які не включені в попередні статті цього розділу звіту про рух грошових коштів
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	Аналітичні дані Дт 14, 35 у кореспонденції з Кт 30, 31	Наводять витрати грошей на придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток участі у спільних підприємствах (інші, ніж виплати за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торговельних цілей)
необоротних активів	3260	Аналітичні дані Дт 377, 63, 68 у кореспонденції з Кт 30, 31	Показують виплати грошей для придбання (створення) основних засобів, нематактивів та інших

Продовження Таблиці 8

			необоротних активів (окрім фінансових інвестицій). У цій статті також відображають суми сплачених відсотків, які капіталізуються в первісну вартість кваліфікованих необоротних активів
Виплати за деривативами	3270	Аналітичні дані Дт 379 у кореспонденції з Кт 30, 31	Заносять суми коштів, сплачених за деривативами, зокрема ф'ючерсними контрактами, форвардними контрактами, контрактами «своп» та опціонами тощо (за винятком випадків, коли такі контракти укладаються для операційної діяльності підприємства або виплати класифікуються як фінансова діяльність)
Витрачання на надання позик	3275	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		
Інші платежі	3290	Аналітичні дані Кт 30, 31	Показують інші платежі, для відображення яких за ознаками суттєвості неможливо виділити окрему

			статтю, або які не включені в попередні статті цього розділу звіту про рух грошових коштів
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + 3230 + 3235 + 3250 + - (3255 + 3260 + 3270 + 3275 + 3280 + 3290)	
II. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	Аналітичні дані Кт 46 у кореспонденції з Дт 30, 31	Заносять суму надходжень коштів від розміщення акцій та інших операцій, що приводять до збільшення власного капіталу
Отримання позик	3305	Аналітичні дані Кт 60, 62, 50 у кореспонденції з Дт 30, 31	Показують отримання грошей як позики, видачі векселів, облігацій, а також інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною й інвестиційною діяльністю

Продовження Таблиці 8

Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
Інші надходження	3340	Аналітичні дані Дт 30, 31	Інші надходження грошей, для відображення яких за ознаками суттєвості неможливо було виділити окрему статтю, або які не включені в попередні статті цього розділу Форми № 3
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	Аналітичні дані Дт 45 у кореспонденції з Кт 30, 31	Показують грошові виплати на придбання (викуп) власних акцій
Погашення позик	3350	Аналітичні дані Дт 60, 50 у кореспонденції з Кт 30, 31	Наводять суми грошей, витрачених на повернення раніше отриманих запозичень
Сплату дивідендів	3355	Аналітичні дані Дт 67 у кореспонденції з Кт 30, 31	Зазначають суму дивідендів, виплачених грошима
Витрачання на сплату відсотків	3360		
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		
		Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до	

		фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.	
<i>Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві</i>	3370		
<i>Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах</i>	3375		
Інші платежі	3390	Аналітичні дані Кт 30, 31	Показують інші грошові витрачання, для відображення яких за ознаками суттєвості неможливо було виділити окрему статтю, або які не включені в попередні статті цього розділу Форми № 3
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	$3300 + 3305 + 3310 + 3340 - (3345 + 3350 + 3355 + 3360 + 3365 + 3370 + 3375 + 3390)$	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	$3195 + (-) 3295 + (-) 3395$	

Продовження Таблиці 8

Залишок коштів на початок року	3405	Рядок 1165 графи 3 Балансу	Наводять суму грошових коштів, відображених у Балансі підприємства на початок звітного періоду
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Аналітичні дані рахунків 30, 31 у кореспонденції субрахунків 714, 744, 945, 974	Відображають суми збільшення або зменшення (наводиться в дужках) залишку грошових коштів у результаті перерахунку іноземної валюти під час зміни валютних курсів протягом звітного періоду. Залежно від результату перерахунку, суму зазначають із плюсом або з мінусом
Залишок коштів на кінець року	3415	$3405 + (-) 3400 + (-) 3410$	МАЄ ДОРІВНЮВАТИ Рядку 1165 графи 4 Балансу

Перед початком постатейного заповнення Звіту про рух грошових коштів за прямим методом, зауважимо: такий варіант звіту – це симбіоз прямого та непрямого методів заповнення. Так, одна половина наведеної форми – щодо грошових потоків операційної діяльності – складається шляхом коригування

прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування, наведеного в Формі № 2. Частини Звіту щодо інвестиційної та фінансової діяльності заповнюються шляхом вибірки необхідних даних за аналітикою рахунків активів та зобов'язань у кореспонденції з рахунками 30, 31 (порядок заповнення Форми № 2 за прямим методом – див. вище).

Порядок заповнення Звіту про рух грошових коштів за непрямим методом подано у таблиці 9.

Таким чином, джерелом інформації, яка необхідна для складання Звіту про рух грошових коштів, є:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан).
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
- Примітки до фінансової звітності.
- Аналітичні дані – інформація про обороти за рахунками, Головна книга та інші регістри бухгалтерського обліку.

Таблиця 9

Форма № 3 за непрямим методом

Стаття	Код рядка	Джерело інформації		Коментарі
		Надходження	Видаток	
І. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткуванн	3500	Рядок 2290 гр. 3 Ф. 2	Рядок (2295) Ф. 2	Хоча в новій Формі № 2, про заповнення якої ми говорили в матеріалі «Оновлений Звіт про фінансові результати або Звіт про сукупний дохід», і не має однойменного рядка, вважаємо, тут треба звертатися саме до рядків 2290 чи 2295 — залежно від результатів звичайної діяльності
Коригування на:				
амортизацію необоротних активів	3505	Рядок 2515 гр. 3 Ф. 2	Х	Тут місце для нарахованої за період амортизації матеріальних, нематеріальних та інших необоротних активів. Зауважте: ми застерігаємо брати дані щодо амортизації з Балансу, адже там

				зазначають накопичену суму амортизації. Саме тому для отримання потрібних сум із зазначеною в балансі амортизацією треба проводити певні маніпуляції.
збільшення (зменшення) забезпечень	3510	(1520 + 1660 гр. 3 Ф. 1) - (1520 + 1660 гр. 4 Ф. 1)	(1520 + 1660 гр. 4 Ф. 1) - (1520 + 1660 гр. 3 Ф. 1)	Інша справа — наведений рядок 2515 Форми № 2. Він справиться із завданням без усякої допомоги. Зазначають збільшення чи зменшення суми забезпечень наступних витрат і платежів за результатами періоду. При цьому в графі 3 зазначають збільшення (надходження), в графі 4 — зменшення (видаток)
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515	Аналітичні данні по рахунку Дт 94	Аналітичні данні по рахунку Кт 71	Відображаються збитки (надходження) / прибутки (видатки) від курсових різниць унаслідок перерахунку грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті. Зауважте: уже не вдасться звично звернутися до рядків Балансу, як це робилося під час заповнення минулої

Продовження Таблиці 9

				Форми № 3 за непрямим методом. Адже в діючій Формі № 1 окремої статті для грошових коштів в іноземній валюті немає
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520	(2255 + 2270) -(2200 + 2220 + 2240) гр. 3 Ф. 2)	(2200 + 2220 + 2240) - (2255 + 2270) гр. 3 Ф. 2)	У рядку фіксують збиток (надходження) / прибуток(видаток) від: - володіння та реалізації фінансових інвестицій; - продажу інвестиційної нерухомості, не активів, утримуваних для продажу, і груп вибуття, інших довгострокових активів; - обміну оборотних активів на необоротні й фінансові інвестиції; - неопераційних курсових різниць; - інші прибутки/збитки від інвестиційної та фінансової діяльності. Зауважте: якщо за ознаками

				суттєвості витрати на відсотки не можна буде виділити в окрему статтю – додатковий ряд. 3510 Ф. № 3, то в розрахунок потрібно включити ряд. 2250 Ф. № 2. Адже саме її присвячено процентним витратам по банківським і небанківським кредитам
Прибуток (збиток) від участі в капіталі	3521			
Прибуток (збиток) від участі в капіталі	3521			
Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання	3522			
Збиток (прибуток) від реалізації	3523			

Продовження Таблиці 9

необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття		Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій	3524			
Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів	3526			
Фінансові витрати	3540			
Зменшення (збільшення)	3550	Різниця між рядками	між 1195	Різниця між рядками 1195
		Зазначають зменшення (надходження) / збільшення		

оборотних активів		гр. 3 та гр. 4 Ф. 1, скоригованими на суму рядків 1165, 1170, 1160, 1136 і аналітичних даних по рядках 1100, 1110, 1125, 1130, 1135, 1155 та 1190 розділу II Ф. 1	гр. 4 та гр. 3 Ф. 1, скоригованими на суму рядків 1165, 1170, 1160, 1136 й аналітичних даних по рядках 1100, 1110, 1125, 1130, 1135, 1155 та 1190 розділу II Ф. 1	(видаток) впродовж періоду статей оборотних активів (крім статей «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Поточні фінансові інвестиції» та інших статей неопераційних оборотних активів). При цьому не враховуються зміни в складі оборотних активів унаслідок: — негрошових операцій інвестиційної діяльності (обмін на необоротні активи, фінансові інвестиції тощо); — фінансової діяльності (виплата дивідендів або погашення зобов'язань із фіноренди виробничими запасами, продукцією, товарами тощо, негрошові внески до статутного капіталу, включення фінансових витрат у собівартість продукції тощо); — виправлення помилок минулих років. Окрім зазначеного, у рядку не місце зміні дебіторської заборгованості з поточного податку на прибуток та

Продовження Таблиці 9

				дебіторки за іншими платежами до бюджету внаслідок зарахування кредиторської заборгованості за таким податком. Також тут не враховують зміни в складі дебіторської заборгованості за розрахунками з ПДВ, які є наслідком інвестиційної діяльності
Збільшення (зменшення) запасів	3551	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3552			
Збільшення (зменшення)	3553			

дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги				
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгова	3554			
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556			
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557			
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560	Різниця між рядками 1695 гр. 3 та гр. 4 Ф. 1, скоригованими на суму рядків 1600, 1610, 1660, 1640 (за наявності) та	Різниця між рядками 1695 гр. 4 та гр. 3 Ф. 1, скоригованими на суму рядків 1600, 1610, 1660, 1640 (за наявності) та	Шляхом аналізу Розділу III Пасиву Балансу визначають надходження (збільшення) і видаток (зменшення) сум зобов'язань за відсот та інших зобов'язань, не пов'язаних з операційною діяльністю. При цьому в розрахунок не беруться негрошові операції інвестиційної або фінансової

Продовження Таблиці 9

		аналітичних даних по рядках 1615, 1620, 1621, 1625, 1630, 1665 та 1990 розділу III Ф. 1	аналітичних даних по рядках 1615, 1620, 1621, 1625, 1630, 1665 та 1990 розділу III Ф. 1	діяльності та виправлення помилок. У разі визначення суми збільшення (зменшення) поточних зобов'язань не враховується зменшення суми зобов'язань: з поточного податку на прибуток унаслідок його сплати та враховується зменшення суми зобов'язання з поточного податку на прибуток унаслідок його списання та визнання доходу; з ПДВ, що виникає внаслідок інвестиційної діяльності. Також під час визначення даних цього рядка не враховується: — зміна доходів майбутніх

				періодів унаслідок їх утворення від операцій із коштами цільового фінансування та зменшення таких доходів унаслідок їх включення в групу вибуття; — зменшення суми зобов'язань із поточного податку на прибуток унаслідок його сплати; — зменшення суми зобов'язань із податку на додану вартість, що виникає внаслідок інвестиційної діяльності
Грошові кошти від операційної діяльності	3570	$(3500 + 3505 + 3510 + 3515 + 3520 + 3550 + 3560 \text{ гр. 3 Ф. 3}) - (3500 + 3505 + 3510 + 3515 + 3520 + 3550 + 3560 \text{ гр. 4 Ф. 3})$	$(3500 + 3505 + 3510 + 3515 + 3520 + 3550 + 3560 \text{ гр. 4 Ф. 3}) - (3500 + 3505 + 3510 + 3515 + 3520 + 3550 + 3560 \text{ гр. 3 Ф. 3})$	Місце для різниці між сумами надходжень і видатків після коригування прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської	3571			

Продовження Таблиці 9

заборгованості за товари, роботи, послуги				
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом	3572	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі	3573			

<i>страхування</i>				
<i>Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці</i>	3574			
<i>Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів</i>	3576			
<i>Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань</i>	3577			
Сплачений податок на прибуток	3580	X	Аналітичні дані за Дт 641 у кореспонденції з Кт 30, 31	Зазначається сума сплаченого за період податку на прибуток (за виключенням його частини, що належить до фінансової та/або інвестиційної діяльності)
Сплачені відсотки	3585	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	Позитивне значення (3570 гр. 3 Ф. 3 - 3580 гр. 4 Ф. 3)	3570 гр. 4 Ф. 3 + 3580 гр. 3 Ф. 4	

Продовження Таблиці 9

II. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Надходження від реалізації:				
фінансових інвестицій	3200	Аналітичні дані до зміни в рядку 1155 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 37 (Кт 74, якщо відображали напряму) в кореспонденції з Дт 30, 31	X	Показують суму грошей від продажу акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток у капіталі інших підприємств
необоротних активів	3205	Аналітичні дані до зміни в рядку	X	Заносять дані про кошти від продажу інвестиційної нерухомості,

		1155 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 377 у кореспонденції з Дт 30, 31		необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття, а також інших довгострокових необоротних активів (крім фінінвестицій)
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215	Аналітичні дані до зміни в рядку 1155 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 373 в кореспонденції з Дт 30, 31	X	Зазначають надходження грошей у вигляді відсотків за позики, надані іншим сторонам (інші, ніж позики, здійснені фінустановою) за фінінвестиціями в боргові цінні папери, за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів тощо
дивідендів	3220	Аналітичні дані до зміни в рядку 1155 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 373 в кореспонденції з Дт 30, 31	X	інструментами, які визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торгівельних цілей)
Надходження від деривативі	3225	Аналітичні дані до зміни в рядку 1155 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 379 в	X	Показують надходження грошових коштів, зокрема від ф'ючерсних, форвардних контрактів, контрактів «своп» та опціонів. Виключення — надходження за такими контрактами, що належать до

Продовження Таблиці 9

		кореспонденції з Дт 30, 31		фінансової або інвестиційної діяльності
Надходження від погашення позик	3230	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1		
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	«Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Інші надходження	3250	Аналітичні дані до зміни в рядку 1155 Форми № 1 або	X	Місце для решти надходжень від інвестиційної діяльності, які неможливо включити в будь-яку іншу статтю цього

		Аналітичні дані по Кт 37 у кореспонденції з Дт 30, 31		розділу чи виділити в окремий рядок за ознакам суттєвості
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255	X	Аналітичні дані до зміни в даних рядків 1030, 1035, 1160, 1690 (у частині зобов'язань за раніше придбаними інвестиціями) Форми № 1 або Аналітичні дані Дт 14, 35 у кореспонденції з Кт 30, 31	Фіксують виплати грошей для придбання акцій або боргових зобов'язань інших підприємств, а також часток участі в спільних підприємствах (інші, ніж виплати за такими інструментами, що визнаються як еквіваленти грошових коштів, або за такими, що утримуються для дилерських або торгівельних цілей)
необоротних активів	3260	X	Аналітичні дані до зміни в даних рядків 1000, 1005, 1010, 1015, 1030, 1690 (у частині зобов'язань за раніше придбаними інвестиціями) Форми № 1	Зазначають виплату грошей для придбання (створення) основних засобів, нематеріаль й інших необоротних активів (крім фінансових інвестицій), а також сплату грошима відсотків, які за П(С)БО включаються в первісну вартість кваліфікованих активів

Продовження Таблиці 9

			або Аналітичні дані Дт 377, 63, 68 у кореспонденції з Кт 30, 31	
Виплати за деривативами	3270	X	Аналітичні дані Дт 379 у кореспонденції з Кт 30, 31	Показують виплату грошових коштів, зокрема по ф'ючерсних, форвардних контрактах, контрактах «своп» та опціонів. Виключення — виплати за такими контрактами, що належать до фінансової або інвестиційної діяльності

Витрачання на надання позик	3275	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280			
Інші платежі	3290	X	Аналітичні дані Кт 30, 31	Місце для решти грошових витрат від інвестиційної діяльності, які неможливо включити в будь-яку іншу статтю цього розділу чи виділити в окремий рядок за ознакам суттєвості
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + 3230 + 3235 + 3250 гр. 3 Ф. 3) - (3255 + 3260 + 3270 + 3275 + 3280 + 3290 гр. 4 Ф. 3)	(3255 + 3260 + 3270 + 3275 + 3280 + 3290 гр. 4 Ф. 3) - (3200 + 3205 + 3215 + 3220 + 3225 + 3230 + 3235 + 3250 гр. 3 Ф. 3)	
ІІІ. РУХ КОШТІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300	Аналітичні дані до змін у рядках 1400, 1405, 1410, 1415, 1425 Форми № 1	X	Зазначають надходження грошей від розміщення акцій та інших операцій, що приводять до збільшення власного капіталу

Продовження Таблиці 9

		або Аналітичні дані Кт 46 в кореспонденції з Дт 30, 31		
Отримання позик	3305	Аналітичні дані до змін у рядках 1510, 1515, 1600, 1690 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 60, 62, 50 в	X	Показують надходження грошей за рахунок боргових зобов'язань (позик, векселів, облігацій, а також інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, не пов'язаних з операційною й

		кореспонденції з Дт 30, 31		інвестиційною діяльністю)
<i>Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві</i>	3310	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
Інші надходження	3340	Аналітичні дані до рядка 1525 Форми № 1 або Аналітичні дані Дт 30, 31	X	Місце для всіх інших надходжень від фінансової діяльності, які неможливо включити до будь-якої іншої статті цього розділу або виділити в окремий рядок за ознакам суттєвості
Витрачання на:				
Викуп власних акцій	3345	X	Аналітичні дані до зміни в рядку 1430 Форми № 1 або Аналітичні дані Дт 45 в кореспонденції з Кт 30, 31	Показують виплати грошей для придбання власних акцій
Погашення позик	3350	X	Аналітичні дані до зміни в рядках 1510,1515, 1600,1610, 1690 Форми № 1 або Аналітичні дані Дт 60, 50 в кореспонденції	Зазначають суми погашених грошима позик

Продовження Таблиці 9

			з Кт 30, 31	
Сплату дивідендів	3355	X	Аналітичні дані до змін у даних рядка 1690 або описуваного рядка 1640 (за наявності) Форми № 1 або Аналітичні дані Дт 67 в	Відображають виплачені грошима дивіденди

			кореспонденції з Кт 30, 31	
<i>Витрачання на сплату відсотків</i>	3360	Див. додаток 3 до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73.		
<i>Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди</i>	3365			
<i>Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві</i>	3370			
<i>Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах</i>	3375			
Інші платежі	3390	X	Аналітичні дані до змін у даних рядків 1515, 1690 Форми № 1 або Аналітичні дані Кт 30, 31	Місце для всіх інших грошових витрат від фінансової діяльності, які неможливо включити до будь-якої іншої статті цього розділу або виділити в окремий рядок за ознакам суттєвості
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(3300 + 3305 + 3310 + 3340 гр. 3 ф.3) – (3345 + 3350 + 3355 + 3360 + 3365 +3370 + 3375)	(3345 + 3350 + 3355 + 3360 + 3365 + 3370 + 3375 + 3390 гр.4 ф. 3) - (3300 +3305 + 3310	
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(3195 + 3295 + 3395 гр. 3 Ф. 3) або	(3195 + 3295 + 3395 гр. 4 Ф. 3) або	

Продовження Таблиці 9

		(3195 гр. 3 Ф. 3) - (3295 + 3395 гр. 4 Ф. 3) або (3195 + 3295 гр. 3 Ф. 3) - (3395 гр. 4 Ф. 3)	(3195 гр. 4 Ф. 3)- (3295 + 3395 гр. 3 Ф. 3) або (3195 + 3295 гр. 4 Ф.3) - (3395 гр. 3 Ф. 3)	
Залишок коштів на початок року	3405	Рядок 1165 гр. 3 Ф.1	X	Наводять суму грошових коштів, відображених в Балансі підприємства на

				початок звітнього періоду
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	Рядок 3515 гр. 4 Ф. 3 Аналітичні дані рахунків 30, 31 в кореспонденції суб 714, 744, 945, 974	Рядок 3515 гр. 3 Ф. 3 Аналітичні дані рахунків 30, 31 у кореспонденції суб 714, 744, 945, 974	Відображають суми збільшення або зменшення (наводиться в дужках) залишку грошових коштів у результаті перерахунку іноземної валюти при зміні валютних курсів протягом звітнього періоду. Залежно від результату перерахунку, суму зазначають із плюсом або з мінусом
Залишок коштів на кінець року	3415	(3400 + 3405 + 3410 гр. 3 Ф. 3) або (3405 гр. 3 Ф. 3) - (3400 + 3410 гр. 4 Ф. 3) або (3400 + 3405 гр. 3 Ф. 3) - (3410 гр. 4 Ф. 3) або (3405 + 3410 гр. 3 Ф. 3) - (3400 гр. 4 Ф. 3)	X	МАЄ ДОРІВНЮВАТИ Рядку 1165 графи 4 Балансу

Відповідно до цього, Звіт про рух грошових коштів є досить важливою складовою частиною фінансової звітності підприємства, оскільки він дає узагальнену інформацію про діяльність підприємства, яка впливає на грошові кошти та потоки. Керівництво підприємств може використовувати цей Звіт під час розрахунку показників ліквідності підприємства, визначенні достатності грошових коштів для погашення кредиторської заборгованості, вирішенні питання щодо збільшення або зменшення розміру виплачуваних дивідендів, оцінки впливу на загальний стан підприємства прийнятих рішень про додаткове інвестування в інші підприємства, прогнозування інвестиційної та фінансової політики підприємства.

5. Використання інформації Звіту про рух грошових коштів для оцінки результатів діяльності підприємства

Показники Звіту про рух грошових коштів дозволяють оцінити види джерел фінансування діяльності підприємства та раціональність напрямів витрачання грошових коштів. Такі відомості є основою для висновків щодо ефективності політики керівництва з управління грошовими коштами.

Результати руху грошових коштів у Звіті про рух грошових коштів можуть набувати таких значень (табл. 10).

Таблиця 10

Можливі результати заповнення розділів Звіту про рух грошових коштів

Показник	Значення чистого руху грошових коштів						
	В* . 1	В. 2	В. 3	В. 4	В. 5	В. 6	В. 7
Чистий рух коштів від операційної діяльності (рядок 3195)	+	+	+	-	+	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (рядок 3295)	-	+	+	+	-	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності (рядок 3395)	-	-	+	+	+	+	-

Примітки:

* В – випадок;

** «+» - позитивний результат руху грошових коштів;

*** «-» - негативний результат руху грошових коштів.

У першому випадку співвідношення чистого руху грошових коштів свідчить про те, що підприємство функціонує за рахунок здійснення основної (статутної) діяльності. Такий стан оцінюється спеціалістами як стабільний, оскільки за рахунок надходження коштів від основної діяльності підприємство може повністю фінансувати здійснення інвестиційної та фінансової діяльності: покривати витрати, погашати заборгованість тощо. Це свідчить про правильність вибору виду діяльності та високу якість роботи керівництва в умовах жорсткої конкуренції та несприятливих умов господарювання.

Другий випадок. Про успішність діяльності підприємства свідчить також те, що окрім грошових надходжень від операційної діяльності, підприємство отримує грошові кошти від здійснення довгострокових і поточних фінансових інвестицій, від повернення дебіторської заборгованості (контрагентами-боржниками), від реалізації необоротних активів тощо. Такі показники означають, що підприємство має можливість повністю погасити кредиторську заборгованість перед кредиторами та засновниками. При цьому потрібно детальніше розглянути надходження від інвестиційної діяльності. Оскільки надходження в результаті реалізації необоротних активів можуть свідчити про скрутний стан господарюючого суб'єкта, для виходу з якого підприємство реалізує активи. Разом з тим, таке співвідношення може означати також і те, що підприємство має достатньо засобів для їх інвестування з метою отримання додаткового доходу.

У третьому випадку наведені значення показників руху грошових коштів означають ефективність і стабільність роботи підприємства та ефективність управління ним. Це пояснюється тим, що на підприємстві обрано чітку стратегію диверсифікації ризику, тобто керівництво завбачливо обрало різні напрями діяльності для забезпечення стабільності та безперебійності діяльності. Крім того, така ситуація свідчить про наявність у підприємства ресурсів, які забезпечують можливість займатися різними видами діяльності. Адже, наприклад, щоб здійснювати різноманітні інвестиції, господарюючий суб'єкт повинен мати відповідний розмір господарських засобів.

Четвертий випадок співвідношення значень чистого руху грошових коштів відображає те, що підприємство в основному функціонує за рахунок залучення позикових коштів, отримання дивідендів від участі в статутному капіталі інших підприємств, реалізації необоротних активів тощо. Якщо така тенденція має постійний характер, то це означає, що основний вид діяльності, заради якого і створене підприємство, не є джерелом фінансування його роботи. Подібна ситуація може свідчити про неправильний вибір діяльності або ж неефективність роботи керівництва.

П'ятий випадок значень чистого руху грошових коштів свідчить про нормальний стан роботи підприємства за умови, що значення алгебраїчної суми значень чистого руху грошових коштів щодо всіх видів діяльності (рядок 400) має позитивне значення. У цьому випадку можна зробити висновок, що підприємство має грошові надходження від здійснення операційної діяльності та спрямовує їх на фінансування інвестиційної діяльності – придбання необоротних активів, здійснення довгострокових і поточних інвестицій. Позитивне значення чистого руху грошових коштів фінансової діяльності, може вказувати не лише на залучення грошових коштів, можливо, до цього призвело збільшення власного капіталу підприємства. Крім того, позитивний рух коштів в результаті фінансової діяльності може свідчити і про правильне рішення керівництва щодо залучення позикових коштів. Так, підприємствам іноді вигідніше залучати грошові кошти зі сторони, ніж вилучати їх з обороту.

На підставі поєднання показників наведених у **шостому випадку** можна зробити висновок про кризовий стан підприємства. Фінансування його діяльності здійснюється виключно за рахунок позикового капіталу (банківських кредитів, позик інших осіб). Така структура руху грошових коштів допустима тільки для новостворених підприємств на етапі розширення діяльності, коли залучаються усі кошти для подальшого фінансування операційної діяльності. Якщо такі значення чистого руху грошових коштів повторюються з року в рік, то виникає питання про доцільність існування такого підприємства, яке «балансує» на межі банкрутства, тим самим роблячи небезпечною діяльність партнерів, оскільки врешті-решт не зможе забезпечити погашення кредиторської заборгованості: через відсутність власних коштів, а також позикових – у зв'язку з недовірою кредиторів.

Коли показники руху грошових коштів від усіх видів діяльності мають від'ємне значення (**сьомий випадок**). Це найчастіше означає, що підприємство у звітному році існувало за рахунок раніше залучених позикових коштів. Стан такого господарюючого суб'єкта розцінюється як нестабільний. Якщо керівництву

не вдасться мобілізувати всі ресурси для покращання ситуації, підприємство може опинитися перед загрозою ліквідації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № У 96-XIV (із змінами і доповненнями).
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій; затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99р. №291 і зареєстровано Мінюстом України 21.12.99 за №893/4186.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99р. №291 і зареєстровано Мінюстом України 21.12.99 за №893/4186.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73.
5. Зоріна В. Н. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / В. Н. Зоріна, Т. С. Осадча, Г. Г. Зорін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.
6. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств : [підручник] / Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко // за ред. В.С.Уланчука. – К. : Знання 2008. – 492 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
7. Звітність підприємств : 2-ге видання, доповнене і перероблене : [навчальний посібник] / За ред. Вериги Ю.А. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 776 с.
8. Гура Н. Порядок заповнення Звіту про рух грошових коштів прямим методом // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 1. – С. 25-30.

Тема 5.

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

План

1. Загальна характеристика, мета складання, основні функції та призначення Звіту про власний капітал.
2. Структура Звіту про власний капітал.
3. Порядок та особливості складання Звіту про власний капітал.
4. Розкриття інформації про власний капітал у примітках до звіту.

1. Загальна характеристика, мета складання, основні функції та призначення Звіту про власний капітал

Для здійснення успішної виробничої фінансово-господарської діяльності кожне підприємство чи організація має в своєму розпорядженні необхідні власні господарські засоби, вартість яких втілена і у власному капіталі.

Власний капітал – це один з найважливіших і найістотніших показників для підприємства, оскільки втілює у собі:

- забезпеченість коштами для функціонування підприємства;
- платоспроможність підприємства;
- кредитоспроможність підприємства.

Власний капітал – це сума внесків (вкладів) засновників, яка відображає обсяг прав власності, оцінених за ринковою вартістю на момент створення суб'єкта господарювання, та вартість активів, одержаних в результаті ефективної діяльності підприємства, зокрема нерозподілений прибуток, безоплатно одержані необоротні активи та суми дооцінки необоротних активів. Іншими словами, **власний капітал підприємства** – це частина капіталу в активах підприємства після вирахування його зобов'язань.

Джерелами формування власного капіталу можуть бути внески власників при заснуванні підприємства, безоплатне надходження необоротних активів і накопичена сума прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Складові власного капіталу наведено на рис. 10.

Власний капітал є основою для початку і продовження господарської діяльності та виконує такі функції:

- незалежності та влади, що визначається обсягом власного капіталу засновників у загальній його структурі та визначає повноту їх впливу на господарську діяльність підприємства;
- фінансування ризикових операцій господарської діяльності, на які не погоджуються кредитори, і тому такі операції здійснюються за рахунок власних коштів;
- компенсації понесених збитків, які за рішенням власників покриваються за рахунок коштів власного капіталу;
- довгострокового фінансування господарської діяльності;
- розподілу активів і прибутку у разі ліквідації підприємства.

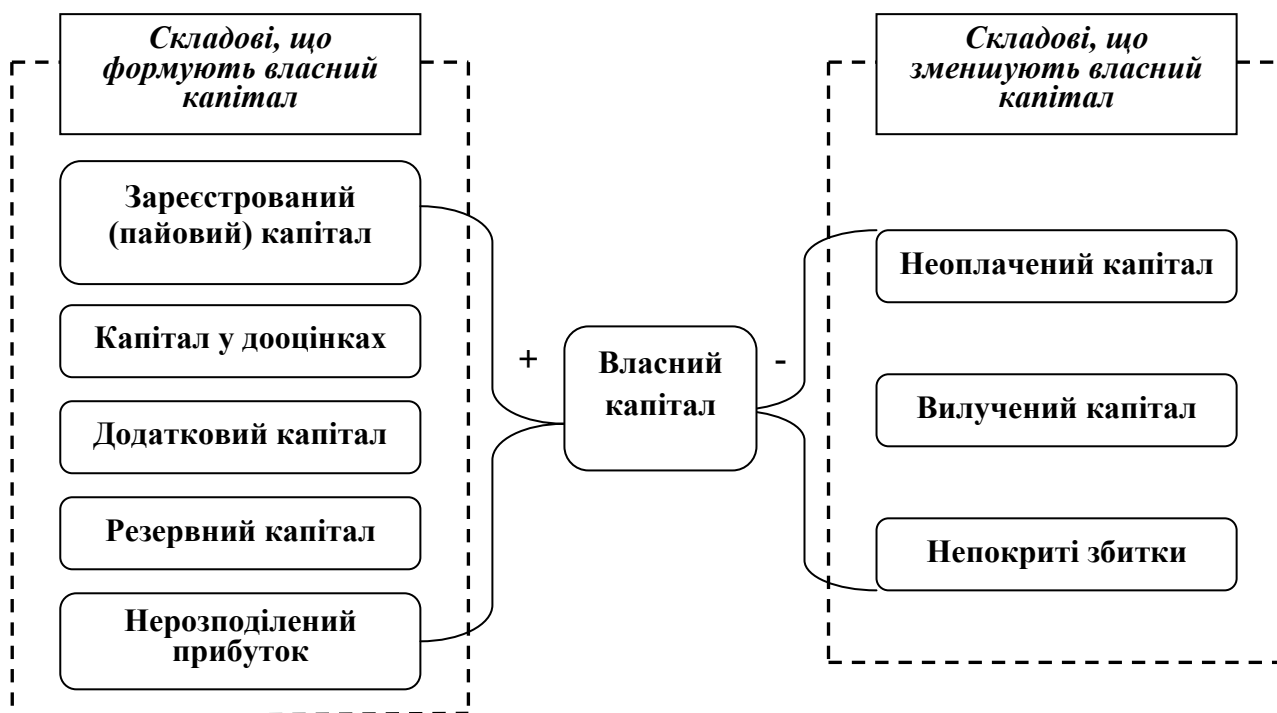

Рис. 10. Складові власного капіталу

За сучасних умов у процесі господарської діяльності підприємства усі зміни складу і структури власного капіталу, які, відповідно до вимог законодавства України та затверджених П(С)БО, повинні знайти належне відображення в обліку та звітності. Читаючи звіт, користувач може оцінити основні чинники (операції), які вплинули на зміни (збільшення чи зменшення) у складі власного капіталу та при потребі вплинути на їх зміну з метою оптимізації структури власного капіталу.

Оскільки власний капітал є основним показником спроможності підприємства підтримувати фінансову рівновагу за рахунок своїх внутрішніх джерел, то будь-яку зміну цієї величини протягом звітного року має бути проаналізовано власником підприємства. Інформацію про зміну власного капіталу можна отримати з показників Балансу (Звіту про фінансовий стан), однак для аналізу причин змін власного капіталу, визначених на підставі показників ф. № 1, недостатньо.

У зв'язку з цим запроваджено Звіт про власний капітал.

Звіт про власний капітал – це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Зміст, форма звіту про власний капітал, а також загальні вимоги до розкриття його статей визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Окрім нього при складанні Звіту про власний капітал необхідно враховувати вимоги інших П(С)БО, а саме: 6 «Виправлення помилок і зміни фінансових звітах» щодо визначення сум коригувань нерозподіленого прибутку; 12 «Фінансові інвестиції» щодо складання даного Звіту підприємствами, які обліковують інвестиції у дочірні, асоційовані або спільні підприємства за методом участі в капіталі.

Інформаційною базою для складання Звіту про власний капітал є дані по рахунках 4 класу Плану рахунків «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

У Звіті про власний капітал наводиться узагальнена інформація про всі доходи і витрати, що впливали на власний капітал протягом звітного періоду. Це

дає можливість користувачам оцінити зміни у фінансовому стані підприємства та виявляти основні причини цих змін. Чистий прибуток (збиток) збільшує (зменшує) власний капітал підприємства. Крім того, є доходи та витрати, які не відображаються у Звіті про фінансові результати, а включаються безпосередньо до складу власного капіталу (наприклад, переоцінка основних засобів, довгострокові інвестиції тощо). Власний капітал також може змінюватися в результаті дій власників щодо сплати дивідендів чи емісії додаткових акцій.

Звіт складається підприємствами по закінченню року на підставі даних бухгалтерського обліку, який повинен вестись згідно з чинними П(С)БО. Усі коригування, пов'язані із зміною облікової політики підприємства, виправлення помилок, будь-які інші зміни в обліку, що впливають на оцінку елементів капіталу, відображаються у Звіті у розгорнутому вигляді.

Звіт про власний капітал має певний зв'язок з даними інших форм річної звітності, зокрема Балансом, Звітом про фінансові результати. Тому для складання Звіту про власний капітал необхідно мати підготовані дані бухгалтерського обліку, заповнений Баланс та Звіт про фінансові результати. Так при правильному відображенні операцій, які призвели до змін у складі власного капіталу, його залишок на кінець року (в цілому та у розрізі окремих статей), за Балансом повинен відповідати даним Звіту про власний капітал. Звіт про власний капітал (ф. № 4) взаємозвіряється з першим розділом пасиву балансу в частині залишків на початок і кінець року за окремими видами власного капіталу.

Метою складання звіту про власний капітал є розкриття інформації про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації підприємства повинні додавати до річного звіту Звіт про власний капітал за попередній рік.

Основним призначенням Звіту про власний капітал є подання користувачам повної та достовірної інформації про зміни у власному капіталі протягом звітного періоду. Це дає можливість кредиторам, інвесторам та іншим

контрагентам скласти найбільш об'єктивне судження про власний капітал підприємства, з яким вони мають справу.

До власного капіталу, який відображають у Звіті про власний капітал (ф. № 4), належить:

— **зареєстрований капітал (графа 3)** – це юридично оформлена, офіційно об'явлена і належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу підприємства. У його складі виділяють:

- *статутний капітал* – зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства;

- *пайовий капітал* – сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарської діяльності, а саме: суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами.

Законом України «Про господарські товариства» встановлено мінімальний розмір статутного капіталу різних видів товариств:

1) для акціонерного товариства (відкритого, закритого, публічного) – сума, еквівалентна 1250 мінімальним заробітним платам, виходячи із ставки мінімальної заробітної плати, що діє на момент створення акціонерного товариства (стаття 24);

2) для товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повних та командитних товариств – сума не обмежується.

— **капітал у дооцінках (графа 4);**

— **додатковий капітал (графа 5).** Додатковий капітал буває двох видів:

- *додатково вкладений капітал* – це сума внесків засновників понад зареєстровану частину, який утворюється у результаті перевищення вартості продажу акцій товариства над їх номінальною – емісійного доходу або ж внаслідок додаткових внесків засновників до статутного капіталу без реєстрації

його збільшення (обліковується на субрахунках 421 «Емісійний дохід»; 422 «Інший вкладений капітал»). У складі додатково вкладеного капіталу виділяють:

а) емісійний дохід, який пов'язаний з придбанням акцій за ціною, вищою за їх номінальну вартість, у акціонерних товариствах;

б) інші внески засновників понад зареєстрований статутний фонд, які вносяться без рішень про зміну розміру статутного капіталу;

- *інший додатковий капітал*, який формується одночасно з проведенням дооцінки необоротних активів та їх безоплатним отриманням (субрахунки 423-425). Змінюється ця величина тоді, коли здійснюється уцінка необоротних активів або списання частини капіталу на дохід від безоплатно отриманих активів. Включає такі види додаткового капіталу:

а) капітал від дооцінки необоротних активів – капітал, сформований внаслідок дооцінки активів, яка здійснюється відповідно до П(С)БО;

б) дарчий капітал – вартість активів, безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб, та інші види додаткового капіталу;

Інший додатковий капітал «майбутнім нерозподіленим прибутком під сумнівом», оскільки відповідні їм суми активів мають пройти перевірку часом для остаточного підтвердження достовірності їх оцінки. У процесі використання необоротних активів пов'язані з ними суми іншого додаткового капіталу кінець кінцем приєднуються до результатів діяльності підприємства, або списуються (коригуються), якщо вони не підтвердилися.

— **резервний капітал (графа 6)** – це сума резервів, створених, відповідно до чинного законодавства або установчих документів, за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства. Тобто, це частка нерозподіленого прибутку, яка відрізняється практично тільки заборонаю його використання на розподіл дивідендів за простими акціями.

Законом України «Про господарські товариства» (стаття 14) встановлено мінімальний розмір:

- резервного фонду – 25 відсотків від статутного фонду;

- щорічних відрахувань до резервного фонду – 5 відсотків від суми чистого прибутку.

Фактичний розмір резервного фонду та щорічних відрахувань до нього встановлюється в установчих документах, але він не може бути меншим за встановлений законом «Про господарські товариства» мінімуму.

— **нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (графа 7).** Відображає суми чистого прибутку, реінвестованого в компанію, яка нерозподілена між її власниками та не включена до складу резервів.

— **неоплачений капітал (графа 8)** – це сума заборгованості власників (учасників) за внесками до зареєстрованого (пайового) капіталу. Являє собою різницю між об’явленим та оплаченим статутним капіталом;

— **вилучений капітал (графа 9)** – дорівнює фактичній собівартості акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників. В акціонерних компаніях його величина відображає фактичну собівартість викуплених в акціонерів власних акцій, а інші господарські товариства відображають собівартість викуплених часток. Вартість викуплених акцій (часток) має бути врахована під час оцінки вартості капіталу, оскільки викуп є по суті зменшенням власного капіталу.

Таким чином, призначення Звіту про власний капітал полягає у наданні користувачам інформації, яка:

- надає можливість проаналізувати величину власного капіталу та його складових;
- містить дані про стан і зміну складових власного капіталу;
- відображає причини змін (збільшення, зменшення) кожної з складових власного капіталу.
- відображає джерела поповнення власного капіталу, а також операції, внаслідок здійснення яких власний капітал зменшився.

Звіт про власний капітал складається за календарний рік.

2. Структура Звіту про власний капітал

Форма Звіту про власний капітал (ф. № 4) побудована за шаховим принципом: по вертикалі зазначено види власного капіталу; по горизонталі – джерела утворення окремих видів власного капіталу та їх зменшення.

Умовно Звіт про власний капітал (ф. № 4) можна поділити на шість розділів (див. додаток 2.4):

- 1) коригування залишків власного капіталу на початок року;
- 2) чистий прибуток (збиток) за звітний період;
- 3) інший сукупний дохід за звітний період;
- 4) розподіл прибутку;
- 5) внески учасників;
- 6) вилучення капіталу;
- 7) інші зміни в капіталі.

Кожен розділ має перелік статей, що призвели до збільшення або зменшення власного капіталу. Суми за статтями, які призводять до зменшення власного капіталу, показують у круглих дужках.

У статтях «Залишок на початок року» та «Залишок на кінець року» відображають суми власного капіталу на початок (не скоригований залишок) і кінець року.

У статтях «Зміна облікової політики», «Виправлення помилок» та «Інші зміни» відображаються суми коригувань, передбачених Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 року № 137, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 червня 1999 року за № 392/3685 (зі змінами).

У статті «Скоригований залишок на початок року» відображається залишок власного капіталу на початок звітного року після внесення відповідних коригувань.

У статті «Чистий прибуток (збиток) за звітний період» відображається сума чистого прибутку (збитку) зі звіту про фінансові результати.

У статі «Інший сукупний дохід за звітний період» відображається сума іншого сукупного доходу за звітний період зі звіту про фінансові результати. У додаткових статтях може наводитися інформація про складові іншого сукупного доходу, у разі якщо така інформація відповідає критеріям суттєвості.

У статтях розділу «Розподіл прибутку» наводяться суми виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу. Суб'єктами державного (комунального) сектору економіки у додаткових статтях наводиться інформація про суму чистого прибутку, що має бути сплачена до бюджету відповідно до законодавства, дані про спрямування прибутку до спеціальних (цільових) фондів, та на матеріальне заохочення.

У статтях розділу «Внески учасників» наводяться дані про внески до зареєстрованого капіталу підприємства та погашення заборгованості з капіталу (зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до зареєстрованого капіталу підприємства).

У статтях розділу «Вилучення капіталу» наводяться дані про зменшення власного капіталу підприємства внаслідок викупу акцій (часток) власної емісії, перепродаж чи анулювання викуплених акцій (часток), вилучення частки в капіталі, зменшення номінальної вартості акцій, або інші зміни в капіталі, зокрема придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві.

У статті «Разом змін у капіталі» наводиться підсумок змін у складі власного капіталу за звітний період.

Дані в графах 3-11 наводяться у дужках, якщо такі показники призводять до зменшення залишку відповідного елементу власного капіталу.

Особливості складання консолідованого Звіту про власний капітал визначаються НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».

3. Порядок та особливості складання Звіту про власний капітал

Правові засади складання фінансової звітності в Україні регулює Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Звіт про власний капітал не подають у складі проміжної звітності, а формують у складі річної фінансової звітності (ч. 1 ст. 13 даного Закону). Однак за потреби, з метою отримання інформації про власний капітал бухгалтер може скласти такий Звіт після закінчення кожного звітного періоду.

Відтак, у графах цього Звіту відображаються лише ті показники, які наведені в розділі I «Власний капітал» пасиву балансу (п. 10 р. II НП(С)БО 1). Крім того, якщо відсутня інформація для розкриття в окремих статтях Звіту про власний капітал, такі статті можна не наводити. Водночас підприємство може додати статті з переліку додаткових статей (див. додаток 3 до НП(С)БО 1) за умови збереження їх назви та коду рядка.

Однак, такі статті можна додати лише тоді, коли зазначена стаття відповідає таким критеріям:

- інформація є суттєвою;
- оцінка статті може бути достовірно визначена (п. 4 р. II НП(С)БО 1).

В основу складання Звіту про власний капітал покладено фінансову концепцію капіталу, яка математично виражається похідним балансового рівняння:

$$\text{Капітал} = \text{Активи} - \text{Зобов'язання}$$

Таким чином, підприємство має за результатами фінансово-господарської діяльності прибуток, якщо сума чистих активів на кінець звітного періоду більша за суму чистих активів на початок періоду після будь-яких виплат власникам або внесків власників протягом звітного періоду.

Складання Звіту про власний капітал (ф. № 4) розпочинається з перенесення сум залишків власного капіталу за їх видами зі звіту за попередній рік та

взаємозвірки їх з даними першого розділу пасиву балансу. Дані рядків 1400 – 1495 Балансу (ф. № 1) повинні бути ідентичні статті «Залишок на початок року» (рядок 4000) (графи 3 – 11) Звіту про власний капітал (ф. № 4).

У другому рядку Звіту про власний капітал відображають зміни окремих видів власного капіталу, які виявлені на початок року в частині допущених помилок у минулих звітних роках та інші зміни статутного (пайового), інших видів власного капіталу, проведені за рішенням власників. Ці зміни обумовлені П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансовій звітності». Суттєві зміни в результаті допущених помилок у минулих звітних періодах, помилки звітного року після дати балансу або зміни облікової політики повинні бути відображені за окремими статтями. За орієнтовний поріг суттєвості для окремих об'єктів власного капіталу прийнята величина в 5 % від суми власного капіталу.

Коригування власного капіталу в другому рядку Звіту про власний капітал відображають за статтями:

- «Зміна облікової політики»;
- «Виправлення помилок»;
- «Інші зміни».

Облікова політика може змінюватись тільки у випадках, коли змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує Положення (стандарт) бухгалтерського обліку або якщо зміни забезпечують достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;
- подій або операцій, які не відбувалися раніше.

Якщо згідно з рішенням засновників після дати балансу, але до оприлюднення річного звіту показники власного капіталу коригувалися за звітний (попередній) рік у зв'язку зі змінами облікової політики, то ці зміни відображають

за статтею «Зміна облікової політики» (рядок 4005). До таких змін можуть належати внески засновників до статутного (пайового) капіталу в період інфляції або гіперінфляції, коли звичайна ціна на матеріальні активи була визначена засновниками, але в момент їх внесення ціна активів суттєво змінилася.

У Звіті про власний капітал така господарська операція відображається шляхом збільшення статутного капіталу і одночасного рівновеликого збільшення і зменшення неоплаченого капіталу.

Якщо ж зміна облікової політики призвела до зміни господарських операцій, які впливають на фінансові результати діяльності підприємства, наприклад, зміна в частині методу нарахування амортизації необоротних активів, інші події, які можуть забезпечити достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності та інші зміни облікової політики, то таке коригування у Звіті про власний капітал відображають у графі «Нерозподілені прибутки». Сума зміни облікової політики оформляється у такому порядку:

- розраховується сума зміни облікової політики, наприклад, сума амортизації об'єкта основного засобу з періоду введення його в експлуатацію;
- здійснюється коригування сальдо рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»;
- вносяться виправлення до ф. № 4 «Звіт про власний капітал»;
- розкривається інформація про зміну облікової політики у Примітках до фінансової звітності.

За статтею «Виправлення помилок» (рядок 4010) відображають знайдені суттєві помилки, які впливають на фінансові результати діяльності підприємства за попередні звітні роки.

Помилки минулих років, виявлені після дати подання звітності, виправляються в місяці їх виявлення. Для цього виконують такі операції:

- розраховують суми помилок, що стосуються минулих років;
- оформлюють довідки на кожну суму з зазначенням усіх реквізитів;

— у місяці виявлення помилки суму за попередній звітний період коригують у регістрах поточного року та вносять зміни до квартальної звітності (Баланс (ф. № 4), Звіту про фінансові результати (ф. № 2)), журналів-ордерів, Головної книги;

— при складанні річної звітності поточного року на суму помилки за минулий рік коригую сальдо за рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», зміни вносяться до Звіту про власний капітал і до Балансу.

Помилки минулих років, які не впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), ліквідуються в місяці виявлення цих помилок таким методом:

— оформляється бухгалтерська довідка на кожну помилку з зазначенням дати, суми, кореспонденції рахунків, підписом;

— виправлення помилки здійснюється шляхом внесення до регістрів бухгалтерського обліку правильних записів методом «сторно» чи дозаписом операції.

Така помилка не відображається у річних формах бухгалтерської звітності.

За статтею «Інші зміни» (рядок 4090) відображають зміни власного капіталу, які не передбачені попередніми статтями і приводять до суттєвих змін власного капіталу, наприклад, зміна облікових оцінок, які об'єктивно відображають фінансові результати діяльності підприємства.

Зміни облікових оцінок можуть бути у випадках:

- зміни терміну корисного використання (експлуатації) основних засобів;
- зміни коефіцієнтів сумнівності для оцінки дебіторської заборгованості;
- зміни оцінки розміру забезпечень (резервів), що створюються тощо.

Наслідки зміни облікових оцінок включаються до Звіту про власний капітал за статтею «Інші зміни» шляхом коригування початкового сальдо нерозподіленого прибутку. Скоригований залишок за кожним видом власного капіталу на кінець року з урахуванням зазначених змін розраховується як

алгебраїчна сума залишку на початок року та відображених сум за відповідними статтями (рядки 020, 030, 040).

Порядок заповнення Звіту про власний капітал у розрізі статей Звіту подано у таблиці 11. Разом із тим зазначимо, що показники у Звіті наводять у тисячах ривень (див. додаток 1 до НП(С)БО 1), а показники, які відображають зменшення власного капіталу, наводять у дужках.

Таблиця 11

Особливості заповнення Звіту про власний капітал

Стаття	Код рядка	Джерело інформації	Пояснення
Залишок на початок року	4000	сальдо рахунків 40–45 на початок звітнього року; форма № 1 (на 31 грудня попереднього року), рядки 1400–1495, графа 4, відповідно (з урахуванням описуваних граф);	Відображається сума власного капіталу (нескоригований залишок) на початок року (п. 5.4 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433).

Продовження Таблиці 11

		форма № 4 (за попередній рік), рядок 4300, графи 3–10 відповідно (з урахуванням описуваних статей).	
Коригування		Відображаються суми коригувань, передбачені П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» (п. 5.5 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433).	
Зміна облікової політики	4005	Дт 41, 42, 43, 44, 45 Кт 41, 42, 43, 44, 45	У цьому рядку показують інформацію про вплив змін облікової політики. Зокрема, зміна облікових оцінок, що вплинула на статті власного капіталу. Найчастіше такі зміни супроводжуються коригуванням сальдо нерозподіленого прибутку (рахунок 44) на початок звітнього року (графа 7). Водночас потрібно врахувати, що в разі коли суму коригування неможливо достовірно визначити, облікова політика

			поширюється лише на події й операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики, тобто коригування звітності за минулі періоди не проводиться (пп.12–13 П(С)БО 6)
Виправлення помилок	4010	Обороти рахунком 44 за	Здійснюється коригування сальдо нерозподіленого прибутку (рахунок 44) на початок звітного року у випадку, коли в попередніх роках під час складання фінзвітності були допущені помилки, які впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) (п. 4 П(С)БО 6)
Інші зміни	4090	Дт 41, 42, 43, 44, 45 Кт 41, 42, 43, 44, 45	Варто зазначити, що ні НП(С)БО 1, ані Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433 не визначили чіткого переліку таких змін. А тому, як і раніше, вважаємо, що тут варто відобразити усі ті суми коригувань, які мали місце після звітної дати і впливають на розмір власного капіталу
Скоригований залишок на	4095	Сума рядків 4000–4090 за кожною	Відображається залишок власного капіталу на початок року після

Продовження Таблиці 11

початок року		графою; форма № 1 (на 31 грудня звітного року), рядки 1400–1495, графа 3 відповідно (якщо у звітному періоді не встановлено помилок за минулі роки) (з урахуванням описуваних статей; форма № 4 алгебраїчна сума рядків 4000, 4005, 4010 і 4090, графи 3–10.	внесення відповідних коригувань (п. 5.6 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433). Водночас за цією статтею варто перевірити правильність відображення залишку власного капіталу на початок звітного року після внесення усіх коригувань за кожною графою

Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100 (графа 7)	Дт 79 Кт 441 (Дт 442 Кт 79); форма № 2, рядок 2350 або 2355, графа 3.	Сума чистого прибутку (збитку) із рядків 2350 (2355) зі Звіту про фінансові результати (п. 5.7 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433) наводиться в графі 7
Інший сукупний дохід за звітний період	4110 (графа 4 і/або 5)	Обороти за рахунком 42; форма № 2, рядок 2460, графа 3.	Відображається сума іншого сукупного доходу за звітний період зі Звіту про фінансові результати (рядок 2460 Звіту). Водночас, якщо інформація про складові іншого сукупного доходу відповідає критеріям суттєвості, така інформація може наводитись у додаткових статтях (п. 5.8 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433). Тут, зокрема, може наводитись інформація про дооцінку (уцінку) необоротних активів (графа 4) тощо
Розподіл прибутку		Наводиться сума виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу (п. 5.9 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433). Разом із тим суб'єкти державного (комунального) сектору економіки в додаткових статтях наводять інформацію про суму чистого прибутку, що має бути сплачена до бюджету відповідно до законодавства, дані про спрямування прибутку до спеціальних (цільових) фондів, та на матеріальне заохочення	

Продовження Таблиці 11

Виплати власникам (дивіденди)	4200	Дт 443 Кт 671 Дт 43 Кт 671	Відображається сума нарахованих дивідендів учасникам (власникам) за простими та привілейованими акціями (графа 7 та/або графа 6)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205, графа 3 (позитивне значення)	Дт 443 Кт 40; форма № 4, рядок 4205, графа 7 (від'ємне значення).	Наводиться сума зареєстрованих у законодавчому порядку змін у статутному та пайовому капіталі за рахунок розподілу прибутку. Тобто відповідна сума змін наводиться у графі 3 та в дужках у графі 7
Відрахування до резервного капіталу	4210, графа 6 (позитивне значення)	Дт 443 Кт 43; форма № 4, рядок 4210, графа 7 (від'ємне значення).	Відображається сума відрахувань до резервного капіталу, які здійснюються відповідно до установчих документів або законодавства. Така сума наводиться в графі 6 і в дужках у графі 7

Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	Додаткові статті, перелік яких наведено в додатку 3 до НП(С)БО 1	
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220		
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225		
Внески учасників		Наводяться дані про внески до зареєстрованого капіталу підприємства та погашення заборгованості з капіталу (зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення чи зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до зареєстрованого капіталу підприємства) (п. 5.10 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433)	
Внески до капіталу 4240	4240	Дт 46 Кт 40	Наводяться дані про суми номінальної вартості випущених акцій, часток зареєстрованого статутного капіталу. Відповідна сума наводиться в графі 3 та в дужках у графі 8
		Дт 37 Кт 41	Внесення пайових внесків членів товариства (також відображається у графі 3)
		Дт 46 Кт 421	Відображається сума емісійного

Продовження Таблиці 11

			доходу, якщо в договорі із засновниками визначена вартість розміщення акцій вища за номінальну (у графі 5 і в дужках у графі 8)
Погашення заборгованості з капіталу	4245	Дт рахунків обліку активів Кт 46	Наводиться сума, фактично внесена учасниками для оплати зареєстрованого статутного та пайового капіталів. Сума фактичного внеску відображається у графі 8
		Дт рахунків обліку активів Кт 421, 422	Сума перевищення фактичного внеску над заборгованістю відображається в графі 5
Вилучення капіталу		Наводяться дані про зменшення власного капіталу	

		підприємства внаслідок викупу акцій (часток) власної емісії, перепродажу чи анулювання викуплених акцій (часток), вилучення частки в капіталу, зменшення номінальної вартості акцій, або інші зміни в капіталі, зокрема придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві (п. 5.11 р. V Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" від 28.03.2013 р. № 433)	
Викуп акцій (часток)	4260	Дт 45 Кт 31, 30, 672	Відображається фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених підприємством у його учасників (графа 9)
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265		Результат перепродажу акцій (часток), викуплених підприємством, відображається в графах 5, 7 і 9
		Дт 30, 31 Кт 45	Якщо фактична собівартість викуплених акцій (часток) дорівнює вартості перепродажу, така сума відображається в графі 9. Різниця між фактичною собівартістю викуплених акцій (часток) та вартістю повторного їх розміщення у разі перепродажу:
		Дт рахунків обліку активів Кт 421	— якщо вартість перепродажу більша ніж фактична собівартість, сума різниці наводиться у графі 5
		Дт 421, 422 Кт 45	— якщо вартість перепродажу менша ніж фактична собівартість акцій (часток), така різниця відображається в графі 9 і в дужках у графі 5
		Дт 443 Кт 45 (Дт 442 Кт 45)	Якщо фактична собівартість викуплених акцій (часток) перевищує вартість їх повторного розміщення та

Продовження Таблиці 11

			сума такого перевищення більша наявного кредитового залишку на рахунку 421, таке перевищення відображається в графі 7
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270		Відображається вплив анулювання викуплених акцій (часток) на різні види власного капіталу залежно від різниці між собівартістю викуплених акцій (часток) і їх номінальною вартістю
		Дт 40 Кт 45	Номінальна вартість анульованих викуплених акцій (часток) у товариствах зазначається у графі 9 і в дужках у графі 3.

			Різниця між фактичною собівартістю викуплених акцій (часток) власної емісії над їх номіналом відображається у графах 5 і 9
		Дт 421 Кт 45	Якщо фактична собівартість викуплених акцій вища за номінал, сума відображається в дужках у графі 5 та графі 9
		Дт 45 Кт 421	Якщо фактична собівартість нижча за номінал, різниця наводиться у графі 5 і в дужках у графі 9
		Дт 44 Кт 45	У випадку коли фактична собівартість викуплених акцій перевищує їх номінальну вартість і сума такого перевищення більша кредитового залишку на субрахунку 421, сума такого перевищення списується за рахунок нерозподіленого прибутку (Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.10.1999 р.). У Звіті така сума наводиться в графі 9 і в дужках у графі 7
Вилучення частки капіталу	4275		Відображається вилучення частки капіталу на підприємствах іншої форми власності, аніж акціонерні товариства. Ця операція відображається після прийняття рішення про таке вилучення власниками (співзасновниками) товариства, незалежно від того, здійснено фактичний розрахунок

Продовження Таблиці 11

			активами чи ні
		Дт 45 Кт 672	Сума частки в капіталі підприємства, щодо якої прийнято рішення про вилучення, наводиться в дужках у графі 9
		Дт 40, 41 Кт 672	У разі виходу учасника із товариства сума такої заборгованості відображається в дужках у графі 3
		Дт 40 Кт 46	Разом із тим, якщо виходить учасник, який не повністю сплатив свою частку, анульована сума його заборгованості перед товариством відобразатиметься в графі 8 і в дужках у графі 3

		Дт 441 Кт 672	Нарахована частина прибутку учаснику, який виходить, наводиться в дужках у графі 7
<i>Зменшення номінальної вартості акцій</i>	4280	Додаткова стаття, перелік яких наведено в додатку 3 до НП(С)БО 1	
Інші зміни в капіталі:	4290	Наводяться дані про решту змін у власному капіталі підприємства, що не були включені в зазначені вище статті	
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	Додаткова стаття, перелік яких наведено в додатку 3 до НП(С)БО 1	
Разом змін в капіталі	4295, графи 3-10	Сума рядків 4100–4291 за кожною графою; форма № 4, алгебраїчна сума рядків 4100-4291, графи 3-10 (відповідно).	Наводиться підсумок змін у складі власного капіталу за звітний період, що визначається як сума всіх змін
Залишок на кінець року	4300, графи 3-10	Сальдо на 31 грудня рахунків: 40, 41, 412–422, 423–425, 43, 44, 46, 45; форма № 4, алгебраїчна сума рядків 4095 і 4295, графи 3-10 відповідно (з урахуванням описуваних рядків); форма № 1 (на 31 грудня звітного року), рядки 1400-1495, графа 4 відповідно (з урахуванням описуваних рядків).	У цьому рядку за кожним видом капіталу у відповідній графі відображається сума рядків 4095 і 4295

Для забезпечення порівняльного аналізу інформації до річного звіту та Звіту про власний капітал підприємства додають Звіт про власний капітал за попередній рік.

Правильність заповнення Звіту можна перевірити, скориставшись закономірностями шахової таблиці. Шаховий принцип побудови Звіту, про який вже згадувалося, передбачає розміщення по горизонталі джерел утворення власного капіталу, а по вертикалі – статей з відображенням інформації про його зміни (збільшення або зменшення). Загальний результуючий підсумок показників

по вертикалі повинен дорівнювати загальному результуючому підсумку показників по горизонталі.

4. Розкриття інформації про власний капітал у примітках до звіту

Усі підприємства розкривають у примітках до фінансових звітів призначення та умови використання кожного елемента власного капіталу (крім зареєстрованого (пайового) капіталу).

Акціонерні товариства наводять у примітках до фінансових звітів інформацію про:

1) загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які передбачається здійснити передплату;

2) загальну кількість та номінальну вартість акцій, на які здійснено передплату, порівняно з передбаченими величинами;

3) загальну суму коштів, одержаних у ході передплати на акції, у такому розрізі:

- всі грошові кошти, внесені як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;
- вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій;
- загальна сума іноземної валюти, внесена як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в облік;

4) акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:

- кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу;
- номінальна вартість акції;
- зміни протягом звітного періоду в кількості акцій, що перебувають в обігу;

- права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, в тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу;
- акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам;
- перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють;
- кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному фонді перевищують 5 %;
- акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їхніх термінів і сум;

5) накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями;

6) суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.

Усі інші підприємства наводять у примітках до фінансових звітів таку інформацію:

- розподіл часток зареєстрованого (пайового) капіталу між власниками;
- права, привілеї або обмеження щодо цих часток;
- зміни у складі часток власників у зареєстрованому (пайовому) капіталі.

Подання зазначеної вище інформації зумовлено необхідністю роз'яснення зовнішнім і внутрішнім користувачам змін, які відбуваються у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436- IV (Редакція станом на 11.10.2013).
2. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435- IV (Редакція станом на 11.10.2013).

3. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII (Редакція станом на 18.05.2013).
4. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI (Редакція станом на 11.10.2013).
5. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.
6. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.
7. Про примітки до річної фінансової звітності, затв. наказом Мінфіну України від 29.11.2000р. за № 302 і зареєстровано в Мінюсті України від 11.12.2000р. з а №904/5125.
8. Зоріна В. Н. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] : 2-ге видання, доповнене і перероблене / В. Н. Зоріна, Т. С. Осадча, Г. Г. Зорін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2010. – 200 с.
9. Лишиленко А. В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] : 3-е вид. пер. і . доп. / А. В. Лишиленко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 736 с.
10. Орлова В. К. Основи бухгалтерського обліку : [навчальний посібник] : 2-ге видання пер. та доп. / В. К. Орлова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 296 с.
11. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : [навчальний посібник] : 3-е вид. пер. і . доп. / Ю. С. Цал-Цалко. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.

Тема 6.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК І ЗМІНИ У ФІНАНСОВИХ ЗВІТАХ

План

1. Загальні положення П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».
2. Виправлення помилок і зміни в облікових оцінках.
3. Зміни в обліковій політиці.
4. Події після дати балансу.
5. Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів.

1. Загальні положення П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»

Фінансова звітність призначена надавати інформацію, яка дозволяє оцінити стан і результати діяльності підприємства. Показники звітності є підсумковими показниками процесу бухгалтерського обліку.

Враховуючи сучасні вимоги до його ведення, вони знаходяться під впливом:

1) знань, охайності та уважності бухгалтерських працівників. Адже будь-яка помилка в процесі ведення обліку призводить до викривлення показників звітності, і, як наслідок, думки користувачів щодо ефективності господарювання юридичної особи;

2) положень облікової політики, встановлення яких дозволяє оптимізувати результати діяльності підприємства, в якій облікова інформація відіграє ключову роль. Положення облікової політики можуть змінюватися залежно від факторів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства. Наприклад, зміна законодавчих положень може потягнути за собою необхідність зміни обраних методів обліку, оскільки існуючі не сприяють

достовірності та об'єктивності відображення майна, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат підприємства.

Наявність помилок при веденні бухгалтерського обліку та зміни в обліковій політиці призводить до необхідності коригування показників звітності. Такі процедури забезпечують правильність інформації про діяльність підприємства, що наводяться у звітності, та правильність оцінки стану та результатів підприємства.

Порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності в Україні регулюється П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» від 28.05.1999 № 137.

Норми цього Положення (стандарту) застосовуються у фінансовій звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності (крім бюджетних установ).

Помилки у фінансовій звітності можуть виникати з різних причин, а саме:

- **помилки в розрахунках:** неправильно визначена норма амортизації або база для розподілу загальновиробничих витрат;
- **неправильне визначення елементів фінансової звітності** (визначення активів витратами, включення до складу необоротних активів об'єктів, що використовуються на умовах оперативної оренди, та нарахування на них амортизації, віднесення витрат на доставку придбаних запасів до витрат на збут або до загальновиробничих витрат);
- **неуважність** (суми дооцінки основних засобів, що вибули, не відображаються в складі нерозподіленого прибутку);
- **помилкова методика оцінки об'єктів бухгалтерського обліку** (інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства не обліковуються за методом участі в капіталі, довгострокові фінансові зобов'язання відображаються в Балансі за сумами погашення).

Виявлені у звітності після її подання відповідним органам помилки, які допущені в бухгалтерському обліку в минулому році та призвели до викривлення

показників фінансової звітності минулого року, у цій звітності не коригуються. виправлення помилок здійснюється в поточному звітному періоді шляхом коригування фінансового результату минулого року.

2. виправлення помилок і зміни в облікових оцінках

Облікова оцінка – попередня оцінка, яка використовується підприємствами для розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами.

Ця величина може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких базувалася діюча оцінка, отримана додаткова інформація або ж у зв'язку з накопиченням нового досвіду.

Зміни облікових оцінок, як правило, викликають зміни не тільки в статтях ф. № 1 «Баланс», але й у показниках ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» (табл. 12).

Підприємству слід розкривати зміст і суму змін в облікових оцінках, які мають суттєвий вплив на поточний період або, як очікується, суттєво будуть впливати на майбутні періоди.

Таблиця 12

Приклади впливу змін в обліковій політиці на показники фінансової звітності

Об'єкт облікової оцінки	Причина зміни облікової оцінки	Статті фінансової звітності	
		Баланс	Звіт про фінансові результати
Витрати, які розподіляються між періодами	Зміна строку розподілу і списання витрат: наприклад, витрати на підготовку та освоєння нової продукції будуть списуватися не 10 років, а 5 у зв'язку зі скороченням періоду виробництва та реалізації продукції	Витрати майбутніх періодів	Собівартість реалізованої продукції
Первинна вартість основних засобів	Зміна терміну корисного використання у зв'язку зі зміною намірів власника	Незавершене виробництво, незавершене будівництво	Адміністративні витрати, витрати на збут тощо (витрати за елементом «Амортизація»)
Первісна вартість	Поява додаткових відомостей про платоспроможність дебітора	Резерв сумнівних	Інші операційні витрати

дебіторської заборгованості		боргів	
Резерв для забезпечення гарантійних виплат	Удосконалення технології забезпечило покращення якості продукції, у зв'язку з ним зменшено відсоток відрахувань для створення забезпечень	Забезпечення	Інші операційні витрати

Зміна облікових оцінок може зумовлювати необхідність внесення змін до облікових даних поточного періоду (впливати на прибуток в одному періоді або поточного та майбутнього періодів, тобто змінювати прибуток у всіх наступних періодах. Зміни облікових оцінок минулих звітних періодів не відображаються. Це означає, що не коригується початкове сальдо величини нерозподіленого прибутку, не надається порівнювана інформація про минулі звітні періоди.

Наприклад, ТзОВ «Море» придбало автомобіль вартістю 60000 грн. Відповідно до технічної документації встановлено строк використання – 10 років. Для нарахування амортизації обрано прямолінійний метод. У результаті технічного огляду автомобіля, проведеного через 5 років експлуатації, строк корисного використання збільшено до 15 років.

На дату перегляду строку корисного використання (01.01.2011 р.) сума накопиченого зносу склала 30000 грн. ($60000 \text{ грн.} : 10 * 5$), залишкова вартість автомобіля – 30000 грн. ($60000 \text{ грн.} - 30000 \text{ грн.}$). Розрахунок річної суми амортизації після зміни оцінки буде наступним: $30000 : (12 - 5) = 4285,71 \text{ грн.}$

Виправлення помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, здійснюється шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, якщо такі помилки впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Виправлення помилок, які відносяться до попередніх періодів, вимагає повторного відображення відповідної порівняльної інформації у фінансовій звітності.

Облікова оцінка може переглядатися, якщо змінюються обставини, на яких базувалася ця оцінка, або отримана додаткова інформація.

Наслідки зміни в облікових оцінках слід включати до тієї ж самої статті звіту про фінансові результати, яка раніше застосовувалась для відображення доходів або витрат, пов'язаних з об'єктом такої оцінки.

Наслідки зміни облікових оцінок слід включати до звіту про фінансові результати в тому періоді, в якому відбулася зміна, а також і в наступних періодах, якщо зміна впливає на ці періоди.

3. Зміни в обліковій політиці

Показники звітності можуть також переглядатися для врахування змін облікової політики підприємства.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності (ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

Облікова політика може змінюватися тільки, якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку, або, якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

У разі зміни в обліковій політиці підприємству слід розкривати:

- ❖ причини та суть зміни;
- ❖ суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року або обґрунтування неможливості її достовірного визначення;
- ❖ факт повторного подання порівнянної інформації у фінансових звітах або недоцільність її пере обрахунку.

Не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;
- подій або операцій, які не відбувалися раніше.

Облікова політика застосовується щодо подій та операцій з моменту їх виникнення.

Вплив зміни облікової політики на події та операції минулих періодів відображається у звітності шляхом:

- 1) коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року;
- 2) повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів.

Якщо суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року неможливо визначити достовірно, то облікова політика поширюється лише на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики.

Якщо неможливо розрізнити зміну облікової політики та зміну облікових оцінок, то це розглядається і відображається як зміна облікових оцінок.

У більшості випадків використовується ретроспективний спосіб (коригування початкового сальдо нерозподіленого прибутку). При цьому розраховується і відображається зміна лише величини нерозподіленого прибутку на початок року. Сума прибутку змінюється тільки за звітний період, в якому змінилася облікова політика, що відображається у Звіті про власний капітал.

Цей спосіб забезпечує співставність показників фінансової звітності різних підприємств. Проте такі зміни можуть призвести і до несприятливих для підприємства ситуацій. Найважливіше те, що у інвесторів може виникнути недовіра щодо достовірності та надійності показників фінансової звітності. Крім того, у зв'язку зі зміною такої інформації існує імовірність порушення договорів, які базувалися на минулих даних. Для бухгалтера ретроспективний спосіб є незручним ще й складністю уточнення значень статей звітності.

Для реєстрації змін в обліку слід визначити, насамперед, причину цих змін: зміни облікової політики, облікової оцінки чи виявлення помилки. Так, зміна методу нарахування резерву сумнівних боргів є зміною облікової політики, а перегляд коефіцієнта сумнівності – зміною облікової оцінки. Хоча на практиці цей розподіл часто складно здійснити. Наприклад, підприємство раніше визнавало витрати на рекламу у складі витрат майбутніх періодів, а тепер відносить їх на витрати на збут – витрати звітного періоду.

Для правильної реєстрації змін в обліку та звітності необхідно керуватися такими правилами:

- наслідки зміни попередньої оцінки об'єкту бухгалтерського обліку, яка в подальшому не підтвердилася, повинні відображатися як наслідки зміни в обліковій оцінці;
- якщо неможливо розрізнити зміну облікової політики та зміну облікової оцінки, то зміну потрібно розглядати як зміну облікових оцінок;
- якщо оцінки були неправильними через низький рівень професіоналізму бухгалтера, їх слід кваліфікувати як помилки.

4. Події після дати балансу

П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» також передбачено випадки та методи здійснення коригувань відповідних активів і зобов'язань з метою врахування впливу подій після дати балансу на показники фінансової звітності господарюючих суб'єктів.

Подія після дати балансу – подія, яка відбувається між датою балансу та датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої до оприлюднення, яка вплинула чи може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Дата балансу – дата, на яку складено баланс підприємства (звичайно датою балансу є кінець останнього дня звітного періоду). Наприклад, баланс підприємства складається на 31.03, 30.06, 30.09, 31.12 звітного року.

Події після дати балансу можуть вимагати коригування певних статей або розкриття інформації про ці події у примітках до фінансових звітів. У разі потреби розкриття події, що відбулася після дати балансу, слід надавати інформацію про зміст події та оцінку її впливу на фінансовий результат або обґрунтування щодо неможливості зробити таку оцінку.

Події після дати балансу, які надають додаткову інформацію про визначення сум, пов'язаних з умовами, що існували на дату балансу, вимагають

коригування відповідних активів і зобов'язань. Коригування активів і зобов'язань здійснюється шляхом сторнування та (або) додаткових записів в обліку звітного періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей внаслідок подій після дати балансу.

Події, що відбуваються після дати балансу і вказують на умови, що виникли після цієї дати, не потребують коригування статей фінансових звітів. Такі події слід розкривати в примітках до фінансових звітів, якщо відсутність інформації про них вплине на здатність користувачів звітності робити відповідні оцінки та приймати рішення.

Наприклад, інформацію про суми дивідендів за звітний період, які оголошені після дати балансу, слід розкривати в примітках до річної фінансової звітності (пояснювальній записці), але не змінювати показники нерозподіленого прибутку та зобов'язань.

Дивіденди за звітний період, які оголошені після дати балансу, слід розкривати в примітках до фінансових звітів.

Якщо події після дати балансу свідчать про наміри підприємства припинити діяльність або про неможливість її продовження, то фінансова звітність складається без застосування принципу безперервності діяльності.

Орієнтовний перелік подій після дати балансу:

1. Події, які надають додаткову інформацію про обставини, що існували на дату балансу:

а) оголошення банкрутом дебітора підприємства, заборгованість якого раніше була визнана сумнівною;

б) переоцінка активів після звітної дати, яка свідчить про стійке зниження їхньої вартості, визначеної на дату балансу;

в) отримання інформації про фінансовий стан і результати діяльності дочірніх і асоційованих підприємств, яка свідчить про стійке зниження вартості їхніх акцій на фондових біржах;

г) продаж запасів, який свідчить про необґрунтованість оцінки чистої вартості їх реалізації на дату балансу;

д) отримання від страхової організації матеріалів про уточнення розміру страхового відшкодування, переговори щодо якого велись на звітну дату;

е) виявлення помилок або порушень законодавства, що призвели до перекручення даних фінансової звітності.

2. Події, які вказують на обставини, що виникли після дати балансу:

а) прийняття рішення щодо реорганізації підприємства;

б) придбання цілісного майнового комплексу;

в) рішення про припинення операцій, які становлять значну частину основної діяльності підприємства;

г) знищення (втрата) активів підприємства внаслідок пожежі, аварії, стихійного лиха або іншої надзвичайної події;

д) прийняття рішення щодо емісії цінних паперів;

е) непрогнозовані зміни індексів цін і валютних курсів;

є) укладення контрактів щодо значних капітальних і фінансових інвестицій;

ж) прийняття законодавчих актів, які впливають на діяльність підприємства;

з) дивіденди за звітний період оголошені підприємством після дати балансу.

5. Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів

Складовою частиною річної фінансової звітності є Примітки.

У міжнародній практиці Примітки до фінансової звітності є чи не найважливішою складовою звітної інформації будь-якої компанії. Адже саме завдяки їм користувачі згаданої звітності можуть почерпнути детальні відомості про результати господарювання підприємства та визначити рівень інвестиційної привабливості останнього.

Обов'язковість подання Приміток у складі річної фінансової звітності (форма № 5) визначається Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а порядок їх складання – окремими П(С)БО та

наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302 «Про Примітки до річної фінансової звітності».

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» **Примітки до фінансових звітів** – це сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Типову форму № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» мають заповнювати всі підприємства, за винятком банків, бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, суб'єктів малого підприємництва та підприємств, які відповідно до законодавства складають звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності.

В примітках до фінансових звітів додатково розкривають інформацію про:

- ·зобов'язання, суму яких неможливо достатньо достовірно оцінити;
- ·умови кредитування;
- ·зобов'язання пов'язаними сторонами;
- реструктуризацію заборгованості при включені поточної заборгованості і перенесені її до довгострокової заборгованості;
- іншу інформацію, яка допоможе користувачам фінансової звітності оцінити вплив зобов'язань на ліквідність та прибутковість підприємства.

У разі якщо підприємство не зобов'язане складати та подавати ф. № 5, то відповідно до п. 2 Наказу № 302 ним повинна додатково наводитись інформація про:

- 1) види й вартість одержаної гуманітарної допомоги та її використання за цільовими напрямками;
- 2) облікову політику підприємства та її зміни;

- 3) виправлення помилок, зміни в облікових оцінках і подіях після дати балансу;
- 4) первісну (переоцінену) вартість, за якою основні засоби та нематеріальні активи відображені в балансі;
- 5) перелік дебіторів і суми довгострокової дебіторської заборгованості;
- 6) склад і суму доходів і втрат за кожною надзвичайною подією.

До того ж зауважимо, що компанії мають право в добровільному порядку наводити в Примітках будь-яку іншу суттєву інформацію, яка, на думку менеджменту, надаватиме користувачам звітності більш об'єктивну картину про фінансове становище та результати діяльності підприємства. Проте на практиці цього, як правило, майже ніхто не робить (і причини цьому вельми зрозумілі).

Доволі вагомою складовою частиною Приміток до фінансової звітності як окремого додатка є форма № 6 «Інформація за сегментами». Порядку її заповнення та подання присвячено окремий обліковий стандарт – П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами».

Форма № 5, з огляду на її назву та приписи ст. 13 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», є річною формою звітності: її складають лише раз на рік за звітний період – календарний рік. Як і у випадку з іншими фінансовими звітами, перший звітний період для складання Приміток до фінансової звітності новоствореним підприємством може бути меншим за 12 місяців, але не більшим ніж 15 місяців. Звітним періодом підприємства, що ліквідується, буде період із початку звітного року до дати прийняття рішення про його ліквідацію.

Показники у формі № 5 наводяться в тисячах гривень без десяткових знаків. Примітки до фінансової звітності, рівно як і баланс та інші звіти, підписуються керівником і головним бухгалтером підприємства чи особою, на яку покладено обов'язок ведення бухгалтерського обліку. Засвідчення підписаної звітності печаткою підприємства законодавством не передбачено (лист Міністерства фінансів України від 22.02.2010 р. № 31-34000-10-16/3801).

Строк подання Приміток до річної звітності її користувачам – загальний і обмежений – не пізніше 9 лютого наступного за звітним року (п. 5 Порядку № 419 «Про подання фінансової звітності»).

Окремо слід зазначити, що згідно з НП(С)БО 1 (п. 17) та МСБО 1 «Подання фінансової звітності»¹ (§ 38), у примітках має наводитися порівняльна інформація за попередній рік. Таких даних форма № 5 здебільшого не містить (виключенням є хіба що основні засоби, нематеріальні активи, забезпечення, резерви та біологічні активи – щодо них у Примітках таки передбачено наведення показників на початок звітного року). Зрозуміло, аби забезпечити «повноцінну» порівнянність (співставність) даних фінансової звітності її користувачам, доведеться подавати Примітки як за звітний, так і за попередній роки. Проте стосуватиметься це передусім таких користувачів звітності, як власники й інвестори підприємства, адже органам статистики та податкової служби така минулорічна «макулатура» ні до чого.

Форма № 5 складається з 15 розділів. Відповідно до Методичних рекомендацій № 1524, для перевірки правильності її складання показники цього звіту слід порівнювати між собою, а також із даними форм № 1, 2, 3 та Декларації з податку на прибуток підприємства.

Основні правила заповнення форми № 5 викладено в таблиці 13.

Таблиця 13

Правила заповнення Приміток до річної фінансової звітності

№ з/п	Розділи форми № 5	Зміст	Коментарі
1	I. Нематеріальні активи	Розшифровується інформація про нематеріальні активи, наведені в рядках 010–012 та вписуваному рядку 065 ф. № 1 «Баланс»	У розділі I, окрім, власне, інформації про нематеріальні активи, додатково наводяться дані про гудвіл, хоча останній за своєю сутністю до нематеріальних активів не належить. Тут також розкривається інформація про нематеріальні активи з особливим статусом (нематактиви, щодо яких існує обмеження права власності, нематактиви, оформлені в заставу, самостійно створені й отримані за рахунок цільових асигнувань)

2	II. Основні засоби	Розшифровуються показники рядків 030–032 та вписуваних рядків 055–057 ф. № 1 «Баланс»	Наводиться інформація про стан і склад основних засобів за їх групами та зміни, які сталися за рік. Із залишку на кінець року розкривається інформація про первісну (переоцінену) вартість і знос основних засобів, одержаних за фінансовою орендою та переданих в оперативну оренду. Окрім іншої довідкової інформації, у рядку 269 передбачається додаткове наведення вартісних показників інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю. Як вбачається з листа Мінфіну України від 21.03.2008 р. № 31-34000-20/23-2699/2103, інвестиційна нерухомість може обліковуватися за первісною вартістю, зменшеною на суму нарахованої амортизації з урахуванням втрат від зменшення корисності та вигід від її відновлення, лише до дати балансу, на яку підприємством здійснено заходи з визначення її справедливої вартості. Тобто сам факт

Продовження Таблиці 13

			здійснення підприємством таких заходів вимагає від нього зміни моделі обліку інвестиційної нерухомості
3	III. Капітальні інвестиції	Розкривається інформація про капітальні інвестиції в необоротні активи за звітний рік, відображені в рядку 020 ф. № 1 «Баланс»	Розділом III Приміток не врегульовано питання відображення капітальних інвестицій в необоротні активи, зарахованих надалі до складу активів, утримуваних для продажу. Вважаємо: якщо подібну «необоротку» визнано утримуваною для продажу після її введення в експлуатацію, то капінвестиції на її створення в розділі III відображають у загальному порядку. Якщо ж таке «дійство» відбудеться раніше, бухгалтер опиняється на обліково-звітному роздоріжжі. Деякі спеціалісти в такій ситуації пропонують доповнювати Примітки вписуваним рядком, у якому й наводити означені суми. Ми, зі свого боку, схилиємося до того, аби взагалі не враховувати в розділі III Приміток інвестиції за такими активами. Адже, як не крути, а за таких обставин

			підприємство вже має справу не з необоротними активами, а із запасами
4	IV. Фінансові інвестиції	Розшифровується інформація про рух за звітний період довгострокових і поточних фінансових інвестицій (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів) з наведенням їх балансової вартості на кінець року (рядки 040, 045, 220 ф. № 1 «Баланс»)	З огляду на внесення Законом № 4218-VI змін у Закон № 1560-XII та виключення векселів з об'єктів інвестиційної діяльності, очевидно, що вартість таких цінних паперів наразі до цього розділу Приміток уже не потраплятиме
5	V. Доходи і витрати	Розшифровуються доходи й витрати, наведені у ф. 2 «Звіт про фінансові результати»	Тут деталізується інформація про доходи й витрати, наведені в рядках 060, 090, 110–160 Звіту про фінансові результати. Однак не завжди показники ф. № 2 та ф. № 5 будуть тотожними. Наприклад, величина фінансових витрат, наведених у Примітках (рядках 540, 550, 560), перевищуватиме однойменні затрати з рядка 140 Звіту про фінансові результати на суму витрат, включених у собівартість кваліфікаційних активів

Продовження Таблиці 13

			за П(С)БО 31 «Фінансові витрати». Нагадаємо: останні мають наводитися в довідкових рядках ф. № 5: рядок 342 «Фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій»; рядок 633 «Фінансові витрати, включені до собівартості продукції основної діяльності»
6	VI. Грошові кошти	Розкривається інформація про залишки грошових коштів та їх еквівалентів на підприємстві на кінець року (розшифровка рядків 230, 231, 240 та 070 ф. 1 «Баланс»)	Найменування показників цього розділу говорять самі за себе, тому жодних проблем із їх заповненням виникати не повинно. Від себе лишень зазначимо, що листом від 14.04.2009 р. № 31-34000-10-10/10577 Мінфін України розповів про таке: кошти, перераховані філією на поточний рахунок компанії, але на звітну дату не зараховані на нього, мають відображатися як грошові кошти в дорозі (у рядку 670 ф. № 5). Крім того, не варто забувати про інформаційний рядок 691, у якому

			деталізуються дані рядка 070 ф. № 1 та наводиться сума грошових коштів, використання яких обмежено (наприклад, тих же залишків коштів на депозитних рахунках, розміщених за довгостроковими договорами банківського вкладу)
7	VII. Забезпечення і резерви	Наводяться дані про нарахування, використання та залишки забезпечень майбутніх витрат та резерву сумнівних боргів (деталізація рядків 162, 400–410, 415–418 ф. № 1 «Баланс»)	У цьому розділі узагальнюється інформація про рух коштів, які за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів (їх нарахування з одночасним включенням у витрати поточного періоду або первісну вартість основних засобів і використання на зарезервовані цілі), а також щодо резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником. У зв'язку з необхідністю перегляду на кожну дату балансу залишків забезпечень і резервів останні підлягають коригуванню. У свою чергу, зменшення таких залишків, незалежно від облікових процедур (сторнування чи списання в

Продовження Таблиці 13

			кореспонденції з рахунками обліку доходів), наводяться в графі 7 розділу VII Приміток «Сторновано невикористану суму у звітному році». Крім того, автори Методичних рекомендацій № 1524 наголошують на ув'язці графі 4 «Нараховано (створено)» рядка 775 «Резерв сумнівних боргів» розділу VII Приміток із даними рядка 491 «У тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів» розділу V Приміток
8	VIII. Запаси	Розшифровується інформація про балансову вартість на звітну дату та результати переоцінки протягом року оборотних активів підприємства, наведених у рядку 100–140 ф. № 1 «Баланс»	Заповнити графу 3 цього розділу вкрай просто. Оскільки найменування показників цілком відповідають найменуванням синтетичних рахунків (субрахунків), на яких обліковуються відповідні оборотні активи, необхідно просто перенести залишки із цих рахунків (субрахунків) у відповідні рядки табличної частини розділу VIII Приміток.

			Щодо граф 4–5, то їх доведеться заповнювати лише в разі, якщо протягом року підприємство вдавалося до переоцінки запасів за приписами п.п. 24–28 П(С)БО 9 «Запаси» (з метою відображення запасів за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації). Слід зауважити, що в табличній частині цього розділу не передбачено відображення інформації про необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу. Проте вартість таких активів на кінець звітного року все ж таки слід наводити у виносному рядку 926
9	IX. Дебіторська заборгованість	Розкривається інформація про дебіторську заборгованість за строками її виникнення	У рядку 940 «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» деталізується інформація з рядка 161 ф. 1 «Баланс» — про це йдеться в п. 121 Методичних рекомендацій № 1524. Водночас інформаційне наповнення рядка 950 «Інша поточна дебіторська заборгованість» залишається таємницею за сімома печатками. Практика проторувала стежину

Продовження Таблиці 13

			розшифрування через цей рядок показників лише одного (однойменного) рядка 210 ф. 1 «Баланс». Однак не буде помилкою й деталізація в його складі показників інших рядків балансу (насамперед рядків 170, 180, 190, 200). У графах 4–6 розділу IX Приміток наводяться показники дебіторської заборгованості за окресленими строками НЕпогашення, тобто прострочені борги. Тому в разі відсутності останніх заповненню підлягатиме лише графа 3, а графи 4–6 прокреслюватимуться
10	X. Нестачі і втрати від псування цінностей	Наводиться інформація про виявлені протягом року нестачі цінностей, результати щодо виявлення їх винуватців та стягнення зазнаних збитків	Під час заповнення розділу X Приміток слід керуватися приписами П(С)БО 9 (п. 27) та рекомендаціями Інструкції № 291 щодо застосування позабалансового рахунку 07 «Списані активи»
11	XI. Будівельні	Розкривається інформація	Цей розділ заповнюється лише

	контракти	про доходи й витрати, валову заборгованість замовників і замовникам за будівельними контрактами	підрядними організаціями
12	ХІІ. Податок на прибуток	Наводиться інформація про витрати, доходи, активи й зобов'язання з податку на прибуток (деталізація рядків 060, 460 та 550 ф. № 1 «Баланс»)	Цей розділ заповнюється із застосуванням норм П(С)БО 17 «Податок на прибуток». У рядку 1210 наводиться сума податку на прибуток, визначена відповідно до ПКУ та наведена в Декларації з податку на прибуток підприємства. Рядки 1220, 1225, 1230, 1235 заповнюються як сальдо на початок та кінець звітного року за рахунками 17 «Відстрочені податкові активи» та 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». У рядку 1240 наводиться сума податку на прибуток, відображена за дебетом рахунку 98 «Податок на прибуток», а також у рядках 180 та 210 ф. № 2 «Звіт про фінансові результати». Рядок 1250 заповнюється, якщо в підприємства протягом звітного року внаслідок операцій, відображених на рахунках власного капіталу, виникла різниця між оцінкою активу (зобов'язання) за даними бухгалтерського та податкового

Продовження Таблиці 13

			обліку. Така різниця може утворитися через безоплатне отримання необоротних активів або ж проведення їх дооцінки
13	ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань	Наводиться сума нарахованої амортизації та її використання за напрямками	Аби коректно заповнити показники цього розділу, варто звернутися до давнішого листа Мінфіну України від 17.11.2003 р. № 31-04200-04-5/5570. Отже, їх обчислюють виходячи з вартості капітальних інвестицій, відображених на рахунку 15 «Капітальні інвестиції», з урахуванням залишку на субрахунку 205 «Будівельні матеріали» вартості не переданого в монтаж придбаного устаткування, будівельних матеріалів і конструкцій, призначених забудовником для будівництва об'єктів основних засобів.

			Водночас вартість основних засобів та нематеріальних активів, унесених до статутного (пайового) капіталу підприємства, вартість безоплатно одержаних основних засобів і нематеріальних активів, а також сума переоцінки необоротних активів до складу капітальних інвестицій не включаються і на рахунку 15 не відображаються. У цьому розділі також не враховуються капітальні інвестиції, здійснені за рахунок бюджетних інвестиційних асигнувань, цільових коштів і внесків до статутного (пайового) капіталу підприємства. Також зауважте: сума в рядку 1310 не повинна перевищувати значення рядка 1300
14	XIV. Біологічні активи	Розшифровуються показники рядків 035–037, 110 ф. № 1 «Баланс»	Розділ XIV Приміток заповнюється лише підприємствами, які провадять сільськогосподарську діяльність, із дотриманням вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи»
15	XV. Фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподар	Фіксується вартість сільськогосподарської продукції під час первісного визнання, витрати, результати, виручка від її реалізації,	Розділ XV Приміток, як і попередній, заповнюється лише підприємствами, які провадять сільськогосподарську діяльність, із дотриманням вимог П(С)БО 30. Водночас, слід обов'язково зважати на

Продовження Таблиці 13

	ської продукції та додаткових біологічних активів	собівартість реалізованої продукції та фінансові результати від реалізації	співставність показників доходів і витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних унаслідок сільськогосподарської діяльності, що наводяться у графах 5–6 рядка 1540 розділу XV Приміток та вписуваних рядків 061, 091 ф. № 2 «Звіт про фінансові результати»

Список рекомендованої літератури до теми

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями).

2. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87.
4. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 428 с.
6. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств : [підручник] /Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко. – К. : Знання, 2008. – 492 с.
7. Сторожук Т. М. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Т. М. Сторожук. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2007. – 431 с.
8. Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Х. : Фактор, 2006. – 630 с.

Тема 7.

ЗВЕДЕНА І КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

План

1. Загальні положення НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».
2. Порядок складання консолідованої фінансової звітності.
3. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності у примітках до звітності.
4. Загальні положення П(С) БО 19 «Об'єднання підприємств». Порядок відображення об'єднання підприємств у фінансовій звітності.
5. Особливості складання зведеної звітності міністерств і відомств.

1. Загальні положення НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність»

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 12 п. 1) визначає, що підприємства, які мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність.

Консолідована фінансова звітність – це звітність, яка відображає фінансовий стан і результати діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Вимоги і методика складання консолідованої фінансової звітності регламентується НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене Наказом міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628 (Додаток 7).

Це положення визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності і застосовуються групою юридичних осіб (далі – група підприємств), яка складається з материнського (холдингового)

підприємства та дочірніх підприємств (крім групи підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, або групи підприємств, у якій материнське (холдингове) підприємство складає фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

Однак, це НП(С)БО не поширюється на програми виплат після закінчення трудової діяльності або інші довгострокові програми виплат працівникам, які регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 року № 601, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2003 року за № 1025/8346 (із змінами).

Для правильного застосування цього положення необхідно знати такі терміни:

Група – материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства.

Материнське (холдингове) підприємство – це підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Дочірнє підприємство – це підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Частка меншості – частка чистого прибутку (збитку) та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Чисті активи – активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

Внутрішньогрупове сальдо – сальдо дебіторської заборгованості та зобов'язань на дату Балансу, яке утворилося внаслідок внутрішньо-групових операцій.

Внутрішньогрупові операції – операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи.

Нереалізовані прибутки та збитки від внутрішньогрупових операцій – прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості запасів підприємства.

Консолідовану фінансову звітність подає материнське підприємство.

Особливістю консолідованої звітності є те, що активи, зобов'язання, доходи та витрати двох чи більше юридично самостійних одиниць об'єднуються в окремий звіт, до якого висуваються певні вимоги:

- консолідована звітність складається з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій або подій за схожих обставин;
- якщо неможливо застосувати єдину облікову політику, то в Примітках до цієї звітності необхідно вказати статті, до яких застосовувалася різна облікова політика;
- до консолідованої звітності включаються показники фінансової звітності усіх дочірніх підприємств (вітчизняних і зарубіжних) крім таких випадків: дочірнє підприємство придбане й утримується лише з метою його наступного продажу протягом дванадцяти місяців з дати Балансу; дочірнє підприємство здійснює діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству;
- до консолідованої фінансової звітності не включаються суми внутрішньо-групових сальдо, для того щоб не допустити подвійного відбиття одних і тих самих сум;
- при складанні консолідованої звітності підлягає виключенню Балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожне дочірнє підприємство і частка материнського підприємства в кожному дочірньому.

Слід пам'ятати, що не кожне материнське підприємство складає і подає консолідовану фінансову звітність.

НП(С)БО 2, р.І, п. 6 зазначає, що материнське підприємство, яке є дочірнім підприємством іншого підприємства, не подає консолідовану фінансову звітність за наявності однієї з таких умов:

- 1) якщо воно є дочірнім підприємством іншого підприємства (повністю або частково належить іншому підприємству);
- 2) власники неконтрольованої частки поінформовані про це і не заперечують;
- 3) якщо воно не є емітентом цінних паперів;
- 4) якщо його материнське підприємство складає консолідовану фінансову звітність, яка є загальнодоступною.

До консолідованої фінансової звітності включають показники фінансової звітності материнського підприємства та всіх дочірніх підприємств.

Показники фінансової звітності дочірнього підприємства не включаються до консолідованої фінансової звітності за умов, якщо:

- контроль дочірнього підприємства є тимчасовим, оскільки воно було придбане й утримується лише з метою його наступного продажу протягом короткострокового періоду;
- дочірнє підприємство здійснює свою діяльність в умовах, які обмежують його здатність передавати кошти материнському підприємству. Активи таких дочірніх підприємств відображаються за НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», як фінансові інвестиції.

Контролем визначено вирішальний вплив на фінансову, господарську та комерційну політику підприємства з метою отримання вигод від його діяльності у (НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств»).

Контроль інвестора передбачає:

- переважаючу участь в статутному капіталі дочірнього підприємства;
- право участі в управлінні та визначенні фінансової і господарської політики підприємства;

- право визначення або зміни більшості членів ради директорів дочірнього підприємства;
- право більшості голосів на зборах правління або рівнозначного органу управління дочірнього підприємства.

Дочірнє підприємство вважається контрольованим з боку материнського підприємства за наявності всіх таких умов:

1) материнське підприємство має владні повноваження щодо дочірнього підприємства;

2) результати діяльності дочірнього підприємства безпосередньо призводитимуть до змін у складі і вартості активів, зобов'язань, власного капіталу материнського підприємства;

3) материнське підприємство має фактичну можливість для здійснення владних повноважень.

У разі якщо дочірнє підприємство перестає бути контрольованим, материнське підприємство:

- не включає показників такого дочірнього підприємства до консолідованої фінансової звітності;
- визнає фінансові інвестиції в дочірнє підприємство за справедливою вартістю та відображає їх, а також будь-яку дебіторську заборгованість та зобов'язання у розрахунках з дочірнім підприємством згідно з відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;
- припиняє визнавати інший сукупний дохід, пов'язаний з таким дочірнім підприємством, у порядку, передбаченому відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку для вибуття активів та зобов'язань;
- визнає доходи і витрати, пов'язані з втратою контролю.

При складанні консолідованої фінансової звітності можуть не наводитись статті (рядки), за якими у групи підприємств відсутні показники (крім випадків,

якщо такі показники були у попередньому звітному році), та підлягають виключенню:

- балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожному дочірньому підприємстві;
- сума внутрішньогрупових операцій та внутрішньопового сальдо;
- сума нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій (крім збитків, які не можуть бути відшкодовані).

До консолідованих фінансових звітів включають інформацію про всі дочірні підприємства, які входять до складу групи. Це положення зберігається навіть за умов наявності між материнським та дочірнім підприємствами економічної несумісності, наприклад, діяльність банку та літакобудівельної компанії.

Перш за все, консолідована звітність відрізняється від звичайної тим, що не є звітністю юридично самостійного підприємства. Метою її складання є лише отримання загального уявлення про діяльність корпоративного утворення.

2. Порядок складання консолідованої фінансової звітності

Складання консолідованої звітності – це не сумування однойменних, статей фінансової звітності підприємств-членів об'єднання. Визначення суми показників звітності різних юридичних осіб використовується для складання зведеної звітності. Її призначенням є узагальнення показників звітності підприємств, які належать до однієї галузі.

Порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності визначено у НП(С)БО 2. Для формування консолідованої звітності материнське та дочірні підприємства подають свою фінансову звітність, складену за однаковий період і на ту саму дату балансу. Таким чином, якщо дочірнє підприємство здійснює свою діяльність на території, де фінансовий рік відрізняється від строків, встановлених для материнського підприємства, то підприємству слід

надавати додаткову звітність, складену відповідно до строків материнського підприємства.

Фінансова звітність материнського підприємства та його дочірніх підприємств, що використовується при складанні консолідованої фінансової звітності, складається за той самий звітний період і на ту саму дату балансу.

Консолідовану фінансову звітність складають з фінансової звітності групи підприємств з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій та інших подій за схожих обставин. Якщо при складанні консолідованої фінансової звітності неможливо застосувати єдину облікову політику, то про це повідомляється у примітках до консолідованої фінансової звітності.

Порядком подання фінансової звітності № 419, який затверджений Кабінетом Міністрів України, передбачено обов'язковість проведення інвентаризації активів, зобов'язань і капіталу перед складанням фінансової звітності за рік. Це у повній мірі стосується і складання консолідованої звітності. Тобто, перед формуванням показників фінансової звітності групи відповідальним особам дочірнього та материнського підприємства потрібно здійснити ряд «підготовчих» заходів (рис. 11).

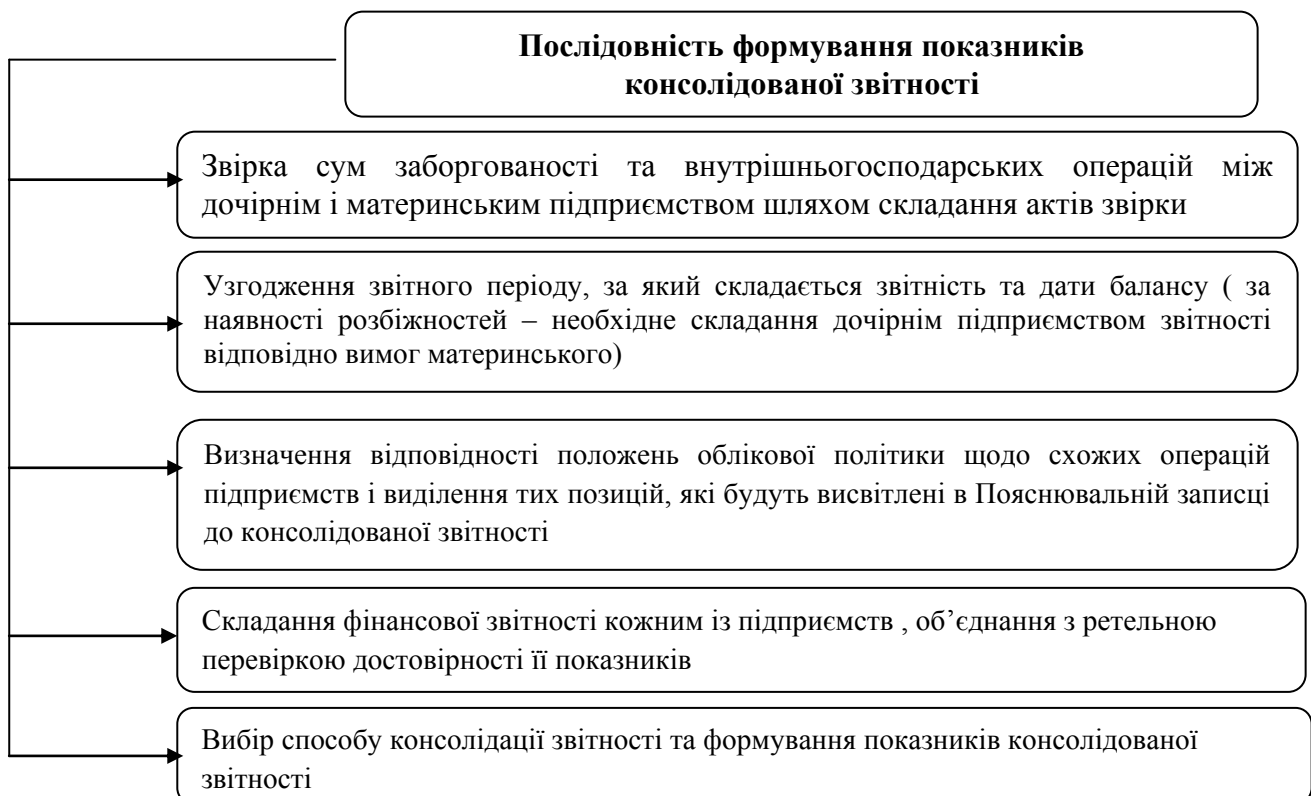

Рис. 11. Дії, що передують складанню консолідованої звітності

Дії перших двох етапів необхідні для точності та оперативності складання консолідованої. Зокрема нерівність сум внутрішньої заборгованості призведе і до нетотожності активу і пасиву ф. № 1 «Баланс» групи, оскільки ці суми підлягають взаємному виключенню.

Вибір способу консолідації передбачає спочатку визначення ступеню участі материнського підприємства в капіталі дочірнього. Існує, два варіанти (рис. 12).

За повної належності материнському підприємству дочірнього консолідація вимагає уважності:

- 1) для врегулювання внутрішньогрупової заборгованості;
- 2) при виключенні з Балансу вартості інвестицій материнського підприємства в дочірнє та суми його капіталу;
- 3) в процесі виключення консолідованого Звіту про фінансові результати виручки від реалізації продукції, товарів, інших товарно-матеріальних запасів, робіт і послуг в межах групи, а також відповідних витрат (зокрема, їх собівартості).

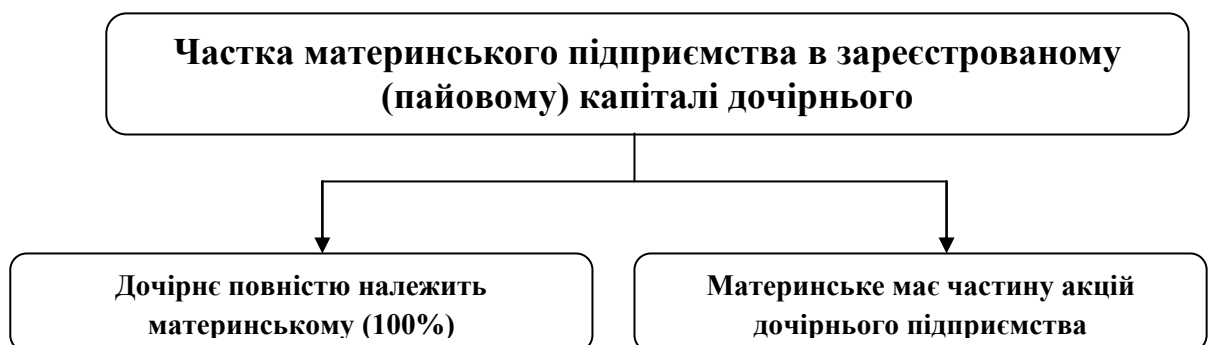

Рис. 12. Ступінь участі материнського підприємства в діяльності дочірнього підприємства

Консолідований Звіт про рух грошових коштів складається на основі консолідованого Балансу, консолідованого Звіту про фінансові результати та

консолідованого Звіту про власний капітал згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і 21 «Вплив змін валютних курсів».

Це означає, що після форм № 1 «Баланс» і ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» слід здійснити консолідацію показників ф. № 4 «Звіт про власний капітал». Основою для цього стануть показники цих форм підприємств групи. У ролі зразка для порівняння виступає консолідована ф. № 1 «Баланс»: показники консолідованої ф. № 4 «Звіт про власний капітал» на початок і кінець звітного періоду повинні бути рівними показникам розділу I Пасиву консолідованого балансу.

У процесі консолідації ф. № 3 «Звіт про рух грошових коштів» не можна обмежуватися лише консолідованими ф. № 1, ф. № 2 і ф. № 4. При цьому слід обов'язково врахувати дані аналітичного обліку для уникнення помилкового відображення у Звіті про рух грошових коштів зміни зобов'язань або дебіторської заборгованості у результаті негрошових операцій, руху грошових коштів від інвестиційної чи фінансової діяльності у складі операційної.

Для консолідації показників ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності», потрібно визначити суму показників ф. № 5 відповідних підприємств групи. Однак слід уважно консолідувати розділи IV «Фінансові інвестиції», V «Доходи і витрати», VIII «Запаси» (за наявності нереалізованих прибутків) і IX «Дебіторська заборгованість». Простим підсумуванням обмежуватися не можна, оскільки їх показники повинні бути тотожними показникам консолідованих Балансу та Звіту про фінансові результати. Останні ж визначені за допомогою певних способів консолідації, а не лише сумуванням.

Розглянемо методику складання консолідованої фінансової звітності.

Крок 1. Консолідована фінансова звітність складається шляхом впорядкованого додавання показників фінансової звітності дочірніх підприємств до аналогічних показників фінансової звітності материнського підприємства за формами № 1, № 2, № 3, № 4, № 5.

Крок 2. Одночасно необхідно виключити балансову вартість фінансових інвестицій материнської компанії в кожне дочірнє підприємство та частку материнської компанії у власному капіталі кожного дочірнього підприємства. А саме, необхідно скоригувати балансові статті «Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств» в активі та «Зареєстрований (пайовий) капітал» в пасиві на одну і ту ж суму.

У випадку, коли материнське підприємство придбало акції дочірнього підприємства за ціною, яка вища від номінальної вартості, процедура коригування ускладнюється у зв'язку із необхідністю визначення гудвілу, який повинен бути відображений у активі Балансу. Вартість негативного гудвілу показується у дужках і вираховується при визначенні підсумку першого розділу активу Балансу.

Крок 3. Нарахувати амортизацію гудвілу та суми дооцінки необоротних активів, що підлягають амортизації.

Порядок нарахування амортизації гудвілу визначено П(С)БО 19 (п.п. 10, 11). А саме, нарахування амортизації здійснюється щомісячно рівномірним нарахуванням протягом строку корисного його використання, але не більше 20 років. Визначення строку корисного використання гудвілу здійснюється із урахуванням:

- прогнозного строку діяльності підприємства;
- нормативно-правових актів або контрактів, що впливають на строк корисного використання;
- змін попиту на продукцію (роботи, послуги) підприємства тощо.

Якщо у результаті перекласифікації вартісної різниці частина фінансових інвестицій материнського підприємства в дочірні підприємства визнається в консолідованому Балансі як гудвіл та інші необоротні активи, необхідно на них нараховувати амортизацію від дати придбання протягом періоду корисного використання.

Крок 4. Вилучити суму нереалізованих прибутків і збитків від внутрішньогрупових операцій, облік яких передбачено П(С)БО 12 «Фінансові

інвестиції», згідно якого сума нереалізованого прибутку і збитку відображається у складі фінансового результату підприємства лише після перепродажу оборотних активів іншим особам або в сумі амортизації необоротних активів.

Сума таких прибутків повністю виключається з пасиву Балансу під час консолідації. Нереалізовані збитки теж виключаються, окрім збитків, які не можуть бути відшкодовані. Визначення суми нереалізованого прибутку чи збитку здійснюється за даними рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» та рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів».

Крок 5. Визначити частку меншості в чистих активах та фінансових результатах дочірних підприємств.

Частка меншості визначається як добуток відсотку голосів, які належать материнському підприємству, відповідно до власного капіталу та чистого прибутку (збитку) дочірніх підприємств, зменшеного (збільшеного) на суму нереалізованого прибутку (збитку) від внутрішньогрупових операцій.

Ця частка виникає там, де материнському підприємству належить менш ніж 100 % голосів (акцій) у дочірньому підприємстві.

Визначена частка меншості у капіталі дочірнього підприємства відображається в Балансі окремо від зобов'язань і власного капіталу материнського підприємства у вписуваному рядку 385 «Частка меншості».

У консолідованому Звіті про фінансові результати частка меншості у прибутку відображається у вписуваному рядку 215 «Частка меншості» від'ємною величиною у дужках.

Якщо частка меншості у збитках дочірнього підприємства перевищує частку меншості в капіталі дочірнього підприємства, то на суму такого перевищення і величину наступних збитків, яка належить до частки меншості, зменшується частка материнського підприємства у власному капіталі групи підприємств за винятком тієї частини, щодо якої меншість має зобов'язання і здатна покрити збитки. Якщо згодом у фінансовій звітності дочірнього підприємства відображено прибуток, то вся сума такого прибутку розподіляється

на частку материнського підприємства до покриття збитків меншості, сума яких відшкодована раніше за рахунок материнського підприємства.

Крок 6. Визначити та відобразити дивіденди за випущеними дочірніми підприємствами привілейовані акції.

Якщо дочірні підприємства випустили привілейовані акції, за якими накопичується сума дивідендів та які перебувають у володінні за межами групи, то материнське підприємство розраховує свою частку прибутку або збитку після коригування на суму дивідендів за привілейованими акціями дочірнього підприємства незалежно від оголошення дивідендів.

Крок 7. Визначити і відобразити в консолідованій звітності відстрочені податкові активи і зобов'язання відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток». Ці різниці виникають у зв'язку із виключенням нереалізованих прибутків і збитків із внутрішньогрупових операцій, тимчасовими і податковими оцінками інвестицій у дочірні підприємства.

Крок 8. Визначити та відобразити курсові різниці, які виникають у результаті консолідації фінансової звітності при умові, що материнське підприємство має дочірні підприємства за межами України.

У таких випадках виникають курсові різниці, при перерахунку показників фінансової звітності іноземних дочірніх підприємств. Порядок розрахунку визначено П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

Крок 9. Скласти консолідований Звіт про фінансові результати, при цьому частку меншості у прибутку (збитку) відобразити у вписуваному рядку «Частка меншості» від'ємною величиною у дужках.

Крок 10. Скласти Звіт про власний капітал з урахуванням того, що курсові різниці, що виникають під час перерахунку показників фінансової звітності тих дочірніх підприємств, які розташовані за межами України.

Курсові різниці в консолідованому Звіті про власний капітал відображаються у додатковій графі «Накопичена курсова різниця».

Крок 11. Скласти консолідований Звіт про рух грошових коштів на підставі консолідованого Балансу і консолідованого Звіту про фінансові результати та Звіту про власний капітал.

3. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності у Примітках до звітності

Для консолідації показників ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності», потрібно визначити суму показників ф. № 5 відповідних підприємств групи. Однак слід уважно консолідувати розділи IV «Фінансові інвестиції», V «Доходи і витрати», VIII «Запаси» (за наявності нереалізованих прибутків) і IX «Дебіторська заборгованість». Простим підсумуванням обмежуватися не можна, оскільки їх показники повинні бути тотожними показникам консолідованих Балансу та Звіту про фінансові результати. Останні ж визначені за допомогою певних способів консолідації, а не лише сумуванням.

У Пояснювальній записці до консолідованої фінансової звітності наводиться така інформація:

- перелік дочірніх підприємств із зазначенням назви, країни реєстрації та місцезнаходження, частки а капіталі, частки в розподілі голосів (у разі її неспівпадання з часткою капіталу);
- характер відносин між материнським та дочірнім підприємством, якщо материнське підприємство не володіє в дочірньому підприємстві (прямо або опосередковано) більш як половиною голосів;
- назву дочірніх підприємств, в яких материнському підприємству прямо або опосередковано (через дочірні підприємства) належить більше половини голосів, але яке з причини відсутності контролю не є дочірнім підприємством;
- причини, з яких показники фінансової звітності дочірнього підприємства не включено до консолідованої фінансової звітності;

- вплив придбання або продажу дочірніх підприємств на фінансовий стан (на дату балансу), фінансові результати звітного періоду та такі самі показники попереднього періоду;

- статті консолідованої фінансової звітності, деяких застосовувалася різна облікова політика.

Крім того, пояснювальна записка може містити також деталізацію суми та причин утворення нереалізованих прибутків, розмір і види внутрішньогрупової заборгованості, невідповідності положень облікової політики підприємств групи.

4. Загальні положення П(С) БО 19 «Об'єднання підприємств». Порядок відображення об'єднання підприємств у фінансовій звітності

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» із змінами і доповненнями визначає не тільки порядок ведення обліку, але й порядок складання звітності придбання інших підприємств, гудвілу, який виник при придбанні, злиття підприємств, а також розкриття інформації про об'єднання підприємств.

Це положення розповсюджується на підприємства, організації та інші юридичні особи усіх форм власності. Але воно не застосовується до операцій щодо об'єднання підприємств, які перебувають під спільним контролем, а також до обліку часток у спільних підприємствах.

Для розуміння і правильного застосування П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» необхідно знати такі терміни.

Гудвіл – перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання.

Дата придбання – дата, на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця.

Дочірнє підприємство – підприємство, яке перебуває під контролем материнського (холдингового) підприємства.

Злиття – об'єднання підприємств (шляхом створення нової юридичної особи, або приєднання підприємств до головного підприємства), в результаті якого власники (акціонери) підприємств, що об'єднуються, здійснюватимуть контроль над усіма чистими активами об'єднаних підприємств з метою досягнення подальшого спільного розподілу ризиків та вигод від об'єднання. При цьому жодна зі сторін не може бути визначена як покупець.

Ідентифіковані активи та зобов'язання – придбані активи та зобов'язання, які на дату придбання відповідають критеріям визнання статей Балансу, встановлених НП(С)БО «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Контроль – вирішальний вплив на фінансову, господарську і комерційну політику підприємства з метою одержання вигод від його діяльності.

Материнське (холдингове) підприємство – підприємство, яке здійснює контроль дочірніх підприємств.

Немонетарні активи – всі активи, крім грошових коштів, їх еквівалентів та дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошей.

Негативний гудвіл – перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань над вартістю придбання на дату придбання.

Об'єднання підприємств – з'єднання окремих підприємств у результаті приєднання одного підприємства до іншого або внаслідок одержання контролю одним підприємством над чистими активами та діяльністю іншого підприємства.

Придбання – об'єднання підприємств, в результаті якого покупець набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств в обмін на передачу активів, прийняття на себе зобов'язань або випуск акцій.

Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.

Частка меншості – частина чистого прибутку (збитку) та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Чисті активи – активи підприємства за вирахуванням його зобов'язань.

При складанні фінансової звітності об'єднання підприємств слід розрізняти **форми об'єднання**: злиття і придбання, які впливають на показники звітності.

Так об'єднання підприємств через злиття підприємств може здійснюватися через взаємний обмін акціями або створення третього підприємства, що забезпечує одночасно юридичне та економічне об'єднання. У результаті об'єднання інтересів акціонери дочірньої компанії стають акціонерами материнської компанії.

При придбанні підприємства покупець набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств в обмін на передачу активів, прийняття зобов'язань або випуск акцій.

Контроль вважається отриманим, якщо одне підприємство володіє прямо чи непрямо (через дочірні підприємства), більш ніж половиною голосів іншого підприємства.

Придбання підприємств передбачає ліквідацію придбаного підприємства або надання придбаному підприємству статусу дочірнього. Якщо придбане підприємство ліквідується то в цьому випадку здійснюється юридичне об'єднання. Якщо придбаному підприємству надається статус дочірнього, то це економічне об'єднання. Таким чином, різні форми об'єднання підприємств мають певні відмінності (табл. 14).

Таблиця 14

Відмінності різних форм об'єднання підприємств

Злиття	Умови об'єднання	Придбання
Тільки через обмін акціями або створення третього підприємства	Розрахунки за отримані корпоративні права	Обмін на будь-які активи, випуск акцій або прийняття на себе зобов'язань

Балансова вартість з урахуванням зміни облікової політики (якщо це відбулося)	Оцінювання статей Балансу	Справедлива вартість
Спільний розподіл контролю між всіма учасниками	Розподіл контролю	Одне підприємство отримує право контролю над іншим
Не визначається	Гудвіл	Визначається
Відносяться на витрати того періоду, протягом якого вони були здійснені	Витрати, пов'язані з об'єднанням	Включаються до вартості придбання
За період, у якому відбувається злиття і за попередній період	Період, з якого об'єднуються показники фінансової звітності	З дати придбання, а саме з дати на яку контроль за чистими активами і діяльністю підприємства, що купується, переходить до покупця
Ні одна із сторін не може бути визнана як покупець	Визнання покупця	Покупцем визнається підприємство, яке набуває контроль над чистими активами та діяльністю інших підприємств

Порядок визначення справедливої вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань визначено П(С)БО 19 (табл. 15).

Таблиця 15

Визначення справедливої вартості придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань

Об'єкти визначення справедливої вартості	Визначення справедливої вартості
1	2
1. Цінні папери	Поточна ринкова вартість на фондовому ринку. За відсутності такої оцінки - експертна оцінка
2. Дебіторська заборгованість	Теперішня (дисконтована) сума, яка підлягає отриманню, що визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою за вирахуванням

Продовження Таблиці 15

1	2
	резерву сумнівних боргів та витрат на отримання дебіторської заборгованості в разі потреби. Дисконтування не здійснюється для короткострокової заборгованості, якщо різниця між номінальною сумою дебіторської заборгованості та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5% номінальної суми)
3. Запаси	

3.1. Готова продукція і товари	Ціна реалізації за вирахуванням витрат на реалізацію та суми надбавки (прибутку), виходячи з надбавки (прибутку) для аналогічної готової продукції та товарів
3.2. Незавершене виробництво	Ціна реалізації готової продукції за вирахуванням витрат на завершення, реалізацію та надбавки (прибутку), розрахованої за розміром прибутку аналогічної готової продукції
3.3. Матеріали	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання)
4. Основні засоби	
4.1. Земля та будівлі	Ринкова вартість
4.2. Машини та устаткування	Ринкова вартість. У разі відсутності даних про ринкову вартість - відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
4.3. Інші основні засоби	Відновлювальна вартість (сучасна собівартість придбання) за вирахуванням суми зносу на дату оцінки
5. Нематеріальні активи	Поточна ринкова вартість. За відсутності такої вартості - оціночна вартість, яку підприємство сплатило б за актив у разі операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, виходячи з наявної інформації
6. Чисті активи або зобов'язання...за пенсійними програмами...з передбаченими виплатами	Теперішня (дисконтована) сума належних виплат пенсій за вирахуванням справедливої вартості будь-яких активів пенсійної програми
7. Податкові активи та зобов'язання	Сума податкових пільг чи податків, що підлягають сплаті, які виникають унаслідок об'єднання підприємств
8. Поточні та довгострокові зобов'язання	Теперішня (дисконтована) сума, яка має виплачуватися при погашенні заборгованості, визначеної за відповідними поточними відсотковими ставками. Дисконтування не здійснюється для короткострокових зобов'язань, якщо різниця між номінальною сумою зобов'язання та дисконтованою сумою є несуттєвою (менше 5% номінальної вартості)
9. Несприятливі (обтяжливі) контракти та інші ідентифіковані зобов'язання	Теперішня (дисконтована) сума, яка підлягає сплаті при погашенні зобов'язання, визначена за відповідною поточною відсотковою ставкою

Одночасно слід зазначити, що навіть при відсутності такого володіння про наявність контролю свідчить отримане право:

- не більше ніж половина голосів згідно з угодою з іншими інвесторами;
- здійснювати управління операційною та фінансовою політикою підприємства згідно зі статусом або угодою;

- призначати або знімати з посад більшість членів ради директорів (або керуючого органу);
- віддавати більшість голосів на зборах ради директорів (або аналогічного керуючого органу).

У разі злиття здійснюється додавання активів і пасивів об'єднаних підприємств без будь-якого їх переоцінювання, але слід пам'ятати, що внутрішня заборгованість та результати операцій між об'єднаними підприємствами виключаються при складанні фінансової звітності об'єднання підприємства (наприклад реалізація товарів, оренда майна, надання позик).

У разі придбання підприємства необхідно визначити справедливую вартість придбаних активів і зобов'язань, за якою вони будуть відображатися в Балансі. Крім цього при придбанні підприємств виникає гудвіл або негативний гудвіл, який відображається за залишковою вартістю у вписуваному рядку Балансу «Гудвіл» позитивною або від'ємною величиною, визначається наступним чином.

Гудвіл = Вартість придбання - справедлива вартість придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання

Негативний гудвіл = справедлива вартість придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання - вартість придбання.

Первісна вартість гудвілу зменшується щомісячним рівномірним нарахуванням амортизації протягом строку корисного його використання, але не більше 20 років. Якщо гудвіл на кінець року не відповідає ознакам активу, то він списується з включенням залишкової вартості до витрат у Звіті про фінансові результати.

Визначення балансової вартості негативного гудвілу залежить від того, чи прогнозується подальша діяльність придбаного підприємства з обчислювальними збитками. **Під обчислювальними збитками** слід розуміти додаткові витрати покупця на поліпшення діяльності придбаного підприємства (наприклад, витрати на рекламу продукції придбаного підприємства).

Якщо діяльність придбаного підприємства прогнозується із обчисленими збитками в майбутньому, то вартість негативного гудвілу визнається доходом рівномірно протягом утворення таких збитків і відповідно відображається у Звіті про фінансові результати.

Але, якщо діяльність придбаного підприємства прогнозується у майбутньому без збитків, то вартість негативного гудвілу визнається доходом у Звіті про фінансові результати таким чином:

- у сумі що не перевищує справедливої вартості придбаних немонетарних активів – рівномірно протягом строку корисного використання (амортизації) придбаних необоротних активів, що залишився;
- у сумі, що перевищує справедливу вартість придбаних немонетарних активів, у періоді придбання.

Якщо гудвіл на кінець року не відповідає ознакам активу, то він списується з включенням залишкової вартості до витрат.

Зарахований на баланс гудвіл надалі оцінюється на наявність ознак можливого зменшення його корисності в порядку, передбаченому Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 №817, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 13.01.2005 за №35/10315. Якщо гудвіл на кінець року не відповідає ознакам активу, то він списується з включенням залишкової вартості до витрат.

У разі придбання контрольного пакета акцій (капіталу) іншого підприємства покупець, починаючи з дати придбання, повинен відображати придбані акції (частку в капіталі) у складі фінансових інвестицій.

Об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності відображається в обліку за вартістю, яка є сумою сплачених грошових коштів або їх еквівалентів. Якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності здійснюється шляхом передачі інших активів або прийняття на себе зобов'язання, то вартість дорівнює справедливій вартості (на дату обміну) активів

або зобов'язань, наданих покупцем в обмін на контроль за чистими активами іншого підприємства, збільшеної на суму витрат, які безпосередньо пов'язані з об'єднанням підприємств та/або видів їх господарської діяльності.

Якщо об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності здійснюється поетапно (наприклад, шляхом послідовного придбання акцій), то кожна операція відображається окремо за справедливою вартістю придбаних ідентифікованих активів і зобов'язань, а вартість окремих інвестицій поетапно порівнюється з часткою покупця у справедливій вартості ідентифікованих активів і зобов'язань, які придбані на кожному етапі.

Після об'єднання підприємств складається фінансова звітність кожним підприємством (індивідуальна) та материнським – за групу підприємств (консолідована).

У Примітках до фінансової звітності за період, в якому відбулося об'єднання підприємств та/або видів їх господарської діяльності, покупцем вказуються:

- назва та загальна характеристика підприємств, що об'єдналися;
- дата об'єднання;
- інформація про закриття або продаж складової частини діяльності об'єднаних підприємств.

Також у Примітках до фінансової звітності за період, в якому відбулося придбання підприємства (контрольного пакету акцій), наводиться така інформація:

- відсоток придбаних акцій з правом голосу;
- вартість придбання і опис активів або зобов'язань, що надаються або повинні бути надані покупцем у порядку оплати;
- характер і сума забезпечення реструктуризації та інших витрат на закриття підприємства, які виникають в результаті придбання і визнані на дату придбання.

У Примітках до фінансової звітності наводиться й інформація про:

- строк корисного використання гудвілу (негативного гудвілу);

- обґрунтування періоду амортизації, якщо строк корисного використання гудвілу перевищує 20 років;
- звіряння вартості гудвілу (негативного гудвілу) на початок та кінець звітного періоду з висвітленням:
- первісної вартості та нарахованої суми амортизації (зносу) на початок та кінець звітного періоду.
- вартості гудвілу (або) та негативного гудвілу, які виникли в результаті придбання та зараховані на баланс у звітному періоді.
- суми амортизації гудвілу, нарахованої за звітний період.
- іншого списання вартості гудвілу (негативного гудвілу) у звітному періоді.

У Примітках до фінансової звітності наводиться така інформація про злиття підприємств:

- сума активів та зобов'язань, внесена кожним підприємством.
- види та кількість випущених акцій разом з часткою акцій, що мають право голосу, кожного підприємства, які були обмінені при злитті;
- дохід (виручка) від реалізації, інші операційні доходи, надзвичайні доходи та чистий прибуток (збиток) кожного підприємства до дати злиття, які включені до фінансової звітності об'єднаного підприємства.

У примітках до фінансової звітності наводиться також інформація про групи активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань придбаного підприємства та/або компонента підприємства, визнані на дату придбання, а також їх балансову вартість на дату балансу, що передуює даті придбання.

5. Особливості складання зведеної звітності міністерств і відомств

В ринкових умовах, які супроводжуються постійною конкурентною боротьбою виникає необхідність створення дочірніх підприємств, або об'єднання

підприємств чи їх придбання. При цьому виникають економічні відносини між такими підприємствами, що накладає особливості на зміст фінансової звітності.

Зведена фінансова звітність – це система показників, що відображають фінансовий стан на звітну дату і фінансові результати за звітний період групи взаємопов'язаних організацій.

Зведена фінансова звітність складається головними розпорядниками бюджетних коштів та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, що мають свою мережу, на підставі фінансової звітності розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, що належать до сфери їх управління, а також фінансової звітності за своїми операціями. Копії зведеної річної фінансової звітності, попередньо перевіреної Державною казначейською службою України, подаються до Міністерства фінансів України.

Зведення фінансової звітності передбачає механічне агрегування показників звітності учасників групи, зі складанням таблиць, дані яких за кожним підприємством групи додаються для отримання загального результату.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ст.7 п. 2.3) визначає, що зведену фінансову звітність подають:

- міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів, складають та подають зведену фінансову звітність щодо усіх підприємств, що належать до сфери їх управління;
- зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності;
- об'єднання підприємств крім власної звітності складають і подають зведену фінансову звітність щодо усіх підприємств, які входять до

їх складу, якщо це передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства.

Відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 24.02.2000р. № 37 (zareestrovano в Мінюсті України 15.03.2000р. за № 162/4383) встановлено перелік видів діяльності, щодо яких складається зведена фінансова звітність підприємствами (Табл. 16).

Таблиця 16

Перелік видів діяльності, за якими подається зведена фінансова звітність

1.	Основна діяльність підприємств промисловості
2.	Основна діяльність будівельних, монтажних, ремонтно-будівельних і бурових організацій
3.	Основна діяльність проектних, пошукових та геологічних організацій і топографо-геодезичних підприємств (експедицій)
4.	Капітальне будівництво
5.	Основна діяльність наукових організацій
6.	Основна діяльність постачальницько-збутових організацій
7.	Основна діяльність підприємств і організацій торгівлі та громадського харчування
8.	Основна діяльність підприємств з виробництва сільськогосподарської продукції
9.	Основна діяльність підприємств побутового обслуговування
10.	Основна діяльність підприємств транспорту
11.	Основна діяльність підприємств зв'язку
12.	Основна діяльність організацій з ремонту й утримання автомобільних шляхів
13.	Основна діяльність підприємств житлово-комунального господарства
14.	Основна діяльність правлінь громадських організацій та їхніх підрозділів
15.	Інші види діяльності

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 визначено, які міністерства, відомства та органи управління складають зведену фінансову звітність.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про виконання кошторисів доходів і видатків розпорядниками бюджетних коштів Державному казначейству та Рахунковій палаті щокварталу не пізніше 30-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 1 березня року, що настає за звітним.

Органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності, подають зведену фінансову звітність про

використання бюджетних коштів відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 25-го числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 25 лютого року, що настає за звітним.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств, які належать до сфери їх управління, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї), яких перебувають у державній власності, Мінекономіки і Мінфіну щокварталу не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 15 квітня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї фінансової звітності повідомляє Міністерство фінансів.

Об'єднання підприємств, утворені на добровільних засадах, подають власну та зведену фінансову звітність, якщо це передбачено установчими документами, у порядку, визначеному 8 пунктом постанови Кабінету Міністрів України № 419.

Об'єднання підприємств, утворені за рішенням Кабінету Міністрів України або центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління майном підприємств, подають крім власної зведену фінансову звітність відповідно Мінфіну та Мінекономіки або відповідному центральному органу виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування подають зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств комунальної власності, а також зведену фінансову звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у комунальній власності, відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 30 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 10 березня року, що настає за звітним. Про диференційовані терміни подання цієї звітності повідомляють місцевим органам виконавчої влади.

Зведені звіти складають по всіх показниках форм, передбачених для підприємств і організацій як по типових, так і внутрішньовідомчих формах.

Така звітність організацій, складається шляхом підсумовування звітів всіх підвідомчих підприємств. Як правило, зведені бухгалтерські звіти складаються за допомогою ПЕОМ за спеціального програмою, в якій закладено взаємозв'язок між показниками форм. Дані машинограм переносяться на бланки форм фінансової звітності.

Зведена фінансова звітність розглядається і затверджується в установленому порядку.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № У 96-XIV (зі змінами і доповненнями).

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій; затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99р. №291 і зареєстровано Мінюстом України 21.12.99 за №893/4186.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджено наказом Міністерства фінансів України в 07.07.99р. № 163.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628.

5. Порядок подання фінансової звітності, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000р. № 419.

6. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник] : 3-є вид. перероб. і доп. / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 672 с.

7. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 656 с.

8. Гарасим П. М. Податковий облік і звітність на підприємствах : [підручник] / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 448с.

9. Денчук П. Н. Організація, облік, звітність та оподаткування малого бізнесу : [навчальний посібник] / П. Н. Денчук, М. М. Дупай, С. В. Питель. – Тернопіль : Астон, 2002. – 222 с.

10. Зоріна В. Н. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / В. Н. Зоріна, Т. С. Осадча, Г. Г. Зорін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.

11. Уланчук В. С. Звітність підприємств : [підручник] / В. С. Уланчук. – К. : Знання, 2008. – 492 с.

Тема 8.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

План

1. Види та характеристика суб'єктів малого підприємництва.
2. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: його зміст та основні форми звітності (ф. № 1-м та ф. № 2-м).
3. Сутність ф. № 1-м «Баланс», зміст статей та порядок їх заповнення.
4. Сутність ф. № 2-м «Звіт про фінансові результати», зміст статей та порядок їх заповнення.

1. Види та характеристика суб'єктів малого підприємництва

Враховуючи, що рівень розвитку малих підприємств визначається, по-перше, їх місцем у структурі національної економіки (у порівнянні з середніми та великими підприємствами); по-друге, показниками їх стану в співставленні з аналогічними показниками малих підприємств в розвинених країнах, відповідно до Рекомендацій Комісії Європейського економічного співтовариства 2003/361/ЄС відносно малого та середнього бізнесу та з метою імплементації українського законодавства до норм Європейського права Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» (від 12.01.2012 р.) внесені зміни до статті 55 Господарського кодексу України щодо класифікації суб'єктів підприємницької діяльності. У ст. 3 Прикінцевих положень цього Закону зазначається, що суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Малими підприємствами (незалежно від форми власності) відповідно до Господарського кодексу є підприємства, у яких за звітний рік:

- середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб;
- обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує десяти мільйонів євро.

у Болгарії якісними критеріями віднесення підприємств до малих і середніх є спрощена система організації виробництва (безцехова структура та бригадна організація праці), великий ступінь самостійності, строк окупності витрат до 24 місяців, строк введення основних засобів і освоєння повної проектної потужності підприємства не більше 18 місяців, забезпечена реалізація продукції, управлінський апарат не більше 4-6 чоловік.

У Польщі, Угорщині такими критеріями є випуск несерійних товарів, диверсифікація та швидкий перехід до випуску нової продукції; підприємства у сфері обслуговування населення і туризму.

У Швеції використовують наступні показники: стадії росту (початкова, виживання зроста-ння); географічна сфера діяльності (локальні, регіональні, національні масштаби); галузь; специфічні характеристики власників і управлінців (наприклад, жінки-підприємці, іноземці); типи проблем, характерних для підприємств (наприклад, управління якістю, фінансування тощо).

З точки зору права на використання спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності (що є одним з напрямів державної підтримки МСП) в Україні існують інші норми класифікації суб'єктів малого і середнього підприємництва, які передбачають їх поділ на групи платників єдиного податку у відповідності до Податкового кодексу України:

- **перша група** – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 150 тис. грн.;

- **друга група** – фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі й побутових, платникам єдиного

податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб, або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 1 млн. грн.;

- **третя група** – фізичні особи – підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб; обсяг доходу не перевищує 3 млн. грн.;

- **четверта група** – юридичні особи, – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб; обсяг доходу не перевищує 5 млн. грн.;

- **п'ята група** – фізичні особи – підприємці, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 20 осіб; обсяг доходу не перевищує 20 млн. грн.;

- **шоста група** – юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, які протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв: середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб; обсяг доходу не перевищує 20 млн. грн.

При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку – фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

2. Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва: його зміст та характеристика форм звітності (ф. № 1-м та ф. № 2-м)

В зв'язку зі значною роллю таких суб'єктів підприємницької діяльності у формуванні економіки держави, остання потребує інформації про господарські засоби, які перебувають у власності таких підприємств, їх капітал і зобов'язання, фінансові результати діяльності. Тому Міністерством фінансів України розроблено і затверджено П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (Додаток 8). Положення цього документу регулюють порядок формування показників фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва, яка визначена ним як скорочена.

Фінансова звітність СМП є складовою частиною бухгалтерської звітності, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Вона розрахована, насамперед на таких користувачів інформації, як інвестори, кредитори та інших, які не можуть вимагати звітів з урахуванням їх конкретних потреб.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» суб'єкти малого підприємництва (СМП) – юридичні особи – можуть перейти на спрощену систему обліку та звітності, а фізичні особи взагалі не зобов'язані вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність.

Дія П(С)БО 25 поширюється тільки на юридичних осіб – СМП, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності.

Але, слід мати на увазі, що підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств, використовують форми звітів, затверджені цим положенням (стандартом).

Усі суб'єкти малого підприємництва, які вирішили подавати фінансову звітність за міжнародними стандартами (обов'язково – Публічні акціонерні

товариства), мають складати і подавати повний комплект фінансової звітності, яка визначена новим НП(С)БО 1, а не П(С)БО 25.

П(С)БО 25 передбачає правила складання фінансової звітності за скороченою формою:

1. Підприємства, які за результатами діяльності за минулий рік відповідають критеріям СМП, в поточному році застосовують П(С)БО 25, тобто звітуються за скороченою формою.

2. Якщо такі підприємства, а також новостворені підприємства за результатами діяльності за I квартал або I півріччя поточного (звітного) року не відповідають критеріям суб'єктів малого підприємництва, фінансовий звіт цими підприємствами подається за повною формою.

3. Підприємства, які за результатами діяльності за 9 місяців поточного (звітного) року не відповідають критеріям суб'єктів малого підприємництва, можуть подавати фінансову звітність за 9 місяців і за звітний рік згідно з П(С)БО 25.

За формами № 1-м та № 2-м можуть звітувати лише новостворені підприємства та підприємства, які за результатами діяльності за минулий рік відповідають встановленим критеріям в частині граничної середньооблікової кількості працівників та розміру валового доходу.

Тобто діюче (не новостворене) підприємство серед року не вправі почати надавати звітність за спрощеною формою. Наприклад, якщо у травні 2011 року підприємство дотримано вимоги п. 2 П(С)БО 25 (або навіть у 2011 році умови не дотримано, але станом на 01.01.2012 року воно відповідає визначеним вимогам), то підприємство зможе звітувати як СМП лише з 01.01.2013 року за умови, що увесь 2012 рік воно не порушувало встановлені приписи.

У разі якщо розглядати дзеркальну ситуацію – підприємство серед року порушило правила п. 2 П(С)БО 25 – воно повинно подавати фінзвітність за загальними формами вже у періоді втрати ознак суб'єкта малого (середнього) підприємництва. Наприклад, якщо у листопаді 2012 року обсяг валового доходу

підприємства від реалізації продукції (робіт, послуг) перескочив межу у 70 млн грн, до кінця 2012 року, а також увесь 2013 рік воно звітуватиме за формами, визначеними П(С)БО 1-5.

Для звітування за формою № 1-м та № 2-м не передбачено спецтермінів, тому слід керуватися загальними правилами Закону про бухоблік та Порядку № 419. Так, звітним періодом для складання фінзвітності є календарний рік.

Проміжну звітність у складі Балансу (Форма № 1-м) та Звіту про фінансовий результат (Форма № 2-м) суб'єкти малого та середнього підприємництва складають щоквартально наростаючим підсумком з початку звітного року (ст. 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

Квартальну фінансову звітність (крім зведеної та консолідованої) подають не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річну – не пізніше 9 лютого, наступного за звітним року (п. 5 Порядку № 419 «Порядок подання фінансової звітності»).

У цілому ж, особливістю фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва порівняно з фінансовою звітністю інших підприємств є скороченість її показників і їх більше узагальнення.

Суб'єкти малого підприємництва, які складають і подають фінансову звітність відповідно П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» використовують скорочену за показниками фінансову звітність (що не зазнала змін) у складі таких форм:

1. «Баланс» (ф. №1-м) (див. додаток 8.1).
2. «Звіт про фінансові результати» (ф. № 2-м) (див. додаток 8.2).

Показники цих форм звітності наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком після коми.

Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (форми № 1-мс і форми № 2-мс) складають малі підприємства – юридичні особи, котрі згідно з

податковим законодавством мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат.

Податковим кодексом України визначено (ст. 44, п. 44.2), що платники податку на прибуток, які оподатковуються за ставкою нуль відсотків та відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 ПКУ, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат з метою обрахунку об'єкта оподаткування за методикою, затвердженою Міністерством фінансів України.

У Податковому кодексі (ст. 154, п. 154.6) визначено, що на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується нульова ставка для платників податку на прибуток, у яких розмір доходів кожного звітного податкового періоду нарастаючим підсумком з початку року не перевищує трьох мільйонів гривень та нарахованої за кожен місяць звітного періоду заробітної плати, розмір якої встановлено законом, та які відповідають одному із таких критеріїв:

а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;

б) діючі, у яких протягом трьох послідовних попередніх років (або протягом усіх попередніх періодів, якщо з моменту їх утворення пройшло менше трьох років), щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що не перевищує трьох мільйонів гривень, та у яких середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб;

в) які були зареєстровані платниками єдиного податку в установленому законодавством порядку в період до набрання чинності цим Кодексом та у яких за останній календарний рік обсяг виручки від реалізації продукції становив до 1 мільйона гривень та середньооблікова кількість працівників становить до 50 осіб.

3. Сутність ф. № 1-м «Баланс», зміст статей та порядок їх заповнення

Першою з форм фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва є ф. № 1-м «Баланс» або ф. 1-мс «Баланс». Показники цієї форми відображають стан господарських засобів і джерел їх утворення СМП.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан суб'єкта малого підприємництва на звітну дату. **Баланс** – це звіт про фінансовий стан, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал.

Форма № 1-м «Баланс» стандартно складається з двох частин: актив та пасив (*див. додаток 8.1*). У графі 1 визначено найменування статей, у графі 2 – їх код. У графі 3 зазначають показники відповідної статті на початок звітного року. Їх беруть із річного минулорічного балансу. Тож під час складання проміжного квартального балансу показники даного рядка протягом року не змінюються. До графі 4 записують дані станом на кінець звітного періоду (кварталу або року, залежно від періоду складання). У разі складання квартальної звітності, показники наводять наростаючим підсумком з початку звітного року.

Актив і пасив «Балансу» складається із розділів, які у свою чергу – з певних статей.

Актив. Розділ І. Необоротні активи.

У статті «Незавершені капітальні інвестиції» (020) відображається вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу).

У статті «Основні засоби» (030-032) наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних державних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також вартість інших необоротних матеріальних активів, державні (казенні) та комунальні підприємства відображають вартість майна, отриманого на праві господарського відання чи праві оперативного управління, та об'єктів інвестиційної нерухомості. У цій статті також наводиться вартість нематеріальних активів. У статті наводяться окремо первісна (переоцінена) та

залишкова вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів, а також нарахована в установленому порядку сума їх зносу (у дужках). До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю вказаних необоротних активів і сумою їх зносу на дату балансу.

У статті «Довгострокові біологічні активи» (035-037) наводиться вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». У цій статті наводиться справедлива або первісна (переоцінена) вартість, сума накопиченої амортизації (у дужках) і залишкова вартість довгострокових біологічних активів. До підсумку балансу включається справедлива або залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною (переоціненою) вартістю і сумою накопиченої амортизації.

У статті «Довгострокові фінансові інвестиції» (040) відображаються фінансові інвестиції на період більше одного року, а також усі інші фінансові інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який час.

У статті «Інші необоротні активи» (070) наводяться суми інших необоротних активів, які не можуть бути включені до згаданих вище статей розділу «Необоротні активи».

Розділ II. Оборотні активи.

У статті «Виробничі запаси» (100) відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами.

У статті «Поточні біологічні активи» (110) відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в

нагулі, птиця, звірі, кролі, дорослі тварини, вибракувані із основного стада для реалізації, молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі) в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві та інші культури) в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться за Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи».

У статті **«Готова продукція» (130)** відображається собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та відповідають технічним умовам і стандартам. У цій статті наводиться також покупна вартість товарів, які придбані підприємствами для подальшого продажу.

У статті **«Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» (160-162)** відображається заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями заборгованість. У підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів, сума якого наводиться у дужках.

У статті **«Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (170)** відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів.

У статті **«Інша поточна дебіторська заборгованість» (210)** відображається заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка відображається у складі оборотних активів. Показники цієї статті наводяться за чистою реалізаційною вартістю, яка визначається у порядку, наведеному у пункті 12 цього Положення.

У статті **«Поточні фінансові інвестиції» (220)** відображаються фінансові інвестиції на строк, що не перевищує 1 рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів).

У статті **«Грошові кошти та їх еквіваленти» (230-240)** відображаються кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути

використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. У цій статті окремо наводяться кошти в національній та іноземній валюті. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, відображаються у складі необоротних активів.

У статті «Інші оборотні активи» (250) наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу «Оборотні активи». У цій статті наводяться, зокрема, вартість грошових документів і сальдо субрахунку «Податкові зобов'язання» рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами».

Розділ III. Витрати майбутніх періодів (270).

У складі витрат майбутніх періодів відображаються витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів.

Розділ IV. Необоротні активи та групи вибуття (275).

У вписуваному рядку 275 «IV. Необоротні активи та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для продажу, що визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Пасив. Розділ I. Власний капітал.

У статті «Статутний капітал» (300) наводиться зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства. Підприємства, для яких не передбачена фіксована сума статутного капіталу, відображають у цій статті суму фактичного внеску власників до статутного капіталу підприємства.

У статті «Додатковий капітал» (320) відображаються сума дооцінки необоротних активів, вартість безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб необоротних активів та інші види додаткового

капіталу. Тут також наводиться сума пайового капіталу (пайових внесків) членів споживчого товариства, спілок та інших організацій. Внески засновників підприємства понад статутний капітал включаються до цієї статті.

У статті «Резервний капітал» (340) наводиться сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства.

У статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» (350) відображається сума нерозподіленого прибутку або непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

У статті «Неоплачений капітал» (360) відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Господарські товариства у цій статті також відображають вилучений капітал, тобто фактичну собівартість часток, викуплених у своїх учасників, державні (казенні) та комунальні підприємства – передачу майна відповідно до Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки та господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності. Суми за цією статтею вираховуються при визначенні підсумку власного капіталу.

Розділ II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування (430).

У складі забезпечень наступних витрат і платежів відображаються суми забезпечення для відшкодування наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень з бюджету та інших джерел.

Розділ III. Довгострокові зобов'язання (480).

У статтях розділу «Довгострокові зобов'язання» наводиться сума заборгованості підприємства банкам за отримані від них позики, яка не є

поточним зобов'язанням, сума довгострокової заборгованості підприємства за зобов'язаннями щодо залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки, та за іншими довгостроковими зобов'язаннями.

Розділ IV. Поточні зобов'язання.

У статті «**Короткострокові кредити банків**» (500) відображається сума поточних зобов'язань підприємства перед банками щодо отриманих від них короткострокових позик. Зобов'язання за кредитами банків наводяться у балансі з урахуванням належної на кінець звітного періоду до сплати суми процентів за їх користування.

У статті «**Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями**» (510) наводяться суми зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати балансу підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців.

У статті «**Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги**» (530) відображається сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, включаючи заборгованість, забезпечену вексями. У цій статті також відображається заборгованість постачальникам за невідфактуровані поставки і розрахунки з надлишку товарно-матеріальних цінностей, який встановлено при їх прийманні.

У статті «**Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом**» (550) відображається заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи суму податку з працівників підприємства.

У статті «**Поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування**» (570) відображається сума заборгованості за відрахуваннями до Пенсійного фонду України, на обов'язкове соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників.

У статті «**Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці**» (580) відображається заборгованість за нарахованою, але ще не сплаченою сумою оплати праці, а також за депонованою заробітною платою. Заборгованість

підприємству працівників за операціями з оплати праці наводиться у статті «Інша поточна дебіторська заборгованість».

У статті «Інші поточні зобов'язання» (610) відображаються суми зобов'язань, які не включені до інших статей, наведених у розділі «Поточні зобов'язання», зокрема заборгованість за одержаними авансами, заборгованість засновникам у зв'язку з розподілом прибутку, заборгованість пов'язаним сторонам, сальдо субрахунку «Податковий кредит» рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» і сума валової заборгованості замовникам за будівельними контрактами.

У вписуваному рядку 605 відображаються зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, які утримуються для продажу, що визначаються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність».

Розділ V. Доходи майбутніх періодів (630).

До складу доходів майбутніх періодів включаються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

Порядок та особливості заповнення кожної із вищезгаданих статей подано у таблиці 17.

Таблиця 17

Назва статті	Код рядка	До складу суми відповідної статті потрапляє:	Сальдо відповідного рахунка (субрахунку)	
			За загальним планом рахунків	За спрощеним планом рахунків
АКТИВ				
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	020	вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій в необоротні активи на будівництво, реконструкцію, модернізацію (інші поліпшення, що	Дт субрахунку: 151 «Капітальне будівництво»; 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»; 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних	Дт рахунка: 15 «Капітальні інвестиції»

		збільшують первісну (переоцінену) вартість), виготовлення, придбання об'єктів матеріальних необоротних активів (у тому числі необоротних	матеріальних активів»; 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів»; 155 «Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів»	
		матеріальних активів, призначених для заміни діючих, і устаткування для монтажу) (див. Примітку 1)		

Примітка 1. У складі рядка 020, окрім незавершених капінвестицій у необоротні матактиви, потрапляють у т.ч. і незавершені капінвестиції у необоротні нематактиви. Адже незважаючи на те, що про них не сказано у п. 2.1 П(С)БО 25, рядок 020 найкраще підходить для таких незавершених капінвестицій. Це впливає як із самої назви рядка – П(С)БО 8 «Нематеріальні

Продовження Таблиці 17

активи», так і з Інструкції № 291, за якою на субрахунку 154 обліковують витрати підприємства на придбання (створення) нематеріальних активів. До речі, витрати на придбання (виращування) довгострокових біологічних активів також слід показувати у цьому рядку.				
Основні засоби		1) вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів і орендованих цілісних державних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів; 2) вартість інших необоротних матеріальних активів; 3) об'єктів інвестиційної нерухомості; 4) вартість нематеріальних активів. (див. Примітку)		
залишкова вартість	030	1) залишкова вартість основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематактивів, а також тих об'єктів інвестнерухомості, яка обліковується за справедливою вартістю, 2) справедлива вартість об'єктів інвестнерухомості, яку можна достовірно визначити	Рядок 031 мінус рядок 032 плюс Вартість інвестнерухомості, яка обліковується за справедливою вартістю (Дт субрахунку 100)	Рядок 031 мінус рядок 032 плюс Вартість інвест-нерухомості, яка обліковується за справедливою вартістю (Дт субрахунку 100)
первісна вартість	031	первісна (переоцінена)	Дт субрахунків рахунка:	Дт рахунка: 10 «Основні

		вартість об'єктів основних засобів, інших необоротних матактивів, нематактивів, а також вартість інвестнерухомості, якщо її справедливую вартість не можна достовірно визначити (п. 16 П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість») (див. Примітку 2)	10 «Основні засоби»; 11 «Інші необоротні матеріальні активи»; 12 «Нематеріальні активи»	засоби»
Примітка 2. У рядку 031 не зазначають первісну вартість інвестиційної нерухомості (субрахунок 100), яка обліковується за справедливою вартістю. У такому випадку справедлива вартість потрапляє відразу до графи 030 (п. 16 П(С)БО 32).				
знос	032	сума зносу (її наводять у дужках)	Кт субрахунку: 131 «Знос основних засобів» 132 «Знос інших	Кт рахунка: 13 «Знос необоротних активів» (окрім

Продовження Таблиці 17

			необоротних матеріальних активів»133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів» 135 «Знос інвестиційної нерухомості» (якщо її обліковують за первісною, а не справедливою вартістю)	зносу довгострокових біологічних активів)
Примітка 3. Державні (казенні) та комунальні підприємства у статті «Основні засоби» відображають вартість майна, отриманого на праві господарського відання чи праві оперативного управління (п. 2.2 П(С)БО 25).				
Довгострокові біологічні активи		вартість довгострокових біологічних активів, облік яких ведеться відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи». До підсумку балансу включається справедлива або залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною (переоціненою) вартістю і сумою накопиченої амортизації.		
справедлива (залишкова) вартість	035	справедлива, а також залишкова вартість, яка дорівнює різниці між первісною вартістю і сумою накопиченої амортизації	Рядок 036 мінус рядок 037 плюс Дт субрахунку: 161 «Довгострокові біологічні активи рослинництва, які	Рядок 036 мінус рядок 037 плюс Дт рахунка: 16 «Довгострокові біологічні активи» (в частині тих

			оцінені за справедливою вартістю»; 163 «Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю»; 165 «Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю»	активів, які обліковуються за справедливою вартістю)
первісна вартість	036	первісну вартість довгострокових біологічних активів у разі, якщо їх справедливу вартість на дату балансу достовірно визначити	Дт субрахунку: 162 «Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю»; 164 «Довгострокові	Дт рахунка: 16 «Довгострокові біологічні активи» (в частині тих активів, які обліковуються за первісною

Продовження табл. 17

		неможливо або підприємство є платником податку на прибуток (п. 11 П(С)БО 30)	біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю»; 166 «Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю»	вартістю)
Примітка 4. Біологічні активи відображаються на дату проміжного і річного балансу за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу, крім випадків, коли підприємство є платником податку на прибуток, або неможливо визначити справедливу вартість біологічного активу (п. 10 П(С)БО 30)				
накопичена амортизація	037	суму накопиченої амортизації (у дужках) біологічних активів, які обліковуються за первісною вартістю	Кт субрахунку: 134 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів»	Кт рахунка: 13 «З нос необоротних активів» в частині зносу довгострокових біологічних активів
Довгострокові фінансові інвестиції	040	вартість фінінвестицій на період більше одного року, а також усіх інших фінінвестицій, які не	Дт субрахунку: 141 «І нвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в	Дт рахунка: 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»

		можуть бути вільно реалізовані в будь-який час	капіталі»; 142 «Інші інвестиції пов'язаним сторонам»; 143 «Інвестиції не пов'язаним сторонам»	
Інші необоротні активи	070	вартість інших необоротних активів, які не можуть бути включені до згаданих вище статей розділу «Необоротні активи» (див. Примітку 5)	Дт субрахунку: 181 «Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду»; 182 «Довгострокові векселі одержані»; 183 «Інша дебіторська заборгованість»; 184 «Інші необоротні активи». 191 «Гудвіл при придбанні» 193 «Гудвіл при приватизації»	Дт рахунка: 18 «Інші необоротні активи»

Продовження Таблиці 17

			(корпоратизації)»	
Примітка 5. Під час переходу підприємств на застосування цього П(С)БО 25, до цієї статті на початок звітного року також включаються дані, наведені у статті «Відстрочені податкові активи» (рядок 060) Балансу (форма № 1) на кінець попереднього року.				
Усього за розділом I	080	Сума рядків 020, 030, 035, 040, 070		
II. Оборотні активи				
Виробничі запаси	100	1) вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу; 2) витрати на	Дт субрахунків рахунка: 20 «Виробничі запаси»; 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»; 23 «Виробництво»; 25 «Напівфабрикати»	Дт рахунка: 20 «Виробничі запаси»; 23 «Виробництво»

		незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги); 3) валова заборгованість замовників за будівельними контрактами		
Поточні біологічні активи	110	вартість поточних біологічних активів тваринництва (дорослі тварини на відгодівлі і в нагулі, птиця, звірі, кролі, дорослі тварини, вибракувані з основного стада для реалізації, молодняк тварин на вирощуванні і відгодівлі), а також рослинництва (зернові, технічні, овочеві та інші	Дт субрахунку: 211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю»; 212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю»; 213 «Поточні біологічні активи	Дт рахунка: 21 «Поточні біологічні активи»

Продовження Таблиці 17

		культури), облік яких ведеться відповідно до П(С)БО 30 (див. Примітку 4)	тваринництва, які оцінені за первісною вартістю»	
Готова продукція	130	1) собівартість виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками та відповідають технічним умовам і стандартам, 2) сільськогосподарська продукція в оцінці, визначеній відповідно до П(С)БО 30; 3) покупна вартість товарів, придбаних підприємствами для	Дт рахунка: 26 «Готова продукція»; 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»; 28 «Товари» (крім субрахунку 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу», які відображають у статті 275 форми 1-м)	Дт рахунка: 26 «Готова продукція» (крім необоротних активів та групи вибуття, утримуваних для продажу, які відображають у статті 275 форми 1-м)

		подальшого продажу		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		заборгованість покупців або замовників за реалізовану їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену вексями заборгованість. У підсумок балансу включається чиста реалізаційна вартість (рядок 160).		
чиста реалізаційна вартість	160	Рядок 161 мінус рядок 162 визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів, сума якого наводиться у дужках (рядок 162)	_____	_____
первісна вартість	161	дебіторська заборгованість у розмірі визнаного доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	Дт субрахунку: 341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті»; 342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті»; 361 «Розрахунки з	Дт рахунка: 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (крім субрахунку резерву сумнівних боргів)

Продовження Таблиці 17

			вітчизняними покупцями»; 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»; 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ»; 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням»	
резерв сумнівних боргів	162	суму нарахованого резерву сумнівних боргів	Кт рахунка: 38 «Резерв сумнівних боргів»	Кт відповідного субрахунку рахунка 37, на якому обліковують резерв сумнівних боргів

Примітка 6. Величина резерву сумнівних боргів визначається за одним із методів: 1) застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості; 2) застосування коефіцієнта сумнівності (п. 8 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»).

Примітка 7. Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з

активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів (п. 11 П(С)БО 10).				
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності	Дт субрахунку: 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами»; 641 «Розрахунки за податками»; 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»; 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»; 652 «За соціальним страхуванням»	Дт рахунка: 64 «Розрахунки за податками й платежами»
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	заборгованість дебіторів, яка не включена до інших статей дебіторської заборгованості та яка	Дт субрахунків рахунка: 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (крім субрахунку	Дт рахунка: 37 «Розрахунки з різними дебіторами» (окрім

Продовження Таблиці 17

		відображається у складі оборотних активів. Показники цієї статті наводять за чистою реалізаційною вартістю, яка визначається шляхом вирахування з дебіторської заборгованості резерву сумнівних боргів	378); 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»; 68 «Розрахунки за іншими операціями»; 654 «За індивідуальним страхуванням»; 655 «За страхуванням майна»	короткострокових векселів та резерву сумнівних боргів); 64 «Розрахунки за податками й платежами»; 66 «Розрахунки з оплати праці»; 68 «Розрахунки за іншими операціями»
Поточні фінансові інвестиції	220	фінансові інвестиції на строк, що не перевищує один рік, які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент (крім інвестицій, які є еквівалентами грошових коштів).	Дт субрахунку: 352 «Інші поточні фінансові інвестиції»	Дт рахунка: 35 «Поточні фінансові інвестиції»
Грошові	кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути			

кошти та їх еквіваленти:	використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. У цій статті окремо наводяться кошти в національній та іноземній валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, відображаються у складі інших необоротних активів.			
в національній валюті	230	залишок грошових коштів (у касі та на рахунках в банку) та їх еквівалентів (векселі, чеки, тощо) у національній валюті	Дт субрахунку: 301 «Каса в національній валюті»; 311 «Поточні рахунки в національній валюті»; 313 «Інші рахунки в банку в національній валюті»; 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті»; 351 «Еквіваленти грошових коштів» (у нацвалюті)	Дт рахунка: 30 «Каса»; 31 «Рахунки в банках»
у тому числі в касі	231	залишок грошових коштів в касі (сума, вказана у даному рядку	Дт субрахунку: 301 «Каса в національній	Дт рахунка: 30 «Каса»

Продовження Таблиці 17

		у складі суми рядка 230, а значить даний рядок у підсумку балансу не фігурує)	валюті»	
в іноземній валюті	240	залишок грошових коштів та їх еквівалентів в інвалюті	Дт субрахунку: 302 «Каса в іноземній валюті»; 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті»; 314 «Інші рахунки в банку в іноземній валюті»; 334 «Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»; 351 «Еквіваленти грошових коштів» (в інвалюті)	Дт рахунка: 30 «Каса»; 31 «Рахунки в банках»
Інші оборотні активи	250	суми оборотних активів, які не включені	Дт субрахунку: 331 «Грошові	Дт рахунка: 30 «Каса» (в

		до згаданих вище статей розділу «Оборотні активи». У цій статті наводяться, зокрема, вартість грошових документів і сальдо субрахунку 643 «Податкові зобов'язання»	документи в національній валюті»; 332 «Грошові документи в іноземній валюті»; 643 «Податкові зобов'язання»	частині субрахунку, на якому ведуть облік грошових документів); 64 «Розрахунки за податками й платежами» (в частині субрахунку, на якому ведуть облік податкових зобов'язань)
Усього за розділом II	260	Сума рядків 100, 110, 130, 160, 170, 210, 220, 230, 240, 250		
III. Витрати майбутніх періодів	270	витрати, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів	Дт рахунка: 39 «Витрати майбутніх періодів»	Дт рахунка: 39 «Витрати майбутніх періодів»
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	вартість необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для продажу, що визначається	Дт рахунка: 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»	Дт рахунка: 26 «Готова продукція» (в частині субрахунку, на якому ведуть

Продовження Таблиці 17

		відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»		облік необоротних активів та груп вибуття)
Баланс	280	Сума рядків 080, 260, 270, 275		
ПАСИВ				
I. Власний капітал				
Статутний капітал	300	зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу підприємства. Підприємства, для яких не передбачена фіксована сума статутного капіталу, відображають у цій статті суму фактичного внеску власників до статутного капіталу	Кт рахунка: 40 «Статутний капітал»	Кт рахунка: 40 «Власний капітал» (в частині субрахунку, на якому обліковують статутний капітал)

		підприємства		
Додатковий капітал	320	1) сума дооцінки необоротних активів; 2) вартість безоплатно отриманих підприємством від інших юр- або фізосіб необоротних активів; 3) і інші види додаткового капіталу; 4) сума пайового капіталу (пайових внесків) членів споживчого товариства, спілок та інших організацій; 5) внески засновників підприємства понад статутний капітал	Кт рахунка: 41 «Пайовий капітал» Кт субрахунку: 421 «Емісійний дохід»; 422 «Інший вкладений капітал»; 423 «Дооцінка активів»; 424 «Безоплатно одержані необоротні активи»; 425 «Інший додатковий капітал»	Кт рахунка: 40 «Власний капітал» (у частині субрахунку, на якому обліковують додатковий та пайовий капітал)
Резервний капітал	340	сума резервів, створених відповідно до законодавства або установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства	Кт рахунка: 43 «Резервний капітал»	Кт рахунка: 40 «Власний капітал» (у частині субрахунку, на якому обліковують резервний капітал)

Продовження Таблиці 17

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	сума нерозподіленого прибутку або непокритого збитку. Суму непокритого збитку наводять в дужках та вираховують під час визначення підсумку власного капіталу	Кт субрахунку: 441 «Прибуток нерозподілений» або Дт субрахунку: 442 «Непокриті збитки»	Кт або Дт рахунка: 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»
Примітка 8. У першому місяці року переходу на застосування П(С)БО 25, сальдо рахунків 17 «Відстрочені податкові активи» і 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» підлягає згортанню взаємною кореспонденцією цих рахунків із відображенням різниці на рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».				
Неоплачений капітал	360	сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Суми за цією статтею	Кт рахунка: 46 «Неоплачений капітал» Кт субрахунку: 451 «Вилучені	Кт рахунка: 40 «Власний капітал» (в частині субрахунку, на

		вираховуються при визначенні підсумку власного капіталу (наводиться у дужках) (див. Примітку 9)	акції»; 452 «Вилучені вклади й паї»; 453 «Інший вилучений капітал»	якому обліковують неоплачений та вилучений капітал)
Примітка 9. Господарські товариства у цій статті також відображають вилучений капітал, тобто фактичну собівартість часток, викуплених у своїх учасників. Державні (казенні) та комунальні підприємства — передачу майна відповідно до Положення № 1213.				
Усього за розділом I	380	Сума рядків 300, 320, 340, (+/-)350, (-)360		
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	1) суми забезпечення для відшкодування наступних витрат і платежів: на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань, тощо, 2) залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень з бюджету та інших джерел, у тому числі кошти, вивільнені від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств	Кт субрахунків рахунка: 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»; 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	Кт рахунка: 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»; 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
III. Довгострокові зобов'язання	480	1) сума заборгованості підприємства банкам за отримані від них	Кт субрахунків рахунка: 50 «Довгострокові	Кт рахунка: 55 «Інші довгострокові

Продовження Таблиці 17

		позики, яка не є поточним зобов'язанням, 2) сума довгострокової заборгованості підприємства за зобов'язаннями щодо залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки, 3) інші довгострокові зобов'язання	позики»; 51 «Довгострокові векселі видані»; 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»; 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»; 55 «Інші довгострокові зобов'язання»	зобов'язання»
IV. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити	500	сума поточних зобов'язань	Кт субрахунків рахунка:	Кт рахунка: 68 «Розрахунки за

банків		підприємства перед банками щодо отриманих від них короткострокових позик. Зобов'язання за кредитами банків наводяться у балансі з урахуванням належної на кінець звітного періоду до сплати суми процентів за їх користування	60 «Короткострокові позики»; 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» (в частині нарахованих банківських відсотків)	іншими операціями» (в частині субрахунку, на якому обліковують короткострокові кредити (позики) та відсотки за ними)
Поточна за боргованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	суми зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати балансу підлягають погашенню протягом 12 місяців	Кт субрахунку: 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті»; 612 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті»	Кт рахунка: 68 «Розрахунки за іншими операціями» (в частині субрахунку, на якому обліковують поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями)
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1) сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, включаючи заборгованість,	Кт субрахунку: 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті» 622 «Короткострокові	Кт рахунка: 68 «Розрахунки за іншими операціями» (в частині субрахунку, на якому обліковують

Продовження Таблиці 17

		забезпечену векселями; 2) сума заборгованості постачальникам за невідфактуровані поставки і розрахунки з надлишку товарно-матеріальних цінностей, який встановлено під час їх прийманні	векселі, видані в іноземній валюті» 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» 633 «Розрахунки з учасниками ПФГ»	кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги)
Поточні зобов'язання за розрахунками	—			
з бюджетом	550	заборгованість	Кт субрахунку:	Кт рахунка:

		підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи суму податку з працівників підприємства	641 «Розрахунки за податками»; 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»	64 «Розрахунки за податками й платежами» (в частині субрахунку, на якому обліковують кредиторську заборгованість за розрахунками з бюджетом)
зі страхування	570	заборгованість перед фондами загальнообов'язкового державного соціального, індивідуального страхування та страхування майна	Кт субрахунків рахунка: 65 «Розрахунки за страхуванням»	Кт рахунка: 64 «Розрахунки за податками й платежами » (в частині субрахунків на яких обліковують кредиторську заборгованість із соціального страхування, страхування на випадок безробіття, індивідуального страхування та страхування майна)
з оплати праці	580	заборгованість за нарахованою, але не виплаченою, а також депонованою	Кт субрахунків рахунка: 66 «Розрахунки за виплатами	Кт рахунка: 66 «Розрахунки з оплати праці»

Продовження Таблиці 17

		зарплатою (див. Примітку 10)	працівникам»	
Примітка 10. Прострочені зобов'язання з оплати праці не потрапляють в баланс, їх записують окремим рядком 665 у примітці до форми № 1-м. У ньому зазначають суму заборгованості на кінець звітного періоду з виплат працівникам, що не погашена (не виплачена) у встановлений колективним договором строк.				
<i>(Вписуваний рядок) Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, які утримуються</i>	605	зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, які утримуються для продажу, що визначаються відповідно до П(С)БО 27	Кт субрахунку: 680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу»	Кт рахунка: 68 «Розрахунки за іншими операціями» (в частині субрахунку на якому обліковують зобов'язання,

для продажу				пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, які утримуються для продажу)
Інші поточні зобов'язання	610	суми зобов'язань, які не включені до інших статей, наведених у розділі «Поточні зобов'язання», зокрема:	Кт субрахунку: 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»; 672 «Розрахунки за іншими виплатами»; 372 «Розрахунки з підзвітними особами»; 681 «Розрахунки за авансами одержаними»; 682 «Внутрішні розрахунки»; 683 «Внутрішньогоспо- дарські розрахунки»; 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»; 644 «Податковий кредит»	Кт рахунків: 37 «Розрахунки з різними дебіторами»; 64 «Розрахунки за податками й платежами»; 68 «Розрахунки за іншими операціями» (у частині відповідних субрахунків)
Усього за розділом IV	620	Сума рядків 500, 510, 530, 550, 570, 580, 605, 610		

Продовження Таблиці 17

V. Доходи майбутніх періодів	630	доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів	Кт рахунка: 69 «Доходи майбутніх періодів»	Кт рахунка: 69 «Доходи майбутніх періодів
Баланс	640	Сума рядків 380, 430, 480, 620, 630		

4. Сутність ф. № 2-м «Звіт про фінансові результати», зміст статей та порядок їх заповнення

Звіт про фінансові результати суб'єктами малого підприємництва складається за ф. № 2-м або ф. 2-мс, який на відміну від ф. № 2 має один розділ і меншу кількість рядків у зв'язку з тим, що суб'єктам малого підприємництва дозволяється групувати окремі види доходів та витрат.

Звіт про фінансові результати (ф. № 2-м) – це звіт про доходи і витрати та фінансові результати суб'єкта господарювання за звітний період. Звіт складається наростаючим підсумком з початку року і одночасно у графі 4 наводяться дані за аналогічний період минулого (попереднього) року (*див. додаток 8.2*).

Основним показником ефективності господарювання вважається прибуток. Ефективність роботи підприємства означає спроможність підприємства генерувати прибуток, який означає перевищення сукупних доходів над сукупними витратами за певний період.

Прибуток від господарської діяльності підприємства обчислюється, як різниця між виручкою від реалізацією продукції (без ПДВ) і витратами на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг).

Дохід повинен відображатись у звіті про фінансові результати, коли внаслідок господарської операції збільшуються економічні вигоди у вигляді надходження активів або зменшуються зобов'язання, що призводить до зростання власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати визнаються у звіті про фінансові результати на момент зменшення активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власникам) за умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена; на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять

відповідні економічні вигоди, пов'язані з використанням відповідного активу; негайно, якщо економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню їх як активу балансу.

Доходи і витрати включаються до складу звіту про фінансові результати на підставі принципів нарахування та відповідності.

Метою складання Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період.

Показники звіту наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком.

Основними статтями Звіту є:

- **стаття «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (010)**, де відображається загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.

- **стаття «Непрямі податки та інші вирахування з доходу» (020)**, в якій відображається сума податку на додану вартість, акцизного податку та інших вирахувань з доходу (надані знижки, вартість повернутих товарів та інші обов'язкові збори).

- **чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (030)** визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) непрямих податків та інших вирахувань з доходу.

- **стаття «Інші операційні доходи» (040)**, де відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття тощо. Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської

продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів наводяться лише довідково у вписуваному рядку 201.

- **стаття «Інші доходи» (050)**, в ній відображаються: дивіденди, відсотки, доходи від участі в капіталі та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій; дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць; інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Також у цій статті наводиться сума доходів від надзвичайних подій.

- **стаття «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» (080)**, де показується виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів, визначена відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 р. за № 27/4248 (із змінами).

- **стаття «Інші операційні витрати» (090)**, де наводяться адміністративні витрати, витрати на збут, а також собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів і фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття; відрахування на створення резерву сумнівних боргів і сума списаних безнадійних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні санкції; відрахування для забезпечення відшкодування наступних операційних витрат; інші витрати, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства. У цій статті також відображається належна до сплати за звітний період відповідно до законодавства сума податків і зборів. Конкретна назва податку або збору і відповідна сума наводяться у рядку 091.

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів наводяться лише довідково у вписуваному рядку 202.

- **стаття «Інші витрати» (100)**, в якій відображаються: витрати на сплату процентів та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями; втрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій; втрати від неопераційних курсових різниць; втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів; інші витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Також у цій статті наводяться втрати від надзвичайних подій.

- **стаття «Фінансовий результат до оподаткування» (130)** відображається різниця між чистими доходами (ряд. 070) та витратами підприємства (ряд. 120).

- **стаття «Податок на прибуток» (140)**, в ній відображається сума податку на прибуток, яка визначається в розмірі податку на прибуток за звітний період.

При переході підприємств на застосування цього Положення (стандарту) у цій статті у графі 4 за аналогічний період попереднього року наводиться результат відповідного складання (вирахування) значень статей «Податок на прибуток від звичайної діяльності» (рядок 180), «Податки з надзвичайного прибутку» (рядок 210) і «Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності» (рядок 185) Звіту про фінансові результати (форма № 2) за попередній рік.

- **стаття «Чистий прибуток (збиток)» (150)** відображається чистий прибуток або чистий збиток – різниця між сумою фінансового результату до оподаткування (ряд. 130) і сумою витрат з податку на прибуток (ряд. 140).

У зведених фінансових звітах показники фінансового результату до оподаткування, чистого прибутку і збитку наводяться розгорнуто як сума відповідних показників юридичних осіб, фінансова звітність яких включена до зведеного фінансового звіту.

Порядок та особливості заповнення Звіту про фінансові результати суб'єкта малого підприємництва (ф. № 2-м) наведено у таблиці 18.

**Порядок та особливості заповнення Звіту про фінансові результати
суб'єкта малого підприємництва (ф. № 2-м)**

Назва статті	Код рядка	Зміст статті	Джерело інформації (оборот за рахунками з початку року)		Норма П(С)БО
			План рахунків спрощений	План рахунків загальний	
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	Загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та непрямих податків (ПДВ, акцизного збору тощо). У рядок має потрапляти виручка від надання (реалізації) послуг, що є головною метою створення підприємства (предметом його статутної діяльності)	Кт рахунка: 70 «Доходи від реалізації»	Кт рахунка: 701 «Інший операційний дохід», 702 «Дохід від участі в капіталі», 703 «Інші фінансові доходи»	п.5.1 П(С)БО 25
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020 (див. При-мітку 1)	Сума ПДВ, акцизного податку та інших вирахувань з доходу (надані знижки, вартість повернутих товарів та інші обов'язкові збори)	Оборот за операціями: Дт 70 «Доходи від реалізації» Кт 64 «Розрахунки за податками й платежами»	Оборот за операціями: Дт 701 «Інший операційний дохід», 702 «Дохід від участі в капіталі», 703 «Інші фінансові доходи» Кт 64 «Розрахунки за податками й платежами», 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального	п. 5.2 П(С)БО 25

				страхування»	

Продовження Таблиці 18

				Дт 704 «Вирахування з доходу»	
Примітка 1. Дані в рядку 020 вказують у дужках					
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	030	Визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) непрямих податків та інших вирахувань з доходу	p.010 – p.020		п. 5.3 П(С)Б О 25
Інші операційні доходи	040	Всі доходи від операційної діяльності, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг, у т.ч. доходи від: операційної оренди активів; операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття тощо. Визначається шляхом вирахування з перелічених доходів непрямих податків та інших вирахувань з доходу. (див. Примітку 2)	Кт рахунка: 74 «Інші доходи» (інші операційні доходи крім доходів від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції та доходу від зміни вартості поточних біологічних активів)	Кт рахунка: 71 «Інший операційний дохід»: (крім субрахунку 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»)	п.5.4 П(С)Б О 25
Примітка 2. Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів наводяться лише					

довідково у вписуваному рядку 201, тобто вони не враховуються під час визначення фінансового результату.

Продовження Таблиці 18

Інші доходи	050	Зазначаються: дивіденди, відсотки, доходи від участі в капіталі та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій, дохід від реалізації фінансових інвестицій, дохід від неопераційних курсових різниць, інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства, доходи від надзвичайних подій. Визначається шляхом вирахування з доходу непрямих податків та інших вирахувань з доходу	Кт рахунка: 74 «Інші доходи» (інші звичайні доходи, крім операційних)	Кт рахунка: 72 «Дохід від участі в капіталі», 73 «Інші фінансові доходи», 74 «Інші доходи», 75 «Надзвичайні доходи»	п.5.5 П(С)Б О 25
Разом чистих доходів	070	Загальна сума доходу за вирахуванням непрямих податків та інших вирахувань з доходів	p.030 + p.040 + p.050		—
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080 (див. При- мітку 3)	Виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів, визначена відповідно до П(С)БО 16 «Витрати»	Дт рахунка: 90 «Собівартість реалізації»	Дт рахунків: 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», 902 «Собівартість реалізованих товарів», 903 «Собівартість	п.5.6 П(С)Б О 25

				реалізованих робіт і послуг»	

Продовження Таблиці 18

Примітка 3. Дані в рядку 080 вказують у дужках.					
Інші операційні витрати	090 (див. Примітку 4)	Наводяться (див. Примітка 5): адміністративні витрати, витрати на збут, собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів і фінансових інвестицій), собівартість реалізованих необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття, відрахування на створення резерву сумнівних боргів і сума списаних безнадійних боргів, втрати від знецінення виробничих запасів, втрати від операційних курсових різниць, визнані економічні санкції, відрахування для забезпечення відшкодування наступних операційних витрат, інші витрати, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства, сума податків і зборів, належна до сплати за звітний період	Кт рахунка: 96 «Інші витрати» (інші витрати операційної діяльності крім витрат від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції та доходу від зміни вартості поточних біологічних активів)	Дт рахунка: 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності» (крім субрах. 940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»)	п.5.7 П(С)Б О 25

		відповідно до законодавства. (див. Примітку 6)			

Продовження Таблиці 18

Примітка 4. Дані в рядку 090 вказують у дужках.					
Примітка 5. Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів наводяться лише довідково у вписуваному рядку 202, тобто вони не враховуються під час визначення фінансового результату.					
у тому числі	091 (див. Примітку 6)	Наводиться конкретна назва податку або збору і відповідна сума (не враховується під час підрахунку фінансового результату)			п.5.7 П(С)Б О 25
Примітка 6. Дані в рядку 091 вказують у дужках.					
	092	П(С)БО 25 не вказує, які дані зазначаються в цьому рядку			-
Інші витрати	100 (див. Примітки 7)	Відображаються: витрати на сплату процентів та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями, втрати від участі в капіталі, собівартість реалізації фінансових інвестицій, втрати від неопераційних курсових різниць, втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів, інші витрати, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства, втрати від надзвичайних подій	Дт рахунка: 96 «Інші витрати» (інші звичайні витрати, крім операційних)	Дт рахунка: 95 «Фінансові витрати», 96 «Втрати від участі в капіталі», 97 «Інші витрати», 99 «Надзвичайні витрати»	п.5.8 П(С)Б О 25
Разом	120	Загальні витрати від	р.080 + р.090 + р.100		—

витрати	(див. Примітку 7)	звичайної та надзвичайної діяльності		
Примітка 7. Дані в рядку 100, 120 вказують у дужках.				

Продовження Таблиці 18

Фінансовий результат до оподаткування	130 (див. Примітку 8)	Різниця між чистими доходами та витратами підприємства	р.070 – р.120	п.5.9 П(С)Б О 25

Примітки 8. Дані в рядку 130 вказують у дужках, якщо фінансовий результат до оподаткування – збиток.

Податок на прибуток	140 (див. Примітку 9)	Сума податку на прибуток, яка визначається в розмірі податку на прибуток за звітний період (див. Примітку 10)	Оборот за операціями: Дт 96 «Інші витрати» (в частині обліку податку на прибуток) Кт 64/податок на прибуток	Оборот за операціями : Дт 98 «Податок на прибуток» Кт 64/податок на прибуток	п. 5.10 П(С)Б О 25

Примітка 9. Дані в рядку 140 вказують у дужках.

Примітка 10. У разі переходу підприємств на застосування П(С)БО 25 у цій статті у графі 4 за аналогічний період попереднього року наводять результат відповідного складання (вирахування) значень статей «Податок на прибуток від звичайної діяльності» (рядок 180), «Податки з надзвичайного прибутку» (рядок 210) і «Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності» (рядок 185) Звіту про фінансові результати (форма № 2) за попередній рік (п. 5.19 П(С)БО 25).

Чистий прибуток (збиток)	150 (див. Примітку 11)	Чистий прибуток або чистий збиток — різниця між сумою фінансового результату до оподаткування і сумою витрат з податку на прибуток	р.130 – р.140	п. 5.11 П(С)Б О 25

Примітка 11. Дані в рядку 150 вказують у дужках, якщо отримано збиток.

Забезпечення матеріального заохочення	160	Суми забезпечення матеріального заохочення у складі забезпечень наступних витрат і платежів (див. Примітку 12)	Кт рахунка: 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» на суму забезпечення матеріального	Кт рахунка: 477 «Забезпечення матеріального заохочення» на суму	—

			заохочення	забезпечення матеріального заохочення	
Примітка 12. Відповідно до П(С)БО 11, див. лист Мінфіну від 19.07.2011 р. № 31-08410-07-10/18268 .					
Вписувані рядки					

Продовження Таблиці 18

<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільсько-господарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів</i>	201	Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, зміни вартості поточних біологічних активів. Наводяться лише довідково, тобто вони не враховуються під час визначення фінансового результату	Кт рахунка: 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» (за відповідними субрахунками)	Кт рахунка: 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»	п. 5.4 П(С)БО 25
<i>Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільсько-господарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів</i>	202	Витрати від: первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, витрати від зміни вартості поточних біологічних активів. Наводяться лише довідково, тобто вони не враховуються під час визначення фінансового результату	Дт рахунка: 96 «Інші витрати» (за відповідними субрахунками)	Дт рахунка: 940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»	п. 5.7 П(С)БО 25

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами і доповненнями).

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII (зі змінами і доповненнями).
5. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою КМУ від 28.02.2000 р. № 419.
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186.
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291.
9. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 р. № 1213.

Тема 9.

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ В УКРАЇНІ

План

1. Сутність та призначення податкової звітності.
2. Декларація з податку на прибуток підприємства: основні поняття, порядок складання і подання.
3. Зміст, структура та порядок складання податкової декларації з податку на додану вартість.
4. Декларація про майновий стан і доходи фізичних осіб.
5. Сутність, порядок складання та подання звітності з акцизного податку.
6. Особливості податкової звітності підприємств, які сплачують єдиний податок.

1. Сутність та призначення податкової звітності

Нарахування і сплата будь-якого виду податку чи збору (обов'язкового платежу) припускають здійснення належним чином обліку і розрахунку, результати яких відображаються у відповідній формі податкової звітності.

Податкова звітність являє собою сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленної форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету. Податкову звітність може здійснювати як платник податку самостійно, так і його представник або податковий агент. Це вужче поняття, ніж фінансова звітність, яке містить винятково питання з оподаткування.

Податкова звітність характеризує стан зобов'язань підприємства, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків та інших обов'язкових зборів і платежів. Вона подається до органів податкової служби і позабюджетних фондів.

Податки – це встановлені вищим органом законодавчої влади обов'язкові платежі, які сплачують фізичні та юридичні особи до бюджету у розмірах і у терміни, передбачених законодавством.

Збір (плата, внесок) – обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

В Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори. До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені Податковим Кодексом України (ПКУ) і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених ПКУ.

До основних загальнодержавних податків належать:

- податок на прибуток підприємств;
- податок на доходи фізичних осіб;
- податок на додану вартість;
- акцизний податок;
- збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- екологічний податок;
- плата за землю;
- збір за користування радіочастотним ресурсом України;
- збір за спеціальне використання води;
- збір за спеціальне використання лісових ресурсів;
- фіксований сільськогосподарський податок;
- збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
- мито та ін.

До місцевих податків і зборів належать:

- податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- єдиний податок.
- збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- збір за місця для паркування транспортних засобів;
- туристичний збір.

Призначенням ведення податкових розрахунків є визначення сум податків і зборів, які підлягають перерахуванню до бюджету, і контроль за їх сплатою.

На платника податку покладається обов'язок складання і подання податкової звітності у разі, якщо відповідним податковим законом на нього покладено обов'язок зі сплати податку.

Платник податків може не надавати податковому органу податкову звітність, якщо;

- 1) звітність про виконання податкового обов'язку надає податковий агент;
- 2) платник податків входить до складу консолідованої групи платників по податках, звітність за якими надається головним підприємством.

Податкова звітність реалізується шляхом подання платником податку *податкової документації*, тобто документів, що містять відомості про обчислення і сплату податку.

Реалізуючи обов'язок з податкової звітності, платник податків подає в податкові органи такі **види податкових документів**, в яких зафіксовано обчислення податку і визначено суму, що підлягає сплаті:

1. Розрахунково-звітну документацію – документи, в яких фіксуються податкові розрахунки і суми податків. По кожному податку існує єдиний податковий документ, в якому платник розраховує суму податку, що підлягає сплаті, і який подає платник податків до податкового органу у встановлений законодавством термін. Такі документи містять відомості про строки, базу оподаткування, податкові пільги, розміри податкового окладу, причому

називатися вони можуть по-різному: декларація, розрахунок, звіт тощо (декларація про прибуток підприємства).

2. Супутню (чи довідкову) документацію – документи, які містять довідкову інформацію, що деталізує дані для обчислення податків і розшифровує чи обґрунтовує податкові розрахунки. Така документація поділяється на:

а) документи, необхідні для обчислення податків, наприклад, звіт про результати діяльності виконавця довгострокових договорів (контрактів);

б) документи довідкового характеру, які безпосередньо не впливають на обчислення сум податків, приміром, розрахунок-повідомлення розподілу консолідованого податку між юридичною особою та філіями.

3. Облікову документацію – це документи, що являють собою зведені форми податкового обліку. Первинні документи бухгалтерського обліку, які накопичуються і систематизуються в податковому обліку, підлягають узагальненню за певний податковий період. Після цього на підставі цих уже згрупованих документів визначається сума податків, що підлягає внесенню у відповідні фонди. Прикладом такого виду податкової документації є Книга обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва – юридичної особи, що застосовує спрощену систему оподаткування, обліку та звітності.

Особливістю податкової документації є те, що в її складі немає спеціалізованих «податкових» первинних документів, оскільки підставою для ведення податкового обліку є, як правило, первинні бухгалтерсько-облікові документи, які фіксують факт здійснення господарської операції. Виходячи з цього, інші відомості не можуть бути предметом податкової документації і податкові органи не мають права вимагати від платника податків подання відомостей, не передбачених законодавством про оподаткування, або подання податкової документації до настання термінів звітності.

Податкова звітність класифікується за різними ознаками (табл. 19).

Податкову звітність подають до податкових органів за підсумками звітного періоду у встановлений законодавством строк. Терміни здійснення податкової звітності встановлюються по кожному податку окремо. Першим днем подання податкової звітності вважають день, що йде за днем закінчення звітного податкового періоду. Якщо останній день подання податкової звітності є вихідним або святковим, то днем подання звітності вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. Граничні терміни подання податкової звітності можуть бути продовжені за правилами і на підставах, передбачених податковим законодавством.

Таблиця 19

Класифікація форм податкової звітності підприємства

Класифікаційна ознака	Вид звітності	Характеристика
Періодичність складання	Квартальна, піврічна, дев'ятимісячна, річна	Подається відповідно раз у квартал, півроку, дев'ять місяців, рік
Строк подання	Поточна	Квартал, півріччя, 9 місяців
	Річна	Результати роботи за рік
Рівень спеціалізації	Загальна	Охоплює всі сторони діяльності
	Спеціалізована	Охоплює тільки певний вид діяльності (звітність із використання фонду оплати праці тощо)
Ступінь узагальнення	Індивідуальна	Однієї юридичної особи
	Консолідована	Юридичної особи та дочірніх підприємств
Призначення	Зовнішня	Відкрита для користувачів і може бути оприлюднена
	Внутрішня	Для власних потреб, оприлюдненню не підлягає і не надається внутрішнім користувачам
Роль в економіці	Загальнодержавна	Для аналізу розвитку економіки країни
	Внутрішньогалузева	Розробляється відповідними міністерствами і відомствами

Контроль за правильністю подання податкової звітності уповноважені здійснювати регіональні органи Державної податкової служби. Для забезпечення поточного контролю в нашій країні запроваджено подання до органів податкової

служби звітності, що відображає суму нарахованих і сплачених відповідним підприємством з певного виду податку, а також зобов'язання платника перед бюджетом зі сплати цього податку.

Відповідно до ст. 47 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (далі – ПКУ) відповідальність за неподання, порушення порядку заповнення документів податкової звітності, порушення строків їх подання контролюючим органам, недостовірність інформації, наведеної в зазначених документах, несуть:

— юридичні особи, постійні представництва нерезидентів, які відповідно до ПКУ визначені платниками податків, а також їх посадові особи. Відповідальність за порушення податкового законодавства відокремленим підрозділом юридичної особи несе юридична особа, до складу якої він входить;

— фізичні особи – платники податків та їх законні чи уповноважені представники у випадках, передбачених законом;

— податкові агенти.

ПКУ передбачено відповідальність за неподання, або несвоєчасне подання податкової звітності, зокрема:

1. Неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати та сплачувати податки, збори податкових декларацій (розрахунків), – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

2. Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

У зв'язку з існуванням великої кількості податків в Україні, Державною податковою адміністрацією розроблено та затверджено значну кількість форм податкової звітності, серед яких потрібно виділити основні види (табл. 20).

Таблиця 20

Основні види податкової звітності

№ п/п	Назва звіту	Індекс форми	Дата та номер документа, яким	Терміни подання в органи ДПС та інші

			затверджено форму звітності	контролюючі органи
ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ				
1.	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку	1ДФ	Наказ Державної податкової адміністрації України 24.12.2010 № 1020	Податковий розрахунок подається окремо за кожний квартал (податковий період) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного кварталу. Окремий податковий розрахунок за календарний рік не

Продовження Таблиці 20

2.	Декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 20__ рік	—	Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI	Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до цього Закону.
3.	Податкова декларація про майновий стан і доходи	—	Наказ Міністерства фінансів України 07.11.2011 № 1395 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 03.02.2012 № 84)	за звітним року;- для приватних підприємців на загальній системі оподаткування – протягом 40 днів після закінчення звітного року, тобто до 9 лютого року,
				наступного за звітним, включно. Для квартального звітного періоду термін подачі декларації також становить 40 днів після його закінчення.подається.
ПОДАТОК НА ПРИБУТОК				
1.	Податкова декларація з	—	Наказ Міністерства	Подається протягом 40

	податку на прибуток підприємства (додатки ІД, СБ, ЦП, ІВ, АМ, ВО, ТП, ПЗ, ЗП, ПН, АВ, ВП)		фінансів України 28.09.2011 № 1213 (з урахуванням змін від 05.12.2012 р. № 1281)	календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного періоду. Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.
2.	Спрощена податкова декларація з податку на	—	Постанова Кабінету міністрів України від	Див. абз. 4 п. 46.5 ст. 46 Податкового

Продовження Таблиці 20

	прибуток підприємства, яка обкладається податком за нульовою ставкою відповідно до п. 154.6 ст. 154 ПКУ		15.02.2012 р. № 98	Кодексу України
3.	Податкова декларація з податку на доходи (прибуток) страхувальника (додатки ІД, ЦП, ІВ, АМ, ПН, РН, СВ, ВП)	—	Наказ Державної податкової адміністрації України від 21.02.2011 № 97 (для податкового 2012 р.), Наказ Міністерства фінансів України 07.11.2011 № 1397 (для податкового 2013 р.)	Див. ст. 46, п. 5; п. 8 підрозділу 4 розділу XX Податкового Кодексу України
4.	Податкова декларація з податку на прибуток банку (додатки ОД, ЦП, ІД, СБ, ОВ, ІВ, АМ, ТП, ЗП, АВ, ПН, ВП)	—	Наказ Міністерства фінансів України 21.12.2011 № 1683	Див. ст. 46, п. 5 Податкового Кодексу України
5.	Податкова декларація про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи (додатки ІД, СБ, АМ, ВО, ІВ, ПН, ВП)	—	Наказ Міністерства фінансів України 28.10.2011 № 1352 (з урахуванням змін від 21.12.2011 р. № 1684)	Див. ст. 153, пп. 14.6; ст. 46, п. 5 Податкового Кодексу України
6.	Розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку на прибуток підприємства	—	Наказ Державної податкової адміністрації України від 24.01.2011 № 36	Див. ст. 157, п. 14 Податкового Кодексу України
7.	Розрахунок податкових зобов'язань за період, за	—	Наказ Державної податкової адміністрації України від 24.01.2011 № 36	Див. ст. 50 Податкового Кодексу

	який виявлено помилку(и) (Додаток до рядків 25, 26, 27, 28 Податкового звіту)			України
ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ				
1.	Податкова декларація з податку на додану вартість	—	Наказ Міністерства фінансів України 25.11.2011 № 1492	Якщо базовий (податковий) період дорівнює:
2.	Податкова декларація з податку на додану вартість (скорочена)	—	Наказ Міністерства фінансів України 25.11.2011 № 1492	- календарному місяцю - протягом 20 календарних днів,
3.	Податкова декларація з податку на додану вартість (спеціальна)	—	Наказ Міністерства фінансів України 25.11.2011 № 1492	наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця; - календарному кварталу - протягом 40.

Продовження Таблиці 20

				календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу
АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК				
1.	Декларація акцизного податку (додатки 1-7)	—	Наказ Державної податкової адміністрації України 24.12.2010 № 1030	Базовий податковий період для сплати акцизного податку відповідає календарному місяцю. Платники акцизного податку з підакцизних товарів (продукції), надає щомісяця не пізніше 20 числа наступного періоду органу ДПС за місцем реєстрації декларацію акцизного податку (пп. 223.1, 223.2 ст. 223 ПКУ).
2.	Розрахунок суми зменшення акцизного податку на суму податку, визначену виходячи із фактично втраченої кількості спирту етилового неденатурованого під час транспортування та	—	Порядок проведення розрахунку суми зменшення акцизного податку, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. N 1260	

	зберігання, у процесі виробництва готової продукції, а також з фактично повернутого невинного браку податкової (Додаток №2)			
ЄДИНИЙ ПОДАТОК				
1.	Податкова декларація платника єдиного податку - юридичної особи	—	Наказ Міністерства фінансів України 21.12.2011 № 1688 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 07 листопада 2012 року № 1159)	Строк подання податкової декларації платника єдиного податку – строк встановлений для квартального податкового періоду 40 календарних днів, наступних за податковим кварталом (пункт 49.18.2 ПК).

Продовження Таблиці 20

2.	Податкова декларація платника єдиного податку - фізичної особи - підприємця	—	Наказ Міністерства фінансів України 21 грудня 2011 року № 1688 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 7 листопада 2012 року № 1159)	Перша група: звітний період – календарний рік; строк подання декларації – 60 календарних днів, наступних за останнім днем року (пункти 296.2 та 49.18.3 ПКУ). Друга та третя група: звітний період – календарний квартал; строки подання декларації – 40 календарних днів наступних за останнім днем кварталу (пункти 296.3 та 49.18.2 ПКУ).
ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ				
1.	Податкова декларація з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)	—	Наказ Державної податкової адміністрації України 24.12.2010 № 1015	Щомісяця протягом 30 календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця
ЗБІР ЗА ПЕРШУ РЕЄСТРАЦІЮ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ				
1.	Розрахунок суми збору за першу реєстрацію транспортних засобів	—	Наказ Державної податкової адміністрації України 23.12.2010 № 994	Відповідно до п.239.2 ПК юридичні особи в десятиденний строк після першої реєстрації

				в Україні транспортних засобів подають відповідному органу державної податкової служби за місцем свого знаходження та за місцем реєстрації транспортного засобу розрахунок суми збору за такі транспортні засоби за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 цього Кодексу.
ФІКСОВАНИЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ПОДАТОК				
1.	Податкова декларація з фіксованого сільськогосподарського	—	Наказ Державної податкової адміністрації України 24.12.2010 №	Сплата податку проводиться щомісяця протягом 30

Продовження Таблиці 20

	податку		1016	календарних днів, що настають за останнім календарним днем податкового (звітного) місяця, у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку (пункт 306.2 статті 306 Податкового кодексу України).
ПОДАТОК НА НЕРУХОМІСТЬ				
1.	Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	—	Наказ Міністерства фінансів України 25.12.2012 № 1408	Юридичні особи подають до податкової служби податкову декларацію з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки до 1 лютого звітного року з розбивкою річної суми податку поквартально. Податок за нерухомість фізичних осіб розраховується податковою службою самостійно. До 1 липня звітного року податкова служба надсилає громадянину податкове

				повідомлення рішення, в якому зазначається сума податку до сплати та реквізити платежу.

Відповідно до п. 48.5 ст. 48 ПКУ податкова декларація повинна бути підписана:

— керівником платника податків або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до органу державної податкової служби. У разі ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку;

— фізичною особою – платником податків або його законним представником;

— особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації згідно із договором про спільну діяльність або угодою про розподіл продукції. Згідно з п. 48.6 ст. 48 ПКУ, якщо податкова декларація подається податковими агентами – юридичними особами, вона повинна бути підписана керівником такого агента та особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації такого агента, а якщо податковим агентом є платник податків – фізична особа – таким платником податків.

Податкова звітність, складена з порушенням норм цієї статті, не вважається податковою декларацією (п. 48.7 ст. 48 ПКУ).

2. Декларація з податку на прибуток підприємства: основні поняття, порядок складання і подання

Суб'єкти, об'єкти, база оподаткування податком на прибуток, порядок його сплати визначаються Податковим Кодексом України (Розділ III, Статті 133-161).

Відповідно до Податкового Кодексу України, сума оподаткованого прибутку визначається як різниця між валовими доходами, витратами та амортизацією:

$$\text{Оподатковуваний прибуток} = \text{Валові доходи} - \text{Валові витрати} - \text{Амортизація}$$

Саме ці показники із зазначенням величин, з яких вони сформовані у звітному періоді, є основними показниками звіту, що подається платниками податку на прибуток, – **Декларації з податку на прибуток (далі – Декларація).**

Форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства (Додаток 9) затверджено Наказом МФУ «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства» від 28.09.2011 № 1213, останні зміни до якого було внесено Наказом від 05.12.2012 р. № 1281, яким визначено порядок розрахунків авансових внесків у складі річних податкових декларацій.

З 22 січня 2013 року набрали чинності зміни, внесені до форм декларацій з податку на прибуток підприємств, затверджені Наказом № 1281. Цим документом змінено такі форми:

1) Податкової декларації з податку на прибуток підприємства, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 28 вересня 2011 року № 1213;

2) Податкової декларації про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2011 року № 1352;

3) Податкової декларації з податку на прибуток банку, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 21 грудня 2011 року № 1683;

4) Податкової декларації з податку на доходи (прибуток) страховика, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 22 червня 2012 року № 759.

Вона відображає суму нарахованого та сплаченого податку на прибуток за звітний період, а також стан заборгованості зі сплати підприємством даного податку. Показники, відображені в Декларації та у додатках, які відповідають коду рядка Декларації, повинні збігатися.

Декларація заповнюється в гривнях, без копійок, з відповідним округленням за загальновстановленими правилами. У ній зазначаються усі передбачені показники. Якщо будь-який рядок декларації не заповнюється через відсутність операції (суми), то такий рядок прокреслюється, крім випадків, прямо визначених у Декларації.

Декларація з податку на прибуток підприємства та додатки до неї подаються платником незалежно від того, чи виникло у звітному періоді в платника податкове зобов'язання чи ні.

Дані, наведені в декларації, повинні підтверджуватись первинними документами обліку та відповідати податковому обліку (звітності). Достовірність їх підтверджується підписами керівника і головного бухгалтера та засвідчується печаткою підприємства.

Ця Декларація може складатися за такими формами:

Звітна. Стандартна форма поточної звітності для звичайних підприємств (без філій з консолідованою сплатою).

Звітна консолідована. Форма поточної звітності для підприємств, що сплачують податок на прибуток консолідовано зі своїми філіями.

Звітна нова. Використовують після письмової пропозиції податкових органів, якщо раніше подану податкову Декларацію не було визнано.

Структурно форма декларації складається з таких частин:

1. Заголовна (реквізитна) частина, яка призначена для характеристики виду декларації, що надається платником, а також для відображення реквізитів останнього. Так, для характеристики декларації необхідно вказати:

- її вид (повна або спрощена; звітна, нова (виправлена) чи консолідована);
- період, за який складається декларація (звітний рік, 1-ий квартал, півріччя, 3 квартал).

До реквізитів юридичної особи, які вказуються у загальній частині Декларації, належать:

- повна назва платника податку;

- ідентифікаційний код за ЄДРПОУ;
- адреса платника податку, а також номери його телефону і факсу, електронна адреса.

Заголовна (реквізитна) частина включає 9 полів.

2. Таблиця для заповнення (основна частина).

Таблиця для заповнення складається з трьох колонок («Показники», «Код рядка», «Сума, грн.») і 32 рядків.

Рядки об'єднано в три групи:

- показники поточного періоду (рядки 01–22), в які переносяться дані з додатків: ІД (рядок 03), ІВ (рядок 06.4), ТП (рядки 08, 12), ПЗ (рядок 09), ЗП (рядок 13), ПН (рядок 17), АД (рядок 20), ВП (у відповідні рядки декларації);
- самостійне виправлення помилок (рядки 23–27);
- самостійне виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується під час виплати доходів (прибутків) нерезидента (рядки 28–32).

3. Спеціальний рядок, який введено в декларацію на виконання п. 46.4 ст. 46 «Податкова декларація (розрахунок)» ПКУ.

4. Рядок, у якому робляться відмітки про наявність додатків.

5. Заключна частина (підписи; інформація про осіб, які підписали декларацію; печатка, дата). Заключну частину слід заповнювати з урахуванням вимог п. 48.5 і 48.6 ст. 48 «Складення податкової декларації» ПКУ.

6. Службова частина (заповнюють податківці).

7. Примітки (виноски).

Додатки – невід'ємна частина декларації. Їх у вказаній Декларації станом на 01.01.13 р. є 12 (8 додатків – це додатки до рядків декларації, а решта 4 – додатки до додатків):

- 1) додаток ІД (Інші доходи) до рядка 03 Декларації;
- 2) додаток СБ (Врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості) до рядка 03.11 додатка ІД та рядка 06.4.24 додатка ІВ до Декларації;

3) додаток ЦП (Розрахунок фінансових результатів від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами. Розрахунок фінансових результатів за операціями з деривативами (похідними інструментами)) до рядків 03.20 та 03.21 додатка ІД до Декларації;

4) додаток ІВ (Інші витрати звичайної діяльності та інших операційних витрат) до рядка 06.4 Податкової декларації;

5) додаток АМ (одноіменної назви додатка немає, оскільки він складається з трьох таблиць) до рядка 06.4.27 додатка ІВ до Декларації;

6) додаток ВО (Розрахунок витрат при здійсненні операцій з нерезидентом, що має офшорний статус) до рядка 06.4.37 додатка ІВ до рядка 06.4 до Декларації;

7) додаток ТП (Розрахунок податку на прибуток, отриманий від діяльності, що підлягає патентуванню) до рядків 08 та 12 до Декларації;

8) додаток ПЗ (Розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування) до рядка 09 до Декларації;

9) додаток ЗП (Зменшення нарахованої суми податку. Розрахунок податку, що сплачується за місцезнаходженням відокремленого підрозділу) до рядка 13 до Декларації;

10) додаток ПН (Розрахунок (звіт) податкових зобов'язань нерезидентів, якими отримано доходи із джерелом їх походження з України) до рядка 17 до Декларації;

11) додаток АВ (Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток на суму виплачених дивідендів) до рядка 20 до Декларації;

12) додаток ВП (Розрахунок податкових зобов'язань за період, у якому виявлено помилку (-ки)) до Декларації.

Однак це не означає, що всі 12 додатків платник податків подає незалежно від наявності відповідних операцій. Якщо таких операцій немає, то й додатки не заповнюються і не подаються. Показники до декларації потрібно заносити наростаючим підсумком із початку звітного періоду (року) в національній валюті України – у гривнях без копійок з округленням за загальноприйнятими

правилами. У разі відсутності операцій відповідні рядки як основної частини декларації, так і її додатків прокреслюють.

Починаючи роботу з декларацією, платник податків передусім повинен визначити, які додатки він зобов'язаний подати до податкового органу.

Оригінал декларації з відповідними додатками подається платником до податкового органу за місцезнаходженням платника на одному двосторонньому аркуші форматом А-4 з відповідними додатками на односторонніх аркушах. Подання копій декларації та додатків не дозволяється.

Декларація заповнюється таким чином, що забезпечує вільне читання тексту (цифр) та збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності (друкованим способом, чорнильними або кульковими ручками у синьому або чорному кольорі). Заповнення олівцем не дозволяється.

У декларації не повинно бути підчисток, помарок, виправлень та дописок і закреслень (крім передбачених формою декларації). У декларації не повинні міститися текст або цифри, які неможливо прочитати внаслідок пошкодження аркушів, їх потертості, залиття чорнилом чи іншою рідиною.

Починаючи зі звітних періодів 2013 р., унаслідок змін, внесених Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні» № 5083 від 05.07.2012 р. до ПКУ, кардинально змінюється порядок подання звітності з податку на прибуток і сплати цього податку. Новації, у першу чергу, стосуються авансової сплати податку на прибуток і звітування раз на рік (доповнення до п. 57.1, п. 2 підрозділу 4 р. XX ПКУ).

Основними правилами складання і подання Декларації на сьогодні є:

1) платники податку на прибуток звітують раз на рік (п. 57.1 ПКУ), подаючи разом із річною податковою декларацією річну фінансову звітність (п. 46.2 ПКУ). Та, звісно, не всі насолоджуватимуться річним звітуванням – з цього правила свої винятки (про які згадаємо далі в таблиці).

Варто зазначити, що в п. 57.1 ПКУ чітко вказано, що раз на рік звітувати мають платники з доходом за попередній звітний рік понад 10 млн. грн. та новостворені. Стосовно тих, хто за попередній звітний рік має не більше 10 млн. грн., сказано: «сплачують податок на прибуток на підставі податкової декларації, яку подають до органів державної податкової служби за звітний (податковий) рік і не сплачують авансових внесків» (абз. 6 п. 57.1 ПКУ);

2) податок на прибуток сплачують щомісяця у вигляді авансових внесків з наступним перерахунком за наслідками річної декларації або ж сплачують раз на рік за наслідками річної декларації. Та вибір, звісно ж, не за платником – порядок сплати визначатимуть результати його діяльності: отриманий дохід та наявність прибутку чи збитку. Може бути й так, що доведеться платити щоквартально.

Кількість декларацій, що їх підприємство подаватиме протягом року, залежить від таких трьох критеріїв:

- розмір доходу, отриманого за результатами минулого року;
- оподатковуваний прибуток за результатами минулого року;
- оподатковуваний прибуток за результатами першого кварталу поточного року.

Конкретний порядок звітування і сплати податку на прибуток залежить від «категорії» платника (табл. 21).

Таблиця 21

Порядок звітування і сплати податку на прибуток різними категоріями платників

№ з/п	Категорія платника податку на прибуток	Порядок звітування		Порядок сплати податку	
		Декларація (за I кв., півріччя, три квартали)	Річна декларація	Авансові внески	Квартальна чи річна сплата
1.	Новостворені (які зареєстровані протягом звітного (податкового) року) ¹	Не подають	Подають	Не сплачують	Сплачують за наслідками річної декларації

1. Стосується підприємств, які зареєстровані протягом звітного року, за який подається звітність і сплачується податок (абз. 5 п. 57.1 ПКУ). Наприклад, для звітних податкових

періодів 2013 р. це підприємства, зареєстровані протягом такого року. Якщо ж підприємство зареєстроване у 2012 р., воно не належить до такої категорії. Адже розглядаючи звітування за 2013 р., воно вже зареєстровано не у поточному звітному році, а у попередньому. Стосовно зареєстрованих у 2012 р., їх слід відносити до однієї з категорій з-поміж зазначених нижче.					
2.	Виробники сільськогосподарської продукції	Не подають	Подають ²	Не сплачують	Сплачують за наслідками річної декларації ²
2. Згідно з пп. 152.9.1 ПКУ для виробників сільськогосподарської продукції, визначених ст. 155 ПКУ річний податковий період починається з 1 липня поточного звітного року й закінчується 30 червня наступного звітного року. Отже, наприклад, у 2013 р. закінчується річний період: з 01.07.2012 р. до 30.06.2013 р. Таким чином, і звітувати потрібно за «сільськогосподарський» річний податковий період, і податок сплачувати за наслідками відповідної «сільськогосподарської» декларації. Отже, у плані звітування і сплати податку для цієї категорії платників нічого не змінилося. Від сплати авансів їх звільняє абз. 4 п. 57.1 ПКУ.					
3.	Неприбуткові установи (організації) ³	Не подають ⁴	Подають	Питання щодо сплати авансів у січні—лютому 2013 р. залишається відкритим ⁵	Сплачують за наслідками річної декларації з урахуванням сплачених авансових внесків ⁵
3. Неприбуткові організації будуть платниками податку на прибуток тільки у випадку, якщо отримуватимуть доходи з джерел інших, ніж визначені п.п. 157.2–157.9 ПКУ (див. п. 157.11 ПКУ). Тобто отримуватимуть доходи, які підлягають оподаткуванню податком на прибуток. 4. На жаль, не все однозначно стосовно звітування раз на рік такими платниками податку, адже законодавці чітко це не прописали (абз. 6 п. 57.1 ПКУ). 5. Якщо керуватися тим, що вони подають лише річну декларацію за абз. 6 п. 57.1 ПКУ, і за умови, що за три квартали 2012 р. у наявності сума до сплати податку на прибуток, тоді є всі підстави для сплати неприбутковою організацією авансового внеску з податку на прибуток за січень і лютий 2013 р. Детальніше про сплату авансового внеску за ці місяці читайте далі.					

Продовження табл. 21

4.	Платники податку, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний (податковий) період НЕ перевищують 10 млн. грн. ⁶	Не подають ⁷	Подають	Питання щодо сплати авансів у січні—лютому 2013 р. залишається відкритим ⁸	Сплачують за наслідками річної декларації з урахуванням сплачених авансових внесків ⁸
6. Це платники, у яких дохід за попередній річний звітний період (рядок 01 річної податкової					

декларації) (наприклад, за 2012 рік) не перевищує 10 млн грн .

7. На жаль, не все однозначно стосовно звітування раз на рік такими платниками податку, адже законодавці чітко це не прописали (абз. 6 п. 57.1 ПКУ).

8. У загальному випадку такі платники не сплачують авансів (абз. 6 п. 57.1 ПКУ). Однак у перехідних правилах з п. 2 підрозділу 4 р. XX ПКУ під час визначення кола платників авансів у січні—лютому 2013 р. йдеться про платників, що за п. 57.1 «подають річну податкову декларацію». Якщо виходити з того, що такі платники звітують раз на рік, то і авансів січня — лютого не уникнути. Звісно, лише за умови, що у платника за результатами трьох кварталів 2012 р. є база для обчислення авансового внеску. Детальніше про сплату авансового внеску за ці місяці читайте далі.

5.	Платники податку на прибуток, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний податковий період перевищують 10 млн. грн. ⁹	Не подають ¹⁰	Подають	Сплачують щомісяця ¹⁰	Сплачують за наслідками річної декларації з урахуванням сплачених авансових внесків ¹⁰

9. Це платники, у яких дохід, що позначився на об'єкті оподаткування (стандартно за нього відповідає рядок 01 річної податкової декларації) (наприклад, за 2012 рік) перевищує 10 млн грн.

10. У разі якщо за підсумками I кварталу звітного (податкового) року платник не отримав прибуток або отримав збиток, він має право подати податкову декларацію та фінансову звітність за перший квартал. Такий платник податку авансових внесків у II–IV кварталах звітного (податкового) року не здійснює, а податкові зобов'язання визначає на підставі податкової декларації за підсумками першого півріччя, трьох кварталів та за рік, яка подається до органу ДПС в загальновстановленому порядку.

Тобто, якщо показник рядка 07 декларації за перший квартал 2013 р. є від'ємним або нульовим, платник має право (але не зобов'язаний) скласти таку декларацію і подати до ДПС. Надалі в II–IV кварталах 2013 року він уже не сплачуватиме авансових внесків, а тільки податок на прибуток (якщо він матиме місце) за наслідками півріччя, трьох кварталів та року.

Зауважте: згідно з п. 57.1 ПКУ, платник не сплачує авансових внесків уже в II кварталі. Тут не зовсім зрозуміло: II кварталі — мається на увазі місяці сплати чи місяці, за які сплачують? Адже в загальному випадку сплата авансу за «за березень» припадатиме вже на II квартал (у квітні).

Логічно було б говорити за результати періоду, за який сплачують. Тобто заплатити за

Продовження табл. 21

березень у квітні, а вже за квітень у травні платити не потрібно. І так до кінця року (зокрема й платіж за грудень, що припадатиме уже на січень наступного року). Оскільки цей момент чітко не прописаний у ПКУ, доведеться почекати роз'яснень податківців.

6.	Платник податку, який за підсумками минулого звітного (податкового) року не отримав прибутку чи отримав збиток ¹¹ , податкові	Подає ¹²	Подає	Сплачує в січні—лютому 2013 р. ¹³	Сплачує за наслідками квартальної, піврічної, за три квартали і річної декларації ¹²

	зобов'язання не нараховував і не мав базового показника для визначення авансових внесків у наступному році, а за підсумками I кварталу отримує прибуток				
11. Зі змісту п. 57.1 ПКУ випливає, що мається на увазі платник попередньої категорії (див. рядок 5 цієї таблиці), у якого дохід (рядок 01 річної декларації) перевищує 10 млн грн, але прибутку (позитивне значення у рядку 07 річної декларації) він не має. Разом із тим, отримавши прибуток у I кварталі, зазначений платник повинен перейти на звітування та сплату податку за наслідками півріччя, трьох кварталів і року. Тут цікаве й таке питання: чи потрапляє у цю категорію підприємство, зареєстроване у IV кварталі 2012 р.? Адже воно вписується в категорію таких, що не мають об'єкта для розрахунку, оскільки пишу свою декларацію подаватиме за період від утворення до 31.03.2013 р. Відповідно до нового порядку звітування і сплати податку таке підприємство не мало б потрапляти. Ідея полягає у тому, щоб невеликі підприємства, новоутворені підприємства звітували за наслідками року. А згідно із буквою закону, виходить, що потрапляють. Почекаємо, що з цього приводу скажуть податківці. 12. У пункті 57.1 ПКУ сказано, що зазначений платник, який отримав прибуток у I кварталі, має подати податкову декларацію за перше півріччя, три квартали звітнього (податкового) року та за звітний (податковий) рік для нарахування та сплати податкових зобов'язань . Тобто, такий платник не повинен подавати декларацію за I квартал, сплачувати податок на прибуток за I квартал. Він має звітувати тільки за півріччя і т.д. Звісно, децю абсурдна норма. Мабуть, ми зіткнулися зі звичайною помилкою (недоречністю) у внесених змінах до ПКУ. Логічно подавати декларацію вже за I квартал. Однак у будь-якому разі доведеться почекати роз'яснень контролерів. 13. У річній податковій декларації цього платника не буде прибутку. Отже не буде показника для розрахунку авансових внесків як 1/12 річної суми прибутку. Проте у декларації за три квартали 2012 р. такого платника може бути прибуток і нарахована до сплати сума податку на прибуток. У такому разі зазначений платник повинен буде сплатити авансові внески у січні—лютому 2013 року.					

Як бачимо з таблиці 21, ті платники, хто має дохід за 2012 р. понад 10 млн. грн., – однозначно платять авансові внески. Платники, доходи яких не дотягують до цього показника, відповідно до абз. 6 п. 57.1 ПКУ авансові внески не сплачують. Однак відповідно до перехідних правил (вони мають пріоритет над загальними), що містяться у п. 2 підрозділу 4 р. XX ПКУ, усе залежить від того, як платник має звітувати за 2013 р. згідно з п. 57.1 ПКУ.

Згадана перехідна норма полягає у тому, що: «Платники податку на прибуток підприємств, які, починаючи з 2013 року, подають річну податкову

декларацію відповідно до пункту 57.1 статті 57 цього Кодексу, сплачують у січні-лютому 2013 року авансовий внесок з цього податку у розмірі $1/9$ податку на прибуток, нарахованого у податковій звітності за дев'ять місяців 2012 року, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця».

У складі річної податкової декларації платник податку подає розрахунок щомісячних авансових внесків, які потрібно сплачувати у наступні дванадцять місяців. Власне, розрахунок авансових внесків має вигляд двох нових строк, включених до форми податкової декларації:

- строки 33 «Загальна сума нарахованого до сплати податку на прибуток за звітний (податковий) рік (рядок 14 + рядок 20)»;

- строки 34 «Авансовий внесок ($1/12$ нарахованої до сплати загальної суми податку на прибуток за звітний (податковий) рік), що підлягатиме сплаті щомісяця у березні — грудні 20__ року та січні — лютому 20__ року (рядок 33/12)».

Щодо платників податку на прибутку з доходом не більше 10 млн. грн., то у абзаці 6 п 57.1 ПКУ зазначено: «Платники податку, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний (податковий) період не перевищують 10 мільйонів гривень, та неприбуткові установи (організації) сплачують податок на прибуток на підставі податкової декларації, яку подають до органів державної податкової служби за звітний (податковий) рік і не сплачують авансових внесків».

Сума авансового внеску визначається в розмірі $1/9$ податку на прибуток, нарахованого у податковій звітності за три квартали 2012 року. Тобто, слід узяти показник рядка 14 «Податок на прибуток за звітний (податковий) період» декларації за три квартали 2012 року і поділити його на дев'ять. Беремо дані з урахуванням уточнень під час виправлення помилок цього періоду і донарахувань, проведених податківцями (див. лист ДПСУ від 03.10.2012 р. № 4975/0/71-12/15-1217). Наприклад, сума податку за три квартали 2012 р. становить

7200 грн. Таким чином, сума авансового внеску за один місяць — 800 грн ($7200 : 9$). Отже, до бюджету слід буде сплатити за січень 2013 р. 800 грн, за лютий 2013 р. — 800 грн.

Починаючи з березня 2013 року авансові внески сплачують тільки так звані «великі» платники (див. ряд. 5 таблиці 1), у яких річний дохід, що враховують під час визначення об'єкта оподаткування, перевищує 10 млн. грн. При цьому місячний внесок визначається в розмірі не менше $1/12$ нарахованої до сплати суми податку за попередній звітний (податковий) рік. Сума податку до сплати визначається в рядку 14 декларації. Отже, беремо податок на прибуток, нарахований за попередній рік, і ділимо його на 12 (наприклад, сума податку на прибуток річної декларації становить 24000 грн., тоді сума місячного внеску — не менше 2000 грн. ($24000 : 12$)). «Не менше» — тобто, може бути й більше. Таким чином, платник може визначити навіть більшу суму авансового внеску, аби тільки не меншу).

Чинним законодавством визначені строки сплати авансового внеску з податку на прибуток. Зокрема, у п. 2 підрозділу 4 р. XX ПКУ зазначається, що внесок сплачують «у січні-лютому 2013 року». Звідси можна зробити висновок, що сплачувати за січень потрібно у січні, за лютий — у лютому.

Авансовий внесок у січні та лютому 2013 року сплачується протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця. Враховуючи те, що 20 січня 2013 року — неділя, авансові внески сплачуються не пізніше 18 січня та 20 лютого 2013 року відповідно. У подальшому, починаючи з березня 2013 року, авансові внески сплачуються не пізніше 30 числа звітного місяця. Податкове зобов'язання з податку на прибуток, визначене платником у податковій декларації за 2013 рік, підлягає сплаті не пізніше 11 березня 2014 року.

Терміни сплати авансових внесків протягом січня 2013 року — лютого 2014 року наведено у таблиці 22.

Платник повинен подати розрахунок щомісячного авансового внеску у складі річної податкової декларації. Згідно з п. 57.1 ПКУ, визначена в розрахунку сума авансових внесків вважається узгодженою сумою грошових зобов'язань. Це означає, що за несплату чи несвоєчасну сплату визначених у розрахунку авансових внесків передбачена сплата штрафу (ст. 126 ПКУ):

- у разі затримки до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми авансового внеску, – у розмірі 10% погашеної суми податкового боргу;

- у разі більше 30 календарних днів, наступних за останнім днем строку сплати суми авансового внеску, – у розмірі 20% погашеної суми податкового боргу.

Окрім цього, додається пеня згідно з пп. 129.1.1, пп. 129.3.1, п. 129.4 ПКУ.

Таблиця 22

Терміни сплати авансових внесків протягом січня 2013 року - лютого 2014 року

Місяць	Граничний термін сплати
Січень 2013 року	18 січня 2013 року
Лютий 2013 року	20 лютого 2013 року
Березень 2013 року	29 березня 2013 року
Квітень 2013 року	30 квітня 2013 року
Травень 2013 року	30 травня 2013 року
Червень 2013 року	27 червня 2013 року
Липень 2013 року	30 липня 2013 року
Серпень 2013 року	30 серпня 2013 року
Вересень 2013 року	30 вересня 2013 року
Жовтень 2013 року	30 жовтня 2013 року
Листопад 2013 року	29 листопада 2013 року
Грудень 2013 року	30 грудня 2013 року
Січень 2014 року	30 січня 2014 року
Лютий 2014 року	28 лютого 2014 року

Необхідно пам'ятати, що поряд зі сплатою авансових внесків за звітний (податковий) 2013 рік, необхідно сплатити податок на прибуток за 2012 р. – не пізніше 19.02.2013 р.

При цьому зазначимо, що останній строк подачі декларації за 2012 р. – 11.02.2013 р.

Отже, хронологія сплати податку на прибуток у лютому 2013 року буде такою:

- не пізніше 19.02.2013 р. сплата податку на прибуток за річною декларацією 2012 р.;

- не пізніше 20.02.2013 р. сплата авансового внеску (стосовно строку сплати авансових внесків січня-лютого див. вище).

Самі ж податкові декларації за звітний рік подаються у терміни, передбачені для подання річної звітності – протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року. Якщо платник податку на прибуток подавав податкові декларації з податку на прибуток за I квартал, півріччя, 9 місяців звітного року, то річну податкову декларацію за такий рік подає протягом 40 днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) року.

Належне складання Декларації та додатків до неї потребує особливої уваги і розуміння щодо порядку заповнення кожного із рядків Декларації і додатків до неї.

Заповнення податкової декларації з податку на прибуток підприємства слід розпочинати з додатків, а саме з тих, які є додатками до додатків. Запропонована **методика заповнення Декларації** складається з певних етапів, а саме:

1-й етап. Заповнення додатку ЦП. На підставі цього додатка формується показник прибутку від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами; облігаціями; векселями; іпотечними сертифікатами; сертифікатами фондів операцій з нерухомості та іншими цінними паперами, який відображається в рядку 03.20 додатка ІД Декларації. Показник фінансових результатів за операціями з деривативами (похідними інструментами) відображається в рядку 03.21 додатка ІД Декларації.

Додаток складається з двох таблиць:

В таблиці 1 відображається фінансовий результат за операціями з цінними паперами та іншими, крім цінних паперів, корпоративних прав. Прибуток від таких операцій з таблиці 1 переноситься до стор. 03.20 додатка ІД.

Податковий облік операцій з цінними паперами та корпоративними правами ведеться у відповідності з п. 153.8 ПКУ у розрізі окремих видів цінних паперів та корпоративних прав. При цьому прибуток відображається у складі доходів, а збитки переносяться на зменшення фінансових результатів за цими операціями в наступних періодах.

У таблиці 2 розраховується фінансовий результат за операціями з деривативами. Прибуток від них відображається у ряд. 03.21 додатка ІД.

Податковий облік операцій з деривативами ведеться згідно з п. 153.9 ПКУ.

2-й етап. Заповнення додатка СБ. Додаток заповнюється окремо за кожною заборгованістю, щодо якої продавець розпочав процедуру стягнення. По кожному «сумнівному» договору, щодо якого існує справа у стадії судового розгляду, заповнюється окремо додаток СБ. Для того, щоб визначити кількість додатків, які подаються разом з декларацією, необхідно провести інвентаризацію заборгованостей станом на останню дату кварталу. Якщо продавець розпочав процедуру стягнення заборгованості, то обидві сторони мають відобразити в податковому обліку коригування доходів або витрат.

Показник «Коригування суми доходів (+, -)» додатка СБ відображається в рядку 03.11 додатка ІД до декларації. Показник «Коригування суми витрат (+, -)» додатку СБ відображається в рядку 06.4.24 додатка ІВ «Інші витрати» Декларації.

Порядок врегулювання безнадійної та сумнівної заборгованості визначено в ст. 159 Податкового кодексу. Умови, за яких платник податку отримує право на коригування доходів або витрат, встановлено в підпунктах 159.1.1 та 159.1.2 п. 159.1 цієї статті. Показники коригування, що зазначаються у цьому додатку, є складовими додатка ІД.

Дані з СБ переносяться:

- доходи у рядок. 03.11 додатка ІД;

- витрати у рядок 06.4.24 додатка ІВ.

3-й етап. Заповнення додатка ІД. Цей додаток формується відповідно до п. 135.5 ст. 135 «Порядок визначення доходів та їх склад» ПКУ та показників додатків ЦП (рядок 03.11) і СБ (рядки 03.20, 03.21). Відповідно, сума рядків 03.1 – 03.28 додатка ІД відображається в декларації у рядку 03. Для зручності наведемо складові додатка ІД у таблиці 23.

Таблиця 23

Складові додатка ІД

Інші доходи	Код рядка	Норми Податкового кодексу
Інші доходи (сума рядків 03.1 - 03.27)	03	Показник рядка визначається розрахунково
Дивіденди, отримані від нерезидентів, крім визначених пп. 153.3.6 п. 153.3 ст. 153 розділу III Податкового кодексу	03.1	Підпункт 135.5.1 п. 135.5 ст. 135
Проценти	03.2	
Роялті	03.3	
Доходи від володіння борговими вимогами	03.4	
Доходи, отримані при наступному відступленні права вимоги	03.5	Пункт 153.5 ст. 135
Доходи, отримані при першому відступленні права вимоги	03.6	
Доходи від операцій з оренди/лізингу	03.7	Підпункт 135.5.2 п. 135.5 ст. 135
Суми штрафів (неустойки, пені)	03.8	Підпункт 135.5.3 п. 135.5 ст. 135
Вартість товарів (робіт, послуг), безоплатно отриманих у звітному (податковому) періоді	03.9	Підпункт 135.5.4 п. 135.5 ст. 135
Суми безповоротної фінансової допомоги, отриманої у звітному (податковому) періоді, у тому числі:	03.10	Підпункт 135.5.4 п. 135.5 ст. 135
- умовно нараховані проценти на суму поворотної фінансової допомоги, що залишилася не повернутою на кінець звітного (податкового) періоду	03.10.1	Підпункт 135.5.5 п. 135.5 ст. 135
Суми врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості (+, -)*	03.11 СБ	Підпункт 135.5.7 п. 135.5 ст. 135
<i>* Звертаємо увагу на те, що у разі відображення суми у рядку 03.11 додатка ІД необхідно заповнити додаток СБ.</i>		
Суми поворотної фінансової допомоги, отриманої у звітному (податковому) періоді від неплатників податку (або платників з нижчими ставками	(крім фінансової допомоги від засновника))	03.12
Суми фактично отриманого державного мита, попередньо сплаченого позивачем	03.13	Підпункт 135.5.8 п. 135.5 ст. 135

Продовження Таблиці 23

Суми акцизного податку, рентної плати, а також суми збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну, теплову енергію та природний газ	03.14	Підпункт 135.5.9 п. 135.5 ст. 135
Суми дотацій, субсидій, капітальних інвестицій із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів	03.15	Підпункт 135.5.10 п. 135.5 ст. 135
Дохід від виконання довгострокових договорів	03.16	Пункт 137.3 ст. 137
Дохід від здійснення операцій з основними засобами	03.17	Стаття 146
Дохід, отриманий від операцій із землею та її капітальним поліпшенням	03.18	Стаття 147
Позитивне значення курсових різниць	03.19	Пункт 153.1 ст. 153
Прибуток від операцій з торгівлі цінними паперами, деривативами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами	03.20 ЦП	Пункт 153.8 ст. 153
Прибуток за операціями з деривативами (похідними інструментами)**	03.21 ЦП	Пункт 153.9 ст. 153
** Цей рядок є новим у декларації № 1213 у зв'язку зі змінами, внесеними Законом № 3609, яким врегульовано питання щодо непоширення порядку обліку операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами (п. 153.8 ст. 153 Податкового кодексу) на операції, що здійснюються емітентом, з розміщення та наступного продажу корпоративних прав або інших цінних паперів, а також з їх зворотного викупу або погашення таким платником податку — емітентом. Нова редакція п. 153.9 ст. 153 Податкового кодексу передбачає необхідність ведення окремого обліку з метою визначення прибутку звітного (податкового) періоду за операціями з деривативами (похідними інструментами), механізм якого наведено у таблиці 2 «Розрахунок фінансових результатів за операціями з деривативами (похідними інструментами)» додатка ЦП.		
Суми страхового відшкодування	03.22	Стаття 156
Сума утриманої (виплаченої) винагороди за управління майном	03.23	Пункт 153.13 ст. 153
Суми доходів, отриманих (нарахованих) платником податку, що припиняється, та не включених до доходів до дати затвердження передавального акта	03.24	
Суми безнадійної кредиторської заборгованості	03.25	Стаття 159
Перерахунок доходів у разі зміни суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг) (+, -)	03.26	Пункт 140.2 ст. 140
Перерахунок доходів у разі визнання правочину недійсним (+, -)	03.27	
Інші доходи***	03.28	Пункт 135.14 ст. 135
*** У разі заповнення рядка 03.28 додатка ІД декларації № 114 платник податку має подавати детальну розшифровку доходів та джерела їх надходження в довільній формі. Слід зазначити, що при заповненні рядка 03.28 у декларації № 1213 детальну розшифровку сум		

та назв інших доходів робити не потрібно.

4-й етап. Заповнення додатка АМ. У таблицях, які входять до складу цього додатка, відображаються: «Нарахована амортизація за звітний період» згідно з пп.145.1.9. ст. 145 «Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації» розділу III «Податок на прибуток підприємств» ПКУ; «Нарахована амортизація за звітний період», «Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів» відповідно до п. 146.12 ст. 146 «Визначення вартості об'єктів амортизації» розділу III ПКУ; «Витрати на реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення свердловин відповідно до п. 148.5 ст. 148 «Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин» розділу III ПКУ.

Показники додатка АМ відображаються в рядку 06.4.27 додатка ІВ декларації.

5-й етап. Заповнення додатка ВО. Відображає: загальну вартість придбаних товарів (робіт, послуг) у нерезидента, що має офшорний статус (графа 3); витрати платника податку на оплату вартості таких товарів (робіт, послуг), які включаються до витрат покупця (графа 4 (графа 3*0,85)); собівартість придбаних (виготовлених) і реалізованих товарів (робіт, послуг) (графа 5) та інших витрат (графа 6). Підсумковий показник додатка переносяться до рядка 06.4.37 додатка ІВ. Основні норми ПКУ, які регулюють операції з нерезидентами – п.п. 139.1.13, 139.1.15, 153.3.6, ст. 161.

Показник додатка ВО «Частина витрат із загальної суми 85-відсоткової вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у нерезидентів, що мають офшорний статус» відображається в рядку 06.4.37 додатка ІВ Декларації.

6-й етап. Заповнення додатка ІВ. Цей додаток формується відповідно до пп. 138.10.4, 138.10.6 ст. 138 «Склад витрат та порядок їх визнання» розділу III «Податок на прибуток підприємств» ПКУ та показників додатків СБ (рядок 06.4.24), АМ (рядок 06.4.27) і ВО (рядок 06.4.37).

Відповідно, сума рядків 06.4.1 – 06.4.39 додатка ІВ відображається в декларації у рядку 06.4.

У положеннях ПКУ інші витрати звичайної діяльності регулюються нормами пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138, а інші операційні витрати – пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138. Детально ці витрати відображаються у рядку 06.4 додатка ІВ декларації № 1213. Види витрат та відповідність їх нормам ПКУ наведено в таблиці 24.

Таблиця 24

Види витрат та відповідність їх нормам ПКУ

Види витрат	Код рядка	Норми Податкового кодексу
Суми коштів або вартість товарів, виконаних робіт, наданих послуг, добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування, до неприбуткових організацій (застосовується обмеження)	06.5.1	Абзац «а» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138 (у розмірі, що не перевищує 4% оподаткованого прибутку попереднього звітного року)
Суми коштів, перераховані роботодавцями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу, передбачені колективними договорами (угодами) відповідно до Закону про профспілки (застосовується обмеження)	06.5.2	Абзац «б» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138 (в межах 4% оподаткованого прибутку за попередній звітний рік)
Суми коштів, перераховані підприємствами всеукраїнських об'єднань осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на яких працюють за основним місцем роботи не менш як 75% таких осіб, цим об'єднанням для ведення благодійної діяльності (застосовується обмеження)	06.5.3	Абзац «в» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138 (не більше ніж 10% оподаткованого прибутку попереднього звітного року)
Витрати на створення резерву сумнівної заборгованості	06.5.4	Абзац «г» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138
Вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих в обсягах та за переліком професій, що встановлюються Кабінетом Міністрів України	06.5.5	Абзац «г» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138
Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані/передані для цільового використання з метою охорони культурної спадщини установам науки, освіти, культури, заповідникам, музеям, музеям-заповідникам (застосовується обмеження)	06.5.6	Абзац «д» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138 (у розмірі, що не перевищує 10% оподаткованого прибутку за попередній звітний рік)
Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані/передані на користь резидентів для цільового використання з метою виробництва національних фільмів (у тому числі анімаційних) та аудіовізуальних творів (застосовується обмеження)	06.5.7	Абзац «е» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138 (не більше ніж 10% оподаткованого прибутку за попередній податковий рік)

Витрати платника податку, пов'язані з утриманням та експлуатацією фондів природоохоронного	06.5.8	Абзац «є» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138

Продовження Таблиці 24

призначення, які перебувають у його власності; витрати на самостійне зберігання, переробку, захоронення або придбання послуг із збирання, зберігання, перевезення, знешкодження, видалення і захоронення відходів від виробничої діяльності платника податку, що надаються сторонніми організаціями, з очищення стічних вод; інші витрати на збереження екологічних систем, які перебувають під негативним впливом господарської діяльності платника податку		
Витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів	06.5.9	Абзац «ж» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138
Витрати на плату за реєстрацію підприємства в органах державної реєстрації	06.5.10	Абзац «ж» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138
Суми коштів або вартість майна, добровільно перераховані (передані) організаціям роботодавців та їх об'єднанням у вигляді вступних, членських та цільових внесків, але не більше ніж 0,2% фонду оплати праці платника податку в розрахунку за звітний податковий рік	06.5.11	Абзац «а» пп. 138.10.6 п. 138.10 ст. 138
Витрати за операціями в іноземній валюті, втрати від курсової різниці, визначені згідно зі ст. 153 Податкового кодексу	06.5.12	Абзац «в» пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138
Суми коштів, внесені до страхових резервів, суми нарахованих податків та зборів, установлених Податковим кодексом, а також інших обов'язкових платежів, встановлених законодавчими актами	06.5.13	Абзац «в» пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138
Сума фактичних витрат, відшкодована Пенсійному фонду України на виплату і доставку пенсій	06.5.14	Абзац «в» пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138
Плата за землю, що не використовується в сільськогосподарському виробничому обороті	06.5.15	Абзац «в» пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138
Витрати, визначені відповідно до ст. 146 Податкового кодексу*	06.5.16	Стаття 146
<i>* Цей рядок заповнюють платники податку, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції.</i>		
Витрати за операціями із землею та її капітальним поліпшенням	06.5.17	Пункт 147.4 ст. 147
Витрати за операціями з борговими вимогами та зобов'язаннями	06.5.18	Підпункт 153.4.3 п. 153.4 ст. 153
Витрати за операціями з оренди/лізингу	06.5.19	Пункт 153.7 ст. 153
Витрати при першому відступленні права вимоги	06.5.20	Пункт 153.5 ст. 153
Витрати, пов'язані з довготривалим (більше ніж один рік) технологічним циклом виробництва	06.5.21	Пункт 138.2 ст. 138
Витрати з винагороди управителю за договорами управління майном	06.5.22	Підпункт 153.13.3 п. 153.13 ст. 153
Суми витрат, отриманих (нарахованих) до	06.5.23	Пункт 153.15 ст. 153

реорганізації платником податку, що припинений, та не включених до витрат до дати затвердження передавального акта		

Продовження Таблиці 24

Суми врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості (+, -)	06.5.24 СБ	Заповнюється на підставі даних з додатка СБ, п. 159.1 ст. 159
Перерахунок витрат у разі зміни суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг) (+, -)	06.5.25	Пункт 140.2 ст. 140
Перерахунок витрат у разі визнання правочину недійсним (+, -)	06.5.26	
Амортизація тимчасової податкової різниці, яка виникла за результатами інвентаризації основних засобів станом на 01.04.2011 р.	06.5.27 АМ	Заповнюється на підставі даних додатка АМ відповідно до абзацу п'ятого п. 6 підрозділу 4 розділу XX Кодексу, пункти 146.19, 146.20
Амортизація необоротних активів, наданих в оперативну оренду	06.5.28 АМ	
Обов'язкові виплати, а також компенсація вартості послуг, які надаються працівникам**	06.5.29	Статті 142, 143
** У цьому рядку відображаються витрати, передбачені колективним договором.		
Сума внесків платника податку на довгострокове страхування життя (недержавне пенсійне забезпечення) найманої фізичної особи, загальний обсяг якої не перевищує 25% заробітної плати, нарахованої такій найманій особі протягом податкового року, на який припадають такі звітні (податкові) періоди	06.5.30	Пункт 142.2 ст. 142
Сума страхового резерву для небанківських фінансових установ	06.5.31	Пункт 159.2 ст. 159
Витрати на придбання послуг (робіт) з інжинірингу, в тому числі: - витрати, понесені (нараховані) у зв'язку із придбанням у нерезидента послуг (робіт) з інжинірингу (застосовується обмеження)	06.5.32 06.5.32.1	Підпункти 139.1.14, 139.1.15 п. 139.1 ст. 139 (в обсязі, що не перевищує 5% митної вартості обладнання, імпортованого згідно з відповідним контрактом)
Нараховані роялті, в тому числі: - роялті, нараховані на користь нерезидента (застосовується обмеження)	06.5.33 06.5.33.1	Підпункт 140.1.2 п. 140.1 ст. 140 (в обсязі, що не перевищує 4% доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік, що передує звітному)
Витрати на консалтинг, в тому числі: - витрати, понесені (нараховані) у зв'язку із придбанням у нерезидента послуг (робіт) з консалтингу (застосовується обмеження)	06.5.34 06.5.34.1	Підпункт 139.1.13 п. 139.1 ст. 139 (в обсязі, що не перевищує 4% доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік, що передує звітному)
Сума фактично повернутої поворотної фінансової допомоги	06.5.35	Абзац другий пп. 135.5.5 п. 135.5 ст. 135 (відповідні суми

		за даними обліку)
Суми списаної безнадійної кредиторської заборгованості	06.5.36	Пункт 159.1 ст. 159 (відповідні суми за даними обліку)
Інші витрати господарської діяльності, для яких	06.5.37	Підпункт 138.12.2 п. 138.12 ст.

Продовження Таблиці 24

розділом III Податкового кодексу прямо не встановлено обмежень щодо віднесення до складу витрат***		138
*** Детальна розшифровка сум та назв витрат, зазначених у рядку 06.5.37 додатка ІВ до декларації № 114, надається платником податку у довільній формі.		
85% вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у нерезидентів, що мають офшорний статус	06.5.38 ВО	Пункт 161.2 ст. 161 (заповнюється на підставі даних додатка ВО)
Сума витрат на ремонт та поліпшення необоротних активів, наданих в оперативну оренду відповідно до п. 146.12 ст. 146 розділу III Податкового кодексу	06.5.39 АМ	Пункт 146.12 ст. 146 (заповнюється на підставі даних додатка АМ)
Витрати на інформаційне забезпечення господарської діяльності платника податку, в тому числі з питань законодавства, на придбання літератури, оплату Інтернет-послуг і передплату спеціалізованих періодичних видань	06.5.40	Абзац «в» пп. 138.10.4 п. 138.10 ст. 138

7-й етап. Заповнення додатка ТП. Цей додаток призначено для формування показників рядків 8 і 12 декларації. Додаток ТП заповнюють платники податків, які придбають торгові патенти і сплачують збір за здійснення деяких видів підприємницької діяльності відповідно до ст. 267 «Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності» розділу XII «Місцеві податки і збори» ПКУ.

Цей додаток формується відповідно до ст. 150 «Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів» і ст. 152 «Порядок обчислення податку» ПКУ.

8-й етап. Заповнення додатка ПЗ. Підстави для застосування пільги. Цей додаток формується відповідно до ст. 154 «Звільнення від оподаткування» та п. п. 15–19 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ. Відповідно, показник додатка ПЗ відображається в декларації в рядку 09.

Додаток складається з двох таблиць: у таблиці 1 додатка ПЗ здійснюється розрахунок прибутку, що звільняється від оподаткування; у таблиці 2 додатка ПЗ зазначаються підстави для застосування пільги.

Відповідні показники цього додатка визначаються з урахуванням положень п. 152.11 ст. 152 Податкового кодексу, якими встановлено, що платники податку, прибуток яких повністю та/або частково звільнено від оподаткування податком на прибуток, ведуть окремий облік такого прибутку. Окремо ведеться облік доходів, щодо яких застосовуються пільги (підстави для їх застосування зазначаються у таблиці 2).

У разі якщо підприємство здійснює декілька видів діяльності, що не підлягають оподаткуванню, прибуток визначається за кожним видом такої діяльності окремо, а в таблиці 2 додатка ПЗ відображаються підстави для застосування пільги.

9-й етап. Заповнення додатка ЗП. Цей додаток заповнюється у разі, якщо діяльність підприємства є прибутковою, тобто маємо що зменшувати. Додаток складається з двох таблиць.

У таблиці 1 Додатку показуємо зменшення нарахованої суми податку за видами: спочатку на податок на прибуток, сплачений платником за кордоном України, який може зарахуватися на зменшення сплати податку в Україні (рядок 13.1), далі – на суми податку, нараховані філіями при сплаті консолідованого податку (рядок 13.2), а відтак – на зменшення ми можемо поста-вити авансові внески при виплаті дивідендів (рядки 13.3, 13.4, 13.5, 13.5.1 та 13.5.2). У таблиці 2 Додатку розшифровується ще окремо рядок 13.2 з таблиці 1 додатка ЗП. Таблиця 2 стосується розрахунку податку, що сплачується за місцем розташування відокремленого (-их) підрозділу (-ів). Відповідно, показник додатка ЗП відображається в Декларації у рядку 13.

10-й етап. Заповнення додатка ПН. Цей додаток заповнюється окремо щодо кожного нерезидента, якому виплачуються доходи. При заповненні додатка ПН необхідно керуватися ст. 160 «Особливості оподаткування нерезидентів» ПКУ. Додаток складається також з двох таблиць: у табл. 1 здійснюється розрахунок податкових зобов'язань нерезидентів у розрізі отриманих ними доходів із джерелом їх походження з України.

Види доходів та ставки податку за такими доходами наведено у таблиці 25.

Таблиця 25

Види доходів та ставки податку за доходами нерезидентів

Види доходів	Код рядка	Ставка податку у %	Норми Податкового кодексу
Проценти, дисконтні доходи	1	15	Пункт 160.1 ст. 160
Дивіденди	2	15	
Роялті	3	15	
Фрахт	4	6	Пункт 160.5 ст. 160 (базою для оподаткування є базова ставка такого фрахту)
Доходи від інжинірингу	5	15	Пункт 160.1 ст. 160
Лізингова/орендна плата	6	15	
Доходи від продажу нерухомого майна	7	15	
Прибуток від здійснення операцій із торгівлі цінними паперами, деривативами або іншими корпоративними правами	8	15	
Доходи, отримані від спільної діяльності	9	15	
Внески та премії на страхування або перестрахування ризиків в Україні або страхування резидентів від ризиків за межами України	10	15	
Винагорода за провадження культурної, освітньої, релігійної, спортивної, розважальної діяльності	11	15	
Брокерська, комісійна, агентська винагорода	12	15	
Доходи, одержані від діяльності у сфері розваг (крім діяльності з проведення державної грошової лотереї)	13	15	
Доходи у вигляді благодійних внесків та пожертв на користь нерезидентів	14	15	
Інші доходи	15	15	
Прибуток від операцій з безпроцентними (дисконтними) облігаціями чи казначейськими зобов'язаннями	16	23	
Прибуток від операцій з безпроцентними (дисконтними) облігаціями чи казначейськими зобов'язаннями	16	23	Пункт 160.3 ст. 160 (базою оподаткування є прибуток, який розраховується як різниця між номінальною

			вартістю безпроцентних (дисконтних) цінних паперів, сплаченою або нарахованою їх емітентом, та ціною їх придбання на первинному чи вторинному фондовому ринку)
Проценти, дохід (дисконт) на державні	17	-	Пункт 160.4 ст. 160

Продовження Таблиці 25

цінні папери, або облігації місцевих позик, або боргові цінні папери, виконання зобов'язань за якими забезпечено державними або місцевими гарантіями, які продані (розміщені) нерезидентами за межами території України			
Проценти за отримані державою або до бюджету Автономної Республіки Крим чи міського бюджету позики (кредити або зовнішні запозичення), які відображаються в Державному бюджеті України або місцевих бюджетах чи	18	-	
кошторисі Нацбанку України, або кредити (позики), отримані суб'єктами господарювання та виконання яких забезпечено державними або місцевими гарантіями			
Доходи за виробництво та/або розповсюдження реклами	19	20	Пункт 160.7 ст. 160 (базою оподаткування є сума таких виплат)

Відповідно, показник додатка ПН відображається в Декларації у рядку 17.

11-й етап. Заповнення додатка АВ. Цей додаток заповнюють підприємства, які нараховують і виплачують дивіденди.

Відповідно, показник 5.1 «Сума авансового внеску при виплаті дивідендів у звітному (податковому) періоді, що має бути сплачена за місцезнаходженням юридичної особи» додатка АВ відображається в декларації в рядку 20.

Цей додаток заповнюють платники податку, керуючись нормами пп. 153.3.3 п. 153.3 ст. 153 Податкового кодексу, а саме: емітент корпоративних прав, який приймає рішення про виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), вносить до бюджету авансовий внесок за встановленою ставкою податку на прибуток, що

нараховується на суму дивідендів, які фактично виплачуються, без зменшення суми такої виплати на суму такого податку. Авансовий внесок вноситься до бюджету до/або одночасно з виплатою дивідендів.

У разі якщо дивіденди виплачуються у формі, відмінній від грошової, то базою для нарахування авансового внеску є вартість такої виплати, розрахована за звичайними цінами. Відповідність рядків додатків АВ нормам Податкового кодексу наведено у таблиці 26.

Таблиця 26

Відповідність рядків додатків АВ нормам Податкового кодексу

Показники	Код рядка	Норми Податкового кодексу
Сума випланих у звітному (податковому) періоді дивідендів, в тому числі:		
сума дивідендів, виплачена фізичним особам;	1.1	Підпункт 153.3.5 п. 153.3 ст. 153 (авансовий внесок не справляється)
сума дивідендів, виплачена у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих платником податку, за умови, що така виплата жодним чином не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента;	1.2	
сума дивідендів, виплачена інститутом спільного інвестування;	1.3	
сума дивідендів, виплачена управителем фонду операцій з нерухомістю при виплаті платежів власникам сертифікатів фонду операцій з нерухомістю в результаті розподілу доходу фонду операцій з нерухомістю;	1.4	
сума дивідендів, отримана материнською компанією	2	
Сума перевищення випланих над отриманими материнською компанією дивідендами у попередньому звітному (податковому) році (рядок 4 цього додатка за попередній звітний (податковий) рік)*	3	Підпункт 153.3.2 п. 153.3 ст. 153
<i>* У разі якщо сума виплат нарахованих материнською компанією дивідендів перевищує суму отриманих такою компанією дивідендів, то на суму такого перевищення нараховується авансовий внесок з податку на прибуток.</i>		
Сума дивідендів, з якої має бути сплачено авансовий внесок у звітному (податковому) періоді (рядок 1 - рядок 1.1 - рядок 1.2 - рядок 1.3 - рядок 1.4 - рядок 2 - рядок 3)	4	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді (рядок 4 x рядок 10 декларації/100), в тому числі:	5	

сума авансового внеску при виплаті дивідендів у звітному (податковому) періоді, що має бути сплачена за місцезнаходженням юридичної особи (переноситься в рядок 20 декларації)	5.1	

12-й етап. Заповнення додатка ВП. При заповненні цього додатка необхідно керуватися ст. 50 «Внесення змін до податкової звітності» ПКУ. Додаток ВП заповнюється при виявленні помилок у додатках ІД, ІВ, ТП, ПЗ, ЗП, ПН, АД та відповідних рядках Декларації. виправлення самостійно виявлених помилок, що містяться у раніше поданій платником декларації, у складі звітної (нової звітної) декларації або в уточнюючій декларації після 01.04.2012 р. здійснюється за формою, передбаченою наказом № 1213.

13-й етап. Заповнення податкової Декларації з податку на прибуток підприємства:

- *Вступна частина (шапка).* При заповненні вступної частини, чи шапки, потрібно враховувати таке:

а) в залежності від типу декларації (звітна, звітна нова консолідована, уточнююча) у відповідному полі ставимо позначку Х;

б) в полях «ІІ квартал», «ІІ-ІІІ квартали», «ІІ-ІV квартали» відмітки ставляться тільки в тому випадку, якщо подається уточнююча декларація за один з перерахованих звітних періодів року;

в) рядок 4 вступної частини заповнюється тільки ті підприємства, які беруть участь в угоді про розподіл продукції (р. ХVІІІ ПКУ), які виступають управителями за договором управління майном (п. 153.13 ПКУ);

г) у платника, заповнює поле «Код виду економічної діяльності (КВЕД)»;

д) поля, в яких зазначаються поштовий індекс, телефон, мобільний телефон, факс, e-mail, заповнюються за бажанням платника;

е) рядок 7 заповнюється виключно постійними представництвами нерезидента, які сплачують податок на прибуток у загальному порядку;

є) у рядку 9 «Особливі відмітки» ставлять позначки лише ті платники, які там перераховані;

- *Основна частина і додатки.*

Суми в основній частині декларації, а також в додатках, зазначаються в гривнях без копійок. Зупинимося на тому, звідки беруться дані для заповнення основної частини і додатків.

Інформаційною базою для заповнення основної частини Декларації:

1) в частині доходів – дані Книг аналітичного обліку, в яких відображаються суми валових доходів та витрат за звітний період. Якщо ж такі книги не ведуться, бухгалтеру необхідно здійснити вибірку сум:

- надходжень грошових коштів на поточний рахунок, в касу (за допомогою кореспонденції рахунків за дебетом рахунків 30, 31 та кредитом 681, 70, 71, 72, 73, 74, які відображаються в обліковому регістрі Журналі 1 та відомостях до нього, та в обліковому регістрі Журналі 6);

- відвантаження продукції, надання робіт, нарахування доходів від інвестиційних і фінансових операцій, використовуючи для цього суми за кореспонденцією рахунків: за дебетом рахунків 36, 37 і кредитом рахунків 70, 71, 72, 73, 74, що знаходять відображення в облікових регістрах журналів 3 і 6 та відомостях до них.

Сума вибраних показників становитиме значення валового доходу підприємства за звітний період. Крім того, до складу валових доходів слід включати суми списаної кредиторської заборгованості та суми, отримані в рахунок погашення дебіторської заборгованості, яка раніше була списана у зв'язку з безнадійністю.

2) в частині витрат – дані облікового регістру Журналу 5 (5А) і відомостей до нього, а також дані Книг аналітичного обліку з обліку валових витрат.

Відповідно до цього, а також з урахуванням вимог Податкового Кодексу України (ПКУ) заповнюються рядки Декларації, а саме:

1. Рядок 02 Дохід від операційної діяльності (дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)). Визначення доходу від операційної діяльності міститься у пункті

135.4 ПКУ. Для заповнення цієї та інших «дохідних» рядків також стане у нагоді стаття 137 ПКУ, присвячена порядку визнання доходів.

2. Рядок 03 «Інші доходи» заповнюється на підставі додатка ІД. Сюди переноситься значення підсумкового рядка 03 цього додатка. Як заповнюється «додаток ІД».

Показники рядків 02 і 03 підсумовуються, отриманий результат заноситься в рядок 01 «Доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування».

3. Рядок 05 «Витрати операційної діяльності». Відповідно до норм законодавства тут може бути відображена тільки собівартість товарів (робіт, послуг).

4. Рядок 05.1 «Собівартість придбаних (виготовлених) та реалізованих товарів (робіт, послуг)». Базовими для заповнення цього рядка будуть пункти 138.8-138.9 ПКУ. Вони повністю присвячені складу собівартості виготовлених та реалізованих товарів (робіт, послуг).

5. Рядок 06 «Інші витрати». Підказка для її заповнення міститься у формі декларації в самій цій рядку: ми просто складаємо значення сторок з 06.1 за 06.5.

6. Рядок 06.1 «Адміністративні витрати». Щоб правильно заповнити рядок, вивчаємо п.п. 138.10.2 ПКУ, який містить перелік адміністративних витрат.

7. Рядок 06.2 «Витрати на збут». Склад витрат на збут наведено в п.п. 138.10.3 ПКУ.

8. Рядок 06.3 «Фінансові витрати», 06.3.1 «Проценти з урахуванням обмежень...». Норми ПКУ, на підставі яких заповнюються дані рядка, вказані у формі декларації: це п.п. 138.10.5 і п. 141.2 ПКУ.

Виглядає процедура заповнення рядків так. Із загальної суми фінансових витрат, які відображаються у ряд. 06.3, необхідно виділити відсотки за: кредитами, позиках, облігаціями, фінансової оренди, і вказати їх у стор. 06.3.1.

При цьому потрібно врахувати, що якщо в статутному фонді підприємства частка нерезидента становить 50 і більше відсотків, витрати визнаються з урахуванням обмежень, встановлених п. 141.2 ПКУ.

9. Рядок 06.4 «Інші витрати звичайної діяльності та інші операційні витрати». Сюди переноситься значення підсумкового рядка 06.4 додатка ІВ. Як заповнюється додаток ІВ.

10. Рядок 06.5 «від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього звітного (податкового) року». Форма декларації дає підказку: у цей рядок переноситься значення рядка 07 декларації за попередній рік.

Перенесення минулорічних збитків присвячена ст. 150 ПКУ. Згідно з п. 150.1 ПКУ збитки платник податку на прибуток має право переносити на наступний рік до їх повного погашення.

11. Показник рядка 07 «Об'єкт оподаткування від усіх видів діяльності» виходить розрахунковим шляхом: дохід (стор. 01) мінус витрати (стор. 04). Результат відображається з відповідним знаком: якщо об'єкт оподаткування виходить негативним, показник вказуємо зі знаком «мінус».

12. Рядок 08 «Об'єкт оподаткування від діяльності, що підлягає патентуванню». Згідно з п.п. 139.1.10, 152.1 і 152.2 ПКУ на суму збору на провадження деяких видів підприємницької діяльності, який трансформувалася плата за торговий патент, яка існувала до набрання чинності ПКУ, зменшується сума податку на прибуток.

Види діяльності, що підлягають патентуванню вказані в п.п. 267.1.1 ПКУ.

Підприємство, яке здійснює діяльність, що підлягає патентуванню, зобов'язаний вести за такою діяльністю окремий облік доходів і витрат. Об'єкт оподаткування по ній треба вказати в рядку 08 декларації. При цьому заповнюється додаток ТП. Підстава для його заповнення – ст. 267 ПКУ. Значення підсумкового рядка 08 додатка ТП переноситься в декларацію.

13. Рядок 09 «Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільняється від оподаткування». П. 152.11 ПКУ передбачено, що платники, доход яких повністю або частково звільнена від оподаткування, облік такого прибутку ведуть окремо.

Рядок 09 декларації заповнюється на підставі підсумкового рядка 09 додатка ПЗ. Додаток складається з двох таблиць:

- у першій відображається розрахунок прибутку в розрізі кожного з пільгованих видів діяльності;

- у другій - підстави для застосування пільги.

Додаток заповнюється на підставі п. 152.11 ПКУ.

14. В рядку 10 «Ставка податку» вказуємо ставку податку у відсотках.

15. Рядок 11 «Податок на прибуток від діяльності, що не підлягає патентуванню» заповнюється розрахунковим шляхом: з рядка 07 віднімаються показники рядків 08 і 09, потім отриманий результат множиться на ставку податку на прибуток і ділиться на 100.

Якщо патентованих і пільгованих видів діяльності у підприємства немає, сюди просто заноситься сума податку на прибуток. Для цього суму об'єкта оподаткування з рядка 07 множимо на 0,21.

16. Рядок 12 «Податок на прибуток від діяльності, що підлягає патентуванню, зменшений при на вартість торгових патентів». У цей рядок переноситься значення стор. 12 додатка ТП (див. вище).

17. Рядок 13 «Зменшення нарахованої суми податку». Ця рядок заповнюється шляхом перенесення значення рядка 13 додатка ЗП.

18. Показники рядків 14, 15, 16, 18, 19, 21 і 22 декларації формуються з допомогою формул, зазначених безпосередньо в назві рядків. Повторювати ці формули ми не будемо. Зупинимося лише на порядку заповнення рядків 17 і 20.

19. Рядок 17 «Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за звітний (податковий) період». У цей рядок переноситься підсумковий показник (графа 6 стор. 20) додатка ПН. Додаток складається з двох таблиць. В Таблиці 1 відображаються доходи, виплачені на користь нерезидентів і суми утриманого у них податку. Таблиця 2 є допоміжною для складання Таблиці 1. З її допомогою проводиться розрахунок прибутку від операцій з безпроцентними (дисконтними) облігаціями і казначейськими

зобов'язаннями. Значення стор. 16 гр. 5 таблиці 2 переноситься до стор. 16 гр. 3 таблиці 1. Показник стор. 16 гр. 6 таблиці 2 - стор. 16 гр. 6 таблиці 1.

20. Рядок 20 «Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді за місцезнаходженням юридичної особи». До рядка 20 декларації «прив'язане» додаток АВ, з рядка 5.1 якого береться показник для перенесення в стор. 20 декларації. Додаток АВ заповнюється згідно з п. 153.3 ПКУ. Цим пунктом передбачено, що емітент корпоративних прав, який приймає рішення про виплату дивідендів, сплачує авансовий внесок з податку на прибуток. Цим пунктом встановлюється також порядок сплати авансового внеску.

21. «Самостійне виправлення помилок» (рядки 23-32). Принцип виправлення самостійно виявлених підприємством помилок у декларації з податку на прибуток такий:

1. Помилки можуть виправлятися (ст. 50 ПКУ):

- у звітній декларації. Якщо помилки минулого періоду виправляються самостійно платником звітної декларації, він заповнює додаток ВП, в якому відображає правильні дані. Потім порівнює їх з показниками «помилковою» декларації та отриманий результат показує у рядках 23 або 26 декларації звітного періоду. Суми штрафу (в розмірі 5% від суми недоплати, якщо вона була) та пені відображаються у рядках 24 і 25;

- в уточнюючій. При подачі уточнюючої декларації платник повинен проставити відмітку Х у спеціальному полі шапки. Додаток ВП не заповнюється, а виправлені показники зазначаються у відповідних рядках декларації. Штраф (3% від суми недоплати) необхідно відобразити у ряд. 27, суму пені – рядок 25 декларації.

22. Аналогічний принцип застосовується при заповненні рядків 28-32, призначених для виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується при виплаті доходів нерезидентам.

23. Рядок 33 «Загальна сума нарахованого до сплати податку на прибуток за звітний (податковий) рік» є новим. До нього записують суму рядків 14 і 20.

24. Рядок 34 «Авансовий внесок (1/12 нарахованої до сплати загальної суми податку на прибуток за звітний (податковий) рік), що підлягатиме сплаті щомісяця у березні – грудні 20____ року та січні – лютому 20____ року» також є новим і відображає частку від ділення суму у рядку 33 поділену на 12 місяців.

3. Зміст, структура та порядок складання податкової декларації з податку на додану вартість

Одним із найбільш поширених непрямих податків, що сплачується в Україні, є **податок на додану вартість (ПДВ)**. Основним нормативним документом, що регулює порядок нарахування та сплати цього податку, є Податковий Кодекс України (Розділ V, Статті 180-211). Цим документом визначено платників податку на додану вартість, об'єкти, базу та ставки оподаткування, перелік неоподатковуваних та звільнених від оподаткування операцій, особливості оподаткування деяких виїв господарських операцій, порядок нарахування та сплати податку до бжкету, а також відображення цих операцій в первинних документах.

Для цілей оподаткування платником податку є (п. 180.1 ст. 180 V розділу ПКУ):

1) будь-яка особа, що провадить господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку, визначеному статтею 183 V розділу ПКУ;

2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;

3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату

податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України, а також:

- особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, які передбачають повне або часткове умовне звільнення від оподаткування, у разі порушення таких митних режимів, встановлених митним законодавством;

- особа, яка використовує, у тому числі при ввезенні товарів на митну територію України, податкову пільгу не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям її надання згідно із цим Кодексом, а також будь-які інші особи, що використовують податкову пільгу, яку для них не призначено.

Норми цього пункту не застосовуються до операцій з ввезення на митну територію України фізичними особами (громадянами) чи суб'єктами підприємницької діяльності, які не є платниками податку, культурних цінностей, зазначених у пункті 197.7 статті 197 цього Кодексу;

- 4) особа, що веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи;

- 5) особа – управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управління за договорами управління майном.

- 6) особа, що проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазайним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави (у тому числі майна, визначеного у статті 243 Митного кодексу України), незалежно від того, чи досягає вона загальної суми операцій із постачання товарів/послуг, визначеної пунктом 181.1 статті 181 ПКУ, а також незалежно від того, який режим оподаткування використовує така особа згідно із законодавством;

- 7) особа, що уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з

їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особою, відповідальною за нарахування та сплату податку до бюджету у разі постачання послуг нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими як платники податку, якщо місце постачання послуг розташоване на митній території України, є отримувач послуг.

Об'єктом оподаткування є операції платників податку з (п. 185.1, ст. 185 V розділу ПКУ):

а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 цього Кодексу, у тому числі операції з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу в користування лізингоотримувачу/орендарю;

б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 цього Кодексу;

в) ввезення товарів на митну територію України;

г) вивезення товарів за межі митної території України;

г) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом.

З метою оподаткування цим податком до операцій з ввезення товарів на митну територію України та вивезення товарів за межі митної території України прирівнюється поміщення товарів у будь-який митний режим, визначений Митним кодексом України.

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше (п. 187.1, ст. 187 V розділу ПКУ):

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі

постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах (п. 193.1, ст. 193 V розділу ПКУ):

а) 17 відсотків;

б) 0 відсотків.

Важливими категоріями при заповненні Декларації з ПДВ є податковий кредит і податкове зобов'язання.

Податковий кредит – сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згідно з розділом V ПКУ;

Право на віднесення сум податку до податкового кредиту виникає у разі здійснення операцій з (п. 198.1, ст. 198 V розділу ПКУ):

а) придбання або виготовлення товарів (у тому числі в разі їх ввезення на митну територію України) та послуг;

б) придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів, у тому числі при їх ввезенні на митну територію України (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів як внесок до статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів спільної діяльності);

в) отримання послуг, наданих нерезидентом на митній території України, та в разі отримання послуг, місцем постачання яких є митна територія України;

г) ввезення необоротних активів на митну територію України за договорами оперативного або фінансового лізингу.

Не відносяться до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені податковими накладними (або підтверджені податковими накладними, оформленими з порушенням вимог статті 201 ПКУ) чи не підтверджені митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 ПКУ.

Датою виникнення права платника податку на віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше (п. 198.2, ст. 198 V розділу ПКУ):

- дата списання коштів з банківського рахунка платника податку на оплату товарів/послуг;
- дата отримання платником податку товарів/послуг, що підтверджено податковою накладною.

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк);

Сума податку, що підлягає сплаті (перерахуванню) до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду.

При позитивному значенні суми, розрахованої згідно з пунктом 200.1 статті 200 V розділу ПКУ, така сума підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету у строки, встановлені цим розділом.

При від'ємному значенні суми, розрахованої згідно з пунктом 200.1 статті 200 V розділу ПКУ, така сума враховується у зменшення суми податкового боргу з податку, що виник за попередні звітні (податкові) періоди (у тому числі розстроченого або відстроченого відповідно до ПКУ), а в разі відсутності

податкового боргу – зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

Обсяг діяльності осіб – платників ПДВ для складання Декларації, визначає:

1) звітний період для складання Декларації (рис. 13);

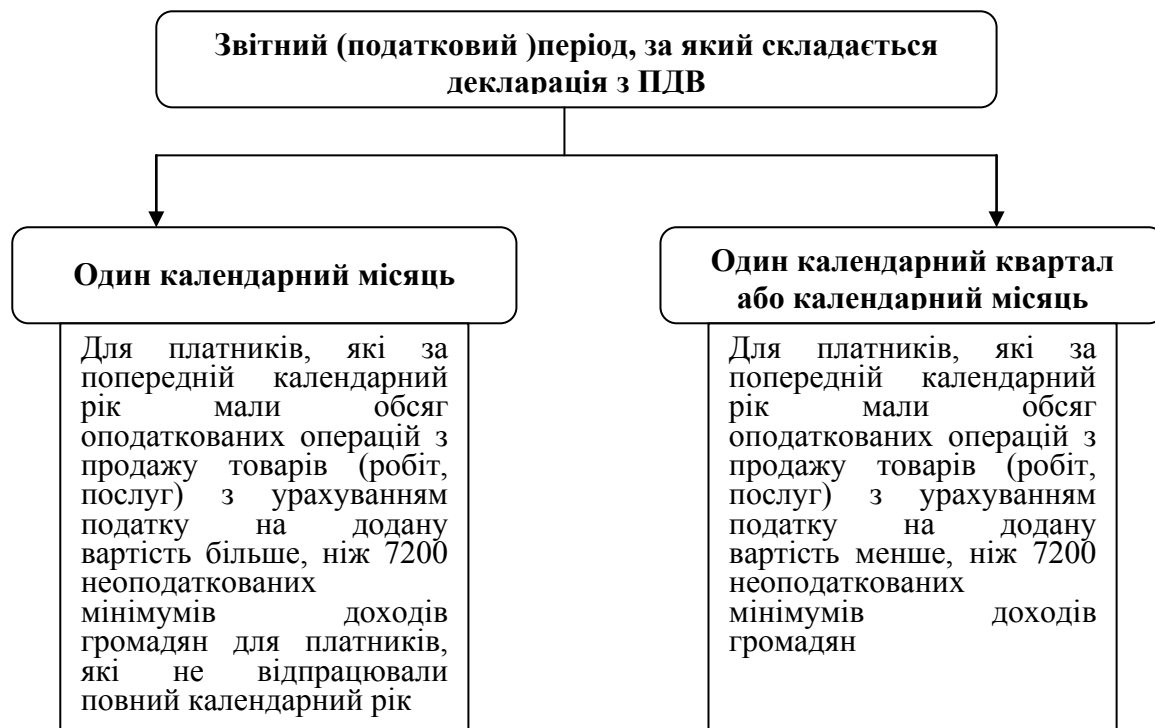

Рис. 13. Звітний (податковий) період для складання декларації з ПДВ

2) форму подання Декларації (рис. 14).

Незалежно від форми подання, **декларація складається із (Додаток 10):**

- **вступної частини** (призначена для вказання виду Декларації, реквізитів особи, що звітується, а також зазначення особливостей режиму оподаткування (якщо їх має особа, що надає звіт);

- **чотирьох розділів;**

- **дев'яти додатків.**

З них платником заповнюються перші три розділи та вступна частина, четвертий розділ заповнюється працівниками податкової інспекції (адміністрації) лише на оригіналі декларації, який залишається в податковій інспекції.

Додатки до декларації подаються лише тоді, коли за звітний період підприємство здійснювало відповідні операції.

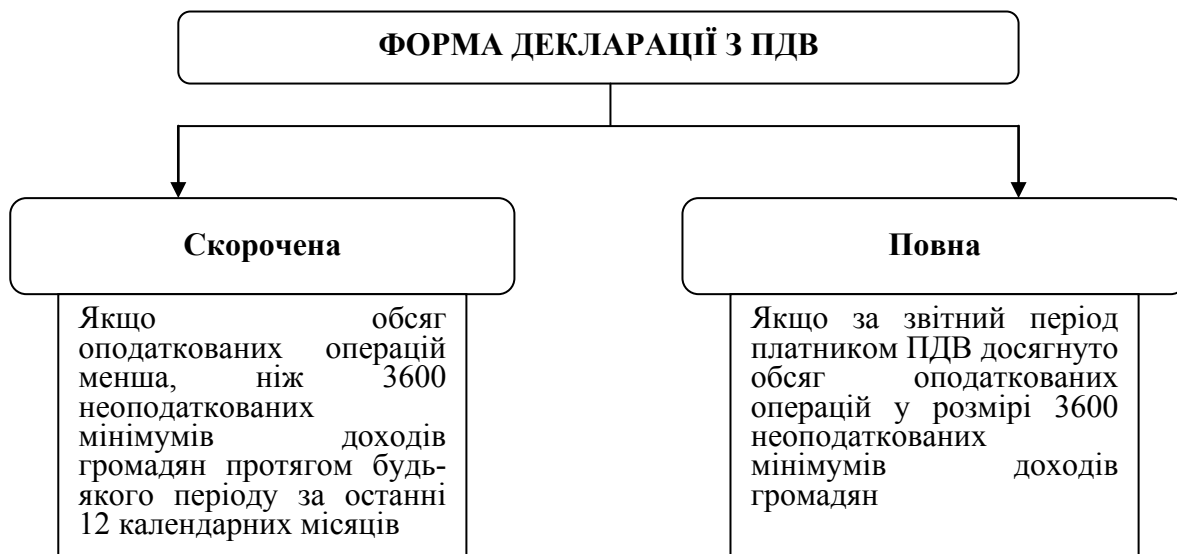

Рис. 14. Форми податкової декларації з ПДВ

Призначенням податкової декларації з ПДВ є відображення стану розрахунків підприємства-платника зі сплати до бюджету податку на додану вартість.

Основними показниками, які визначають стан розрахунків підприємства за ПДВ, є податкове зобов'язання і податковий кредит (див. вище).

Зобов'язання платника зі сплати податку на додану вартість обчислюється як різниця між сумою податкових зобов'язань з ПДВ і сумою податкового кредиту.

Такому порядку визначення розрахунків платника з бюджетом зі сплати ПДВ повністю відповідають показники податкової декларації з ПДВ.

Показники даної форми звітності повинні відповідати даним бухгалтерського обліку та книг аналітичного обліку розрахунків за ПДВ.

Основним і найбільш зручним джерелом інформації для відображення показників у даному звіті є:

- Книга обліку придбання товарів (робіт і послуг);
- Книга обліку продажу товарів (робіт і послуг).

Достовірність даних в обов'язковому порядку підтверджується: підписом платника, якщо платник – фізична особа, в інших випадках – підписами відповідальних посадових осіб та печаткою, а в разі подання декларації в електронній формі – електронним підписом підзвітних осіб, зареєстрованих у порядку, визначеному законодавством.

У декларації наводяться:

1) суми оподаткованих операцій ПДВ, суми податкових зобов'язань (Розділ I. «Податкові зобов'язання»). Джерелами інформації для вказання цих показників є суми за кореспонденцією рахунків, які відображають відвантаження продукції чи отримання попередньої оплати за товари (роботи, послуги), реалізовані платником ПДВ. При цьому суми операцій з продажу цінностей (надання послуг) зазначаються за видами – відповідно до того, чи призводять вони до виникнення податкового зобов'язання чи ні;

2) суми операцій, за якими підприємство отримало право на податковий кредит, а також його суми (Розділ II. «Податковий кредит») за звітний період. І оскільки виникнення права на податковий кредит пов'язане з обліком валових доходів і витрат, з оподатковуваними операціями, то суми операцій з придбання також деталізуються в Декларації. Зручність заповнення цих розділів Декларації полягає в тому, що усі показники вже сформовані в Книгах обліку придбання і продажу товарів (робіт, послуг). Таким чином, завдання бухгалтера правильно перенести ці суми з Книг до Декларації.

3) на підставі порівняння попередніх показників визначають остаточну суму зобов'язання підприємства перед бюджетом зі сплати ПДВ або податкового кредиту, яка знаходить своє відображення в розділі III. «Розрахунки з бюджетом за звітний період» декларації.

Суми господарських операцій та ПДВ у Декларації наводяться в гривнях, без копійок, з відповідним округленням за загальновстановленими правилами. У колонці А у всіх необхідних випадках проставляються обсяги продажу (закупок)

без урахування податку на додану вартість, сума податку на додану вартість вказується в колонці Б.

Рядки, які не повинні заповнюватися платником, оскільки носять інформаційний характер, позначені знаком «Х»; колонки, у яких сума обороту чи податку не повинна проставлятися, позначені знаком «0»; у рядках, де платник не має даних для заповнення, проставляється знак «-».

Податкова звітність з податку на додану вартість за новими формами, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 25.11.2011 № 1492 «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» із змінами, внесеними наказом Міністерства фінансів України від 17.12.2012 №1342, вперше подається:

- **за березень 2013 року** – платниками податку, у яких податковий період дорівнює календарному місяцю;

- **за I квартал 2013 року** – платниками податку, у яких податковий період дорівнює календарному кварталу.

Зупинемося на основних положеннях щодо заповнення і подання податкової декларації з податку на додану вартість.

Порядок заповнення податкової декларації.

Декларація складається із вступної частини, службових полів, чотирьох розділів та обов'язкових додатків. Платником заповнюються вступна частина, службові поля, перші три розділи та додатки. Розділ IV заповнюється працівниками органів державної податкової служби лише на оригіналі декларації, який залишається в органах державної податкової служби.

Вступна частина.

У спеціальному полі для відміток про тип декларації (рядки 011-012) у другій колонці вказується позначка (х) у рядку спеціального поля, яке відповідає типу декларації. Перша колонка спеціального поля містить код типу декларації, третя – назву типу декларації.

У спеціальних полях для відміток рядків 0110-0140 вказується позначка (х):

- у полі 0110 декларації, у якій відображаються розрахунки з бюджетом;

- у полях 0121-0123 декларації платника податку – сільськогосподарського підприємства, який застосовує спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, для тих видів діяльності, які провадить таке сільськогосподарське підприємство;

- у полі 0130 декларації платника податку – сільськогосподарського підприємства, який відповідає вимогам статті 209 розділу V ПКУ, але не обрав спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського, лісового господарства і рибальства та реалізує молоко, худобу, птицю, вовну власного виробництва, а також молочні продукти, молочну сировину та м'ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах;

- у полі 0140 декларації платника податку – переробного підприємства, який згідно із пунктом 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ застосовує особливий порядок сплати податку на додану вартість за реалізовані ним молоко, молочну сировину та молочні продукти, м'ясо та м'ясопродукти, іншу продукцію переробки тварин, закуплених у живій вазі (шкури, субпродукти, м'ясо-кісткове борошно).

У спеціальних полях для відміток 07-08 указується позначка (х) для підприємств суднобудування та літакобудування відповідно.

У спеціальному полі для відміток 09 – позначка (х) у разі здійснення операцій з постачання товарів/послуг у межах угод про розподіл продукції.

У спеціальному полі для відміток 10 – позначка (х) підприємствами та організаціями, які засновані громадськими організаціями інвалідів, де кількість інвалідів, які мають у таких організаціях основне місце роботи, становить протягом попереднього звітного періоду не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу, і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат з оплати праці, що відносяться до складу витрат виробництва.

У разі заповнення спеціального поля для відміток 10 обов'язковим є подання (Д6) до декларації із заповненням таблиці 4 «Розрахунок показників щодо належності підприємства (організації) до підприємства (організації) інвалідів».

Розділ I «Податкові зобов'язання».

У рядках 1 – 6 колонки А декларації вказуються загальні обсяги постачання звітного періоду, які оподатковуються за основною ставкою, за нульовою ставкою, звільнені від оподаткування відповідно до статті 197 розділу V ПКУ, тимчасово звільнені від оподаткування відповідно до підрозділу 2 розділу XX ПКУ, звільнені від оподаткування відповідно до міжнародних договорів (угод), та обсяги постачання, що не є об'єктом оподаткування відповідно до статті 196 розділу V ПКУ, та ті, що не оподатковуються у зв'язку з визначенням місця постачання послуг за межами митної території України відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V ПКУ або постачання послуг за межами митної території України.

При визначенні обсягу постачання товарів/послуг за звітний (податковий) період платник зобов'язаний враховувати значення терміна «постачання товарів» відповідно до вимог підпункту 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ та значення терміна «постачання послуг» відповідно до вимог підпункту 14.1.185 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ.

До рядка 1 декларації включаються оподатковувані за основною ставкою обсяги постачання, здійснені на митній території України, та ті, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ визначено на митній території України.

У рядку 1 декларації **0121-0123** вказуються виключно операції з постачання сільськогосподарським підприємством вироблених (наданих) сільськогосподарських товарів/послуг на власних або орендованих виробничих потужностях, а також на давальницьких умовах.

У рядку 1 декларації **0130** вказуються виключно операції сільськогосподарських підприємств, які відповідають критеріям, визначеним

статтею 209 розділу V ПКУ, але не обрали спеціального режиму оподаткування діяльності, передбаченого статтею 209 ПКУ, з постачання молока, худоби, птиці, вовни власного виробництва, а також молочних продуктів, молочної сировини та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах.

У рядку 1 декларації 0140 вказуються виключно операції переробних підприємств за реалізовані ними молоко, молочну сировину та молочні продукти, м'ясо та м'ясопродукти, іншу продукцію переробки тварин, виготовлені з поставлених молока або м'яса в живій вазі, власно вироблених сільськогосподарськими підприємствами, визначеними розділом V ПКУ, іншими юридичними і фізичними особами, у тому числі фізичними особами – підприємцями, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва, визначену розділом V ПКУ.

У рядку 2 вказуються обсяги постачання, що оподатковуються за нульовою ставкою, окремо операції з вивезення товарів за межі митної території України (рядок 2.1) відповідно до вимог підпункту 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 розділу V ПКУ, окремо інші операції (рядок 2.2) відповідно до вимог підпунктів 195.1.2, 195.1.3 пункту 195.1 статті 195, пункту 211.1 статті 211 розділу V та пунктів 8, 22 підрозділу 2 розділу XX ПКУ.

У декларації 0140 рядок 2.1 не заповнюється, оскільки відповідно до підпункту 5 пункту 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ переробне підприємство операції з вивезення за межі митної території України продукції у митному режимі експорту відображає у декларації 0110.

Рядок 3 заповнюється платником, якщо платник здійснює такі операції як частину в загальному обсязі постачання та зареєстрований як платник податку на додану вартість відповідно до вимог ПКУ.

У рядку 4 вказується обсяг операцій з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V ПКУ за межами митної території України. Рядок 4 може заповнюватись лише у декларації 0110.

У деклараціях 0121-0123/0130/0140 рядок 4 не заповнюється, оскільки місцем постачання сільськогосподарських послуг, що є результатом здійснення діяльності, на яку відповідно до пункту 209.17 статті 209 ПКУ поширюється дія спеціального режиму оподаткування у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, та які надаються безпосередньо платником податку – суб'єктом такого спеціального режиму, є митна територія України.

У рядку 5 вказується обсяг операцій, звільнених від оподаткування відповідно до статті 197 розділу V ПКУ, тимчасово звільнених від оподаткування відповідно до підрозділу 2 розділу XX Кодексу та звільнених відповідно до міжнародних договорів (угод).

У рядку 6 вказується загальний обсяг оподатковуваних та неоподатковуваних операцій. Значення цього рядка дорівнює сумі рядків 1, 2.1, 2.2, 3, 4 та 5, і заповнюється тільки колонка А.

Обсяг операцій, що є об'єктом оподаткування, вказується **у рядку 6.1** і застосовується при розрахунках загальної суми від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню.

У рядку 7 вказуються обсяги послуг, отриманих від нерезидента на митній території України. Рядок 7 може заповнюватись лише у декларації з позначкою «0110».

У деклараціях 0121-0123/0130/0140 рядок 7 не заповнюється, оскільки податкові зобов'язання, що виникають при отриманні послуг від нерезидента на митній території України, не відносяться до податкових зобов'язань, що відображаються у вказаних деклараціях.

Коригування податкових зобов'язань відображається **у рядку 8**.

У рядку 8.1 відображається збільшення або зменшення обсягів постачання та, відповідно, податкових зобов'язань, що здійснюється відповідно до статті 192 розділу V ПКУ.

У рядку 8.1.1 відображається збільшення або зменшення згідно зі статтею 192 розділу V ПКУ обсягів постачання, по яких не нараховувався податок на

додану вартість.

При заповненні цих рядків обов'язковим є подання (Д1), який заповнюється в розрізі контрагентів та розрахунків коригування до податкових накладних.

У рядку 8.2 вказуються суми збільшення податкових зобов'язань, що виникають у зв'язку з нецільовим використанням товарів, увезених у пільговому режимі. Рядок 8.2 може заповнюватись лише у декларації 0110.

У деклараціях 0121-0123/0130/0140 рядок 8.2 не заповнюється, оскільки податкові зобов'язання, які виникають при ввезенні на митну територію України, не відносяться до податкових зобов'язань, що відображаються у вказаних деклараціях.

Розділ II «Податковий кредит».

До розділу II «Податковий кредит» (рядки 10-15 декларації) включаються обсяги придбання (виготовлення, будівництва, спорудження, створення) з податком на додану вартість або без податку на додану вартість товарів/послуг, необоротних активів на митній території України, ввезених на митну територію України товарів, необоротних активів, отриманих на митній території України від нерезидента послуг з метою їх подальшого використання у межах господарської діяльності платника податку, а також тих, які не призначаються для використання у господарській діяльності або придбані з метою використання для постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V ПКУ за межами митної території України, окремо за напрямками використання (здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, не є об'єктом оподаткування).

У розділі II «Податковий кредит» декларації 0121-0123 відповідно до підпункту 209.15.1 пункту 209.15 статті 209 розділу V ПКУ відображаються:

а) товари/послуги, які придбаваються сільськогосподарським підприємством для використання у виробництві сільськогосподарської продукції, а також основні

фонди, які придбаваються (споруджуються) з метою використання у виробництві сільськогосподарської продукції.

У разі якщо товари/послуги, основні фонди, виготовлені та/або придбані, використовуються сільськогосподарським підприємством частково для виготовлення сільськогосподарських товарів (послуг), а частково для інших товарів/послуг, то сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється виходячи з питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг у загальній вартості усіх товарів/послуг, поставлених за 12 попередніх послідовних звітних (податкових) періодів.

Указаний розподіл відбувається у тому періоді, у якому здійснювалось відповідне виготовлення та/або придбання, а розподілені суми включаються до значень рядків 10, 12, 13 декларацій 0110 та 0121-0123 відповідно;

б) послуги, супутні постачанню сільськогосподарського товару, який вирощується, відгодовується, виловлюється або збирається (заготовлюється) безпосередньо платником податку.

У розділі II «Податковий кредит» декларації 0130 відповідно до пункту 209.18 статті 209 розділу V ПКУ відображаються:

а) товари/послуги, які придбаваються сільськогосподарським підприємством для використання у виробництві молока, худоби, птиці, вовни власного виробництва, а також молочних продуктів, молочної сировини та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах.

У разі якщо товари/послуги, виготовлені та/або придбані, використовуються сільськогосподарським підприємством частково для виробництва молока, худоби, птиці, вовни власного виробництва, а також молочних продуктів, молочної сировини та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах, а частково для інших товарів/послуг, то сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється виходячи з частки використання таких товарів/послуг в операціях такого виробництва та відповідно в інших операціях.

Розподіл відбувається у тому періоді, в якому здійснювалось відповідне виготовлення та/або придбання, а розподілені суми включаються до значень рядків 10, 12, 13 декларацій 0110 та 0130 відповідно;

б) послуги, супутні постачанню молока, худоби, птиці, вовни власного виробництва, а також молочних продуктів, молочної сировини та м'ясопродуктів, вироблених у власних переробних цехах безпосередньо платником податку.

У податковій декларації 0140 відображаються суми податкового кредиту, які виникають у зв'язку з переробкою та постачанням готової продукції.

У разі якщо товари/послуги, необоротні активи, виготовлені або придбані, використовуються переробним підприємством частково для виготовлення такої готової продукції, а частково для інших товарів/послуг, то відповідно до вимог підпункту 4 пункту 1 розділу XX ПКУ сума сплаченого (нарахованого) податкового кредиту розподіляється виходячи з частки використання таких товарів/послуг, необоротних активів в операціях з виготовлення готової продукції та відповідно в інших операціях.

Указаний розподіл відбувається в тому періоді, в якому здійснювалось відповідне виготовлення та/або придбання, а розподілені суми включаються до значень рядків 10, 12, 13 декларацій 0110 та 0140 відповідно.

У рядку 12.2 вказується обсяг ввезення на митну територію України товарів, при митному оформленні яких сплату податку на додану вартість було відстрочено шляхом видачі податкового векселя відповідно до підрозділу 3 розділу XX ПКУ. Цей рядок заповнюється у звітному (податковому) періоді, у якому податкові векселі оплачені.

У рядку 14 (колонка А) вказується обсяг придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України, обсяг ввезення на митну територію України товарів та необоротних активів та обсяг отримання від нерезидента на митній території України послуг, які не призначаються для використання у господарській

діяльності, з податком на додану вартість (рядок 14.1) та без податку на додану вартість (рядок 14.2). Рядок 14 може заповнюватись лише у декларації 0110.

У деклараціях 0121-0123/0130/0140 рядок 14 не заповнюється.

У рядку 15 (колонка А) вказується обсяг придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, ввезення) з податком на додану вартість товарів/послуг та необоротних активів, які частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково в операціях, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V ПКУ), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V ПКУ, підрозділ 2 розділу XX ПКУ (крім пункту 15), міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V ПКУ за межами митної території України).

При формуванні податкового кредиту по придбаних та/або виготовлених необоротних активах, які одночасно використовуються в оподатковуваних і не оподатковуваних податком на додану вартість операціях, зазначених в абзацах першому та другому пункту 15 підрозділу 2 розділу XX ПКУ, норми статті 199 розділу V ПКУ не застосовуються, сплачені (нараховані) суми податку на додану вартість по таких необоротних активах включаються до податкового кредиту.

Розрахунок частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях здійснюється за попередній календарний рік. Для новоствореного платника та/або платника, у якого протягом попереднього календарного року були відсутні неоподатковувані операції, – перший звітний (податковий) період, у якому задекларовані такі операції.

Відповідний розподіл суми податку на додану вартість для визначення частини податкового кредиту здійснюється відповідно до визначеної у таблиці 1 «Розрахунок частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях» (Д7) частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях.

Визначена частка використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях застосовується протягом поточного календарного року при визначенні податкового кредиту і заповненні рядка 15.1 (колонка Б) декларації.

Коригування податкового кредиту відображається у **рядку 16.**

У **рядку 16.1** відображається коригування згідно зі статтею 192 розділу V ПКУ обсягів придбання податкового кредиту, який було включено у рядок 10.1.

У **рядку 16.1.1** відображається збільшення або зменшення згідно зі статтею 192 розділу V ПКУ обсягів придбання, за якими не нараховувався податок на додану вартість.

У **рядку 16.1.2** відображається коригування згідно зі статтею 192 розділу V ПКУ обсягів придбання та податкового кредиту, який було включено у рядок 15.1. Значення цього рядка враховується при коригуванні податкового кредиту після перерахування частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року операцій та перерахування частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях за підсумками одного, двох і трьох календарних років, що настають за роками, в якому вони почали використовуватися (введені в експлуатацію).

У **рядку 16.1.3** відображається коригування згідно зі статтею 192 розділу V ПКУ обсягів придбання, за якими податок на додану вартість не включався до податкового кредиту і які було включено у рядок 15.2.

При заповненні цих рядків обов'язковим є подання (Д1) до декларації, який заповнюється в розрізі контрагентів та розрахунків коригування до податкових накладних.

У **рядку 16.2** відображається коригування податкового кредиту, пов'язане з використанням раніше придбаних товарів/послуг, необоротних активів частково для виготовлення сільськогосподарськими підприємствами

сільськогосподарських товарів/послуг або переробними підприємствами готової продукції, а частково для виготовлення інших товарів/послуг.

Таке коригування проводиться виходячи із балансової (залишкової) вартості необоротних активів та вартості залишків товарів, що використовуються чи підлягають використанню в сільськогосподарському або переробному виробництві, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, відповідно до частки використання таких товарів/послуг, необоротних активів в операціях сільськогосподарського або переробного виробництва та в інших операціях (для сільськогосподарських підприємств виходячи з питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг, розрахованої відповідно до вимог пункту 209.15.1 статті 209 розділу V ПКУ):

- а) у разі зміни напряму використання товарів/послуг, необоротних активів;
- б) при реєстрації сільськогосподарського підприємства як суб'єкта спеціального режиму оподаткування.

У рядку 16.3 відображаються суми податку на додану вартість, включені до податкового кредиту за операціями сільськогосподарських або переробних підприємств із вивезення сільськогосподарської продукції або продукції власного виробництва переробних підприємств у митному режимі експорту. Значення цього рядка переноситься з рядка 16.3 декларації 0121-0123/0140 до рядка 16.3 декларації 0110.

Сума податку на додану вартість у рядку 16.3 декларацій 0121-0123/0140 відображається згідно з бухгалтерською довідкою, в якій така сума розраховується виходячи із фактично сплаченої (нарахованої):

- постачальникам товарів/послуг, вартість яких була включена до складу виробничих факторів, за рахунок яких сформовано податковий кредит по сільськогосподарських товарах (супутніх послугах), вивезених у митному режимі експорту (декларації 0121-0123),
- та включеної до податкового кредиту суми податку постачальникам товарів/послуг, визначених відповідно до пункту 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ,

вартість яких включена до вартості експортованої продукції власного виробництва (декларація 0140).

Бухгалтерська довідка має бути складена згідно із податковими накладними, митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 ПКУ, які є підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту, з урахуванням норм пункту 198.6 статті 196 ПКУ, та містити вичерпний їх перелік.

У рядку 16.4 відображається коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій.

Такий перерахунок здійснюється платником податку за підсумками календарного року. У разі зняття з обліку платника податку, у тому числі за рішенням суду, перерахунок частки здійснюється виходячи з фактичних обсягів оподатковуваних та неоподатковуваних операцій, проведених з початку поточного року до дати зняття з обліку.

Перерахунок частки використання товарів/послуг в оподатковуваних операціях виходячи з фактичних обсягів проведених протягом року оподатковуваних та неоподатковуваних операцій здійснюється у порядку та за формою згідно з таблицею 2 «Перерахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях» (Д7).

Результати перерахунку сум податкового кредиту відображаються у податковій декларації за останній звітний (податковий) період року. У разі зняття з обліку платника податку, у тому числі за рішенням суду, коригування відображається платником податку у податковій декларації останнього податкового періоду, коли відбулося зняття з обліку.

Перерахунок частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях здійснюється за підсумками одного, двох і трьох календарних років, що настають за роком, в якому вони почали використовуватись (введені в

експлуатацію), у порядку і за формою відповідно до таблиці 3 «Перерахунок частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях» (Д7).

Результати перерахунку сум податкового кредиту відображаються у податковій декларації за останній звітний (податковий) період року. У разі зняття з обліку платника податку, у тому числі за рішенням суду, коригування відображається платником податку у податковій декларації останнього податкового періоду, коли відбулося зняття з обліку.

Суми податку, сплачені (нараховані) у вартості товарів/послуг, необоротних активів, що не були включені до складу податкового кредиту, та/або з яких були визначені податкові зобов'язання відповідно до пункту 198.5 статті 198 розділу V ПКУ, у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи починають використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, у тому числі переведення невиробничих необоротних активів до складу виробничих необоротних активів, можуть бути включені до податкового кредиту на підставі бухгалтерської довідки.

Така довідка має бути складена згідно із податковими накладними, митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 розділу V ПКУ, які є підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту, з урахуванням норм пункту 198.6 статті 198 розділу V Кодексу, та містити вичерпний їх перелік.

У рядку 16.5 відображається коригування, пов'язане з початком використання зазначених в абзаці першому підпункту 4.5.5 цього пункту товарів/послуг, необоротних активів повністю в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, у тому числі переведення невиробничих необоротних активів до складу виробничих необоротних активів.

У рядку 16.6 відображається коригування, пов'язане з початком використання зазначених в абзаці першому підпункту 4.5.5 цього пункту товарів/послуг, необоротних активів, частково в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, у тому числі переведення невиробничих

необоротних активів до складу виробничих необоротних активів, а частково в операціях, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V ПКУ) та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу (крім пункту 15), міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України).

Розрахунок частки використання таких товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях здійснюється за попередній календарний рік. Для новоствореного платника та/або платника, у якого протягом попереднього календарного року були відсутні неоподатковувані операції, – за перший звітний (податковий) період, у якому задекларовані такі операції.

Відповідний розподіл суми податку на додану вартість для визначення частини податкового кредиту здійснюється відповідно до визначеної у таблиці 1 «Розрахунок частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях» (Д7) частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях.

Визначена частка використання товарів/послуг та/або необоротних активів, суми податку, сплачені при придбанні та/або виготовлені яких не були включені до складу податкового кредиту та/або з яких були визначені податкові зобов'язання, в оподатковуваних операціях застосовується протягом поточного календарного року при визначенні податкового кредиту і заповненні рядка 16.6.1 (колонка Б) декларації.

Розділ III «Розрахунки за звітний період».

Якщо в результаті розрахунку різниці між сумою податкових зобов'язань і податкового кредиту отримано позитивне значення, то заповнюється рядок 18 декларації.

Якщо в результаті розрахунку значення різниці між сумою податкових зобов'язань і податкового кредиту отримано від'ємне значення, то заповнюється рядок 19 декларації.

Якщо за результатами поточного звітного (податкового) періоду платником податку визначено від'ємне значення різниці між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту (заповнено рядок 19 декларації), така сума:

- у декларації 0110 враховується у зменшення суми податкового боргу за попередні звітні (податкові) періоди з податку на додану вартість, у тому числі розстроченого або відстроченого відповідно до ПКУ (відображається у рядку 20.1 декларації), а решта зараховується до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (відображається у рядку 20.2 декларації поточного звітного (податкового) періоду та переноситься до **рядка 21.1** декларації наступного звітного (податкового) періоду);

- у деклараціях 0121-0123/0130/0140 зараховується до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (відображається у рядку 20.2 декларації поточного звітного (податкового) періоду та переноситься до **рядка 21.1** декларації наступного звітного (податкового) періоду).

Рядок 20.1 у деклараціях 0121-0123/0130/0140 не заповнюється.

Якщо в наступному звітному податковому періоді різниця між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту з урахуванням залишку такого від'ємного значення минулого звітного (податкового) періоду, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду, має від'ємне значення (**рядок 22 декларації**), до декларації 0110 подається (Д2).

Платники, які заповнили рядок 22 декларації 0110 та відповідно до статті 200 розділу V ПКУ мають право на бюджетне відшкодування податку на додану вартість, здійснюють розрахунок бюджетного відшкодування та подають до декларації 0110 (Д3).

Значення рядка 3 (Д3) переноситься до **рядка 23** декларації 0110 за поточний звітний (податковий) період. Залежно від обраного платником напряму повернення суми бюджетного відшкодування (на рахунок цього платника у банку або у зменшення податкових зобов'язань з податку на додану вартість наступних податкових періодів) така сума вказується або в рядку 23.1, або у рядку 23.2, або частково розподіляється у рядках 23.1 та 23.2 податкової декларації 0110.

При цьому платники податку, які мають право на отримання бюджетного відшкодування та прийняли рішення про повернення суми бюджетного відшкодування на рахунок у банку (заповнено рядок 23.1 декларації 0110), подають до декларації 0110 (Д4).

У податкових деклараціях 0121-0123/0130/0140 рядки 23, 23.1, 23.2 не заповнюються.

Залишок від'ємного значення (для декларації 0110 – після бюджетного відшкодування) включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (відображається у рядку 24 декларації поточного звітного (податкового) періоду та переноситься до рядка 21.2 декларації наступного звітного (податкового) періоду).

Рядок 21.3 передбачений для відображення збільшення або зменшення залишку від'ємного значення, який (для декларації 0110 – після бюджетного відшкодування) включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (рядок 24) за результатами камеральної чи документальної перевірки, проведеної органом державної податкової служби.

У **рядку 25** декларації вказується сума податку на додану вартість, яка підлягає нарахуванню за підсумками поточного звітного (податкового) періоду, з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, та:

- сплачується до загального фонду державного бюджету – **рядок 25.1** декларації 0110;

- частково сплачується до спеціального фонду державного бюджету – рядок **25.1 декларації 0140;**

- спрямовується на спеціальний рахунок сільськогосподарського підприємства – **рядок 25.2 декларації 0121-0123;**

- частково спрямовується на спеціальний рахунок переробного підприємства – **рядок 25.2 декларації 0140;**

- залишається у розпорядженні сільськогосподарського підприємства – **рядок 25.2 декларації 0130.**

Усі платники ПДВ подають податкову декларацію з позначкою «0110», у якій відображаються розрахунки з бюджетом (далі – декларація 0110).

Платники податку, які згідно зі статтею 209 розділу V ПКУ застосовують спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства, крім декларації 0110 подають податкову декларацію з позначкою «0121»/«0122»/«0123» (далі – декларація 0121-0123), яка є невід’ємною частиною звітності за відповідний звітний період. До такої податкової декларації включаються лише ті операції, що стосуються спеціального режиму, встановленого указаною статтею.

Платники податку – сільськогосподарські підприємства усіх форм власності, які відповідають вимогам статті 209 розділу V ПКУ, але не обрали спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського, лісового господарства і рибальства та реалізують молоко, худобу, птицю, вовну власного виробництва, а також молочні продукти, молочну сировину та м’ясопродукти, вироблені у власних переробних цехах, крім декларації 0110 подають податкову декларацію з позначкою «0130» (далі – декларація 0130), яка є невід’ємною частиною звітності за відповідний звітний період. До такої податкової декларації включаються лише операції, визначені пунктом 209.18 статті 209 розділу V ПКУ.

Платники податку – переробні підприємства, які згідно з пунктом 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ застосовують особливий порядок сплати податку на додану вартість за реалізовані ними молоко, молочну сировину та молочні

продукти, м'ясо та м'ясопродукти, іншу продукцію переробки тварин, закуплених у живій вазі (шкура, субпродукти, м'ясо-кісткове борошно), крім декларації 0110 подають податкову декларацію з позначкою «0140» (далі – декларація 0140), яка є невід'ємною частиною звітності за відповідний звітний період. До такої податкової декларації включаються лише ті операції, що стосуються встановленого пунктом 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ режиму, з урахуванням порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Звітний (податковий) період подання декларації з ПДВ визначається у порядку, встановленому статтею 202 розділу V ПКУ, і може дорівнювати одному календарному місяцю, а у випадках, визначених Кодексом, – календарному кварталу, з урахуванням таких особливостей:

а) якщо особа реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця;

б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання.

Платники податку, які відповідно до підпункту «б» пункту 154.6 статті 154 розділу III ПКУ мають право на застосування нульової ставки податку на прибуток з 01 квітня 2011 року до 01 січня 2016 року, а також платники податку, які сплачують єдиний податок, можуть згідно з пунктом 202.2 статті 202 розділу V ПКУ обрати квартальний податковий період.

При обранні квартального звітного (податкового) періоду платник податку, який відповідає критеріям, указаним у пункті 2 цього V розділу, разом з декларацією за останній звітний (податковий) період календарного року подає до органу державної податкової служби заяву про вибір квартального звітного (податкового) періоду.

Квартальний податковий період починає застосовуватися з першого податкового періоду наступного календарного року до кінця такого року або до:

а) моменту втрати права на застосування ставки 0 відсотків податку на прибуток;

б) переходу платника податку, який застосовував спрощену систему оподаткування, на сплату інших податків і зборів.

Якщо платник податку разом з декларацією за наслідками останнього звітного (податкового) періоду календарного року не подав до органу державної податкової служби, у якому перебуває на обліку, указану вище заяву, такий платник податку зобов'язаний з першого звітного (податкового) періоду наступного календарного року застосовувати місячний звітний (податковий) період.

Платник податку зобов'язаний самостійно перейти на місячний звітний (податковий) період у разі, якщо протягом будь-якого періоду з початку застосування квартального податкового періоду такий платник:

а) втрачає право на застосування ставки 0 відсотків податку на прибуток, передбачене підпунктом «б» пункту 154.6 статті 154 розділу III ПКУ.

б) який застосовував спрощену систему оподаткування, переходить на сплату інших податків і зборів, встановлених ПКУ.

У такому разі місячний звітний (податковий) період застосовується, починаючи з місяця, в якому втрачається право на застосування ставки 0 відсотків податку на прибуток (для підпункту а), або з першого місяця переходу на сплату інших податків і зборів (для підпункту б).

Про перехід з квартального на місячний звітний (податковий) період платник податку зобов'язаний зазначити у відповідній податковій декларації за наслідками місяця, у якому здійснено такий перехід.

Відповідно до пункту 49.18 статті 49 розділу II та пункту 203.1 статті 203 розділу V ПКУ для подання декларації встановлюються такі строки:

1. Якщо звітний (податковий) період дорівнює календарному місяцю, декларація подається до органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податку, протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

2. Якщо звітний (податковий) період дорівнює календарному кварталу, декларація подається до органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податків, протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Порядок оформлення та подання податкової звітності.

Декларація подається платником у визначений вище строк до підрозділу органу державної податкової служби, яким здійснюється приймання податкової звітності, за формою, встановленою на дату подання.

До декларації вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний (податковий) період без наростаючого підсумку.

Декларація подається до органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податку, одним із таких способів на вибір платника податків:

- а) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- б) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- в) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Платники податків, що належать до великих та середніх підприємств, подають податкові декларації до органу державної податкової служби засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

У разі надсилання декларації поштою платник податку зобов'язаний здійснити таке відправлення на адресу відповідного органу державної податкової

служби не пізніше ніж за десять днів до закінчення граничного строку подання податкової декларації, а при поданні податкової звітності в електронній формі – не пізніше закінчення останньої години дня, в якому спливає такий граничний строк.

Податкова звітність у паперовій формі подається на аркушах формату А4, в електронній формі – згідно з порядком підготовки і подання податкових документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку.

Податкова звітність у паперовій формі заповнюється таким чином, щоб забезпечити збереження записів та вільне читання тексту (цифр) протягом установленого строку зберігання звітності.

У рядках, де відсутні дані для заповнення, має бути проставлений прочерк (для паперової форми звітності).

Усі показники у податковій звітності проставляються у гривнях без копійок з відповідним округленням за загальновстановленими правилами.

У колонці А в усіх необхідних випадках проставляються обсяги постачання (придбання) без урахування податку на додану вартість, сума податку вказується у колонці Б.

Платник податку самостійно обчислює суму податкового зобов'язання, яку зазначає в податковій звітності. Дані, наведені в податковій звітності, мають відповідати даним бухгалтерського та податкового обліку платника.

Податкова звітність повинна бути підписана:

1. Керівником платника податку або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до органу державної податкової служби. У разі ведення бухгалтерського обліку і подання податкової декларації безпосередньо керівником платника податку така податкова декларація підписується таким керівником.

2. Фізичною особою – платником податків або його законним представником.

3. Особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації згідно з договором про спільну діяльність, управління майном.

4. Особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації інвестора (оператора), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції.

Подання податкової звітності засобами електронного зв'язку в електронній формі здійснюється відповідно до порядку підготовки і подання податкових документів в електронному вигляді засобами телекомунікаційного зв'язку.

У разі втрати або зіпсуття поштового відправлення чи затримки вручення органу державної податкової служби з вини оператора поштового зв'язку такий оператор несе відповідальність відповідно до закону. У такому разі платник податків звільняється від будь-якої відповідальності за неподання або несвоєчасне подання такої податкової декларації.

Платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (на його вибір) органу державної податкової служби другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення.

Незалежно від факту втрати або зіпсуття такого поштового відправлення чи затримки вручення платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, самотійно визначену ним у такій податковій декларації, протягом установлених ПКУ строків.

Декларація 0110 подається платником за звітний період незалежно від того, чи провадив такий платник податку господарську діяльність у звітному періоді.

Декларація 0121-0123/ 0130/0140 подається платником, який застосовує спеціальні режими оподаткування або особливий порядок сплати податку на додану вартість (стаття 209 розділу V ПКУ/пункт 209.18 статті 209 розділу V ПКУ/пункт 1 підрозділу 2 розділу XX ПКУ), за звітний (податковий) період

незалежно від того, чи провадив такий платник податку таку діяльність у звітному періоді.

У складі декларації подаються передбачені додатки (у разі заповнення даних у відповідних рядках декларації) та копії записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних.

Уточнюючі розрахунки податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок (до декларацій 0110/0121-0123/0130/0140) подаються платником у визначених ПКУ випадках.

Розрахунок податкових зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України подається отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, у разі наявності таких операцій.

Повідомлення про делегування філіям (структурним підрозділам) права виписки податкових накладних та ведення частини реєстру отриманих та виданих податкових накладних подається платниками у разі наявності у них філій (структурних підрозділів) разом з декларацією за перший звітний (податковий) період року і надалі разом з декларацією за той звітний (податковий) період, у якому відбулися зміни у переліку філій (структурних підрозділів).

Додатками до декларації є:

1. Розрахунок коригування сум податку на додану вартість (Д1).
2. Довідка щодо залишку суми від'ємного значення попередніх податкових періодів, що залишається непогашеним після бюджетного відшкодування, отриманого у звітному податковому періоді, та підлягає включенню до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (Д2).
3. Розрахунок суми бюджетного відшкодування (Д3).
4. Заява про повернення суми бюджетного відшкодування (Д4).

5. Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів (Д5).

6. Довідка (Д6) подається платниками, які заповнюють рядки 3, та/або 4, та/або 5 декларації, та підприємствами (організаціями) інвалідів.

7. Розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д7).

8. Заява про відмову постачальника надати податкову накладну (порушення ним порядку заповнення та/або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних) (Д8).

9. Розрахунок питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг до вартості всіх товарів/послуг (ДС9).

Додатки 1, 6, 7, 8 подаються до декларацій 0110/0121-123/0130/0140 за наявності подій, які підлягають відображенню у таких додатках.

Додатки 2, 3, 4 подаються лише до декларації 0110.

Додаток 9 подається до декларацій 0121-0123/0130.

У разі наявності операцій з вивезення товарів за межі митної території України (заповнення рядка 2.1 декларації) до декларації додаються оригінали митних декларацій (примірники декларанта).

Платники, які подають податкову звітність в електронному вигляді, оригінали митних декларацій (примірників декларанта) подають окремо у порядку, визначеному для подання податкової звітності у паперовому вигляді.

У разі якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося з використанням електронної митної декларації, така електронна митна декларація надається органом державної митної служби органу державної податкової служби в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису відповідно до закону.

У разі наявності операцій з постачання товарів/послуг у підприємств та

організацій, які засновані громадськими організаціями інвалідів, до яких застосовується пільговий режим оподаткування, передбачений пунктом 197.6 статті 197 розділу V чи пунктом 8 підрозділу 2 розділу XX ПКУ, до декларації додається (Д6).

У разі застосування платниками касового методу визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту відповідно до пункту 187.10 статті 187 розділу V ПКУ такі платники здійснюють розподіл сум податку на додану вартість, нарахованого (сплаченого) у зв'язку з отриманням товарів/послуг, при постачанні яких застосовуються одночасно і касовий метод, і загальні правила визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту у порядку і за формою відповідно до таблиці 4 (Д7).

У разі відмови постачальника надати податкову накладну (порушення ним порядку заповнення та/або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних) до декларації додаються Заява про відмову постачальника надати податкову накладну (порушення ним порядку заповнення та/або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних) за формою згідно з (Д8) та копії документів, передбачених пунктом 201.10 статті 201 розділу V ПКУ.

Платники, які подають податкову звітність в електронному вигляді, подають копії таких документів окремо у порядку, визначеному для подання податкової звітності у паперовому вигляді.

Податкова звітність, надана платником або його представником (у паперовому вигляді, поштою, засобами електронного зв'язку) та заповнена з порушенням норм пунктів 48.3 та 48.4 статті 48 глави 2 розділу II ПКУ, вважається неподаною, про що платник повідомляється у порядку, визначеному пунктом 49.11 статті 49 глави 2 розділу II ПКУ.

Відмова посадової особи органу державної податкової служби прийняти декларацію з будь-яких причин, не визначених статтею 49 глави 2 розділу II ПКУ, у тому числі висунення будь-яких, не визначених статтею 49 глави 2 розділу II

Кодексу передумов щодо такого прийняття (включаючи зміну показників такої декларації, зменшення або скасування сум бюджетних відшкодувань, незаконного збільшення податкових зобов'язань тощо), забороняється.

Податкове зобов'язання, самостійно визначене платником податку, вважається узгодженим з дня подання декларації до органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку платник податку, і не може бути оскаржене платником в адміністративному або судовому порядку.

Після подання декларації за звітний (податковий) період платник податку має право до закінчення граничного терміну подання декларації за такий самий період подати нову декларацію з виправленими показниками.

4. Декларація про майновий стан і доходи фізичних осіб

Відповідно до пункту 177.5 Податкового кодексу підприємці на загальній системі оподаткування повинні щороку подавати декларацію про майновий стан та доходи. За результатами цієї декларації підприємець сплатить визначену у ній суму податку на доходи фізичних осіб, зменшену на розмір авансових платежів які він сплачував протягом року та на вартість торгового патенту (збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності). Також підприємець визначить розмір авансових платежів з податку з доходів фізичних осіб (ПДФО), які він повинен буде сплачувати протягом наступного податкового року.

Податок з доходів фізичних осіб – це загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб (громадян – резидентів) і не резидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні.

Платниками податку є (ст. 162 IV розділ ПКУ):

- фізична особа – резидент, яка отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи;
- фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні;

- податковий агент.

Об'єктом оподаткування резидента є (ст. 163 IV розділ ПКУ):

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід;

- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);

- іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Об'єктом оподаткування нерезидента є (ст. 163 IV розділ ПКУ):

- загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні;

- доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід (ст. 164 ПКУ), з урахуванням особливостей, визначених цим розділом.

Загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований (виплачений, наданий) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду. Він складається з доходів, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), доходів, які оподатковуються у складі загального річного оподаткованого доходу, та доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними ПКУ.

У разі використання права на податкову знижку базою оподаткування є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального оподаткованого доходу з урахуванням пункту 164.6 цієї статті на суми податкової знижки такого звітного року.

Базою оподаткування для доходів, отриманих від провадження господарської або незалежної професійної діяльності, є чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається відповідно до пункту 177.2 статті 177 та пункту 178.3 статті 178 ПКУ.

Під час нарахування (надання) доходів у будь-якій негрошовій формі базою оподаткування є вартість такого доходу, розрахована за звичайними цінами, правила визначення яких встановлені згідно з ПКУ, помножена на коефіцієнт, який обчислюється за такою формулою:

$$K = 100 : (100 - Cп), \text{ де}$$

К – коефіцієнт;

Сп – ставка податку, встановлена для таких доходів на момент їх нарахування.

Ставки податку варіюються залежно від джерел отримання доходів і можуть бути у розмірі: 5 %, 10 %, 15 %, 17 %, 30 % (див. ст. 167 IV розділ ПКУ).

Нова форма декларації «Про майновий стан і доходи фізичних осіб» (Додаток 11) та порядок її заповнення затверджена Наказом Міністерства Фінансів від 07.11.2011 № 1395.

Заповнення та подання даної декларації поширюється на юридичних осіб (їхні філії, відділення, інші відокремлені підрозділи), самозайнятих осіб, представництва нерезидентів, які незалежно від їхнього організаційно-правового статусу та способу обкладення іншими податками зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок на доходи фізичних осіб до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що нараховуються (виплачуються) такій особі, та є податковими агентами відповідно до ст. 14 ПКУ.

Декларація заповнюється згідно передбачених норм і правил заповнення податкової та іншої звітності в Україні.

Декларація подається до ОДПС за місцем реєстрації податкового агента, уповноваженого – юридичної особи або її відокремлених підрозділів, які уповноважені нараховувати та перераховувати податок на доходи фізичних осіб.

Річна декларація про майновий стан та доходи подається до органу державної податкової служби в один з таких **способів** на вибір платника податку:

- особисто платником податку або уповноваженою на це особою;

- надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;

- електронною поштою за наявності електронного цифрового підпису.

ФОП на загальній системі оподаткування подають до податкової служби річну податкову декларацію протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного податкового року.

Підприємець на загальній системі оподаткування сплачує протягом року авансові внески з ПДФО, які визначаються виходячи з чистого доходу за попередній календарний рік. Чистий дохід за звітний рік може бути як меншим так і більшим ніж за попередній. Відповідно, результатом подання річної декларації з податку на доходи фізичних осіб може стати як податок до сплати так і переплата.

У разі виникнення ПДФО до сплати, згідно пункту 57.1 ПКУ, ФОП має сплатити податкове зобов'язання, визначене у декларації протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку її подання.

Якщо авансові внески з податку на доходи фізичних осіб виявилися вищими за розмір податку за результатами річної декларації, згідно пункту 177.5.3 ПКУ сума переплати підлягає зарахуванню в рахунок майбутніх платежів або поверненню платнику податку.

Якщо ФОП на загальній системі оподаткування не здійснював діяльності протягом податкового року, то він все одно зобов'язаний подавати декларацію з ПДФО до податкової служби з нульовими показниками.

Річна декларація з податку на доходи фізичних осіб складається з восьми розділів, що подаються на двох двосторонніх аркушах формату А4, та семи додатків до декларації, які подаються на одно- та двосторонніх аркушах формату А4 та містять розрахунки окремих видів доходів (витрат).

Додатки до декларації є складовою частиною декларації і без декларації не дійсні. Додатки до декларації заповнюються та подаються виключно за наявності доходів (витрат), розрахунок яких міститься у цих додатках.

У декларації та додатках до неї зазначаються всі передбачені в ній відомості (показники), крім випадків, прямо визначених у декларації та/або додатках до неї. Якщо будь-який рядок декларації та/або додатка до неї не заповнюється через відсутність інформації (операції, суми), то такий рядок прокреслюється, крім випадків, прямо визначених у декларації та/або додатках до неї.

Достовірність даних декларації та додатків до неї підтверджується власноручним підписом фізичної особи – платника податку або особи, уповноваженої на заповнення декларації.

Платники податку звільняються від обов'язку подання податкової декларації в таких випадках:

а) незалежно від виду та суми отриманих доходів платниками податку, які: перебувають під арештом або є затриманими чи засудженими до позбавлення волі, перебувають у полоні або ув'язненні на території інших держав станом на кінець граничного строку подання декларації; перебувають у розшуку станом на кінець звітного податкового року; перебувають на строковій військовій службі станом на кінець звітного податкового року;

б) в інших випадках, визначених розділом IV ПКУ.

Загальні правила заповнення річної декларації полягають у тому, що:

1. Дані у декларацію з ПДФО переносяться з книги обліку доходів та витрат. У кожному рядку є формули та підказки, як розраховується той чи інший показник. Порядок ведення книги обліку доходів та витрат для підприємця на загальній системі оподаткування не передбачає підбиття щомісячних підсумків у графі «чистий дохід», однак для розрахунку річного ПДФО необхідно підбити підсумки та порахувати чистий дохід за кожен місяць року.

2. Річна декларація про майновий стан та доходи може бути «звітною», «новою звітною» та «уточнюючою».

3. Таблиця I додатку 7 заповнюється в розрізі видів економічної діяльності, згідно КВЕД, за здійснення яких одержано дохід. Відповідно, для заповнення

декларації в розрізі видів діяльності, слід розділити і витрати, які поніс підприємець для отримання доходу за кожним видом.

4. У Декларації зазначаються всі передбачені в ній показники. У кожному рядок та відповідні її графи проставляється лише один показник. У разі відсутності будь-яких показників проставляється прочерк.

5. Заповнюється декларація згідно порядку визначеному ПКУ у розрізі наступних блоків : «Реквізити», «Показники», «Показники розрахунків податкових зобов'язань», «Інші показники» та проведення коригувань.

6. У разі нарахування доходу його відображення у графі 01 є обов'язковим незалежно від того, виплачені такі доходи чи ні. У разі відсутності нарахування доходів Декларація подається без відображення показників.

7. Декларація готується у двох примірниках. Один примірник подається до ОДПС. Другий – з підписом особи, відповідальної за приймання Декларації, штампом, отриманим при обов'язковій реєстрації Декларації в органі державної податкової служби, – повертається податковому агенту.

Орган державної податкової служби не приймає до розгляду Декларацію, що не відповідає зазначеним вище вимогам або:

- містить текст або цифри, які неможливо прочитати внаслідок пошкодження аркушів, їх потертості, заливки чорнилом чи внаслідок інших причин;
- не підтверджена підписами керівника підприємства та головного бухгалтера та не завірена печаткою платника податку, підписом самозайнятої особи.

Розглянемо більш детально **порядок заповнення декларації** згідно вимог Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи, затвердженої Наказом Міністерства фінансів України № 07.11.2011 № 1395 (із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 3 лютого 2012 року № 84, від 6 липня 2012 року № 806).

Показники у розділах II – VIII декларації та додатках до неї проставляються у гривнях з копійками. Декларація та додатки до неї заповнюються таким чином, щоб забезпечити вільне читання тексту (цифр) та збереження цих записів протягом установленого терміну зберігання звітності (друкованим способом, чорнильними або кульковими ручками синього або чорного кольору). Заповнення олівцем не дозволяється.

У декларації та додатках до неї не повинно бути підчисток, помарок, виправлень, дописок і закреслень. У декларації та додатках до неї не повинні міститися текст або цифри, які неможливо прочитати внаслідок пошкодження аркушів, їх потертості, залиття чорнилом чи іншою рідиною.

Розділ I декларації «Загальні відомості».

У рядку 1 позначкою (х) вказується тип декларації (звітна, звітна нова, уточнююча).

У рядку 2 вказується арабськими цифрами звітний податковий період (календарний рік), а у разі виправлення самостійно виявлених помилок у раніше поданій декларації вказується також звітний податковий період, що уточнюється.

Фізичні особи – підприємці, які зареєстровані протягом року в установленому законом порядку або перейшли із спрощеної системи оподаткування на загальну систему оподаткування чи сплачували фіксований податок до набрання чинності Кодексом, подають декларацію за результатами звітного кварталу, в якому розпочата така діяльність або відбувся перехід на загальну систему оподаткування, та вказують номер відповідного кварталу арабською цифрою від 1 до 4.

У рядку 3 вказуються прізвище, ім'я, по батькові платника податку (згідно з даними паспортного документа). У разі якщо протягом звітного періоду, за який здійснюється декларування, або у наступному за ним році платник податку змінив прізвище (ім'я, по батькові), у рядку 3 слід зазначити спочатку нове прізвище (ім'я, по батькові), а в дужках – попереднє прізвище (ім'я, по батькові).

У рядку 4 вказується реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті).

У рядку 5 вказується податкова адреса платника податку: поштовий індекс, область, район, населений пункт (місто, село, селище), вулиця, номер будинку, корпус, номер квартири, а також, за бажанням платника податку, контактні телефони (робочий, домашній, мобільний) та адреса електронної поштової скриньки.

У рядку 6 вказується найменування органу державної податкової служби, до якого подається декларація.

У рядку 7 вказується позначкою (х) резидентський статус платника податку (резидент, нерезидент) відповідно до підпункту «в» підпункту 14.1.213 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ.

У рядку 8 вказується позначкою (х), ким заповнена декларація (самостійно платником податку або уповноваженою на це особою). У разі якщо декларація заповнюється і подається уповноваженою на це особою, разом з декларацією заповнюється і подається додаток 1 до декларації.

У рядку 9 вказуються реквізити банківського рахунку для перерахування коштів у разі повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку, у тому числі при застосуванні права на податкову знижку (номер рахунку, найменування установи банку, код банку, МФО банку).

У розділі II декларації «Доходи, які включаються до загального річного оподатковуваного доходу».

У колонці 3 вказується загальна сума нарахованого (виплаченого) доходу на користь платника податку протягом звітного податкового періоду з урахуванням податків і внесків, які відповідно до закону утримуються з таких доходів при їх виплаті.

У колонці 4 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, обов'язок щодо нарахування, утримання та сплати (перерахування) до бюджету якого згідно з нормами розділу IV Кодексу покладається на податкового агента.

У колонці 5 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, обов'язок щодо сплати (перерахування) до бюджету якого згідно з нормами розділу IV ПКУ покладається на платника податку.

Платник податку зобов'язаний подати декларацію та самостійно сплатити податок на доходи фізичних осіб, якщо протягом календарного року він отримав доходи:

а) які згідно з нормами розділу IV ПКУ не підлягають оподаткуванню під час їх нарахування чи виплати, але не є звільненими від оподаткування;

б) від особи, яка не є податковим агентом, та іноземні доходи;

в) які нараховувалися (виплачувалися, надавалися) платнику податку у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами двома або більше податковими агентами, і при цьому загальна річна сума таких оподатковуваних доходів перевищує сто двадцять розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

У рядку 01 вказується загальна сума доходів, які включаються до загального річного оподатковуваного доходу, що розраховується як сума значень рядків 01.01 – 01.07 декларації.

У рядку 01.01 вказується сума доходів у вигляді заробітної плати, нарахованих (виплачених) платнику податку відповідно до умов трудового договору (контракту).

Платники податку, які подають декларацію згідно з підпунктом «є» пункту 176.1 статті 176 розділу IV Кодексу, разом з декларацією заповнюють та подають додаток 7 до декларації.

При цьому у колонці 5 рядка 01.01 декларації відображається значення рядка 07 додатка 7 до декларації.

У рядку **01.02** вказується сума доходів від операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого та/або рухомого майна, розмір яких визначається згідно з положеннями статей 172, 173 розділу IV Кодексу. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 2 до декларації.

У колонці 3 рядка **01.02** декларації відображається значення рядка 6 колонки 4 додатка 2 до декларації.

У колонках 4 і 5 рядка **01.02** декларації відображаються значення рядків 8 і 9 колонки 5 додатка 2 до декларації відповідно.

У рядку **01.03** вказується сума доходів від надання майна в лізинг, оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування), житловий найм (піднайм), розмір яких визначається у порядку, встановленому пунктом 170.1 статті 170 розділу IV Кодексу. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 2 до декларації.

У колонці 3 рядка **01.03** декларації відображається значення рядка 6 колонки 6 додатка 2 до декларації.

У колонках 4 і 5 рядка **01.03** декларації відображаються значення рядків 8 і 9 колонки 7 додатка 2 до декларації відповідно.

У рядку **01.04** вказується сума інвестиційного прибутку від проведення платником податку операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах (крім доходу від операцій, зазначених у підпунктах 165.1.2, 165.1.40 і 165.1.52 пункту 165.1 статті 165 розділу IV Кодексу), розмір якого визначається згідно з положеннями пункту 170.2 статті 170 розділу IV Кодексу. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 3 до декларації.

У колонці 3 рядка **01.04** декларації відображається позитивне значення рядка 6 додатка 3 до декларації.

У колонках 4, 5 рядка 01.04 декларації відображаються значення рядків 8, 9 додатка 3 до декларації відповідно.

У рядку 01.05 вказується сума доходів у вигляді вартості успадкованого чи отриманого у дарунок майна у межах, що оподатковується згідно з розділом IV Кодексу, розмір якого визначається згідно із статтею 174 розділу IV Кодексу. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 2 до декларації.

У колонці 3 рядка 01.05 декларації відображається сума значень рядка 6 колонки 8 і рядка 6 колонки 9 додатка 2 до декларації.

У колонках 4 і 5 рядка 01.05 декларації відображаються значення рядків 8 і 9 колонки 10 додатка 2 до декларації відповідно.

У рядку 01.06 вказується сума іноземних доходів, розмір яких визначається відповідно до пункту 170.11 статті 170 розділу IV ПКУ. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 4 до декларації.

У колонках 3, 4, 5 рядка 01.06 декларації відображаються підсумкові значення колонок 4, 6, 7 додатка 4 до декларації відповідно.

У рядку 01.07 вказуються інші доходи, оподаткування яких передбачено розділом IV Кодексу, крім зазначених у статті 165 розділу IV ПКУ.

У розділі III декларації «Доходи, отримані фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності».

Тут відображається остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб – підприємців, отриманих від провадження господарської діяльності (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування), розмір якого визначається згідно із статтею 177 розділу IV ПКУ. У разі отримання таких доходів разом з декларацією заповнюється та подається додаток 5 до декларації.

У рядку 02 вказується сума загального оподаткованого доходу, отриманого від провадження господарської діяльності фізичною особою – підприємцем. Значення рядка 02 декларації дорівнює підсумковому значенню колонки 3 додатка 5 до декларації.

У рядку **03.01** вказується сума податку на доходи фізичних осіб – підприємців, що підлягає сплаті до бюджету, у разі якщо за результатами остаточного розрахунку виникають податкові зобов'язання з цього податку. Значення рядка 03.01 декларації дорівнює значенню рядка 07.01 додатка 5 до декларації.

У рядку **03.02** декларації вказується сума надміру сплаченого податку на доходи фізичних осіб – підприємців, у разі якщо за результатами остаточного розрахунку виникає від'ємне значення. Значення рядка 03.02 декларації дорівнює значенню рядка 07.02 додатка 5 до декларації. У разі заповнення рядка 03.02 декларації значення вказується без знака «-».

У розділі IV декларації «Доходи, отримані фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність».

Тут відображається остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, розмір якого визначається згідно із статтею 178 розділу IV Кодексу.

У рядку **04** вказується сума загального оподаткованого доходу, отриманого фізичною особою протягом календарного року від провадження незалежної професійної діяльності.

У рядку **05** вказується сума документально підтверджених витрат, необхідних для провадження певного виду незалежної професійної діяльності.

У рядку **06** вказується сума чистого оподаткованого доходу, розрахованого як різниця між доходом (рядок 04 декларації) і документально підтвердженими витратами, необхідними для провадження певного виду незалежної професійної діяльності (рядок 05 декларації).

У рядку **07** вказується сума податку, що підлягає сплаті до бюджету, розрахованого за ставками, визначеними в пункті 167.1 статті 167 розділу IV ПКУ.

При цьому ставка податку 17 відсотків застосовується до частини середньомісячного річного оподаткованого доходу, що перевищує

десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року. Розмір середньомісячного річного оподатковуваного доходу розраховується як сума загальних місячних оподатковуваних доходів, отриманих від провадження незалежної професійної діяльності, поділена на кількість календарних місяців, протягом яких платником податку було одержано такі доходи у податковому (звітному) році, за який здійснюється декларування.

У розділі V декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб».

У рядку 08 вказується сума загального річного оподатковуваного доходу, що дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності згідно із статтею 177 розділу IV ПКУ, та доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність згідно із статтею 178 розділу IV ПКУ. Значення рядка 08 декларації дорівнює сумі значень рядка 01 колонки 3, рядка 02 та рядка 04 декларації.

У рядку 09 вказується загальна сума податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб, яка розраховується як сума значень рядка 01 колонки 5, рядка 03.01 та рядка 07 декларації.

У рядку 10 вказується сума самостійно сплаченого до бюджету податку на доходи, отримані платником податку протягом звітного податкового року, станом на дату подання декларації. У цьому рядку вказується також сума сплаченого податку за договором купівлі-продажу (міни) об'єкта нерухомості, нотаріальної дії щодо посвідчення якого не вчинено. Згідно з пунктом 172.6 статті 172 розділу IV ПКУ платник податку має право на повернення такої суми податку на підставі декларації, поданої в установленому порядку, та підтвердних документів про фактичну сплату податку.

У рядку 11 вказується сума податку, на яку платник податку має право зменшити суму річного податкового зобов'язання у зв'язку з використанням права на податкову знижку згідно із статтею 166 розділу IV ПКУ. У разі використання права на податкову знижку разом з декларацією заповнюється та подається додаток 6 до декларації. Значення рядка 11 декларації дорівнює значенню рядка 12 додатка 6 до декларації.

У рядку 12 вказується сума податків, сплачених за кордоном, на яку платник податку має право зменшити суму річного податкового зобов'язання згідно з підпунктом 170.11.2 пункту 170.11 статті 170 розділу IV ПКУ.

У разі якщо згідно з нормами міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, платник податку може зменшити суму річного податкового зобов'язання на суму податків, сплачених за кордоном, він визначає суму такого зменшення за зазначеними підставами у декларації. Сума податку з іноземного доходу платника податку – резидента, сплаченого за межами України, не може перевищувати суму податку, розраховану на базі загального річного оподатковуваного доходу такого платника податку відповідно до законодавства України.

Значення рядка 12 декларації дорівнює підсумковому значенню колонки 6 додатка 4 до декларації, але не більше значення рядка 09 декларації.

У рядку 13.01 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, що підлягає сплаті до бюджету. Рядок 13.01 декларації заповнюється у разі, якщо за результатами розрахунку різниці між значеннями рядків 09, 10, 11, 12 та 03.02 декларації отримано позитивне значення.

У рядку 13.02 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, що підлягає поверненню з бюджету. Рядок 13.02 декларації заповнюється у разі, якщо за результатами розрахунку різниці між значеннями рядків 09, 10, 11, 12 та 03.02 декларації отримано від'ємне значення.

У разі заповнення рядка 13.02 декларації значення вказується без знака «-».

У розділі VI декларації «Розрахунок податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок».

У рядку 14 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, яка підлягала перерахуванню до бюджету, за даними раніше поданої декларації за звітний податковий період, у якому виявлена помилка.

У рядку 15 вказується уточнена сума податкових зобов'язань з податку за звітний податковий період, у якому виявлена помилка.

У рядку 16.01 вказується сума, на яку збільшується податкове зобов'язання з податку у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок. Рядок 16.01 декларації заповнюється у разі, якщо в результаті виправлення самотійно виявлених помилок виявлено факт заниження податкових зобов'язань (значення рядка 15 декларації більше, ніж значення рядка 14 декларації).

У разі заповнення рядка 16.01 декларації платник податку зобов'язаний відобразити суму штрафу у рядку 17 декларації.

У рядку 16.02 вказується сума, на яку зменшується податкове зобов'язання з податку у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок. Рядок 16.02 декларації заповнюється у разі, якщо в результаті виправлення самотійно виявлених помилок виявлено факт завищення податкових зобов'язань (значення рядка 15 декларації менше, ніж значення рядка 14 декларації).

У разі заповнення рядка 16.02 декларації значення вказується без знака «-».

У рядку 17 вказується сума штрафу, яка розраховується платником податку самотійно у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок згідно з пунктом 50.1 статті 50 розділу II ПКУ.

У разі якщо платник податку надсилає декларацію з відміткою «Уточнююча», у рядку 17 декларації вказується штраф у розмірі трьох відсотків від суми недоплати (рядок 16.01 декларації).

У разі якщо платник податку відображає суму недоплати у складі декларації, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, у рядку 17 декларації

вказується штраф у розмірі п'яти відсотків від суми недоплати (рядок 16.01 декларації).

Розмір штрафу 3 або 5 відсотків зазначається платником податку в колонці 2 рядка 17 декларації самостійно перед символом «%».

У рядку 18 вказується сума пені, яка нарахована платником податку самостійно відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II ПКУ.

У розділі VII декларації «Відомості про нерухоме майно».

У ньому зазначаються відомості про нерухоме майно, що перебуває у власності платника податку станом на кінець звітного податкового року як на території України, так і за її межами.

Кожний об'єкт нерухомого майна відображається платником податку у відповідному рядку окремо із зазначенням його місцезнаходження (країна, адреса), загальної і житлової площі (квадратних метрів).

У розділі VIII декларації «Відомості про рухоме майно».

Тут зазначаються відомості про рухоме майно, що перебуває у власності платника податку станом на кінець звітного податкового року.

Кожний транспортний засіб відображається платником податку у відповідному рядку окремо із зазначенням марки, моделі, об'єму двигуна, потужності двигуна, довжини корпусу судна, максимальної злітної маси повітряного судна, року випуску.

У кінці декларації проставляється дата подання декларації.

У разі заповнення та подання додатків до декларації позначкою (х) вказуються відповідні номери поданих додатків.

У разі подання доповнення до декларації за довільною формою у випадках, визначених пунктом 46.4 статті 46 розділу II Кодексу, позначкою (х) вказується про факт такого подання та цифрами кількість аркушів такого доповнення.

Невід'ємною складовою декларації є додатки порядок заповнення яких також визначені згаданою вище Інструкцією.

Основні правила заповнення додатків полягають у наступному.

У вступній частині додатків до декларації відображаються прізвище, ім'я, по батькові платника податку, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті), а також тип декларації та звітний податковий період.

Значення вказаних полів вступної частини додатків до декларації повинні співпадати із значеннями відповідних рядків 1 – 4 розділу I декларації.

У додатку 1 до декларації «Інформація про особу, уповноважену на заповнення декларації»:

1. Відображається інформація про особу, нотаріально уповноважену платником податку здійснювати заповнення декларації згідно з пунктом 179.5 статті 179 розділу IV ПКУ, або особу, на яку покладено обов'язок щодо заповнення та подання декларації від імені платника податку згідно з пунктом 179.6 статті 179 розділу IV ПКУ.

2. У рядку 1 позначкою (х) вказується, ким заповнена декларація:

- особою, нотаріально уповноваженою платником податку здійснювати таке заповнення;
- опікуном або піклувальником – щодо доходів, отриманих неповнолітньою особою або особою, визнаною судом недієздатною;
- спадкоємцем (розпорядником майна, державним виконавцем) – щодо доходів, отриманих протягом звітного податкового року платником податку, який помер;
- державним виконавцем, уповноваженим здійснювати заходи щодо забезпечення майнових претензій кредиторів платника податку, визнаного в установленому порядку банкрутом.

3. У рядку 2 вказуються прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи.

4. У рядку 3 вказується реєстраційний номер облікової картки платника податків – уповноваженої особи або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті).

5. У рядку 4 вказується податкова адреса (місце проживання) уповноваженої особи.

6. У рядку 5 вказується інформація щодо нотаріально посвідченої довіреності, на підставі якої уповноважена особа заповнює та подає декларацію (номер, дата, ким посвідчено, термін дії).

7. У рядку 6 вказуються найменування та код за ЄДРПОУ юридичної особи, уповноваженої на заповнення та подання декларації.

8. У рядку 7 вказується податкова адреса (місцезнаходження) юридичної особи.

9. У рядку 8 вказуються реквізити договору доручення на заповнення декларації (номер, дата).

У додатку 2 до декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб, отриманих від операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого (рухомого) майна та/або від надання нерухомості в оренду (суборенду), житловий найм (піднайм) та/або в результаті прийняття у спадщину чи дарунок майна»:

1. У колонці 3 вказуються найменування і характеристика об'єктів продажу, обміну та/або оренди (суборенди) та/або спадщини (дарування). Кожний об'єкт відображається у відповідному рядку згідно з наведеним переліком (рядки 1 – 5).

Для об'єкта нерухомого майна вказуються його найменування (наприклад, житловий будинок, квартира або її частина, кімната, садовий (дачний) будинок, гараж або інша будівля, земельна ділянка та її призначення), місцезнаходження та загальна площа.

Для об'єкта рухомого майна вказуються його найменування (наприклад, легковий (вантажний, спеціальний) автомобіль, автобус, мотоцикл, моторолер, трактор або інший транспортний засіб тощо) та характеристика (наприклад, марка, модель, об'єм двигуна, потужність двигуна тощо).

До об'єктів комерційної власності належать: цінні папери (крім депозитного (ощадного), іпотечного сертифіката), корпоративне право, власність на об'єкт бізнесу як такий, тобто власність на цілісний майновий комплекс, інтелектуальна (промислова) власність або право на отримання доходу від неї, майнові та немайнові права.

2. У колонці 4 відображається сума доходу, отриманого від операцій продажу, обміну майна.

Дохід від продажу об'єкта нерухомого та/або рухомого майна визначається виходячи з ціни, зазначеної в договорі купівлі-продажу, але не нижче оціночної вартості такого об'єкта.

3. У колонці 5 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, сплаченого (утриманого) під час проведення операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого та/або рухомого майна.

4. У колонці 6 вказується сума доходу від надання нерухомості в оренду (суборенду), житловий найм (піднайм).

5. У колонці 7 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, сплаченого (утриманого) з таких доходів податковим агентом або платником податку самостійно.

6. У колонці 8 вказується вартість успадкованого майна, що підлягає оподаткуванню.

7. У колонці 9 вказується вартість подарованого майна, що підлягає оподаткуванню.

8. У колонці 10 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, яка розраховується як добуток вартості успадкованого (подарованого) майна на відповідну ставку податку.

У додатку 3 до декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб, отриманих від операцій з інвестиційними активами»:

1. Розрахунок фінансового результату (інвестиційного прибутку або інвестиційного збитку) операцій за окремими інвестиційними активами відображається у відповідних рядках 1 – 3 розділу I із зазначенням їх найменування та характеристики у колонці 3.

Облік загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами ведеться платником податку самостійно, окремо від інших доходів і витрат.

У випадках, зазначених у підпунктах «а» і «б» підпункту 170.2.8 пункту 170.2 статті 170 розділу IV Кодексу, платник податку не включає до розрахунку загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами суму доходів та витрат на придбання таких інвестиційних активів.

2. У колонці 4 вказується сума доходу, отриманого платником податку від продажу окремого інвестиційного активу.

3. У колонці 5 вказується сума витрат на придбання окремого інвестиційного активу.

4. У колонці 6 відображається фінансовий результат (інвестиційний прибуток або інвестиційний збиток) операцій за окремими інвестиційними активами.

Інвестиційний прибуток розраховується як позитивна різниця між значенням колонки 4 та значенням колонки 5.

Інвестиційний збиток розраховується як від'ємне значення різниці між значенням колонки 4 та значенням колонки 5.

5. У рядку 4 відображається сума інвестиційних прибутків та інвестиційних збитків поточного звітного року, яка розраховується як сума значень колонки 6.

6. У рядку 5 відображається сума від'ємного значення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами попереднього звітного року.

Значення рядка 5 дорівнює значенню рядка 6 додатка 3 до декларації за попередній звітний податковий рік, у разі якщо загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами попереднього звітного року має від'ємне значення.

7. У рядку 6 відображається загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами, який розраховується як різниця між значеннями рядків 4 та 5.

Якщо загальний фінансовий результат операцій з інвестиційними активами має від'ємне значення, його сума переноситься у зменшення загального фінансового результату операцій з інвестиційними активами наступних років до його повного погашення.

У додатку 4 до декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб, отриманих з джерел за межами України»:

1. У колонці 1 відображається дата отримання доходу.

2. У колонці 2 відображається назва країни, яка є джерелом виплати оподатковуваного доходу.

3. У колонці 3 вказується розмір доходу в іноземній валюті із зазначенням назви валюти, в якій виплачено оподатковуваний дохід.

4. У колонці 4 вказується розмір іноземного доходу, перерахованого у гривні за офіційним валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату отримання такого доходу.

5. У колонці 5 відображається сума сплачених за кордоном податків в іноземній валюті на підставі довідки про суму сплаченого податку та збору, а також про базу та/або об'єкт оподаткування, яка видається державним органом країни, де отримується такий дохід (прибуток), уповноваженим справляти такий

податок. Зазначена довідка підлягає легалізації у відповідній країні, відповідній закордонній дипломатичній установі України, якщо інше не передбачено чинними міжнародними договорами України.

6. У колонці 6 відображається сума податків, сплачених за кордоном, перерахована у гривні.

7. У колонці 7 відображається сума податку на доходи фізичних осіб, нарахованого за ставками, визначеними в пункті 167.1 статті 167 розділу IV Кодексу.

У додатку 5 до декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб, отриманих фізичною особою – підприємцем від провадження господарської діяльності»:

1. Доходи, отримані від провадження кожного виду економічної діяльності, відображаються в окремому рядку розділу I із зазначенням у колонці 2 назви і коду виду економічної діяльності згідно з КВЕД, за здійснення якого одержано дохід.

2. У колонці 3 вказується сума одержаного доходу від провадження окремого виду економічної діяльності.

3. У колонках 4, 5 та 6 відображається сума документально підтверджених витрат, пов'язаних з провадженням господарської діяльності (вартість придбаних товарно-матеріальних цінностей, що реалізовані або використані у виробництві продукції, витрати на оплату праці та нарахування на заробітну плату, інші витрати, включаючи вартість виконаних робіт, наданих послуг).

Значення колонок 4, 5 та 6 дорівнюють значенням відповідних граф Книги обліку доходів і витрат, яку ведуть фізичні особи – підприємці згідно з пунктом 177.10 статті 177 розділу IV Кодексу.

4. У колонці 7 відображається сума чистого оподаткованого доходу, яка розраховується за такою формулою:

колонка 3 - колонка 4 - колонка 5 - колонка 6.

5. У рядку 01 вказується розмір середньомісячного річного оподаткованого доходу, який розраховується як сума загальних місячних доходів, поділена на кількість календарних місяців, протягом яких платником податку було одержано такі доходи у податковому (звітному) році, за який здійснюється декларування.

Значення рядка 01 дорівнює результату ділення підсумкового значення колонки 7 розділу I на кількість календарних місяців, протягом яких одержано такі доходи.

6. У рядку 02 вказується сума перевищення середньомісячного річного оподаткованого доходу над десятикратним розміром мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Значення рядка 02 дорівнює позитивному результату різниці між значенням рядка 01 та десятикратним розміром мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

У разі якщо різниця між значенням рядка 01 та десятикратним розміром мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, має від'ємний результат, то значення рядка 02 дорівнює нулю.

7. У рядку 03 вказується сума податку на доходи фізичних осіб – підприємців, розрахованого з чистого оподаткованого доходу за ставками, визначеними пунктом 167.1 статті 167 розділу IV Кодексу.

Значення рядка 03 розраховується за такою формулою:

$(15 \% \times (\text{рядок 01} - \text{рядок 02}) + 17 \% \times \text{рядок 02}) \times \text{кількість календарних місяців, протягом яких одержано такі доходи.}$

8. У рядку 04 вказується сума збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності, сплаченого платником податку протягом звітного податкового періоду, яка враховується у зменшення податкового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб – підприємців.

9. У рядку 05 вказується сума податку, зменшена на суму збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

Значення рядка 05 дорівнює позитивному значенню різниці між значеннями рядка 03 та рядка 04.

У разі якщо різниця між значеннями рядка 03 та рядка 04 має від'ємний результат, то значення рядка 05 дорівнює нулю.

10. У рядку 06 вказується сума авансових платежів з податку, сплачених платником податку протягом звітного податкового періоду у строки, визначені підпунктом 177.5.1 пункту 177.5 статті 177 розділу IV Кодексу.

11. У рядку 07.01 вказується сума податку на доходи фізичних осіб – підприємців, що підлягає сплаті до бюджету, у разі якщо за результатами остаточного розрахунку виникають податкові зобов'язання з цього податку.

Остаточний розрахунок податку на доходи фізичних осіб за звітний податковий рік здійснюється платником самостійно з урахуванням сплачених ним протягом року авансових платежів з податку на доходи фізичних осіб та збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності на підставі документального підтвердження факту їх сплати.

Значення рядка 07.01 дорівнює позитивному значенню різниці між значеннями рядка 05 та рядка 06.

12. У рядку 07.02 вказується сума надміру сплаченого податку на доходи фізичних осіб – підприємців, у разі якщо за результатами остаточного розрахунку виникає від'ємне значення.

Значення рядка 07.02 дорівнює від'ємному значенню різниці між значеннями рядка 05 та рядка 06.

У разі заповнення рядка 07.02 додатка 5 до декларації значення вказується без знака «-».

Надмірно сплачені суми податку підлягають зарахуванню в рахунок майбутніх платежів з цього податку або поверненню платнику податку в порядку, передбаченому ПКУ.

13. У рядку 08 вказується розмір квартальних авансових платежів з податку на доходи фізичних осіб, що підлягають сплаті до бюджету у наступному за

звітним році, відповідно до підпункту 177.5.1 пункту 177.5 статті 177 розділу IV ПКУ.

Авансові платежі з податку на доходи фізичних осіб розраховуються підприємцем самостійно, але не менш як 100 відсотків річної суми податку з оподатковуваного доходу за минулий рік (у співставних умовах), та сплачуються до бюджету по 25 відсотків щокварталу (до 15 березня, до 15 травня, до 15 серпня і до 15 листопада).

Значення рядка 08 розраховується як 25 відсотків значення рядка 01.

У додатку 6 до декларації «Перелік сум витрат, що включаються до складу податкової знижки згідно із статтею 166 розділу IV Податкового кодексу України»:

1. У колонці «Реквізити документів, які підтверджують витрати» відображаються реквізити відповідних платіжних та розрахункових документів, зокрема квитанцій, фіскальних або товарних чеків, прибуткових касових ордерів, копій договорів, що ідентифікують продавця товарів (робіт, послуг) і їх покупця (отримувача). У зазначених документах обов'язково повинно бути відображено вартість таких товарів (робіт, послуг) і строк їх продажу (виконання, надання).

Оригінали зазначених документів не надсилаються органу державної податкової служби, але підлягають зберіганню платником податку протягом строку давності, встановленого ПКУ.

2. У рядках 01 – 08 вказуються суми фактично здійснених протягом звітного податкового року платником податку витрат, дозволених до включення до податкової знижки згідно з пунктом 166.3 статті 166 розділу IV ПКУ.

3. У рядку 09 вказується загальна сума витрат, яка розраховується як сума значень рядків 01 – 08 додатка 6 до декларації.

4. У рядку 10 вказується сума нарахованої заробітної плати, зменшена згідно з пунктом 164.6 статті 164 розділу IV Кодексу на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових

страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

5. У рядку 11 вказується сума (вартість) витрат платника податку – резидента, дозволених до включення до складу податкової знижки.

Відповідно до підпункту 166.4.2 пункту 166.4 статті 166 розділу IV ПКУ загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподатковуваного доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена з урахуванням положень пункту 164.6 статті 164 розділу IV ПКУ.

Значення рядка 11 додатка 6 до декларації дорівнює значенню рядка 09 додатка 6 до декларації, але не більше значення рядка 10 додатка 6 до декларації.

6. У рядку 12 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, на яку зменшуються податкові зобов'язання з цього податку у зв'язку з використанням права на податкову знижку. Значення рядка 12 додатка 6 до декларації розраховується за такою формулою:

**колонка 4 рядка 01.01 декларації - (рядок 10 додатка 6 до декларації -
рядок 11 додатка 6 до декларації) x на ставки податку, визначені пунктом
167.1 статті 167 розділу IV ПКУ.**

7. Податкова знижка може бути надана виключно резиденту, який має реєстраційний номер облікової картки платника податку, а так само резиденту – фізичній особі, яка через свої релігійні переконання відмовилась від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомила про це відповідний орган державної податкової служби і має про це відмітку у паспорті.

8. Платник податку має право включити до податкової знижки звітного податкового року витрати, фактично здійснені ним протягом такого звітного періоду та підтверджені документально.

9. Якщо платник податку до кінця податкового року, що настає за звітним, не скористався правом на нарахування податкової знижки за наслідками звітного податкового року, таке право на наступні податкові роки не переноситься.

У додатку 7 до декларації «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб згідно з підпунктом «є» пункту 176.1 статті 176 розділу IV ПКУ»:

1. У рядку 01 вказується сума доходів, нарахованих (виплачених, наданих) у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховані (виплачені, надані) у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами.

2. У рядку 02 вказується сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, – обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника та / або доходів у вигляді винагороди за цивільно-правовими договорами за виконання робіт (надання послуг).

3. У рядку 03 вказується сума податкової соціальної пільги за її наявності.

4. У рядку 04 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, фактично (нарахованого) утриманого податковими агентами протягом податкового (звітного) року.

5. У рядку 05.01 вказується база оподаткування, що оподатковується за ставкою 15 %. Значення рядка 05.01 розраховується за такою формулою:

рядок 01 - рядок 02 - рядок 03.

У разі якщо результат розрахунку за цією формулою перевищує 120 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового року, то значення рядка 05.01 дорівнює 120 розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

6. У рядку 05.02 вказується база оподаткування, що оподатковується за ставкою 17 %. Значення рядка 05.02 розраховується за такою формулою:

позитивне значення (рядок 01 - рядок 02 - рядок 03 - 120 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року).

У разі якщо результат розрахунку за цією формулою має від'ємне значення, то значення рядка 05.02 дорівнює нулю.

7. У рядку 06 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, розрахована платником податку самостійно. Значення рядка 06 дорівнює сумі значень рядка 06.01 і рядка 06.02.

8. У рядку 06.01 вказується сума податку на доходи фізичних осіб за ставкою 15 %. Значення рядка 06.01 розраховується як 15 % значення рядка 05.01.

9. У рядку 06.02 вказується сума податку на доходи фізичних осіб за ставкою 17 %. Значення рядка 06.02 розраховується як 17 % значення рядка 05.02.

10. У рядку 07 вказується сума податку, що підлягає сплаті до бюджету.

Значення рядка 07 дорівнює позитивному значенню різниці між значеннями рядка 06 і рядка 04. У разі якщо результат розрахунку різниці між значеннями рядка 06 і рядка 04 має від'ємне значення, то значення рядка 07 дорівнює нулю.

Відповідальність за неподання або несвоєчасне подання річної декларації з податку на доходи фізичних осіб для приватного підприємця на загальній системі оподаткування передбачена статтею 120 ПКУ. Неподання або несвоєчасне подання декларації тягне за собою накладення штрафу в розмірі 170 грн.

5. Сутність, порядок складання та подання звітності з акцизного податку

Акцизний податок – це непрямий податок на споживання підакцизних товарів (продукції), що включається до ціни таких товарів (продукції).

Платниками податку є (п. 212.1, ст. 212 VI розділ ПКУ):

1. Особа, яка виробляє підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини.

2. Особа – суб'єкт господарювання, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України.

3. Фізична особа – резидент або нерезидент, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства.

4. Особа, яка реалізує конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку.

5. Особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законом відповідно до пункту 213.3 статті 213 ПКУ.

6. Особа, на яку покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог.

7. Особа, на яку покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов.

8. Особа, на яку при здійсненні операцій з підакцизними товарами (продукцією), які не підлягають оподаткуванню або звільняються від оподаткування, покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції) в разі порушення таких умов.

9. Платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами є фізична або юридична особа – резидент або нерезидент (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з

деривативами або з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів, крім випадків, передбачених пунктом 213.2 статті 213 ПКУ.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами центральні органи виконавчої влади та їх територіальні органи, державні установи та організації – не суб'єкти підприємницької діяльності.

Не є платниками особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами фізичні або юридичні особи – резиденти або нерезиденти (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з відчуження акцій ощадних (депозитних) сертифікатів, акцій приватних акціонерних товариств, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, цінних паперів, корпоративних прав в іншій, ніж цінні папери, формі, емітованих нерезидентами.

10. Замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з давальницької сировини, сплачують податок виробнику.

Об'єктами оподаткування є операції з (п. 213.1, ст. 213 VI розділ ПКУ):

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, здійснення внесків до статутного капіталу, а також своїм працівникам;
- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
- реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
- реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із

звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством, відповідно до пункту 213.3 статті 213 ПКУ;

- обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат з урахуванням пункту 214.6 статті 214 ПКУ;

- операції з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів, де відбувається перехід права власності на цінні папери, та операції з деривативами, крім операцій, що здійснюються на міжбанківському ринку деривативів.

У разі обчислення податку із застосуванням адвалорних ставок базою оподаткування є (п. 214.1, ст. 214 VI розділ ПКУ):

- 1) вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами без податку на додану вартість та з урахуванням акцизного податку;

- 2) вартість товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, без податку на додану вартість та з урахуванням акцизного податку.

У разі обчислення податку із застосуванням специфічних ставок з вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках (**п. 214.4, ст. 214 VI розділ ПКУ**).

У разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена відповідно до пунктів 214.1 та 214.4 статті 214.

Державною податковою адміністрацією України видано наказ «Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення та

подання Декларації акцизного податку» від 24 грудня 2010 року № 1030, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 січня 2011 року за № 86/18824, що набрав чинності з дня його офіційного опублікування 4 лютого 2011 року в «Офіційному віснику» Міністерства юстиції України. Зазначений наказ розміщено на офіційному веб-сайті ДПА України (www.sta.gov.ua) в рубриці «Нормативно-правові акти».

Таким чином, платники акцизного податку зобов'язані подавати органам ДПС звітність з акцизного податку за формою Декларації акцизного податку, затвердженою наказом ДПА України від 24.12.2011 № 1030, починаючи зі звітного податкового періоду за лютий 2011 року.

За звітний період – січень 2011 року – податкова звітність з акцизного податку подається за формами, затвердженими наказом ДПА України від 19.03.01 № 111 «Про затвердження Положення про порядок нарахування, терміни сплати і подання розрахунку акцизного збору та змін до наказів ДПА України. При цьому порядок визначення суми податкового зобов'язання з оподаткування акцизним податком здійснюється відповідно до норм Кодексу.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 223.2 статті 223 розділу VI ПКУ, звітність з оподаткування акцизним податком з набранням чинності ПКУ також подається імпортерами алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Декларація акцизного податку складається платником в порядку, встановленому статтею 48 розділу II ПКУ. Додатки до Декларації акцизного податку є її невід'ємною її частиною.

Декларація акцизного податку складається із (Додаток 12):

- 1) загальної частини**, що містить необхідні обов'язкові реквізити платника;
- 2) чотирьох розділів**, що складаються платниками залежно від виду підакцизних товарів, додатків розрахунків для обчислення суми податку залежно від виду встановлених ставок акцизного податку, а також розділу, що заповнюється працівниками органів державної податкової служби (далі – органи ДПС) після подання Декларації акцизного податку.

У загальній частині Декларації акцизного податку платник вказує тип поданої декларації (звітна, звітна нова, уточнююча), звітний (податковий) період, за який подається декларація, або звітний (податковий) період, що уточнюється (у разі подання уточнюючої декларації).

У Декларації акцизного податку вказуються повне найменування (прізвище, ім'я, по батькові) платника згідно з реєстраційними документами, ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків та місцезнаходження (місце проживання) платника.

Декларація акцизного податку містить найменування органу ДПС, до якого вона подається, дату подання, ініціали, прізвище, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті), та підпис платника – фізичної особи або посадових осіб платника, засвідчені печаткою платника (за наявності).

У Декларації акцизного податку зазначається вид платників податку, перелік яких визначено статтею 212 розділу VI ПКУ.

Декларація акцизного податку підписується:

- керівником платника або уповноваженою особою, а також особою, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку та подання податкової декларації до органу ДПС;

- фізичною особою – платником або його законним представником.

Якщо платник податку вважає, що форма Декларації акцизного податку збільшує або зменшує його податкові зобов'язання всупереч нормам Кодексу, він має право зазначити цей факт у спеціально відведеному місці в цій декларації.

У разі потреби платник може подати разом з Декларацією акцизного податку доповнення, які складені за довільною формою, що вважатиметься

невід'ємною частиною такої декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання.

Крім випадків, передбачених податковим законодавством, платник податків самостійно обчислює суму податкового зобов'язання та/або пені, яку зазначає у Декларації акцизного податку, що подається органу ДПС у строки, встановлені Кодексом. Податкове зобов'язання, самостійно визначене платником акцизного податку, не підлягає оскарженню.

Порядок заповнення Декларації акцизного податку.

Вступна частина Декларації акцизного податку заповнюється в порядку, визначеному у розділі II «Складення декларації акцизного податку Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку».

Розділ А «Податкові зобов'язання із спирту етилового та інших спиртових дистилятів, алкогольних напоїв та пива» Декларації акцизного податку заповнюється платниками із спирту етилового та інших спиртових дистилятів, алкогольних напоїв та пива в такому порядку:

- у *першій колонці рядків A1 - A10* зазначаються коди розділу та операцій із спиртом етиловим та іншими спиртовими дистилятами, алкогольними напоями та пивом, оподаткування яких передбачені розділом VI Кодексу;

- у *другій колонці рядків A1 - A10* зазначається перелік операцій із спиртом етиловим та іншими спиртовими дистилятами, алкогольними напоями та пивом, які є об'єктом оподаткування акцизним податком;

- у *третьій колонці рядків A1 - A10* зазначаються коди показника додатків до Декларації акцизного податку, що використовуються для обчислення сум акцизного податку із спирту етилового та інших спиртових дистилятів, алкогольних напоїв та пива, та номери колонок додатків, дані яких вносяться до четвертої колонки цього розділу;

- у *четвертій колонці рядків A1 - A10* зазначаються суми акцизного податку, обчислені згідно з додатками 1 та 3 до Декларації акцизного податку, які заносяться відповідно до номерів колонок додатків;

Суми акцизного податку, що зазначаються у четвертій колонці рядків A1 - A10, обчислюються за формою згідно з додатками 1 та 3, які заповнюються та надаються із зазначенням у верхньому лівому куті додатків коду операції та рядка, визначених у першій колонці розділу А.

У рядку A11 зазначаються суми зменшення податкових зобов'язань зі спирту етилового та інших спиртових дистилятів, алкогольних напоїв та пива, розмір яких обчислюється за формами згідно з додатками 1 та 3:

- зменшення суми податку на суму, обчислену з повернених спирту етилового та інших спиртових дистилятів, алкогольних напоїв та пива платнику податку, що раніше були реалізовані або ввезені платником, як це передбачено пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI ПКУ;

- зменшення суми податку в інших випадках передбачає коригування податкового зобов'язання на суму втрачених товарів (продукції), з яких не виникає податкове зобов'язання за обставин, перелічених у пункті 216.3 статті 216 розділу VI ПКУ.

У рядку A12 проставляється сума пільг з операцій, що не підлягають оподаткуванню (операції з вивезення (експорту) та ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, підтверджено належно оформленими документами), зазначених у пункті 213.2 статті 213 розділу VI ПКУ.

У рядку A13 проставляється сума пільг з операцій, що звільняються від оподаткування згідно з переліком таких операцій, зазначених у пункті 213.3 статті 213 розділу VI ПКУ. Нарахування такої суми акцизного податку здійснюється за формами згідно з додатками 1 та 4, що додаються до Декларації акцизного податку.

У рядку A14 проставляється сума пільг за податковими векселями, виданими при отриманні спирту етилового за нульовою ставкою відповідно до пункту 229.1 статті 229 розділу VI ПКУ, та надається перелік податкових

векселів, виданих платником податку при отриманні спирту етилового згідно з додатком 7 до Декларації акцизного податку.

У рядку A15 зазначається усього податкових зобов'язань, що визначається як сума рядків A1 - A10, за вирахуванням рядка A11. У рядках A15.1 - A15.4 у тому числі зазначаються суми податкового зобов'язання відповідно до кодів бюджетної класифікації окремо з спирту етилового, лікєро-горілочаної продукції, виноробної продукції, інших спиртових дистилятів та пива, виходячи з розрахунків за формою додатків 1 та 3 за тими операціями, які здійснює платник.

Розділ Б «Податкові зобов'язання із тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну» заповнюється платниками акцизного податку з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну у такому порядку:

- у першій колонці рядків B1 - B8 зазначаються коди розділу та операцій з тютюновими виробами, тютюном та промисловими замінниками тютюну, оподаткування яких передбачено розділом VI Кодексу.

- у другій колонці рядків B1 - B8 зазначається перелік операцій з тютюновими виробами, тютюном та промисловими замінниками тютюну, при яких у платника виникає податкове зобов'язання зі сплати акцизного податку.

- у третій колонці рядків B1 - B8 зазначаються коди показника додатків, що використовуються для обчислення сум акцизного податку з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, та номери колонок додатків, дані яких вносяться до Декларації акцизного податку.

- у четвертій колонці рядків B1 - B8 зазначаються суми акцизного податку з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, обчислені за формою додатків 1 та 2, а також додатка 5 до Декларації акцизного податку.

Суми акцизного податку у четвертій колонці рядків B1 - B8 обчислюються за формою згідно з додатками 1, 2, 5, які заповнюються та надаються із зазначенням у верхньому лівому куті додатків коду операції та рядка, визначених у першій колонці розділу Б.

У рядку Б9 зазначаються суми зменшення податкових зобов'язань, розмір яких також обчислюється за формами додатків 1 та 2:

- зменшення суми податку на суму, обчислену з повернених тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну платнику податку, що раніше були реалізовані або ввезені платником, як це передбачено пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI ПКУ;

- зменшення суми податку в інших випадках передбачає коригування податкового зобов'язання на суму втрачених товарів (продукції), з яких не виникає податкове зобов'язання за обставин, перелічених у пункті 216.3 статті 216 розділу VI ПКУ.

У рядку Б10 проставляється сума пільг з операцій, що не підлягають оподаткуванню (операції з вивезення (експорту) та ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, підтверджено належно оформленими документами), зазначених у пункті 213.2 статті 213 розділу VI ПКУ.

У рядку Б11 проставляється сума пільг з операцій, що звільняються від оподаткування згідно з переліком таких операцій, зазначених у пункті 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу. Нарахування такої суми акцизного податку здійснюється за формами згідно з додатками 1, 2, 4 до Декларації акцизного податку.

У рядку Б12 зазначається усього податкових зобов'язань, нарахованих з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, що визначається як сума рядків Б1 - Б8, за вирахуванням рядка Б9. У тому числі у рядках Б12.1 - Б12.2 проставляються суми податкового зобов'язання відповідно до кодів бюджетної класифікації, обчислені окремо за специфічною та адвалорною ставкою акцизного податку.

Розділ В «Податкові зобов'язання із нафтопродуктів, скрапленого газу» заповнюється платниками акцизного податку з підакцизних нафтопродуктів та скрапленого газу в такому порядку:

У першій колонці рядків B1 - B7 зазначаються коди розділу та операцій із нафтопродуктами, скрапленим газом, оподаткування яких передбачено розділом VI ПКУ.

У другій колонці рядків B1 - B7 зазначається перелік операцій із нафтопродуктами, скрапленим газом, при яких виникає податкове зобов'язання зі сплати акцизного податку.

У третій колонці рядків B1 - B7 зазначаються коди показника додатків до акцизної декларації, що використовуються для обчислення сум акцизного податку з нафтопродуктів, скрапленого газу, та номери колонок додатків, дані яких вносяться до Декларації акцизного податку.

У четвертій колонці рядків B1 - B7 зазначаються суми акцизного податку з нафтопродуктів, скрапленого газу, обчислені за формою додатка 1 до Декларації акцизного податку.

Суми акцизного податку у четвертій колонці рядків B1 - B7 обчислюються за формою згідно з додатком 1, які заповнюються та надаються із зазначенням у верхньому лівому куті додатків коду операції та рядка, визначених у першій колонці розділу В.

У рядку B8 зазначаються суми зменшення податку, які обчислюються також за формою згідно з додатком 1:

- зменшення суми податку на суму, обчислену з повернених нафтопродуктів, скрапленого газу платнику податку, що раніше були реалізовані або ввезені платником, як це передбачено пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI ПКУ;

- зменшення суми податку в інших випадках передбачає коригування податкового зобов'язання на суму втрачених товарів (продукції), з яких не виникає податкове зобов'язання за обставин, перелічених у пункті 216.3 статті 216 розділу VI ПКУ.

У рядку B9 проставляється сума пільг з операцій, що не підлягають оподаткуванню (операції з вивезення (експорту) та ввезення на митну територію

України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, підтверджено належно оформленими документами), зазначених у пункті 213.2 статті 213 розділу VI ПКУ. Нарахування такої суми акцизного податку здійснюється за формами додатків 1 та 4 до Декларації акцизного податку.

У рядку *B10* проставляється сума пільг з операцій, що звільняються від оподаткування згідно з переліком таких операцій, зазначених у пункті 213.3 статті 213 розділу VI ПКУ. Нарахування такої суми акцизного податку здійснюється за формами згідно з додатками 1 та 4 до Декларації акцизного податку.

У рядку *B11* проставляється сума пільг за податковими векселями, виданими при отриманні нафтопродуктів за нульовою ставкою для виробництва етилену згідно з пунктом 229.2 статті 229 розділу VI ПКУ та додається перелік виданих податкових векселів за формою додатка 8.

У рядку *B12* проставляється сума пільг за податковими векселями, виданими при ввезенні нафтопродуктів за нульовою ставкою згідно з пунктом 229.3 статті 229 розділу VI ПКУ, та додається перелік виданих податкових векселів за формою згідно з додатком 8.

У рядку *B13* зазначається усього податкових зобов'язань, нарахованих з нафтопродуктів, скрапленого газу, що визначаються як сума рядків *B1 - B7*, за вирахуванням рядка *B8*. У тому числі у рядках *B13.1 - B13.3* проставляються суми податкового зобов'язання відповідно до кодів бюджетної класифікації, обчислені окремо з бензинів моторних та інших нафтопродуктів (легкі, середні та важкі дистиляти), скрапленого газу.

Розділ Г «Податкові зобов'язання з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів» заповнюється у такому порядку:

- у першій колонці рядків *Г1 - Г7* зазначаються коди розділу та операцій з автомобілями легковими, кузовами до них, причепами та напівпричепами, мотоциклами, оподаткування яких передбачено розділом VI ПКУ;

- у другій колонці рядків Г1 - Г7 зазначається перелік операцій з автомобілями легковими, кузовами до них, причепами та напівпричепами, мотоциклами, при яких виникає податкове зобов'язання зі сплати акцизного податку;

- у третій колонці рядків Г1 - Г7 зазначаються коди показника додатків до Декларації акцизного податку, що використовуються для обчислення сум акцизного податку з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, та номери колонок додатків, дані яких вносяться до Декларації акцизного податку;

- у четвертій колонці рядків Г1 - Г7 розділу зазначаються суми акцизного податку з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, обчислені за формою додатка 1 до Декларації акцизного податку.

Суми акцизного податку у четвертій колонці рядків Г1 - Г7 обчислюються за формою згідно з додатком 1, які заповнюються та надаються із зазначенням у верхньому лівому куті додатків коду операції та рядка, визначених у першій колонці розділу Г;

- у рядку Г8 зазначаються суми зменшення податкового зобов'язання з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, обчислені за формою згідно з додатком 1:

- зменшення суми податку на суму, обчислену з повернених автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів платнику податку, що раніше були реалізовані або ввезені платником, як це передбачено пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI ПКУ;

- зменшення суми податку в інших випадках передбачає коригування податкового зобов'язання на суму втрачених товарів (продукції), з яких не виникає податкове зобов'язання за обставин, перелічених у пункті 216.3 статті 216 розділу VI ПКУ;

- у рядку Г9 проставляється сума пільг з операцій, що не підлягають оподаткуванню (операції з вивезення (експорту) та ввезення на митну територію

України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, підтверджено належно оформленими документами), зазначених у пункті 213.2 статті 213 розділу VI ПКУ. Нарахування суми пільг акцизного податку здійснюється за формою згідно з додатками 1 та 4 до Декларації акцизного податку;

- у рядку *Г10* проставляється сума пільг з операцій, що звільняються від оподаткування згідно з переліком таких операцій, зазначених у пункті 213.3 статті 213 розділу VI ПКУ. Нарахування суми пільг акцизного податку здійснюється за формою згідно з додатками 1 та 4 до Декларації акцизного податку;

- у рядку *Г11* зазначається усього податкових зобов'язань, нарахованих з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів як сума показників рядків *Г1 - Г7*, за вирахуванням значення рядка *Г8*;

У тому числі у рядках *Г11.1 - Г11.4* проставляються суми податкового зобов'язання відповідно до кодів бюджетної класифікації, обчислені окремо з автомобілів легкових та інших моторних транспортних засобів, призначених головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів, зазначених у товарній позиції згідно з УКТ ЗЕД 8702), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі; кузовів для автомобілів, зазначених у товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, з мотоциклів (включаючи мопеди) та велосипедів з допоміжним мотором, з колясками або без них, а також причепами та напівпричепами для тимчасового проживання у кемпінгах типу причіпних будиночків.

Додатки до Декларації акцизного податку.

Додаток 1 «Розрахунок суми акцизного податку з підакцизних товарів (продукції), на які встановлено специфічні ставки акцизного податку» заповнюється в такому порядку:

1.1. У графі 2 «Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД» вказується код товарів (продукції), на які статтею 215 Кодексу встановлено специфічні ставки акцизного податку.

1.2. У графі 3 «Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД» вказується назва підакцизних товарів (продукції), передбачена ПКУ, за відповідним кодом УКТ ЗЕД.

1.3. У графі 4 «Власна назва товарів (продукції) (марка автомобіля, інші особливості)» вказується власна назва підакцизних товарів (продукції) залежно від конкретної характеристики, властивої для кожного товару.

1.4. У графі 5 «Фізичні характеристики товарів (продукції) (місткість, міцність, об'єм циліндра, вміст сірки та інші показники)» вказується характеристика товару (продукції) залежно від його виду, групи або підгрупи (фактична місткість спирту, об'єм циліндра, вміст сірки в дизпаливі та інше), необхідна для обчислення акцизного податку.

1.5. У графі 6 «Одиниця виміру товару (продукції) для обчислення акцизного податку (шт., л, кг, куб. см)» вказується одиниця виміру, передбачена Кодексом, яка використовується для обчислення акцизного податку (пачки, кузови, причеми – шт., алкогольні напої – л, бензини – кг, автомобілі – куб. см).

1.6. У графі 7 «Одиниця виміру товару (продукції) для визначення оподаткованого обороту (шт., л, кг)» проставляється кількісна одиниця виміру, за якою ведеться облік товару (продукції) у платника (автомобілі, причеми – шт., алкогольні напої – л, бензини – кг).

1.7. У графах 8, 9 «Обороти з реалізації (передачі), ввезення підакцизних товарів (продукції), оподатковувані та неоподатковувані» проставляються оподатковувані та/чи неоподатковувані обороти реалізованого (переданого), ввезеного товару (продукції) у відповідних одиницях виміру, за якими у платника ведеться окремий облік реалізації (передачі), ввезення підакцизних товарів (продукції) для обчислення акцизного податку за специфічними ставками.

1.8. У графі 10 «Специфічна ставка акцизного податку з одиниці виміру (євро, грн.)» проставляються специфічні ставки акцизного податку з одиниці товару (продукції), встановлені статтею 215 розділу VI ПКУ.

1.9. У графі 11 «Специфічна ставка акцизного податку у перерахунку на одиницю виміру товару (продукції) (євро, грн.)» проставляється ставка акцизного податку в євро, гривнях (графа 10), розмір якої перераховано відповідно до фізичної характеристики товару (продукції) (графа 5) (наприклад: на 1 кг – для нафтопродуктів, на 1 двигун – для транспортних засобів, на 1 л – для алкогольних напоїв).

1.10. У графі 12 «Сума акцизного податку, несплачена через отримання пільг, грн.» проставляється сума акцизного податку в гривнях, яка обчислюється виходячи із неоподатковуваних оборотів (графа 9) та встановленої ставки в перерахунку на одиницю виміру (графа 11) і офіційного курсу гривні до євро (якщо ставка встановлена в євро), встановленого Національним банком України станом на перший день кварталу, в якому здійснюються реалізація (передача), ввезення цього товару (продукції).

1.11. У графі 13 «Сума акцизного податку, яка підлягає сплаті до бюджету, грн.» вказується сума акцизного податку, обчислена виходячи із фактичних обсягів реалізації продукції (графа 8) та встановленої ставки акцизного податку у перерахунку на одиницю виміру (графа 11) і офіційного курсу гривні до євро (якщо ставка встановлена в євро), встановленого Національним банком України станом на перший день кварталу, в якому здійснюються реалізація (передача), ввезення цього товару (продукції).

Додаток 2 «Розрахунок суми акцизного податку з тютюнових виробів, на які встановлено специфічні та адвалорні ставки акцизного податку одночасно» заповнюється в такому порядку:

2.1. У графі 2 «Код товару за УКТ ЗЕД» вказуються коди товарів за УКТ ЗЕД, на які Кодексом встановлено ставки акцизного податку.

2.2. У графі 3 «Опи с товар у згідно з УКТ ЗЕД» вказується назва товару відповідно до зазначеного у графі 2 коду товару за УКТ ЗЕД.

2.3. У графі 4 «Власна назва товару з додатковою інформацією щодо характеристик (у разі наявності)» вказується перелік підакцизних товарів за власною назвою, на які встановлено максимальні роздрібні ціни, відповідно до декларацій про встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари.

2.4. У графі 5 «Максимальна роздрібна ціна (далі – МРЦ) без ПДВ та з урахуванням акцизного податку» вказуються максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари в гривнях, задекларовані виробником в установленому порядку, що набрали чинності у звітному періоді, за вирахуванням податку на додану вартість.

2.5. У графі 6 «Вміст продукції в одиниці товару, на яку встановлено МРЦ» вказуються кількість штук сигарет (цигарок), сигар тощо у пачці та вміст тютюну, в кг, у пачці, коробці за кожною власною назвою, на яку встановлено максимальну роздрібну ціну.

2.6. У графі 7 «Кількість реалізованого (переданого), ввезеного товару в одиницях виміру, на які встановлено МРЦ» вказуються обсяги реалізованого (переданого), ввезеного товару за кожною власною назвою, на яку встановлено максимальну роздрібну ціну.

2.7. У графі 8 «Оборот з реалізації (передачі), ввезення товару для обчислення за адвалорними ставками» проставляються обороти з реалізації (передачі), ввезення в гривнях, обчислені виходячи з кількості товару за кожною власною назвою та максимальної роздрібною ціни без ПДВ та з урахуванням акцизного податку.

2.8. У графі 9 «Кількість реалізованого (переданого), ввезеного товару для обчислення за специфічними ставками податку» вказуються фактичні обсяги реалізованого (переданого), ввезеного в одиницях виміру товару, на які встановлено специфічні ставки податку для обчислення суми акцизного податку.

2.9. У графі 10 «Ставки акцизного податку, встановлені ПКУ, адвалерні» проставляються розміри адвалорних ставок акцизного податку у відсотках, встановлені статтею 215 розділу VI ПКУ.

2.10. У графі 11 «Ставки акцизного податку, встановлені ПКУ, специфічні» проставляються специфічні ставки акцизного податку у гривнях, встановлені статтею 215 розділу VI ПКУ.

2.11. У графах 12, 13 та 14 «Сума акцизного податку, обчислена за адвалорними ставками, за специфічними ставками, загальна сума податку» проставляються суми акцизного податку у гривнях, обчислені окремо за адвалорною ставкою, за специфічною ставкою, та загальна сума акцизного податку, обчислена за двома ставками одночасно.

2.12. У графі 15 «Мінімальне податкове зобов'язання, встановлене ПКУ» проставляється у гривнях розмір податкового зобов'язання, встановлений пунктом 215.2 статті 215 розділу VI ПКУ.

2.13. У графі 16 «Мінімальне податкове зобов'язання з обсягів товару» проставляється у гривнях мінімальне податкове зобов'язання, обчислене виходячи з обсягів товару.

2.14. У графі 17 «Сума акцизного податку з обсягів товару» проставляються у гривнях суми податкового зобов'язання, які визначаються шляхом порівняння обчислених сум податку за двома ставками у графі 14 та мінімального податкового зобов'язання з обсягів товару у графі 16 і до нарахування приймається та сума, яка має більше значення (відповідно до порядку, визначеного у пункті 221.2 статті 221 розділу VI ПКУ).

Додаток 3 «Розрахунок суми акцизного податку з алкогольних напоїв за специфічними ставками акцизного податку» заповнюється в такому порядку:

3.1. У графі 2 «Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД» указується код алкогольних напоїв, на які Кодексом встановлено ставки акцизного податку.

3.2. У графі 3 «Опис товару (продукції) за УКТ ЗЕД» вказується назва алкогольних напоїв згідно з УКТ ЗЕД.

3.3. У графі 4 «Місткість спирту» вказується місткість спирту в конкретному виді алкогольних напоїв (40 %, 30 % тощо).

3.4. У графі 5 «Ємність пляшки» вказується ємність пляшки алкогольних напоїв у літрах (0,5 л, 0,7 л тощо).

3.5. У графі 6 «Кількість пляшок» вказується кількість пляшок за кожною назвою алкогольних напоїв (100, 500 тощо).

3.6. У графі 7 «Оподатковуваний оборот, усього» вказується оподатковуваний оборот алкогольних напоїв у літрах (гр. 5 x гр. 6).

3.7. У графі 8 «Оподатковуваний оборот у перерахунку на 100-відсотковий спирт» зазначається оподатковуваний оборот алкогольних напоїв, перерахований на 100-відсотковий спирт (гр. 4 x гр. 7 : 100).

3.8. У графі 9 «Ставки акцизного податку у гривнях за 1 л 100-відсоткового спирту» проставляється ставка акцизного податку в гривнях, встановлена у підпункті 215.3.1 пункту 215.3 статті 215 розділу VI Кодексу.

3.9. У графах 10 - 16 визначається сума податкового зобов'язання, яка підлягає сплаті за вексями, термін оплати яких настав у звітному місяці, або у разі попередньої сплати при отриманні спирту етилового грошовими коштами:

1) у графі 10 вказується сума акцизного збору за вексями, виданими відповідно до порядку, встановленого у статті 225 розділу VI ПКУ, термін оплати яких настав у звітному місяці, незалежно від дати видачі векся, або проставляється сума, попередньо сплачена грошовими коштами без оформлення податкового векся;

2) графи 11 - 14 додатка заповнюються на основі таких документів, що складаються платником податку:

а) акта про фактично отриману кількість спирту та розрахунок акцизного податку виходячи з фактично отриманої кількості спирту, який складається на акцизному складі лікєро-горілочного підприємства за участю представника органу ДПС;

б) розрахунку суми зменшення акцизного податку на суму податку, розраховану виходячи з фактично втраченої кількості спирту етилового при транспортуванні, зберіганні та у процесі виробництва готової продукції, а також з фактично повернутого невикористаного браку;

- у графі 11 вказується сума акцизного податку, розрахована виходячи з фактичних втрат спирту при транспортуванні, зберіганні та у процесі виробництва готової продукції в межах норм, затверджених в установленому порядку, на яку зменшується сума податкового зобов'язання;

- у графі 12 вказується сума акцизного податку, обчислена у зв'язку із зміною ставок акцизного податку, на яку зменшується або збільшується сума акцизного податку;

- у графі 13 вказується сума акцизного податку, нарахована з експортних операцій, на яку зменшується сума акцизного податку, зазначена у векселі або попередньо сплачена грошовими коштами, у разі підтвердження експорту належно оформленою митною декларацією;

- у графі 14 вказується сума акцизного податку, розрахована на обсяги фактично повернутого невикористаного браку, на яку зменшується сума акцизного податку;

- у графі 15 вказується сума податку, визначена внаслідок інших нарахунків, які підлягають сплаті в звітному місяці і не підтверджуються попередньою сплатою або виданим податковим векселем;

- у графі 16 «Сума податкового зобов'язання підлягає сплаті до бюджету, грн.» вказується сума акцизного податку, що визначається в підсумку (гр. 10 - гр. 11 (+ або -) гр. 12 - гр. 13 - гр. 14 + гр. 15) та яка вноситься до розділу А Декларації акцизного податку.

Додаток 4 «Розшифровка оборотів, які не підлягають або звільняються від оподаткування акцизним податком» заповнюється в такому порядку:

4.1. У графі 2 «Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД» вказується код підакцизних товарів (продукції).

4.2. У графі 3 «Опис товару (продукції) за УКТ ЗЕД» вказується назва підакцизних товарів (продукції).

4.3. У графі 4 «Кількість товару (продукції) (л, кг, куб. см, штук), грн.» вказується кількість підакцизних товарів (продукції).

4.4. У графі 5 «Місткість спирту (%) в алкогольних напоях» вказується місткість спирту в конкретному виді алкогольних напоїв.

4.5. У графі 6 «Кількість у перерахунку на 100-відсотковий спирт (л)» вказується кількість алкогольних напоїв у перерахунку на 100-відсотковий спирт.

4.6. У графі 7 «Сума акцизного податку, не сплачена з операцій, що звільняються від оподаткування, грн.» вказується нарахована сума пільг акцизного податку, обчислена виходячи з неоподатковуваних оборотів підакцизних товарів (продукції), що звільняються від оподаткування.

4.7. У графі 8 «Сума акцизного податку, не сплачена з операцій, які не підлягають оподаткуванню, грн.» вказується нарахована сума пільг акцизного податку з операцій з підакцизними товарами (продукцією), що не підлягають оподаткуванню.

4.8. У графах 9 та 10 «Реквізити отримувача товару (продукції) без сплати акцизного податку, найменування (прізвище, ім'я та по батькові), код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків» вказуються реквізити отримувача підакцизного товару (продукції) зі звільненням від оподаткування акцизним податком.

4.9. У графах 11 та 12 «Підтвердження операцій, що не підлягають оподаткуванню (митна декларація (аркуш 3/8), номер та дата складання, дата перетину митного кордону» зазначаються реквізити митної декларації, що підтверджують операції з вивезення (експорту) та ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера.

4.10. У графі 13 «Підпункт, пункт та стаття Кодексу, якими звільняються від оподаткування або не підлягають оподаткуванню» вказується законодавча підстава, що надає право на пільги.

Додаток 5 «Розрахунок суми акцизного податку з втрачених марок акцизного податку, що були придбані для маркування тютюнових виробів з урахуванням планових щомісячних обсягів реалізації продукції» заповнюється в такому порядку:

5.1. У графі 2 «Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД» вказується код тютюнових виробів, для яких придбавались втрачені марки акцизного податку.

5.2. У графі 3 «Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД» вказується власна назва тютюнових виробів, для яких придбавались втрачені марки акцизного податку.

5.3. У графі 4 «Оборот з реалізації (передачі), ввезення тютюнових виробів за звітний період, що передує місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, шт.» вказується оборот з реалізації (передачі), ввезення тютюнових виробів за кожною власною назвою товару (продукції) в кількісних одиницях виміру (шт., кг).

5.4. У графі 5 «Сума податкового зобов'язання, нарахована за звітний період, що передує місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, грн.» вказується сума податкового зобов'язання, нарахована та сплачена платником податку за попередній звітний період з реалізації тютюнових виробів за кожною власною назвою товару (продукції).

5.5. У графі 6 «Середньозважена сума податкового зобов'язання на одиницю реалізованих тютюнових виробів у звітний період, що передує місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, грн.» зазначається середньозважена сума податкового зобов'язання на одиницю реалізованих тютюнових виробів за кожною власною назвою товару (продукції) за попередній звітний період.

5.6. У графі 7 «Кількість втрачених марок акцизного податку, що були придбані для маркування тютюнових виробів, шт.» вказується кількість

втрачених марок акцизного податку, придбаних під планові обсяги для маркування тютюнових виробів за кожною власною назвою товару (продукції).

5.7. У графі 8 «Сума акцизного податку, обчислена з обсягу втрачених марок акцизного податку, що підлягає сплаті, грн.» зазначається сума акцизного податку, обчислена виходячи із середньозваженої суми податкового зобов'язання на одиницю реалізованих тютюнових виробів за попередній звітний період та обсягів втрачених марок акцизного податку.

Додаток 6 «Розрахунок суми акцизного податку, що збільшує або зменшує податкові зобов'язання внаслідок виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах» (далі – розрахунок) подається до уточнюючої Декларації акцизного податку, заповнюється в такому порядку:

- у верхньому куті першої сторінки обов'язково зазначається розділ Декларації акцизного податку, код операції та звітний період, у якому подається уточнююча Декларація акцизного податку, в спеціально відведених полях зазначаються реквізити платника, код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків та вказується місцезнаходження (місце проживання);

- розрахунок містить чотири розділи: А, Б, В, Г, що розділені на колонки, до яких заносяться дані про суму податку відповідних рядків розділів А, Б, В, Г Декларації акцизного податку з нарахованими сумами податку окремо.

Наприклад, по розділу А до чотирьох окремих колонок розрахунку заносяться суми податку відповідно до кодів бюджетної класифікації: із спирту етилового, лікєро-горілочаної продукції, виноробної продукції, інших спиртових дистилятів та пива, зазначені у колонках А15.1, А15.2, А15.3 і А15.4.

6.1. У рядку 1 розрахунку зазначаються суми податку, зазначені у Декларації акцизного податку, показники якої уточнюються, залежно від виду підакцизної продукції за кодами бюджетної класифікації, з якої обчислено та сплачено акцизний податок.

6.2. У рядку 2 розрахунку зазначаються виправлені суми податку, що зазначені в уточнюючій Декларації акцизного податку у звітному періоді, що заповнюється в такому самому порядку, що й рядок 1.

6.3. У рядку 3 розрахунку визначаються суми податку, які збільшують суму податкового зобов'язання, що уточнюється.

6.4. У рядку 4 розрахунку визначаються суми податку, які зменшують суму податкового зобов'язання, що уточнюється.

6.5. У рядках 5 та 6 розрахунку зазначаються нараховані суми штрафу у розмірі 3 відсотків відповідно до підпункту "а" абзацу третього пункту 50.1 статті 50 розділу II ПКУ та пені у порядку, встановленому згідно з підпунктом 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II ПКУ, у разі якщо у рядку 3 розрахунку зазначається збільшення податкових зобов'язань за рахунок уточнення.

Додаток 7 заповнюється платниками, які видають податкові векселі до отримання спирту етилового, що використовуються як сировина для виробництва алкогольних напоїв (стаття 225 розділу VI ПКУ) або спирту етилового, спирту етилового денатурованого (технічного) та біоетанолу як сировини для виготовлення окремих видів продукції (пункт 229.1 статті 229 розділу VI ПКУ).

Додаток 8 заповнюється платниками, які видають податкові векселі до отримання або ввезення нафтопродуктів, що використовуються як сировина для виробництва етилену (пункти 229.2, 229.3 статті 229 розділу VI ПКУ).

6. Особливості податкової звітності підприємств, які сплачують єдиний податок

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 XIV розділу ПКУ, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених цією главою, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Юридична особа чи фізична особа – підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному цією главою.

Нові правила для спрощенців набрали чинності з 01 липня 2012 року. Усіх спрощенців поділили на шість груп. Групи мають різні критерії відповідності для права перебування на спрощеній системі та, відповідно, різні ставки єдиного податку (Табл. 27).

Таблиця 27

Групи та критерії відповідності для права перебувати на спрощеній системі

Групи	Кількість найманих працівників	Доход за календарний рік, що передував переходу на ЄП	Види діяльності	Ставка ЄП: фіксована
1 (фізособи - підприємці)	без найманих працівників	не перевищує 150 000 грн.	роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках, надання побутових послуг населенню	- 1% — 10% від мінімальної зарплати; - здійснення кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності; - здійснення господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку.
2 (фізособи - підприємці)	одночасно не перевищує 10 осіб	не перевищує 1 000 000 грн.	надання послуг, в т.ч. побутових, платникам єдиного	- 2% - 20% від мінімальної зарплати; - здійснення кількох

			податку та/або населенню; - виробництво та/або продаж товарів; - ресторанне господарство	видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності; здійснення господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради застосовується

Продовження Таблиці 27

				максимальний розмір ставки єдиного податку.
3 (фізособи - підприємці)	одночасно не перевищує 20 осіб	не перевищує 3 000 000 грн.	всі види діяльності з урахуванням обмежень (п.291.5)	а) 3% від доходу у разі сплати ПДВ; б) 5% від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку
4 (юрособи)	середньооблікова кількість працівників не перевищує 50 осіб	не перевищує 5 000 000 грн.	всі види діяльності з урахуванням обмежень (п.291.5)	а) 3% від доходу у разі сплати ПДВ; б) 5% від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку
5 (фізособи - підприємці)	без обмежень	не перевищує 20 000 000 грн.	всі види діяльності з урахуванням обмежень (п.291.5)	а) 5% від доходу у разі сплати ПДВ; б) 7% від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку
6 (юрособи)	без обмежень	не перевищує 20 000 000 грн.	всі види діяльності з урахуванням обмежень (п.291.5)	а) 5% від доходу у разі сплати ПДВ; б) 7% від доходу у разі включення ПДВ до складу єдиного податку

Ставки єдиного податку встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, та у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб – підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць.

При розрахунку загальної кількості осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником єдиного податку – фізичною особою, не враховуються наймані працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю і пологами та у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку.

Не можуть бути платниками єдиного податку (п. 291.5 XIV розділу ПКУ):

- суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи – підприємці), які здійснюють:

- 1) діяльність з організації, проведення азартних ігор;
- 2) обмін іноземної валюти;
- 3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива та столових вин);
- 4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);
- 5) видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;

6) діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України «Про страхування», сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами;

7) діяльність з управління підприємствами;

8) діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню);

9) діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

10) діяльність з організації, проведення гастрольних заходів;

- фізичні особи – підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження (група 74.3 КВЕД ДК 009:2005), діяльність у сфері аудиту;

- фізичні особи – підприємці, які надають в оренду земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 гектара, житлові приміщення та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 100 квадратних метрів, нежитлові приміщення (споруди, будівлі) та/або їх частини, загальна площа яких перевищує 300 квадратних метрів;

- страхові (перестрахові) брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії, інші фінансові установи, визначені законом; реєстратори цінних паперів;

- суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юридичним особам, які не є платниками єдиного податку, дорівнює або перевищує 25 відсотків;

- представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юридичної особи, яка не є платником єдиного податку;

- фізичні та юридичні особи – нерезиденти;

- суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).

Платники єдиного податку звільняються від сплати (п. 297.1 XIV розділу ПКУ):

- 1) податку на прибуток підприємств;
- 2) податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності фізичної особи;
- 3) податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, крім ПДВ, що сплачується фізичними особами та юридичними особами, які обрали єдиний податок з ПДВ;
- 4) земельного податку, крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються ними для провадження господарської діяльності;
- 5) збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- 6) збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства.

Платники єдиного податку першої групи, які у календарному кварталі перевищили обсяг доходу, визначений для таких платників, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої або третьої або п'ятої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків. Заява подається не пізніше 20 числа місяця,

наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

Платники єдиного податку другої групи, які перевищили у податковому (звітному) періоді обсяг доходу, визначений для таких платників, в наступному податковому (звітному) кварталі за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку третьої або п'ятої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків. Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу;

Платники єдиного податку третьої групи, які перевищили у податковому періоді обсяг доходу, у наступному податковому кварталі за поданою ними заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку п'ятої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 %. Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, у якому допущено перевищення обсягу доходу.

Платники єдиного податку четвертої та шостої груп, які перевищили у податковому періоді обсяг доходу, до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у подвійному розмірі ставок, визначених для четвертої та шостої груп.

Платники четвертої групи в наступному податковому кварталі мають право за поданою ними заявою перейти на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників податку шостої групи, або відмовитися від застосування спрощеної системи.

Платники шостої групи зобов'язані, перейти на загальну систему оподаткування.

Платники єдиного податку п'ятої групи, які перевищили у податковому періоді обсяг доходу, визначений для таких платників до суми перевищення застосовують ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків, а також зобов'язані, перейти на загальну систему оподаткування.

Особливості обрання ставок єдиного податку, з урахуванням ПДВ:

1) ставка єдиного податку, визначена для третьої і четвертої груп у розмірі 3 відсотки, а для п'ятої і шостої групи у розмірі 7 відсотків, може бути обрана:

а) суб'єктом господарювання, який зареєстрований платником податку на додану вартість, у разі переходу ним на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу;

б) платником єдиного податку, який обрав ставку єдиного податку в розмірі 5 або 10 відсотків, у разі добровільної зміни ставки єдиного податку шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку календарного кварталу, в якому буде застосовуватися нова ставка та реєстрації такого платника єдиного податку платником податку на додану вартість;

в) суб'єктом господарювання, який не зареєстрований платником податку на додану вартість, у разі його переходу на спрощену систему оподаткування шляхом реєстрації платником податку на додану вартість відповідно і подання заяви щодо переходу на спрощену систему оподаткування не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено реєстрацію платником податку на додану вартість;

У разі анулювання реєстрації платника податку на додану вартість, платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату єдиного податку за ставкою у розмірі 5 або 10 відсотків або відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування шляхом подання заяви щодо зміни ставки єдиного податку чи відмови від застосування спрощеної системи оподаткування не

пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу, в якому здійснено анулювання реєстрації платником податку на додану вартість.

Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання подає до органу державної податкової служби заяву. До поданої заяви додається розрахунок доходу за попередній календарний рік.

Зареєстровані в установленому порядку фізичні особи – підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи, вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому виписано свідоцтво платника єдиного податку.

Зареєстровані в установленому законом порядку суб'єкти господарювання (новостворені), які протягом 10 днів з дня державної реєстрації подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для третьої – шостої груп, вважаються платниками єдиного податку з дня їх державної реєстрації.

Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів (загальна система оподаткування), може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання заяви до органу державної податкової служби не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу. Такий суб'єкт господарювання може здійснити перехід на спрощену систему оподаткування один раз протягом календарного року.

Податковий (звітний) період для платників єдиного податку (п. 294 XIV розділу ПКУ):

1. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої – другої групи є календарний рік.

2. Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку третьої – шостої груп є календарний квартал.

Податковий період починається з першого числа першого місяця податкового періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця податкового періоду.

Сплата єдиного податку здійснюється за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку першої і другої груп сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця. Платники єдиного податку першої і другої груп, які не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів.

Платники єдиного податку третьої – шостої груп сплачують єдиний податок протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал.

Єдиний податок, нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10 календарних днів після граничного строку подання податкової декларації за податковий квартал.

У разі припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому до органу державної податкової служби подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з припиненням провадження господарської діяльності.

Ведення обліку і складання звітності платниками єдиного податку.

Звіт платника єдиного податку за I квартал 2013 року складається за формою, затвердженою наказом Мінфіну України «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку» від 21.12.2011 р. N 1688 (до внесення змін наказом від 07.11.2012 р. N 1159), з урахуванням роз'яснень, наданих у листі ДПСУ від 10.01.2013 р. N 246/7/17-1217.

Платники єдиного податку ведуть облік у порядку, визначеному підпунктами 296.1.1 – 296.1.3 цього пункту XIV розділу ПКУ.

Платники єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої та п'ятої групи, які не є платниками податку на додану вартість, ведуть книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів.

Форма книги обліку доходів, порядок її ведення затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Платники єдиного податку третьої та п'ятої групи, які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів та витрат за формою та в порядку, що встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Платники єдиного податку четвертої та шостої груп використовують дані спрощеного бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат з урахуванням положень пункту 44.2 статті 44 ПКУ.

Платники єдиного податку першої групи подають до органу державної податкової служби податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ.

Така податкова декларація подається, якщо платник єдиного податку не допустив перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 291.4 статті 291 ПКУ, та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої групи.

Платники єдиного податку другої – шостої груп подають до органу державної податкової служби подають декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

Податкова декларація подається до органу державної податкової служби за місцем податкової адреси.

Отримані протягом податкового (звітного) періоду доходи, що перевищують обсяги доходів, встановлених пунктом 291.4 статті 291 ПКУ, відображаються платниками єдиного податку в податковій декларації з урахуванням особливостей, визначених підпунктами 296.5.1 – 296.5.5 цієї статті.

Платники єдиного податку першої групи подають до органу державної податкової служби податкову декларацію у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, у разі перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у пункті 291.4 статті 291 ПКУ, або самостійного прийняття рішення про перехід на сплату податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої, третьої або п'ятої групи. При цьому у податковій декларації окремо відображаються обсяг доходу, оподаткований за ставками, визначеними для платників єдиного податку першої групи, обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків, обсяг доходу, оподаткований за новою ставкою єдиного податку, обраною згідно з умовами, визначеними цієї главою, авансові внески, встановлені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ.

Подання податкової декларації у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, звільняє таких платників від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду.

Щодо пояснення заповнення податкової декларації (Додаток 13) платника єдиного податку – юридичної особи слід зазначити наступне.

У вступній частині Декларації слід заповнити:

У рядку «порядковий № за рік» – зазначається порядковий номер (послідовно, наростаючим числом від кількості поданих відповідних декларацій за рік).

У рядку 1 – зазначається звітна, звітна нова або уточнююча. Довідкова інформація зазначається у випадку, коли декларація подається з метою отримання

довідки про доходи за інший, ніж квартальний, податковий (звітний) період відповідно до п. 296.8 ст. 296 ПКУ.

У рядку 2 – вказується податковий (звітний) період. Період «місяць» зазначається у випадку, коли декларація подається з метою отримання довідки про доходи за інший, ніж квартальний, податковий (звітний) період відповідно до п. 296.8 ст. 296 Податкового кодексу.

У рядку 3 – вказується податковий (звітний) період, що уточнюється (зазначається у разі подання уточнюючої декларації). II і IV квартали передбачені для уточнення податкових (звітних) періодів до набрання чинності Законом України від 04.11.11 № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» (далі – Закон № 4014).

У загальній частині Декларації слід вказувати таке:

У рядку 1 – зазначається будь-який дохід, включаючи дохід представництв, філій, відділень юридичної особи, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі (п. 292.1 ст. 292 ПКУ).

При продажу основних засобів юридичними особами – платниками єдиного податку дохід визначається як різниця між сумою коштів, отриманою від продажу таких основних засобів, та їх залишковою балансовою вартістю, що склалася на день продажу (п. 292.2 ст. 292 ПКУ).

До суми доходу за звітний період включається сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності, та вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг) (п. 292.3 ст. 292 ПКУ).

У разі надання послуг, виконання робіт за договорами доручення, транспортного експедирування або за агентськими договорами доходом є сума отриманої винагороди повіреного (агента) (п. 292.4 ст. 292 ПКУ).

У 2 рядку – вказується сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 3 відсотки – у разі сплати податку на додану вартість. Показник рядка визначається розрахунковим шляхом.

У 3 рядку – зазначається сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 5 відсотків – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

У рядку 4 – вказується сума доходу, що перевищує обсяг 5 000 000 грн.

У рядку 5 – зазначається сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунку ніж у грошовій формі (готівковій та/або безготівковій) (п. 291.6 ст. 291 ПКУ).

У рядку 6 – вказується сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які зазначені в п. 291.5 ст. 291 ПКУ.

Показники рядків 7, 7.1, 7.2 визначаються розрахунковим шляхом.

У рядку 7.3 – ставка єдиного податку у подвійному розмірі вказується платником самостійно (6% або 10%). Показник даного рядка також визначається розрахунковим шляхом.

У рядку 8 – пишеться сума рядка 7 декларації попередніх податкових (звітних) періодів, але після набрання чинності Законом № 4014.

У рядку 9 – показник рядка визначається розрахунковим шляхом.

Рядок 10 – заповнюється у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників Податкової декларації відповідно до ст. 50 ПКУ.

Показник рядка визначається розрахунковим шляхом. У рядку 10 рядок 9 застосовуються для податкових (звітних) періодів після набрання чинності Законом № 4014.

Рядок 11 – заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники, та/або у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були

самостійно виявлені платником податку. Показник рядка визначається розрахунковим шляхом.

Рядок 12 – заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники, та/або у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені платником податку. Показник рядка визначається розрахунковим шляхом.

Рядки 13, 14, 15 – заповнюється у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників Податкової декларації відповідно до ст. 50 Податкового кодексу. Показники рядків визначаються розрахунковим шляхом.

Додаток 1 до декларації (Розрахунок податкового зобов'язання єдиного податку за минулий період, що уточнюється (Додаток 13.1)) заповнюється і подається тільки тоді, коли підприємство виправляє помилку в складі поточної декларації. Якщо надається уточнююча декларація, або декларація, яка не містить виправлень, подавати додаток не потрібно.

Рядки 1-9 додатку, фактично, дублюють відповідні рядки основної частини декларації платника єдиного податку – юридичної особи. У них відображаються правильні (виправлені) показники декларації за період, в якому була допущена помилка.

У рядок 10 додатку необхідно перенести дані з рядка 9 декларації, що виправляється (тобто, «неправильну» суму єдиного податку).

Рядок 11 додатку – вказуємо суму недоплати, якщо вона була.

Рядок 12 додатку – відображаємо суму, на яку потрібно зменшити єдиний податок, якщо через помилки податок був завищений.

Зверніть увагу на те, що платник, який заповнює додаток, повинен вказати кількість сторінок додатку (додатків) у відповідному полі основної частини декларації. Якщо додаток не подається, в цьому полі ставиться риска.

У рядку «Доповнення до податкової декларації (заповнюється і

додається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II ПКУ)» проставляється відмітка у разі необхідності платнику податків подати разом з такою податковою декларацією доповнення до такої декларації, які складені за довільною формою, що вважатиметься невід'ємною частиною податкової декларації. Таке доповнення подається з поясненням мотивів його подання.

Як відомо, risks також проставляються у всіх незаповнених рядках.

В кінці декларації та додатку зазначаються:

- дата подання декларації;
- ідентифікаційний номер, прізвище, ініціали та підпис директора підприємства;
- ідентифікаційний номер, прізвище, ініціали та підпис головного бухгалтера (або просто бухгалтера, якщо він на підприємстві один).

Таким чином, податкова декларація платника єдиного податку – юридичної особи, що заповнена з врахуванням вище вказаного пояснення, подається не пізніше 10 травня, а сплачується 18 травня поточного року.

Крім того, слід зазначити, у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників податкової декларації відповідно до ст. 50 Податкового кодексу подається Розрахунок податкового зобов'язання єдиного податку за минулий період, що уточнюється. Цей Додаток є невід'ємною частиною звітної або звітної нової податкової декларації.

Податкова декларація платника єдиного податку фізичної особи – підприємця складається з семи розділів (Додаток 14).

У першому розділі «Загальні відомості» вказується загальна інформація про підприємця та інформація про орган податкової служби, до якого подається декларація. Слід звернути увагу, що в графі 6 вказується вид діяльності, який фактично здійснювався у звітному періоді, а не всі види діяльності, які внесені у ЄДР або прописані у свідоцтві платника єдиного податку.

У полі «Тип податкової декларації» ставимо позначку Х у відповідній клітинці:

- «звітна» – якщо декларація подається за даний звітний період перший раз;
- «звітна нова» – звітність надається до закінчення граничного терміну здачі з новими (виправленими) показниками за поточний звітний період;
- «уточнююча» – після закінчення граничного строку виправляються помилки за будь-який (не обов'язково останній) звітний період;
- «довідково *» – якщо декларація подається за «нестандартний» період для отримання підприємцем довідки про доходи (див. вище).

«Звітний (податковий) період, за який подається або уточнюється податкова декларація» – проставляємо позначку Х в поле, що відповідає періоду, за який подається звітність.

«Реєстраційний номер облікової картки платника податків – фізичної особи – підприємця» – вписуємо ідентифікаційний номер фізичної особи – підприємця.

У полі **«Податкова адреса (місце проживання) платника податку»** електронна адреса та номер факсу вказуються за бажанням. Всі інші реквізити є обов'язковими для заповнення.

«Найменування органу державної податкової служби, до якого подається податкова декларація» – записуємо назву органу податкової служби, куди подається декларація.

«Види підприємницької діяльності, які здійснювалися у звітному періоді». Коди та назви видів діяльності, якщо перехід на новий КВЕД (ДК 009:2010) ще не відбувся, вказуємо за старим КВЕД (ДК 009:2005).

До відома: у своєму листі від 30.12.2011 р. № 10974/7/18-3017 ДПС заборонила органам податкової служби на місцях вимагати протягом 2012 року від платників інформацію за новим КВЕД. У той же час, якщо підприємець перейшов на ДК 009:2010, на думку автора, коди й назви видів діяльності необхідно відображати згідно з новим класифікатором.

«Фактична чисельність працівників у звітному періоді». Тут вказується кількість найманих працівників, з якими підприємцем у звітному періоді укладено

трудові договори. При розрахунку даного показника не враховуються працівники, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, а також у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею передбаченого законодавством віку (п.п. 291.4.1 ПКУ).

В Розділах II, III та IV вказуються показники діяльності кожної окремої групи платників єдиного податку.

Розділ II «Показники господарської діяльності для платника єдиного податку I групи» заповнює перша група.

Розділ III «Показники господарської діяльності для платника єдиного податку II групи» заповнює друга група.

Розділ IV «Показники господарської діяльності для платника єдиного податку III групи» призначений для третьої групи.

У розділах декларації, які не відповідають групі платника єдиного податку рекомендується поставити прочерки. Наприклад, платник другої групи заповнює Розділ III, а в Розділах II та IV ставить прочерки. Слід звернути увагу, що єдинники першої та другої групи вказують суми авансових платежів, які були сплачені ними протягом звітного періоду.

Розділ V «Показники господарської діяльності для платника єдиного податку V групи» призначений для третьої групи.

У розділі VI «Визначення податкових зобов'язань по єдиному податку» визначається загальна сума доходу і сума єдиного податку до сплати до бюджету за результатами звітного періоду. Слід звернути увагу, що єдинники першої та другої групи, які у звітному періоді не отримували доходів, які оподатковуються за ставкою 15%, в графах з 17 по 22 ставлять прочерки.

Цей розділ не заповнюється, якщо декларація подається добровільно за «нестандартний період».

Рядки 16-22 даного розділу заповнюються за формулами, які вказані у назві рядків. Зверніть увагу на таке:

1) У рядку 20 відображається сума єдиного податку нарастаючим підсумком з початку року.

2) У рядок 21 з декларації за попередній період переноситься сума податку за попередній період.

3) У рядку 22 вказуємо податок, який потрібно заплатити за результатами звітного періоду. Показник розраховується за формулою: р. 20 – р. 21.

Підприємці 1-2 груп, які не перевищили граничний дохід і не займалися видами діяльності, не зазначеними у свідоцтві або забороненими для єдинника, рядки 17 – 22 не заповнюють. Вони лише вказують у рядку 16 суму отриманого у звітному періоді доходу.

Розділ VII «Визначення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок» призначений для уточнення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок. Якщо у звітному періоді не уточнюються показники попередніх декларацій, у Розділі VI ставляться прочерки.

Даний розділ заповнюється тільки в тому випадку, якщо підприємець виправляє помилку в раніше поданій декларації. Згідно п. 50.1 ПКУ самостійно виявлена помилка в декларації може бути виправлена двома способами:

- шляхом подання уточнюючого розрахунку (в нашому випадку – декларація за тією ж формою, тільки з відміткою «уточнююча») за період, в якому була допущена помилка;
- у поточній декларації.

При цьому, якщо помилка призвела до недоплати податку, необхідно сплатити штраф:

- 3% від недоплаченої суми – у разі надання уточнюючої декларації;
- 5% – якщо помилка виправляється в поточній декларації.

Крім штрафу сплачується пеня.

Отже, якщо підприємець виправляє помилку:

- у рядку 23 він показує суму єдиного податку, яка була фактично відображена в декларації за виправляємо період;

- у рядку 24 – вказує правильну суму;

- суму податку, яку необхідно доплатити, відображає у рядку 25;

- суму, на яку потрібно зменшити нарахований податок – у рядку 26;

- якщо помилка призвела до недоплати податку, розраховує суму штрафу (3 або 5%, див. вище) і записує її в рядок 27 декларації;

- у рядку 28 відображає суму пені, порахованої згідно п.п. 129.1.2 і абз. 2 п. 129.4 ПКУ.

В кінці форми у відповідних полях необхідно:

- вказати дату подачі декларації;

- поставити підпис;

- вписати ініціали та прізвище підприємця.

Платники єдиного податку другої групи у податковій декларації окремо відображають:

1) щомісячні авансові внески, визначені пунктом 295.1 статті 295 ПКУ;

2) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;

3) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

Платники єдиного податку третьої або п'ятої групи у податковій декларації окремо відображають:

1) обсяг доходу, оподаткований за кожною з обраних ними ставок єдиного податку;

2) обсяг доходу, оподаткований за ставкою 15 відсотків (у разі перевищення обсягу доходу).

Платники єдиного податку четвертої та шостої груп у податковій декларації окремо відображають:

1) обсяг доходу, що оподаткований за відповідною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 293.3 статті 293 ПКУ;

2) обсяг доходу, що оподаткований за подвійною ставкою єдиного податку, встановленою для таких платників пунктом 293.3 статті 293 ПКУ (у разі перевищення обсягу доходу).

У разі застосування іншого способу розрахунків, ніж зазначений у цій главі, здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування, провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платників єдиного податку першої і другої груп, платники єдиного податку в податковій декларації додатково відображають окремо доходи, отримані від здійснення таких операцій.

Сума перевищення обсягу доходу відображається у податковій декларації за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення. При цьому отримана сума перевищення доходу, встановленого для платників єдиного податку першої і другої груп, не включається до обсягу доходу, з якого сплачується наступна обрана ставка такими платниками єдиного податку.

Податкова декларація складається наростаючим підсумком з урахуванням норм пунктів 296.5 і 296.6 цієї статті. Уточнююча податкова декларація подається у порядку, встановленому ПКУ.

Платники єдиного податку для отримання довідки про доходи мають право подати до органу державної податкової служби податкову декларацію за інший, ніж квартальний (річний) податковий (звітний) період, що не звільняє такого платника податку від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для квартального (річного) податкового (звітного) періоду.

Така податкова декларація складається з урахуванням норм пунктів 296.5 і 296.6 цієї статті та не є підставою для нарахування та/або сплати податкового зобов'язання.

Список рекомендованої літератури до теми:

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).

3. Закон України від 04.11.11 № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності».

4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2756-VI.

4. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма N 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку» 24.12.2010 № 1020 (зі змінами і доповненнями).

5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» 07.11.2011 № 1395 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 03.02.2012 № 84).

6. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства» 28.09.2011 № 1213 (зі змінами і доповненнями).

7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» 25.11.2011 № 1492.

8. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку» 24.12.2010 № 1030.

9. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку» 21.12.2011 № 1688.

10. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження Змін до Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість» від 06.11.2012 № 1144.

11. Алексєєва А.В., Веренич О.Г. Облік і звітність в оподаткуванні. Практикум: Навчально-методичне видання. – КНТЕУ, 2011. – 38 с.

12. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т./ кол. Авторів [заг. ред. М.Я. Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. – 765 с.

13. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: [Навч. посібник, за ред. Р.Л.Хом'яка]. – Львів: «Магнолія 200», 2012. – 254 с.

Тема 10.

СТАТИСТИЧНА І СПЕЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ

План

1. Склад статистичної звітності, правила та періодичність її подання.
2. Статистична звітність щодо продукції: її зміст, джерела інформації і порядок подання.
3. Статистична звітність щодо праці: її зміст, джерела інформації і порядок подання.
4. Статистична звітність щодо фінансів підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання.
5. Статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання.
6. Сутність звітності про відрахування на соціальні потреби.

1. Склад статистичної звітності, правила та періодичність її подання

В умовах інтеграції економіки України у світовий економічний простір, завершення переходу на міжнародну систему обліку та статистики великого значення у реалізації економічної політики держави та проведенні економічних досліджень набуває забезпечення достовірної інформації щодо діяльності підприємств.

Побудову макроекономічних показників, які відображають узагальнену характеристику стану та рівня розвитку економіки в цілому, окремих її галузей і видів економічної діяльності забезпечує статистична звітність.

Статистика підприємств передбачає інтеграцію потоків інформації для організації наскрізного спостереження за процесами виробництва та продажу продукції, за фінансово-майновим станом підприємств, за витратами на

виробництво і реалізацію товарів та послуг, станом розрахунків, інвестиціями, наявністю персоналу та його використанням.

Звітність – це система підсумкових і взаємопов'язаних даних (показників), що мають форму звітів, складених за допомогою спеціально затвердженої форми, які характеризують умови та результати діяльності підприємства за визначений відрізок часу.

Статистична звітність – форма статистичного спостереження державою, при якій уповноваженим органам надходить від підприємств (організацій, установ) необхідна їм інформація у вигляді законно встановлених звітних документів (статистичних звітів) за підписами осіб, відповідальних за подання і достовірність даних.

Статистична звітність збирається і обробляється для забезпечення інформацією, необхідної для аналізу стану і розвитку різних галузей економіки, а також для надання установам державного управління даних, необхідних для прийняття рішень, що приймаються з питань економічної політики. Статистична звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, але показників у ній більше, ніж в бухгалтерській звітності, і для отримання деяких з них потрібні спеціальні розрахунки та оцінки.

Статистичний звіт – документ, в якому наведено статистичні дані про роботу підприємства; він представляється до спеціальної установи (регіональний орган державної статистики) в затверджені терміни за підписами уповноважених осіб.

Ціллю статистичних звітів є надання інформації державі про соціально-економічні явища на конкретному підприємстві.

Базою для складання статистичних звітів є дані бухгалтерського обліку, тому бухгалтерії поряд з фінансовою (бухгалтерською) звітністю заповнюють, або надають інформацію для статистичних звітів.

Статистична звітність була і залишається основною інформаційною базою. За її допомогою отримують такі основні дані, які представлені на рисунку 15.

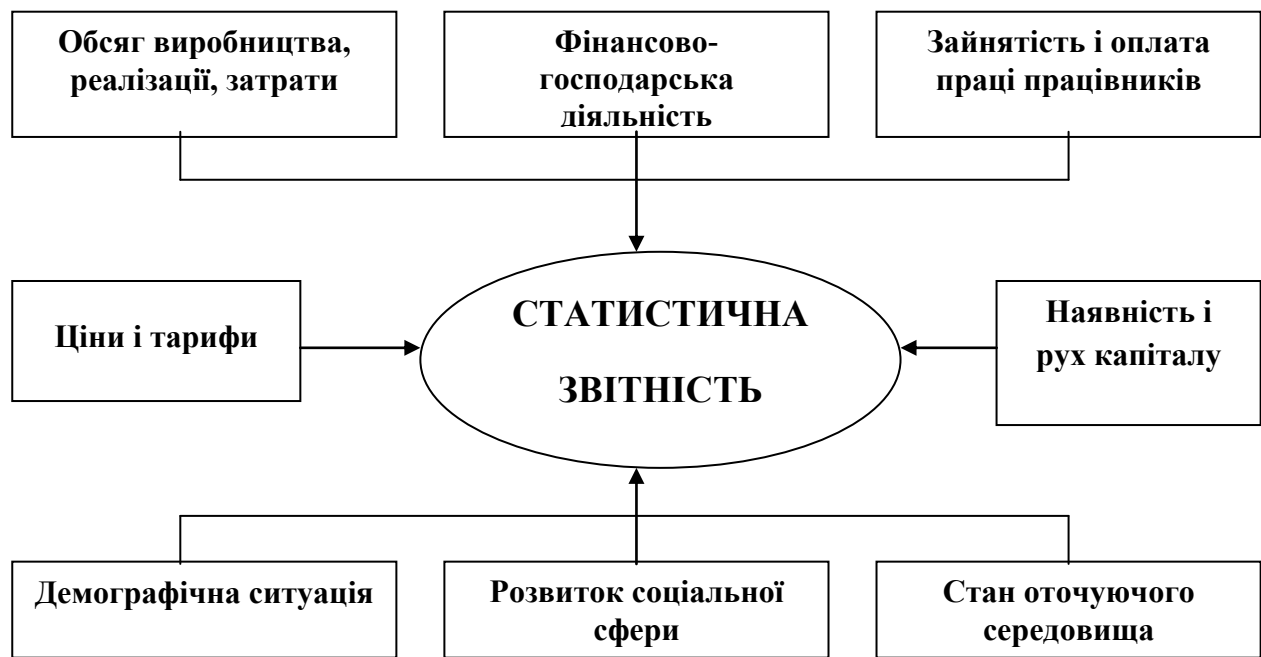

Рис. 15. Блок-схема статистичної звітності

Основним нормативно-правовим актом, який визначає і регламентує порядок складання і подання статистичної звітності в Україні є Закон «Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII (зі змінами і доповненнями від № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012).

Цей Закон регулює правові відносини в галузі державної статистики, визначає права і функції органів державної статистики, організаційні засади здійснення державної статистичної діяльності з метою отримання всебічної та об'єктивної статистичної інформації щодо економічної, соціальної, демографічної та екологічної ситуації в Україні та її регіонах і забезпечення нею держави та суспільства.

Згідно зі статтею 18 Закону України «Про державну статистику» респонденти зобов'язані безкоштовно у повному обсязі, за формою, передбаченою звітно-статистичною документацією, у визначені терміни подавати органам державної статистики достовірну статистичну інформацію і дані бухгалтерського обліку.

Окрім цього, подання респондентами даних органам державної статистики передбачено нормами Господарського Кодексу України (ст.19); а нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення (ст. 186.3) визначено, що неподання органам державної статистики даних для проведення державних статистичних спостережень або подання їх недостовірними, не в повному обсязі, не за формою, передбаченою звітно-статистичною документацією, чи із запізненням; незабезпечення належного стану первинного обліку; порушення порядку ведення Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності – від десяти до п'ятнадцяти неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

В сучасних умовах одночасно діють такі види статистичної звітності:

1. Державна статистична звітність – це статистична звітність, форми якої затверджуються Державним комітетом статистики, або за його згодою, регіональними органами державної статистики.

Для державної статистичної звітності характерні показники, загальні для різних видів діяльності – звіт про труд, про використання робочого часу та інші. Ця звітність може бути регулярною. Вона збирається з певною періодичністю (як правило, місячна, квартальна, піврічна, річна), або разова, коли статистичні спостереження проводяться лише на певну дату.

Форми державної статистичної звітності розробляються органами державної статистики. Така звітність має забезпечувати загальнодержавні інтереси і нести в собі інформацію переважно соціально-економічного характеру, що забезпечує обґрунтований аналіз розвитку народного господарства України або її регіонів та задовольняє потреби управління на державному рівні.

Форми регулярної державної статистичної звітності на наступний рік, як правило, затверджуються до 1 травня поточного року; форми, що вводяться в оперативному порядку, не пізніше ніж за 3 місяця до моменту введення їх у дію.

Форми і програми одноразових державних спостережень затверджуються не пізніше, ніж за 5 місяців до початку обстеження.

Строк дії форм регулярної державної статистичної звітності, як правило, має бути розрахований не менш як на 3 роки. Кожна пропозиція про внесення будь-яких змін діючої форми повинна впливати з конкретних реальних соціально-економічних обставин і бути в достатній мірі обґрунтована.

Обсяг державної статистичної звітності в цілому по народному господарству України визначається в Загальнодержавному таблиці форм державної статистичної звітності. До таблицю щорічно вносяться зміни та доповнення.

Перелік форм державних статистичних спостережень міститься у Загальному таблиці (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2013 р., який розроблений і затверджений Наказом Державної служби статистики «Про затвердження Загального таблиця (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2013 рік» від 28.12.2012 р. №547.

У зазначеному таблиці вміщено 217 форм державних статистичних спостережень і додатків до них за такими розділами:

1. Статистика промислового виробництва.
2. Статистика виробництва та розподілення електроенергії, тепла, газу, води.
3. Статистика дозволів на будівництво.
4. Статистика діяльності будівельних підприємств.
5. Статистика капітальних інвестицій.
6. Статистика інвестицій зовнішньоекономічної діяльності.
7. Статистика інвестиційних проектів.
8. Статистика основних засобів.
9. Статистика сільського господарства.
10. Статистика рибного господарства.
11. Статистика ринкових нефінансових послуг.
12. Статистика транспорту.

13. Статистика зв'язку та інформатики.
14. Статистика науки.
15. Статистика інновацій.
16. Статистика внутрішньої торгівлі.
17. Статистика енергетики.
18. Статистика зовнішньої торгівлі товарами.
19. Статистика зовнішньої торгівлі послугами.
20. Статистика споживчих цін.
21. Статистика цін виробників.
22. Статистика фінансів підприємств.
23. Структурні обстеження підприємств.
24. Статистика екології.
25. Статистика лісового, мисливського господарства та природно-заповідного фонду.
26. Статистика нерухомості.
27. Правова та політична статистика.
28. Статистика освіти.
29. Статистика охорони здоров'я.
30. Статистика культури.
31. Статистика зайнятості населення.
32. Статистика оплати праці та соціально-трудових відносин.
33. Обстеження умов життя домогосподарств.
34. Статистика ділової активності підприємств.
35. Статистика туризму.
36. Статистика оборонно-промислового комплексу.
37. Ведення реєстру статистичних одиниць.

Форми спостереження згруповані за зазначеними вище розділами із зазначенням їх назви, індексу, періодичності, способу подання, найменування респондентів та строків подання.

В Україні форми статистичної звітності затверджуються Державною службою статистики України.

2. Галузева статистична звітність розроблюється та затверджується безпосередньо відповідними міністерствами, відомствами, державними комітетами, концернами, за погодженнями з Держкомстатом України. Вони мають міжгалузевий або обмежений галузевий характер. Форми такої звітності розповсюджують відповідні міністерства і відомства. Ціллю таких форм вдосконалення інформації для вивчення та аналізу ходу економічних реформ, урахувати практику міжнародних статистичних організацій і, разом з тим, виключити можливість подальшого збільшення загальних обсягів показників державної статистичної звітності з відповідних питань.

Починаючи з 1998 р., для збирання основних статистичних даних про функціонування підприємств та організацій всіх видів економічної діяльності і форм власності використовуються уніфіковані форми державного статистичного спостереження. Заповнення їх проводиться на підставі первинних документів, реєстрів синтетичного та аналітичного обліків, фінансової звітності, положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

В даний час статистична звітність залишається переважним видом звітності в інформаційній базі Держкомстату України, і її розвиток іде в напрямку уніфікації форм статистичного спостереження для підприємств різних галузей. У той же час підвищується роль вибіркового методу статистичного спостереження за допомогою періодичних та одноразових переписів і обстежень.

Статистична звітність складається в залежності від потреби в конкретній інформації з річною, квартальною або місячною періодичністю і представляється регіональному чи місцевому статистичному органу (республіки, краю, області, району, міста, селища і т.п.) та органу, що здійснює державне регулювання у відповідній галузі економіки (міністерству, комітету або іншому відомству).

Для збору інформації про основні сторони діяльності підприємств і організацій більшості галузей використовуються певні уніфіковані форми федерального державного нагляду.

Зростання числа малих підприємств та підвищення частки неформального сектора в економіці змусили прийняти спеціальні заходи для того, щоб усунути недооблік продукції в галузевій статистиці. З цією метою на регіональному рівні проводяться спеціальні поправки за методикою, розробленою Держкомстатом України. Відповідно до цієї методики оцінюється число недіючих підприємств, число діючих підприємств, які не надають відповіді на питання, а також підприємств, юридичний або фактичний адресу яких невідомий. З урахуванням цього розраховуються коефіцієнти коригування показнику й галузевої статистики.

До першочергових завдань Держкомстату України на сьогодні належать підвищення якості збору та обробки первинних статистичних, даних на регіональному рівні, впровадження нових методів статистичного спостереження, розвиток інформаційних баз даних, освоєння нових технологій з обміну даними між регіональними комітетами та Держкомстатом України.

2. Статистична звітність щодо продукції: її зміст, джерела інформації і порядок подання

Відповідно до статей 4, 14, 18 Закону України «Про державну статистику», враховуючи положення статей 80, 81, 95 Цивільного кодексу України, частини 8 статті 19 та статті 55 Господарського кодексу України, з метою подальшого вдосконалення державних статистичних спостережень зі статистики промисловості й отримання повної, всебічної та об'єктивної статистичної інформації Наказом Державної служби статистики України № 331 від 07. 08. 2012 р. було затверджено форму державного статистичного спостереження зі статистики промисловості **№ 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції» (Додаток 15).**

Обов'язок щодо складання і подання цієї форми статистичної звітності покладається на юридичних осіб, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які займаються видами промислової діяльності, незалежно від основного виду діяльності.

Звіт містить дані щодо видів промислової продукції, яку було вироблено за звітний рік із власної сировини або сировини замовника на власних або орендованих потужностях. У випадку випуску продукції у рамках договору про спільну діяльність без утворення юридичної особи звіт містить дані учасника договору, на потужностях якого (власних чи орендованих) вироблена така продукція, і включає загальний обсяг її виробництва.

Звіт уміщує дані про виробництво промислової продукції, яка за позиціями чинної Номенклатури продукції промисловості (далі – Номенклатура), у графі 4 має позначку «р», в одиницях вимірювання, передбачених у графі 3 Номенклатури.

Якщо одиницями вимірювання є кілограми, тонни тощо, то звіт містить дані про чисту вагу продукції без урахування ваги пакувального матеріалу.

Якщо на підприємстві вироблялася продукція, не передбачена Номенклатурою, звіт уміщує інформацію про назву продукції та дані щодо показників, яка розміщена у вільних рядках звіту.

Якщо місцезнаходження та місце здійснення виробничої діяльності респондента є територіями різних адміністративно-територіальних одиниць (Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь), органи державної статистики отримують звіт за місцем здійснення виробничої діяльності/виробництва продукції. У тих випадках, коли підрозділ не веде облік усіх показників звіту, органи державної статистики отримують звіт, сформований на підставі даних юридичної особи або безпосередньо від юридичної особи за місцем здійснення підрозділом виробничої діяльності.

Порядок заповнення розділів № 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції» визначено Роз'ясненням Державної служби статистики від 28.11.2012 р. № 18/1-12/6.

Розділ І. Виробництво та реалізація промислової продукції.

Графа 1 містить дані про валовий випуск продукції (у т. ч. попутної), включаючи продукцію, призначену для подальшої переробки на власному підприємстві (внутрішньозаводський оборот). За позиціями, облік яких ведеться у вартісному вираженні відповідно до Номенклатури, у випадку виробництва продукції за давальницькою схемою графа 1 включає вартість робіт з її виробництва без урахування вартості, використаної давальницької сировини, а у випадку виробництва продукції з власної сировини графа 1 включає вартість валового випуску.

Показник «теплоенергія» охоплює всю кількість теплоенергії (з урахуванням втрат), вироблену електростанціями, котельними й утилізаційними установками та відпущену як цехам і виробництвам свого підприємства, так і зовнішнім споживачам, за винятком теплоенергії, витраченої на технологічні потреби електростанції (котельної тощо), а також не включає теплоенергію, яку повернено до електростанції або в котельню з конденсатом виробничого пару, м'ятим паром (від молотів, пресів тощо) і зворотною мережною водою.

Графа 2 вміщує дані про випуск продукції, виробленої підприємством на давальницьких умовах (із сировини замовника).

Графа 3 містить дані про валовий випуск готової продукції за попередній рік.

Графа 4 вміщує дані про обсяг продукції, виробленої з власної сировини (товари власного виробництва та виконані послуги промислового характеру), яку реалізовано у звітному році. Реалізованою є продукція, яка фактично відвантажена, про що зазначено в оформлених як підстава для розрахунку з покупцем (замовником) документах, незалежно від надходження платежів за неї.

Графа 5 вміщує вартість продукції (товарів, послуг), урахованої у графі 4, за ціною продажу франко-завод, за якою її було реалізовано у звітному році (без ПДВ, акцизу, інших непрямих податків, оптових скидок з ціни продажу) та не включає окремо сплачені витрати на транспортування продукції. Витрати на пакування продукції, навіть якщо пакування сплачується окремо, охоплюється цим показником.

За видами продукції, облік яких ведеться у вартісному вираженні згідно з Номенклатурою, звіт містить дані тільки за показниками граф 1, 3, 5.

Якщо підприємство здійснює складання продукції з покупних комплектуючих, то графа 5 включає повну вартість готових виробів.

За позиціями Номенклатури, що мають шестизначний код з двома дев'ятками (99) наприкінці, звіт відображає елементарні операції процесу виробництва продукції, що здійснюються на замовлення (коли підприємству-виробнику недоцільно спеціально створювати для цього виробничі потужності, а вигідніше замовити виконання цих робіт).

Звіт за кодами, які класифікуються в Номенклатурі як послуги, вміщує:

- за послугами, які обліковуються у вартісному вираженні відповідно до Номенклатури, зокрема виконання робіт із штампування, кування, карбування, нанесення покриттів (позиції груп 25.5, 25.6) тощо, у графах 1, 3, 5 – вартість послуги без урахування вартості використаної сировини (власної чи замовника);

- за позиціями Номенклатури, в яких класифікуються послуги з ремонту, – вартість виконаних робіт з ремонту без урахування вартості використаних матеріалів та комплектуючих (власних чи замовника), а також вартості ремонту власного виробничого обладнання;

- за послугами, які обліковуються у натуральному вираженні, тобто у кілограмах, тоннах тощо (зокрема код 24.51.2011 «Послуги з виливки чавуну ковкого»), у графі 5 – вартість послуги без урахування вартості використаної сировини (власної чи замовника). При цьому за кодами Номенклатури 22.29.91, 24.51.2011, 24.52.2010, 24.53.2010, 24.54.2010 враховується лише виробництво

виробів на замовлення при умові, що виготовлені вироби є напівфабрикатами (виливками, заготовками та ін.) і потребують подальшої доробки для можливості їх використання за призначенням, тобто не є готовими деталями для машин і устаткування. Литі напівфабрикати, виготовлені для власних потреб, з подальшою їх доробкою на своєму підприємстві чи на замовлення на іншому підприємстві, а також вироблені повністю готові литі вироби охоплюють відповідні позиції Номенклатури (зокрема вузли та деталі до конвертерів і машин ливарних, виливниць і ковшів, що використовуються в металургії і в ливарному виробництві – код 28.91.2012.30, вузли та пристрої до верстатів для оброблення металів – 28.41.2040, радіатори центрального опалення без електричного підігріву та їх складові частини з металів чорних – 25.21.2011, ванни з металів чорних – 25.99.2011.27, вироби для каналізаційних систем з чавуну нековкого – 25.99.2029.13 тощо).

При випуску продукції з тривалим циклом виробництва звіт містить дані щодо кількості та вартості тільки повністю готових виробів.

Розділ II. Наявність електростанцій потужністю менше 500 кВт, їх потужність та виробництво електроенергії

Розділ II звіту відображає інформацію про наявність, потужність та виробництво електроенергії встановленими електростанціями (електрогенераторними установками) потужністю менше 500 кВт незалежно від місця установки устаткування (на центральній електростанції, в цехах та ін.); типу струму (перемінний чи постійний); характеру використання електроенергії (для виробничих чи тільки освітлювальних потреб); стаціонарна чи пересувна електростанція; діюча чи недіюча електростанція (тимчасово або протягом усього року); від приналежності електростанції – в орендному користуванні чи ні. При використанні електростанції (електрогенераторної установки) в рамках договору оренди розділ II звіту вміщує інформацію про наявність електростанції, її потужність та виробництво електроенергії за даними учасника договору, в експлуатації якого перебуває електростанція (електрогенераторна установка),

станом на кінець звітнього року. Розділ II звіту вміщує дані у цілих числах в одиницях вимірювання, які вказані у формі державного статистичного спостереження.

До встановленого належить устаткування: діюче; тимчасово або протягом усього року бездіяльне внаслідок несправності, а також яке перебуває у резерві, на консервації, але установлене на фундаменті; що перебуває в капітальному і поточному ремонті та реконструкції, навіть якщо воно зняте з фундаменту і відправлене для ремонту на інший завод; що перебуває у пусковому періоді, тобто не передане у промислову експлуатацію, але виробляє електроенергію, хоча б і нерегулярно; нестационарне (пересувне), якщо воно змонтоване (зіbrane) і готове до експлуатації. Устаткування, що перебуває на складі, у дорозі, монтажі, належить до невстановленого.

Розділ II звіту не вміщує дані за електростанціями (електрогенераторними установками): на суднах, поїздах, автотранспорті; які обслуговують кінопересувні установки; які обслуговують електрозварювальні апарати, що становлять з робочим апаратом єдиний агрегат; які призначені для зарядження акумуляторів; за пересувними електростанціями потужністю менше 5 кВт (крім електростанцій, які обслуговують лісозаготівлі); за стаціонарними електростанціями потужністю до 2 кВт уключно в кінотеатрах, школах, дитячих будинках, будинках інвалідів, лікарнях, лазнях та ін.

Окремою стаціонарною електростанцією вважається сукупність агрегатів (первинний двигун з генератором), призначених для виробництва електроенергії, установлених в окремій будівлі чи в спеціально виділеній частині будівлі. Якщо електрогенераторні установки розташовані в різних цехах однієї будівлі чи в різних будівлях, але працюють на загальний щит, то вони вважаються однією електростанцією. Стаціонарна електростанція, до складу первинних двигунів якої входять теплові двигуни і гідродвигуни, умовно вважається як дві електростанції – тепла і гідроелектростанція.

До пересувних електростанцій належать енергопоїзди, вагони-електростанції, електростанції на автоходу і всі електростанції, змонтовані на загальній рамі, призначені для переміщення. Електростанції, придбані як пересувні, але закріплені на фундаменті і мають підведені мережі, є стаціонарними.

Однотипними пересувними вважаються електростанції, що мають однакову потужність; мають один і той самий вид первинного двигуна; використовують один і той самий вид палива. Розділ II звіту вміщує окремо (порізно) інформацію щодо однотипних діючих пересувних електростанцій та бездіяльних, а також стосовно однотипних пересувних електростанцій, що перебувають станом на кінець звітного року на територіях різних областей. За однотипними пересувними електростанціями розділ II звіту вміщує дані сумарно з визначенням їх кількості.

Графа А вміщує порядковий номер кожної електростанції або відображає межі номерів (з якого і до якого номера) електростанцій.

Графа Б містить інформацію про тип електростанції згідно з паспортними даними, її найменування та місцезнаходження.

Графа В уміщує код типу електростанції: «1» – теплова; «2» – гідроелектростанція; «3» – атомна; «4» – вітрова; «5» – гідроакумуюча; «6» – сонячна; «7» – геотермальна; «8» – інша (з її визначенням у примітках).

Енергопоїзди визначаються записом "Енергопоїзд" з його номером.

Графа Г уключає код виду електростанції: «1» – стаціонарні електростанції (електрогенераторні установки), «2» – пересувні.

Графа 1 вміщує дані про кількість електростанцій.

Графа 2 включає дані про установлену потужність електростанції станом на 1 січня наступного за звітним року за сумою потужностей усіх установлених агрегатів (електрогенераторів, зв'язаних з первинними двигунами), призначених для виробництва електроенергії. Вміщує також потужність електрогенераторів, що обслуговують власні потреби станції, за винятком збудників і мотор-генераторів для акумуляторних батарей та інших споживачів постійного струму

власних потреб станції. Якщо потужність первинного двигуна менше потужності електрогенератора, то установленою потужністю цього агрегата вважається потужність первинного двигуна (за паспортом).

Установлена потужність електростанції вміщує інформацію з урахуванням змін потужності при установці нових, демонтажі старих або переоцінці (перемаркуванні) діючих електрогенераторів чи первинних двигунів за наявності оформленого відповідним чином документа; інші причини (стан генератора, перебування його в резерві або ремонті, невідповідність потужності генератора іншим елементам, крім первинного двигуна) не впливають на значення показника установленої потужності станції.

Графа 3 відображає виробництво електроенергії, включаючи електроенергію, вироблену при випробуванні електрогенераторних установок. Якщо електростанція не діяла протягом звітного року, графа 3 вміщує запис «Не діяла» із зазначенням причини.

За відсутності лічильника графа 3 вміщує дані про обсяг виробленої електроенергії (кВт·год.), які є розрахунковими, отриманими шляхом множення середнього за рік фактичного навантаження енергогенератора в кіловатах (визначеного за даними амперметра і вольтметра) на кількість годин його роботи.

Графа 4 вміщує інформацію про причину зміни потужності електрогенераторів станом на 1 січня наступного за звітним року порівняно з потужністю станом на 1 січня звітного року (введення, демонтаж, перемаркування), про використання електростанції на умовах оренди, здійснення відпуску електроенергії до загальної мережі Об'єднаної енергетичної системи України (ОЕС) та інформацію пояснювального характеру щодо інших показників. Зміна максимально тривалої (номінальної) потужності, зазначеної на марці (перемаркування), можлива за наявності затвердженого акта. Електрогенераторні установки, зняті з фундаменту для ремонту і модернізації, не вважаються демонтованими.

За демонтованою стаціонарною електростанцією графа 2 не включає дані щодо її потужності, графа 3 вміщує інформацію щодо кількості виробленої електроенергії протягом звітного року за період її роботи із визначенням у примітці кількості демонтованих кіловат.

За пересувними електростанціями і енергопоїздами, що вибули, графа 2 не включає дані щодо їх потужностей, графа 3 вміщує дані про кількість електроенергії, виробленої протягом звітного року за період їх роботи. За пересувними електростанціями і енергопоїздами, що прибули у звітному році, графа 2 відображає потужність станом на кінець року, графа 3 включає дані про обсяги електроенергії, виробленої за період їх роботи.

3. Статистична звітність щодо праці: її зміст, джерела інформації і порядок подання

Відповідно до статей 4, 14, 18 Закону України «Про державну статистику», враховуючи положення статей 80, 81 Цивільного кодексу України, частини 8 статті 19 та статті 55 Господарського кодексу України, з метою подальшого вдосконалення державних статистичних спостережень зі статистики праці та отримання повної, всебічної й об'єктивної статистичної інформації Наказом Державної служби статистики № 163 від 29.06.2011 р. було затверджено форми державних статистичних спостережень зі статистики праці. Відповідно до цього Наказу було визначено терміни введення цих форм у дію, починаючи:

1. Зі звіту за 2011 рік – № 1-ПВ (умови праці) (один раз на два роки) «Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці» та № 6-ПВ (річна) «Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання» (Додаток 16).

2. Зі звіту за I квартал 2012 року – № 1-ПВ (квартальна) «Звіт з праці» (Додаток 17).

3. Зі звіту за січень 2012 року – № 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці» (Додаток 18).

Заповнення і подання цих форм статистичної звітності покладається на юридичних осіб та їхні відокремлені підрозділи, визначені за переліком органів державної статистики.

Порядок заповнення форми № 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці» визначено однойменною Інструкцією, затвердженою Наказом Держкомстату № 403 від 26.10.2009 р.

В адресній частині форми № 1-ПВ (місячна) зазначаються найменування підприємства, місцезнаходження та місце здійснення діяльності, щодо якої подається звіт.

Підприємство, що заповнює форму № 1-ПВ (місячна) за структурний підрозділ, вказує у відповідному рядку найменування цього структурного підрозділу.

Підставою для складання звіту за формою № 1-ПВ (місячна) є первинні облікові документи підприємства, зокрема:

- № П-1 «Наказ (розпорядження) про прийняття на роботу»;
- № П-2 «Особова картка працівника»;
- № П-3 «Наказ (розпорядження) про надання відпустки»;
- № П-4 «Наказ (розпорядження) про припинення трудового договору (контракту)»;
- № П-5 «Табель обліку використання робочого часу»;
- № П-6 «Розрахунково-платіжна відомість працівника»;
- № П-7 «Розрахунково-платіжна відомість (зведена)»;
- інші документи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, передбачені чинним законодавством.

Визначення показників форми № 1-ПВ (місячна) здійснюється відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників та Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Держкомстату від 13.01.2004 № 5 (з0114-04) (далі – Інструкція зі статистики заробітної плати).

Однйменні показники, що містяться у формі № 1-ПВ (місячна) та інших формах державних статистичних спостережень, розраховані за однією методологією та однаковий період часу, мають бути тотожними.

У додатку до цієї Інструкції наведено таблицю арифметичного контролю показників форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна).

Звіт за формою № 1-ПВ (місячна) подається до територіальних органів державної статистики щомісячно не пізніше 7 числа. Одночасно зі звітом за останній місяць кожного кварталу (січень-березень, січень-червень, січень-вересень та січень-грудень) подаються звіти за формами № 1-ПВ (квартальна) та 3-ПВ термінова-квартальна «Звіт про використання робочого часу».

Форма статистичної звітності № 1-ПВ (місячна) складається за даними первинного та бухгалтерського обліку, у відповідності з якими були здійснені нарахування працівникам та проведені розрахунки по заробітній платі.

4. Статистична звітність щодо фінансів підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання

Форму статистичного спостереження Звіт про фінансові результати № 1-Б (І розділ – річна, місячна; II розділ – річна, квартальна) (Додаток 19) затверджено Наказом Державної служби статистики № 270 від 20.07.2009 р.

Форма складається усіма респондентами, перелік яких визначається органами державної служби статистики відповідно до чинного законодавства та чинної статистичної методології.

При заповненні форми використовуються первинні документи, реєстри синтетичного й аналітичного обліку, план рахунків і положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені відповідними нормативно-правовими актами Міністерства фінансів України.

Показники форми заповнюються в тисячах гривень з одним десятковим знаком. У разі суттєвих змін обсягів показників I та II розділів порівняно з попереднім періодом звітної року слід надавати, відповідно до Закону України

«Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII, письмові пояснення причин таких змін із зазначенням рядка та графи показника.

Порядок заповнення форми № 1-Б «Звіт про фінансові результати» визначений Інструкцією щодо заповнення форми державного статистичного спостереження, яка затверджена Наказом Держкомстату № 270 від 20.07.2009 р.

Розділ I «Фінансові результати».

Цей розділ заповнюється усіма респондентами за перший і другий місяці кожного кварталу та за рік наростаючим підсумком з початку року. Виняток становлять:

- банки, які заповнюють цей розділ щомісяця;
- сільськогосподарські підприємства (коди за КВЕД (va375202-05) 01.1, 01.2 та 01.3), які наводять дані тільки за рік.

У рядку **001 або 002** відображається прибуток або збиток від звичайної діяльності до оподаткування, який визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків). Зазначена інформація у бухгалтерському обліку узагальнюється на рахунках класів 7 «Доходи і результати діяльності», 8 «Витрати за елементами», 9 «Витрати діяльності».

Контрольний рядок 003 дорівнює різниці рядків 001 та 002 і заповнюється органами державної статистики.

Розділ II «Розрахунки з нерезидентами».

Цей розділ заповнюється щокварталу станом на кінець останнього дня звітного періоду (на 31 березня, на 30 червня, на 30 вересня, на 31 грудня).

У цьому розділі за усіма графами відображається заборгованість за зовнішньоторговельними операціями щодо контрагента-нерезидента, яка включає заборгованість за товари, роботи, послуги (у тому числі забезпечену векселями) та видані (одержані) аванси у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт, послуг, а також частково – виключно в частині заборгованості (авансів) за товари, роботи, послуги.

До звіту не включається заборгованість за фінансовими зобов'язаннями, наприклад за кредитами, залученими як від банків, так і від будь-яких інших кредиторів (у тому числі від прямого інвестора), отримана фінансова допомога тощо.

У графах 1 і 4 наводяться обсяги довгострокової заборгованості, **у графах 2 і 5** – обсяги поточної заборгованості, **у графах 3 і 6** – обсяги простроченої поточної заборгованості.

Дані граф 3 і 6 повинні бути меншими або дорівнювати даним граф 2 і 5 відповідно. Обсяги простроченої заборгованості визначаються згідно зі статтею 530 Цивільного кодексу України.

5. Статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства: її зміст, джерела інформації і порядок подання

Наказом Державної служби статистики № 343 від 15.10.2003 р. (у редакції Наказу у редакції наказу Державної служби статистики України № 145 від 16.06.2011 р.) було затверджено форми державних статистичних спостережень зі статистики зовнішньоекономічної діяльності та інструкції щодо їх заповнення.

В Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 10-зез «Звіт про іноземні інвестиції в Україну» (Додаток 20) визначено порядок заповнення форми державного статистичного спостереження про іноземні інвестиції в Україну, дані якої використовуються для складання платіжного балансу країни та визначення міжнародної інвестиційної позиції.

Зазначена звітність передбачає відстеження змін прав власності між резидентами та нерезидентами.

Цей Звіт складається респондентами, перелік яких визначається органами державної статистики відповідно до чинної статистичної методології.

Операції з інвестиціями зовнішньоекономічної діяльності відображаються у валюті здійснення інвестиції, включаючи національну, в тисячах одиниць валюти

з одним десятковим знаком окремо за кожною валютою та країною іноземного інвестора (інвесторів). У випадку одержання підприємством-резидентом інвестицій більше ніж від трьох країн-інвесторів або більше ніж у трьох валютах таким підприємством дані заповнюються на декількох бланках.

Якщо інвестиції здійснені двома або більше суб'єктами з однієї й тієї самої країни та в одній валюті, дані про цю країну надаються сумарно і відображаються за однією графою форми.

У формі наводиться не тільки первинна операція з унесення капіталу, але й усі наступні операції між підприємством-резидентом та нерезидентом (інвестором).

Звіт складається з двох розділів (*див. додаток 20*).

Більш детально зупинимося на порядку заповнення кожного із розділів форми № 10-зез відповідно до вимоги згаданої вище Інструкції.

Розділ I «Прямі інвестиції».

Цей розділ заповнюється підприємствами-резидентами:

- які мають не менше 10 відсотків іноземних інвестицій у загальному обсязі статутного капіталу або не менше 10 відсотків голосів в його управлінні (кожним окремим нерезидентом (інвестором), а не у підсумку), отриманих за рахунок створення або придбання підприємств (їх нерухомого чи рухомого майна, нематеріальних активів, акцій та інших цінних паперів, що дають право участі в капіталі);
- які отримали іноземні інвестиції в результаті укладення концесійних договорів та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність.

Якщо підприємство-резидент має декілька інвесторів, то у формі указуються дані лише про тих інвесторів, внесок кожного з яких відповідає будь-якому із зазначених у пункті 2.1 цього розділу критеріїв.

За філією або представництвом, що належить нерезиденту, у формі наводиться інформація щодо вартості будинків, споруд та обладнання.

У рядку 01 вказуються дані про загальний обсяг сплаченого капіталу нерезидентом в підприємстві-резиденті (обсяги в статутному та пайовому капіталах та інший вкладений капітал) на початок звітного періоду. У формі за I квартал указуються дані станом на 1 січня звітного року, за II квартал – дані рядка 28 форми за I квартал поточного року і так далі, тобто капітал на кінець попереднього періоду є капіталом на початок звітного періоду.

У рядку 02 з рядка 01 наводяться дані про загальний обсяг інвестицій відповідно до укладених концесійних договорів та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність (виробничу кооперацію, спільне виробництво тощо).

Якщо підприємством-резидентом уперше отримано іноземні інвестиції відповідно до пункту 2.1 цього розділу, то форма заповнюється так: у рядку 01 проставляється прочерк, а заповнюється рядок 03 із розшифровкою у відповідних рядках.

У рядку 03 відображається фактичне збільшення сплаченого капіталу нерезидента, яке відбулося у звітному періоді. Дані цього рядка дорівнюють сумі даних рядків 04-15.

У рядку 04 вказуються будь-які грошові внески від нерезидента, які спрямовані на збільшення його капіталу в підприємстві-резиденті (включаючи операції як на первинному, так і на вторинному ринках цінних паперів). За даним рядком також указуються суми резервного капіталу, прибутку, що спрямовуються до статутного капіталу, за рахунок яких збільшується внесок нерезидента.

У рядку 05 вказується збільшення іноземного капіталу в підприємстві-резиденті, яке відбувається за рахунок внеску нерезидентом у вигляді цінних паперів.

У рядку 06 вказуються дані про суми заборгованості підприємства-резидента перед нерезидентом, які за згодою сторін зараховуються нерезиденту як внесок до капіталу підприємства-резидента.

У рядку 07 вказується вартість внесеного рухомого та нерухомого майна нерезидентом до підприємства-резидента.

У рядку 08 вказуються нематеріальні активи, які за домовленістю сторін зараховуються як внесок іноземного капіталу до підприємства-резидента.

У рядку 09 відображаються обсяги інвестицій, що отримані на основі укладених концесійних договорів та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність.

У рядку 10 указуються дані з вартості корпоративних прав, на які відбувся перехід прав власності нерезиденту в результаті приватизації державного майна.

У рядку 11 відображається інший вкладений капітал (капітал, що перевищує статутний капітал, внесений засновником-нерезидентом без прийняття рішення про зміну розміру статутного капіталу).

У рядку 12 відображається сума, на яку збільшується вартість іноземного капіталу в статутному капіталі підприємства-резидента у разі його переоцінки (не пов'язано з внесенням інвестицій).

У рядку 13 указуються дані щодо капіталу підприємства-резидента, на який права власності перейшли від нерезидента однієї країни нерезиденту іншої країни.

У рядку 14 вказується сума інвестицій, які перейшли до категорії прямих з портфельних (становлять менше 10 відсотків у статутному капіталі підприємства).

Якщо у підприємства, що мало в попередньому звітному періоді іноземну інвестицію в статутному капіталі в розмірі до 10 відсотків (портфельна інвестиція), а за рахунок додаткових внесень або придбання ще частки капіталу підприємства-резидента внесок нерезидента у звітному періоді досягнув 10 відсотків або більше (пряма інвестиція), то загальний обсяг інвестиції відображається за рядком 03 з подальшим розподілом: внески, що складали

портфельну інвестицію (до 10 відсотків), – за рядком 14, а додатковий обсяг надходжень капіталу, що відбувся у звітному періоді, – за відповідними рядками 04-13, 15.

У рядку 15 указуються інші конкретні випадки збільшення капіталу нерезидента, що не вказані в попередніх рядках.

У рядку 16 відображається зменшення капіталу нерезидента, яке відбулося у звітному періоді (сума рядків 17-27).

У рядку 17 указується капітал, який нерезидент вилучає (частково або повністю) з підприємства-резидента у вигляді грошових внесків.

У рядку 18 указується капітал, який нерезидент вилучає (частково або повністю) з підприємства-резидента у вигляді цінних паперів.

У разі викупу підприємством-резидентом своїх акцій, які належали нерезиденту, дані відображаються у рядку 18.

У рядку 19 указується капітал, який нерезидент вилучає (частково або повністю) з підприємства-резидента у вигляді рухомого і нерухомого майна.

У рядку 20 указується зменшення капіталу нерезидента за рахунок банкрутства (ліквідації) підприємства-резидента, стихійного лиха тощо.

У рядку 21 указується вилучення інвестицій, що отримані на основі концесійних договорів та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність.

У рядку 22 указується зменшення іншого вкладеного капіталу (капіталу, що перевищує статутний капітал, внесений засновником-нерезидентом без прийняття рішення про зміну розміру статутного капіталу).

У рядку 23 указується сума, на яку зменшується вартість іноземного капіталу в статутному капіталі підприємства-резидента в разі його переоцінки (не пов'язано з вилученням капіталу).

У рядку 24 указуються дані щодо капіталу підприємства-резидента, на який права власності перейшли від нерезидента однієї країни нерезиденту іншої країни.

У рядку 25 указуються дані про обсяги інвестицій, які перейшли до категорії портфельних (становлять менше 10 відсотків у статутному капіталі підприємства).

Якщо підприємство в попередньому звітному періоді мало пряму іноземну інвестицію, а у звітному періоді за рахунок продажу/вилучення тощо частки капіталу нерезидентом (інвестором) його частка стає менше 10 відсотків, то загальний обсяг прямої інвестиції відображається за рядком 16 з подальшим розподілом: проданий/вилучений обсяг інвестиції відображається за рядками 17-24, 26, 27; а залишок капіталу, що складає менше 10 відсотків, – за рядком 25.

У рядку 26 указуються дані щодо зменшення капіталу нерезидента за рахунок безоплатної відмови від прав власності на капітал на користь резидента.

У рядку 27 указуються інші конкретні випадки зменшення іноземного капіталу, що не зазначались у попередніх рядках.

У рядку 28 указується сума капіталу нерезидента на початок звітного періоду (рядок 01) з додаванням усіх збільшень його капіталу (рядок 03) і відніманням усіх зменшень капіталу (рядок 16), тобто $\text{рядок 28} = \text{рядок 01} + \text{рядок 03} - \text{рядок 16}$.

У рядку 29 з рядка 28 наводяться дані про загальний обсяг інвестицій відповідно до укладених концесійних договорів та договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність.

У рядку 30 указується загальна сума дивідендів та процентів, що нараховані за інвестиціями для виплати нерезидентам у звітному періоді.

У рядку 31 указуються дані щодо нарахованих нерезиденту дивідендів від участі в капіталі підприємства-резидента.

У рядку 32 указуються дані щодо нарахованих нерезиденту доходів за борговими зобов'язаннями (проценти за отриманими від нерезидента кредитами, фінансовим лізингом).

У рядках 33 та 36 указуються дані щодо обсягів кредитів та позик, отриманих від нерезидента (прямого інвестора), на початок та кінець звітного

періоду, включаючи прострочені суми як за основною сумою кредиту, так і за іншими платежами за кредитами та позиками (проценти, штрафи, комісійні та інші платежі).

У рядку 34 указуються суми збільшення заборгованості в результаті отримання кредитів та/бо зростання заборгованості за простроченими платежами.

У рядку 35 указуються суми зменшення заборгованості в результаті погашення кредитів та сплати прострочених платежів.

Дані рядка 36 = рядок 33 + рядок 34 - рядок 35.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 36 = 0.

У рядках 37 та 40 указуються дані щодо обсягів кредитів та позик, наданих нерезиденту (прямому інвестору) підприємством прямого інвестування, на початок та кінець звітного періоду, включаючи прострочені суми як за основною сумою кредиту, так і за іншими платежами за кредитами та позиками (проценти, штрафи, комісійні та інші платежі).

У рядку 38 указуються суми збільшення заборгованості нерезидента (прямого інвестора) в результаті надання кредитів та позик підприємством прямого інвестування та/або зростання заборгованості за простроченими платежами.

У рядку 39 указуються суми погашення кредитів та позик та сплати прострочених платежів.

Дані рядка 40 = рядок 37 + рядок 38 - рядок 39.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 40 = 0.

У рядки 33-40 включаються також дані щодо обсягів фінансового лізингу, якщо він наданий/отриманий нерезидентом (прямим інвестором).

У рядках 41 та 44 вказуються дані щодо обсягів кредиторської заборгованості: зобов'язання перед нерезидентом (прямим інвестором) за отриманими, але не сплаченими товарами, роботами, послугами, або за отриманими авансами в рахунок майбутніх поставок продукції, включаючи

прострочені суми як за основною сумою кредиту, так і за іншими платежами за торговими кредитами, на початок та кінець звітного періоду.

У рядку 42 вказуються суми збільшення кредиторської заборгованості в результаті отримання торгових кредитів та/або зростання заборгованості за простроченими платежами.

У рядку 43 вказуються суми зменшення кредиторської заборгованості в результаті погашення торгових кредитів та сплати прострочених платежів.

Дані рядка 44 = рядок 41 + рядок 42 - рядок 43.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 44 = 0.

У рядках 45 та 48 вказуються дані щодо обсягів дебіторської заборгованості: вимоги до нерезидента (прямого інвестора) за наданими, але не сплаченими товарами, роботами, послугами, або за наданими авансами в рахунок майбутніх поставок продукції, включаючи прострочені суми як за основною сумою кредиту, так і за іншими платежами за торговими кредитами, на початок та кінець звітного періоду.

У рядку 46 вказуються суми збільшення дебіторської заборгованості в результаті надання торгових кредитів та/або зростання заборгованості за простроченими платежами.

У рядку 47 вказуються суми зменшення дебіторської заборгованості в результаті погашення торгових кредитів та сплати прострочених платежів.

Дані рядка 48 = рядок 45 + рядок 46 - рядок 47.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 48 = 0.

У рядках 49-56 вказуються дані щодо наявних обсягів зобов'язань перед нерезидентом (прямим інвестором) та вимог до нерезидента (прямого інвестора) за іншими видами боргових інструментів, зокрема борговими цінними паперами (векселі, облігації, депозитні сертифікати тощо), на початок та кінець звітного періоду та їх руху у звітному періоді, включаючи прострочені суми як за основною сумою зобов'язань/вимог, так і за іншими платежами за цими зобов'язаннями/вимогами.

Дані рядка 52 = рядок 49 + рядок 50 - рядок 51.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 52 = 0.

Дані рядка 56 = рядок 53 + рядок 54 - рядок 55.

Якщо рядок 28 = 0, то рядок 56 = 0.

Підприємства-резиденти, що класифікуються як банки та фінансові посередники і мають боргові зобов'язання/вимоги перед/до банками(ів) та фінансовими(х) посередниками(ів)- нерезидентами(ів), не заповнюють рядки 33-40, 49-56.

Якщо у звітному періоді відбулось вилучення прямої інвестиції (рядок 28 = 0), то дані щодо заборгованості та інші зобов'язання та вимоги не класифікуються як прямі інвестиції і мають дорівнювати нулю на кінець звітного періоду. Дотримання контролю, наведеного у другому рядку пунктів 2.40, 2.44, 2.49, 2.53, 2.55, 2.56, за наявності інформації щодо заборгованості та інших зобов'язань та вимог на початок звітного періоду здійснюється шляхом вилучення за показником «зменшення» (рядки 35, 39, 43, 47, 51 та 55) суми даних обсягів заборгованості на початок звітного періоду (рядки 33, 37, 41, 45, 49, 53) та обсягів її збільшення у звітному періоді (рядки 34, 38, 42, 46, 50, 54).

У **рядку 57** указується частка участі нерезидента в статутному капіталі підприємства-резидента згідно з фактичним внесенням кожного інвестора. Якщо підприємство-резидент має декілька інвесторів з різних країн, то частка участі в статутному капіталі кожного з них наводиться у графах 1-3. Якщо нерезиденти (інвестори) походять з однієї країни, то дані щодо частки кожного інвестора заповнюються за рядками 57.1-57.10 за графою країни надходження інвестиції, а в рядку 57 указується загальна сума часток участі інвесторів у статутному капіталі за усією країною.

У **рядках 58 та 61** указуються дані щодо обсягів капіталу звітуючого підприємства в нерезиденті (прямому інвесторі), які складають менше 10 відсотків статутного, пайового капіталу нерезидента, на початок та кінець звітного періоду відповідно.

У рядку 59 указується сума збільшення обсягу капіталу звітуючого підприємства в нерезиденті (прямому інвесторі) за звітний період.

У рядку 60 указується сума зменшення обсягу капіталу звітуючого підприємства в нерезиденті (прямому інвесторі) за звітний період.

Дані рядка 61 = рядок 58 + рядок 59 - рядок 60.

Якщо за рахунок збільшення інвестицій капітал звітуючого підприємства досягає 10 відсотків у нерезиденті, то інвестиція вважається прямою і не має відображатись у Довідці 1. У цьому випадку за рядком 60 наводиться сума рядків 58, 59, а дані рядка 61 відповідно дорівнюють нулю і звітуючим підприємством подається звіт за формою державного статистичного спостереження № 13-зез «Звіт про інвестиції з України в економіку країн світу».

У рядку 62 відображається обсяг резервного капіталу звітуючого підприємства на початок (гр. 1) та на кінець (гр. 2) звітної періоду.

У рядку 63 необхідно надати відповідь на питання щодо наявності у звітуючого підприємства зобов'язань/вимог перед/до сестринським(ого) підприємством(а) (з яким звітує підприємство має спільного прямого інвестора і яке знаходиться в іншій (третій) країні, ніж прямий інвестор) у вигляді участі до 10 відсотків у статутному капіталі одне одного або боргових зобов'язань одне перед одним. У підприємства-резидента може бути декілька сестринських підприємств. Необхідно зробити позначку у відповідній графі («Так» – гр. 1, «Ні» – гр. 2).

У рядку 64 необхідно надати відповідь на питання стосовно іноземних інвесторів, що контролюють (понад 50%) або впливають (від 10 до 50%) на безпосереднього(их) прямого(их) інвестора(ів) звітуючого підприємства, зробивши позначку у відповідній графі («Так» – гр. 1, «Ні» – гр. 2).

Розділ II «Внески підприємства в підприємства-резиденти».

У цьому розділі наводиться перелік підприємств, засновником яких виступає звітує підприємство – резидент, їх ідентифікаційні коди (гр. 1), інформація щодо частки участі звітуючого підприємства в статутному капіталі

підприємств-резидентів (гр. 2), розмір внеску звітуючого підприємства до статутного капіталу підприємств-резидентів (гр. 3).

6. Звітність про відрахування на соціальні потреби

Сучасний рівень розвитку суспільства характеризується стрімким зростанням потоків і обсягів інформації, отже, відповідно ускладненням механізмів управління процесами і явищами. Особливе місце займають соціальні, тому що систематичне здійснення соціальної діяльності кожного підприємства призводить до формування його ділової репутації, створення стійкого соціального іміджу, який полягає в позиціонуванні ролі підприємства в економічному, соціальному і культурному житті суспільства.

Управління соціальною діяльністю, як і будь якою іншою діяльністю, передбачає в першу чергу оцінку її результативності. Важливим інструментом в такому управлінні є інформаційне забезпечення, яке формується в рамках бухгалтерського обліку. Його узагальнення здійснюється в звітності.

Сучасний бухгалтерський облік та звітність на підприємствах України не відображає повної інформації про соціальну діяльність підприємства та витрати пов'язані з нею.

Ускладнює формування та відображення в звітності соціальних результатів та понесених від соціальної діяльності витрат те, що більшість показників, які дозволяють оцінити результати соціальної діяльності і відповідно витрати пов'язані з нею, носять якісний характер і ускладнюють грошову оцінку. Тому, для того щоб бути корисними в процесі планування, обліку, аналізу та контролю, ці показники вимагають додаткових перетворень чи переводу в певний контекст. Все це обумовлює потребу в нових методах, які дозволяли б формувати надійне інформаційне забезпечення управління соціальними витратами, та зв'язали б економічну, екологічну та соціальну результативність із фінансовою.

Соціальна звітність – процес підготовки та представлення зацікавленим сторонам і суспільству інформації, що відображає соціальні й екологічні наслідки

ухвалюваних компанією економічних рішень. Іншими словами, це добровільна презентація інформації про соціальну, економічну та екологічну результативність підприємства, яка стандартизує цю інформацію відповідно до однієї з систем показників результативності та надає її в публічному доступі всім зацікавленим сторонам.

Міжнародна практика свідчить про існування декількох форм підготовки та оформлення нефінансової соціальної звітності:

- звіт у вільній формі;
- комплексний звіт за методом потрійного підсумку, що складається з економічних, соціальних та екологічних звітів;
- стандартизований звіт (на підставі соціальних стандартів).

Найпоширенішою формою соціальної звітності є вільна. Вона зводиться до випуску буклетів про добродійні програми, підтримку суб'єкта підприємницької діяльності охорони здоров'я, культури, спорту та ін. Однак, вона не може забезпечити достовірність звіту та порівнянність його з іншими подібними документами, оскільки відомості в ній наводяться вибірково, відображаючи лише позитивну динаміку показників, що не сприяє визнанню з боку міжнародних організацій.

Прикладом комплексного підходу є звіт за методом потрійного підсумку (*Triple Bottom– Line*), який об'єднує економічні, екологічні та соціальні показники в річній звітності для акціонерів і широкої громадськості.

Фактичне використання ресурсів на соціальні цілі у фінансовій звітності не відображається. Інформація про них відображається лише в облікових регістрах, що вкрай ускладнює планування соціальних витрат. Саме тому, в обов'язковому порядку підприємства мають складати і подавати до органів статистику відповідні форми звітності, в яких наводяться ряд соціальних показників. Як джерела інформації для заповнення відповідних форм використовуються найчастіше дані бухгалтерського обліку.

Інформація про розрахунки з Пенсійним фондом, яка затверджена постановою правління Пенсійного фонду України № 1-3 від 29.01.2000 р. як додаток № 9 до Інструкції про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями та громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України, подається до органів Фонду у міжквартальний період до 10-го числа місяця, що настає за звітним, у такі терміни: 10.02, 10.03, 10.05, 10.06, 10.08, 10.09, 10.11, 10.12.

Зазначена Інформація про розрахунки з Пенсійним фондом подається лише платниками збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, які виплачують заробітну плату працівникам у натуральній формі (власною продукцією та отриманою за бартером) або з виручки за реалізовану продукцію.

Платники, які не мають недоїмки перед Пенсійним фондом, заробітку плату одержують виключно готівкою, отриманою з розрахункового або іншого рахунка в установах банків та при кожному отриманні коштів на виплату заробітної плати дотримуються вимог ст. 5 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», тобто збір сплачують одночасно з одержанням коштів в установах банків, зазначену форму не подають. Обов'язковою умовою при цьому повинне бути проведення остаточного розрахунку з Пенсійним фондом по сумі нарахованого збору при останньому одержанні коштів на заробітну плату за звітний місяць.

На сьогодні, на українських підприємствах не існує спеціальних статистичних форм, які б об'єднували в собі всі соціальні витрати. В статистичній звітності різні елементи соціальних витрат відображені в різних формах. У більшості звітів знаходиться інформація про загальну кількість працюючих на підприємствах, їх заробітну плату, кількісний і якісний склад. Практично відсутня інформація, яка дозволяє оцінювати параметри соціальних витрат. Існуючі форми звітності відображають окремі сторони діяльності підприємства, що частково впливають на соціальні витрати. Така звітність не дає можливості узагальнювати

інформацію та приймати ефективні рішення стосовно регулювання соціальних витрат як на рівні суб'єкта підприємницької діяльності, так і на рівні держави.

На жаль, через відсутність досвіду та необхідних знань впровадження соціальної (нефінансової) звітності не набуло значного поширення в Україні.

На сьогодні сформувалась група компаній – лідерів нефінансового звітування в Україні, а саме: Оболонь, Київстар Interpipe, TNK, Niko, Укрсоцбанк, МТС Україна. Усі вони у соціальному звітуванні велику увагу приділяють сфері людського капіталу, опису участі своїх працівників у програмах підвищення кваліфікації, розробці об'єктивної системи оцінки ефективності роботи та мотивації персоналу, створенню безпечних умов праці.

Список рекомендованої літератури до теми

1. Закон України «Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.1997 № 400/97-ВР (зі змінами і доповненнями).
3. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2013 рік» від 28.12.2012 р. №547.
4. Наказ Державної служби статистики України «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції» № 331 від 07.08.2012 р.
5. Роз'яснення Державної служби статистики від 28.11.2012 р. № 18/1-12/6.

6. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці»» № 403 від 26.10.2009 р.

7. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати» від 13.01.2004 № 5 (з0114-04).

8. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-Б «Звіт про фінансові результати» № 270 від 20.07.2009 р.

Список використаної літератури

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами і доповненнями).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435- IV зі змінами і доповненнями).
4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII (зі змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII (зі змінами і доповненнями).
6. Закон України «Про державну статистику» від 17.09.1992 № 2614-XII (зі змінами і доповненнями).
7. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.1997 № 400/97-ВР (зі змінами і доповненнями).
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями).
9. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI (зі змінами і доповненнями).
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України» від 02.12.2010 р. № 2756-VI.
11. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.11 № 4014-VI.
12. Постанова КМУ «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 09 серпня 1993 р. № 611.
13. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма N 1ДФ)

- та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку» 24.12.2010 № 1020 (зі змінами і доповненнями).
14. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження форми Декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання Декларації акцизного податку» від 24.12.2010 № 1030.
 15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємства» від 28.09.2011 № 1213 (зі змінами і доповненнями).
 16. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи» від 07.11.2011 № 1395 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 03.02.2012 № 84).
 17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» від 25.11.2011 № 1492.
 18. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку» від 21.12.2011 № 1688.
 19. Наказ Державної податкової адміністрації України «Про затвердження Змін до Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість» від 06.11.2012 № 1144.
 20. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати» від 13.01.2004 № 5 (з0114-04).
 21. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-Б «Звіт про фінансові результати» № 270 від 20.07.2009 р.
 22. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-ПВ (місячна) «Звіт з праці»» № 403 від 26.10.2009 р.
 23. Наказ Державної служби статистики України «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво та реалізацію промислової продукції» № 331 від 07.08.2012 р.

24. Наказ Державної служби статистики «Про затвердження Загального табеля (переліку) форм державних статистичних спостережень на 2013 рік» від 28.12.2012 р. №547.
25. Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.
26. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 р. № 1213.
27. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.
28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 628.
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2001 № 344.
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.07.99р. № 163.
33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39.
34. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом

Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 (зі змінами і доповненнями).

35. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186 (зі змінами і доповненнями).
36. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій; затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99р. №291 і зареєстровано Мінюстом України 21.12.99 за №893/4186.
37. Алексєєва А.В., Веренич О.Г. Облік і звітність в оподаткуванні. Практикум: Навчально-методичне видання. – КНТЕУ, 2011. – 38 с.
38. Бутинець Ф. Ф. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 428 с.
39. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига. – Київ : Цент навчальної літератури, 2005. – 656 с.
40. Верига Ю. А. Звітність підприємств : [навчальний посібник] / Ю. А. Верига, З. М. Левченко, І. Д. Ватуля. — К. : Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.
41. Гарасим П. М. Податковий облік і звітність на підприємствах : [підручник] / П. М. Гарасим, Г. П. Журавель, П. Я. Хомин. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 448с.
42. Денчук П. Н. Організація, облік, звітність та оподаткування малого бізнесу : [навчальний посібник] / П. Н. Денчук, М. М. Дупай, С. В. Питель. – Тернопіль : Астон, 2002. – 222 с.
43. Гура Н. Порядок заповнення Звіту про рух грошових коштів прямим методом // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 1. – С. 25-30.
44. Зоріна В. Н. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / В. Н. Зоріна, Т. С. Осадча, Г. Г. Зорін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 200 с.
45. Зоріна В. Н. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] : 2-ге видання, доповнене і перероблене / В. Н. Зоріна, Т. С. Осадча, Г. Г. Зорін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2010. – 200 с.

46. Кучеренко Т. Є. Звітність підприємств : Підручник / Т. Є. Кучеренко, В. С. Уланчук, О. Г. Шайко. – К. : Знання, 2008. – 492 с.
47. Лишиленко А. В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] : 3-є вид. пер. і доп. / А. В. Лишиленко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 736 с.
48. Мисака Г. В. Бухгалтерський облік : [навчальний посібник] / Г. В. Мисака, В. М. Шарманська. – К. : центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
49. Орлова В. К. Основи бухгалтерського обліку : [навчальний посібник] : 2-ге видання пер. та доп. / В. К. Орлова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 296 с.
50. Пархоменко В. Річна фінансова звітність підприємства. // В. Пархоменко / Науково-практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит». – 2011. – № 1. – С. 11-12.
51. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансових звітів підприємств : [навчальний посібник] / З. Ф. Петряєва. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 478 с.
52. Скотнікова Л. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві : [навчальний посібник] / Л. П. Скотнікова, Т. А. Миланич, О. О. Солодовнік. – Харків «ІНЖЕК», 2003. – 325 с.
53. Скотнікова Л. П. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві : [навчально-методичний посібник] / Л. П. Скотнікова, Т. А. Миланич, О. О. Солодовкін. — Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 328 с.
54. Сторожук Т. М. Звітність підприємств [навчальний посібник] / Т. М. Сторожук. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2007. – 431 с.
55. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування та звітність : [підручник] : 3-тє вид. допов. і перероб. – К. : Алерта, 2008. – 926с.
56. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : [навчальний посібник] / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Малярєвський. – Харків : ХДЕУ, 2002. – 505 с.
57. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : [навчальний посібник] / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Малярєвський. – Харків : Видавництво ХДЕУ, 2006. — 256 с.

58. Уланчук В. С. Звітність підприємств : [підручник] / В. С. Уланчук. – К. : Знання, 2008. – 492 с.
59. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : [навчальний посібник] : 3-є вид. пер. і доп. / Ю. С. Цал-Цалко. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
60. Чебанова Н. В. Фінансова звітність підприємств : [навчальний посібник] / Н. В. Чебанова, Т. Я. Чупир, Ю. А. Василенко. – Х. : Фактор, 2006. – 630 с.
61. Бухгалтерський фінансовий облік : [підручник] : 3-є вид. перероб. і доп / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 672 с.
62. Звітність підприємств : 2-ге видання, доповнене і перероблене : [навчальний посібник] / За ред. Вериги Ю.А. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 776 с.
63. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т./ кол. Авторів [заг. ред. М.Я. Азарова]. – К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. – 765 с.
64. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: [Навч. посібник, за ред. Р.Л.Хом'яка]. – Львів: «Магнолія 200», 2012. – 254 с.

ЗАКОН УКРАЇНИ**Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні****(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст.365)**

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами N 1707-III (1707-14) від 11.05.2000, ВВР, 2000, N 32, ст.255 N 1807-III (1807-14) від 08.06.2000, ВВР, 2000, N 38, ст.318 N 1829-III (1829-14) від 22.06.2000, ВВР, 2000, N 46, ст.391 N 3422-IV (3422-15) від 09.02.2006, ВВР, 2006, N 26, ст.210 N 2457-VI (2457-17) від 08.07.2010, ВВР, 2010, N 48, ст.564 N 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010, ВВР, 2011, N 23, ст.160 N 3024-VI (3024-17) від 15.02.2011, ВВР, 2011, N 36, ст.362 N 3332-VI (3332-17) від 12.05.2011, ВВР, 2011, N 45, ст.484 N 3614-VI (3614-17) від 07.07.2011, ВВР, 2012, N 9, ст.63 N 4224-VI (4224-17) від 22.12.2011, ВВР, 2012, N 36, ст.420 N 4652-VI (4652-17) від 13.04.2012, ВВР, 2013, N 21, ст.208 N 5406-VI (5406-17) від 02.10.2012 N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Розділ I**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ*****Стаття 1. Визначення термінів***

Для цілей цього Закону терміни вживаються у такому значенні:

активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому;

бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень;

внутрішньогосподарський (управлінський) облік - система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством;

господарська операція - дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства;

зобов'язання - заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;

економічна вигода - потенційна можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів;

консолідована фінансова звітність - фінансова звітність, яка відображає фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці;

національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам; { Абзац дев'ятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності;

первинний документ - документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення;

фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове

становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період;
користувачі фінансової звітності (далі - користувачі) - фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень;
міжнародні стандарти фінансової звітності (далі - міжнародні стандарти) - прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності. { Статтю 1 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом N 3332-VI (3332-17) від 12.05.2011 }

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі - підприємства), які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством.

(Частину другу статті 2 виключено на підставі Закону N 1707-III (1707-14) від 11.05.2000)

3. Суб'єкти підприємницької діяльності, яким відповідно до законодавства надано дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів і витрат, ведуть бухгалтерський облік і подають фінансову звітність у порядку, встановленому законодавством про спрощену систему обліку і звітності.

Стаття 3. Мета бухгалтерського обліку та фінансової звітності

1. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

2. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

3. Підприємства, які мають право ведення спрощеного обліку доходів і витрат та не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть узагальнювати інформацію в регістрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису.

{ Статтю 3 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010 }

Стаття 4. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на таких основних принципах:

обачність - застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

повне висвітлення - фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

автономність - кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

послідовність - постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;

безперервність - оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі;

нарахування та відповідність доходів і витрат - для визначення фінансового результату

звітнього періоду необхідно порівняти доходи звітнього періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;

превалювання сутності над формою - операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

історична (фактична) собівартість - пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

єдиний грошовий вимірник - вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці;

періодичність - можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Стаття 5. Валюта бухгалтерського обліку та фінансової звітності

Підприємства ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність у грошовій одиниці України.

Розділ II

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стаття 6. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні

1. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні здійснюється з метою:

створення єдиних правил ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств та гарантують і захищають інтереси користувачів;

удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

2. Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, який затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

{ Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

3. Порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках встановлюється Національним банком України відповідно до цього Закону та міжнародних стандартів фінансової звітності.

{ Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3024-VI (3024-17) від 15.02.2011 }

{ Частину четверту статті 6 виключено на підставі Закону N 3614-VI (3614-17) від 07.07.2011 }

5. Порядок ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності за угодою про розподіл продукції, у тому числі валюта, а також перелік, форми, зміст, звітний період, порядок складання та подання фінансових звітів за угодою про розподіл продукції, визначаються такою угодою відповідно до Закону України "Про угоди про розподіл продукції" (1039-14).

{ Статтю 6 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 1807-III (1807-14) від 08.06.2000; в редакції Закону N 5406-VI (5406-17) від 02.10.2012 }

6. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, у межах своєї компетенції, відповідно до галузевих особливостей розробляють на базі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку методичні рекомендації щодо їх застосування.

{ Статтю 7 виключено на підставі Закону N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Стаття 8. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

1. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства до його ліквідації.

2. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів.

3. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

4. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку підприємство самостійно обирає форми його організації:

введення до штату підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби на чолі з головним бухгалтером;

користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;

самостійне ведення бухгалтерського обліку та складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства. Ця форма організації бухгалтерського обліку не може застосовуватися на підприємствах, звітність яких повинна оприлюднюватися, та в бюджетних установах. { Абзац п'ятий частини четвертої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2457-VI (2457-17) від 08.07.2010 }

Завдання та функціональні обов'язки бухгалтерських служб, повноваження керівника бухгалтерської служби у бюджетних установах визначаються Кабінетом Міністрів України. { Частину четверту статті 8 доповнено абзацом шостим згідно із Законом N 2457-VI (2457-17) від 08.07.2010 }

5. Підприємство самостійно:

визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства; { Абзац другий частини п'ятої статті 8 в редакції Закону N 3332-VI (3332-17) від 12.05.2011 }

обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад, встановлених цим Законом, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних;

розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

затверджує правила документообороту і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку;

може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності підприємства;

визначає доцільність застосування міжнародних стандартів (крім випадків, коли обов'язковість застосування міжнародних стандартів визначена законодавством). { Частину п'яту статті 8 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом N 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010 }

6. Керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для правильного

ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

7. Головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства (далі - бухгалтер):

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;

- організує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства;

- забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства.

8. Відповідальність за бухгалтерський облік господарських операцій, пов'язаних з ліквідацією підприємства, включаючи оцінку майна і зобов'язань підприємства та складання ліквідаційного балансу і фінансової звітності, покладається на ліквідаційну комісію, яка утворюється відповідно до законодавства.

Стаття 9. Первинні облікові документи та реєстри бухгалтерського обліку

1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);

- дату і місце складання;

- назву підприємства, від імені якого складено документ;

- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;

- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;

- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

4. Реєстри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

5. Господарські операції повинні бути відображені в облікових реєстрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

6. У разі складання та зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також правоохоронних органів та відповідних органів у межах їх повноважень, передбачених законами.

7. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та

непомітному виправленню записів у первинних документах і реєстрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

8. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

9. Копії первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку можуть бути вилучені у підприємства лише за рішенням відповідних органів, прийнятим у межах їх повноважень, передбачених законами. Обов'язковим є складання реєстру документів, що вилучаються у порядку, встановленому законодавством.

Вилучення оригіналів таких документів та реєстрів забороняється, крім випадків, передбачених кримінальним процесуальним законодавством. { Абзац другий частини дев'ятої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 4652-VI (4652-17) від 13.04.2012 }

{ Частина дев'ята статті 9 в редакції Закону N 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010 }

Стаття 10. Інвентаризація активів і зобов'язань

1. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка.

2. Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством.

Розділ IV

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Стаття 11. Загальні вимоги до фінансової звітності

1. На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність. Фінансову звітність підписують керівник та бухгалтер підприємства.

2. Фінансова звітність підприємства (крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва, визнаних такими відповідно до чинного законодавства) включає: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до звітів.

3. Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати.

4. Форми фінансової звітності підприємств (крім банків) і порядок їх заповнення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

{ Частина четверта статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

5. Форми фінансової звітності банків встановлюються Національним банком України.

{ Частина п'ята статті 11 в редакції Закону N 3024-VI (3024-17) від 15.02.2011 }

6. Форми фінансової звітності бюджетних установ та фінансової звітності про виконання бюджетів установлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{ Частина шоста статті 11 в редакції Закону N 2457-VI (2457-17) від 08.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

7. Юридичні особи, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 Податкового кодексу України (2755-17), зобов'язані складати та подавати до відповідних органів фінансову звітність, передбачену для суб'єктів малого підприємництва, один раз на рік.

{ Статтю 11 доповнено частиною сьомою згідно із Законом N 2756-VI (2756-17) від 02.12.2010 }

Стаття 12. Консолідована та зведена фінансова звітність

1. Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність.

2. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів складають та подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління.

Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

3. Об'єднання підприємств крім власної звітності складають і подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, які входять до їх складу, якщо це передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства. (Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1707-III (1707-14) від 11.05.2000)

Стаття 12-1. Застосування міжнародних стандартів

1. Для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, якщо вони не суперечать цьому Закону та офіційно оприлюднені на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

{ Частина перша статті 12-1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

2. Публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами.

3. Підприємства, крім тих, що зазначені в частині другій цієї статті, самостійно визначають доцільність застосування міжнародних стандартів для складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності.

4. Підприємства інформують у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, про складання ними фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами.

{ Частина четверта статті 12-1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

5. Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність, складені за міжнародними стандартами, подаються у порядку, визначеному цим Законом.

{ Закон доповнено статтею 12-1 згідно із Законом N 3332-VI (3332-17) від 12.05.2011 }

Стаття 13. Звітний період

1. Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально нарастаючим підсумком з початку звітного року в складі балансу та звіту про фінансові результати. Баланс підприємства складається за станом на кінець останнього дня кварталу (року).

2. Перший звітний період новоствореного підприємства може бути менш як 12 місяців, але не більш як 15 місяців.

3. Звітним періодом підприємства, що ліквідується, є період з початку звітного року до дати прийняття рішення про його ліквідацію.

Стаття 14. Подання та оприлюднення фінансової звітності

1. Підприємства зобов'язані подавати квартальну та річну фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать, трудовим колективам на їх вимогу, власникам

(засновникам) відповідно до установчих документів, якщо інше не передбачено цим Законом. Органам виконавчої влади та іншим користувачам фінансова звітність подається відповідно до законодавства. Термін подання фінансової звітності встановлюється Кабінетом Міністрів України (419-2000-п), а для банків - Національним банком України.

{ Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3024-VI (3024-17) від 15.02.2011 }

2. Фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством.

3. Підприємства (крім бюджетних установ) зобов'язані подавати (надсилати рекомендованим листом) державному реєстратору за місцезнаходженням реєстраційної справи не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, фінансову звітність про господарську діяльність у складі балансу і звіту про річні фінансові результати.

(Статтю 14 доповнено частиною згідно із Законом N 3422-IV (3422-15) від 09.02.2006)

4. Публічні акціонерні товариства, підприємства - емітенти іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів, облігацій підприємств і сертифікатів фондів операцій з нерухомістю, а також професійні учасники фондового ринку, банки, страховики та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком шляхом розміщення на власній веб-сторінці з опублікуванням у періодичних або неперіодичних виданнях.

5. У разі ліквідації підприємства ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс та у випадках, передбачених законами, публікує його протягом 45 днів.

6. Національний орган України з акредитації зобов'язаний не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати річні фінансові звіти шляхом розповсюдження їх у вигляді окремих видань та/або розміщення на власному веб-сайті в Інтернеті.

{ Статтю 14 доповнено частиною шостою згідно із Законом N 4224-VI (4224-17) від 22.12.2011 }

Стаття 15. Контроль за дотриманням законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність

Контроль за дотриманням законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні здійснюється відповідними органами в межах їх повноважень, передбачених законами.

Розділ V

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2000 року.

Адміністративні штрафи, які можуть бути накладені відповідно до законів України на керівників та інших посадових осіб підприємств у зв'язку з допущеними методологічними помилками або арифметичними описками ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, пов'язаними із введенням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, застосовуються з 1 січня 2001 року. (Пункт 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 1829-III (1829-14) від 22.06.2000)

2. Кабінету Міністрів України:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити розроблення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, а також перегляд і скасування їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 16 липня 1999 року N 996-XIV

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

**НАКАЗ
07.02.2013 № 73**

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
28 лютого 2013 р. за № 336/22868**

Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Відповідно до статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87 «Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21 червня 1999 року за № 391/3684 (із змінами).

3. Установити, що юридичні особи (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством, застосовують форми фінансової звітності, визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності», затвердженим цим наказом, починаючи із звітності за I квартал 2013 року і в наступних звітних періодах.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку (Чмерук М.О.) в установленому порядку забезпечити:

подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;
оприлюднення цього наказу.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Мярковського А.І.

Міністр

Ю. Колобов

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної служби України
з питань регуляторної політики
та розвитку підприємництва

М.Ю. Бродський

Голова Державної служби статистики України

О.Г. Осауленко

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
28 лютого 2013 р. за № 336/22868

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ (СТАНДАРТ)

бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

I. Загальні положення

1. Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.

2. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб (далі - підприємства) усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

3. Терміни, що використовуються в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають такі значення:

активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому;

баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал;

бухгалтерська звітність - звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;

витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками);

власний капітал - частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань;

грошові кошти (гроші) - готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання;

доходи - збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників);

еквіваленти грошових коштів (грошей) - короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які вільно конвертуються у певні суми грошей і які характеризуються незначним ризиком зміни вартості;

збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати;

звичайна діяльність - будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення;

звіт про власний капітал - звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

звіт про рух грошових коштів - звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) - звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід;

зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;

інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;

інший сукупний дохід - доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства;

консолідована фінансова звітність - звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці;

користувачі звітності - фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про

діяльність підприємства для прийняття рішень;

міжнародні стандарти фінансової звітності - прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності;

національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам фінансової звітності;

негрошові операції - операції, які не потребують використання грошей та їх еквівалентів;

необоротні активи - всі активи, що не є оборотними;

облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності;

оборотні активи - гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу;

операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;

операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг;

основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу;

прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати;

примітки до фінансової звітності - сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності;

принцип бухгалтерського обліку - правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності;

розкриття - надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності;

рух грошових коштів - надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів;

стаття - елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим цим Національним положенням (стандартом).

сукупний дохід - зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками);

суттєва інформація - інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства;

фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства;

фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

4. Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

5. Порядок подання фінансової звітності користувачам визначається чинним законодавством.

II. Склад та елементи фінансової звітності

1. Фінансова звітність складається з: балансу (звіту про фінансовий стан) (далі - баланс), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (далі - звіт про фінансові результати), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності.

Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

2. Для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати, форма і порядок складання яких визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 року № 39, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 березня 2000 року за № 161/4382 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24 січня 2011 року № 25) (із змінами).

3. Форма і склад статей фінансової звітності визначаються цим Національним положенням (стандартом) і наводяться у додатках 1 і 2 до цього Національного положення (стандарту).

4. Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до цього Національного положення (стандарту), у разі якщо стаття відповідає таким критеріям:

інформація є суттєвою;

оцінка статті може бути достовірно визначена.

5. Показники про податок на прибуток, витрати і збитки, вирахування з доходу, вибуття коштів, зменшення складових власного капіталу наводяться в дужках.

6. До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

7. У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства. У випадках, передбачених нормативно-правовими актами, складається окремий баланс. Для складання окремого балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, виділених підприємством на окремий баланс, а також про господарські операції, які відповідно до законодавства підлягають відображенню в окремому балансі, заносяться до окремих (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для відображення господарських операцій з певної діяльності підприємства) реєстрів бухгалтерського обліку. За даними окремих реєстрів бухгалтерського обліку складаються окремий баланс і відповідні форми фінансової звітності щодо зазначених господарських операцій. Показники окремого балансу і відповідних форм фінансової звітності включаються до балансу і відповідних форм фінансової звітності підприємства. Особливості складання окремого балансу спільної діяльності визначаються національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності. При складанні балансу та відповідних форм фінансової звітності підприємств з урахуванням показників окремого балансу та відповідних форм окремої фінансової звітності інформація про внутрішньогосподарські розрахунки (взаємні зобов'язання у рівній сумі) не наводиться.

8. У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

9. У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів.

10. У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі I «Власний капітал» балансу. Для забезпечення порівняльного аналізу інформації звіту про власний капітал підприємства повинні додавати до річного звіту звіт про власний капітал за попередній рік.

11. Підприємства, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності і відповідно до міжнародного стандарту фінансової звітності 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» подають першу річну фінансову звітність за міжнародними стандартами, у балансі наводять інформацію на початок і кінець звітного періоду, а також на дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності.

III. Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її підготовки

1. Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

2. Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

3. Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекозень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

4. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:
фінансові звіти підприємства за різні періоди;
фінансові звіти різних підприємств.

5. Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни. Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюються підприємством, яке визначає її за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів.

6. Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;

безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;

періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;

історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей;

повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію

про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

IV. Розкриття інформації у фінансовій звітності

1. Фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності складають підприємства, які відповідно до законодавства зобов'язані їх застосовувати, а також ті, які прийняли таке рішення (закріплене в обліковій політиці) самостійно.

Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств можуть застосовувати підприємства, які зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності відповідно до законодавства, а також ті підприємства, які прийняли таке рішення самостійно. Застосування міжнародного стандарту фінансової звітності для малих і середніх підприємств не допускається підприємствами, на які не поширюється сфера його застосування. Підприємства, які для складання фінансової звітності застосовують міжнародний стандарт фінансової звітності для малих і середніх підприємств, використовують форми звітів, затверджені цим Національним положенням (стандартом).

2. У фінансовій звітності обов'язково наводиться інформація, розкриття якої вимагають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку або міжнародні стандарти фінансової звітності та/або інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку.

3. Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у примітках до фінансової звітності.

Згортання статей активів і зобов'язань, доходів і витрат є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

4. Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

4.1. Назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу його офісу).

4.2. Короткий опис основної діяльності підприємства.

4.3. Назву материнської (холдингової) компанії підприємства.

4.4. Середню кількість працівників підприємства протягом звітного періоду.

4.5. Дату затвердження фінансової звітності.

4.6. Повідомлення про складання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

5. Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у примітках до фінансової звітності.

6. Підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

6.1. Принципів оцінки статей звітності.

6.2. Методів обліку щодо окремих статей звітності.

7. У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про призначення та умови використання кожного елемента власного капіталу (крім зареєстрованого капіталу).

8. Акціонерні товариства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про:
- 8.1. Загальну суму активів, одержаних у ході передплати на акції, у такому розрізі:
- 8.1.1. Сума грошей, внесених як плата за акції, із зазначенням кількості акцій.
- 8.1.2. Вартісна оцінка майна, внесеного як плата за акції, із зазначенням кількості акцій.
- 8.1.3. Загальна сума іноземної валюти, внесеної як плата за акції, із зазначенням кількості акцій та курсу, за яким валюту зараховано в обліку.
- 8.2. Акції у складі статутного капіталу за окремими типами і категоріями:
- 8.2.1. Кількість випущених акцій із зазначенням неоплаченої частини статутного капіталу.
- 8.2.2. Номінальна вартість акції.
- 8.2.3. Зміни протягом звітного періоду у кількості акцій, що перебувають в обігу.
- 8.2.4. Права, привілеї та обмеження, пов'язані з акціями, у тому числі обмеження щодо розподілу дивідендів та повернення капіталу.
- 8.2.5. Акції, що належать самому товариству, його дочірнім і асоційованим підприємствам.
- 8.2.6. Перелік засновників і кількість акцій, якими вони володіють.
- 8.2.7. Кількість акцій, які перебувають у власності членів виконавчого органу, та перелік осіб, частки яких у статутному капіталі перевищують 5%.
- 8.2.8. Акції, зарезервовані для випуску згідно з опціонами та іншими контрактами, із зазначенням їх термінів і сум.
- 8.3. Накопичену суму дивідендів, не сплачених за привілейованими акціями.
- 8.4. Суму, включену (або не включену) до складу зобов'язань, коли дивіденди були передбачені, але формально не затверджені.
9. Усі інші підприємства наводять у примітках до фінансової звітності інформацію про:
- 9.1. Розподіл часток зареєстрованого капіталу між власниками.
- 9.2. Права, привілеї або обмеження щодо цих часток.
- 9.3. Зміни у складі часток власників у зареєстрованому капіталі.
10. У примітках до фінансової звітності наводиться (розкривається) інформація про:
- 10.1. Склад грошових коштів.
- 10.2. Склад статей звіту про рух грошових коштів «Інші надходження», «Інші платежі» та інших статей, які об'єднують декілька видів грошових потоків.
- 10.3. Наявність значних сум грошей, які є в наявності у підприємства і які недоступні для використання групою, до якої належить підприємство.
11. У разі придбання або продажу дочірніх підприємств та інших господарських одиниць протягом звітного періоду наводиться (розкривається) інформація про:
- 11.1. Загальну їх вартість придбання або продажу.
- 11.2. Частину їх загальної вартості, яка, відповідно, була сплачена або отримана грошима.
- 11.3. Суму грошей у складі їх активів, що були придбані чи продані.
- 11.4. Суму активів (крім грошей) і зобов'язань придбаного або проданого дочірнього підприємства та інших господарських одиниць у розрізі окремих статей.

**Директор департаменту
податкової, митної політики
та методології
бухгалтерського обліку**

М.О. Чмерук

Додаток 2.1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги
до фінансової звітності»

Підприємство _____
Територія _____
Організаційно-правова форма господарювання _____
Вид економічної діяльності _____
Середня кількість працівників¹ _____
Адреса, телефон _____
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Дата (рік, місяць, число) _____
за ЄДРПОУ _____
за КОАТУУ _____
за КОПФГ _____
за КВЕД _____

КОДИ		
		01

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 2.2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
		0
		1

Підприємство _____ за
 _____ ЄДРПОУ
 (найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за _____ 20__ р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Валовий: прибуток	2090		
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток 2.3
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство _____ за
_____ ЄДРПОУ
(найменування)

КОДИ		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 20 р.

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Інші надходження	3095		
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	()	()
Праці	3105	()	()
Відрахувань на соціальні заходи	3110	()	()
Зобов'язань з податків і зборів	3115	()	()
Інші витрачання	3190	()	()
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	()	()
необоротних активів	3260	()	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		

1	2	3	4
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	()	()
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		
Залишок коштів на початок року	3405		
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415		

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток 2.3
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число) _____ за _____
 ЄДРПОУ _____
 (найменування)

Підприємство _____

КОДИ		

Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)
за 20__ р.

Форма № 3-н Код за ДКУД 1801006

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500				
Коригування на: амортизацію необоротних активів	3505		X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510				
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515				
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520				
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550				
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560				
Грошові кошти від операційної діяльності	3570				
Сплачений податок на прибуток	3580	X		X	
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195				
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		X		X
необоротних активів	3205		X		X

Надходження від отриманих: відсотків	3215		X		X
дивідендів	3220		X		X
Надходження від деривативів	3225		X		X
Інші надходження	3250		X		X
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	X		X	
необоротних активів	3260	X		X	
Виплати за деривативами	3270	X		X	
Інші платежі	3290	X		X	
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295				
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			X		X
Надходження від: Власного капіталу	3300				
Отримання позик	3305		X		X
Інші надходження	3340		X		X
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	X		X	
Погашення позик	3350	X		X	
Сплату дивідендів	3355	X		X	
Інші платежі	3390	X		X	
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395				
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400				
Залишок коштів на початок року	3405		X		X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410				
Залишок коштів на кінець року	3415				

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток 2.4
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
		0
		1

Підприємство _____

за
ЄДРПОУ

(найменування)

Звіт про власний капітал

за _____ 20__ р.

Форма № 4

Код за
ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєст- рований капітал	Капітал у дооцін- ках	Додатко- вий капітал	Резер- вний капітал	Нерозпо- ділений прибуток (непокри- тий збиток)	Неопла- чений капітал	Вилу- чений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000								
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилки	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095								
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100								
Інший сукупний дохід за звітний період	4110								
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200								

Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210								
Внески учасників: Внески до капіталу	4240								
Погашення заборгованості з капіталу	4245								
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
Інші зміни в капіталі	4290								
Разом змін у капіталі	4295								
Залишок на кінець року	4300								

Керівник

Головний бухгалтер

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 28 лютого 2000 р. N 419
Київ

Про затвердження Порядку подання фінансової звітності

{ Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1543 (1543-2000-п) від 12.10.2000 N 1777 (1777-2004-п) від 31.12.2004 N 384 (384-2005-п) від 26.05.2005 N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006 N 1047 (1047-2009-п) від 30.09.2009 N 879 (879-2010-п) від 29.09.2010 N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 N 968 (968-2011-п) від 07.09.2011 N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011 N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (996-14) Кабінет Міністрів України п о с т а н о в л я є:

1. Затвердити Порядок подання фінансової звітності (додається).

2. Надати Міністерству фінансів, Державній казначейській службі та їх територіальним органам право у разі неподання міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади фінансової звітності припиняти перерахування коштів з бюджетів та (або) оплату рахунків з повідомленням керівників зазначених органів.

{ Пункт 2 в редакції Постанови КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

3. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком (додається).

Прем'єр-міністр України
Інд. 34

В.ЮЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 лютого 2000 р. N 419

ПОРЯДОК
подання фінансової звітності

{ У тексті Порядку слова "Державне казначейство" в усіх відмінках замінено словами "Державна казначейська служба" у відповідному відмінку згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

1. Дія цього Порядку поширюється на всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми господарювання і форми власності, а також на представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі - підприємства), які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством. { Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006 }

2. Фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також згідно із законодавством - іншим органам та користувачам, зокрема органам державної статистики. { Абзац перший пункту 2 в редакції Постанови КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 879 (879-2010-п) від 29.09.2010, N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності відповідно до законодавства. { Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011 }

Фінансова звітність та консолідована фінансова звітність складаються за міжнародними стандартами фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками починаючи з 1 січня 2012 р., кредитними спілками - з 1 січня 2014 р., а також підприємствами, які провадять господарську діяльність за такими видами: { Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009:2010), за винятком діяльності з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10), а також недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10) - починаючи з 1 січня 2013 року; { Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009:2010), а також діяльність з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10) - починаючи з 1 січня 2014 року. { Пункт 2 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Розпорядники коштів державного бюджету подають фінансову звітність органам Казначейства за встановленою Мінфіном формою. { Абзац пункту 2 в редакції Постанов КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006, N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Розпорядники коштів місцевих бюджетів подають фінансову звітність органам Казначейства та місцевим фінансовим органам за встановленою Мінфіном формою. { Абзац пункту 2 в редакції Постанов КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006, N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Розпорядники бюджетних коштів разом з річною фінансовою звітністю подають аудиторський звіт з висновком щодо її достовірності, складений Держфінінспекцією або її територіальним органом. { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 1777 (1777-2004-п) від 31.12.2004; абзац пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006, N 968 (968-2011-п) від 07.09.2011 }

Банки подають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність Національному банку в установленому ним порядку. { Абзац пункту 2 в редакції Постанови КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

Фінансова звітність може подаватися органам державної статистики разом з довідкою про наявність згоди надання органам державної влади даних з фінансової звітності підприємства, форму якої наведено у додатку. У разі відсутності такої згоди зазначена довідка органам державної статистики не подається. { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 384 (384-2005-п) від 26.05.2005 }

Платники податку на прибуток у визначених законом випадках подають органів державної податкової служби у порядку, передбаченому Податковим кодексом України (2755-17) для подання податкової декларації: { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011, N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

квартальну фінансову звітність (крім підприємств, що відповідно до Господарського кодексу України (436-15) належать до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва); { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

річну фінансову звітність. { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 433 (

433-2011-п) від 20.04.2011 }

Юридичні особи, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 Податкового кодексу України (2755-17), та юридичні особи, які відповідно до Господарського кодексу України (436-15) належать до суб'єктів мікропідприємництва, подають відповідним органам річну фінансову звітність, передбачену для суб'єктів малого підприємництва. { Пункт 2 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

3. Терміни подання підприємствами фінансової звітності в межах, визначених пунктами 5 - 11 цього Порядку, встановлює міністерство або інший орган виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємства, або органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності.

4. Датою подання фінансової звітності для підприємства вважається день фактичної її передачі за належністю, а у разі надсилання її поштою - дата одержання адресатом звітності, зазначена на штемпелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата.

5. Квартальна фінансова звітність (крім зведеної та консолідованої) подається підприємствами органам, зазначеним у пункті 2, не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна - не пізніше 9 лютого наступного за звітним року.

Квартальна або річна фінансова звітність подається підприємствами органів державної податкової служби у строки, передбачені для подання декларації з податку на прибуток підприємств. { Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

{ Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 433 (433-2011-п) від 20.04.2011 }

6. Квартальна звітність подається розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів не пізніше ніж 15 числа місяця, що настає за звітним кварталом, а річна фінансова звітність - не пізніше ніж 22 січня року, що настає за звітним роком. { Абзац перший пункту 6 в редакції Постанови КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Розпорядники коштів державного і місцевих бюджетів подають квартальну та річну фінансову звітність за встановленими графіками органам Казначейства за місцем обслуговування. { Абзац другий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Фінансова звітність розпорядниками коштів державного і місцевих бюджетів подається розпорядникам вищого рівня з відміткою органів Казначейства про її відповідність даним обліку про виконання бюджетів. { Абзац третій пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

{ Пункт 6 в редакції Постанови КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006 }

7. Головні розпорядники коштів державного бюджету подають квартальну та річну зведену фінансову звітність Казначейству за встановленим ним графіком та Рахунковій палаті. { Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1543 (1543-2000-п) від 12.10.2000; в редакції Постанов КМ N 601 (601-2006-п) від 27.04.2006, N 29 (29-2013-п) від 16.01.2013 }

Органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління майном підприємств комунальної власності, подають зведену фінансову звітність про використання бюджетних коштів відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом, та щороку не пізніше 25 лютого наступного за звітним року.

8. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади подають зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств, які належать до сфери їх управління, а також зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у державній власності, Мінекономіки і Мінфіну щокварталу не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 15

квітня наступного за звітним року. Про диференційовані терміни подання цієї фінансової звітності повідомляє Мінфін.

Укоопспілка подає Мінфіну та Мінекономіки зведену фінансову звітність щодо споживчих товариств, їх спілок та всіх утворених ними підприємств у терміни, передбачені абзацом першим цього пункту.

Об'єднання підприємств, утворені на добровільних засадах, подають власну та зведену фінансову звітність, якщо це передбачено установчими документами, в порядку, визначеному абзацом першим цього пункту.

Об'єднання підприємств, утворені за рішенням Кабінету Міністрів України або центрального органу виконавчої влади, який здійснює управління майном підприємств, подають крім власної зведеної фінансової звітності відповідно Мінфіну та Мінекономіки або відповідному центральному органу виконавчої влади.

9. Органи місцевого самоврядування подають зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо всіх підприємств комунальної власності, а також зведену фінансову звітність про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають у комунальній власності, відповідним місцевим органам виконавчої влади щокварталу не пізніше 30 днів після закінчення звітного кварталу та щороку не пізніше 10 березня наступного за звітним року. Про диференційовані терміни подання цієї звітності повідомляють місцеві органи виконавчої влади.

10. У разі коли дата подання звітності випадає на неробочий день, термін подання переноситься на перший після вихідного робочий день.

11. Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції подають консолідовану фінансову звітність власникам (засновникам) у визначені ними терміни, але не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу та не пізніше 15 квітня наступного за звітним року. Підприємства, які складають консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, надсилають листом відповідну інформацію органам державної статистики у передбачені для подання такої звітності строки.

{ Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1223 (1223-2011-п) від 30.11.2011 }

12. Перед складанням річної фінансової звітності обов'язкове проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства.

Проведення інвентаризації також обов'язкове у разі:

передачі майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворення державного підприємства в акціонерне товариство;

зміни матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передачі справ);

встановлення фактів крадіжок або зловживань, зіпсуття цінностей, а також за приписом судово-слідчих органів;

пожежі, стихійного лиха або техногенної аварії;

ліквідації підприємства, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

Порядок проведення інвентаризації та врегулювання розбіжностей щодо фактичної наявності активів та зобов'язань з даними бухгалтерського обліку визначається Мінфіном.

Порядок та строки проведення інвентаризації бібліотечних фондів визначаються Мінфіном та МКТ. { Пункт 12 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ N 1047 (1047-2009-п) від 30.09.2009 }

Додаток до Порядку

*ДОВІДКА
про згоду надання даних з фінансової звітності
підприємства органам державної влади*

_____ дає згоду на надання
(найменування підприємства)

органами державної статистики даних з фінансової звітності за _____ органам
державної влади для виконання (період)адміністративних обов'язків та завдань, що належать
до їх компетенції, за умови, що

(найменування посади керівника)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

(Порядок доповнено додатком згідно з Постановою КМ N 384 (384-2005-п) від 26.05.2005)

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 28 лютого 2000 р. N 419

ПЕРЕЛІК
постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. N 250 (250-93-п) "Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (ЗП України, 1993 р., N 9, ст. 186).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 р. N 509 (509-93-п) "Про внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (ЗП України, 1993 р., N 11, ст. 251).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 1993 р. N 804 (804-93-п) "Про внесення змін до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (ЗП України, 1994 р., N 2, ст. 45).
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 березня 1994 р. N 175 (175-94-п) "Про внесення змін і доповнень до постанов Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. N 250 і від 19 вересня 1993 р. N 764" (ЗП України, 1994 р., N 7, ст. 176).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1995 р. N 307 (307-95-п) "Про внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (ЗП України, 1995 р., N 7, ст. 178).
6. Пункт 1 постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. N 951 (951-96-п) "Про внесення змін до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні" (ЗП України, 1996 р., N 16, ст. 449).
7. Пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1997 р. N 869 (869-97-п) "Про списання курсових різниць за операціями в іноземній валюті та внесення змін і доповнень до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. N 250" (Офіційний вісник України, 1997 р., число 33, с. 31).

Перелік Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

1. НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"
2. НП(С)БО 2 "Консолідована фінансова звітність"
3. П(С)БО 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах"
4. П(С)БО 7 "Основні засоби"
5. П(С)БО 8 "Нематеріальні активи"
6. П(С)БО 9 "Запаси"
7. П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість"
8. П(С)БО 11 "Зобов'язання"
9. П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції"
10. П(С)БО 13 "Фінансові інструменти"
11. П(С)БО 14 "Оренда"
12. П(С)БО 15 "Дохід"
13. П(С)БО 16 "Витрати"
14. П(С)БО 17 "Податок на прибуток"
15. П(С)БО 18 "Будівельні контракти"
16. П(С)БО 19 "Об'єднання підприємств"
17. П(С)БО 21 "Вплив змін валютних курсів"
18. П(С)БО 22 "Вплив інфляції"
19. П(С)БО 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін"
20. П(С)БО 24 "Прибуток на акцію"
21. П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"
22. П(С)БО 26 "Виплати працівникам"
23. П(С)БО 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність"
24. П(С)БО 28 "Зменшення корисності активів"
29. П(С)БО 29 "Фінансова звітність за сегментами"
25. П(С)БО 30 "Біологічні активи"
26. П(С)БО 31 "Фінансові витрати"
27. П(С)БО 32 "Інвестиційна нерухомість"
28. П(С)БО 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин"
29. П(С)БО 34 "Платіж на основі акцій"
30. П(С)БО 35 "Податкові різниці"

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Н А К А З

№ 69 від 11.08.94
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України

26 серпня 1994 року за № 202/412

**Про Інструкцію по інвентаризації основних засобів,
нематеріальних активів, товарно-матеріальних
цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків**

{ Із змінами, внесеними згідно з Наказами Мінфіну № 268 (з0601-97) від 05.12.97 № 115 (з0339-00) від 26.05.2000 № 731 (з1560-04) від 22.11.2004 № 353 (з0225-08) від 05.03.2008 № 832 (з0922-10) від 05.08.2010 № 1116 (з1263-11) від 08.09.2011 }

Відповідно до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 року № 250 (250-93-п), **Н А К А З У Ю:**

Затвердити Інструкцію по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків (додається).

Заступник Міністра

М.О. Гончарук

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства фінансів України
від 11 серпня 1994 р. N 69

ІНСТРУКЦІЯ
по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів,
товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів
та розрахунків

1. Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (996-14), для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, передбачено проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (далі - підприємство) незалежно від форм власності інвентаризації майна, коштів і фінансових зобов'язань. (Пункт 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінфіну N 115 (z0339-00) від 26.05.2000)

2. Відповідальність за організацію інвентаризації несе керівник підприємства, який повинен створити необхідні умови для її проведення у стислі строки, визначити об'єкти, кількість і строки проведення інвентаризації, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

3. Проведення інвентаризації є обов'язковим:

а) при передачі майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворенні державного підприємства в акціонерне товариство, а також в інших випадках, передбачених законодавством;

б) перед складанням річної бухгалтерської звітності, крім майна, цінностей, коштів і зобов'язань, інвентаризація яких проводилась не раніше 1 жовтня звітного року. Інвентаризація будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів основних фондів може проводитись один раз у три роки, а бібліотечних фондів - за рішенням керівника підприємства один раз на п'ять років або щорічно з охопленням інвентаризацією не менше 20 відсотків одиниць бібліотечного фонду з обов'язковим завершенням розпочатої інвентаризації цього майна в структурному підрозділі (у матеріально відповідальній особі) протягом тридцяти днів; { Підпункт "б" пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (z0922-10) від 05.08.2010 }

в) при зміні матеріально відповідальних осіб (на день прийому-передачі справ);

г) при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів);

д) за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу,

який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації. У цих випадках інвентаризація має розпочатися у термін, зазначений у належним чином оформленому документі зазначених органів, але не раніше дня отримання підприємством відповідного документа; { Підпункт "д" пункту 3 в редакції Наказу Міністерства фінансів N 1116 (з1263-11) від 08.09.2011 }

е) у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ);

е) при передачі підприємств та їх структурних підрозділів (на дату передачі).

Інвентаризація може не проводитися у разі передачі підприємств та їх структурних підрозділів в межах одного органу, до сфери управління якого входять ці підприємства;

ж) у разі ліквідації підприємства.

4. При колективній (бригадній) матеріальній відповідальності проведення інвентаризації обов'язково у разі зміни керівника колективу (бригадира), вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів, а також за вимогою хоча б одного члена колективу (бригади).

5. У випадках, коли проведення інвентаризації є обов'язковим, інвентаризації підлягають також майно і матеріальні цінності, що не належать підприємству, та облік яких ведеться на позабалансових рахунках.

6. У разі одержання відмови постачальника задовольнити претензію щодо недовантаження товарів або при одержанні від покупця претензії щодо недовантаження товарів проводиться вибіркова інвентаризація тих товарів, на які заявлені вказані претензії.

7. Основними завданнями інвентаризації є:

а) виявлення фактичної наявності основних фондів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, коштів, цінних паперів та інших грошових документів, а також обсягів незавершеного виробництва в натурі;

б) установлення лишку або нестачі цінностей і коштів шляхом зіставлення фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку;

в) виявлення товарно-матеріальних цінностей, які частково втратили свою первісну якість, застарілих фасонів і моделей, а також матеріальних цінностей та нематеріальних активів, що не використовуються;

г) перевірка дотримання умов та порядку збереження матеріальних та грошових цінностей, а також правил утримання та експлуатації основних фондів;

д) перевірка реальності вартості зарахованих на баланс основних фондів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, цінних паперів і фінансових вкладень, сум грошей у касах, на розрахунковому, валютному та інших рахунках в установах банків, грошей у дорозі, дебіторської і кредиторської заборгованості, незавершеного виробництва, витрат майбутніх

періодів, забезпечень та резервів наступних витрат і платежів. { Підпункт "д" пункту 7 із

змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

8. У разі проведення раптових інвентаризацій всі товарно-матеріальні цінності підготовляються до інвентаризації у присутності інвентаризаційної комісії, в інших випадках - завчасно. Вони повинні бути згруповані, розсортировані та розкладені за назвами, сортами, розмірами, у порядку, зручному для підрахунку.

9. Інвентаризація дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння проводиться відповідно до Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 6 квітня 1998 року N 84 (з0271-98), зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 28 квітня 1998 року за N 271/2711.

{ Пункт 9 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

10. Проведення інвентаризації у випадках, передбачених підпунктом "а" пункту 3 цієї Інструкції, та регулювання інвентаризаційних різниць здійснюється у порядку, встановленому Положенням про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), а також майна державних підприємств та організацій, яке передається в оренду (повертається після закінчення строку дії договору оренди або його розірвання), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 1993 р. N 158 (158-93-п).

{ Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

11. Проведення інвентаризації в інших випадках та регулювання інвентаризаційних різниць здійснюється в порядку, наведеному в пункті 10 цієї Інструкції, з урахуванням таких особливостей.

11.1. Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємствах, розпорядчим документом їх керівника створюються постійно діючі інвентаризаційні комісії у складі керівника структурних підрозділів, головного бухгалтера, які очолюються керівником підприємства або його заступником.

У разі проведення інвентаризації за судовим рішенням або на підставі належним чином оформленого документа органу, який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації, посадові особи відповідного органу (за їх згодою) можуть бути присутні при проведенні інвентаризації. { Підпункт 11.1 пункту 11 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 1116 (з1263-11) від 08.09.2011 }

11.2. На підприємствах, де через великий обсяг робіт проведення інвентаризації не може бути забезпечено однією комісією, для безпосереднього проведення інвентаризації у місцях збереження та виробництва розпорядчим документом керівника підприємства створюються

робочі інвентаризаційні комісії у складі інженера, технолога, механіка, виконавця робіт, товарознавця, економіста, бухгалтера та інших досвідчених працівників, які добре знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік. Робочі інвентаризаційні комісії очолюються представником керівника підприємства, який призначив інвентаризацію. Забороняється призначати головою робочої інвентаризаційної комісії у тих самих матеріально відповідальних осіб одного й того ж працівника два роки підряд. Інвентаризація проводиться повним складом інвентаризаційної комісії та у присутності матеріально відповідальної особи.

{ Підпункт 11.2 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

11.3. Постійно діючі інвентаризаційні комісії:

проводять профілактичну роботу по забезпеченню збереження цінностей, заслуховують на своїх засіданнях керівників структурних підрозділів з цього питання;

організують проведення інвентаризацій і здійснюють інструктаж членів робочих інвентаризаційних комісій;

здійснюють контрольні перевірки правильності проведення інвентаризацій, а також вибіркові інвентаризації товарно-матеріальних цінностей у місцях зберігання та переробки в міжінвентаризаційний період. Основними завданнями перевірок і вибірових інвентаризацій в міжінвентаризаційний період є здійснення контролю за збереженням цінностей, дотриманням матеріально відповідальними особами правил їх зберігання і ведення первинного обліку;

перевіряють правильність визначення інвентаризаційних різниць, обґрунтованість пропозицій щодо заліків пересортиці цінностей в усіх місцях їх збереження;

при встановленні серйозних порушень правил проведення інвентаризації та в інших випадках проводять за дорученням керівника підприємства повторні суцільні інвентаризації;

розглядають письмові пояснення осіб, які допустили нестачу чи псування цінностей або інші порушення, і свої пропозиції щодо регулювання виявлених нестач та втрат від псування цінностей, заліку внаслідок пересортиці відображають у протоколі. В протоколі мають бути наведені відомості про причини і про осіб, винних у нестачах, втратах і лишках та про вжиті до них заходи.

11.4 Робочі інвентаризаційні комісії:

здійснюють інвентаризацію майна, товарно-матеріальних цінностей, коштів, цінних паперів та інших грошових документів і незавершеного виробництва у місцях зберігання та виробництва;

разом з бухгалтерією підприємства беруть участь у визначенні результатів інвентаризації і розробляють пропозиції щодо заліку нестач і надлишків за пересортицею, а також списання нестач у межах норм природного убутку;

вносять пропозиції з питань упорядкування приймання, зберігання і відпуску товарно-матеріальних цінностей, поліпшенню обліку та контролю за їх зберіганням, а також реалізації непотрібних підприємству матеріальних цінностей і майна;

несуть відповідальність за своєчасність і додержання порядку проведення інвентаризацій відповідно до наказу керівника підприємства, за повноту і точність внесення до інвентаризаційних описів даних про фактичні залишки майна, матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, цінних паперів та заборгованості в розрахунках;

оформляють протокол із зазначенням у ньому стану складського господарства, результатів інвентаризації і висновків щодо них, пропозицій про залік нестач та лишків за пересортицею, списанню нестач в межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач і втрат від псування цінностей із зазначенням вжитих заходів щодо запобігання таким втратам і нестачам.

11.5. Якщо матеріально відповідальні особи виявляють після інвентаризації помилки в інвентаризаційних описах, вони повинні негайно (до відкриття складу, комори, відділу, секції тощо) заявити про це інвентаризаційній комісії, яка після перевірки вказаних фактів та їх підтвердження проводить виправлення помилок.

11.6. Контрольні перевірки інвентаризації повинні проводитись постійно діючою інвентаризаційною комісією з участю членів робочих інвентаризаційних комісій і матеріально відповідальних осіб після закінчення інвентаризації, але обов'язково до відкриття складу (комори, секції тощо), де проводилась інвентаризація. При цьому перевіряються з опису найбільш цінні матеріальні цінності та ті, що користуються підвищеним попитом.

При виявленні значних розходжень між даними інвентаризаційного опису і даними контрольної перевірки призначається новий склад робочої інвентаризаційної комісії для проведення повторної суцільної інвентаризації цінностей.

Керівник підприємства повинен терміново по доповіді постійно діючої інвентаризаційної комісії розглянути питання про відповідальність першого складу робочої інвентаризаційної комісії, яка допустила порушення при проведенні інвентаризації цінностей.

Результати контрольних перевірок інвентаризацій оформляються актом (додаток N 1). Реєстрацію проведених контрольних перевірок здійснює бухгалтерія у спеціальній книзі (додаток N 2).

11.7. В інвентаризаційних відомостях наводяться дані про дату придбання чи спорудження не відображених у бухгалтерському обліку основних засобів. При інвентаризації перевіряється наявність документів на земельні ділянки, водоймища та інші об'єкти природних ресурсів, що підтверджують право власності підприємства на них. При виявленні придатних для використання об'єктів основних засобів, залишкова вартість яких дорівнює нулю, постійно

діючою (робочою) інвентаризаційною комісією оформлюється пропозиція про визначення їх справедливої та ліквідаційної вартості. (Абзац перший підпункту 11.7 пункту 11 із змінами згідно з Наказом Мінфіну N 731 (z1560-04) від 22.11.2004)

При перевірці фактичної наявності цінних паперів установлюються правильність їх оформлення, реальність вартості відображених у балансі підприємства цінних паперів, повнота і своєчасність відображення в бухгалтерському обліку доходів з фінансових інвестицій.

Інвентаризація цінних паперів проводиться за окремими емітентами із зазначенням назви, серії, номера, номінальної і балансової вартості, термінів їх погашення.

Інвентаризація цінних паперів, переданих підприємством на зберігання спеціальним організаціям (депозитарій, банк), полягає у звірванні залишків, відображених на відповідних рахунках бухгалтерського обліку підприємства, з даними виписок спеціальних організацій.

(Підпункт 11.7 пункту 11 в редакції Наказу Мінфіну N 115 (z0339-00) від 26.05.2000)

11.8. При інвентаризації товарно-матеріальних цінностей:

а) їх переважування, обмір, підрахунок проводиться у порядку розміщення цінностей у даному приміщенні, не допускаючи безладного переходу комісії від одного виду цінностей до іншого.

При зберіганні товарно-матеріальних цінностей в різних ізольованих приміщеннях у однієї матеріально відповідальної особи інвентаризація проводиться послідовно за місцями зберігання. Після перевірки цінностей вхід до приміщення опломбується і комісія переходить у наступне приміщення;

б) інвентаризаційні описи складаються окремо на товарно-матеріальні цінності, що знаходяться в дорозі, не оплачені у строк покупцями відвантажені товари і цінності, та на ті, що перебувають на складах інших підприємств (на відповідальному зберіганні, на комісії, у переробці);

в) кількість цінностей і товарів, що зберігаються в непошкодженій упаковці постачальника, може визначатися на підставі документів при обов'язковій перевірці в натурі частини вказаних цінностей;

г) на прибуткових документах на товарно-матеріальні цінності, що надійшли на об'єкт і прийняті під час його інвентаризації матеріально відповідальною особою у присутності членів інвентаризаційної комісії за підписом її голови робиться відмітка "після інвентаризації" з посиланням на дату опису, де записані ці цінності;

д) на видаткових документах про товарно-матеріальні цінності, які відпущені зі складу під час інвентаризації з дозволу керівника підприємства і головного бухгалтера у присутності членів інвентаризаційної комісії за підписом її голови, робиться відмітка, та вони заносяться до окремого опису в порядку, аналогічному для цінностей, що надійшли під час інвентаризації;

е) допускається складання групових інвентаризаційних описів малоцінних та швидкозношуваних предметів, виданих в індивідуальне користування працівників, із зазначенням у них відповідальних за ці предмети осіб (на яких ведуться особові картки) з їх розпискою в опису.

При інвентаризації бібліотечних фондів: { Підпункт 11.8 пункту 11 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

а) інвентаризаційною комісією визначається спосіб проведення інвентаризації; виявляються помилки, допущені при шифруванні документів, розстановці фонду, оформленні видачі документів користувачам, а також встановлюється заборгованість користувачів перед бібліотекою, виявляються дублетні документи, документи, що не відповідають профілю комплектування фонду підрозділу чи бібліотеки в цілому, та документи, що потребують ремонту, оправи тощо; { Підпункт 11.8 пункту 11 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

б) у разі встановлення факту відсутності документа проводиться його розшук у строк, визначений правилами користування бібліотекою щодо користування документом читачем, але не більше тридцяти днів. { Підпункт 11.8 пункту 11 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

11.9. При інвентаризації незавершеного виробництва, незавершеного капітального будівництва і незавершеного ремонту:

а) в інвентаризаційних описах вказується найменування заділу, стадія або ступінь їх готовності, кількість або обсяг робіт;

б) сировина, матеріали і покупні напівфабрикати, що перебувають біля робочих місць і не піддавались обробці, до опису незавершеного виробництва не включаються, а фіксуються в описах матеріальних цінностей або в окремих описах;

в) кількість сировини і матеріалів, що входять до складу неоднорідної маси або суміші в незавершеному виробництві, визначається технічними розрахунками у порядку, передбаченому галузевими інструкціями з питань планування, обліку і калькулювання собівартості продукції;

г) інвентаризаційна комісія повинна перевірити чи не значиться у складі незавершеного капітального будівництва устаткування, що передане до монтажу, а фактично не розпочате монтажем, а також стан об'єктів, що законсервовані, і будівництво яких тимчасово припинено, виявити причини і підстави для їх консервації;

д) на збудовані об'єкти, що фактично введені в дію повністю або частково, але прийняття і введення в дію яких не оформлено належними документами, а також на завершені, але з якихось причин не введені в дію об'єкти в окремих інвентаризаційних актах вказуються причини затримки оформлення здачі в експлуатацію вказаних об'єктів.

11.10. Інвентаризація витрат майбутніх періодів, забезпечень та резервів майбутніх витрат і платежів полягає в перевірці обґрунтованості залишку вказаних сум на дату інвентаризації, відповідності затвердженому розпорядчим документом керівника підприємства переліку створюваних забезпечень та резервів, для чого: { Абзац перший підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

а) залишок забезпечення на оплату відпусток, включаючи відрахування на державне соціальне страхування з цих сум, станом на кінець звітного року визначається за розрахунком, який базується на кількості днів невикористаної працівниками підприємства щорічної відпустки та середньоденної оплати праці працівників.

Середньоденна оплата праці визначається відповідно до законодавства. { Абзац другий підпункту "а" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінфіну N 115 (з0339-00) від 26.05.2000; в редакції Наказу Міністерства фінансів N 353 (з0225-08) від 05.03.2008 }

{ Абзац третій підпункту "а" підпункту 11.10 пункту 11 виключено на підставі Наказу Міністерства фінансів N 1116 (з1263-11) від 08.09.2011 }

{ Підпункт "а" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

б) при інвентаризації забезпечення на виплату передбаченої законодавством винагороди за вислугу років уточнюється розмір забезпечення, який не повинен перевищувати суми нарахованої винагороди, і підлягає віднесенню на витрати виробництва і обігу; { Підпункт "б" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

в) до суми забезпечень на оплату відпусток і винагороди за вислугу років додаються відрахування за встановленими нормативами на державне соціальне страхування з цих сум;

{ Підпункт "в" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

г) інвентаризація страхового резерву небанківської фінансової установи, що створюється для покриття ризиків неповернення основного боргу за кредитами, полягає в обґрунтуванні відповідності залишку вказаного резерву граничному розміру такого резерву на дату інвентаризації, який обчислюється за Методикою формування небанківськими фінансовими установами резерву для покриття ризиків неповернення основного боргу за кредитами, гарантіями, поруками, придбаними цінними паперами, іншими видами заборгованості, визнаними нестандартними, затвердженою розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 4 червня 2004 року N 912 (з0782-04), зареєстрованою в

Міністерстві юстиції України 24 червня 2004 року за N 782/9381; (Підпункт "г" пункту 11.10 в редакції Наказу Мінфіну N 268 (z0601-97) від 05.12.97; із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (z0922-10) від 05.08.2010)

д) залишку забезпечення на виробничі затрати для підготовчих робіт на підприємствах промисловості з сезонним виробництвом на кінець року не повинно бути. При складанні річного звіту затрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням виробництва, які були включені до собівартості продукції у кошторисно-нормалізованому порядку, що визначається галузевими інструкціями з планування, обліку і калькулювання собівартості, повинні бути приведені у відповідність з фактичними витратами на утримання та експлуатацію устаткування, загальновиробничими і загальногосподарськими витратами;

{ Підпункт "д" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (z0922-10) від 05.08.2010 }

е) інвентаризаційна комісія за документами встановлює і включає до опису суму, що підлягає відображенню на рахунку обліку витрат майбутніх періодів і резерву сумнівних боргів. (Підпункт "е" підпункту 11.10 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінфіну N 115 (z0339-00) від 26.05.2000)

(Абзац другий підпункту "е" пункту 11.10 виключено на підставі Наказу Мінфіну N 268 (z0601-97) від 05.12.97)

е) перевірка правильності визначення залишку інших видів резервів на кінець року проводиться відповідно до галузевих вказівок, погоджених з Міністерством фінансів України.

11.11. При інвентаризації розрахунків:

а) всім дебіторам підприємства-кредитори повинні передати виписки про їх заборгованість, які пред'являються інвентаризаційній комісії для підтвердження реальності заборгованості. Підприємства-дебітори зобов'язані протягом десяти днів з дня отримання виписок підтвердити заборгованість або заявити свої заперечення;

б) на суми заборгованості постачальників з невідфактурованих поставок після їх перевірки бухгалтерія повинна зажадати від постачальників розрахунково-платіжні документи. Постачальники зобов'язані подати покупцям такі документи або повідомити причини щодо їх неподання чи про відсутність такої заборгованості;

в) на рахунках обліку розрахунків з покупцями і замовниками, постачальниками і підрядчиками, іншими дебіторами і кредиторами повинні залишатися виключно погоджені суми.

В окремих випадках, коли до кінця звітного періоду розбіжності не усунені або залишились не з'ясованими, розрахунки з дебіторами і кредиторами відображаються кожною стороною у своєму балансі в сумах, що впливають із записів у бухгалтерському обліку і

визначаються нею правильними.

Зацікавлена сторона зобов'язана передати матеріали про розбіжності на вирішення відповідних органів;

г) суми за розрахунками з установами банків, фінансовими і податковими органами повинні бути погоджені з ними. Залишення в обліку неурегульованих сум за цими розрахунками не допускається;

д) до акта інвентаризації розрахунків додається довідка про дебіторську і кредиторську заборгованість, щодо якої термін позовної давності минув, із зазначенням осіб, винних у минуванні терміну позовної давності дебіторської заборгованості, а також назви і адреси дебіторів або кредиторів, суми, причини, дати і підстави виникнення заборгованості.

11.12. При регулюванні інвентаризаційних різниць:

а) взаємний залік лишків і нестач внаслідок пересортиці може бути допущено тільки щодо товарно-матеріальних цінностей однакового найменування і в тотожній кількості за умови, що лишки і нестачі утворились за один і той же період, що перевіряється, та однієї і тієї ж особи, яка перевіряється.

Органи державного управління, до відання яких відносяться підприємства, можуть установлювати порядок, коли такий залік може бути допущений стосовно однієї і тієї ж групи товарно-матеріальних цінностей, якщо цінності, що входять до її складу, мають схожість за зовнішнім виглядом або упаковані в однакову тару (при відпуску їх без розпаковки тари);

б) у разі, коли при заліку нестач лишками при пересортиці вартість цінностей, що виявились у нестачі, більше вартості цінностей, що виявились у надлишку, різниця вартості повинна бути віднесена на винних осіб.

Якщо конкретні винуватці пересортиці не встановлені, то сумові різниці розглядаються як нестачі цінностей понад норми природного убутку з віднесенням їх до складу інших витрат операційної діяльності. За такими сумовими різницями в протоколах інвентаризаційної комісії повинні бути наведені вичерпні пояснення причин, за якими різниці не можуть бути віднесені на винних осіб. { Абзац другий підпункту "б" підпункту 11.12 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 353 (з0225-08) від 05.03.2008 }

Перевищення вартості цінностей, що виявились у надлишку, проти вартості цінностей, що виявились у нестачі при пересортиці, відноситься на збільшення даних обліку відповідних матеріальних цінностей та інших операційних доходів; { Абзац третій підпункту "б" підпункту 11.12 пункту 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 353 (з0225-08) від 05.03.2008 }

в) протокол інвентаризаційної комісії повинен бути у 5-денний термін розглянутий і затверджений керівником підприємства;

г) затверджені результати інвентаризації відображаються в бухгалтерському обліку підприємства в тому місяці, в якому закінчена інвентаризація, але не пізніше грудня місяця звітного року.

Розмір збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається відповідно до Закону України "Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостатчею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей" (217/95-ВР) та Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 року N 116 (116-96-п). { Підпункт 11.12 пункту 11 доповнено абзацом згідно з Наказом Міністерства фінансів N 832 (з0922-10) від 05.08.2010 }

12. У примітках до фінансової звітності наводяться відомості про результати проведених у звітному році інвентаризацій за формою, що наведена у додатку N 3. (Пункт 12 із змінами, внесеними згідно з Наказом Мінфіну N 115 (з0339-00) від 26.05.2000)

13. Міністерства і відомства України можуть, враховуючи галузеві особливості, розробляти вказівки по застосуванню цієї Інструкції.

ПЛАН
рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і
господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Кореспондують	
Код	Назва	Код	Назва	з кредитом	з дебетом
Клас 1. Необоротні активи					
10	Основні засоби	100	Інвестиційна нерухомість	13,15,18,37,41, 42, 46, 47,48,53, 64,74	13,18,28, 42,85, 94, 97, 99
		101	Земельні ділянки		
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель		
		103	Будинки та споруди		
		104	Машини та обладнання		
		105	Транспортні засоби		
		106	Інструменти, прилади та інвентар		
		107	Тварини		
		108	Багаторічні насадження		
		109	Інші основні засоби		
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди	13,15,18,23, 37, 41,42,46,48,53, 64,74	13,18,28,39,42, 85,94,97,99
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи		
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди		
		114	Природні ресурси		
		115	Інвентарна тара		
		116	Предмети прокату		
		117	Інші необоротні матеріальні активи		
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	13,14,15,18,37, 41,42,46,48,53, 74	13,18,28,42, 85, 94,97,99
		122	Права користування майном		
		123	Права на комерційні позначення		
		124	Права на об'єкти промислової власності		
		125	Авторське право та суміжні з ним права		
		126	Виключено		
		127	Інші нематеріальні активи		
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів	10,11,12,16,42, 74	10,11,12,15,16, 23,39,42,83,91, 92,93,94,99
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів		
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів		
		134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів		
		135	Знос інвестиційної нерухомості		
14	Довгострокові	141	Інвестиції пов'язаним	14,18,19,30,31	12,14,19,28,30

	фінансові інвестиції		сторонам за методом обліку участі в капіталі	35,37,41,42, 46 50,60, 64,68,72 73,74	31,35,37,42,60, 68,85,96,97,99
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам		
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам		
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	13,20,21,22,23 28,30,31,33,37 39,41,42,46,47 48,50,53,60,63 64,65,66,68,74,95	10,11,12,16,28,30, 31,42,48,50, 60,64,85,97,99
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів		
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів		
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів		
		155	Придбання (виращування) довгострокових біологічних активів		
16	Довгострокові біологічні активи	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	13,15,18,37,41, 42,46,48,53,71, 74	13,18,21,28, 42, 85,94,97,99
		162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю		
		163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю		
		164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю		
		165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю		
		166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю		
17	Відстрочені податкові активи		За видами відстрочених податкових активів	54,64.98	54,64,85,98,99
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	10,11,12,31,33, 35,37,69,70,73, 74	10,11,12,14,28, 30, 31,33,35,37, 85,97,99
		182	Довгострокові векселі одержані		
		183	Інша дебіторська заборгованість		
		184	Інші необоротні активи		
19	Гудвіл	191	Гудвіл при придбанні	14,37,68,74	14,37,45,68,97, 99
		192	Виключено		
		193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)		
Клас 2. Запаси					

20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали	20,23,24,26,27, 28,37,41,42,46, 48,63,64,68,71, 74	15,20,23,24,28, 37,39,42,47,80, 84,85,91,92,93, 94,99
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби		
		203	Паливо		
		204	Тара й тарні матеріали		
		205	Будівельні матеріали		
		206	Матеріали, передані в переробку		
		207	Запасні частини		
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення		
		209	Інші матеріали		
21	Поточні біологічні активи	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	21,23, 37,41,42, 46,48,63,64,68, 71,74	15,21,23,28,37, 80,84,85,90,94, 99
		212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю		
		213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю		
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		За видами предметів	23,24,26,37,41, 42,46,48,63,64, 68,71,74	15,23,28,37,39, 42,80,84,85,91, 92,93,94,99
23	Виробництво		За видами виробництва	13,20,21,22,23 24,25,26,27,28 37,39,47,63,64, 65,66,68,71,80 81,82,83,84,91 95	11,15,20,21,22, 23,24,25,26,27, 28,37,47,79,80, 84,85,90,91,92, 93,94,97,99
24	Брак у виробництві		За видами продукції	20,23,25,63,65, 66,68	20,22,23,37,47, 63,66,80,84,85, 94,99
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів	23,37,42,71	23,24,26,27,28, 37,47,80,84,85, 93,94,99
26	Готова продукція		За видами готової продукції	23,25,37,42,71	20,22,23, 28, 37, 79,80,84,85,90, 92,93,94,99
27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції	23,25,37,42,71	20,23,28,37,80, 84,85,90,92,93, 94,99
28	Товари	281	Товари на складі	10,11,12,14,15, 16,18,20,21,22, 23,25,26,27,28, 37,41,42,46, 63, 64,68,71,74	15,20,23,28,37, 42,80,84,85,90, 92,93,94,99
	282	Товари в торгівлі			
	283	Товари на комісії			
	284	Тара під товарами			
	285	Торгова націнка			
	286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу			
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи					
30	Каса	301	Каса в національній валюті	14,15,18,30,31,	14,15,30,31,33,

		302	Каса в іноземній валюті	34,36,37,41,42, 45,46,48,50,52, 55,60,63,66,68, 69,70,71,73,74, 75,76	35,36,37,39,41, 45,46,47,48,50, 51,52,53,55,60, 61,62,63,65,66, 67,68,69,76,84, 85,90,91,92,93, 94,95,97,99
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті	14,15,18,30,31, 33,34,35,36,37, 41,42,45,46,48, 50,52,55,60,63, 64,65,66,68,69, 70,71,73,74,75, 76	14,15,18, 30, 31, 33,35,36,37,39, 41,45,46,47,48, 50,51,52,53,55, 60,61,62,63,64, 65,66,67,68,69, 76,84,85,90,91, 92,93,94,95,97,99
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті		
		313	Інші рахунки в банку в національній валюті		
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті		
33	Інші кошти	331	Грошові документи в національній валюті	18,30,31,37,50, 60,68,70,71	15,18,31,37,50, 60,66,68,84,85, 92,93,94,99
		332	Грошові документи в іноземній валюті		
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті		
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті		
		335	Електронні гроші		
34	Короткострокові векселі одержані	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	36,37,70,71,73, 74	30, 31,45,50,60, 63,64,68,84,85, 94,97,99
		342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті		
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	14,18,30,31,36 37,41,42,46,50 60,64,68,73,74	14,18,31,42,85, 97,99
		352	Інші поточні фінансові інвестиції		
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	30,31,48,64,70 71,76	30,31,34,35,37, 38,50,51,60,62, 63,64,65,68,70, 76,84,85,90,93, 94,99
		362	Розрахунки з іноземними покупцями		
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ		
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами	14,18,19,20,21, 22,23,24,25,26, 27,28, 30,31,33,36,39,48,50,60, 64,68,69,70,71, 73,74,75	10,11,12,14,15, 18,19,20,21,22,23,25,26, 27,28,30,31,33,34,35, 39,48,50,51,60, 61,62,63,64,65, 66,67,68,80,84, 85,91,92,93,94, 99
		372	Розрахунки з підзвітними особами		
		373	Розрахунки за нарахованими доходами		
		374	Розрахунки за претензіями		
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків		
		376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок		
		377	Розрахунки з іншими дебіторами		

		378	Розрахунки з державними цільовими фондами		
38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами	36,71	84,94
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат	11,13,20,22, 30, 31,37,47,63,64, 65,66,68	15,23,37,84,85, 91,92,93,94,99
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань					
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	401	Статутний капітал	30,31,42,44,45, 46,47	10,11,12,14,15,16,20,21, 22,28,30,31,35, 41,42,43,44,46,50, 60,63,66,67,68
		402	Пайовий капітал		
		403	Інший зареєстрований капітал		
		404	Внести незареєстрованого статутного капіталу до		
41	Капітал у дооцінках	411	Дооцінка (уцінка) основних засобів	10,11,12,13,14,15,35, 40,44,45	10,11,12,13,14,15, 35,42
		412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів		
		413	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів		
		414	Інший капітал у дооцінках		
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід	10,11,12,13,14, 15,16,20,22,28, 35,40,41,43,44, 45,46, 54, 64,74	10,11,12,13,14, 15,16,20,21,22, 25,26,27,28, 30, 31,35,44,46,48
		422	Інший вкладений капітал		
		423	Накопичені курсові різниці		
		424	Безоплатно одержані необоротні активи		
		425	Інший додатковий капітал		
43	Резервний капітал		За видами капіталу	40,44	42,44
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений	40,41,42,43,44, 45,67,68,79	41,42,43,44,45, 79
		442	Непокриті збитки		
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді		
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції	30, 31,34,44,50, 52,60,62	30, 31, 40,42,44,46
		452	Вилучені вклади й паї		
		453	Інший вилучений капітал		
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу	30, 31,40,42,45, 74	10,11,12,14,15, 16,20,21,22,28, 30, 31,35,40,42, 50,51,52,60,62, 63,64,66,67,68,97
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток	20,23,24,25, 30, 31,63,65,66,68, 71	10,15,23,39,68, 81,82,84,90,91, 92,93,94
		472	Додаткове пенсійне забезпечення		
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань		
		474	Забезпечення інших витрат і платежів		
		475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)		

		476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї		
		477	Забезпечення матеріального заохочення		
		478	Забезпечення відновлення земельних ділянок		
48	Цільове фінансування і цільові надходження	481	Кошти, вивільнені від оподаткування	15, 30, 31,37,42, 50,60,64,66,69, 71,74	10,11,12,15,16, 20,21,22,30,31, 36,37,50,60,63, 64,68
		482	Кошти з бюджету та державних цільових фондів		
		483	Благодійна допомога		
		484	Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень		
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	49,70,71	49,70,94
		492	Резерви із страхування життя		
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах		
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя		
		495	Результат зміни технічних резервів		
		496	Результат зміни резервів із страхування життя		
Клас 5. Довгострокові зобов'язання					
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	15,30,31,33,34, 36,37,41,46,48, 50,52,55,60,61, 68,71,73,74,75	14,15,30,31,33, 35,37,45,48,50, 51,52,53,60,61, 62,63,64,65,68, 84,85,91,92,93, 94,95,99
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті		
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті		
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті		
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті		
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті		
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	30, 31,36,37,46, 50,60,61,74	63, 64, 65,68,84, 94,95
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті		
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	30,31,46,50,52, 61,73,74	30,31,45,50,52, 63,68,95
		522	Премія за випущеними облігаціями		
		523	Дисконт за випущеними облігаціями		
53	Довгострокові	531	Зобов'язання з фінансової	30, 31,50,60,61, 74	10,11,12,15,16, 64,95

	зобов'язання з оренди		оренди		
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів		
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	17,64,98	17,42,64,85,98
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань	30, 31,61,74	30,31,50,60,63, 64,65,68
Клас 6. Поточні зобов'язання					
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	14,15,30,31,33 34,36,37,41,46 48,50,55,60,68 71,73,75	14,15,30,31,33, 35,37,45,48,50, 51,53,60,61,62, 63,64,65,68,84, 91,92,93,94,95,99
		602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті		
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті		
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті		
		605	Прострочені позики в національній валюті		
		606	Прострочені позики в іноземній валюті		
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	30,31,37,50,60 62,64,71	50,51,52,53,55
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті		
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	30, 31,36,37,46, 50,60,64,71	45,61,63,64, 65, 68,84,94
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті		
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	24,30,31,34,36, 37,41,46,48,50, 51,52,55,60,62, 64,68,70,71,74	15,20,21,22,23, 24,28,30,31,39, 47,64,68,70,80, 84,85,90,91,92, 93,94,99
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками		
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ		
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками	15,17,31,34,36, 37,46,48,50,51, 53,54,55,60,62, 63,64,65,68,74, 98,99	10,11,14,15,17,20 21,22,23,28,31,35, 36,37,39,42,48,54, 61,62,63,64,65,66, 67,68,70,71,74,84, 85,91,92,93,94,95, 97,98
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами		
		643	Податкові зобов'язання		
		644	Податковий кредит		
65	Розрахунки за страхування	651	За пенсійним забезпеченням	30, 31,36,37,50, 51,55,60,62,64, 66,68,74	15,23,24,31,39, 47,64,66,68,82, 84,85,91,92,93, 94,97,99
		652	За соціальним страхуванням		
		653	За страхуванням на		

			випадок безробіття		
		654	За індивідуальним страхуванням		
		655	За страхуванням майна		
66	Розрахунки за виплатами працівникам	661	Розрахунки за заробітною платою	24,30,31,33,37, 41,46,64,65,66, 68,70,71	15,23,24,30,31, 39,47,48,65,66, 81,85,91,92,93, 94,97,99
		662	Розрахунки з депонентами		
		663	Розрахунки за іншими виплатами		
67	Розрахунки з учасниками	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	30,31,37,40,41, 46,64,70,71,73,74	40,41,44
		672	Розрахунки за іншими виплатами		
68	Розрахунки за іншими операціями	680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	14,19,30,31,33, 34,36,37,41,46, 47,48,50,51,52, 55,60,62,63,64, 65,70,71,73,74	14,15,19,20,21, 22,23,24,28,30, 31,33,35,37,39, 44,47,50,60,63, 64,65,66,70,80, 84,85,91,92,93, 94,95,97,99
		681	Розрахунки за авансами одержаними		
		682	Внутрішні розрахунки		
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки		
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками		
		685	Розрахунки з іншими кредиторами		
69	Доходи майбутніх періодів		За видами доходів	30, 31,70,74	18, 30, 31,37,48
Клас 7. Доходи і результати діяльності					
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції	36,49,63,64,68, 70,76,79	18,30,31,33,34, 36,37,49,63,66, 67,68,69,70,76, 79
		702	Дохід від реалізації товарів		
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг		
		704	Вирахування з доходу		
		705	Перестрахування		
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	64,79	16,20,21,22,23, 25,26,27,28,30, 31,33,34,36,37, 38,47,48,49,50, 60,61,62,63,66, 67,68
		711	Дохід від реалізації іноземної валюти		
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів		
		713	Дохід від операційної оренди активів		
		714	Дохід від операційної курсової різниці		
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки		
		716	Відшкодування раніше списаних активів		
		717	Дохід від списання кредиторської		

			заборгованості		
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів		
		719	Інші доходи від операційної діяльності		
72	Дохід від участі в капіталі	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	79	14
		722	Дохід від спільної діяльності		
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства		
73	Інші фінансові доходи	731	Дивіденди одержані	79	14,18,30,31,34, 35,37,50,52,60, 67,68
		732	Відсотки одержані		
		733	Інші доходи від фінансових операцій		
74	Інші доходи	741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	64,79	10,11,12,13,14, 15,16,18,19,20, 21,22,28, 30, 31, 34,35,37,42,46, 48,50,51,52,53, 55,63,64,65,67, 68,69
		742	Дохід від відновлення корисності активів		
		743	Дохід від реалізації майнових комплексів		
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці		
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів		
		746	Інші доходи від звичайної діяльності		
75	Надзвичайні доходи	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій	79	30, 31,37,50,60
		752	Інші надзвичайні доходи		
76	Страхові платежі		За видами страхування	30, 31,36,70	30, 31,36,70
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності	23,26,44,70,80, 81,82,83,84,85, 90,92,93,94,95, 96,97,98,99	44,70,71,72,73, 74,75,98
		792	Результат фінансових операцій		
		793	Результат іншої звичайної діяльності		
		794	Результат надзвичайних подій		
Клас 9. Витрати діяльності					
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції	21,23,26,27,28, 30, 31,36,47,63, 91	79
		902	Собівартість реалізованих товарів		
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг		
		904	Страхові виплати		
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат	13,20,22,23,30, 31,37,39, 47,50, 60,63,64,65,66, 68,80,81,82,83, 84	23,90
92	Адміністративні витрати		За видами витрат	13,20,22,23,26, 27,28, 30, 31, 33, 37,39, 47,50,60,	79

				63,64,65,66,68, 80,81,82,83,84	
93	Витрати на збут		За видами витрат	13,20,22,23, 25, 26,27,28, 30,31, 33,36,37,39,47, 50,60, 63,64,65, 66,68,80,81,82, 83,84	79
94	Інші витрати операційної діяльності	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	10,11,12,13,16, 20,21,22,23,24 25,26,27,28, 30 31, 33,34,36,37 38,39,47,49,50 51,60,62,63,64 65,66,68,80,81 82,83,84	79
		941	Витрати на дослідження і розробки		
		942	Собівартість реалізованої іноземної валюти		
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів		
		944	Сумнівні та безнадійні борги		
		945	Втрати від операційної курсової різниці		
		946	Втрати від знецінення запасів		
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей		
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки		
		949	Інші витрати операційної діяльності		
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	30,31,50,51,52, 53,60,64,68	15,23,79
		952	Інші фінансові витрати		
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	14	79
		962	Втрати від спільної діяльності		
		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства		
97	Інші витрати	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	10,11,12,14,15, 16,18,19,23, 30, 31,34,35,46,64, 65,66,68	79
		972	Втрати від зменшення корисності активів		
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць		
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій		
		976	Списання необоротних активів		
		977	Інші витрати звичайної діяльності		
98	Податок на прибуток	981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	17,54,64,79	17,54,64,79
		982	Податок на прибуток від надзвичайних подій		

99	Надзвичайні витрати	991	Втрати від стихійного пиха	10,11,12,13,14, 15,16,17,18,19, 20,21,22,23,24, 25,26,27,28, 30, 31,33,34,35,36, 37,39,50,60,63, 65,66,68	64,79
		992	Втрати від техногенних катастроф і аварій		
		993	Інші надзвичайні витрати		
Клас 0. Позабалансові рахунки					
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів	—	—
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу	—	—
		022	Матеріали, прийняті для переробки	—	—
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні	—	—
		024	Товари, прийняті на комісію	—	—
		025	Майно в довірчому управлінні	—	—
03	Контрактні зобов'язання		За видами зобов'язань	—	—
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи	—	—
		042	Непередбачені зобов'язання	—	—
05	Гарантії та забезпечення надані		За видами гарантій та забезпечень наданих	—	—
06	Гарантії та забезпечення отримані		За видами гарантій та забезпечень отриманих	—	—
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість	—	—
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей	—	—
08	Бланки суворого обліку		За видами бланків	—	—
09	Амортизаційні відрахування		За напрямками використання амортизацій	—	—

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

27.06.2013 № 628

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
19 липня 2013 р. за № 1223/23755**

Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»

Відповідно до статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства фінансів України від 30 липня 1999 року № 176 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 12 серпня 1999 року за № 553/3846 (із змінами).

3. Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку (Чмерук М.О.) в установленому порядку забезпечити:

подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;
оприлюднення цього наказу.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Мярковського А.І.

Міністр

Ю. Колобов

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

27.06.2013 № 628

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

19 липня 2013 р. за № 1223/23755

**НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ (СТАНДАРТ)
бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»**

I. Загальні положення

1. Це Національне положення (стандарт) визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності.

2. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються групою юридичних осіб (далі - група підприємств), яка складається з материнського (холдингового)

підприємства та дочірніх підприємств (крім групи підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, або групи підприємств, у якій материнське (холдингове) підприємство складає фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

3. Це Національне положення (стандарт) не поширюється на програми виплат після закінчення трудової діяльності або інші довгострокові програми виплат працівникам, які регулюються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28 жовтня 2003 року № 601, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2003 року за № 1025/8346 (із змінами).

4. Терміни, що використовуються в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, мають такі значення:

владні повноваження - повноваження, обсяг яких надає можливість підприємству-інвестору, як правило, одноосібно управляти найбільш значущими видами діяльності, які суттєво впливають на формування фінансового результату підприємства, яке є об'єктом інвестицій, зокрема через формування уповноваженого органу управління, визначення фінансової, інвестиційної і комерційної політики, та контроль за їх реалізацією;

внутрішньогрупові операції - операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи;

внутрішньогрупове сальдо - сальдо дебіторської заборгованості та зобов'язань на дату балансу, яке утворилося внаслідок внутрішньогрупових операцій;

група - материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства;

неконтрольована частка - частина чистого прибутку (збитку), сукупного доходу та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства);

нереалізовані прибутки та збитки від внутрішньогрупових операцій - прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості активів підприємства;

права захисту інтересів інвесторів - повноваження, обмежений обсяг яких дає підприємству-інвестору лише можливість захистити свої права та інтереси стосовно підприємства, яке є об'єктом інвестицій, без надання можливості управляти найбільш значущими видами діяльності.

5. Консолідовану фінансову звітність подає материнське підприємство.

6. Материнське підприємство не подає консолідовану фінансову звітність за наявності всіх таких умов:

1) якщо воно є дочірнім підприємством іншого підприємства (повністю або частково належить іншому підприємству);

2) власники неконтрольованої частки поінформовані про це і не заперечують;

3) якщо воно не є емітентом цінних паперів;

4) якщо його материнське підприємство складає консолідовану фінансову звітність, яка є загальнодоступною.

7. До консолідованої фінансової звітності включають показники фінансової звітності материнського підприємства та всіх дочірніх підприємств.

Дочірнє підприємство вважається контрольованим з боку материнського підприємства за наявності всіх таких умов:

1) материнське підприємство має владні повноваження щодо дочірнього підприємства;

2) результати діяльності дочірнього підприємства безпосередньо призводитимуть до змін у складі і вартості активів, зобов'язань, власного капіталу материнського підприємства;

3) материнське підприємство має фактичну можливість для здійснення владних повноважень.

Наявність прав захисту інтересів інвестора не є ознакою контролю.

Приклади владних повноважень, ознак наявності владних повноважень у підприємства-інвестора, найбільш значущих видів діяльності, прав захисту інтересів інвесторів наведені в додатку до цього Національного положення (стандарту).

8. У разі якщо дочірнє підприємство перестає бути контрольованим, материнське підприємство:

1) не включає показників такого дочірнього підприємства до консолідованої фінансової звітності;

2) визнає фінансові інвестиції в дочірнє підприємство за справедливою вартістю та відображає їх, а також будь-яку дебіторську заборгованість та зобов'язання у розрахунках з дочірнім підприємством згідно з відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;

3) припиняє визнавати інший сукупний дохід, пов'язаний з таким дочірнім підприємством, у порядку, передбаченому відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку для вибуття активів та зобов'язань;

4) визнає доходи і витрати, пов'язані з втратою контролю.

II. Порядок складання консолідованої фінансової звітності

1. Фінансова звітність материнського підприємства та його дочірніх підприємств, що використовується при складанні консолідованої фінансової звітності, складається за той самий звітний період і на ту саму дату балансу.

2. Консолідовану фінансову звітність складають з фінансової звітності групи підприємств з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій та інших подій за схожих обставин. Якщо при складанні консолідованої фінансової звітності неможливо застосувати єдину облікову політику, то про це повідомляється у примітках до консолідованої фінансової звітності.

3. Консолідована фінансова звітність складається шляхом впорядкованого додавання показників фінансової звітності дочірніх підприємств до аналогічних показників фінансової звітності материнського підприємства.

4. При складанні консолідованої фінансової звітності підлягають виключенню:

1) балансова вартість фінансових інвестицій материнського підприємства в кожне дочірнє підприємство і частка материнського підприємства в капіталі кожного дочірнього підприємства;

2) сума внутрішньогрупових операцій та внутрішньогрупового сальдо;

3) сума нереалізованих прибутків та збитків від внутрішньогрупових операцій (крім збитків, які не можуть бути відшкодовані).

5. Материнське підприємство для складання консолідованої фінансової звітності визначає неконтрольовану частку у власному капіталі, чистому прибутку (збитку) та сукупному доході дочірніх підприємств. Неконтрольована частка визначається як добуток відсотка наявних голосів, які не належать материнському підприємству, відповідно до власного капіталу, чистого прибутку (збитку) та сукупного доходу дочірніх підприємств з урахуванням суми нереалізованого прибутку (збитку) від внутрішньогрупових операцій (крім випадків, пов'язаних з об'єднанням (придбанням) підприємств).

6. Якщо дочірнім підприємством випущені привілейовані акції, що класифікуються як інструменти власного капіталу, за якими накопичується сума дивідендів та які перебувають у володінні за межами групи, то материнське підприємство розраховує свою частку прибутку або збитку після коригування на суму дивідендів за привілейованими акціями дочірнього підприємства незалежно від оголошення дивідендів.

7. Вартість гудвілу, що виникає при консолідації фінансової звітності материнського підприємства і фінансової звітності дочірніх підприємств, та вартість неконтрольованої частки при об'єднанні (придбанні) підприємств визначаються згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затвердженим наказом Міністерства

фінансів України від 07 липня 1999 року № 163, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23 липня 1999 року за № 499/3792 (із змінами).

8. Курсові різниці, що виникають під час переобрахунку показників фінансової звітності дочірніх підприємств, які розташовані за межами України, у валюту України визначаються згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 року № 193, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17 серпня 2000 року за № 515/4736 (із змінами).

III. Розкриття інформації у фінансовій звітності

1. У консолідованій фінансовій звітності неконтрольована частка у власному капіталі, чистому прибутку (збитку) та сукупному доході в консолідованій фінансовій звітності наводиться окремо.

2. У примітках до консолідованої фінансової звітності наводиться інформація про:

1) перелік дочірніх підприємств, які контролюються материнським підприємством, із зазначенням назви дочірніх підприємств, країни реєстрації та місцезнаходження, частки в капіталі, частки в розподілі голосів (у разі якщо вона не збігається з часткою в капіталі), іншої форми контролю;

2) причини, з яких показники фінансової звітності дочірнього підприємства не включено до консолідованої фінансової звітності;

3) перелік дочірніх підприємств, над якими втрачено контроль протягом звітного періоду;

4) назви підприємств, у яких підприємству, яке звітує, прямо або опосередковано (через дочірні підприємства) належить більше половини голосів, але яке з причин відсутності контролю не є дочірнім підприємством;

5) вплив придбання або продажу дочірніх підприємств на фінансовий стан (на дату балансу), фінансові результати звітного періоду та такі самі показники попереднього періоду;

6) статті консолідованої фінансової звітності, до яких застосовувалася різна облікова політика.

**Директор Департаменту
податкової митної
політики та методології
бухгалтерського обліку**

М.О. Чмерук

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Н А К А З

N 39 від 25.02.2000
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України

15 березня 2000 р. за N 161/4382

Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

{ Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 304 (z0905-00) від 30.11.2000 N 101 (z0218-01) від 24.02.2001 N 989 (z0962-02) від 10.12.2002 N 363 (z0462-03) від 23.05.2003 N 440 (z0629-03) від 09.07.2003 N 731 (z1560-04) від 22.11.2004 N 1176 (z1342-06) від 11.12.2006 N 1213 (z1364-06) від 19.12.2006 N 353 (z0225-08) від 05.03.2008 N 756 (z0539-08) від 31.05.2008 N 1125 (z0970-09) від 25.09.2009 N 1315 (z1156-09) від 12.11.2009 N 1085 (z0938-10) від 24.09.2010 N 25 (z0189-11) від 24.01.2011 N 664 (z0730-11) від 31.05.2011 N 1204 (z1181-11) від 26.09.2011 N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011 N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

На виконання статті 11 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (996-14) **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" (далі - Положення (стандарт) 25), що додається.

2. Положення (стандарт) 25 застосовувати для складання фінансової звітності, починаючи з першого кварталу 2000 року. Установити, що у формах Фінансового звіту показники за аналогічний період 1999 року можуть не подаватися.

{Пункт втратив чинність на підставі Наказу Мінфіну N 440 (z0629-03) від 09.07.2003 }

4. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства фінансів України від 18 серпня 1995 року N 139 (z0321-95) "Про затвердження обсягу і форм річного бухгалтерського звіту підприємства та Інструкції про порядок їх заповнення", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 1 вересня 1995 року за N 321/857, із змінами і доповненнями.

Заступник Міністра

А.В.Литвин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України 25.02.2000 N 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24.01.2011 N 25) (z0189-11)

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

ПОЛОЖЕННЯ
(стандарт) бухгалтерського обліку
25 "Фінансовий звіт суб'єктамалого підприємництва"
(ВИТЯГ)

I. Загальні положення

1. Це Положення (стандарт) установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-м) та порядок заповнення його статей, а також зміст і форму Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-мс) та порядок заповнення його статей. Показники цих звітів наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком.

{ Пункт 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011, N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

2. Норми цього Положення (стандарту) застосовуються (крім підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності): { Абзац перший пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

для складання Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва:

суб'єктами малого підприємництва - юридичними особами, які визнані такими відповідно до законодавства; { Абзац третій пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 664 (z0730-11) від 31.05.2011, в редакції Наказу Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності;

для складання Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва:

суб'єктами малого підприємництва - юридичними особами, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 розділу III Податкового кодексу України (2755-17), та мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат, а також платниками єдиного податку, які відповідають критеріям, визначеним підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України (2755-17). { Абзац шостий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 1591 (z1556-11) від 09.12.2011 }

3. Новостворені підприємства та підприємства, які за результатами діяльності за минулий рік відповідають критеріям, наведеним у пункті 2 цього розділу, застосовують це Положення (стандарт) у поточному (звітному) році. Якщо підприємство за результатами діяльності протягом року втратило ознаки відповідності критеріям, наведеним у пункті 2 цього розділу, то фінансовий звіт таким підприємством складається за звітний період, у якому це відбулось, і подальші періоди поточного (звітного) року відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 N 87 (z0391-99), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.06.99 за N 391/3684.

4. Суб'єкти малого підприємництва середню кількість працівників наводять у річному звіті, яку визначають у порядку, установленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі статистики. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності показники про середню кількість працівників не подають. Суб'єкти малого підприємництва не розкривають інформацію щодо сукупного доходу.

{ Пункт 4 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

5. Форми Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва та Спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва наведені відповідно в додатках 1 і 2 до цього Положення (стандарту).

6. Згортання статей активів та зобов'язань є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. У графі 4 Звіту про фінансові результати (форма N 2-м і N 2-мс) наводяться дані за аналогічний період минулого (попереднього) року.

7. У випадках, передбачених нормативно-правовими актами, суб'єктами малого підприємництва, які відповідають критеріям пункту 2 цього розділу, складається окремий баланс. Для складання окремого балансу дані первинних документів про господарські операції філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів, виділених підприємством (юридичною особою) на окремий баланс, а також про господарські операції, які відповідно до законодавства підлягають відображенню в окремому балансі, заносяться до окремих (відкритих для цього відокремленого підрозділу або для відображення господарських операцій з певної діяльності підприємства) реєстрів бухгалтерського обліку. За даними окремих реєстрів бухгалтерського обліку складається баланс щодо зазначених господарських операцій. Показники окремого балансу включаються до Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва.

8. Суб'єкти малого підприємництва, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 розділу III Податкового кодексу України (2755-17), та які мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат можуть:

обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;

не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;

поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою.

Зазначені суб'єкти малого підприємництва визнають витрати і доходи з урахуванням вимог Податкового кодексу України (2755-17) і відносять суми, які не визнаються Податковим кодексом України витратами або доходами, безпосередньо на фінансовий результат після оподаткування.

{ Пункт 8 розділу I в редакції Наказу Міністерства фінансів N 627 (з1242-13) від 27.06.2013 }

9. Суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного обліку доходів і витрат та які не зареєстровані платниками податку на додану вартість, можуть систематизувати інформацію, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, в реєстрах бухгалтерського обліку без застосування подвійного запису.

10. Суб'єкти господарювання, які відповідають критеріям, визначеним підпунктами 4 і 6 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України (2755-17), та застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, з метою складання фінансової звітності визнають доходи і витрати за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. { Розділ I доповнено пунктом 10 згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (з1242-13) від 27.06.2013 }

.....

III. Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва

1. Зміст статей балансу

1.1. У статті "Основні засоби" наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів і орендованих цілісних державних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також вартість інших необоротних

матеріальних активів, державні (казенні) та комунальні підприємства відображають вартість майна, отриманого на праві господарського відання чи праві оперативного управління, та об'єктів інвестиційної нерухомості. У цій статті також наводиться вартість нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів та незавершені капітальні інвестиції. {Абзац перший підпункту 1.1 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 664 (з0730-11) від 31.05.2011}

У статті наводяться окремо первісна та залишкова вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних активів, а також нарахована в установленому порядку сума їх зносу (у дужках). До підсумку балансу включається залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю вказаних необоротних активів і сумою їх зносу на дату балансу. Облік основних засобів і нематеріальних активів та нарахування амортизації здійснюються відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 N 92 (з0288-00), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.05.2000 за N 288/4509, та Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 N 242 (з0750-99), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02.11.99 за N 750/4043.

1.2. У статті "Інші необоротні активи" наводяться суми інших необоротних активів, у тому числі довгострокові фінансові інвестиції. Інші необоротні активи відображаються за первісною вартістю (історичною собівартістю).

1.3. У статті "Запаси" відображається вартість запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектувальних виробів, запасних частин, тари (крім інвентарної), будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для використання в ході нормального операційного циклу. У цій статті також наводяться витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), валова заборгованість замовників за будівельними контрактами, поточні біологічні активи, готова продукція, сільськогосподарська продукція.

1.4. У статті "Поточна дебіторська заборгованість" відображається фактична заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи або послуги, включаючи забезпечену векселями, інших дебіторів, а також відображається заборгованість засновників з формування статутного капіталу, визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності.

{Підпункт 1.4 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 664 (з0730-11) від 31.05.2011}

1.5. У статті "Грошові кошти та їх еквіваленти" відображаються кошти в касі, на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані для поточних операцій, а також еквіваленти грошових коштів. У цій статті окремо наводяться кошти в національній та іноземній валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, відображаються у складі інших необоротних активів.

1.6. У статті "Інші оборотні активи" наводяться суми оборотних активів, які не включені до згаданих вище статей розділу "Оборотні активи", зокрема, поточні фінансові інвестиції.

1.7. У статті "Капітал" наводиться сума фактично внесеного засновниками (власниками) статутного капіталу підприємства. Також відображаються вартість безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб необоротних активів та інші види додаткового капіталу. У цій статті також наводяться сума пайового капіталу (пайових внесків) членів споживчого товариства, спілок та інших організацій, внески засновників підприємства понад статутний капітал, сума резервного капіталу.

1.8. У статті "Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)" відображається сума нерозподіленого прибутку або непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу.

1.9. У складі цільового фінансування відображаються залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень з бюджету та інших джерел, у тому числі суми коштів, що не перераховані до бюджету при застосуванні ставки податку на прибуток нуль відсотків.

1.10. У розділі "Довгострокові зобов'язання" наводиться сума заборгованості підприємства банкам за отримані від них позики, яка не є поточним зобов'язанням, сума довгострокової заборгованості підприємства за зобов'язаннями щодо залучення позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються відсотки, та за іншими довгостроковими зобов'язаннями.

1.11. У статті "Короткострокові кредити банків" відображається сума поточних зобов'язань підприємства перед банками щодо отриманих від них короткострокових позик. Зобов'язання за кредитами банків наводяться у балансі з урахуванням належної на кінець звітного періоду до сплати суми процентів за їх користування. У цій статті також наводиться сума зобов'язань, які утворилися як довгострокові, але з дати балансу підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців.

1.12. У статті "Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги" відображається сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, включаючи заборгованість, забезпечену векселями. У цій статті також відображається заборгованість постачальникам за невідфактуровані поставки і розрахунки з надлишку товарно-матеріальних цінностей, який встановлено при їх прийманні.

1.13. У статті "Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом" відображається заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи суму податку з працівників підприємства.

1.14. У статті "Поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування" відображається сума заборгованості з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуального страхування його працівників.

{ Підпункт 1.14 пункту 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 664 (з0730-11) від 31.05.2011 }

1.15. У статті "Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці" відображається заборгованість за нарахованою, але ще не сплаченою сумою оплати праці, а також за депонованою заробітною платою. Заборгованість працівників перед підприємством за операціями з оплати праці наводиться у статті "Поточна дебіторська заборгованість".

У рядку 665 наводиться сума заборгованості на кінець звітного періоду з виплат працівникам, що не погашена (не виплачена) у встановлений колективним договором строк.

1.16. У статті "Інші поточні зобов'язання" відображаються суми зобов'язань, які не включені до наведених вище статей розділу "Поточні зобов'язання", зокрема заборгованість за одержаними авансами, заборгованість засновникам у зв'язку з розподілом прибутку, заборгованість пов'язаним сторонам, сума валової заборгованості замовникам за будівельними контрактами.

2. Зміст статей звіту про фінансові результати

2.1. У статті "Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)" відображається загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг.

2.2. У статті "Непрямі податки та інші вирахування з доходу" відображається сума акцизного податку й інших обов'язкових зборів та надані знижки, вартість повернутих товарів, інші вирахування з доходу.

2.3. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) непрямих податків та інших вирахувань з доходу.

2.4. У статті "Інші доходи" відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів, відсотки, доходи від участі в

капіталі та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій; дохід від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів; дохід від неопераційних курсових різниць; інші доходи.

{ Підпункт 2.4 пункту 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 664 (z0730-11) від 31.05.2011, N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

2.5. У статті "Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)" наводиться виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів.

Собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг складається з таких витрат, прямо пов'язаних з виробництвом таких товарів, виконанням робіт, наданням послуг:

прямих матеріальних витрат;

прямих витрат на оплату праці і соціальне страхування;

амортизації основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;

вартості придбаних послуг, прямо пов'язаних з їх виробництвом (наданням);

інших прямих витрат; { Абзац сьомий підпункту 2.5 пункту 2 розділу III в редакції Наказу Міністерства фінансів N 1204 (z1181-11) від 26.09.2011 }

загальновиробничих витрат; { Підпункт 2.5 пункту 2 розділу III доповнено новим абзацом восьмим згідно з Наказом Міністерства фінансів N 1204 (z1181-11) від 26.09.2011 }

зменшених на суму зменшення залишку на кінець періоду (порівняно із залишком на початок періоду) незавершеного виробництва і готової продукції, який визначається на підставі первинних документів, якими оформляється рух (придбання, виготовлення, передача в місця зберігання, відпуск на сторону, реалізація) запасів, або за результатами інвентаризації на кінець звітного періоду. Залишок готової продукції оцінюється за ціною реалізації, за вирахуванням непрямих податків, витрат на збут і суми очікуваного прибутку, а залишок незавершеного виробництва оцінюється за матеріальними витратами і витратами на оплату праці. { Підпункт 2.5 пункту 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 664 (z0730-11) від 31.05.2011, N 1204 (z1181-11) від 26.09.2011 }

2.6. У статті "Інші витрати" наводяться інші витрати операційної діяльності та інші витрати діяльності: адміністративні витрати, витрати на збут, собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів); сума списаних безнадійних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні санкції; інші витрати, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства, витрати на сплату процентів та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями; втрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів; втрати від неопераційних курсових різниць; інші витрати підприємства. У цій статті також відображається належна до сплати за звітний період відповідно до законодавства сума податків і зборів. Конкретна назва податку або збору і відповідна сума наводяться у рядку 101.

{ Підпункт 2.6 пункту 2 розділу III із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів N 1204 (z1181-11) від 26.09.2011, N 627 (z1242-13) від 27.06.2013 }

2.7. У статті "Фінансовий результат до оподаткування" відображається різниця між чистими доходами та всіма витратами підприємства.

2.8. У статті "Податок на прибуток" відображається сума податку на прибуток, яка визначається в розмірі податку на прибуток за звітний період.

2.9. У статті "Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування" відображається різниця між витратами і доходами, які не визнаються витратами або доходами Податковим кодексом України (2755-17) та не відображені у складі витрат і доходів в інших статтях.

2.10. У статті "Чистий прибуток (збиток)" відображається чистий прибуток або чистий збиток - різниця між сумою фінансового результату до оподаткування, сумою витрат з податку на прибуток та сумою, яка зменшує (збільшує) фінансовий результат після оподаткування.

{Положення в редакції Наказу Міністерства фінансів N 25 (z0189-11) від 24.01.2011 }

Начальник Управління методології бухгалтерського обліку

В.М.Пархоменко

Додаток 8.1

до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємство	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	Коди 01
Територія	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ	
Орган державного управління	за КОДУ	
Вид економічної діяльності	за КВЕД	
Середня кількість працівників		
Одиниця виміру : тис. грн.		
Адреса, телефон		

Форма N 1-м

Код за
ДКУД

1801006

1. Баланс на _____ 201__ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	020		
Основні засоби:			
залишкова вартість	030		
первісна вартість	031		
знос	032	()	()
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035		
первісна вартість	036		
накопичена амортизація	037	()	()
Довгострокові фінансові інвестиції	040		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080		
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100		
Поточні біологічні активи	110		

Готова продукція	130		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160		
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210		
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230		
у тому числі в касі	231		
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260		
III. Витрати майбутніх періодів	270		
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275		
	280		
Баланс			
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300		
Додатковий капітал	320		
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350		
Неоплачений капітал	360	()	()
Усього за розділом I	380		
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430		
III. Довгострокові зобов'язання	480		
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530		
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550		
зі страхування	570		
з оплати праці*	580		
Інші поточні зобов'язання	610		
Усього за розділом IV	620		
V. Доходи майбутніх періодів	630		
	640		
Баланс			
	665		
* з рядка 580 графа 4 Прострочені зобов'язання з оплати праці			

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток 8.2
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

2. Звіт про фінансові результати

за _____ 201__ р.

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010		
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	()	()
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010 - 020)	030		
Інші операційні доходи	040		
Інші доходи	050		
Разом чисті доходи (030 + 040 + 050)	070		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	()	()
Інші операційні витрати	090	()	()
у тому числі:	091		
	092		
Інші витрати	100	()	()
Разом витрати (080 + 090 + 100)	120	()	()
Фінансовий результат до оподаткування (070 - 120)	130		
Податок на прибуток	140	()	()
Чистий прибуток (збиток) (130 - 140)	150		
Забезпечення матеріального заохочення	160		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та дохід від зміни вартості поточних біологічних активів	201		
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції та витрати від зміни вартості поточних біологічних активів	202		

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток 9

Відмітка про одержання
(штамп органу державної
податкової служби)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів
України
28.09. 2011 №1213

1	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ з податку на прибуток підприємства (без додатків до Декларації)		Звітна
			Звітна нова
			Консолідована
			Уточнююча

2	Звітний (податковий) період 20__ року, за який подається Податкова декларація або уточнюється (для уточнюючої Податкової декларації)	I квартал	Півріччя	Три квартали	Рік
			II квартал*	II - III квартали*	II - IV квартали*
3	Повне найменування платника податку на прибуток (повне найменування постійного представництва нерезидента) згідно з реєстраційними документами; для платника податку на прибуток за угодою про розподіл продукції – назва, дата та номер угоди; для платника податку на прибуток за договором управління майном – назва, дата та номер договору				
4	Податковий номер, наданий угоді про розподіл продукції при взятті її на облік / податковий номер управителя майна				
5	Код платника податку за ЄДРПОУ			Код виду економічної діяльності (КВЕД)	
6	Місцезнаходження платника податку на прибуток (постійного представництва нерезидента): _____ _____ _____	Поштовий індекс ¹			
		Телефон ¹			
		Моб.тел. ¹			
		Факс ¹			
		E-mail ¹			
7 2	Повне найменування нерезидента _____ Місцезнаходження нерезидента _____		Назва країни резиденції нерезидента (за Класифікатором держав світу, українською мовою) _____ _____		

		Код країни резиденції (за Класифікатором держав світу)		
8	(найменування органу державної податкової служби, до якого подається Податкова декларація)			
9	Особливі відмітки			
	Податкова декларація платника податку на прибуток, основною діяльністю якого є виробництво сільськогосподарської продукції			
	Податкова декларація платника податку на прибуток - суб'єкта космічної діяльності			
	Податкова декларація платника податку на прибуток - суб'єкта космічної діяльності, що здійснює види діяльності інші, ніж космічна			
	Податкова декларація платника податку на прибуток за угодою про розподіл продукції			
	Податкова декларація платника податку на прибуток за договором управління майном			
	Податкова декларація постійного представництва нерезидента ²			

* Звітні (податкові) періоди, що використовувались у 2011 році.

(грн.)

ПОКАЗНИКИ		Код рядка	Сума
1	2	3	
Доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування (рядок 02 + рядок 03):	01		
Дохід від операційної діяльності (дохід від реалізації товарів (робіт, послуг))	02		
Інші доходи	03 ІД		
Витрати, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування (рядок 05 + рядок 06)	04		
Витрати операційної діяльності, в тому числі:	05		
Собівартість придбаних (виготовлених) та реалізованих товарів (робіт, послуг)	05.1		
Інші витрати (сума рядків 06.1 - 06.5)	06		
Адміністративні витрати	06.1		
Витрати на збут	06.2		
Фінансові витрати відповідно до підпункту 138.10.5 пункту 138.10 статті 138 розділу III Податкового кодексу України, в тому числі:	06.3		
проценти, що включаються до витрат з урахуванням обмежень, встановлених пунктом 141.2 статті 141 розділу III Податкового кодексу України	06.3.1		
Інші витрати звичайної діяльності та інші операційні витрати	06.4 ІВ		
Від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього звітного (податкового) року (від'ємне значення рядка 07 Податкової декларації за попередній звітний (податковий) рік)	06.5		
Об'єкт оподаткування від усіх видів діяльності (рядок 01 – рядок 04) (+,-)	07		
Об'єкт оподаткування від діяльності, що підлягає патентуванню (+,-)	08 ТП		
Прибуток, звільнений від оподаткування, або збиток від діяльності, прибуток від якої звільняється від оподаткування (+,-)	09 ПЗ		
Ставка податку на прибуток у відсотках	10		
Податок на прибуток від діяльності, що не підлягає патентуванню (рядок 07 – рядок 08 – рядок 09 (при позитивному значенні) x рядок 10/100)	11		
Податок на прибуток від діяльності, що підлягає патентуванню, зменшений на вартість торгових патентів	12 ТП		
Зменшення нарахованої суми податку	13 ЗП		
Податок на прибуток за звітний (податковий) період (рядок 11 + рядок 12 – рядок 13)	14		

Податок на прибуток за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року з урахуванням уточнень (рядок 14 Податкової декларації за попередній звітний (податковий) період)	15	
Податок на прибуток, нарахований за результатами останнього календарного кварталу (звітного) податкового періоду (рядок 14 – рядок 15) (+,-)	16	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за звітний (податковий) період	17 ПН	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам за результатами попереднього звітного (податкового) періоду поточного року з урахуванням уточнень (рядок 17 Податкової декларації за попередній звітний (податковий) період)	18	
Сума податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) нерезидентам, нарахована за результатами останнього календарного кварталу звітного (податкового) періоду (рядок 17 – рядок 18)	19	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що має бути сплачена у звітному (податковому) періоді за місцезнаходженням юридичної особи	20 АВ	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, що мала бути сплачена у попередньому звітному (податковому) періоді поточного року за місцезнаходженням юридичної особи з урахуванням уточнень (рядок 20 Податкової декларації за попередній звітний (податковий) період)	21	
Сума авансового внеску при виплаті дивідендів, нарахована за результатами останнього календарного кварталу звітного (податкового) періоду, що має бути сплачена за місцезнаходженням юридичної особи (рядок 20 – рядок 21)	22	
Самостійне виправлення помилок³		
Збільшення податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду(ів), що уточнюється(ються) (позитивне значення (рядок 16 – рядок 16 Податкової декларації, яка уточнюється) + позитивне значення (рядок 22 – рядок 22 Податкової декларації, яка уточнюється) або рядок (сума рядків) 23 з додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	23	
Сума штрафу при відображенні недоплати у складі Податкової декларації, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (повинна дорівнювати рядку (сумі рядків) 24 додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	24	
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України (у разі виправлення помилки(ок) у складі звітної/звітної нової/консолідованої Податкової декларації, повинна дорівнювати рядку (сумі рядків) 25 додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	25	
Зменшення податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду(ів), що уточнюється(ються) (від'ємне значення (рядок 16 – рядок 16 Податкової декларації, яка уточнюється) + від'ємне значення (рядок 22 – рядок 22 Податкової декларації, яка уточнюється) або рядок (сума рядків) 26 з додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	26	
Сума штрафу від недоплати при наданні уточнюючої Податкової декларації (рядок 23 x 3%)	27	
Самостійне виправлення помилок з податку на прибуток, який утримується при виплаті доходів (прибутків) нерезидентів³		
Збільшення податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду(ів), що уточнюється(ються) (позитивне значення (рядок 19 – рядок 19 Податкової декларації, яка уточнюється) або рядок (сума рядків) 28 з додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	28	
Сума штрафу при відображенні недоплати у складі Податкової декларації, що подається за звітний (податковий) період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання (повинна дорівнювати рядку (сумі рядків) 29 додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	29	
Пеня, нарахована на виконання вимог підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129	30	

розділу II Податкового кодексу України (у разі виправлення помилки(ок) у складі звітної/звітної нової/консолідованої Податкової декларації повинна дорівнювати рядку (сумі рядків) 30 додатка(ів) ВП до Податкової декларації)		
Зменшення податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду, що уточнюється(ються) (від'ємне значення (рядок 19 – рядок 19 Податкової декларації, яка уточнюється) або рядок (сума рядків) 31 з додатка(ів) ВП до Податкової декларації)	31	
Сума штрафу від недоплати при наданні уточнюючої Податкової декларації (рядок 28 x 3%)	32	
Розрахунок авансового внеску з податку на прибуток⁴		
Загальна сума нарахованого до сплати податку на прибуток за звітний (податковий) рік (рядок 14 + рядок 20)	33	
Авансовий внесок (1/12 нарахованої до сплати загальної суми податку на прибуток за звітний (податковий) рік), що підлягатиме сплаті щомісяця у березні - грудні 20____ року та січні - лютому 20____ року (рядок 33/12)	34	

Доповнення до Податкової декларації (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Податкового кодексу України) на		арк.

Наявність додатків ⁷	ІД	СБ	ЦП	ІВ	АМ	ВО ⁵	ТП	ПЗ	ЗП	ПН	АВ	ВП ⁶

Додатки на ____ арк.

Інформація, наведена в Податковій декларації та додатках до неї, є достовірною.

Керівник платника податку,
реєстраційний номер облікової картки або
серія та номер паспорта⁸

(ініціали та прізвище)

(підпис)

М. П.

Головний бухгалтер,
реєстраційний номер облікової картки або
серія та номер паспорта⁸

(ініціали та прізвище)

(підпис)

Дата подання Податкової декларації
« ____ » _____ 20 ____ року

¹ Заповнюється за бажанням платника податку.

² Податкова декларація подається у разі, якщо постійне представництво нерезидента визначає оподаткований прибуток у загальному порядку.

³ Заповнюється у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників Податкової декларації відповідно до статті 50 розділу II Податкового кодексу України.

⁴ Заповнюється платниками податку у Податковій декларації за рік (крім новостворених, виробників сільськогосподарської продукції, неприбуткових установ (організацій) та платників податків, у яких доходи, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування, за останній річний звітний податковий період не перевищують 10 мільйонів гривень).

⁵ Цей додаток подається виключно за підсумками звітного (податкового) року.

⁶ Цей додаток(ки) подається(ються) у разі виправлення помилки(ок) у складі звітної/звітної нової/консолідованої Податкової декларації. За кожний звітний (податковий) період, у якому виявлено помилку(ки), подається окремий додаток.

⁷ У відповідних клітинках проставляється позначка „х”, крім клітинок під літерами „ВП”, „ПН” та „СБ”, у яких проставляється кількість поданих додатків ВП, ПН та СБ до Податкової декларації.

⁸ Зазначається фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті.

Ця частина Податкової декларації заповнюється посадовими (службовими) особами органу державної податкової служби

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності „ ____ ” _____ 20 ____ року

(посадова (службова) особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали, прізвище))			
За результатами камеральної перевірки Податкової декларації (потрібне позначити)			
	порушень (помилкок) не виявлено		складено акт від „___” _____ 20__ року № _____
„___” _____ 20__ року		_____ (посадова (службова) особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали, прізвище))	

{Податкова Декларація із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів № 1684 від 21.12.2011, № 1281 від 05.12.2012}

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової
служби, дата, вхідний №)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
25 листопада 2011 року № 1492
(у редакції наказу Міністерства фінансів України від 17
грудня 2012 року № 1342)

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ		011	Звітна	
			012	Звітна нова	
0110	Загальна				
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільськогосподарства				
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства				
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства				
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)				
0140	Спеціальний режим оподаткування переробного підприємства				
02	Звітний (податковий) період		(рік) (квартал)		(місяць)
03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки		(рік) (квартал)		(місяць)
031	відмітка про те, що помилки цього звітного (податкового) періоду вже виправлялися раніше				
04	Платник				
(найменування - для юридичної особи та представництва президента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)					
041	юридична особа				Код за ЄДРПОУ
042	фізична особа				Регістраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта
043	спільна діяльність				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про спільну діяльність від №					
044	управління майном				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про управління майном від №					
045	представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
046	інвестор (оператор)				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Угода про розподіл продукції від №					
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість				(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)
06	Податкова адреса		Поштовий індекс		
			Телефон		
			Факс		
			E-mail		
Декларація подається до органу державної податкової служби в (район, місто)					
07	ознака підприємства суднобудування		08	ознака підприємства літакобудування	
09	ознака постачання в межах угод про розподіл продукції		10	ознака підприємства (організації) інвалідів	
(грн)					
Код рядка	Код додатка	I. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Обсяги постачання (без податку на додану вартість) колонка А	Сума податку на додану вартість колонка Б	
1	Д5	Операції на митній території України, що оподатковуються за основою ставок, крім імпорту товарів			
2		Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою:	х	х	
2.1		операції з вивезення товарів за межі митної території України		0	
2.2		інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0	
3	Д6	Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу)		х	
4	Д6	Операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України		х	
5	Д6	Операції, які звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))		х	
6		Загальний обсяг постачання (сума значень з 1-го до 5-го рядка колонки А)		х	
6.1		з рядка 6 - загальний обсяг операцій звітного періоду, що є об'єктом оподаткування (рядок 1 + рядок 2.1 + рядок 2.2 + рядок 5) колонки А		х	
7		Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких визначено на митній території України			
8		коригування податкових зобов'язань (рядок 8.1 (+ чи -) + рядок 8.1.1 (+ чи -) + рядок 8.2 (+ чи -))			
8.1	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів постачання та податкових зобов'язань			
8.1.1	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів постачання, за якими не нараховувався податок на додану вартість		х	
8.2		коригування податкових зобов'язань у зв'язку з нецільовим використанням товарів, ввезених із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)) (+)			
9		Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1 + 7 + 8 (- чи +)) колонки Б)	х		

Код рядка	Код додатка	II. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Обсяги придбання (без податку на додану вартість)	Дозволений податковий кредит
			колонка А	колонка Б
10	Д5	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) з податком на додану вартість на митній території України товарів/послуг та необоротних активів з метою їх використання виключно у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які:	х	х
10.1		підлягають оподаткуванню за основною ставкою та нульовою ставкою		
10.2		не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу) та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України)		х
11		Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) без податку на додану вартість на митній території України товарів/послуг та необоротних активів з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які:	х	х
11.1		підлягають оподаткуванню за основною ставкою та нульовою ставкою		х
11.2		не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України)		х
12		Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи та отримані від нерезидента на митній території України послуги з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які оподатковуються за основною ставкою та нульовою ставкою:	х	х
12.1		обсяг придбання, податок на додану вартість, сплачений митним органам		
12.2		погашені податкові векселі (підрозділ 3 розділу XX Кодексу)		
12.3		обсяг придбання товару, ввезеного із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))		х
12.4		послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України		
13		Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи та отримані від нерезидента на митній території України послуги з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України):	х	х
13.1		обсяг придбання товару, податок на додану вартість по якому сплачений митним органам		х
13.2		обсяг придбання товару, ввезеного із застосуванням звільнення від податку на додану вартість (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))		х
13.3		послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України		х
14		Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України, ввезення на митну територію України товарів, необоротних активів та отримання від нерезидента на митній території України послуг, які не призначаються для їх використання у господарській діяльності	х	х
14.1	Д5	з податком на додану вартість		х
14.2		без податку на додану вартість		х
15	Д5, Д7	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення, ввезення) з податком на додану вартість товарів/послуг та необоротних активів, які частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково в операціях, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України):		х
15.1		частина*, що включається до складу податкового кредиту	ЧВ - значення колонки 6 (ряд.1 або ряд.2) таблиці 1 Д7	
15.2		частина*, що не включається до складу податкового кредиту		х
16		Коригування податкового кредиту (сума значень рядків (16.1 (+ чи -) + 16.1.2 (+ чи -) + 16.2 (+ чи -) + 16.3 (+ чи -) + 16.4 (+ чи -))		
16.1	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів придбання та податкового кредиту, який було включено у рядок 10.1		
16.1.1	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів придбання, за якими не нарахувався податок на додану вартість		х
16.1.2	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів придбання та податкового кредиту, який було включено у рядок 15.1		
16.1.3	Д1	коригування згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу обсягів придбання, які було включено у рядок 15.2		х
16.2		коригування податкового кредиту внаслідок часткового використання товарів/послуг, необоротних активів в операціях сільськогосподарського або переробного виробництва		
16.3		коригування податкового кредиту із постачання сільськогосподарської продукції або продукції власного виробництва переробного підприємства у митному режимі експорту (переноситься з декларації (0121-0123) або декларації (0140))	х	
16.4	Д7	коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання товарів/послуг та/або необоротних активів в оподатковуваних операціях		
16.5		початок використання товарів/послуг, необоротних активів, суми податку, сплачені (нараховані) при придбанні та/або виготовленні яких не були включені до складу податкового кредиту, та/або з яких були визначені податкові зобов'язання, в оподатковуваних операціях		
16.6	Д7	початок використання товарів/послуг, необоротних активів, суми податку, сплачені (нараховані) при придбанні та/або виготовленні яких не були включені до складу податкового кредиту, та/або з яких були визначені податкові зобов'язання, частково в оподатковуваних операціях, а частково в операціях, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України):		х
16.6.1		частина*, що включається до складу податкового кредиту	ЧВ - значення колонки 6 (ряд.1 або ряд.2) таблиці 1 Д7	
16.6.2		частина*, що не включається до складу податкового кредиту		х
17		Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 15.1 + 16 (- чи +)) колонки Б)	х	

Код рядка	Код додатка	III. РОЗРАХУНКИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Сума податку на додану вартість
18		Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 - рядок 17) (позитивне значення)	
19		Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 17 - рядок 9) (позитивне значення)	
20		Зарахування від'ємного значення різниці поточного звітного (податкового) періоду:	x
20.1		у зменшення суми податкового боргу з податку на додану вартість	
20.2		до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 19 - рядок 20.1) (значення цього рядка переноситься до рядка 21.1 декларації наступного звітного (податкового) періоду**)	
21		Залишок від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 21.1 + рядок 21.2 + рядок 21.3):	
21.1		значення рядка 20.2 декларації попереднього звітного (податкового) періоду	
21.2		значення рядка 24 декларації попереднього звітного (податкового) періоду	
21.3		зменшено/збільшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки податкового органу	
22	Д2	Залишок від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, за вирахуванням позитивного значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 21 - рядок 18)	
23	Д3	Сума, що підлягає бюджетному відшкодуванню (рядок 3 Д3) (рядок 23.1 + рядок 23.2):	
23.1	Д4	на рахунок платника у банку	
23.2		у зменшення податкових зобов'язань з податку на додану вартість наступних звітних (податкових) періодів	
24		Залишок від'ємного значення, який після бюджетного відшкодування включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (рядок 22 - рядок 23) (значення цього рядка переноситься до рядка 21.2 декларації наступного звітного (податкового) періоду)	
25		Сума податку на додану вартість, яка підлягає нарахуванню за підсумками поточного звітного (податкового) періоду з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду та: (рядок 18 - рядок 21)	
25.1		сплачується до загального/спеціального фонду державного бюджету	
25.2		залишається у розпорядженні сільськогосподарського підприємства та/або спрямовується на спеціальний рахунок	

* Визначається виходячи з частки, розрахованої у таблиці 1 додатка 7 до декларації, і застосовується протягом поточного року.

** Для підприємств суднобудування і літакобудування - декларації поточного звітного (податкового) періоду.

Відмітка про перехід на місячний податковий період з поточного звітного (податкового) періоду

Відмітка про одночасне подання до декларації:	
	декларації (0121-0123) (стаття 209 розділу V Кодексу)
	декларації (0130) (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)
	декларації (0140) (пункт 1 підрозділу 2 розділу XX Кодексу)
	уточнюючого розрахунку
	копії записів у реєстрах виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді
	заяви про вибір квартального звітного (податкового) періоду (додаток 1 до Порядку)
	заяви про відмову постачальника надати податкову накладну (порушення ним порядку заповнення та/або порядку реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних) ((Д8) - додаток 8) та відповідних документів
шт.	оригіналів митних декларацій (у разі якщо митне оформлення товарів, вивезених за межі митної території України, здійснювалося не з використанням електронної митної декларації)
	доповнення (за довільною формою) відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Кодексу

Дата подання декларації

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта керівника)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта головного бухгалтера)

Платник податку на додану вартість

(для фізичної особи - платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

IV. Ця частина податкової декларації заповнюється посадовими особами органу державної податкової служби	
	Дата внесення даних до електронної бази податкової звітності
	(посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))
№	Номер та дата письмового повідомлення про відмову у прийнятті декларації
	(посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))
За результатами камеральної перевірки цієї декларації	
	порушень (помилки) не виявлено (дата)
№	складено акт (номер, дата) камеральної перевірки
№	надано висновок (номер, дата) до підрозділу податкового контролю
	(потрібне зазначити)
"___" _____ 20__ року	
	(посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))

Додаток 1
до податкової декларації з податку на додану
вартість

01	Розрахунок коригування сум податку на додану вартість до податкової декларації з податку на додану вартість (Д1)	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013		Уточнюючий
0110	Загальна			
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства			
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства			
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства			
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)			
0140	Спеціальний режим оподаткування переробного підприємства			

02	Звітний (податковий) період	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> </tr> </table> (рік)					<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%; height: 20px;"></td> </tr> </table> (квартал)		<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> <td style="width: 10%; height: 20px;"></td> </tr> </table> (місяць)		

03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки	(рік)	(квартал)	(місяць)

04	Платник	(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)

[illegible][illegible]

043 спільна діяльність _____ № _____
Договір про спільну діяльність від _____

044	управління майном								

Податковий номер, який надають органи
державної податкової служби

Договір про управління майном від _____ № _____

[illegible][illegible]

Угода про розподіл продукції від _____ № _____													
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість												
												(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)	

Таблиця 1. Коригування податкових зобов'язань згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу

№ з/п	Отримувач (покупець)		Податкова накладна, за якою проводиться коригування		Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної		Підстава для коригування податкових зобов'язань з податку на додану вартість	Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+ чи -)	Сума податку на додану вартість (+ чи -)
	найменування (прізвище, ім'я, по батькові - для фізичних осіб)	індивідуальний податковий номер	дата	номер	номер	дата отримання отримувачем (покупцем) розрахунку			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
	Усього: рядки 8.1 та 8.1.1 (+ чи -)								

Розділ II. Коригування податкового кредиту

Таблиця 2. Коригування податкового кредиту згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу за обсягами придбання товарів/послуг, необоротних активів, включених у рядок 10 декларації

(грн)

№ з/п	Постачальник (продавець)		Податкова накладна, за якою проводиться коригування		Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної		Підстава для коригування податкового кредиту з податку на додану вартість	Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+ чи -)	Сума податку на додану вартість (+ чи -)
	найменування (прізвище, ім'я, по батькові - для фізичних осіб)	індивідуальний податковий номер	дата	номер	номер	дата отримання отримувачем (покупцем) розрахунку			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
	Усього: рядки 16.1 та 16.1.1 (+ чи -)								

Таблиця 3. Коригування податкового кредиту згідно зі статтею 192 розділу V Кодексу за обсягами придбання товарів/послуг, необоротних активів, включених у рядок 15 декларації

(грн)

№ з/п	Постачальник (продавець)		Податкова накладна, за якою проводиться коригування		Розрахунок коригування кількісних і вартісних показників до податкової накладної		Підстава для коригування податкового кредиту з податку на додану вартість	Обсяг постачання (без податку на додану вартість) (+ чи -)	Сума податку на додану вартість* (+ чи -)
	найменування (прізвище, ім'я, по батькові - для фізичних осіб)	індивідуальний податковий номер	дата	номер	номер	дата отримання отримувачем (покупцем) розрахунку			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
	Усього: рядки 16.1.2 та 16.1.3 (+ чи -)								

* З урахуванням частки використання сплаченого (нарахованого) податку за придбаними (ввезеними) товарами/послугами та необоротними активами між оподатковуваними та неоподатковуваними операціями.

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М. П.

Платник податку на додану вартість
(для фізичної особи - платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової служби,
дата, вхідний №)

Додаток 2
до податкової декларації з податку на додану вартість

01	Довідка про залишок суми від'ємного значення попередніх податкових періодів, що залишається непогашеним після бюджетного відшкодування, отриманого у звітному податковому періоді, та підлягає включенню до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (Д2)	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013		Уточнюючий

02	Звітний (податковий) період		(рік)		(квартал)		(місяць)

03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки		(рік)		(квартал)		(місяць)

04	Платник	(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)					

041	юридична особа		Код за ЄДРПОУ	
042	фізична особа		Ресстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта	
043	спільна діяльність		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби	

Договір про спільну діяльність від _____ № _____

044	управління майном		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби	

Договір про управління майном від _____ № _____

045	представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби	

046	інвестор (оператор)		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби	

Угода про розподіл продукції від _____ № _____

05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість			(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)

№ з/п	Залишок від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, за вирахуванням суми податку, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду (рядок 22 декларації звітного (податкового) періоду)		Частина залишку від'ємного значення, фактично сплачена отримувачем товарів/послуг постачальникам товарів/послуг або до Державного бюджету України, а в разі отримання від нерезидента послуг на митній території України включена до податкових зобов'язань у декларації, у попередніх та звітному податкових періодах та не погашена податковими зобов'язаннями попередніх звітних (податкових) періодів або не брала участі у розрахунках бюджетного відшкодування (переноситься до рядка 2 розрахунку бюджетного відшкодування)*		Значення рядка 24 декларації звітного податкового періоду	
	звітний (податковий) період, у якому виникла сума	сума	сума	сума	сума	сума
1	2	3	4	5		
1						
2						
3						
Усього	X					

* За винятком платників, які відповідно до пункту 200.5 статті 200 розділу V Кодексу не мають права на отримання бюджетного відшкодування. Для таких платників значення граfi 3 дорівнює значенню граfi 5.

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник (підпис) (ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер (підпис) (ініціали та прізвище)

Платник податку на додану вартість (для фізичної особи - платника податку) (підпис) (ініціали та прізвище)

М. П.

Відмітка про одержання
(штамп органу державної
податкової служби, дата, вхідний №)

Додаток 3
до податкової декларації з
податку на додану вартість

01	РОЗРАХУНОК СУМИ БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ (ДЗ)	011	Звітний
		012	Звітний новий
		013	Уточнюючий

02	Звітний (податковий) період			
		(рік)	(квартал)	(місяць)

03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки			
		(рік)	(квартал)	(місяць)

04	Платник												
		(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)											

041	юридична особа		Код за ЄДРПОУ
042	фізична особа		Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта
043	спільна діяльність		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби

Договір про спільну діяльність від _____ № _____

044	управління майном		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби

Договір про управління майном від _____ № _____

045	представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
046	інвестор (оператор)		Податковий номер, який надають органи державної податкової служби

Угода про розподіл продукції від _____ № _____

05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість		

(номер свідоцтва про реєстрацію платника
податку на додану вартість)
(грн)

№ з/п	Показники	Сума
1	2	3
1	Залишок від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, за вирахуванням суми податку, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного (податкового) періоду (рядок 22 декларації звітного (податкового) періоду)	
2	Частина залишку від'ємного значення, фактично сплачена отримувачем товарів/послуг постачальникам товарів/послуг або до Державного бюджету України, а в разі отримання від нерезидента послуг на митній території України включена до податкових зобов'язань у декларації, у попередніх звітних (податкових) періодах та не погашена податковими зобов'язаннями попередніх звітних (податкових) періодів або не брала участі у розрахунках бюджетного відшкодування (переноситься до рядка 2 розрахунку бюджетного відшкодування) (графа 4 додатка 2 до декларації звітного (податкового) періоду)	
3	Сума, що підлягає бюджетному відшкодуванню (сума, указана в рядку 1, у межах суми, указаної в рядку 2) (значення цього рядка переноситься до рядка 23 декларації за поточний звітний (податковий) період)	

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

Головний бухгалтер

Платник податку на
додану вартість
(для фізичної особи -
платника податку)

(підпис)	(ініціали та прізвище)
(підпис)	(ініціали та прізвище)
(підпис)	(ініціали та прізвище)

М. П.

Додаток 4
до податкової декларації з
податку на додану вартість

гривень,											
(вказується словами)											
визначеній у податковій декларації з податку на додану вартість за _____ 20__ року, просимо перерахувати на рахунок № _____, МФО											
(найменування банку)											
Дата подання	<table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>										
	Наведена інформація є повною і достовірною.										
Керівник	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; font-size: small;">(підпис)</td> <td style="text-align: center; font-size: small;">(ініціали та прізвище)</td> </tr> </table>			(підпис)	(ініціали та прізвище)						
(підпис)	(ініціали та прізвище)										
Головний бухгалтер	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; font-size: small;">(підпис)</td> <td style="text-align: center; font-size: small;">(ініціали та прізвище)</td> </tr> </table>			(підпис)	(ініціали та прізвище)						
(підпис)	(ініціали та прізвище)										
Платник податку на додану вартість (для фізичної особи - платника податку)	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> <td style="border-bottom: 1px solid black; width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; font-size: small;">(підпис)</td> <td style="text-align: center; font-size: small;">(ініціали та прізвище)</td> </tr> </table>			(підпис)	(ініціали та прізвище)						
(підпис)	(ініціали та прізвище)										

Відмітка про одержання
(штамп органу державної
податкової служби, дата, вхідний №)

Додаток 5
до податкової декларації з
податку на додану вартість

01	Розшифровки податкових зобов'язань та податкового кредиту в розрізі контрагентів (Д5)	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013		Уточнюючий
0110	Загальна			
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства			
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства			
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства			
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)			
0140	Спеціальний режим оподаткування переробного підприємства			

02	Звітний (податковий) період	(рік)	(квартал)	(місяць)
03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки	(рік)	(квартал)	(місяць)

04	Платник	
(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)		

041	юридична особа											Код за ЄДРПОУ
042	фізична особа											Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта
043	спільна діяльність											Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про спільну діяльність від _____ № _____												
044	управління майном											Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про управління майном від _____ № _____												
045	представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи											Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
046	інвестор (оператор)											Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Угода про розподіл продукції від _____ № _____												

05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість		
(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)			

Розділ I. Податкові зобов'язання

(грн)

№ з/п	Платник податку - покупець (індивідуальний податковий номер)	Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
1	2	3	4
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
Інші			
Усього за місяць (рядок 1 декларації), у тому числі:			
постачання необоротних активів			

Розділ II. Податковий кредит

(грн)

№ з/п	Постачальник (індивідуальний податковий номер)	Період виписки податкових накладних, інших документів, що дають право на податковий кредит	Обсяг постачання (без податку на додану вартість)	Сума податку на додану вартість
1	2	3	4	5
Операції з придбання з податком на додану вартість, які надають право формування податкового кредиту				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
Усього за місяць (рядки 10.1 + 15.1 декларації), у тому числі:				
придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів				
Операції з придбання з податком на додану вартість, які не надають права формування податкового кредиту				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
Усього за місяць (рядки 10.2 + 14.1 + 15.2 декларації)				

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М. П.

Платник податку на додану вартість
(для фізичної особи - платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової служби, дата, вхідний №)

Додаток 6
до податкової декларації з податку на додану
вартість

01	Довідка (Д6) подається платниками, які заповнюють рядки 3, та/або 4, та/або 5 декларації, та підприємствами (організаціями) інвалідів	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013		Уточнюючий
0110	Загальна			
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства			
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства			
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства			
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)			
0140	Спеціальний режим оподаткування переробного підприємства			

02

Звітний (податковий) період

(рік)

(квартал)

(місяць)

03

Звітний (податковий) період,
за який виправляються помилки

(рік)

(квартал)

(місяць)

04

Платник

(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)

041

юридична особа

Код за ЄДРПОУ

042

фізична особа

Регістраційний номер облікової картки платника податків
або серія та номер паспорта

043

спільна діяльність

Податковий номер, який надають органи державної
податкової служби

044

управління майном

Податковий номер, який надають органи державної
податкової служби

045

представництво нерезидента, що не має статусу
юридичної особи

Податковий номер, який надають органи державної
податкової служби

046

інвестор (оператор)

Податковий номер, який надають органи державної
податкової служби

05

Індивідуальний податковий номер платника податку на додану
вартість

(номер свідоцтва про реєстрацію платника
податку на додану вартість)

Таблиця 1. Пункт 3 декларації "Операції, що не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу)" (грн)

№ з/п	Назва операції	Стаття Кодексу	Сума
1	2	3	4
I			
УСЬОГО			

Таблиця 2. Пункт 4 декларації "Операції з постачання послуг за межами митної території України та послуг, місце постачання яких визначено відповідно до пунктів 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу за межами митної території України"

№ з/п	Назва операції	Стаття Кодексу	Сума
1	2	3	4
I			
УСЬОГО			

Таблиця 3. Пункт 5 декларації "Операції, які звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу, міжнародні договори (угоди))"

№ з/п	Назва операції	Стаття Кодексу	Сума
1	2	3	4
I			
УСЬОГО			

Таблиця 4. Розрахунок показників щодо належності підприємства (організації) до підприємства (організації) інвалідів

ЧПІ	відсоток інвалідів, які мають у підприємстві (організації), яке (яка) засноване(а) громадськими організаціями інвалідів, основне місце роботи, протягом попереднього звітного (податкового) періоду від середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу такого підприємства (організації)
ФОПІ	відсоток фонду оплати праці інвалідів протягом звітного періоду від суми загальних витрат з оплати праці, що належать до складу витрат
БВТ	відсоток суми витрат з переробки (обробка, інші види перетворення) сировини, комплектувальних виробів, складових частин, інших покупних товарів/послуг, які використовуються при виготовленні таких товарів/послуг, щодо яких застосовується звільнення від оподаткування підприємством (організацією), яке засноване громадськими організаціями інвалідів, відносно ціни постачання таких виготовлених товарів/послуг

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М. П.

Платник податку на додану вартість
(для фізичної особи -
платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової служби, дата,
вхідний №)

Додаток 7
до податкової декларації з
податку на додану вартість

01	Розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (Д7)	011		Звітний	
		012		Звітний новий	
		013		Уточнюючий	
0110	Загальна				
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства				
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства				
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства				
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)				
0140	Спеціальний режим оподаткування переробного підприємства				
02	Звітний (податковий) період				
		(рік)		(квартал)	(місяць)
03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки				
		(рік)		(квартал)	(місяць)
ЧВ	Частка використання сплаченого (нарахованого) податку за придбаними (ввезеними) товарами (послугами), необоротними активами між оподатковуваними та неоподатковуваними операціями				
04	Платник	(найменування - для юридичної особи та представництва нерезидента; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи; для спільної діяльності та управління майном - найменування, дата та номер договору)			
041	юридична особа				Код за ЄДРПОУ
042	фізична особа				Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта
043	спільна діяльність				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про спільну діяльність від №					
044	управління майном				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Договір про управління майном від №					
045	представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
046	інвестор (оператор)				Податковий номер, який надають органи державної податкової служби
Угода про розподіл продукції від №					
05	Індивідуальний податковий номер платника податку на додану вартість				(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)

Таблиця 1. Розрахунок частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях

(грн)					
№ з/п	Платник	Податковий період, за який здійснюється розрахунок	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)		Частка* використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях (колонка 5 x 100% / колонка 4)
			загальний обсяг постачання (сума значень рядків 6, 8.1, 8.1.1 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків)	оподатковувані операції (сума значень рядків 1, 2.1, 2.2, 8.1, 8.1.1 колонки А декларації та всіх уточнюючих розрахунків)	
1	2	3	4	5	6
1	який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.2 статті 199 розділу V Кодексу	попередній календарний рік			
2	який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.3 статті 199 розділу V Кодексу	перший звітний податковий період, у якому задекларовані такі операції			
3.1	який здійснює розрахунок відповідно до пункту 199.4 статті 199 розділу V Кодексу	один календарний рік (поточний)			
3.2		два календарних роки (поточний та попередній)			
3.3		три календарних роки (поточний та два попередніх)			

* Для ряд.1: застосовується протягом поточного календарного року для визначення податкового кредиту при заповненні рядків 15.1 та/або 16.6.1 декларації (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації за січень (I квартал).

Для ряд.2: застосовується протягом поточного календарного року для визначення податкового кредиту при заповненні рядків 15.1 та/або 16.6.1 декларації (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації звітного періоду, у якому вперше декларуються неоподатковувані операції.

Для ряд.3.1: застосовується для перерахунку за підсумками календарного року (товари/послуги, необоротні активи); розраховується у декларації за грудень (IV квартал) (у разі зняття з обліку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке зняття).

Для ряд.3.1-3.3: застосовується для перерахунку за підсумками одного, двох і трьох календарних років, що настають за роком, в якому необоротні активи почали використовуватися (введені в експлуатацію); розраховується у декларації за грудень (IV квартал) (у разі зняття з обліку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке зняття).

Таблиця 2. Перерахунок* частки використання товарів/послуг та необоротних активів в оподатковуваних операціях

(грн.)

№ з/п	Товари/послуги та необоротні активи	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів та/або початок використання товарів/послуг та необоротних активів, суми податку, сплачені при придбанні та/або виготовленні яких не були включені до складу подакового кредиту, та/або з яких були визначені податкові зобов'язання, які частково використовуються в оподатковуваних операціях, а частково в операціях, які не є об'єктом оподаткування (стаття 196 розділу V Кодексу), та/або звільнені від оподаткування (стаття 197 розділу V Кодексу, підрозділ 2 розділу XX Кодексу (крім пункту 15), міжнародні договори (угоди)), та/або не оподатковуються (пункти 186.2, 186.3 статті 186 розділу V Кодексу)	Фактично включено до податкового кредиту (сума значень рядків 15.1, 16.1.2 та 16.6.1 колонки Б декларацій та всіх уточнюючих розрахунків за поточний календарний рік)	Сума податку на додану вартість, що підлягає включенню до податкового кредиту з урахуванням перерахованої частки використання товарів/послуг в оподатковуваних операціях (колонка 4 х колонка 6 рядка 3.1 Табл.1)	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання товарів/послуг в оподатковуваних операціях (колонка 6 - колонка 5) - значення цього рядка із знаком + чи - переноситься до рядка 16.4 декларації за останній податковий період календарного року
		обсяг (сума значень рядків 15, 16.1.2, 16.1.3, 16.6.1 та 16.6.2 колонки А декларацій та всіх уточнюючих розрахунків за поточний календарний рік)			
1	2	3	4	5	6
1	товари/послуги				
2	необоротні активи				
ВСЬОГО					

* Здійснюється за підсумками поточного календарного року і результати відображаються у декларації за останній податковий період року (у разі зняття платника з обліку - у декларації за останній податковий період, коли відбулося зняття з обліку).

Таблиця 3. Перерахунок* частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях

№ з/п	Кількість календарних років, що настали за роком, в якому необоротні активи почали використовуватись (введені в експлуатацію)	Вартість придбання необоротних активів (з урахуванням розрахунків коригування у разі їх наявності)		Фактично включено до податкового кредиту з урахуванням визначеної частки використання	Підлягає включенню до податкового кредиту з урахуванням перерахованої частки** за результатом одного/двох/трьох календарних років	Коригування податкового кредиту у зв'язку з перерахунком частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях (колонка 6 - колонка 5) - значення цього рядка із знаком + чи - переноситься до рядка 16.4 декларації за грудень (IV квартал) того року, що настає за роком, в якому вони почали використовуватись (у разі зняття з обліку - у декларації останнього податкового періоду, коли відбулося таке зняття)
		обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість			
1	2	3	4	5	6	7
1	1					
2	2					
3	3					

* Заповнюється при перерахунку частки використання необоротних активів в оподатковуваних операціях за результатами одного, двох і трьох календарних років, що настають за роком, в якому вони почали використовуватись (введені в експлуатацію).

** Визначається згідно зі значенням колонки 6 рядків 3.1-3.3 таблиці 1.

Таблиця 4. Розрахунок* розподілу сум податку на додану вартість, нарахованого (сплаченого) у зв'язку з отриманням товарів /послуг**, при постачанні яких застосовуються одночасно касовий метод визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту та загальні правила визначення податкових зобов'язань і податкового кредиту

Залишок з попереднього(іх) періоду(ів) неоплачених товарів/послуг для касового методу		Придбання товарів/послуг**								Оплата із залишку з попереднього(іх) періоду(ів) неоплачених товарів/послуг для касового методу (з колонок 1 та 2 відповідно)		Залишок**** неоплачених товарів/послуг для застосування касового методу, що переноситься до колонок 1 та 2 відповідно таблиці 4 розрахунку за наступний звітний (податковий) період	
		оплачені		неоплачені		з них							
						для касового методу		не для касового методу					
обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість ***	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість***	обсяг (без податку на додану вартість)	податок на додану вартість***	обсяг (без податку на додану вартість)****	податок на додану вартість *****
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

* Здійснюється платниками, які застосовують касовий метод визначення податкових зобов'язань та податкового кредиту згідно з пунктом 187.10 статті 187 розділу V Кодексу.

** Товари/послуги за переліком згідно з пунктом 187.10 статті 187 розділу V Кодексу.

*** Включається до податкового кредиту за наявності податкової накладної.

**** Розраховується за формулою: (значення колонки 1 - значення колонки 11 + значення колонки 7).

***** Розраховується за формулою: (значення колонки 2 - значення колонки 12 + значення колонки 8).

Дата подання

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали та прізвище)

М. П.

Платник податку на

додану вартість

(для фізичної особи -

платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Додаток 8
до податкової декларації з
податку на додану вартість

(номер свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість)

(ініціали та прізвище)

Додаток 9
до податкової декларації з
податку на додану вартість

01	Розрахунок питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг до вартості всіх товарів/послуг (ДС9)	011		Звітний
		012		Звітний новий
		013		Уточнюючий
0121	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського господарства			
0122	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері лісового господарства			
0123	Спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері рибальства			
0130	Сільськогосподарське підприємство, яке не обрало спеціальний режим оподаткування (пункт 209.18 статті 209 розділу V Кодексу)			

ПВ	Питома вага вартості сільськогосподарських товарів/послуг, поставлених протягом дванадцяти послідовних звітних (податкових) періодів сукупно (%)	
ПВН	Питома вага вартості сільськогосподарських товарів/послуг, поставлених новоствореним сільськогосподарським підприємством (%)	

02	Звітний (податковий) період			
		(рік)	(квартал)	(місяць)

03	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки			
		(рік)	(квартал)	(місяць)

04	Платник	(найменування)

041	юридична особа								

Код за ЄДРПОУ

[illegible]

(номер свідоцтва про реєстрацію
платника податку на додану вартість)

(грн)

№ з/п	Податковий період* (місяць/рік)	Обсяги постачання (без податку на додану вартість)		
		сільськогосподарських товарів/послуг	товарів/послуг, що не належать до сільськогосподарських	загальні (графа 3 + графа 4)
1	2	3	4	5
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
Усього				
Питома вага (%)		<i>(усього графа 3 x 100 / усього графа 5)</i>	<i>(усього графа 4 x 100 / усього графа 5)</i>	100

* Дванадцять послідовних звітних (податкових) періодів сукупно (включаючи поточний). Для новоствореного платника - звітний податковий період.

Дата подання			.		.				

Наведена інформація є повною і достовірною.

Керівник

(підпис) (ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис) (ініціали та прізвище)

М. П.

М. П.

Додаток 11

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів
України

07.11.2011 № 1395

(у редакції наказу Міністерства
фінансів України

від 03.02.2012 № 84

[Податкова декларація із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 806 від 06.07.2012]

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової служби,
дата, вхідний номер)

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО МАЙНОВИЙ СТАН І ДОХОДИ*

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1	Тип декларації:	Звітний (податковий) період:	
	☐ Звітна ☐ Звітна нова ☐ Уточнююча	☐ Звітний (податковий) період: рік ☐ квартал ¹	
2		Звітний (податковий) період, що уточнюється:	
		рік ☐ квартал ¹	
3	Прізвище, ім'я, по батькові платника податку: _____		
4	Реєстраційний номер облікової картки платника податків _____ або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті) _____		
5	Податкова адреса (місце проживання) платника податку:		Поштовий індекс: _____
	Область: _____ Район: _____ Місто (селище, село): _____ Вулиця: _____ Номер будинку: _____ Корпус: _____ Номер квартири: _____		Контактні телефони: ² _____ E-mail: ² _____
6	Найменування органу державної податкової служби, до якого подається декларація: _____		
7	Резидентський статус платника податку	Декларація заповнена:	
	☐ резидент ☐ нерезидент	☐ самостійно платником податку ☐ уповноваженою на це особою ³	
9	Реквізити банківського рахунку для перерахування коштів у разі повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку, у тому числі при застосуванні права на податкову знижку: Номер рахунку: _____ Відкритий в установі банку: _____ Код банку: МФО банку:		

* Додатки 1-7 до декларації заповнюються та подаються виключно за наявності доходів (витрат), розрахунок яких міститься у цих додатках.

Код рядка	II. ДОХОДИ, ЯКІ ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО РІЧНОГО ОПОДАТКОВУВАНОГО ДОХОДУ	Сума нарахованого (виплаче-ного) доходу (грн)	Сума податку (грн)	
			утриманого (сплаченого) податковим агентом	яка підлягає сплаті платником податку самостійно
1	2	3	4	5
01	Доходи, які включаються до загального річного оподатковуваного доходу, в тому числі:			
01.01	Заробітна плата			
01.02	Доходи від операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого та/або рухомого майна (додаток 2) ⁴			
01.03	Дохід від надання майна в лізинг, оренду (суборенду), житловий найм (піднайм) (додаток 2) ⁴			
01.04	Інвестиційний прибуток (додаток 3) ⁴			
01.05	Вартість успадкованого чи отриманого у дарунок майна (додаток 2) ⁴			
01.06	Іноземні доходи (додаток 4) ⁴			
01.07	Інші доходи			

Код рядка	III. ДОХОДИ, ОТРИМАНІ ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ - ПІДПРИЄМЦЕМ ВІД ПРОВАДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	Сума (грн)
1	2	3
02	Сума загального оподатковуваного доходу, отриманого від провадження господарської діяльності (колонка 3 розділу I додатка 5) ⁴	
03	Розрахунки з бюджетом:	×
03.01	сума податку, що підлягає сплаті до бюджету (рядок 07.01 додатка 5) ⁴	
03.02	сума податку, що підлягає поверненню з бюджету (рядок 07.02 додатка 5) ⁴	

Код рядка	IV. ДОХОДИ, ОТРИМАНІ ФІЗИЧНОЮ ОСОБОЮ, ЯКА ПРОВАДИТЬ НЕЗАЛЕЖНУ ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	Сума (грн)
1	2	3
04	Сума загального оподатковуваного доходу, отриманого від провадження незалежної професійної діяльності	
05	Сума документально підтверджених витрат, необхідних для провадження незалежної професійної діяльності	
06	Сума чистого оподатковуваного доходу (рядок 04 – рядок 05)	
07	Сума податку, що підлягає сплаті до бюджету	

Код рядка	V. РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	Сума (грн)
1	2	3
08	Сума загального річного оподатковуваного доходу (рядок 01 колонки 3 + рядок 02 + рядок 04)	
09	Сума податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб (рядок 01 колонки 5 + рядок 03.01 + рядок 07)	
10	Сума податку, сплаченого платником податку самостійно на дату подання декларації	
11	Сума податку, на яку зменшуються податкові зобов'язання у зв'язку з використанням права на податкову знижку згідно із статтею 166 розділу IV Податкового кодексу України (рядок 12 додатка 6) ⁴	
12	Сума податків, сплачених за кордоном, на яку зменшуються податкові зобов'язання згідно з підпунктом 170.11.2 пункту 170.11 статті 170 розділу IV Податкового кодексу України (колонка 6 додатка 4, але не більше значення рядка 09) ⁴	
13	Розрахунки з бюджетом:	×
13.01	сума податку, що підлягає сплаті до бюджету (позитивне значення (рядок 09 – рядок 10 – рядок 11 – рядок 12 – рядок 03.02))	
13.02	сума податку, що підлягає поверненню з бюджету (від'ємне значення (рядок 09 – рядок 10 – рядок 11 – рядок 12 – рядок 03.02))	

Код рядка	VI. РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИПРАВЛЕННЯМ САМОСТІЙНО ВИЯВЛЕНИХ ПОМИЛОК	Сума (грн)
1	2	3
14	Сума податку на доходи фізичних осіб, яка підлягала перерахуванню до бюджету, за даними звітного (податкового) періоду, в якому виявлена помилка	
15	Уточнена сума податкових зобов'язань за звітний (податковий) період, у якому виявлена помилка	
16	Розрахунки у зв'язку з виправленням помилки:	×
16.01	збільшення суми, яка підлягала перерахуванню до бюджету (рядок 15 – рядок 14, якщо рядок 15 > рядка 14)	
16.02	зменшення суми, яка підлягала перерахуванню до бюджету (рядок 15 – рядок 14, якщо рядок 15 < рядка 14)	
17	Сума штрафу, яка нарахована платником податку самостійно у зв'язку з виправленням помилки, % (рядок 16.01 × 3 % або 5 %)	
18	Сума пені, яка нарахована платником податку самостійно відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 розділу II Податкового кодексу України	

VII. ВІДОМОСТІ ПРО НЕРУХОМО МАЙНО				
№ з/п	Перелік об'єктів	Місцезнаходження об'єкта (країна, адреса)	Загальна площа (кв. м)	Житлова площа (кв. м)
1	Земельні ділянки			
2	Житловий будинок			
3	Квартира			
4	Садовий (дачний) будинок			
5	Гараж			
6	Інше нерухоме майно			

VIII. ВІДОМОСТІ ПРО РУХОМО МАЙНО				
№ з/п	Перелік об'єктів	Марка, модель	Рік випуску	Об'єм двигуна (куб. см), потужність двигуна (кВт), довжина корпусу судна (см), максимальна злітна маса повітряного судна (кг)
1	Автомобілі легкові			
2	Автомобілі вантажні (спеціальні)			
3	Водні транспортні засоби			
4	Повітряні судна			
5	Інші транспортні засоби			

Дата подання декларації: . .

До декларації додаються (потрібне позначити):

☐ додатки до декларації: 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐

☐ доповнення до декларації (заповнюється і подається платником податку відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Податкового кодексу України) на _____ аркушах.

Інформація, наведена в декларації, додатках і доповненнях до декларації, є достовірною.

Фізична особа - платник податку

або уповноважена особа

(підпис)

(ініціали та прізвище)

¹ Заповнюється у разі подання декларації фізичною особою - підприємцем за результатами звітного кварталу, в якому розпочата господарська діяльність або відбувся перехід на загальну систему оподаткування.

² Заповнюється за бажанням платника податку.

³ У разі якщо декларація заповнюється і подається уповноваженою на це особою, разом з декларацією заповнюється і подається додаток 1 до декларації.

⁴ У разі отримання таких доходів та/або використання права на податкову знижку разом з декларацією заповнюються і подаються відповідні додатки до декларації.

Ця частина декларації заповнюється посадовими особами органу державної податкової служби	
☐	Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності "___" _____ 20__ року
_____ (посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))	
За результатами камеральної перевірки декларації (потрібне позначити):	
☐	порушень (помилки) не виявлено ☐ складено акт від "___" _____ 20__ року № _____
_____ (посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))	
"___" _____ 20__ року	

**Директор департаменту податкової, митної
політики та методології бухгалтерського обліку**

М. О. Чмерук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної податкової
адміністрації України
24.12.2010 № 1030

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової
служби, дата, вхідний номер)

01	ДЕКЛАРАЦІЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ	011		Звітна				
		012		Звітна нова				
		013		Уточнююча				
02	Звітний (податковий) період			(місяць, рік)				
03	Звітний (податковий) період, що уточнюється			(місяць, рік)				
04	Платник податку							
(найменування - для юридичної особи; прізвище, ім'я, по батькові - для фізичної особи)								
041	юридична особа			Код згідно з ЄДРПОУ				
042	фізична особа			Реєстраційний номер облікової картки платника податку або серія та номер паспорта *				
05	Вид платника акцизного податку	відповідно до пункту 212.1 статті 212 розділу VI Податкового кодексу України (далі - Кодекс)						
		212.1.1	212.1.2	212.1.4	212.1.5	212.1.6	212.1.7	212.1.8
06	Місцезнаходження платника податку (місце проживання)	Поштовий індекс						
		Телефон						
		Факс						
		E-mail						
Декларація акцизного податку подається до органу державної податкової служби в								
(район, місто)								

* Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті.

(грн)

Код операції	Розділ А. Податкові зобов'язання із спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива	Код показника додатка	Сума акцизного податку
A1	Операції з реалізації вироблених в Україні спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, в тому числі:	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A1.1	по виданих податкових векселях, що підлягають погашенню у звітному (податковому) періоді (стаття 225 розділу VI Кодексу) (додати перелік податкових векселів)	Д.3 (к.10)	
A2	Операції з реалізації виробленого в Україні пива	Д.1 (к.13)	
A3	Операції з ввезення алкогольних напоїв на митну територію України	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A4	Інші операції з реалізації (передачі) спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива, в тому числі:	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A4.1	з метою власного споживання	х	
A4.2	для промислової переробки	х	
A4.3	реалізації (передачі) своїм працівникам	х	
A5	Операції з реалізації спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива, в тому числі:	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A5.1	конфіскованих	х	
A5.2	таких, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання	х	
A5.3	що за правом успадкування чи з інших підстав переходять у власність держави	х	
A6	Обсяги втрачених спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива, що перевищують встановлені норми втрат	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	

A7	Обсяги спирту етилового та інших спиртових дистилатів алкогольних напоїв та пива, що ввезені із звільненням від оподаткування згідно з підпунктами 213.3.3, 213.3.8 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу, у разі недотримання вимог митних режимів	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A8	Обсяги спирту, на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, у разі порушення умов їх цільового використання	Д.1 (к.13)	
A9	Обсяги спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, що отримані або ввезені із звільненням від оподаткування як сировина для виробництва підакцизних товарів, у разі нецільового використання (підпункти 213.3.5 та 213.3.6 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A10	Обсяги алкогольних напоїв, для маркування яких придбавалися марки акцизного податку, які були отримані та втрачені платником податку	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A11	Коригування податкового зобов'язання, в тому числі:		
A11.1	на суму акцизного податку з повернених спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива платнику податку згідно з пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI Кодексу	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A11.2	інші випадки	Д.1 (к.13) Д.3 (к.16)	
A12	Сума пільг з операцій, які не підлягають оподаткуванню згідно з пунктом 213.2 статті 213 розділу VI Кодексу	Д.1 (к.12) Д.4 (к.8)	
A13	Сума пільг з операцій, які звільняються від оподаткування згідно з пунктом 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу	Д.1 (к.12) Д.4 (к.7)	
A14	Сума пільг за податковими векселями, виданими при отриманні спирту етилового за нульовою ставкою (пункт 229.1 статті 229 розділу VI Кодексу) (додати перелік податкових векселів)	Д.7 (к.11)	
A15	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків А1 - А10, за вирахуванням рядка А11), в тому числі з:	х	
A15.1	спирту етилового	х	
A15.2	лікєро-горіччаної продукції	х	
A15.3	виноробної продукції, інших спиртових дистилатів	х	
A15.4	пива	х	

Керівник (реєстраційний номер облікової картки платника податків) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку Платник податку (для фізичної особи - платника податку)	(підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище)
	М. П.

(грн)			
Код операції	Розділ Б. Податкові зобов'язання з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну	Код показника додатка	Сума акцизного податку
Б1	Операції з реалізації вироблених в Україні тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б2	Операції з ввезених тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну на митну територію України	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б3	Інші операції з реалізації (передачі) тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, в тому числі:	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б3.1	з метою власного споживання	х	
Б3.2	для промислової переробки	х	
Б3.3	реалізації (передачі) своїм працівникам	х	
Б4	Операції з реалізації тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, в тому числі:	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б4.1	таким, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання	х	
Б4.2	що за правом успадкування чи з інших підстав переходять у власність держави	х	
Б5	Обсяги та вартість втрачених тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, що перевищують встановлені норми втрат	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б6	Обсяги та вартість тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, що	Д.1 (к.13)	

	ввезені із звільненням від оподаткування згідно з підпунктами 213.3.3, 213.3.10 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу, у разі недотримання вимог митних режимів	Д.2 (к.17)	
Б7	Обсяги тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, що отримані або ввезені без сплати податку як сировина для виробництва підакцизних товарів, у разі нецільового використання (підпункти 213.3.5, 213.3.6 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б8	Обсяги та вартість тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, для маркування яких придбавалися марки акцизного податку, які були втрачені платником податку	Д.5 (к.8)	
Б9	Коригування податкового зобов'язання, в тому числі:		
Б9.1	на суму акцизного податку з повернутих тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну платнику податку згідно з пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI Кодексу	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б9.2	інші випадки	Д.1 (к.13) Д.2 (к.17)	
Б10	Сума пільг з операцій, які не підлягають оподаткуванню акцизним податком (пункт 213.2 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.2 (к.17) Д.4 (к. 8)	
Б11	Сума пільг з операцій, які звільняються від оподаткування (пункт 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.2 (к.17) Д.4 (к. 7)	
Б12	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків Б1 - Б8, за вирахуванням рядка Б9), в тому числі:	х	
Б12.1	за специфічними ставками	х	
Б12.2	за адвалорними ставками	х	

Керівник (реєстраційний номер облікової картки платника податків) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку Платник податку (для фізичної особи - платника податку)	(підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище)

(грн)

Код операції	Розділ В. Податкові зобов'язання з нафтопродуктів, скрапленого газу	Код показника додатка	Сума акцизного податку
В1	Операції з реалізації вироблених в Україні нафтопродуктів, скрапленого газу	Д.1 (к.13)	
В2	Операції з реалізації (передачі) нафтопродуктів, скрапленого газу, в тому числі:	Д.1 (к.13)	
В2.1	з метою власного споживання	х	
В2.2	для промислової переробки	х	
В2.3	для здійснення внесків до статутного капіталу	х	
В2.4	реалізації (передачі) своїм працівникам	х	
В3	Операції з реалізації нафтопродуктів, скрапленого газу, в тому числі:	Д.1 (к.13)	
В3.1	конфіскованих	х	
В3.2	визнаних безхазайними	х	
В3.3	таких, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання	х	
В3.4	що за правом успадкування чи інших підстав переходять у власність держави	х	
В4	Обсяги втрачених нафтопродуктів, скрапленого газу, що перевищують встановлені норми втрат	Д.1 (к.13)	
В5	Обсяги нафтопродуктів, скрапленого газу, що ввезені із звільненням від оподаткування згідно з підпунктами 213.3.3, 213.3.9 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу, у разі недотримання вимог митних режимів	Д.1 (к.13)	
В6	Обсяги нафтопродуктів, на які встановлено ставку податку 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів, у разі порушення умов їх цільового використання як сировини для виробництва етилену	Д.1 (к. 13)	
В7	Обсяги нафтопродуктів, скрапленого газу, що ввезені без сплати податку як сировина для виробництва етилену або реалізовані на спеціалізованих аукціонах для потреб населення, у разі нецільового їх використання (підпункти 213.3.6, 213.3.11 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.13)	

B8	Коригування податкового зобов'язання, в тому числі:	Д.1 (к.13)	
B8.1	на суму акцизного податку з повернених нафтопродуктів, скрапленого газу платнику податку згідно з пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI Кодексу	х	
B8.2	інші випадки	х	
B9	Сума пільг з операцій, які не підлягають оподаткуванню (пункт 213.2 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.4 (к. 8)	
B10	Сума пільг з операцій, які звільняються від оподаткування (пункт 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.4 (к. 7)	
B11	Сума пільг за податковими векселями, виданими при отриманні нафтопродуктів за нульовою ставкою (пункт 229.2 статті 229 розділу VI Кодексу) (додати перелік податкових векселів)	Д.8 (к.9)	
B12	Сума пільг за податковими векселями, виданими при ввезенні нафтопродуктів за нульовою ставкою (пункт 229.3 статті 229 розділу VI Кодексу) (додати перелік податкових векселів)	Д.8 (к.9)	
B13	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків B1 - B7, за вирахуванням рядка B8), в тому числі	х	
B13.1	бензинів моторних	х	
B13.2	інших нафтопродуктів (легких, середніх та важких дистилатів)	х	
B13.3	скрапленого газу	х	

Керівник (реєстраційний номер облікової картки платника податків)	_____ (підпис) (ініціали та прізвище)
Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку	_____ (підпис) (ініціали та прізвище)
Платник податку (для фізичної особи - платника податку)	_____ (підпис) (ініціали та прізвище)

(грн)			
Код операції	Розділ Г. Податкові зобов'язання з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів	Код показника додатка	Сума акцизного податку
Г1	Операції з реалізації вироблених в Україні автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів	Д.1 (к.13)	
Г2	Операції з реалізації (передачі) автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, в тому числі:	Д.1 (к.13)	
Г2.1	з метою власного споживання	х	
Г2.2	для промислової переробки	х	
Г2.3	для здійснення внесків до статутного капіталу	х	
Г2.4	реалізації (передачі) своїм працівникам	х	
Г3	Операції з реалізації автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, в тому числі:	Д.1 (к.13)	
Г3.1	конфіскованих	х	
Г3.2	визнаних безхазайними	х	
Г3.3	таких, за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання	х	
Г3.4	що за правом успадкування чи з інших підстав переходять у власність держави	х	
Г4	Обсяги отриманих або ввезених автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, які не підлягають оподаткуванню або звільняються від оподаткування, у разі невиконання умов щодо їх цільового використання для виробництва підакцизних товарів	Д.1 (к.13)	
Г5	Обсяги автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, що ввезені із звільненням від оподаткування згідно з підпунктами 213.3.3, 213.3.9 пункту 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу, у разі недотримання вимог митних режимів	Д.1 (к.13)	
Г6	Обсяги втрачених автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів	Д.1 (к.13)	
Г7	Обсяги автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів до закінчення строку, визначеного законодавством, що були ввезені із звільненням від оподаткування згідно з пунктом 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу, у разі їх нецільового використання	Д.1 (к.13)	
Г8	Коригування податкового зобов'язання, в тому числі:		

Г8.1	на суму акцизного податку з повернених автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів платнику податку згідно з пунктом 217.5 статті 217 та пунктом 218.4 статті 218 розділу VI Кодексу	Д.1 (к.13)	
Г8.2	інші випадки	Д.1 (к.13)	
Г9	Сума пільг з операцій, які не підлягають оподаткуванню (пункт 213.2 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.4 (к.8)	
Г10	Сума пільг з операцій, які звільняються від оподаткування (пункт 213.3 статті 213 розділу VI Кодексу)	Д.1 (к.12) Д.4 (к.7)	
Г11	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків Г1 - Г7, за вирахуванням рядка Г8), в тому числі:	х	
Г11.1	автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів, зазначених у товарній позиції згідно з УКТ ЗЕД 8702), включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі	х	
Г11.2	кузови для автомобілів, зазначених у товарній позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД	х	
Г11.3	мотоцикли (включаючи мопеди) та велосипеди з допоміжним мотором, з колясками або без них	х	
Г11.4	причепа та напівпричепа для тимчасового проживання у кемпінгах типу причіпних будиночків		

Керівник (реєстраційний номер облікової картки платника податків) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку Платник податку (для фізичної особи - платника податку)	(підпис) (ініціали та прізвище) М. П. (підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище)

Разом з Декларацією акцизного податку подаються:

Ознака подачі	Кількість примірників	Кількість сторінок	Назва додатка
	х	х	Розділ А. Податкові зобов'язання із спирту етилового та інших спиртових дистилатів, алкогольних напоїв та пива
	х	х	Розділ Б. Податкові зобов'язання з тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну
	х	х	Розділ В. Податкові зобов'язання з нафтопродуктів, скрапленого газу
	х	х	Розділ Г. Податкові зобов'язання з автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів
			Додаток 1. Розрахунок суми акцизного податку з підакцизних товарів (продукції), на які встановлено специфічні ставки акцизного податку
			Додаток 2. Розрахунок суми акцизного податку з тютюнових виробів, на які встановлено специфічні та адвалорні ставки акцизного податку одночасно
			Додаток 3. Розрахунок суми акцизного податку з алкогольних напоїв за специфічними ставками акцизного податку
			Додаток 4. Розшифровка оборотів, які не підлягають або звільняються від оподаткування акцизним податком
			Додаток 5. Розрахунок суми акцизного податку з втрачених марок акцизного податку, що були придбані для маркування тютюнових виробів, з урахуванням планових щомісячних обсягів реалізації продукції
			Додаток 6. Розрахунок суми акцизного податку, що збільшує або зменшує податкові зобов'язання внаслідок виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах
			Додаток 7. Перелік податкових векселів, виданих платником податку при отриманні спирту етилового
			Додаток 8. Перелік податкових векселів, виданих платником податку при отриманні (ввезенні) нафтопродуктів

Дата подання декларації	

Наведена інформація є достовірною.

Керівник (реєстраційний номер облікової картки платника податків) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку	(підпис) (ініціали та прізвище) М. П. (підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище)

Платник податку (для фізичної
особи - платника податку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Доповнення до Декларації акцизного податку
(заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 розділу II Податкового кодексу
України)

на

_____ арк.

Ця частина заповнюється службовими особами органу державної податкової служби

Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності
"___" _____ 20__ року

Службова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище)

За результатами камеральної перевірки Декларації акцизного податку

Порушень (помилки) не виявлено

Складено акт від "___" "___" 20__ року

(потрібне позначити)

"___" _____ 20__ року

Службова особа органу
державної податкової служби

(підпис, ініціали та прізвище)

Офіційний курс гривні до євро на перший день _____ кварталу – _____ грн.

Керівник <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"><tr><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td><td style="width: 25px; height: 25px;"></td></tr></table> (реєстраційний номер облікової картки) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку											М. П. _____ (підпис) (ініціали та прізвище) _____ (підпис) (ініціали та прізвище) _____ (підпис) (ініціали та прізвище)

Розділ					

(розділ Декларації акцизного податку (А,Б,В,Г), код операції, звітний період)

(грн. (округлення до двох знаків після коми))

[illegible]

**Розрахунок суми акцизного податку з алкогольних напоїв
за специфічними ставками акцизного податку**

№ з/п	Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Місткість спирту (%)	Ємність пляшки (л)	Кількість пляшок	Оподатковуваний оборот (л)		Ставки акцизного податку (у гривнях за 1 л 100-відсоткового спирту)	Сума податкового зобов'язання, грн						
						усього	у перерахунку на 100-відсотковий спирт		за векселями, строк сплати за якими настав, або сума, сплачена грошовими коштами	підлягає збільшенню (+) або зменшенню (-)				інші нарахування	підлягає сплаті до бюджету
										на втрати в межах норм (-)	за рахунок зміни ставок податку (+), (-)	за рахунок експорту (-)	фактично повернутий не виправний брак (-)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Усього:															

Керівник (реєстраційний номер облікової картки) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку	М. П.
(підпис) (ініціали та прізвище)	
(підпис) (ініціали та прізвище)	
(підпис) (ініціали та прізвище)	

Платник податку (для фізичної особи – платника податку)

Додаток 5
до Декларації акцизного податку

Розділ									

розділ Декларації акцизного податку (А,Б,В,Г), код операції, звітний період)

**Розрахунок суми акцизного податку з втрачених марок акцизного податку, що були придбані
для маркування тютюнових виробів, з урахуванням планових шомісячних обсягів реалізації продукції**

№ з/п	Код товару (продукції) за УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД	Оборот з реалізації (передачі), ввезення тютюнових виробів за звітний період, що передуює місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, шт., кг	Сума податкового зобов'язання, нарахована за звітний період, що передуює місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, грн	Середньозважена сума податкового зобов'язання на одиницю реалізованих тютюнових виробів за звітний період, що передуює місяцю виявлення нестачі марок акцизного податку, грн. (гр.5 : гр.4)	Кількість втрачених марок акцизного податку, що були придбані для маркування тютюнових виробів, шт.	Сума акцизного податку, обчислена з обсягу втрачених марок акцизного податку, що підлягає сплаті, грн (гр. 6 x гр. 7)
1	2	3	4	5	6	7	8
Усього							

Керівник (реєстраційний номер облікової картки) Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку Платник податку (для фізичної особи – платника податку)	(підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище) (підпис) (ініціали та прізвище)	М. П.

Розділ

 (розділ Декларації акцизного податку (А,Б,В,Г), код операції, звітний період)

Розрахунок суми акцизного податку, що збільшує або зменшує податкові зобов'язання внаслідок виправлення самостійно виявленої помилки, допущеної в попередніх звітних періодах

(до Декларації акцизного податку за _____ 20__ року)

01	Звітний (податковий) період	(місяць, рік)											
02	Платник акцизного податку	(повне найменування (прізвище, ім'я по батькові) платника)											
	код згідно з ЄДРПОУ												
	Рестраційний номер облікової картки платника податку або серія та номер паспорта*												
03	Місцезнаходження (місце проживання) платника												

[illegible]

* Для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті.

“ ”
 ____ 20 ____ року

[illegible]

[illegible]

Перелік податкових векселів, виданих платником податку при отриманні спирту етилового

[illegible]

Керівник

(реєстраційний номер облікової картки)

Особа, яка відповідає за ведення бухгалтерського обліку

М. П.

(підпис)	(ініціали та прізвище)
(підпис)	(ініціали та прізвище)
(підпис)	(ініціали та прізвище)

Платник податку (для фізичної особи – платника податку)

Додаток 13

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

21 грудня 2011 року № 1688

наказу Міністерства фінансів України

від 07 листопада 2012 року № 1159)

(у редакції

Відмітка про одержання
(штамп органу державної податкової
служби)

Податкова декларація платника єдиного податку – юридичної особи														порядковий № за рік*			
I. Загальні відомості																	
Тип податкової декларації																	
1	звітна			звітна нова			уточнююча			довідково**							
Група платника єдиного податку																	
2	I квартал	IV гр.	VI гр.	II квартал	IV гр.	VI гр.	III квартал	IV гр.	VI гр.	IV квартал	IV гр.	VI гр.	2	0			року
3	податковий (звітний) період (не зазначається у разі подання уточнюючої декларації):																
	I квартал		півріччя		три квартали		рік		місяць**		2	0					року
4	податковий (звітний) період, що уточнюється (зазначається у разі подання уточнюючої декларації):																
	I квартал		півріччя		три квартали		рік		2	0							року
			(II квартал***)		(III квартал***)		(IV квартал***)										
5	платник податку:																
	повне найменування: _____																
	код згідно з ЄДРПОУ																
	код виду економічної діяльності (КВЕД)																
	код організаційно-правової форми господарювання																
	податкова адреса (місцезнаходження) платника										поштовий індекс						
											міжміський код						
										телефон							
електронна адреса****										факс****							
6	найменування органу державної податкової служби, до якого подається податкова декларація:																
7	середньооблікова кількість працівників (осіб):																

* Зазначається номер (послідовно наростаючим числом від кількості поданих відповідних декларацій будь-якого типу за рік).

** Подається з метою отримання довідки про доходи за інший, ніж квартальний, податковий (звітний) період відповідно до пункту 296.8 статті 296 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України.

*** Для уточнення податкових (звітних) періодів до набрання чинності Законом України від 04 листопада 2011 року № 4014-VI "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності" (далі – Закон № 4014-VI).

**** За бажанням платника податку.

II. Розрахунок податкового зобов'язання для платників єдиного податку IV групи

Показники	Код рядка	Сума (грн. коп.)
1	2	3
Загальна сума доходу за податковий (звітний) період (р. 2 + р. 3 + р. 4 + р. 5 + р. 6)	1	
Сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 3 %	2	
Сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 5 %	3	
Сума доходу, що перевищує обсяг доходу, визначений підпунктом 4 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	4	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначені у главі 1 розділу XIV Податкового кодексу України	5	

Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування	6	
Сума єдиного податку за податковий (звітний) період (р. 7.1 + р. 7.2 + р. 7.3)	7	
Сума єдиного податку за ставкою 3 % (р. 2 x 3 %)	7.1	
Сума єдиного податку за ставкою 5 % (р. 3 x 5 %)	7.2	
Сума єдиного податку, що обчислюється у подвійному розмірі ставки (р. 4 + р. 5 + р. 6) x (___) % ¹	7.3	
Сума єдиного податку за минулий податковий (звітний) період (р. 7 ² декларації за минулий податковий (звітний) період)	8	
Сума єдиного податку до сплати за податковий (звітний) квартал (р. 7 - р. 8)	9	
Самостійне виявлення помилок		
Сума єдиного податку за даними раніше поданої декларації, що уточнюється, усього (р. 9 ² декларації, що уточнюється) ³	10	
Сума єдиного податку (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 9 - р. 10, якщо р. 9 > р. 10, або р. 11 (сума рядків 11) додатка(ів) до декларації у разі уточнення показників раніше поданої(их) податкової(их) декларації(й) у складі звітної або звітної нової податкової декларації) ⁴	11	
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 10 - р. 9, якщо р. 10 > р. 9, або р. 12 (сума рядків 12) додатка(ів) до декларації у разі уточнення показників раніше поданої(их) податкової(их) декларації(й) у складі звітної або звітної нової податкової декларації) ⁴ (відображається тільки позитивне значення)	12	
Сума штрафу в розмірі 3 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "а" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 11 x 3 %))	13	
Сума штрафу в розмірі 5 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "б" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 11 x 5 %))	14	
Сума пені (нараховується платником самостійно відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 глави 12 розділу II Податкового кодексу України)	15	
Додаток(ки) щодо розрахунку податкового зобов'язання податку за минулий(і) період(и)	на	арк.
Доповнення до податкової декларації (заповнюється і додається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України)	на	арк.

¹ Ставка єдиного податку зазначається платником самостійно (6 % або 10 %).

² У рядках 8 і 10 відображаються дані відповідно рядків 7 і 9 для податкових (звітних) періодів після набрання чинності Законом № 4014-VI.

³ Заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники.

⁴ Заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники, та/або у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені платником податку.

III. Розрахунок податкового зобов'язання для платників єдиного податку VI групи

Показники	Код рядка	Сума (грн. коп.)
1	2	3
Загальна сума доходу за податковий (звітний) період (р. 17 + р. 18 + р. 19 + р. 20 + р. 21)	16	
Сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 7 %	17	
Сума доходу за податковий (звітний) період, що оподатковується за ставкою 10 %	18	
Сума доходу, що перевищує обсяг доходу, визначений підпунктом 6 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	19	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначені у главі 1 розділу XIV Податкового кодексу України	20	
Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування	21	
Сума єдиного податку за податковий (звітний) період (р. 22.1 + р. 22.2 + р. 22.3)	22	
Сума єдиного податку за ставкою 7 % (р. 17 x 7 %)	22.1	
Сума єдиного податку за ставкою 10 % (р. 18 x 10 %)	22.2	

Сума єдиного податку, що обчислюється у подвійному розмірі ставки (р. 19 + р. 20 + р. 21) x () % ¹	22.3	
Сума єдиного податку за минулий податковий (звітний) період (р. 22 ² декларації за минулий податковий (звітний) період)	23	
Сума єдиного податку до сплати за податковий (звітний) квартал (р. 22 - р. 23)	24	
Самостійне виявлення помилок		
Сума єдиного податку за даними раніше поданої декларації, що уточнюється, усього (р. 24 ² декларації, що уточнюється) ³	25	
Сума єдиного податку (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 24 - р. 25, якщо р. 24 > р. 25, або р. 11 (сума рядків 11) додатка(ів) до декларації у разі уточнення показників раніше поданої(их) податкової(их) декларації(й) у складі звітної або звітної нової податкової декларації) ⁴	26	
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 25 - р. 24, якщо р. 25 > р. 24, або р. 12 (сума рядків 12) додатка(ів) до декларації у разі уточнення показників раніше поданої(их) податкової(их) декларації(й) у складі звітної або звітної нової податкової декларації) ⁴ (відображається тільки позитивне значення)	27	
Сума штрафу в розмірі 3 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "а" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 26 x 3 %))	28	
Сума штрафу в розмірі 5 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "б" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 26 x 5 %))	29	
Сума пені (нараховується платником самостійно відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 глави 12 розділу II Податкового кодексу України)	30	
Додаток(ки) щодо розрахунку податкового зобов'язання податку за минулий(і) період(и)	на	арк.
Доповнення до податкової декларації (заповнюється і подається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України)	на	арк.

¹ Ставка єдиного податку зазначається платником самостійно (14 % або 20 %).

² У рядках 23 і 25 відображаються дані відповідно рядків 22 і 24 для податкових (звітних) періодів після набрання чинності Законом України від 05 липня 2012 року № 5083-VI "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні" (далі – Закон № 5083-VI).

³ Заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники.

⁴ Заповнюється у разі подання уточнюючої декларації, що містить виправлені показники, та/або у разі уточнення показників раніше поданої податкової декларації у складі звітної або звітної нової податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені платником податку.

IV. Зведена інформація щодо розрахунку податкового зобов'язання у разі переходу протягом календарного року на іншу групу платника єдиного податку*

Показники	Код рядка	Сума (грн. коп.)
1	2	3
Загальна сума доходу за податковий (звітний) період (р. 1 + р. 16)	31	
Сума єдиного податку для платників IV групи (р. 7)	32	
Сума єдиного податку для платників VI групи (р. 22)	33	
Нараховано всього за податковий (звітний) період (р. 32 + р. 33)	34	
Нараховано за минулий податковий (звітний) період (р. 7 + р. 22 декларації попереднього податкового (звітного) періоду)	35	
Сума єдиного податку до сплати за податковий (звітний) квартал (р. 34 - р. 35)	36	
Самостійне виявлення помилок		
Сума єдиного податку за даними раніше поданої декларації, що уточнюється, усього (р. 10 + р. 25)	37	
Сума єдиного податку (недоплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 11 + р. 26)	38	
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (р. 12 + р. 27)	39	
Сума штрафу в розмірі 3 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "а" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 13 + р. 28)	40	

Сума штрафу в розмірі 5 % від суми недоплати (нараховується платником відповідно до підпункту "б" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу II Податкового кодексу України (р. 14 + р. 29)	41	
Сума пені (нараховується платником самостійно відповідно до підпункту 129.1.2 пункту 129.1 статті 129 глави 12 розділу II Податкового кодексу України) (р. 15 + р. 30)	42	
Додаток(ки) щодо розрахунку податкового зобов'язання податку за минулий(и) період(и)	на	арк.
Доповнення до податкової декларації (заповнюється і додається відповідно до пункту 46.4 статті 46 глави 2 розділу II Податкового кодексу України)	на	арк.

* Одночасно з розділом IV заповнюються розділи II та III податкової декларації платника єдиного податку - юридичної особи.

Інформація, наведена у податковій декларації та додатках, є достовірною.

		.		.	2	0			

(дата заповнення декларації (дд. мм. рррр))

Керівник

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта*)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

М.П.

Головний бухгалтер

(реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта*)

(ініціали та прізвище)

(підпис)

* Серія та номер паспорта проставляються фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті.

Ця частина заповнюється посадовою особою органу державної податкової служби

	Відмітка про внесення даних до електронної бази податкової звітності		"__" ____ 20__ року
(посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))			
За результатами камеральної перевірки			
	Порушень (помилек) не виявлено		Складено акт від "__" ____ 20__ року №__
(посадова особа органу державної податкової служби (підпис, ініціали та прізвище))			

Відмітка
про одержання
(штамп органу державної
податкової служби)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

21 грудня 2011 року № 1688

(у редакції наказу Міністерства фінансів України

від 07 листопада 2012 року № 1159)

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ –
ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ

I. Загальні відомості

1	Тип податкової декларації									
	звітна		звітна нова		уточнююча		довідково*			
2	Звітний (податковий) період, за який подається або уточнюється податкова декларація:									
	I квартал ☐ півріччя ☐ три квартали ☐ рік ☐ місяць* ☐									
	(рік)									
3	Прізвище, ім'я, по батькові платника податку:									
	Ресстраційний номер облікової картки платника податків – фізичної особи - підприємця:									
	або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття ресстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку у паспорті)									
4	Податкова адреса (місце проживання) платника податку					поштовий індекс:				
	(область, місто):					міжміський код:				
	Адреса:					телефон:				
	Електронна адреса ¹ :					факс ¹ :				
5	Найменування органу державної податкової служби, до якого подається податкова декларація:									
6	Види підприємницької діяльності, які здійснювалися у звітному періоді:									
	номер згідно з КВЕД		назва згідно з КВЕД							
7	Фактична чисельність працівників у звітному періоді:									

* Подається з метою отримання довідки про доходи за інший період, ніж кварталний (річний) податковий (звітний) період, нарастаючим підсумком.

¹ За бажанням платника податку.

II. Показники господарської діяльності для платників єдиного податку I групи

Щомісячні авансові внески, грн

№ з/п	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1-й місяць кварталу				
2-й місяць кварталу				
3-й місяць кварталу				

Назва показника	Код рядка	Обсяг (грн)*
1	2	3
Сума доходу за звітний (податковий) період відповідно до статті 292 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України (згідно з підпунктом 1 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України)	01	
Сума доходу, що перевищує обсяги, встановлені підпунктом 1 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	02	
Сума доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку, у звітному (податковому) періоді	03	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж передбачено пунктом 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	04	
Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права на застосування спрощеної системи оподаткування, у звітному (податковому) періоді	05	

* Заповнюється наростаючим підсумком з початку року.

III. Показники господарської діяльності для платників єдиного податку II групи Щомісячні авансові внески, грн

№ з/п	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
1-й місяць кварталу				
2-й місяць кварталу				
3-й місяць кварталу				

Назва показника	Код рядка	Обсяг (грн)*
1	2	3
Сума доходу за звітний (податковий) період відповідно до статті 292 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України (згідно з підпунктом 2 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України)	06	
Сума доходу, що перевищує обсяги, встановлені підпунктом 2 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	07	
Сума доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у свідоцтві платника єдиного податку, у звітному (податковому) періоді	08	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж передбачено пунктом 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	09	
Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права на застосування спрощеної системи оподаткування, у звітному (податковому) періоді	10	

* Заповнюється наростаючим підсумком з початку року.

IV. Показники господарської діяльності для платників єдиного податку III групи

Назва показника	Код рядка	Обсяг (грн)*
1	2	3
Сума доходу за звітний (податковий) період, що оподатковується за ставкою 3%	11	
Сума доходу за звітний (податковий) період, що оподатковується за ставкою 5%	12	
Сума доходу, що перевищує обсяги, встановлені підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	13	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж передбачено пунктом 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	14	
Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права на застосування спрощеної системи оподаткування, у звітному (податковому) періоді	15	

* Заповнюється наростаючим підсумком з початку року.

V. Показники господарської діяльності для платників єдиного податку V групи

Назва показника	Код рядка	Обсяг (грн)*
1	2	3
Сума доходу за звітний (податковий) період, що оподатковується за ставкою 7%	16	
Сума доходу за звітний (податковий) період, що оподатковується за ставкою 10%	17	
Сума доходу, що перевищує обсяги, встановлені підпунктом 5 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	18	
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж передбачено пунктом 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України, у звітному (податковому) періоді	19	
Сума доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права на застосування спрощеної системи оподаткування, у звітному (податковому) періоді	20	

* Заповнюється наростаючим підсумком з початку року.

VI. Визначення податкових зобов'язань по єдиному податку*

Назва показника	Код рядка	Сума (грн)
Загальна сума доходу за звітний (податковий) період (сума значень рядків 01+02+03+04+05+06+07+08+09+10+11+12+13+14+15+16+17+18+19+20)	21	
Сума податку за ставкою 15% ((рядок 02 + рядок 03 + рядок 04+ + рядок 05 + рядок 07 + рядок 08 + рядок 09 + рядок 10 + рядок 13 + рядок 14 + + рядок 15+рядок18+рядок 19+рядок 20) × 15%)	22	
Сума податку за ставкою 3% (рядок 11 × 3%)	23	
Сума податку за ставкою 5% (рядок 12 × 5%)	24	
Сума податку за ставкою 7% (рядок 16 × 7%)	25	
Сума податку за ставкою 10% (рядок 17 × 10%)	26	
Нараховано всього за звітний (податковий) період (рядок 22 + рядок 23 + +рядок 24 + рядок 25+ рядок 26)	27	
Нараховано за попередній звітний (податковий) період (значення рядка 27 декларації попереднього звітного (податкового) періоду)	28	
Сума єдиного податку, яка підлягає нарахуванню та сплаті в бюджет за підсумками поточного звітного (податкового) періоду (рядок 27 – рядок 28)	29	

* Не заповнюється платником податку, що подає декларацію „Довідково”.

VII. Визначення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок*

Назва показника	Код рядка	Сума (грн)
Сума єдиного податку, яка підлягала перерахуванню до бюджету, за даними звітного (податкового) періоду, в якому виявлена помилка (рядок 29 відповідної декларації)	30	
Уточнена сума податкових зобов'язань за звітний (податковий) період, у якому виявлена помилка	31	
Розрахунки у зв'язку з виправленням помилки:		
збільшення суми, яка підлягала перерахуванню до бюджету (рядок 31 – рядок 30, якщо рядок 31 > рядка 30)	32	
зменшення суми, яка підлягала перерахуванню до бюджету** (рядок 31– рядок 30, якщо рядок 31 < рядка 30)	33	
Сума штрафу, яка нарахована платником податку самостійно у зв'язку з виправленням помилки, ____ % (рядок 32 × 3% або 5%)	34	

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ									

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ВИРОБНИЦТВО ТА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ за 20__ рік

Подають:	Термін подання
юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які займаються промисловими видами діяльності	не пізніше 9 лютого
- органу державної статистики за місцезнаходженням (місцем здійснення виробничої діяльності)	

№ ІП-НПП
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
07.08.2012 № 331

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо, № будинку /корпусу, № квартири /офісу)

[illegible]

[illegible]

Ідентифікаційний ЄДРПОУ	код								

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України “Про державну статистику”

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації
за роботу зі шкідливими умовами праці
за 201__ рік

Подають:	Терміни подання
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, що здійснюють такі види економічної діяльності: сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги (виключаючи мисливство); добувна промисловість; переробна промисловість; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; будівництво; діяльність транспорту та зв'язку, визначені за переліком органів державної статистики — органу державної статистики за місцезнаходженням	не пізніше 20 лютого року, наступного за звітним

№ 1-ПВ (умови праці)
(один раз на два роки)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату
29.06.2011 № 163

Респондент:

Найменування:

— Місцезнаходження (юридична адреса):

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

____ (поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Розділ І. Стан умов праці

Назва показників	Код рядка	Весь персонал, осіб	З них жінки
А	Б	1	2
Облікова кількість штатних працівників на 31 грудня звітного року, всього	10010		
з них працівники, які зайняті в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам (за результатами атестації робочих місць за умовами праці)	10020		
Із рядка 10020 працюють в умовах перевищення гранично допустимих рівнів та концентрації шкідливих факторів виробничого середовища і трудового процесу:			
шкідливих хімічних речовин 1, 2 та 3-4 класу небезпеки	10030		
пилу переважно фіброгенної дії	10040		
вібрації (загальної та локальної)	10050		
шуму, інфразвуку, ультразвуку	10060		
неіонізуючих випромінювань (радіочастотного діапазону, діапазону промислової частоти, оптичного діапазону (лазерного випромінювання)	10070		
біологічних факторів	10080		
мікроклімату в приміщенні (температури повітря, швидкості руху повітря, відносної вологості повітря, інфрачервоного випромінювання)	10090		
температури зовнішнього повітря (під час роботи на відкритому повітрі) або атмосферного тиску (підвищеного або зниженого)	10100		
важкості праці	10110		
робочої пози	10120		
напруженості праці	10130		
Із рядка 10020 працівники молодше 18 років	10140		
Із рядка 10010 кількість працівників зайнятих:			
на роботах, що заборонені чинними нормативними актами про охорону праці	10150		
постійно у три- та чотиризмінному режимі	10160		
кількість працівників служб охорони праці	10170		
Довідково: дата останньої атестації робочих місць			
У форматі мм.рррр	10180		
	10190		

Розділ ІІ. Пільги та компенсації за роботу із шкідливими умовами праці та за особливий характер праці

Назва показників	Код рядка	Весь персонал, осіб	З них жінки
А	Б	1	2
Облікова кількість штатних працівників, яким на 31 грудня звітного року:			
1) за роботу із шкідливими та важкими умовами праці за результатами атестації робочих місць надаються (встановлено):			
додаткові відпустки згідно зі Списком (додаток 1*)	11010		
додаткові відпустки, передбачені колективною угодою (договором)	11020		
скорочений робочий тиждень згідно з Переліком**	11030		
доплати за умови праці	11040		
безкоштовно молоко або інші рівноцінні харчові продукти;	11050		

безкоштовно лікувально-профілактичне харчування (за роботу з особливо шкідливими та особливо важкими умовами праці)	11060		
2) за особливий характер праці надаються:			
додаткові відпустки згідно зі Списком (додаток 2***)	11070		
додаткові відпустки, передбачені колективною угодою (договором)	11080		
3) мають право на пенсію на пільгових умовах відповідно до Закону України “Про пенсійне забезпечення”:			
за Списком № 1	11090		
за Списком № 2	11100		
інші пенсії за віком на пільгових умовах	11110		
за вислугу років	11120		
призначену самим підприємством (організацією)	11130		
Облікова кількість штатних працівників, яким встановлено хоча б один із видів пільг, компенсацій, зазначених у ряд. 11010–11130	11140		
	11150		
	11160		

* Список виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість працівників на роботах в яких дає право на щорічну додаткову відпустку.

** Перелік виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня.

*** Список виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов’язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров’я, що дає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці.

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

Ідентифікаційний код
ЄДРПОУ

Державне статистичне спостереження

**Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України “Про державну статистику”**

**Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу
України про адміністративні правопорушення**

Звіт з праці
за січень - _____ 201__р.

Подають:	Терміни подання	№ 1-ПВ (квартальна) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держкомстату 29.06.2011 № 163
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, визначені за переліком органів державної статистики – органу державної статистики за місцем здійснення діяльності	не пізніше 7-го числа після звітного періоду	

Респондент:

Найменування _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

Якщо відповідно до п.1.2. Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом
Держкомстату від 28.09.2005 № 286 (зі змінами), звіт складається за структурний підрозділ, укажіть, будь
ласка, його найменування _____

Номер структурного підрозділу

**Якщо звіт складено за структурний підрозділ, його номер узгоджується з територіальним органом
державної статистики, в іншому випадку – дорівнює 1.**

Увага! В усіх розділах звіту показники кількості працівників та робочого часу заповнюються в цілих
одиницях, вартісні показники – з одним десятковим знаком.

Розділ І. Кількість працівників

Назва показників	Код рядка	За період з початку року, осіб	
		усього	з них жінки
А	Б	1	2
Середньооблікова кількість штатних працівників	3010		
Прийнято працівників	3020		
з них на новостворені робочі місця	3030		
Вибуло працівників	3040		
з них з причин: змін в організації виробництва і праці (реорганізація, скорочення чисельності або штату працівників)	3050		

плинності кадрів (за власним бажанням, за угодою сторін, порушення трудової дисципліни, ін.)	3060		
Облікова кількість штатних працівників на кінець звітного періоду	3070		
	3080		
	3090		

Розділ II. Використання робочого часу штатних працівників

Назва показників	Код рядка	За період з початку року	
		людино-години	кількість працівників, осіб
А	Б	1	2
Фонд робочого часу, усього (ряд. 4020 + ряд. 4040)	4010		
Відпрацьований час	4020		
Невідпрацьований час (сума рядків з 4050 до 4110)	4040		
з нього з причин: щорічних відпусток (основних та додаткових)	4050		
тимчасової непрацездатності	4060		
відпусток без збереження заробітної плати за згодою сторін	4070		
інших відпусток без збереження заробітної плати (на період припинення виконання робіт)	4080		
переведення з економічних причин на неповний робочий день (тиждень)	4090		
масових невиходів на роботу (страйків)	4100		
інших причин	4110		
	4120		
	4130		

Розділ III. Склад фонду оплати праці та інші виплати

Назва показників	Код рядка	За період з початку року, тис.грн.
А	Б	1
Фонд оплати праці штатних працівників, усього (ряд. 5020 + ряд. 5030 + ряд. 5060)	5010	
Фонд основної заробітної плати	5020	
Фонд додаткової заробітної плати	5030	
з нього: надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів	5040	
премії та винагороди, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні)	5050	
Заохочувальні та компенсаційні виплати	5060	
з них: матеріальна допомога	5070	
соціальні пільги, що мають індивідуальний характер	5080	
Оплата за невідпрацьований час (із ряд. 5030, 5060)	5090	
Виплати, що не входять до фонду оплати праці (рядки 5100 – 5110 заповнюються у звіті за січень – грудень)		
Нараховано працівникам за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності	5100	
з них оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства	5110	

	5120	
	5130	

Розділ IV. Розподіл працівників за розмірами заробітної плати

за _____ 20__р.

(заповнюється за останній місяць кварталу – березень, червень, вересень, грудень)

Назва показників	Код рядка	Осіб
А	Б	1
Кількість штатних працівників, яким оплачено 50% і більше робочого часу, встановленого на місяць, усього (сума ряд. 6020 – 6120)	6010	
у тому числі у розмірі, грн.:	6020	
до		
від _____ до 1500,00	6030	
від 1500,01 до 2000,00	6040	
від 2000,01 до 2500,00	6050	
від 2500,01 до 3000,00	6060	
від 3000,01 до 3500,00	6070	
від 3500,01 до 3750,00	6080	
від 3750,01 до 4000,00	6090	
від 4000,01 до 4500,00	6100	
від 4500,01 до 5000,00	6110	
понад 5000,00	6120	
Кількість штатних працівників, які повністю відпрацювали норму робочого часу, встановлену на місяць (із рядка 6010)	6130	
з них працівники, у яких нарахована заробітна плата була менше або дорівнювала мінімальній заробітній платі, встановленій законодавством	6140	
Довідково. Облікова кількість штатних працівників на кінець місяця, яким встановлено тарифну ставку (оклад, посадовий оклад) нижчу від прожиткового мінімуму, встановленого законодавством для працездатної особи	6150	
	6160	
	6170	

Розділ V. Кількість і фонд оплати праці окремих категорій працівників

Назва показників	Код рядка	За період з початку року		
		середньо-облікова кількість, осіб	фонд оплати праці, тис.грн.	відпрацьовано, людино-годин
А	Б	1	2	3
Із середньооблікової кількості штатних працівників:				
жінки	7010			
працівники, оплата праці яких фінансується коштом державного та місцевого бюджету (заповнюють бюджетні установи (розпорядники бюджетних коштів)	7020			
Працівники, які не перебувають в обліковому складі (позаштатні):				
зовнішні сумісники	7030			
працюють за цивільно-правовими договорами	7040			
	7050			

Розділ VI. Інформація про укладання колективних договорів *

станом на 31 _____ 20__р.

(березня, грудня)

Назва показників	Код рядка	Усього по підприємству
А	Б	1

Кількість укладених і зареєстрованих колективних договорів, одиниць	8010	
Кількість штатних працівників, які охоплені колективними договорами, осіб	8020	
Розмір мінімальної місячної тарифної ставки (окладу), встановлений у колективному договорі, грн.	8030	
Розмір мінімальної місячної тарифної ставки (окладу), встановлений у галузевій угоді, грн.	8040	
	8050	
	8060	

* Цей розділ заповнюється в цілому по юридичній особі (відокремленому підрозділу), включаючи дані по структурних підрозділах, 2 рази на рік: у звітах за січень–березень та січень–грудень – на відповідну дату.

Розділ VII. Витрати на утримання робочої сили, що не входять до складу фонду оплати праці *

Назва показників	Код рядка	Усього по підприємству, за січень–грудень 20__ р.
А	Б	1
Сума витрат підприємства на утримання робочої сили крім тих, які враховані у фонді оплати праці (сума рядків з 9020 до 9060), тис. грн.	9010	
у тому числі:	9020	
витрати на соціальне забезпечення працівників		
витрати на культурно-побутове обслуговування працівників	9030	
витрати на забезпечення працівників житлом	9040	
витрати на професійне навчання	9050	
інші витрати на робочу силу	9060	
Довідково. Середньооблікова кількість штатних працівників підприємства за січень-грудень попереднього року, осіб	9070	
	9080	
	9090	

* Цей розділ заповнюють юридичні особи та відокремлені підрозділи (крім бюджетних установ), включаючи дані по структурних підрозділах тільки у звіті за січень–березень.

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

До відома респондентів. Якщо останній день установленого терміну подання форми звітності припадає на вихідний (або святковий) день, що настає за робочим днем, то останнім днем терміну її подання вважається останній робочий день, що передє вихідному (святковому) дню. Якщо останній день установленого терміну подання форми звітності припадає на вихідний (або святковий) день, що передє робочому, то останнім днем терміну її подання вважається перший робочий день, що настає за вихідним (або святковим) днем (пункт 3.3 розділу 3 Порядку перегляду звітно-статистичної документації, необхідної для проведення державних статистичних спостережень, затвердженого наказом Держкомстату від 25.12.2008 № 521).

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про Державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України
про адміністративні правопорушення

Звіт з праці

за січень – _____ 201__р.

Подають:	Термін подання
юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи, визначені за переліком органів державної статистики – органу державної статистики за місцем здійснення діяльності	не пізніше 7-го числа після звітного періоду

№ 1-ПВ
(місячна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату
29.06.2011 № 163

Респондент:

Найменування _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Якщо відповідно до п.1.2. Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом
Держкомстату від 28.09.2005 № 286 (зі змінами), звіт складається за структурний підрозділ,
укажіть, будь ласка, нижче інформацію, що стосується цього підрозділу

Найменування _____

Вид економічної діяльності _____

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності _____

(область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Номер структурного підрозділу

Якщо звіт складено за структурний підрозділ, його номер узгоджується з територіальним
органом державної статистики, в іншому випадку – дорівнює 1.

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Поле не використовується в електронному звіті**Заповнюється в територіальному органі державної статистики стосовно ознак структурного підрозділу:**

Код виду економічної діяльності за КВЕД

Код території за КОАТУУ

Для інших приміток

Увага! В усіх розділах звіту показники кількості працівників та робочого часу заповнюються в цілих одиницях, вартісні показники – з одним десятковим знаком.

Розділ I. Кількість працівників і фонд оплати праці

Назва показників	Код рядка	За звітний місяць	За період з початку року
А	Б	1	2
Середня кількість усіх працівників в еквіваленті повної зайнятості, осіб	1010		
Фонд оплати праці усіх працівників, тис.грн.	1020		
Сума податку з доходів фізичних осіб, що відрахована з фонду оплати праці усіх працівників, тис.грн.	1030		
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	1040		
Фонд робочого часу, за який нарахована заробітна плата штатним працівникам (крім тимчасової непрацездатності), людино-годин	1050		
з нього відпрацьовано, людино-годин	1060		
Фонд оплати праці штатних працівників, тис.грн. (із ряд.	1070		
	1080		
	1090		

Пояснення до розділу I.

У разі зміни (збільшення або зменшення) показника середньої заробітної плати штатного працівника (ряд. 1070 / ряд. 1040 * 1000) + ; – 10% і більше порівняно з попереднім періодом, укажіть, будь ласка, основну причину:

Розділ II. Заборгованість перед працівниками із заробітної плати та виплатах із соціального страхування

на 1 _____ 20__р.

(назва місяця наступного після звітного періоду)

Назва показників	Код рядка	Усього
А	Б	1

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³
Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Подають:	Термін подання	№ 1-Б (I розділ – річна, місячна; II розділ – річна, квартальна) ЗАТВЕРДЖЕНО наказ Держкомстату 20.07.2009р. № 270
суб'єкти господарювання- господарські організації	річної, місячної – не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним періодом; квартальної – не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним періодом	
- органу державної статистики за місцезнаходженням		

Респондент:
Найменування:

(юридична особа або відокремлений підрозділ)

Місцезнаходження (юридична адреса):

(юридична особа або відокремлений підрозділ)

(поштовий індекс, область/ АР Крим, район, населений пункт, вулиця/ провулок, площа тощо,
№ будинку/ корпусу, № квартири/ офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса):

(юридична особа або відокремлений підрозділ)

(поштовий індекс, область/ АР Крим, район, населений пункт, вулиця/ провулок, площа тощо,
№ будинку/ корпусу, № квартири/ офісу)

Розділ I. Фінансові результати

за січень— 20 року

(тис.грн. з одним десятковим знаком)

Найменування показників	№ рядка	
Фінансовий результат від звичайної діяльності до		

оподаткування: прибуток	001	
збиток	002	
Контрольний рядок (заповнюється органами державної статистики)	003	

Причини зміни обсягів фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування порівняно з попереднім періодом звітнього року

Розділ II. Розрахунки з нерезидентами
станом на _____ 20 року

(тис.грн. з одним десятковим знаком)

Найменування показників	№ рядк а	Дебіторська			Кредиторська		
		довго- строкова заборго- ваність	поточна заборгованість		довго- строкова забор- гованіст ь	поточна заборгованість	
			усього	з неї простро- чена		усього	з неї прост ро- чена
A	Б	1	2	3	4	5	6
Заборгованість за розрахунками з нерезидентами за товари, роботи, послуги (включаючи заборгованість, забезпечену векселями, авансові платежі та внутрішні розрахунки)	010						

Причини зміни обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості порівняно з попереднім періодом звітнього року

Місце підпису керівника (власника) та/ або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

_____ (ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

Додаток 20

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ									

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується
статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних
спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу
України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ
ПРО ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ
за ___ квартал 20__ р.

Подають:	Термін подання
юридичні особи (резиденти) усіх видів економічної діяльності, які одержали інвестиції від зарубіжних партнерів-нерезидентів та мають пов'язані з цим зобов'язання/вимоги перед нерезидентами, включаючи дані щодо всіх відокремлених та структурних підрозділів, а також філії та постійні представництва нерезидентів в Україні - органу державної статистики за місцезнаходженням	не пізніше 7 числа після звітного періоду

№ 10-зез
(квартальна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату
13.05.2011 № 115

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку

/корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо,

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Код рядка	Назва показника	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____
A	B	1	2	3
01	КАПІТАЛ НЕРЕЗИДЕНТА В УКРАЇНІ на початок звітного періоду – усього			
02	<i>у тому числі за концесійними договорами та договорами про спільну інвестиційну діяльність (≤ ряд.01 гр.1-3)</i>			
03	ЗБІЛЬШЕННЯ КАПІТАЛУ НЕРЕЗИДЕНТА – усього (сума ряд. (04 – 15) гр.1-3)			
04	у тому числі за рахунок: Грошових внесків			
05	Внесків у вигляді цінних паперів			
06	Внесків в обмін на скасування боргу			
07	Внесків у вигляді рухомого і нерухомого майна			
08	Внесків у вигляді нематеріальних активів			
09	Інвестицій за концесійними договорами та договорами про спільну інвестиційну діяльність			
10	Придбання корпоративних прав у результаті приватизації державного майна			
11	Іншого вкладеного капіталу (внески без рішень про зміни розміру статутного капіталу)			
12	Зміни вартості капіталу			
13	Переходу прав власності на капітал нерезиденту іншої країни			
14	Інвестицій, які перейшли з категорії портфельних			
15	Інших видів здійснення інвестицій			
16	ЗМЕНШЕННЯ КАПІТАЛУ НЕРЕЗИДЕНТА – усього (сума ряд. (17 – 27) гр.1-3)			
17	у тому числі за рахунок: Вилучення грошових внесків			
18	Вилучення цінних паперів			
19	Вилучення рухомого і нерухомого майна			
20	Утрат капіталу			
21	Інвестицій за концесійними договорами та договорами про спільну інвестиційну діяльність			
22	Іншого вкладеного капіталу (внески без рішень про зміни розміру статутного капіталу)			
23	Зміни вартості капіталу			
24	Переходу прав власності на капітал нерезиденту іншої країни			
25	Прячих інвестицій, які перейшли до категорії портфельних			
26	Відмови (безоплатної) від права власності на капітал на користь резидента			
27	Інших видів зменшення інвестицій			
28	КАПІТАЛ НЕРЕЗИДЕНТА В УКРАЇНІ на кінець звітного періоду – усього (= ряд. (01 + 03 -16) гр. 1-3)			
29	<i>у тому числі за концесійними договорами та договорами про спільну інвестиційну діяльність (= ряд. (02+09-21) гр.1-3);(≤ ряд.28, гр.1-3)</i>			
30	НАРАХОВАНИЙ ДОХІД ІНВЕСТОРУ- НЕРЕЗИДЕНТУ – усього (сума ряд. (31, 32)			

	гр.1-3)			
31	<i>у тому числі дивіденди</i>			
32	<i>проценти та інші доходи за борговими зобов'язаннями</i>			

Розділ І. Прямі інвестиції

(тис. одиниць валюти)

¹Тут і далі коди країн і валют заповнюють працівники органів державної статистики.

(тис. одиниць валюти)

Код рядка	Назва показника	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____	Країна: _____ Код ¹ : _____ Валюта: _____ Код ¹ : _____
А	В	1	2	3
	<u>КРЕДИТИ ТА ПОЗИКИ</u>			
	ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА КРЕДИТАМИ ТА ПОЗИКАМИ, отриманими від прямого інвестора			
33	на початок звітного періоду			
34	збільшення			
35	зменшення (= ряд.(33+34), якщо ряд.28=0)			
36	на кінець звітного періоду (= ряд. (33+34-35) гр. 1-3), (=0, якщо ряд.28=0)			
	ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА КРЕДИТАМИ ТА ПОЗИКАМИ, наданими прямому інвестору			
37	на початок звітного періоду			
38	збільшення			
39	зменшення (= ряд.(37+38), якщо ряд.28=0)			
40	на кінець звітного періоду (= ряд. (37+38-39) гр. 1-3), (=0, якщо ряд.28=0)			
	<u>ТОРГОВІ КРЕДИТИ</u>			
	КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ перед прямим інвестором-нерезидентом за зовнішньоторговельними операціями			
41	на початок звітного періоду			
42	збільшення			
43	зменшення (= ряд.(41+42), якщо ряд.28=0)			
44	на кінець звітного періоду (= ряд. (41+42-43) гр. 1-3), (=0, якщо ряд.28=0)			
	ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ по відношенню до прямого інвестора-нерезидента за зовнішньоторговельними операціями			
45	на початок звітного періоду			
46	збільшення			
47	зменшення (= ряд.(45+46), якщо ряд.28=0)			
48	на кінець звітного періоду (= ряд. (45+46-47) гр. 1-3), (= 0, якщо ряд.28=0)			
	<u>ІНШІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ВИМОГИ</u>			
	ІНШІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ перед прямим інвестором-нерезидентом			

49	на початок звітної періоду			
50	збільшення			
51	зменшення (= ряд.(49+50), якщо ряд.28=0)			
52	на кінець звітної періоду (= ряд. (49+50-51) гр. 1-3), (=0, якщо ряд.28=0)			
	ІНШІ ВИМОГИ до прямого інвестора-нерезидента			
53	на початок звітної періоду			
54	збільшення			
55	зменшення (= ряд.(53+54), якщо ряд.28=0)			
56	на кінець звітної періоду (= ряд. (53+54-55) гр. 1-3), (=0, якщо ряд.28=0)			

(%)

Код рядка	Назва показника	Країна: Код ¹ : _____	Країна: Код ¹ : _____	Країна: Код ¹ : _____
А	В	1	2	3
57	ЧАСТКА УЧАСТІ прямого інвестора-нерезидента (ів) у статутному капіталі вашого підприємства – усього (сума ряд. (57.1-57.10) гр.1-3), (<i>гр. (1+2+3)</i> ≤ 100%)			
57.1	у тому числі за кожним інвестором окремо: (частка участі кожного складає 10% або більше) <i>інвестор 1</i>			
57.2	<i>інвестор 2</i>			
57.3	<i>інвестор 3</i>			
57.4	<i>інвестор 4</i>			
57.5	<i>інвестор 5</i>			
57.6	<i>інвестор 6</i>			
57.7	<i>інвестор 7</i>			
57.8	<i>інвестор 8</i>			
57.9	<i>інвестор 9</i>			
57.10	<i>інвестор 10</i>			

Довідка 1

(тис. одиниць валюти)

Код рядка	Назва показника	Країна: Код ¹ : _____ Валюта: Код ¹ : _____	Країна: Код ¹ : _____ Валюта: Код ¹ : _____	Країна: Код ¹ : _____ Валюта: Код ¹ : _____
А	В	1	2	3
58	ЗВОРОТНИЙ КАПІТАЛ вашого підприємства в підприємстві інвесторі-нерезиденті на початок звітної періоду			
59	збільшення			
60	зменшення			
61	на кінець звітної періоду (= ряд. (58+59-60) гр. 1-3)			

Довідка 2

(тис.грн.)

Код рядка	Назва показника	на початок звітної періоду	на кінець звітної періоду
А	В	1	2
62	РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ вашого підприємства		

Довідка 3

Код рядка	Назва показника	Так	Ні
А	В	1	2
63	Чи є у вашого підприємства зобов'язання/вимоги перед/до сестринськими підприємствами, що розташовані за кордоном? (зробіть позначку у відповідній графі)		
64	Чи маєте ви інформацію про іноземних інвесторів, що контролюють або впливають на вашого(их) безпосереднього(их) прямого(их) інвестора(ів)? (зробіть позначку у відповідній графі)		

Розділ II. Внески вашого підприємства в підприємства-резиденти

№ п/п	Ідентифікаційний код ЄДРПОУ підприємства-резидента	Частка участі вашого підприємства у статутному капіталі підприємства-резидента (%)	Розмір внеску вашого підприємства до статутного капіталу підприємства-резидента, (тис.грн.)
А	1	2	3
1.			
2.			
3.			
...			
10.			

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

(ПІБ)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____
